NAZ.
le III

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XL
E
23
NAPOLI

XL E ~~22~~ 23

XL
6.
23

XL
8
32

P·OVIDII

NASONIS LIBRI DE PON
to cum luculentiſſimis commenta
rijs Reuerendiſſimi domini Bar
tholomei Merulę apoſtolici
Protonotarij nouiter in
lucem emiſſis, Necnon
caſtigatiſſima tabu
la, quę omnia vo
cabula, omnes hyſtorias, & quęq;
ſcitu digniſſima ſecun
dum Alphabeti
ordinem di
ligentiſſime complectitur.

BIBLIOTECA NAZIONALE DI NAPOLI

AD AMPLISSIMUM PATREM
Marcum Comdium. S. Marię in por ticu Cardinalem gloriosiſſimũ, Et Patriarcham Conſtãtinopolita num honoratiſſimum, Bar tholomęi Merulę Protono tarij Apoſtolici in Oui dij de Ponto Enar ratiões Pręfatio.

INGRATI Ac deteſtãdi omnino animi eum eſſe exiſtimo Glorioſiſſime at q; ampliſſime Cardinalis, qui ſummis ornatus bene ficijs non aliquo erga opti me de ſe meritos inditio gratitudinẽ teſta ri ac ſeſe memorem omnibus etiam ſęcu lis pſiteri ſtuduerit, Ego ſane poſteaquã tu diuina fauente benignitate & propria uirtute & Comdiorum tuorum ſplendo re ac foelicitate ad Cardinalatus faſtigi um perueniſti, ab amplitudine tua ma gnis honoribus & opibus honeſtatus cũ meis omnibus ita ſemper vixi, vt me in dies magis ac magis tibi deuinctũ & tuo rum in me officiorum perq̃ memorem ſemper agnoſcerem, vt non immerito cui q̃ mirum videatur, ſi tui ſum ita ſtudio ſus, ita cultor, ita addictus, vt ne quidem morte obſeruãtia in te mea cępta iã mul tos annos auelli poſſit, Huc etiam accedit tua iſta gratia, vita iocunda, mitis auſte ritas. Blandus animi vigor placida cõſtã tia. ſenilis in iuuene prudentia. quę cęteru rũ virtutũ dux eſt vt inqt Plato, ſine qua Socrates nullas virtutes eẽ exiſtimabat, alięq; doctrinę ꝛ uirtutum tuarũ dotes pe gregię quouis illuſtri pncipe digniſſimę, quibus non a me ſolũ ſed ab oibus quoq; obſeruaris. coleris. & amaris, Vigetq; in te potiſſimum Scipionum tuorũ & auita ac paterna illa virtus liberalitatis, q̃ vnũ quemq; principem illuſtrẽ & immorta lem ſemper reddidit, ac vti lapis quẽ Ma gnetem Euripides noĩauit, nõnulli Hera cl[e]um vocant, qui nõ ſolum (vt ait Pla to) ferreos annulos trahit, ſed vim etiã an nulis ipſis infundit, Ita ea quoq; in te vir tus ad ſe animos hominum allicit tibiq; conciliat, Q uo fit vt his multiſq; alijs vir tutibus apud oẽs in Romana curia tibi gloriam ſempiternam beniuolentiamq; minime vulgarem cõparaueris. & hac ad ęternã gloriam uia contendas, Sed (vt ad id redeam vñ cępit oratio & obſeruãtię ac gratitudinis meę ĩ te pignus aliquod elu ceſcat) non indos lapillos affero, non chry ſendeta, non ſigna, non tabulas pictas, nõ eboris ſtrues, nõ piperis meſſes, nõ cinna mi merces, non ferri temperacula, nõ ar genti metalla, non auri fluenta, non qcq̃d deniq; India aut Ganges vnus oĩum am nium maximus per flumina centũ in mare deuehit, non cętera huiuſmodi for tunę bona breui interitura, quę vulgus admiratur falſoq; in verbis bonis annu merat, ſed ingenij monumenta, quę nul la vi aut ſenio conuelluntur ac oblitterã tur, hoc eſt commentaria nr̃a in Ouidiũ de Ponto nuper ad coronidem & vmbili cum deducta. Q uemadmodum enim ſu perioribus annis, quum nondũ eſſes in hoc albo, ſed adhuc me duce & pnio in ſtudijs eloquentię vtereris tuo nomini vigilias noſtras in Ouidium de Triſtibus dicaui mus, Ita in pręſentia has quoq; enarratio nes tibi etiam nominatim dicatas lęta illa tua fronte (vt ſoles doctorum monumẽ ta) accipies, quas ex Oratij ſententia Seri us edendas duximus, Opus enim diffici le & laborioſum non ita precipitandũ fu it, mihi pręſertim in alijs rebus quum tu is, tum etiam meis occupatiſſimo, Hunc ãt laborem eam ob cãm maxime ſuſcepi, vt tuorum erga me beneficiorum grati tudinem teſtando nomen tuum pro viri bus aliqua ex parte immortalitati conſa crarem, & tua cauſa ſtudioſis etiam pro deſſem, poſteritatiq; conſulerem, ac de la tina lingua & re litteraria benemererer, qua in re grauiſſimorum etiam phi loſophorum ſumma ingenia verſata fuiſſe legimus, Siquidem Chryſippus.

Cleantes, aliiq; ſumme celebritatis philoſo
phi interpretandis fabulis operam dedere, Et
Ion ille apud Platonem gloriatur ſe pre
clariſſima de Homero pre ceteris enar-
raturum, Metrodorus quoq; lampſacenus
& Steſimbrotus Thaſius ac Glaucon aliiq;
veterum, non modo grauiſſimos locos,
ſed Homeri etiam ſenſa diligentiſſime ex-
plicuere, quos Plato ab interpretandi ra-
tione greco vocabulo Rapſodos. M. Tulli-
us Grāmaticos appellauit. Quare quod
sūmis ac doctiſſimis viris laudi fuit, mi
hi quoq; licuiſſe arbitror, & gratiam aliquā
apud tuam amplitudinem ac litterarum
ſtudioſos me conſecuturum ſpero. Has igi
tur noſtras iterpretationes quum per gra-
uia tua ſtudia & ampliſſima negocia li-
cuerit, non grauaberis lectitare vt conſue
ſti pleraq; alia ſcripta & nugas noſtras,
offendes in his quidem multa ſcitu digniſſi
ma, ac quedam (vt Spero) de horridis re-
bus nitida de ieiunis plena de peruulga-
tis noua non vaſte non ruſtice non hiulce.
ſed preſſe equabiliter & leniter enarrata,
que tibi non modo ſummam voluptatē
afferent, ſed etiam ad multiplicem erudi-
tionem plurimum proficient, non enim
ſolum huius poete, ſed aliorum quoq; au-
ctorum ſalebroſa loca, que plurima ſunt
ab aliis partim omiſſa, partim non intelle-
cta aut non attentata a nobis diluxide eno
data obiter inuenies. Que ſi tibi placue-
rint gaudebo, nec me oleum perdidiſſe glo-
riabor, Tuum enim iudiciū ac ſubactiſſi-
mum ingenium plurimi facimus, Addo
etiam q principibus placuiſſe viris nō īfi
ma laus eſt, Sunt etiā alia multo dignio-
ra opera ſub incude tuo ductu & auſpiciis
ichoata, Quare ſi hec (vt diximus) gra-
ta fuerint, alia alacrius proſequemur. Faci
lius eſt enim currentem (vt aiunt) inci-
tare, q̄ commouere languentem, Valebis
igitur mi Colendiſſime Cardinalis foeli-
ciſſime, Et Merulam tui obſeruantiſſimū
ac bonorum omnium que per te eſt ade-
ptus gratiſſimum, & per quā memorem
debitorem amabis. Verone Calendis Se-
ptembris, M.D.VII.

BARTHOLOMÆI MERVLÆ PROTON. APOSTOLICI IN PRIMVM OVIDII LIBRVM DE PONTO ENARRATIONES.

PVBLII OVIDII NASONIS DE PONTO LIBRO. I. Ad Brutum.

NAſo Tomitanę iam non nouus
incola terrę.
Hoc tibi de getico littore mittit
opus.
Si vacat, hoſpitio peregrinos
brute libellos.
Excipe, dūq; aliquo, quolibet abde loco.
Publica nō audent inter monumēta venire,
Ne ſuus hoc illis clauſerit auctor iter.
Ah quoties dixi, certe nil turpe docetis,
Ite, patet caſtis verſibus iſte locus.
Nec tamen accedūt, ſed (vt aſpicis ipſe) latere
Sub lare priuato tutius eſſe putant.
Quęris, vbi hos poſſis nullo cōponere lęſo,
Qua ſteterant artes, pars vacat illa tibi.

NAſo Tomitanę iā non nouus incola terrę, Ad Brutum Romanū ſcribens Ouidius e tomitana vrbe et pōtica regione vbi exulabat, a qua opus de ponto appellauit, primo rogat, vt libros ſuos excipiat, Deide qd in eis contineatur exponit, colligitq; exēplis eū minime reijciēdū eſſe pp Auguſtū ſibi iratū, ſi qdē ſolēt dij ſępenumero mortales pęnis affligere, vt qd ipſi poſſint oſtēdant, vere ſi eos vident penituiſſe, plerūq; pęnas leuant, poſtremo facit mentem aſſiduo, dolore cōfici; nec illum niſi cū morte finiri poſſe, q ſi Auguſtus id ita eē crediderit, fortaſſe fore arbitrat, vt ſi nō reditus cōceſſerit, locū ſaltē exilio mitiorē pbeat. Naſo, Naſonū familiam a Naſi magnitudine, ita appellatas fuiſſe crediderit, queadmodū Cicerones a Cicere, nā qui primus ex ea familia Cicero cognominatus eſt, i extrema Naſi parte eminēs qddā in figura Ciceris habuit, a quo ſibi cognomen inditū ē ac per eū in poſteros gentilesq; transfuſum, vt docet Plutarchus, Plinius tū Ciceronū familia a Cicere, qd ea familia cpiose ſereret appellatā ſcribit. Tomitanę terrę. Tomi ciuitatis, q fuit in ora pontica, vt latius infra dicemus. Iā nō nouus incola. Iā nō nouus habitator, iā diu.n. in ea vrbe exulo. Hoc opus, Hunc de pōto librū. De getico littore, De littore maris euxini, qd Getę accolūt. Si vacat, Si tps vel locus eſt. Peregrinos libellos. Hoc opus de ponto, qd e pegrina regione Romā mitti. Dūq; aliquo, Et dū illos in aliquo loco ſubaudi abdas. Quolibet abde loco. Abſcōdas inquit eos vbiuis dūmodo in aliquo loco arcano recōdas, ne in publicū pdeāt, legit ēt quolibet abde modo. Inter publica monumēta. Inter publica aliorū opa et ſcripta. Ne ſuus auctor, Ne Ouidius ipſe. Non audēt inquit libelli in publicū prodire, qr timēt ne pp amatoria pręcepta illis quoq; Auguſtus vrbe interdixerit. Clauſerit hoc iter. Fecerit ſcribēdo pcepta amatoria ne hi quoq; de pōto libelli poſſint in publicū prodire. Illis. Scilicet libellis d pōto. Caſtis ver. Verſibus nō laſciuis. Iſte locus. Romana ciuitas. Nec tñ accedunt, Nec tñ volunt in publicū venire, quis a me moneātur vt id faciāt. Sub lare priuato, in domo & tutela priuati hois, vt apud te Brutū, Sane lar (auctore Apuleio) familiaris dē, qui poſteriorū ſuorū curā ſortitus pacato et quieto numine domū poſſidet, Eūdē autē fuiſſe geniū et larē multi veteres memorię prodidere, vt Cēſorinus docet, Fuerunt aūt lares duo Mercurij filij, et Mutę deę, quę prius lara ſeu larunda dicebat vt ſcribit Lactantius, Auſonius. Nec genus hoc domuū larunda progenitus lar, Dicebatur & lalar a loquacitatis vitio, nā laleo loquor ſignat. Fabulam refert Ouidius in faſt. Colebantur aūt lares (vt ē auctor Seruius) et priuatim in domibus, et publice in cōpitis tradito ritu a Seruio Tullo vt Plinius ſcribit, qui eū regē credidit inquit laris familiaris filiū, et ob id cōpitalia et ludos laribus primū inſtituiſſe, qbus poſtea (vt ſcribit Macrobius) xi. Calendas Ianuarias ferię dedicatę ſunt, et bello Antiochi vota ē ędes ab Æmilio regillo pretore in cāpo Martio, Putabant lares eſſe aīę hoīm, ſiue dij inferiores auctore Pōpeio, Eos Porphyrio deos domeſticos appellat, Lactātius vero et Diomedes ſcri. Ideos Dactilos, ſiue curetes lares eſſe, eosq; tres eſſe arbitrant, Ouidius in faſtis duos tm̄ eſſe, ita oſtēdit, Geminosq; parit, q cōpita ſeruāt. Et vigilant noſtra ſemper in vrbe lares, Ornabant aūt lares floribus, et coronis, thure, et farre, Iuuenalis. O parui noſtriq; lares, quos thure minuto. Aut farre et tenui ſoleo exornare corona, Tranquillus in Auguſto. Cōpitales lares ornare bis inſtituit vernis floribus et ęſtiuis, et Plinius, Iā tū coronę deorū honos erant, et larū publicorū priuatorūq;, Eos placari putauit Iuuenalis gallorū criſtis quū dixit laribus criſtā pmittere galli Nō audent. Cur autem apud lares canis ſimulacbrū effingeret docet plutar. in qōnibus, et Oui. in faſtis his verbis. Et canis ante pedes ſaxo fabricatus eodē Stabat, q ſtādi cū lare cā fuit, Seruat vterq; domū, dño q̄s fidus vterq; Cōpita grata deo compita grata cani. Exagitāt et lar, et turba diania fures Peruigilātq; lares pui gilātq; canes, Hic āt Oui. larē deū domeſticū p domo ipſa poſuit. Vbi poſſis cōpo. Vbi poſſis collocare et ſimul ponere. Hos. Iſtos libellos de pōto. Nullo lęſo, Nemine offenſo. Qua ſteterāt artes. Qua parte pcepta mea amatoria olim tuto ſeruaſti, et quo locū aliquē ſecretū deſignat, quali olim detinere apud eū libri de arte amandi. Vacat tibi. Vacua eſt tibi, vel eſt locus tibi pro libellis meis. Qui ve-

Lar

Naſones Cicerões

Cōpitalia

Cur canis apud lares

niant, quales veniát,hoc ē laſciua ne timeát, vel ꝓ pta amatoria,an aliá mám. Sub ipſa no. Sub ipſa noua mā,et nuꝑ edita. Accipe quodcūq; eſt, Accipe libros iſtos qualecūq; mām ꝯtineātes. Dūmō non ſit amor, Dūmō nō tractēt laſciua. Nō ſit miſerabilis, Nō ſit de triſtibus inſcriptus. Nō minus tri.

vt hec et. ſcripta M. Bruti et M. Antonij, ē epiſtolas cōmpoſuit contra Auguſtum, cui proauum libertinum fuiſſe ſcripſit Reſtionem ex pago Thurino, auum vero argentarium, et per contumeliā ſepe Thurinum appellabat Auguſtū, ipſe vero nihil amplius ꝗ̄ mirari ſe reſcripſit pro opprobrio prius ſibi nomē obijci; auctor Tranquillus. Auguſtū M. Brut.

Qui veniant nouitate, roges fortaſſe ſub ipſa:
Accipe quodcūq; eſt dūmodo nō ſit amor.
Inuenies quāuis non ſit miſerabilis index
Non minus hoc illo triſte quod ante dedi.
Rebus idem, titulo differt, & epiſtola cui ſit
Non occultato nomine miſſa docet
Nec vos hoc vultis, ſed nō prohibere poteſtis,
Muſaq; ad inuitos officioſa venit.
Quicqd id eſt adiūge meis, nihil īpedit ortos
Exule, ſeruatis legibus vrbe frui.
Quod metuas non eſt, antoni ſcripta leguntꝰ;
Doctus et īpromptu carmina brutus hēt.
Nec me nominibus furioſus confero tantis,
Sæua deos contra non tamen arma tuli.
Deniq; ceſareo, quod non deſiderat ipſe,
Non caret e noſtris vllus honore liber.
Si dubitas de me laudes admitte deorum,
Et carmen dempto nomine ſume meum.
Adiuuat in bello pacatę ramus oliuę,

Nō minus ꝯtinens triſtiā. Hoc illo qd ante dedi, Hoc ipſo opere de triſtibus, qd edidi anteꝗ̄ hos libros d. pō to. Rebus idē, Eadem eſt materia huius operis que ē de triſtibus. Titulo dī. Differt illo, Alius eſt.n. Titulus de triſtibus, alius de pōto: Et epiſtola cui ſit, Differt & hoc opus ab eo d triſtibus qm in hoc ad quem ſcripta ſit epiſtola titulus docet, Id vero ī opere de triſtibus ſupprimit, ordo eſt et pro ēt epiſtola docet ē reliq̄. Nec vos hoc vultis Nec vos vultis veſtra nomina in hoc opere poni propter Auguſti metum. Ad inuitos. Ad vos amicos, q velletis vra nola ſupprimi, ego tamen ꝯ voluntatē veſtrā vos nomino. Officioſa, Officij erga vos plena. Quicqd.i. Qualecūq; eſt hoc qd ſcribo in hoc ope. Adiūge meis, Cū ceteris oībus meis ſcriptis pōe, vel cū ceteris libris de triſtibus a qbus hi nihil niſi in his q̄. dixim⁹ differūt, ꝯpara. Nihil īpedit ortos Exule

Ł ex qd Nihil refert ſi ab exule poeta ſunt cōpoſiti. Ex quo videt tacite qōni. Seruatis legibus, Legibus minime abrogatis, nō ſcribēdo laſciua, id qd ne faceret legibus cautū fuit. Eſt āt lex rō ſūma īſita in nā, q̄ iubet ea q̄ faciēda ſunt, phibetq; ꝯria, auctor Cice. ī lib. de legi. prio. Illud obiter ſciēdū minoa cretēſibus

Legiſlatores leges dediſſe, Numā Pōpiliū romanis, Lycurgū lacedęmōijs, Pythagorā Italis, Solonē Athenienſibus. charōdā Italię et ſicilię, Moſen iudęis, de alijs ēt legiſlatoribus legito Ariſt. in lib. politicoꝝ. ii. et Cice. in prio de legi. in quo ope ēt loquit de facultate iuris ciuilis ꝯ nōnullos q eā diſciplinā tā difficilē faciūt, ſed huius rei cās alio loco dicemus, Iuriſperitoꝝ aliquot excellentiū noia legito apud Lāpridiū in Alexandri, Seueri vita. Vrbe frui, Ordo eſt, Nihil īpedit libros ſubaudi de ponto ortos exule frui vrbe ſeruatis legibus. Quod metuas nō eſt. Nihil eſt q Auguſtū timeas ſi ſumpſeris hoc libros

M. Antonij ſcripta in de ponto. Antoni ſcripta leguntur, Probat exemplis non debere Brutum timere Auguſtum, ſi hoc opus de pōto acceperit, ſi ſit poetę inimicus, eo ꝙ hoſtium etiā ſcripta ille non prohibet in vrbe legi

Doctus eſt ī promptu Brutus.n. qui iūiori Ceſarem occidit, vir fuit excellens oī genere laudis, vt docet Cicero in primo Academicoꝝ qōnum, ē phiam latinis litteris proſecutus fuit, vt nō īmerito hic Ouid. doctum appellauerit. Habet in promptu, Habet in facili et in aperto. Nominibus tantis, Nominibus tātoꝝ viroꝝ. Furioſus Mēte captus, Mihi nō ꝯſtans, legitur ēt furioſis hoc eſt nominibus plenis furoris et irę. Nec ꝯfero, Nec cōparo. Contra deos, Cōtra Auguſtum. Nō tā arma tuli, Non tā bella geſſi, vt M. Antonius, et Brutus, quoꝝ bella nota ſunt Plutarchi Appiani et Trāqlli monumētis. Ceſareo ho. Laude, Ceſaris. Qd nō deſiderat ipſe. Qd.s. vt laudet a me nō cupit Auguſtus. Si dubitas de me, Si dubitas mea cū hos meos libellos excipe. Laudes admitte deo. Excipe illos Auguſti cū eius laudes ī illis ꝯtinent. Dēpto noīe, Sine meo titulo. Adiuuat in bello, Auxiliat alicui oratori et pſtat, vt eat ad hoſtes ipune, Si igt oratori in bello ſolet ꝓdeſſe oliuę ramus multomagis idē dꝫ iuuare pacis auctorē, qbus verbis deſignat ſuo opi de pōto ꝯtinenti multis in locis laudes Auguſti, quē cōparat pacis auctori, debere Brutū fauere, et illud eius gra accipe. Pacatę ramus oliuę, Ramus oliuę pacē ſignificātis, quē ꝯſuetudinē q ī pacis petitiōe ramus oliuę offerret docet Liuius in lib. ix. tertię decadis quā ingt, Decē legati obſiti ſqualore et ſordibus in comitio ſedētibus ꝯſulibus velamēta ſupplicū ramos oleę, vt grecis mos ē porrigētes añ tribunal cū flebili vociferatiōe humi ꝓcubuerūt, et Maro eo verſu Paciferęq; manus ramū ꝓtēdit oliuę, et alibi. Et velata cōptos voluit ꝓtēdere ramos, cuius rei cās Seruius ſcri. ptis fabulę, ptis nāę efficere rōnē, Nā qm de nole Athenaꝝ Neptunus ē Minerua ꝯtēderēt, ē iuſſiſſet Iupiter vt illius noie diceret ciuitas, q munus melius optuliſſet, eqū̄ Neptunus, Oliuā Minerua ꝓtulit, ē ſtatī vicit, Vn̄ quū ramus eius alicui offerēt, indicat eū eē meliorē, hic ē illud ꝓuerb. ī Herbādo. Lo. Oliuę ramus ī pacis petitione Herbādo

do victoriã, qd Varro pōnit, qm̃ in agonibus her‑bã in modũ palmę dat aliqs ei, cũ quo ɔtēdere nō ponat, et facet eẽ victorē. Auctore pacis Regē ipſũ aliquē ɔtrã, nō p̃ oratorē, ſed per ſe pacem offerentē. Habere, Ramũ oliuę tenere. Nihil proderit Nihil pſteritq.d. multo magis pducat. Cum foret

Proderit auctorem pacis habere nihil?
Cum foret ęneę ceruix ſubiecta parenti,
Dicitur ipſa viro flamina dediſſe viam.
Fert liber eneaden, & non iter omne patebit?
Eſt patrię pater hic, ipſius ille fuit.
Et quis ita eſt audax, vt limine cogat abire
Iactantem pharia tinnula ſiſtra manu?
Ante deum matrem cornu tibicen adunco
Cum canit, exiguę quis ſtipis ęra neget?
Scimus ab imperio fieri nil tale dianę,
Vnde tamen viuat vaticinator habet.
Ipſa mouēt animos ſuperorũ numina, nr̃os,
Turpe nec eſt tali credulitate capi.
En ego pro ſiſtro phrygiiq; foramine buxi.

ęneę, Quoꝫ humeris pře3 abſtuliſſet ęneas ex incendio troiano, Virg. Ergo age chare pr̃ ceruici imponere nr̃ę Ipſe ſubibo humeris. Dr̃ ipſa viro flāma dediſſe viã, ipſe ignis ardens troię dr̃ ęneę pr̃es auferēti, ceſſiſſe, Quibus verbis & a ſe mundi oñdit Auguſtũ cũ brutũ debere ſuſcipe opus de pōto qũ qdeꝫ in eius magna pte cōtineant̃ cęſaris laudes. Fert li. ene. In meo hoc libro Auguſti nomen ɔtinet, Eneaden, Auguſtus ab Ænea ortũ dũ pp p̃rem Iulium Cęſarem. Eſt pr̃ patrię hic, Auguſtus eſt Pr̃ patrię, qđo āt appellatus fuerit pr̃ patrię, abunde diximus in cōmentarijs in Ouidiũ de triſt. bus. Ipſius ille fuit, Ille ęneas fuit ſolum pr̃ Anchiſę, Quaſi dicat, ſi flāma ceſſit ęneę p̃rem ferenti, multo magis dz inter pate re libellis meis Auguſtũ maioris dignitatis virũ ferentibus. Vt limine cogat abire, Vt Iſidis ſacerdotes ſiſtra egyptia ferentes pellat e limine, Dabat enĩ illis Anſer a Romanis mulieribus, vt docet iuue.

Mos donandi ſacerdotibus Iſidis ſatyra ſexta, et Apuleius in met. quē morem donādi ſacerdotibus Iſidis ita declarat, Tũ ecce ɔfluunt vndiq; turbę ſacroꝝ rite vetuſto varijs quiſq; me muneribus onerantes. et alibi. Tũc cuncti inqt ppli tam religioſi, q̃ pphani varios onuſtas aromatis, et huiuſcemodi ſupplicijs certatim ɔgerunt, donec muneribus largis et deuotionibus fauſtis completa nauis abſoluta ſtrophijs anchoralibus peculiari ſerenoq; flatu pelago redderet. Iactantē, Iſidis ſacerdotem ɔtinētem. Tinnula ſiſtra, Siſtra tinnitũ et ſonitũ facientia, q̃ āt fuerit, Siſtrũ diximus in enarrationibus nr̃is in Ouidiũ de arte amādi.

Pharia manu, Manu egyptia. Ante deũ matrem, Qm̃ mr̃ deũ canit tibicen. inter ſacrificantes dũ.

Tibicen Tibia obliqua Tibicen, Tibia canēs, Tibicen āt penultimā pducit, q̃ fuerit ſis facta eſt duoꝝ in breuiũ in longã; quum in reliqs corripiat̃, vt cornicen, tubicen, & ſi dicit auctor Priſcianus. Adūco cornu, Tibiam ob liqũ intellige dextra pte vnũ, ſiniſtrā duo foramina habentē, quā mida in phrygia inuenit, vt Pli. docet. Ea āt in ſacris mr̃is deum adhibebat̃. Catullus Tibicē vbi canit phryx curuo graue calamo. Et Ouidius in. iiij. faſtoꝝ, Protinus inflexo bereciithia tympana cornu Flauit. Exiguę ſtipis, Parui nummi.

Rex nemorēſis Ab imperio dianę, A Dianę aricinę ſacerdote, q rex dicebat̃. Vñ eſt limitis aricia regni, et Ouidius in fa

ſtis, Regna tenēt fortesq; manu ſ; Caligula ita inqt nemorēſi regi et multos iã annos potitē ſacerdotio validiorē aduerſariũ ſubornauit. Quare hic & Ouid. non immerito imperiũ Dianę pro rege et ſacerdote Dianę, de quo plura diximus in enarrationibus nr̃is in Ouidiũ de arte amã. Fieri nil tale, Nihil peti a populo vt a ſacerdotibus Iſidis, et matris deum, vel a Diana nō aſſlari diuinatores aricinos et a cybele et iſide, nec tibia ac ſiſtro mēdicabula eũ exercere, vt ſit ſenſus, Quãuis Diana non afflet diuinatorē nemoris aricini, nec ille faciat vt ſacerdotes cybeles et Iſidis, tamē Dianę cauſa fingendo ſe diuinatorem deę aricinę lucũ reportat, Diuinatores.n. qdaꝫ iudęi ſeu diuinatrices incolebant nemus ꝓpe Romã ſe a deis moneri mentientes ſtipē futura pdicēdo mēdicabāt, de qbus Iuue. ita inqt, Arcanã iudęa tremēs mēdicat in aurē, Interpres legũ ſolymarũ et magna ſacerdos Arboris, ac ſũmi fida internũcia cęli, Implet et illa manũ, ybi p ſacerdotē arboris intelligit vaticinatricē, q̃ nemus incolebat, qunis ſcriñ illũ alij alr̃ interptent nã pdixerat ſupius. Oĩs enĩ pplo mercedē pēdere iuſſa ē Arbor, & eiectis mēdicat ſilua camęnis. Iudęi.n. illuc a Domitiãno iuſſi mēdicabāt, Fuit.n. Aricinus lucus, vt ꝓbus inqt, in quo Iudęi mēdicabāt, ab aricia dictus, q nō lōge ab vrbe diſtabat Horatius egreſſuꝫ magna me cepit aricia roma Hoſpicio modico. Vnde tñ viuat vaticinator habet, Tñ ſacerdos, Dianę cã d pdicendo futura donat̃ victu et donis. qbus verbis colligit vt. ſacerdotes colunt deoꝝ cã, ſic libros cōtinentes Auguſti laudes minime eſſe ex vrbe pellendos, ſed potius excipiēdos ſũma veneratione. Ipſa mouēt animos. Oſtēdit poetas quoq; cum dijs cōmertia habere, eoſq; habendos eſſe in maxima obſeruātia, quę ſunt ſacerdotes Apollinis. Oui. Eſt deus in nobis, ſunt et commertia cęli, Sedibus ęthereis ſpũs ille venit, Vel quod magis placet, hoc dicit. Monemur deoꝝ cauſa ad venerandũ ſacerdotes ꝑdictos, nec debemus putare eē turpe credulitatẽ noſtra ſacerdotes venerari deoꝝ cã. Mouent nr̃os animos, ɔgrediunt̃ et admonent mentes vatis, vel nos monēt ad huiuſmodi religionum erga ſacerdotes ſuos. Capi tali credulitate, Credere deos monere nr̃as mētes, et ideo poetas ac eoꝝ opera eē dētinere in obſeruantia, vel talia de dijs credendo facere, quę id dca ſunt. Pro ſiſtro phrygijq; foramine buxi, pro ſacerdotibus Iſidis et Cybeles, quos per ſiſtrum et Tibiam e buxo deſignat, Sacrificę enĩs Tuſcoꝝ tibię eburo fiebāt Ludicrę, vo e Loto oſſibusq; aſininis, et argento, vt Plinius ſcribit.

Locus Iuuenalis

Lucus aricinus

Sacrificę Tibię Ludicrę Tibię

Gentis Iulęę. Auguſti ex gēte Iulia oriūdi ab Iulo Æneę filio. Nola ſacra fero, Cōpiector ī meis libellis ſacrę Auguſti nomē. Vaticinor, Sum vates Apollinis, et ſacerdos. Moneoq;, Et doceo vos ita cē, vel mōeo vos me vatē ſacra nola gētis Iulęę ferre in lōginquo pōto ope. Locū date, Sinite me ꝑ vribē incedere. Ferēti ſacra, Mihi portāti nomia gētis Iulęę. Magno deo, Auguſto Cęſari. Ille, Scꝫ locus.

Nec qꝫ vel merui, Quāuis ingt meꝛitū Auguſtus ſit iratus, nō recuſat tñ a nobis coli nr̄o carmīe.

Vidi ego li. Exēplis ꝓbat deos placari, qñ vidēt nocētes penitere, qbus verbis inuit Auguſtū q̄s fortaſſe ita factuꝝ. Linigerę iſidis, Iſidis cuius ſacerdotes lino teĉti ſacra deę celebrabāt, quoꝝ habitū et pōpā legito apꝺ Apuleiū in met. Veſtes āt ſacerdotum egypti gratiſſimę fiebāt (auctore Plinio) ex lino xylino, qđ nūc Bābaſiū appellamus. Lucā.in.x. Sūmoq; in ſede iacēt linigeꝛ placidis cōpellat achorea. dcīs. Sedere añ focos iſiacos, Sedere añ altaria Iſidis ei ſacrificaturi, poſteaq̄ poſt penitētiā dea placata ei veniam dedit. Alter. Scilicet Iſiacus ſacerdos. Ob hāc ſi...ul. Ob tale crimen, q̄le fuit Iſidis ſacerdotis qđ diximus. Priuatus lu. Priuatus oculis tanq̄ piarus, quoties.n. ꝑ Iſidem iurātes fidē nō ſeruabāt putabāt a dea oculoꝝ viſu ꝑuari. Inde. Decernat qōcunq; volet de corpe nr̄o Iſis; et inuito ferat mea lumia ſiſtro. Talia ꝑconia, Talē vocē fatentiū, eoꝝ crimina et ſe ita meritos. Quid valeāt ſua nu. Quid poſſint deoꝝ vires. Teſte, Aliq̄ nocēte n quē aiaduerterint. Sępe leuāt pę. Sępe dij penas tollūt. Lumia erepta. Oculoꝝ aciē adēptā. Penitet. Doleo peccaſſe et offēdiſſe Auguſtū.

Quūq; ſit exiliū, Subaudi dolori. Eſtq; pati pęnā, Rōnē aſſignat cur magis doleat crimie, q̄ exilio, illa āt ꝑticula q; ꝓ qꝛ accipit. Eſt āt ſenſus. Quia magis me angit pc̄tm meū q̄ pęna et exilium.

Quā meruiſſe. Quaꝫ pc̄tm cōmiſiſſe q̄ videar dignus tali pęna. Vt mihi dij faueāt. Quāuis dij ſint mihi fautores, et mihi reditū in pr̄iā ꝯcedant.

Quibus eſt manifeſtior ipſe. In qbus dijs ipſe Auguſtus magis appet, qꝛ a nobis vr̄, viuēs.n. diuinos meruit honores. Pęna, Exiliū. Culpa perennis

Elinū xyli
nus nūc
bābaſiūꝫ

Peierātes
ab Iſide
oculoꝝ
viſu pri
uabant

Gentis iulęę nomina ſacra fero.
Vaticinor moneoq; locus date ſacra ferenti,
Non mihi ſed magno poſcitur ille deo.
Nec quia vel merui, vel ſenſi principis iram,
A nobis ipſum nolle putare coli.
Vidi ego linigerę numen violaſſe fatentem
Iſidis, iſiacos ante ſedere focos.
Alter ob hanc ſimiles priuatus luminis culpā
Clamabat media ſe meruiſſe via.
Talia cęleſtes fieri pręconia gaudent,
Vt ſua quid valeant numina teſte probēt,
Sępe leuant pęnas, ereptaq; lumina reddunt,
Cum bene peccati penituiſſe vident.
Penitet o ſi quid miſerorum creditur vlli,
Peniter, & facto torqueor ipſe meo.
Cumq; ſit exiliū, magis ē mihi culpa dolori.
Eſtq; pati pęnam, quam meruiſſe minus.
Vt mihi dij faueāt, qbus eſt manifeſtior ipſe,
Pęna poteſt demi, culpa perennis erit.
Mors faciet certe ne ſim cum venerit exul,
Ne non peccarim, mors quoq; non faciet.
Nō igit̄ mirum eſt, ſi mens mea tabida facta
De niue manantis more liqueſcit aquę.
Eſtur vt occulta vitiata putredine nauis,
Aequoreos ſcopulos vt cauat vnda ſalis.

erit. Crimen quo Auguſtū lęſi nunq̄ poterit a me amoueri, licꝫ poſſit deus pęnā tollere. Mors faciet certe. Mors et pęnā tollet. Quū venerit, Quū me ipſa mors rapuerit. Mors q̄ nō faciet, Duabus rōnibus ꝓbauit ſe magis angi admiſſo crimie, q̄ pęna, qꝛ et dij et mors poſſunt penam tollere, crimen vo admiſſuꝫ nequaq̄. Nō igit̄ mirū eſt, ob ſ̄dictā cām oſ̄dit mētem ſ̄modicis curis tabeſcere.

Tabida, Aegra et triſtis. Eſtur vt, Quē admodum cōſumit, per ſimilitudines enī varias mētem oſ̄dit paulatim tabeſcere, Illud ſciendū (auctore Diomede grāmatico) edo verbum corruptum eſſe, qm̄ edo es eſt declinatur, Vergilius. Eſt mollis flamma medullas, Huius infinitiuū, in ſtās et ꝑſ̄tum ſimilr̄ declinant q̄ſi eſſe, et cōpoſita ſimilr̄ Comedo, Ambedo, In paſſiuo aūt declinat̄ edor ederis eſtur, participium eius. Item Ambedor, et comedor, q̄ declinato et ipſa non minus ſm̄ Analogiā declinat̄, de cuius ꝑfecto ambigit̄ apud veteres Comeſus, an Comeſtus, et comeſturus, ſed Didimus ait de Salluſtio comeſta ꝑſimonia Valgius āt comeſa patina, Similiter et Varro, et ita melius adeſa, et ambeſa, Vergilius. Ambeſas malis abſumere menſas. Occulta putredine. Aut teĉta et occulta corruptione, Quędam enī ligna aqua marina corrumpunt, vt Robur, Eſculus, Aut per occultā putredinem teredinis corruptioneꝫ intelligit. Infeſtātium enim maligna quattuor ſunt genera. Teredines capite ad portionē grauiſſimo rodunt dentibus, ſunt enim vermes a terendo dicti, ſiue a greco, nam et gręci τερηδόνας dicūt, hę tantū mari ſentiunt, nec aliam putāt teredinē ꝓprie dici. Terreſtres tineas vocāt. Culicibus vero ſimiles Tripas, trips enim ... qđ ſignat terere appellata eſt. Quartū eſt e vermiculoꝝ genere, quorū qdam alij putreſcēte ſucco in ipſa materię, alij pariunt ſicut in arboribus ex eis q Ceraſtes vocātur, quum tantū eroſerit, vt circūagat ſe generat alium auctor Plynio, Lari et autē in maritimis nauibus obnoxiā teredini tradiunt. Aequoreos ſcopulos, Saxa ſcopuloꝝ maris, ſic alibi idem dicit, A molli ſaxa cauantur aqua. Vnda ſalis. Vnda maris.

Edor, et
cōpoſita

Teredies
Timeę
Trips

Ceraſtes
Rubigo
fru

Rodit̄ vt ſcabra. Alia ſimilitudo; qua oſtēdit mētis ꝯſumi vt Ferꝝ rubigine Ferꝝ. aūt a rubigine ven di: tāt (vt Plini. docet) ceruſſa et gypſū et ligꝗda pice: Eſtq; rubigo in remedijs, et fit Teliphum ꝗ dīt ſanaꝗ e Achilles ſiue id erea ſiue ferrea cuſpide fecit. Rubigo ferri oriadit humido ferro clauis veteri bus. Vis eius ligare, ſic care, reſtringere. Medicinas plures ex ferri rubigine docet. Plin. lib. xxxiiij. Liber cō. Liber ſeruatus in arca aliqua. Carpit, cōſumitur. Perpetuos mor. Aſſiduos ſtimulos. Quā vi. Subandi relinquet. Quiq; do. Scipſum per aliam perſonā deſignat. Ille inqt qui dolet, citius occidet, ꝗ dolor ab eo diſcedat. Ait si ſuperi quoꝗ ſu. si dij ignorū ſus ptā. e. Auguſtū aūt latenter intelligit. In lo. va. In locum deſtitutum & carentē arcu Scythico, hoc eſt in locū magis genus et remotum ab hac Scytharꝝ aſperitate. Et mu. Et transferar. Ab arcu ſcy. Ab ea parte Scythię quę ad ſitū arcus Scythici, et pōto alluit̄ Euxinus. n (auctore Plinio) lōge refugientes occupat terras, magnoq; littorꝝ flexu, ret recuruatus in cornua ab his vtrinq; porrigit vt ſit plane arcus Scythici forma. Plus iſto, Rem maiorem hac quā dixit vt tráſferar, hoc eſt ſi pra tus fuero reditum non vt locus exilij mutet̄. Duri oris. In verecun̄di oris et non mollis ad p̄cādū honeſta, vel diffi. cilis et moroſi petendo ſhoneſta. Ouidius lib. iiij. meta. Dum bibit illa datum duri puer oris et audax Conſtitit ante deam.

In Secundam Epiſtolam Enarratio.

Maxiōꝝ cognoīa

MAxime qui tanti, Duos olim ppl̄s Ro. (vt docet Plutarchus) Maximos cognominauit. Valerium. s. q p̄res a plebe diſſidentes ꝯciliauit, et Fabiū Rullū, q dimitis q̄ſdam viros e libertis genitus e ſenatu amonit, a quo hic Fabius, ad quē Oui. ſcribit originē et appellationē ducit. In hac aūt eplā p̄ captatione beniuolentiā a Fabij pſona eū laudā to. De inde illum attentum reddit, quis do cet ea de qbus dicturus ſit, hoc eſt velle ꝓpria mala ingenſcere et expōere, ꝗ multa eſſe narrat. Hoſtiū ſpiculū Faciē loci. Dolorē ex his rebus maximus, adeo vt cupiat mutari in aliquā aliā formā Huc accedit tū timor, tū inane gaud. ē nocte ꝯceptū, colligit poſtremo ſe clementię Cęſaris ꝯfidere, vt exilij locū mutare liceat, petitq; a Maximo vt id ſolum nec aliud petat. Qui tan. men. no. im. Qui nois magnitudinē, ꝗ ſ, ac ſupas aī nobilitate p̄minētiam aūt tanti nois Maximi appellationē ſeu di-

Roditur vt ſcabra poſitum rubigine ferrum,
Conditus vt tinee carpitur ore liber,
Sic mea perpetuos curarum pectora morſus
Fine quibus nullo conficiantur habent.
Nec prius hi mētē ſtimuli quā vita relinqnt,
Quiq; dolet, citius quam dolor ipſe cadet.
Hoc mihi ſi ſuperi quorꝝ ſumus omia credant,
Forſitan exigua dignus habebor ope.
Inq; loca Scythico vacuū mutabor ab arcu,
Plus iſto duri ſi precer oris ero.

Ad Maximum.

MAxie q tanti menſurā nōis imples,
Et geminas aī nobilitate genus.
Qui naſci vt poſſes, ꝗuis cecidere tre
Non oēs Fabios abſtulit vna dies. (centi.
Forſitan hęc a quo mittatur epiſtola quęris,
Quiſq; loquar tecum certior eſſe velis,

mēſionē intellige. Et ge. Et duplicas. Aī no. Virtute aī. Nobilitas. n (vt docet Iuue.) ſola ē atq; vnica virtus. Genus, Maxiōꝝ familiā. Quāuis ce. tre. Bello hetruſco, qd geſtū eſt in Veientes, quū in acie cecidiſſet. Q. Fabi. q fuerat tertio anno añ ꝯſul ſub M. Fabio fratre ſuo ꝯſule indē et occubuiſſet Māl. ꝯſul, indignati in Veientes Fabij, quū pximo anno. Cn. Fabio &. T. Virginio ꝯſulibus varia bella inſtarent, ſenatū adierūt. Cōſul pro gēte loquit̄ I hęc vba, Aſſiduo magisꝗ magno presidio vt ſcitis P. C. bellū veiens eget. Vos alia bella curate, Fabios hoſtis veientibus date, Auctores ſumus tutā ibi maieſtatem Romani nois fore. Nāq; id nobis velut familiare bellū pҏuato ſumptu gerere in aio eſt. Reſp. illic et milite et pecunia vacet. Grę ingentis actę, et veiēs bellū in priuatā curā in pҏuata arma verſū, profecti itaq; ſunt ad bellū. ccc. et vi. milites oēs patricij, oēs vnius gentis, ſequebat̄ turba ꝓpria alia cognatorꝝ ſodaliūq; vt docet Liui. lib. ij. ab vrbe ꝯdita. Diony. refert. M. Fabiū ſuperioris anni ꝯſulē ducē eorꝝ fuiſſe, et q̄tuor ferme hoīum milia adduxiſſe, q̄rū maior ps ex clientibus et amicis erat. ccc. et ſex de gēte Fabiorꝝ, ſecutaq; eſt non multo poſt eos Romanorꝝ manus quā ducebat ceſo Fabius, Pōpeius ſcri. Fabiū cū clientibus qnq; milibus egreſſum. Sed cū ad Cremerā fluuiū veniſſent, q haud pcul veijs diſtabat, ſup rupe q̄dam p̄rupta caſtellū ſibi muniē. ūt idoneū ad cuſtodiam tanti exercitus. Sed longa obſidione pugnātes ſępe ſcōdo marte, inſidijs tandē circūuēti ſunt, et oēs ad vnū cęſi. Hyſtoriā et elegāntiſſime refert Oui. ij. lib. Faſto. Nō ab. oēs fa. Nō p̄ illis oēs fabios delenit. Vnus. n. ex ea gente ob īpuberē ętatē domi relictus ꝓpagauit genus ad Q. Fabiū, q mora Hānibalē fregit, qd factū a dijs fuiſſe dicit Oui. vt Fabi. ad quē ſcribit naſcerer. Fabij āt dicti ſunt (auctore Plutarcho) ab agrorꝝ foſſione, nā oli Fodij appellabant, deinde mutatis literis Fabij cognīati ſūt. Pli. tñ in lib. xviij a Faba eos appellatos ſcribit, quā optime ſereret, Fabiū aūt a q Fabiorꝝ familia Romę originē habuit ferūt vna nympharꝝ genitum eſſe, Quidā vo Herculē apud fluuiū Tyberim cū muliere indigena ꝯgreſſum habuiſſe aſſerunt, et Fabiū virꝝ optimū genuiſſe. Silius ex Euādri filia genitū ita cecinit, Quū regia virgo Hoſpite victa ſacro Fabiū de crle lęta Procreat, et magni cōmiſcet ſeminis ortus Arcas in Herculeos mi veutura nepotes, vñ non īmerito gēs fabia habuit hereditaria Herculis

Fabij. ccc. occidere

Fabij vñ dicti

ſcta, Iuue. Nabis ī Herodeo Fabius lar. Quiſq; lego tecū, Qualis ſim in ſcribēdo laſtinus ne vt an, tea an triſtis et grauis, aut cetera. C uid. pe an alius, p Epl'as. n. cū abſūtibus legmur, Mutua ſit amicorū p epl'as colloqa p̄mus excogitaſſe dicitur Ceſar oī qū ob negociorū multitudinē et vrbis magnitudinē viuos vrgēret, cāq; affatus haud ipſe expectaret. auctor Plutar. Durus, difficilis,

Mutua colloqa p epiſtolas a quo primū excogitata

nes parutos ad ligādū captiuos. Manet Moraſ. Rigent, Horrēt, ſtupēt. Veluti vallata. Veluti circūdata: Tecti quę frōde nec arbore, Nullis frōdibus aut arboribus velati, De hac q̄ȝ re et de Scythię frigoribus diximus in enarratiōibus nr̄is in Ouidiū de triſti. q̄re eadē hic in loco repetē tū ſupuacaneū, tū moleſtum ē.

Hei mihi, quid faciā? vereor ne nomine lecto
Durus & auerſa cetera mente legat.
Viderit hęc ſi quis, tibi me ſcripſiſſe fateri,
Audebo, & propriis ingemuiſſe malis,
Viderit, audebo tibi me ſcripſiſſe fateri,
Atq; modum culpę notificare meę,
Qui dignum pęna cum me grauiore fuiſſe
Confitear, poſſum vix grauiora pati.
Hoſtibus in medijs interq; pericula verſor,
Tanquam cum patria pax ſit adēpta mihi
Qui mortis ſęuo geminent vulnere cauſas,
Omnia vipereo ſpicula felle linunt,
His eques inſtructus perterrita mœnia luſtrat,
More lupi clauſas circumeuntis oues.
At ſemel intentus neruo leuis arcus equino
Vincula ſemper habens irreſoluta manet.
Tecta rigent, fixis veluti vallata ſagittis.
Portaq; vix firma ſummouet arma ſera.
Adde loci faciem nec fronde nec arbore tecti,
Et quod iners hyemi continuat hyems.
Hic me pugnantē cū frigore cumq; ſagittis,
Cumq; meo fato quarta fatigat hyems,
Fine carēt lachrymę niſi cū ſtupor obſtitit il-
Et ſimilis morti corpora torpor hēt. (lis,
Fęlicem nioben, quamuis tot funera vidit,
Quę poſuit ſenſum ſaxea facta malis.
Vos quoq; fœlices, quarum clamātia fratrem
Cortice velauit populus ora nouo.
Ille ego ſum lignū qui nō admittor in vllū,
Ille ego ſum fruſtra qui lapis eſſe velim.
Ipſa meduſa oculis veniat licet obuia noſtris,

Et cętera, Etiā reliq̄ vt durus legiſti nomē mutū. Auerſa mēte, Aīo irato. Viderit hęc ſi qs, Si qs igi hęc q̄ ſcribo videre et legere voluerit tecū; aut ſi qs puiderit et curauerit hęc apd Auguſtū ne diutius verſer ī his malis, vt ſit videre p̄curare? puidere, Plautus tu domi videbis. Fateri audebo, Audebo p̄fiteri me Ouidiū hęc ſcripſiſſe. Et ppriis īgemuiſſe malis. Quaſi dicat audebo videre me hęc ſcripſiſſe, vt ppria mala īgemiſcā, ex quo attētū auditorē reddit exponēs ea de qbus dicturus ſit. Viderit, Subaudi ſi qs viderit. Modū meę cul. Modū mei ſupplicij qd ex culpa ſeqtur, vel modum culpę hoc ē criminis mei q̄titatem. Hoſtibus in medijs, In medijs gētis q vrbē īſtāt. Interq; pericula, Et inter bella. Tanq̄ cū pātria, Tāq̄ nō ſolū pātriam mihi ademerit Auguſtus, ſed ēt pacē. Vt gemi

Et q̄ iners hyē, Et adde q̄ hyē q̄ nimio frigore bobum inertē reddit ut continuat hyēi, ſp eſt cōtinua et ſp ē ſrigus, nec vnq̄ diſcernit Ver. autūnus, aut alia pars anni niſi ſola hyems Cū meo fa. Cū meo īfortunio qd me ēt fatigat. Quarta hyēs, q̄rtus ānus. Niſi qūs ſto. Niſi qū mētis torpor et q̄ſi q̄dā alienatio a ſēſu, vel fatigatio et nimia laſſitudo, ac rigor. Torpor, Pigritia q̄dā Fęlicē niobē, Niobe filia fuit Tantali et Taygetę vxorq; Amphionis. q̄ (vt ſcr. Diod. l. v.) filios ſeptē et totidē filias pepit ſūmo decore p̄ſtantes, vn̄ tali ꝓle ſupbiēs ſe latonę numero filiorū p̄tulit, itaq; iratam latonā ſiliū, Apollinē q̄ vt Niobes filios, Dianę vt filias arcu ſagittis oīs mādaſſe qb; matri obtēperātibus ꝓdigit eodē tpe abūdare filijs Niobē et carere, Quā et orbata viro et filijs apd vrnas eorū in lapidē verſa ꝓriguit, qd fictum putauit Claro ī Tuſculanis q̄ōnibus pp eius ęternū in luctu ſilentiū,

Niobes fabula

nēt cās, mortis, Vt duplici cā et via lętū afferāt ferro. s. et veneno, Sic Silius. Aut hydro imbutas bis noxia tela ſagittas. Oīa ſpicula, Oīa ſagittarū acumina. Vip o felle, Veneno, qūo āt ſagittas īficiēt Scythę docuimus in enarrationibus nr̄is in Ouid. de triſti. quē morē ita ēt docet Silius, Dacus vt armiſeris gentę telluris ī oris Spicula q̄ p̄rio gaudēs acuiſſe veneno. Fūdit apd ripas īopla binois iſtri. More lupi clauſes, Ou. libu. n. clauſis obambulās lupus īſidiari ſolet, Verg. Nō lupus īſidias explorat ouilia circū. Leuis arcus, Arcus mollis, Eſt. n. ex oſſe, qd lentū eſt et molle. Vincula irreſoluta, ꝑpetuā arcus ſemp tenti, Vel p vincula īlligit fu

tiū, de Niobe legito Ouidiū in mut. et nos alibi plā diximus. Quāuis tot fu. vi. Quāuis vidit tot filios mortuos. Poſuit ſenſū, Sēſum amiſit. Facta ſaxea, In ſaxū mutata. Malis, Dolore mariti et filiorū. Vos q̄; fœ. Heliades id ē ſolis filias ſorores Phaētōtis dicit, q̄ fratris funera iuxta Eridanum deplorātes cōuerſę ſūt ī alnos vt voluit Maro, vt ēt hic et ī mut. Oui. ſcr. in p̄p̄los mutatas legimus. Clamātia frēm, Frem mortuū vocantia. Nouo cortice, Cortice noui arboris. Nō admittor, Non mutor. In vllū lignū, In vllā arborē. Ille ego ſū fru. Ne qcq̄ ēt cupio ī lapidē mutari vt niobe. Ipſa me. gor. Phorcus ex Ceto ꝓgenuit tres hūit filias q̄

Amittet vires protinus ipſa ſuas.
Viuimus, vt nunq̄ ſenſu careamus amaro,
Et grauior longa fit mea pœna mora.
Sic inconſumptum tytii ſemperq; renaſcens
Non perit, vt poſſit ſępe perire iecur.
At puto cū requies medicinaq; publica curę
Sōnus adeſt, ſolitis nox venit orba malis.
Somnia me terrent veros imitantia caſus,
Et vigilant ſenſus in mea damna mei.
Aut ego ſarmaticas videor vitare ſagittas,
Aut dare captiuas in fera vincla manus.
Aut, vbi decipior melioris imagine ſomni,
Aſpicio patrię tecta relicta meę.
Et modo vobiſcū quos ſū veneratus amici,
Et modo cum chara cōiuge multa loquor
Sic, vbi pcepta ē breuis & nō vera voluptas.
Peior ab admonitu fit ſtatus ille boni.
Siue dies igitur caput hoc miſerabile cernit,
Siue pruinoſę noctis aguntur equi.
Sic mea perpetuis liqueſcunt pectora curis,
Ignibus admotis vt noua cera ſolet.
Sępe precor mortē, mortē quoq; depcor idem
Ne mea ſarmaticum contegat oſſa ſolum.
Cum ſubit auguſti quę ſit clementia, credo
Mollia naufragiis littora poſſe dari.
Cum video quā ſint mea fata tenacia, frāgor,
Speſq; leuis magno victa timore cadit.
Nec tamen vlterius quicq̄ ſperoue precorue
quam male mutato poſſe carere loco.
Aut hoc, aut nihil eſt p me tētare modeſte,

hic pulchritudis Euriale. Sthenionē, & Medusā, Oui. et Higi, Gorgōes tm̄ duas fuiſſe ſcribūt. Eas ſiue gūt poetę vnicū tm̄ oculū hūiſſe, q̄ ſingulę vtebāt, sȝ Meduſa ī tēplo palladis a neptūo violata, ba ira ei, capillos mutauit ī āgues. Ea dicūt ſolitā aſpi ciētes ī lapides vti, dicēte Luc.li.ix. Victa colētes Aethiopum totę riguerunt marmore gētes. Nullū aīal viuus patiēs ipſiq; terrorū. Effuſū facie vitabāt gorgōis āgues, Hoc ob ſuporē admirādę pulchritudis ſictū fuiſſe ſcr. Ser. Fabulā refert Ouid. l.iiij. met. et Luc. lib. ix. multa & refert Higi. Amittet ſuas vi. q̄ ē mutabit me ī ſaxa. Viuimus vt nūq̄, vt no īgt vt ſp ſīt dolo re ī luctū. Sēſu ama ro, Sēſu amaritudis ē doloris. Lōga mora, pp lōgā tardatōē, q̄ arbitror me ſp futurū ī his malis. Sic īcō. ti. Tityi exēplo do et ſuū dolorē ſp rēaſci. Fuit āt tity, Iouis fili us ex elara filia Orcho meni, q̄ Iupp. Iunōis irā exterrēs ī ſpecu ſub terra abſcōdit, ob q̄ rē dict ē tity a Marone alūnus trę. Hic (vt Ser. ſcr.) amauit Latonā, pp qd Apollis telis cōfixus ē, hāc pena dānatus apd īferos aſſi cit, cuius iecur vult exe dit, Hōc tm̄ ſcr. vidiſſi duos vultures ſibi ni dus penā ſu redere, p vultur āt rōdentē ie cur īmortale (auctor Macr.) nihil alid volūt īntelligi. q̄ tormēta cōſcię obnoxia flagitio viſcera īteriora rimātis, et ipſa vitalia īdefeſſa admiſſa ſce leris admonitiōe laniātis, ſpeq; curas, ſi requeſcere ſorte tētauerit excitātis, tāq̄ fibris renaſcētibus īherēdo nec ſibi vlla miſeratiōe parcētis lege hac, q̄ ſe iudice nēmo nocēs abſoluit, nec de ſe ſuā pt vitare ſniaȝ. Tityi āt magnitudinē corpis nouē iugerę fuiſſe docēt Maro, & Tibul eo vſu. porrectuſq; nouē tityus p iugera terrę. Aſſiduas atro viſcere paſcit aues. Declinat āt Tityus tityi, et Tityos huius tity vt Delos deli au ctore Ser. Sic, Eo mō q̄ ego viuo vt magis dolēā. Iecur incō iecur ab auib9 ī exeſū. Nō pit, Nō perit, tollit alio rēaſcēdo. Vt poſ. ſę. pire, vt poſſit ſępe perire, rēaſci, et cōſumi. At pu. q̄n requies, Ouidi. ſe ne ſōno qdē curis vacare. Medicię pu. curę. Sōnus. n. ſo let et omniu medicamen trīs apd Oui. li. xi. met. ſic loq̄t, Sōne gēs rerū placidiſſime ſōne deorū Pax aīe, quē cura fugit, q corpa duris Feſſa miniſteriis mulces repasq; labori. Nox venit or. ſo. ma. Nox aliq̄ ſolitis malis pūata venit. Eſt āt h p ironicā pceſſionē dcm̄. q. d. ſi ſine malis et curis cōſuetis noctē ducō, q̄ dicere q ſcire. Imitātia ve. ca. Q̄ ſi ſint falſa vnr bi va eē. Et vi. ſē. et mei ſenſus igt vigilāt ſōnia io ea, q̄ mihi dānū afferūt. Aut ego vi. vi. Aut ego videor effugere. Sagit. ſar. Sarmataȝ me īſequentū tela. Aut da. ca. ma. Aut videor captiuas hoſtib9 manus ligādas pbere. Vbi de. Q̄n fallor. Imagi. me ſō. Meliora ſōniādo. Aſpicio pa. Videor priā aſpicere. Et mō vo. Sub audi ab īferiori loqr. Perce. ē, Capta ē. Et nō vera. Quia ſūt ſōnia. Ab ad. bo. Poſt recordationē pfię, alcoȝ & cōiugis, q̄ tāq̄ bōa mihi erepta eē doleo. Cap. h miſe. Seipſ dſignat. Noctis pru. Noctis hūidę, Nox. n. a poetis pruīoſa appellat Oui. li. iiij. met. Perq; pruīoſas tulit irregeta tenebras. Legit et pruīoſi eq h ē eq pruīnā īducētes terris. Ignibus ad. Adiectis ignibus. Vt no. cera. Quemadmodū cera noua, ea. n. facili9 liqſcit. Mortem q; de. Mortem quoq; precando depello. Depcari. n ē vel orādō, vel ſcō recuſare. Ne mea ſar. Cū auī mortem depcatur eſt, ne pereat in ſarmatia. Mollia littora, Alium getū, et recōciliatū, h eſt. reditū in pāam de exilio. Naufragiis, Meis periculis, h eſt mihi exuli. Mea fa. te. Mea īfortunia īmutabilia, et pſeuerātia. Frangor, Debilitor et ſpē pono. Speſq; leuis, Et parua ac inſtabilis ſpes reditus. Magno ti. Valde timendo ne reducar. Cadit. Deponitur abiicit. Loco ma. mu. Loco eo nō tā vbi ſū mutato cū alio loco malo, ſed tm̄ minus turbulēto. Aut h. Aut potes tētare vt exilii locus mutet. Aut ni. ē. Aut pter loci mutationē nihil eſt qd petas, Eſt āt ordo, At nihil ē qd vr̄a grā q̄at modeſte tētare p me ſaluo pudore, qbus vbis alcō cōſulit ne alīd petat q̄ loci mutationē ſi tapiſ pudoris rōnē hēre. q. d. ſi reditū peteres, id pacȝ verecūde fieret.

Depcari.

Gratia vestra, Tuus et amicorum erga me amor. Salvo pu. Habita pudoris ratione. Senſus eſt aut potes mutationē loci modeſte petere, aut nihil reſtat, quod petas ab Auguſto honeſte. q.d. de reditu nullū verbum facies, ne forte velis haberi inuerecundus.

In Tertiam Epiſtolam Enarratio.

Gratia quod ſaluo veſtra pudore queat.

Ad Maximum.

SVſcipe romanę facūdia maxie linguę
Difficilis cauſę mite patrocinium,
Eſt mala cōfiteor, ſed te bōa fiet agēte,
Lenia pro miſera fac modo verba fuga.
Neſcit enim Cęſar, quāuis deus omnia norit,
Vltimus hic qua ſit conditione locus.
Magna tenet illud numen molimina rerum,
Hęc eſt coeleſti pectore cura minor.
Non vacat in qua poſiti regione Tomitę
Quęrere finitimo vix loca nota getę.
Aut quid ſauromatę faciāt, quid Iazyges acres
Cultaq; oreſtęę taurica terra deę.
Quęq; alię gentes vbi frigore cōſtitit hiſter,
Dura meant celeri terga per amnis equo.
Maxia pars hoīum nec te pulcherrima curat
Roma nec Auſonii militis arma timet.
Dant illis animos arcus plenęq; pharetrę,
Quamq; libet longis curſibus aptus equs.
Quod q; ſitim didicere diu tolerare, famemq;

SVſcipe Romanę facundia maxie linguę, Ad eundē Maximū ſcribens ad quē ſuperius, illū precat ut cām ſuā agat apud Auguſtū quē ſi ſciret mala et incomoda exilij ſui, q ipſe cōmemorat, quis ſit nā miſeris et clemens nō pateret eū in illis diutius verſari, ſed in locū aliquē magis gelum mitteret. Ondit poſtremo cās aliquot, quibus Maximus id oīeris bono aīo ſubire debet, et petere ab Auguſto loci mutationē. Suſcipe ro. Ordo ē, o Maxime appoſitiue facūdia linguę Romanę, ſuſcipe mite patrociniū difficilis cāę, primo ſit captat beniuolentiā a pſona maximi laudādo eū ab eloquentia. Deinde a pſona pſona, quum eius rogāt, ut ſibi ſit auxilio, et ſuſcipiat cām ſuā. Poſtremo et a re ipſa cām ipſam laudando hoc eſt mitē eſſe pſtendo. Reddit eū etiā docilē breuiter qd velit exponendo. Mite patrociniū, Placidū ac facilē, et honeſtā defenſionē. Eſt ma. Eſt infirma cā mea et debilis. Te agente. Te orante. Fiet bo Fiet iuſta. Lenia ver. Verba Mollia et Cęſarem lenientia. Pro mi. fu. Pro miſero exilio. Fac ver. Loq̄re. Magna mo. Magna pōdera reip. hoc eſt detinet Auguſtus maioribus oneribus adeo, ut pre illo magnitudine non poſſit his locis, et meis malis cognoſcēdis vacare. Illud numen, Auguſtū Cęſarem dicit. Hec cu. Hec ſolicitudo mei exilij. Coeleſti pe. Diuina Auguſti mēte, q maiora curare ſolet, q hoc exiliū meū. Non va Non eſt ipſi Auguſto. Finitimo vix loca nota getę, Appoſitio figura eſt. Non vacat inqt Auguſto q̄rere vbi ſint Tomitę, quorū et loca vix ſunt getis ipſis finitimis nota pp ignobilitatē loci, ne dū ipſi Auguſto lōgiſſime diſtanti. Aut qd ſau. De Sauromatis et Iazygibus ſupius diximus abūde in enarrationibus I Oui. de Triſti. Taurica ter. Taurica cherroneſum intelligit, vbi (auctore Herodo.) Iphigenia Agamēnonis filia Oreſtis ſoror colebat cui et naufragos imolabant, et quoſcunq; grecos illuc delatos. De Taurica aūt regione ita ſcri. Hero- *[margin: Taurica cherroneſus; Taurica regio]*

dotus lib. IIII. Ab iſtro hęc iam vetus Scythia eſt ad meridiē verſus auſtrūq; poſita vſq; ad vrbē carcinitidē, et inde deinceps qd ad mare fert montuoſa regionis, et in pōtū porrectū icolit gēs Taurica cherroneſo tenus, ncle Trechea i. aſpera, hęc ad mare pertingit, qd ad ventū ſubſolanū vgit. Sunt aūt finia Scythię pars duę ferētes ad maria, vna ad meridianū, altera ad orientale, qd ad modū Atticę regionis, atque ſimiliter q̄ ſic prem. Scythię Tauri icolūt, vt ſi Atticę ingū Sunaci alia gens non Athenienſis icoleret, qd a Tribu thorica vs que ad anaphlyſtam magis in pōtū porrigit pmōtoriū. Talis eſt, vt parua cū magnis cōpare Taurica regio. Ptolemęus etiā Tauricā cherroneſum circūambiri ſcri. iſthmo. s. ponente a Carcinito ſinu vſq; ad bicē paludē, et littoribus ponti, et cimerij boſphori, et paludis meotidis. Eā qdā nūc Tartariā vocari putant. Deę ore. Deę Iphigenię oreſtis ſororis. Quęq; alię gē. Vt ſūt Iazyges. Getę Baſternę Daci, et Alani. Tauris permini, quorū regionē ſcribit Diony. equorū multitudīe cōparē. Scythicę aūt gētis, et Sarmaticę mos pprius eſt equos Ennuchos facere, ut manſuetiores ad parēdū fiāt. parui n. ſunt, ac celeres et acres, atq; rebelles. *[margin: Scytharum equi Ennuchi]* Eſt aūt ordo. Et nō vacat Auguſto q̄rere qd alię gētes faciant, q meāt i. vadūt celeri eq p dura terga amnis h eſt iſtri, vbi iſter pſtitit frigore. Vbi fri. pſti. iſter. Quādo iſter fluuius p nimio frigore ſāguit. De frigore aūt ſeptētrionali legito Strabo. ē in lib vij. et nos de eo in enarrationibus nris I Oui. de Triſti. ac de iſtro pla diximus. Maxia ps ho. Quę gētes ſupradictę ſunt ita multę et bellicoſę, vt Romanā potentiā nō curēt ex q̄ picultū ſuū ondit eſſe maximū. Nec ar au. mi. Nec arma exercitus Romani, et legionū ipoſitarū in locis finitimis, vt in ſequētibus docebit poeta. Dant illis aios arcus. Cās adducit, q bus nō timet miles Romanus a Scythis. Quā li, Quātū li ſubaudi dat aīos. Sitim tole. Eraſiſtratus (auctore Gellio) ſcriptū reliqt Scythas pſueuiſſe, ſi qñ cuiuſpiam rei cā inediam ferre cogunt, lanoribus faſcijs vētrē cobibere, q̄ſi ita fames minus eos infeſtet. Ventre ē ſine pl. no, qr nulla in eo ſit inanitas, ſit ne eſuriat. Quum autē diam vēter cōpreſſus admodū ē, caret inanitate. *[margin: Quomodo quis fiat inanis]* Ob q; ſe. nul. Alia cā ē dat Scythis aios, q pp aquarū penuriam

murá non timent, vt eos hoſtes inſequãt Strabo.n. lib. vij ſcribit inter mare põticũ ab iſtro ad Tyras ſlumẽ getaꝝ ſolitudinẽ eſſe planã totã & aquã indigam. Ira vi.mi. Ira placidi Auguſti. Hec hu. Hec terra vbi ſum. Vllis ge. Vllis ꝑplis vt ſunt getę q.d. non miſit me Auguſtus Tomõ. vt a Scythis interficerer.

apud veteres Rõanos ſolita fuiſſe ꝓdi cadauera nõ cadaue cremari, quã rẽ Ci. de leg. li. i. ita docet, At m. hi ꝓdi ra ſolita antiqſſimũ ſepulturę genus id fuiſſe vt, q̃ apd Xe. ꝓdi non nophõtẽ Cyrus vtẽ, Reddit. n. a trę corpus, ẽ ita lo cremari catũ ac ſub q̃ſi oplmẽto mr̃is obducit, eodẽq; ritu apd veteres Rõa in eo ſepulchro qd ꝓul ad fõtis aras regẽ n̄rũ Numã ꝓditũ accipimus, nos

> Quodq; ſequẽs nullas hoſtis habebit aquas
> Ira viri mitis non me miſiſſet in iſtam.
> Si ſatis hęc illi nota fuiſſet humus,
> Nec me, nec quenq̃ romanũ gaudet ab hoſte
> Meq; minus, vitam cui dedit ipſe, capi
> Noluit, vt poterat, minimo me ꝑdere nutu,
> Nil opus eſt vllis in mea fata getis.
> Sed neq; cur morerer qcq̃ mihi cõperit actũ
> Et minus infeſtus q̃ fuit eſſe poteſt.
> Tunc quoq; nil fecit niſi qđ facere ipſe coegi,
> Pene etiã merito parcior ira meo eſt,
> Dij faciant igitur, quorũ mitiſſimus ille eſt,
> Alma nihil maius Cęſare terra ferat,
> Vtq; diu ſubeo, ſic ſit ſub Cęſare terra,
> Perq; manus huius tradita gentis eat.
> At tu tã placido q̃ nos quoq; ſenſimus illum
> Indice pro lachrymis ora reſolue meis.
> Non petis, vt bene ſit ſed vti male tutius, vtq;
> Exilium ſęuo diſtet ab hoſte meum.
> Quamq; dedere mihi ꝓſentia numina vitã,
> Non adimat ſtricto ſqualidus enſe getes.
> Deniq; ſi moriar ſubeam pacatius aruum,
> Oſſa nec a Scythica nr̃a ꝓmant humo.
> Nec male cõpoſitos vt ſcilicet exule dignũ eſt,
> Biſtonij cineres vngula pulſet equi.
> Et ne, ſi ſupereſt aliquis poſt funera ſenſus,
> Terreat & manes ſarmatis vmbra meos,
> Cęſaris hęc animum poterant audita mouere,

Quicq̃ actũ cur mo. Aliquas rem geſtã ob quam morte dignus eſſem. Et mi. infeſtus, Et neq; põt eſſe minus iratus. Nil fe. Nil in me molitus eſt. Niſi qđ facere ipſe coegi, Niſi qđ ego illum cõpuli ſcribendo carmina et ꝑpetra amatoria. Ira, Auguſti idignatio. Meo merito, Meo crimie, quo Auguſtũ leſi, Meritũ enĩ ꝑ bñ. et malefacto accipit. Parcior Mollior. Quorũ, Subaudi deoꝝ, Auguſtus. n. viuẽs d iuinos meruit honores. Nihil ma. Nihil ſublimius, hęc dĩ illi ꝓcat pp eius in ſe iram mitẽ vindixit. Vtq; diu ſub eo, Et vt olĩ inquit Terra fuit ſub in ꝑio Cęſaris, ſic & in poſterum ſemꝑ ſubiecta ſit. Perq; ma. Ordo eſt, Et tradita. s. terra eat per manus gentis huius Auguſti, ꝑ manus aũt res tradit, quę ea alij alijs exhibenda ꝑmittit, Liui. Auctino fulmine ictus ipſe regnũ ꝑ manus tradidit. Eodẽ et mõ per ſinum dicimus, Pli. li. x. Ouum in ſinu fouendũ at ꝑ ſinum deponendũ breui nutri et ꝑ ſinũ tradẽdo in itermẽteſ tepor. At tu, Nũc vertit ſermonẽ ad maximũ. Tã pla. iu. Auguſto tam miti iudice Quã nos quoq; ſẽ n. Quãm nos etiã ipſum cognouimus in cã n̄ra, quã. n. potuiſſet interficere, ſaluũ me eẽ maluit. Pro meis la. Pro dolore meo. Ora re. Ora apĩ ꝑ me Auguſtũ orãdo. Non pe. Cũm ſuã honeſtã eẽ colligit. Vt bñ ſit, Vt bonũ mihi obtineas. Sed vti ma. tu. Sed petas vt exulẽ, ſed in loco magis tuto, qđ aptius ex ſequenti carmine idicat. Ab ho. ſęuo. A ſęuis getis. Pñtia nu. Dij ꝓpicij, vel pñtẽ Auguſtũ et numum accipe. Stricto en. Nudo enſe. Squalidus ge. Getis immundus horridus et ipexus. Subeã arnũ. Vt humulet. Ab hu. Scy. A terra Scythię, illud ſcilicet

Per manus (margin)

Per ſinũ (margin)

gẽteq; Cornelíãvſq; ad memoriã n̄raꝫ hac ſepultura ſcimus eẽ vſã C. Marij ſitas reliquias apd Anienẽ diſſipari iuſſit Sylla victor acerbiore odio ſcitatus, q̃ ſi tã ſapiẽs fuiſſet, q̃ fuit vehemẽs, qt haud ſcio an timẽs ſuo corpori poſſet accidere, primus e pricijs Corneliis igni voluit cremari declarat. n. En. de Africano. Hic eſt ille ſitus, cuĩ nã ſui dñr hi, q cõditi ſunt, hic ſcrinte ea dẽ ſcribit & Pli. li. vij. Ægyptij ãt ꝓdire ſolebãt mortuos & eos ſer uare, Perſę ãt cęra cir cũlitos, vt q̃ maxĩe ꝑmanerent diuturna corpa, Magoꝝ mos fuit ñ humare corpa ſuoꝝ, niſi a feris ãtea eẽnt laniata, In hircania plebs publicos alit canes optiates dõeſticos. Nobile ãt gẽus canũ illõ ſcimus eẽ, ſed ꝑ ſua quiſq; facultate parat a quibus lanietur, eãq; illi optimã eẽ cẽſent ſepulturã, autor Ci. i li. i. Tuſc. qõ. Stoici ãt tãdiu alam durare dicebãt, q̃diu durabat et corpus, vñ & Ægyptij (auctor Ser.) diutius reſeruabãt cadauera. s. vt ala multo tpe ꝑduraret & corpi eẽt obnoxia ne cito ad alia tráſiret. Rõani ꝯ faciebãt cõburẽtes cadauera, vt ſtatl in generalitatẽ id ẽ i ſuã nãꝫ ala rediret. Male cõ. Male ſepultos & tectos. Vt. s. exule dignũ ẽ, Quẽadmodũ me n ẽ bõ exul cineres hre male cõpoſitos & q ab eqs premant. Biſtõn eq, Eq getaꝝ thracia icolẽtiũ eſt ãt Biſtoniũ ſtagnũ i thracia a Biſtõe rege appellatũvt voluit Lact. grãmaticus. Si ſu. al. ſen. Si ſupeſt ala poſt mortẽ, h ẽ ſi mortuo corpe ala eſt immortalis, Alaꝫ ãt ampliſſimã eẽ primus oĩm dixit pherecydes ſyrus vt ẽ auctor Ci. i li. i. Tuſcu. qõ. Poſt fu. Poſt mortẽ. Et te. Etiã perterrefaciat. Meos ma. Meã alam. Sarmatis vm. Ala ſeri ſarmatę. Hęc au. Hęc icõmoda & mala iniecta. Monere au. Cę. Flecte

Quomõ mortui ſepeliebatur apud varias gẽtes (margin)

Biſtoniũ (margin)

Maxime moniſſent ſi tamen ante tuum,
Vox ꝓcor Auguſtas pro me tua molliat aures
Auxilio trepidis quę ſolet eſſe reis,
Aſſuetaq; tibi doctę dulcedine linguę
Aequandi ſuperis pectora flecte viri.
Nō tibi therodomon crudusq; rogabit atreus.
Quiq; ſuis homines pabula fecit equis,
Sed piger ad pęnas princeps. ad ꝓmia velox.
Quiq; dolet quotiens cogitur eſſe ferox.
Quiq; vincit ſemper, victis vt parcere poſſit.
Clauſit & ęterna ciuica bella ſera.

te ad miſericordiā Cęſaris mentē. Moniſſent ſi tñ añ tu. Si tñ o maxime ea flexiſſent antea mētē tuā, ad captandā.n.miſericordiā opus eſt nos primū moueri ad lachrymas. Vñ ait Hora. Si vis me flere, dolēdū Primū ipſe tibi. Molliat au. Placidas reddat aures et ad miſericordiā flectat. Trepidis re. Pauidis reis ꝓp accuſationē. illos.n. ſoles in iudicijs defendere. Aſſueta dul. Aſſueta et ſolita ſuauitate. Doctę lin. Facūdi oris. Viri eq̄. ſu. Auguſti cōparandi dijs īmortalibus. Nō ti. the. Sunt q intelligūt d Thermero, quē hercu- *Thermerus* les abſciſſo capite interemit, a q & *Thermeriū malum* Thermeriū malū noiarūt. Cę- *Therodomon* dēs.n. caput Thermerus q i eū icīderat oēs hoc pacto ad exitum mortēq; ꝑducebat vt docet Plutār. in Theſei vita, Magis plꝫ legat Therodomon, vt intelligas de Therodomōte illo crudeliſſimo, de q̄ alibi Oui. ita legit Therodomōteos vt q ſenſere leones. ille.n. ſtabula habuit leonū vt qdā ſcribūt in Scythia, vt alij i numidia, q̄s corpībus humanis alebat ſumpto noie a gręco, qd ſigt feris īperare, θηρ.n. ferā ſigt, vnde Therodamas q̄ſi ferarū domitor ē θηρίο μαχεῶ cū beſtijs pugno. Crudusq; ro. at. Et non rogabis ꝑ me crudelē quēdā vt fuit atreus, de q̄ ita ſcribit *Atreus & Thyeſtes* Lactā. grāmaticus; Atreus et Thyeſtes Pelopis filij Tātali nepotes alternis vicibus regnū regebāt. Verū Thyeſtes qu iceſſaſſet Europā fris vxorē, ab eo pulſus eſt regno. Icd iter eos q ſcelere certabāt videbat ꝑ vindicta ficta gr̄a recōciliationis, Atreus fri filios ſuos appoſuit epulandos, Qum poſt ępulas filioꝝ capita ſignū cōiunij feralis oſt dit, in cuius rei detectatione qum Thyeſtes cōſulta de oraculis poſceret, reſūſum eſt ꝑ eum illi certā poſſe venire vindictam, qui ex ipſo et filia pelopeia natus fuiſſet, q̄propter vnus illicitos filię amplexus inafit, ex q natus ē puer, quē illa in ſilua ꝓp cōſciam abiecit, hic caprę vberibus nutritus ex eadē re Ægyſthus nomē accepit, qui Atreū in vindictā pris qu adoleuiſſet occidit, *Ægyſthus* Sed quę ira. cā fuerit idē Lactā. ita docet, Mercurius ęgre ferēs a Pelope Myrtilū filiū ſuū i pelagus ꝓcipitatum ſpoliatumq; vitę lege repperit vindictā, qua cōſolaretur orbitatem Nā Pelopis filijs Atreo & Thyeſti tm̄ diſcordię iniecit, vt germanitatis iura dirūperent. Thyeſtes.n. qum ſciret regnū penes eum fatali manſuꝝ, qui arietē velleris aurei hr̄et, quē cum Atreus regiā ingreſſus plūmum cuſtodiebat corrūpens Aeropen fratris ſui vxorē, imperiū ad ſe trāſferre poſſe indicauit, qd ille poſteaq̄ didicit, eū cum filijs duobus ſuis expulit, et poſtea ſimulata gr̄a ad eū miſit, eiuſq; interēptos epulandos appoſuit, quo facinore qum eū puniſſet, ſol dr ab eoꝝ ſe regionibus auertiſſe, vñ Vergi. eōrto inqt. Nec tā

auerſus eq̄s tyria ſol iungit ab vrbe, et Papi. li. iiij. thebai. Funereę tum nanq; dapes, medijq; receſſus Solis, Hoc id fingit (auctore Serui.) qm ab Atreo eclypſis Primus ꝓ ꝑdicta et deprehenſa fuit, cuius qum cerneret approbari dicta, Thyeſtes inuidēs ex vrbe diſceſſit. Quiq; ſuis hoīes, Diomeden intelli- *Diomedis crudelitas* git, qui Tyridā vrbes Thracię tenuit auctore Pluuio, Hic (vt ſcribi. Diod.) habuit equoꝝ ꝓſepia ob equoꝝ ſeritatem ęrea, ferreis catenis eq̄ vīribus ꝓſepiis vinciebant, cibis alebant nō his quot terra fert, ſed hoſpitū eo diuerrentiū carnibus, hos expleus Hercules abducere ꝓ Diomeden cœpit, dedit q̄ ſuo exēplo eqs comedendū, Manſuetiores deinde factos ad ſeꝝ adductos Euriſtheus Iunoni ſacrauit, quoꝝ gēus vſq; ad Macedonem Alexandrū ꝑmanſit. Sed pi. ad poe. prin. Sed Auguſtus tardus ad puniendum nocentes rogandus erit. Eſt.n. magna eius in reos ſupplices miſericordia, quę eſt pars iuſtitię prima, qua in laudando vtunt oratores. Scđa vo eſt qua oſtendimus ꝓmerentibus gr̄as referri. Ad pre. ve. *Premium* Promptus ad danda ꝓmia, ex quo his duobus vſibus iuſtum eum eſſe deſignat; ꝓmium aūt (auctore Donato) et pro bono et pro malefacto redditꝛ, ꝓmium.n. pro virtute et ſapientia honor eſt et lucrum, Vergi. Rem magnā ꝓmiumq; fero. Ferox, *Clemētia* Fortis et ꝑiculoſus. Qui vincit ſemp, Laus a fortitudine. Victis vt parcere poſſit, Laudat Auguſtum a Clementia, quę eſt pars temperantię, per quā ai temere in odiū alicuius inuectionis ꝓcitati comitate retinent. Clauſit et ęterna. Quod Auguſtus pugnauerit magis vt parceret, q̄ ſuiret docuit clauſo Iani templo, quo pax vbiq; parta deſignat, vel hoc dicit, vt Cęſar oſtendat nolle ampliꝰ in quēpiam ſęuire ex eo dignoſcit q Iani templū clau- *Ami* ſit in ſignum pacis olbus paſſe, Ianum.n. auctore Tranquillo, ſemel atq; iteꝝ a condita vrbe ante memoriā ſuā clauſum in multo breuiore tpis ſpatio terra mariq; pace parta tertio vel (vt qdā legūt) ter clauſit, Numa aūt rex Iani tēplū ad infimū ar- *Iani templum* giletum extruxit, q idex pacis foret et belli, vt apertus in armis, clauſus in pace ciuitatē eſſe ſigāret ſemel ab ipſo Numa clauſus fuit. Itē poſt primū punicū pfectū bellū, Tertio poſt bellū Actiacū ab imperatore Cęſare Auguſto pace mari terraq; parta vt Liui. Docet. Vergi. Claudent belli portę, Hoc tēplum fuiſſe apud Theatrum Marcelli Serui. ſcribit, cuius poſtes is cōſul aperiebat qui prior creatus eſſet Vñ Vergi. ait in. vij. ęneidos. Inſignis aperit ſtridentia limina conſul, Cur aūt motis armis templū Iani aperiret, cur ne in pace clauderet docet Ouidi. in i. Faſto. Bella ciuica, Bella ciuilia. Æterna ſera,

Multa metu phibet, pęna qui pauca coercet.
Et iacit inuita fulmina rara manu,
Ergo tam placidas orator miſſus ad aures,
Vt propior patrię ſit fuga noſtra roga,
Ille ego ſum, qui te colui, quem feſta ſolebat
Inter conuiuas menſa videre tuos,
Ille ego qui dixi veſtros hymenęon ad ignes,
Et cecini fauſto carmina digna toro,
Cuius te ſolitum memini laudare libellos,
Exceptis domino qui nocuere ſuo.
Cui tua non nunquã mirãti ſcripta legebas
Ille ego de veſtra cui data nupta domo ẽ,
Hãc pbat, et primo dilectã ſemper ab ęuo
Eſt inter comites martia cenſa ſuas.
Inq; ſuis habuit matertera cęſaris ante,
Quarum iudicio ſi qua probata, proba eſt.
Ipſa ſua melior fama laudantibus iſtis
Claudia diuina non eguiſſet ope.
Nos quoq; pteritos ſine labe pegimus ãnos,
Proxima pars vitę tranſilienda meę eſt.
Sed de me vt ſileã cõiunx mea ſarcina vrã ẽ.
Non potes hanc ſalua diſſimulare fide.
Cõfugit hęc ad vos, veſtraſq; amplectit aras,
Iure venit cultos ad ſibi quiſq; deos.
Fleſq; rogat precibus lenito cęſare veſtris,
Buſta ſui fiant vt propriora viri.

perpetuis clauſtris. Multa me. phi. Legit̃ & Multa metu pęnę, et ſubaudit̃ coercat ab īferiori, Hic ãt Auguſtũ laudat a prudẽtię pte, Multa inqt ſcelera Auguſtus fieri phibet metu pęnę, qñ tñ ī paucos aīaduertat. Pauca, Pauca hoīũ crimina. Rara ful. Raras pęnas et ſupplicia. Inuita ma. Manu recuſanti, legit̃ & ī victa hĩ ẽ īſupabili. Ad au. ſi. pla. Ad aures auguſti tã mites. Hymenęõ, Carmẽ nuptiale, Deũ ĩt nuptiaq; poſuit p ip̃o Epitalamio. Fuit ãt hymenęus (vt ſcr. Lactã. in grãmaticus) puer athenieñſis, q cum ãnos puerilis ętatis excederet, neq; adhuc virũ poſſz īplere ea pulchritudine p̃ditus fuiſſe dr̃ vt foeminã mentiret̃, aſt cũ qñ vna ex ciuibus ſuis virgo nobilis adamaſſet, ipſe mediocribus ortus parẽtibus q nuptias deſpabat, qd poterat tñ puellã extrema amoris linea diligẽs ſatis alõ, ſclo faciebat aſpectu, cũq; nobiles foemię cũ virginib, ſacra cereris eleuſinę celebraret, ſubito aduẽtu pirratarũ raptę ſunt, īter q̃s & Hymenęus, q illo et amatã fuerat ſubſecutus, cui puella credit̃, cũ igr̃ p lõginq̃ maria p̃dã pirratę vexiſſent, ad q̃ndã regionẽ tã ſe deuoluta puenit̃, ibiq; ſõno oppſſi ab īſequētibus ſunt īteręph. Hymenęus relictis ibi virginibus reuerſus Athenas, pactus eſt a ciuibus dilectę nuptias, ſi ei filias ſuas reſtituiſſet, q̃s vbi p voto reſtituit, exoptatã accepit vxorẽ, cũ ò ꝯiugiũ q̃ fœlix fuerat, placuit athenieñſibus nomẽ nuptijs Hymenęi miſcere, ò Hymeneo alibi pl̃a diximus. Ad ig. ve. Ad vr̃as tedas q̃ nubẽtibus pferebãt̃. Exceptis ſubaudi libellis amatorũ. Nupta, Vxor. De vr̃a do. De vr̃a hĩ ẽ de Maximorũ familia. Hãc. Scilicet vxorẽ meã. Ab primo, A puerina. Eſt cẽ. Annotauit et q̃ſi ī cẽſu ſuo iudicauit. Martia, Martia philippi filia et Catonis Iunioris vxor fuit, de q̃ cũ multa ferunt̃, eius meminit Plutar. Appia. et Luca. In ſu Subaudi cõitibus. Mr̃tera cęſaris. Ex Iulia Caij Cęſaris ſorore. ẽ M. Accio Balbo (vt ſcri. Trãqllus) nata ẽ Accia Auguſti mr̃. q̃ poſt mariti Octauij mortẽ Martio Philippo nupſit. q ab Anco Martio genus traxit, et ex eo ẽ philippo et Acciẽ ſorore ac mr̃tera Auguſti ſuſcepta ãq Acciã cõiunx Philip. Martiã natã voluit, dicitur Ouid. ī faſt. clari monumẽta Philippi Aſpicis, vñ trahit martia caſta genus, et paulopoſt, Nupta fuit quõdã mr̃tera cęſaris illi O decus. o ſacra foemia digna domo, credẽdũ ẽ q̃ Ouid. ĩſigne ſuaꝫ vxorẽ tertiã ò domo Fabiorũ puellã admodũ prioſororẽ Acclę ẽ Aug. mr̃terã et Martię mr̃es coluiſſe deīde eī, filiã martiã ſõt q ẽt p mr̃tera cęſaris ītelligãt ſororẽ Liuię Auguſtę mr̃terã Tyberij vt p cęſare Tiberiũ accipias, vt ſępe apd Ouid. reperies, ſor Claudia ſentẽtia magis placet. virgo Añ, Priusq̃ Martia. Quaꝝ iud. Iudicio Martię et mr̃terę cęſaris. si q̃ pb. si q̃ fuit laudata. Proba ẽ, Eſt bõa. Ipſa ſua me. fa. Ipſa īgt claudia melior q̃ erat eius fama, paꝝ.n. caſta criminabat̃ nõ eguiſſet diuo auxilio, ſi eã Martia et Cęſaris mr̃tera laudaſſent. q.d. vxor mea pudiciſſima ẽ, q̃ſiqd ẽ vtit̃ ꝯſuetudine talium matronaꝝ. Hãnibale ãt italiã deuaſtãte ex reſo librorũ Sibyllinorũ mr̃ deũ e peſſinũte accerſita, qñ aduerſus tiberis veheret̃. repẽte ī alto ſtetit, et qñ moueri nullis uiribus poſſet, ex libris cognitũ caſtiſſimę demũ foeminę mãu moueri poſſe. Tũ claudia ṽgo ueſtalis falſo īceſti ſuſpecta deã orauit, vt ſi pudicã ſciret ſeq̃ret̃. et zona īpoſita nauẽ mouit, Vñ Claudianus ita cecinit. Et eodẽ flumine ducens Claudit ṽgineo cõſtãtẽ crine cybellẽ, Hiſtoriã refert Liuius de bello pũico lib. ix. Valeri. maximus lib. v. Ouid. in. iiij. Faſt. Sueto. ī Tiberio. ẽ Lactã. lib. ij. diuinaꝝ īſtitutionũ. Diuina ope. Auxilio cybeles vt ſuſpitionẽ violatę caſtitatis poneret. Sine labe, ſine crimīe et īfamia. Eſt trãſiliẽda. Eſt ſilẽtio pterẽda, q̃ pauloante notatus fui īfamia ẽ relegatus pp̃ ſcripta amatoria, et iõ nõ ẽ a me laudãdus pximus hic vitę meę curſus ſed ſupior tñ. Sed de me vt ſileã, ſi nõ vis mea cã Auguſtũ rogare, ſaltem vxor mea vos moueat. Eſt ſe. ſar. Erat n. ex Maximorũ familia et ſoror aut filia huius maximi ad quẽ ſcribit. Nõ potes diſſi. Non potes negare. Salua fide, Habita fidei et pietatis rõne. Hęc, Scilicet vxor mea. Veſtras aras. Veſtra auxilia vos ĩuocando tãq̃ ſuos deos. Vt buſta Vt corpus quaſi mortuũ. Fiant propiora, Fiant magis et vicina.

Martia

Accia Auguſti mater

Ad Ruffinum. Clute,

HAnc tibi naſo tuus mittit ruffine ſalutē,
Qui miſer eſt vlli ſi ſuus eſſe poteſt.
Reddita confuſę nuper ſolatia mēti
Auxilium noſtris ſpemq; tulere malis
Vtq; machaonijs pęantius artibus heros
Lenito medicam vulnere ſenſit opem,
Sic ego mente iacens & acerbo ſaucius ictu,
Admonitu cœpi fortior eſſe tuo,
Et iam deficiens ſic ad tua verba reuixi,
Vt ſolet infuſo vena redire mero.
Nec tamen exhibuit tantas facundia vires,
Vt mea ſint dictis pectora ſana tuis.
Vt multum demas noſtro de pectore curę,
Non minus exhauſto quod ſuperabit erit.
Tempore ducetur longo fortaſſe cicatrix,
Horrent admotas vulnera cruda manus.
Non eſt in medico ſemper releuetur vt ęger,
Interdum docta plus valet arte malum.
Cernis vt e molli ſanguis pulmone remiſſus
Ad ſtygias certo limite ducat aquas?
Afferat ipſe licet ſacras epidaurius herbas
Sanabit nulla vulnera cordis ope.

In Quartam Epiſtolam Enarratio.

HAnc tibi naſo. Ex Ruffini lr̄is magnā ſe coepiſſe volūtatē et ſpem facit poeta, nec tñ eas quis eloq̄ntes tātā vis hūiſſe docet, vt dolorē potuerit amouere, nā vt morbi q̄dā nllis medicis, ſic cura in dū nllā arte tolli pt. Cās dolde aſſignat cui dolor attenuari neqat, Tū refellit eog exēpla q̄s ipſe dixerat forti aīo tuliſſe exiliū ea rōne, q̄ illi tā lōge a pria nō exulabant. Facit tñ poſtremo ſi poſſet eius aīus leniri, ipſius pcepta ē lr̄as elegātiſſimas id factu ms fuiſſe, q̄s loco magni muneris ſe accepiſſe dit. Qui mi. ē, Ordo talis Si ille q eſt miſer pōt eē ſuus vlli, aut ſi ille q ē miſer vl li pt eē ſuus, h ē ſi qs ī felix pt dr̄e alicui ſe eē ſuū vt ipſe, q ita dixerat. Hāc tibi naſo tuus et reliq̄. Solatia mu. red. cōſolationes nup in lr̄is tuis adhibitę. Mēti cō. Alo meo pturbato. Auxiliū, Leniīmē. Spēq;, Et ſpē redditus ī priā. Heros pę. Philoctetes Pęantis filius cuius vulneris ſętor q̄ a gręcis ſuſtineri nō poſſet ī Lēno relictus eſt, vbi ad pſtinā ſanitatē medicinis reſtitutus ad Troiā deductus eſt dicēte Vlyſſe apd Oui. lib. xiij. met. Nec pęāntiadē q̄ hī vulcania lēnos Eē reus me rui, crimen dēfendite vr̄m Cōſēſiſtis. n. nec me fuiſſe negabo Vt ſe ſubtraheret belliq; viaq; labori Tętaiūq; feros rege lenire labores. vaiuit ē vinit. De Philoctete pl̄a diximus ī enarratōibus ī Ouid. ō remedio amo. Artibus ma. Artibus medicinalibus a medico Machaōe filio Æſculapij dictis, q̄a q̄ ars medicinalis elegātiſſime a poetis Machaōia cognoiaī, et Medici Machaōes. Martia. Quid tibi cū medicis? dimitte machaōas oēs. Lenito vul. Mitigato vulnere, q̄d Herculis ſagittę īuleraut. Mēte ia. Cōſternatus. Acerbo ictu, Aſpera pcuſſiōe h eſt exilio. Saucius, Proſtratus. Admonitu tuo, Tuis lr̄is. Vt ſo. in. Vt ſolet eſuriētis vena vino recreari. Venas. n. īedia vacuefacit, Saturitas obſtruit, Vnquā qs eſuriēs bibit aliq̄tū famē ſubleuat, nā liq̄ri q̄ē nihil officit, qn ſumptus ad oēs corpis ptes q̄q verſus p̄ meet et venas cōpleat, et iō inedia q̄ inanitatem fecerat accepto potus remedio q̄ſi iā nō totum va'ua recreat, auctor Macro. Nec tñ. Quaſi dicat q̄uis multū pfuerit conſolatio tua, tamen

Corpus famē ſubleuat

tua facundia nō potuit mihi oēm dolorē tollere. Sint ſa. Sint ſine dolore. Vt de. Quāuis remoueas. Nō mi Non minus doloris reſtabit q̄ ademeris. Eſt aūt ordo, Id curę q̄d ſupabit nō erit minus exhauſto ea re, quā ademeris h eſt eo dolore quē exhauſeris e pectore. Ducet. Obducet, claudet. Cicatrix. Vulneris veſtigiū. Fortaſſe igt dolor meus minuet lōgo tpis interuallo, nā vt eſt apud Ciceronē, Nullus eſt dolor quē non longinqtas tpis minuat ac labefactet. Vulnera cru. Vulnera recentia, hoc dicit Recens dolor nullas admittit ꝯſolationes. Docta arte. Peritia medēdi. Malū ęgritudo. E molli pul. Vulnerato n pulmōe hō pimit. Sanguis aūt plurimū, vt ſcribit Ariſto. in lib. de aiali. p̄ pulmo ex cęteris ꝑtibus menbris, qppe qui totus inanis ſit ē fungoſus, ac riuulos venę maioris ſingulis ſuis fiſtulis excipiat. Errant. n. qui ſanguinis vacuū pulmonē eſſe arbitranē decepti. s. ꝯſpectu eoꝝ pulmonum quos diſſectis dara erant aialibus. quoꝝ ſanguis ille effluit vni v̄ſus. Scribit et Pli. ſub corde pulmonē eſſe, ſpirandiq; officinā attrahentē ac reddentē alas, iccirco ſpōgioſum ac fiſtulis inanibus cauū. Et Cice in lib. de nā deoꝝ docet ī pulmonibus ineſſe raritatē q̄dā et aſſiduis ſpōgijs mollitudinē ad hauriendū ſpm̄ aptiſſimā, q tū ſe ꝯtrahunt aſpirātes, tū ſe ſpū dilatant, vt frequenter ducaē cibus alalis quo maxime aluntē aiales. Sanguis re. Sanguis electus illato vulnere. Ad ſty. aq̄s, Ad Charontē portitorē h eſt ad inferos. Certo li. Via non ambigua q̄ morit. Ex quo docet cām ſuā eſſe pditam deploratā atq; deſtitutā, et iō eius ꝯſolationē non potuiſſe poetę dolorē tollere quēadmodū ſunt q̄dā ęgritudines q̄ pſus ſanari nequnt. Epidaurius, Æſculapius q in Epidauro ciuitate colebaē. Vulnera cor. cordis plagas, Cor. n. auctore Pli. alalibus cęteris in medio pectore eſt, hoi tm̄ infra leuā papillā turbinato mucrone ī ꝑora eminēs. Hoc pmū naſcētibus formari in vtero tradūt. deīde cerebrū ſicut tardiſſime oclos, ſ; hos pmū mori, cor nouiſſime, id pma dōicilia iira ſe alo ē ſanguini pbet ſinuoſo ſpecu ē ī magnis aialibus triplici ī nllo nō genito, ibi mēs hītat Ex h ſōꝛ duę grādes venę in

Cor ī aialibus

priora

priora et terga obſcurant,ſparſaq; ramoꝝ ſerie ꝑ alias mortes olb, mēbris vitalē ſanguinē rigāt. So lū ñ viſceꝝ vitijs ñ macerat,nec ſupplicia vitę tra hit leſūq; mortē ilico affert,vñ ñ īmerito hīc loco dixit Ouid.cordis vulnera nulla ope ſanari poſſe. Nodoſā podagrā,podagrā nodos,et articulos di gitoꝝ infeſtātē,poda gra.n.dr̄ eo q̄ πόδας i.pedes ἀγρεύει .i.ca pit.podagrę āt mor bus rōe olī3 rarior ſo lebat ec̄ ñ mō priſcis tpibus,ſed ne qdē Plinij euo,q eū morbus ſcri.pegrinū fuiſſe.Nā ſi antiqus ī italia fu iſſet,latinū nomē in ueniſſet, Inſanabilis nō ē credendus, qppe qm̄ in multis ē ſpōte dſinit,ē in plibus cur naē,Celſus li.iiij.doc ī manibus pedibusq; articuloꝝ vitia freqn tiora lōgioraq; eē,q̄ ī podagris chiragris ue eē ꝯſueuerūt, ea raro vel caſtratos,vel pue ros añ foemię coitū, vel mulieres niſi qbus mēſtrua ſuppſſa ſūt tentāt,vbi ſentiri cęꝑunt ſan guis mittēdus ē,id.n.iter initia ſtatī3 fcm̄ ſepe an nuā nōnunq̄ ppetuā valitudinē ꝓſtāt, qdā ēt qum aſino lacte epoto ſē eluiſſēt imppetuū hī malū eua ſerūt,qdā qum toto āno a vino mulſō ac venere ſibi tempaſſent,ſecuritatē totius vitę ꝯſecuti ſunt, idq; vtiq; poſt primū dolorē ſeruādū eſt ēt ſi gerit. Q.d ſi iā ꝯſuetudo eius fcā ē,ꝑt qdē aliqs eē ſecurior his tpib9 qb9 dolor ſe rēiſit, maiorē vo curā adhi beri debēt hi,qb9 id reuertiē,qd ſtrī vr,autſino ve fie ri ſolet,podagrę cām legito apud Macrobiū li.vij. Sat. Neſcit tollere,Neſcit curare, qd tñ falſum eſt ſi celſo,ac Plinio credimus vt docuimus. Nec for midatis,Nec ēt medicīa rabidis hoībus medet.qd ꝑ formidatas aq̄s deſignat,Celſus tñ curationē docet aduerſus canis rabidi morſu3 lib.v.Solet aūt ex eo vulnere,vbi paꝝ occurſus eſt aq̄ tumor naſci, hy drophlogas gręci appellāt,miſerrimū gēnus morbi, in q̄ ſimul ęger et ſiti et aquę metu cruciat, vt nō īmerito Ouid aq̄s a rabidis formidari dixerit,Scri bit ēt Apule.li.met.ix.qndā explorādę ſanitatis ſuę gra tale cęteris demōſtraſſe argumētū,vt aquę re cētis cōpletā pelnē offerrēt poculū,ac ſi intrepidus et more ſolito ſumēs eā adhibetēt.Sanū ſe atq; oī morbo ſcirēt expeditū.ꝯ vo ſi viū ꝯtactūq; latici vitarēt ac phorreſcerent ꝓ cōperto noxiā rabiē pti naciter durare,vñ Lucanus lib.vi ita īngt Nō ſpu ma canū qbus vnda timori ē,et Pli.lib.xxviii.ē aū tor hic eē ꝯs pueriq̄ ſi aq̄ potusq; formidēt a mor ſu canis ſuppoſita tm̄ calici lacinia mēſtruo tincta tali ſtatī metū eū diſcuti vt ꝯualeſcat Lymphata illa grecoꝝ,qum rabiē canū eius ſanguis guſtatus indicē duximus.Idē lib.viij.ſcri.Rabiē canū Sirio

ardēte hoī peſtiferā,ita morſis lętalis aquę metus, quapp obuiā iuit p.xxx.eos dies gallinacio maxie fimo miſto canū cibus,aut ſi ꝓuenerit morbus.ve ratro. Cura,Dolor aliqs mētis,vt meus. Aut ſi ſit,Subaudi medicabilis. Lōga mora,Longo tpe. Precepta,Rōnes qbus vſus es ī lrīs tuis. Arma tui pectoris,Rationes tuę mētis in ꝯſolatio ne tua ad me ſcriptę, vel fortitudo q̄ ē ī tuo pectore. Rurſus a mor pa.ea cōmemo rat,pp q̄ dicit ſe non poſſe dolorē ponere,q̄ uis ꝯſolatiōes ſuę fue rint efficaciſſimę. Q.d āt pria vnūquēq; delectet docet et Cice ro ī Oratore bis vbis, Ac ſi nos id qd ma xime ōs nr̄a pria de lectat, cuius rei tāta vis eſt.ac tanta nā,vt Ithacā illā in aſperi mis ſaxulis tāq̄ nidu lū affixā ſapientiſſim9 vir imortalitati an ponerēt, quo amore tādē inflāmati,eē de bem9 ī eiuſmōi pria.

Sua quē que pria delectat

Tollere nodoſam neſcit medicina podagram.
Nec formidatis auxiliatur aquis.
Cura quoq; interdum nulla medicabilis arte,
Aut ſi ſit longa eſt attenuanda mora.
Cum bene firmarūt aīum precepta iacentem.
Sumptaq; ſunt nobis pectoris arma tui.
Rurſus amor patrię ratione valentior omni.
Quod tua fecerunt ſcripta retexit opus.
Sine pium vis hoc,ſeu vis muliebre vocari,
Confiteor miſero molle cor eſſe mihi.
Non dubia eſt ithaci prudentia,ſed tñ optat
Fumum de patrijs poſſe videre focis.
Neſcio qua natale ſolum dulcedine cunctos
Ducit,et immemores non ſinit eſſe ſui.
Quid melius Roma?ſcythico qd frigore peius?
Huc tamen ex illa barbarus vrbe fugit.
Cum bene ſint clauſę cauea pandione natę.

Podagra quidam liberati

Rabidis nō ꝑdeſt medicīa

Rōne va oī,Qui plus ꝑt oī rōne. Q.d tua ſc.ſcr. Q.d tu ad me ſcripſiſti. Retexit,Deſtruit. Ithaci, Vlyſſis. S3 tñ cp.S3 tñ reditū ī priā dſiderat,vñ ip ſe apd Hōe.ita dicebat,Ithaca olī3 clariſſia occaſū verſus,aſpa qdē.ſed optima iuuētutis altrix, q̄ ego nihil vnq̄ amęnius vidi,Et Cicero ī oratoris loco ꝓdicto idē oñdit,Hęc āt vba ex Homeri. ī ꝑ odyſſeę ſumpſit poeta,Ille.n.ita Pallada Ioue alloq̄ntē fin git,Maxio mi pr̄ dolore ꝯficior ob īfoelicē Vlyſſē, q amicis pcul a Calypſo Atlātis filia diſtinet, hęc ē.n.blādis ꝯtinue ſmonibus ſuauiſſimisq; vbis ab illo vt dulcis prię obliuiſcat̄ īpetrare ꝯtēdit, Aſt ille tāto reuiſendę prię ſtudio deſiderioq; detinet,vt ſi ab vrbe ſaltē ſumū viderit,q̄ primū obire ñ recu ſet. Sui,ipſius ſoli natalis, Quid me Ro.Exēplis ꝓbat oēs priā cęteris locis anſerre ſolitos eē. Huc, In Scythiā. Ex illa vrbe,Ex rōana ciuitate, Pan Pādion diōe natę,Progne,et Philomēa,q̄ꝝ altera mutata ēx fuit ī luſciniā,altera in hirūdinē,fuerūt āt filię pā diōis regis atheāꝝ Erichthonio ac Cecropis iunio ris filia gēiti,quē Metionidę regno deturbarūt,Me garā qū fuga euaderet(erat.n.pilę megarēſiū regis gener) ī filios ēcidit,ibi pādionē3 aduerſa valitudi ne extinctū aiūt,eius in megaride tumulus fuit ad mare,quē Athenis gauię ſcopulū nūcupārūt,Filij Megaris reuerſi Metiōidas eiecerūt,atheāꝝq; regnū natu eoꝝ maximus Ęgeus ſuſcipit, Infoelix oīno Pādiō filiaꝝ fuit educatiōe,neq; eaꝝ filij relicti ſūt vtil intuitę vitores,iam etiā vt fortuna augeret eū Thracē affinitatē iūxerat.S3 nulla ē mortalib9 eua dēdi via.qd a deo fatum ē.Fama ē Tereū Prognes ꝯiugē Philomelā violaſſe,puellęq; ab eo corpus ex cruciatū,vt ea facinoris acerbitate vtraq; ſororum

Nititur in ſiluas queq; redire ſuas.
Aſſuetos tauri ſaltus, aſſueta leones
Nec feritas illos impedit, antra petunt.
Tu tamen exilij morſus ex pectore noſtro
Fomentis ſperas cedere poſſe tuis
Effice, vos ipſi ne tam mihi ſitis amandi.
Talibus vt leuius ſit caruiſſe malum
At puto qua fueram genitus tellure carenti
In tamen humano contigit eſſe loco.
Orbis in extremi iaceo deſertus harenis.
Fert vbi perpetuas obruta terra niues.
Nõ ager hic pomum, nõ dulces educat vuas,
Non ſalices ripa. robora monte virent.
Neue fretũ laudes terra magis, equora ſemp̄
Ventorum rabie ſolibus orba tument.
Quocunq; aſpicies campi cultore carentes.
Vaſtaq; que nemo vendicet arua iacent,
Hoſtis adeſt dextre leuaq; a parte timendus,
Vicinoq; metu terret vtrunq; latus
Altera biſtonias pars eſt ſenſura ſagittas.
Altera ſarmatica ſpicula miſſa manu.
I nunc & veterum nobis exempla virorum,
Qui forti caſum mente tulere refer,
Et graue magnanimi robur mirare rutuli
Non vſi reditus conditione dati.
Smyrna vir tenuit nõ põtus & hoſtica tellus

ad ſui cõpleuerit ſupplicium, auctor Pauſanias. Aſſuetos ſaltus, Siluas et paſcua cõſueta petiſt. Exilij mor. Dolores exilij mei. Cedere, A me noueri ſeu abire. Fomẽtis tuis, Tuis remedijs et cõſolatiõib9. Ne vos ipſi, Ne vos amici. Tã lius amici, Quicũ ſubaudi a me amarentur. Talibus, Amicis talibus q̃les vos eſtis, id ẽ fac o Ruffine vt talib9 amicis careã, Quia ſi vos nõ amouero exilij mala leniora videbũt ex q̃ dignat magnã ptẽ doloris exilũ aſſerre, q̄ a charis abeſt ſodalibus. At puto q̃, Ponit obiectionẽ poſſet .n. aliqs dicere. Exiliũ eq̃ aĩo ferẽdũ, ſiquidẽ ille nõ eſt miſſus i locũ ihumanũ. Tellure, Romana ciuitate. Extremi orbis, Extremi ſeptẽtriõis et terrarũ. In harẽis, In gelido littore. Perpetuas niues, cõtinua frigora. Eſt .n. illic ſp̄ hyẽs sũt ſemp̄ ſpirãtes frigora chauri vt ẽ apd Maronẽ. Nõ ager h̄ po. Nõ naſcunt i ſcythia pomiſere arbores. nõ vue. nõ ſalices. ñ robora, De hac re abunde ſcripſim9, i enarrationibus i Ouid. de triſti. **Robur** Robora mõte virẽt, Subaudi ñ, Robur aũt arbor eſt q̃ in mõtib9 naſcit. p̄ter fructũ plurima alia gignit, nãque fert et galle vtrũque genus et q̃dã velut mora, ni diſtarent arida durita plerũq; tauri caput imitãtia, q̃bus fructus ieſt nuclei oliue ſilis, naſcunt vt pilule nucibus nõ abſimiles intus hñtes floccu los molles lucernarũ lumibus aptos, nã et ſine oleo flagrãt ſicut et galla nigra, Robora ferũt et viſcũ ẽ mella, vt auctor ẽ Heſiodus cõſtat q; rores melleos e celo cadẽtes nõ alijs magis inſidere frõdibus auctore Pli. lib. xvi. Neue fre. la. ter. ma. Et ne credas mare põticũ melius eſſe hac terra in q̃ exulo. Rabie vẽtorũ, Impetu et furore ventorũ. Solibus orba, Priuata radijs ſolaribus. Tumẽt, Tẽpeſtatibus agitant. Cãpi cultore carẽtes, Subaudi iacẽt. Que nemo vẽdicet, Que nemo ſibi appropriet. Magnanimi rutuli. **P. Rutilius** P. Rutilius doct9 et phie deditus vir fuit sũma inocẽtie, is q̃ſtor. C. Mutij p̄cõſulis Aſiã ab iniurijs publicanorũ liberauit, ſed inuidia equeſtris ordinis q̃ tũc iudicia exercebat repetundarũ dãnatus in exilium miſſus eſt, cui Aſiã petẽti (vt in capite de maieſtate Vale. Ma. ſcri.) oẽs prouincie illius ciuitates legatos eius ſeceſſum opperiẽtes obuiã miſerũt. Eũ dixit Ciceronẽ in oratore vir̄ fuiſſe exemplũ innocẽtie illo q; neminẽ neq; integriorẽ fuiſſe i ciuitate neq; ſanctiorẽ, In iudicio aũt nõ mõ ſupplex iudicibus eſſe voluit, ſed ne ornatius q̃dẽ aut liberius cãm dixit ſuã, q̃ ſimplex oro ferebat veritatis, Sed qũ poſtea ei ob Syllanã victoriã in p̄riã redire liceret, maluit i exilio eẽ, q̃ aliqd cõtra leges feciſſe videri. **P. Rutilius** Fuit et P. Rutilius q̃ egre tuliſſe fratris repulſas cõſulatus dicit et ob eam cauſas a vita receſſiſſe, vt meminit Plinius in ſeptimo ẽ. M. Cicero libro. iiij. Tuſculanarum queſtionum. Non vſi cõditione dati reditus, Nam potuit (vt diximus) Syllano tẽpore redire. **Smyrna** Smyrna, Smyrna Vrbs fuit (vt ſcri. Strabo) Ionie ab Amazõe Smyrna appellata, que Epheſum tenuit, Ea eñi vrbs ad Ionias aſſumpta fuit, Epheſiorũ opera, nã cum eis olim habitabant, qum Epheſus Smyrna vocaretur. Smyrnei aũt a Mileſijs ſecedẽtes exercitum in eum locum duxerũt, vbi poſtea Smyrna fuit, qum Leleges eũ tenerent q̃bus eiectis antiquam Smyrnam cõdidere diſtãtem ab ea que poſtea fuit ſtadia viginti, poſtea ab eolibus pulſi Colophonem aufugerũt, et cũ Colophonijs cõtra eos euntes regionẽ ſuã occupauere, Vnde Herodotus ſcri. Smyrnã a Colophõe cõditã, Idẽ Strabo ſcẽt dixit poſt Clazomenas fuiſſe Smyrneorũ ſinũ et ciuitatẽ, deinde aliũ ſinum et antiquã Smyrnã diſtantẽ a noua ſtadijs. xx. nã qum Lydi Smyrnã euertiſſent circiter annos q̃dringẽtos ea in vici modũ mãſit habitata, poſtmodũ Antigonus eã ſuſcitauit. deinde Lyſimachus et nũc olim pulcherrima eſt eius ps in mõte ſita eſt, ps maxima in cãpo. p̄ter portũ et gymnaſium et matronũ locũ vie ſunt in rectũ pro viribus diſtincte, et lapidibus ſtrate porticus magne q̃drate plane et alte, hẽt etiã bibliothecã, et Homerũ, et porticũ q̃dratã cũ Homeri tẽplo & ſtatua, nã et hi maxime hũc poetã ſibi vendicant. Vrbis menia Melas amnis p̄terfluit, ad cetera ſtructurã etiã portum clauſum hẽt. hanc in toto Dolobella Trebonium obſidione cepit vnũ ex his, qui Diuum Ceſarẽ dolo occiderũt, et multas vrbis partes diruit. De hac Vrbe igit hic Ouidius intelligit. Virum, Rutiliũ. Non põtus, Non regio pontica.

Smyrna minus nullo pena petenda loco.
Nō doluit patria cynicus procul eſſe ſinopęus
Legit enim ſedes attica terra tuas.
Arma neoclides qui perſica contudit armis

Minus ē petēda pęna; Minus ē reqrēda ſiu digē da vt ſit ſupplicii alicui. Nullo lo. Nulla alia vrbe Smyrna igt quę ſit vrbs ꝑclariſſima minorē affer ret dolorē in ea exulāti, q̄ alię vrbes.q.d. ſi qs exul

Diogenes

locū gratū q̄rit, eā vrbē p̄ cęteris digat. Nō dolu. pria cybicus, Legēdū ē cynicus. Diogenē āt itelligit, q Sinopęus fuit. Icefii mēſarij filium, quē fugiſſe aiūt, q̄ ns eius pī publice mēſas hēret ac falſo pecuniā ſignaret Eubulides i lib. de Diogene Diogenē ipſ hoc feciſſe.s.monetę falsā ſignationē ſcripſit, atq; cū p̄ea vrbe pulſus fuiſſe, qdā ſo qui curator effectus eēt, ꝑſuaſum ab opificibus aiūt, veniſſe delphos. atq; Delū i patrias apollinis, ꝑcōtatūq; eē an id ageret, qd ei ſuaderet, qd quę ſibi ꝑmiſſus eēt de ciuili mōeta ęs adulteraſſe dephēſusq; (vt qdā volūt) exilio dānatus eē. Alij āt putāt eū metu parriti ſpōte p̄riā liqſſe, Inde Athenas veniēs Antiſthenē ſecutus ē, Satyrus q illuſtriū virorū ſcripſit hiſtorias retulit Diogenē palliolo duplici vſus ꝑꝑ frigus, perā ꝓ cellario habuiſſe, ſecūq; portaſſe claua ob corpuſculi fragilitatē, q̄ iā ſenex mēbra ſuſtētare ſolitus erat, Et ὑπερόβιος .i. Diarij victus vulgo appellatus ſit, i p̄ntē horā poſcēs a quolibet ē accipiēs cibū, habitauit āt in portarū veſtibulis et porticibus ciuitatū, quumq; ſe ꝯtorq̄ret i dolio. volubilē ſe hēre domū iocabat. et ſe cū tēpibus imutantē, hieme.n. os dolij vertebat i meridiē, ęſtate ad Septemtrionē, et vtcūq; ſol ſe iclinauerat Diogenis ſimul p̄torium vertebat, Qu̇ āt ad agonē olympicū, q ma gna frequētia grecię celebrabat iam ſenex pgeret, febre in itinere dī app̄hēſus accubuiſſe in crepidine vię, volētibusq; amicis aut in iumētū, aut in vehiculū leuare, nec acquieuit, ſed trāſiens ad arboris vmbrā locutus eſt. abite q̄ſo. et ſpectatum pgite, hęc me nox aut victorē ꝓbabit aut victū, ſi febrē vicero ad agonē veniā, ſi me vicerit febris ad iferna deſcēdā ibiq; ꝑ noctē eliſo gutture nō tā mori ſe dixit, q̄ febrē morte excludere, Cynicus aūt fuit ph̄orū quorūdā cognomē, cuius ſectę princeps fuit Antiſthenes

Cynici

Athenięſis, q qum diſſereret i gymnaſio qd κυνοσαργες appellabat Cynicū cognomē ſuę ſectę dedit Alij vero a canibus eos dictos putāt, q̄ ſicut canes nā mordaces ſunt, ſic ph̄i illi in ſctādis vitijs mordaces eē dicerent, interrogatus aūt Diogenes q̄re canis diceret, rndit q̄ in eos q dāt blādior, i eos q nō dāt oblatro, malos aūt mordeo. Alij vero Cynicos ex eo dictos putāt q̄ eorū nōnulli velut canes abſq; verecūdia pudēda exercere viſi fuerint, vt Crates thebanus cū vxore Hipparchia, hi ph̄iam naturalē et rōnalē tollebāt, ſoliq; morali innitebant, placebat eis finē eſſe ſm virtutē viuere. Cynicus ſinopęus,

Sinope

Diogenes ex Sinope vrbe paphlagonię i littore maris pōtici ſita, Ptolemęus tn̄ eā in galatia ponit, eā (vt ſcribit Strabo) Mileſij ꝯdidere, q claſſe cōparata mari qd intra Cyaneas eſt ꝯdidere, Sup colle n pe niſule cuiuſdā ſita fuit, ex vtraq; iſthmi pte portus ē ſtatiōes hūit, gymnaſio et foro et porticibus ſplē dide ornata, hīs capta fuit primū a phārnace, poſtea a lucullo, ea vrbs viros claros tulit ph̄os Diogenē Cynicū et Tymotheū patrionē, poetas Diphilū comicū, rerū ſcriptorē Batonē q de rebus pſicis ꝯtraxit. Arma neo. Themiſtocles athenięſis Neoclis

Xerſis expeditio

filius fuit, q vniuerſę gręcię magnę ſaluti fuit bello pſico, Nā qū Xerſes bellū vniuerſę īferret Europę, claſſē hūit mille et.cc. nauiū lōgarū, quā duo milia onerariarū ſeqbant, Terreſtrē vo exercitū ſeptingētorū miliū pediorū, eqtū quadringētorū miliū, cuius fama qūs i gręciā eēt plata, et maxie athenięſes peti dicerent ꝑꝑ pugnā Marathoniā, miſerūt delphos ꝯſultū qdnā facerēt ꝺ rebus ſuis, deliberātibus pythia rndit vt mępibus ligneis ſe munirēt, qd ꝯſiliū qūs itelligeret nemo, Themiſtocles dixit ꝯſiliū apollinis eē vt i naues ſe ſuaq; ꝯferrēt, q̄ ꝯſilio ꝓbato oīa ptīs Salamīa ptīs Troezenē aſportāt, reliqū oppidū relinqūt, Sz qū Salaminij freti āguſtias occupaſſēt, ne a multitudīe pſarū q decies cētena milia nauiū duxerāt circūueniri poſſent, diſſenſio iter pricipes gręcię orit, nā vnusqsq; ad ſua mēnia tutāda pficiſci itēdebat, timens Themiſtocles ne diſceſſu ſociorū vires minuerent, ꝑ fidū ſuū Xerſi nūciat facile eē ꝯtractā in vnū locū gręciā capi poſſe ſi ꝓliū icat, q̄ ſi pricipes q iā abire vellēt diſſipēt maiori labore ei ſingulos ꝯſectādos eē dicebat, hī aſtu ad pugnādū regē ipellit, pricipes iā aduētu hoſtiū occupati pugnā laceſſūt, īōes i ipſo ꝓlio a Themiſtocle ſolicitati a rege Xerſe dficiūt q̄ res aīos hoſtiū fregit, fugāq; capere coacti facile ſupant, i ea trepidatiōe multę naues captę, multę ſubmerſę ſunt, Xerſes dubius qdnā ꝯſiliū caperet a Mardonio admōitus i p̄riā redire ꝑparat relicta tn̄ magna pte exercitus illi q̄ gręciā totā vaſtaret, ē qū pōtē quē mari ſtrarat gręci rūpe deliberaſſēt vt aut excluderet, aut pacē petere cogeret. Themiſtocles regē admonet vt fugā accelerret, q cū paucis ꝓfectus piſcatoria naui ſolus i patriā ſe recepit, Interī Mardonius athenas icēdio vaſtat, Deide in Bęociā copias traducit, quē cētū miliū grecorū exercitus iſecutus ē, ibiq; atroci pugna cōmiſſa ſupiores fuere greci, Themiſtocles tn̄ qū optie ꝺ p̄ria meritus eēt, nō effugit ciuiū ſuorū inuidiā, nāq; ob eūdē timorē q̄ dānatus erat Milciades teſtarū ſuffragijs e ciuitate electus argos habitatū ꝯceſſit, poſtea a legatis lacędemōijs q̄ ſocietatē cū rege pſarū ad gręciā opprimēdā ſiniſſet, hī crimine abſēs ꝓditiōis ē dānatus, Id vbi audiuit Themiſtocles Corcyrā demigrauit, Inde ad Admetū Moloſſorū regē ꝯfugit, poſt modū Epheſum tum ad Artoxerſem puenit, q illum vrbe magneſia donauit, vbi morbo mortuus ſcribit Thucydides, neq; tamen negat fuiſſe famas illum venenū ſua ſponte ſumpſiſſe, quum ſe quę regi de gręcia opprimēda pollicitus eſſet, pſtare poſſe deſperaret, De Themiſtocle plura legito apud Herodo. Thucydides. Iuſtinus. Plutarchū ac Hemylium ꝓbū. Arma pſica, Arma perſarū, De perſide alibi diximus.

Argolica primam ſenſit in vrbe fugam.
Pulſus ariſtides patria lacędemona fugit,
Inter quas dubium quę prior eſſet erat;
Cęde puer facta patroclus opunta reliquit,
Theſſalicamq; adijt hoſpes achillis humum.
Exul ab ęmonia pirenida ceſſit ad vndam,
Quo duce trabs colcha ſacra cucurrit aq̃.
Liquit agenorides ſydonia mœnia cadamus
Poneret vt muros in meliore loco.
Venit ad adraſtum tydeus calydone fugatus
Et teucrum veneri grata recepit humus,
Quid referã veteres romanę gẽtis apud quos
Exulibus tellus vltima tybur erat?

Ariſtides Primã fugã, Hoc dicit q̃ ſępius fugit, ſed prio Ar
exulauit gos puenit vt dcm̃ eſt. Pulſus ariſtides p̃ria, Ariſti
des Lyſimachi filius Atheniẽſis ęq̃lis fere fuit The
miſtocli, itaq; cũ eo de pricipatu ↄ̃tẽdit, Nã quũ Ari
ſtides vnus poſt victoriã ex p̃lio apd̃ Marathona
geſtũ q̃uis vir iops ac plebeius iuſti cognõẽ aſſecu
tus ẽẽt, Themiſtoclis ſer
mões i vulgũ diſſipa
bãt, quorũ ſũma erat
Ariſtidẽ hac ſua iudi
ciaria ↄ̃ſuetudine, et fo
renſi p̃ſtate cũ ſublatis
iudicijs fine ſtipatori
bus ſibi regnũ cõparas
ſe, Itaq; pp̃t regnũ aſ
fectati regni ſuſpitiõe
accuſatũ exilio .x. ãno
rũ mulctauit, Tertio
poſt ãno q̃ũ Xerſes atti
cã adoriri ſtatuiſſet,
Athenięſes antiq̃ta le
ge exules reſtituere Ari
ſtidis cã, quẽ oẽs ſi qũ
hoſtiũ copijs iũgeret
reip. p̃niciosũ fore cre
didere, reſtituus igit̃ cũ Themiſtocle bellũ cõi ↄ̃ſilio
geſſit ↄ̃ Xerſez. p̃ijt ãt fere poſt ãnũ q̃rtũ, q̃ Themiſto
cles athenis erat expulſus, Tãta fuit iopia, vt ſuo sũ
ptu efferri ñ potuerit. At eius filias p̃hibẽt ex curia
Lacęde traductas maritis datas eẽ, Lyſimacho q̃z filio ar
mon gẽti minas cẽtũ, et totidẽ agri ↄ̃ſiti iugera pp̃t ero
gauit, et q̃tidie quattuor drachmas adiecit, auctor
Plutar. P̃ria, Athenis. Lacędemona fu. Lacędemõ
vrbs fuit Lacõię ponitq; iã p regiõe, q̃ p vrbe vt
docet Strabo. Dicta ẽ ãt a lacedemõe filio Iouis et
Taygetes. Inter q̃s, Subaudi oĩus ſupradictorũ exu
lũ ſedes. Quę pri eẽt. Quę eẽt clarior p̃ria ne. an ſe
Patrocli des vbi exulabãt. Cęde pu. fa. pa. Patroclus Menęcij
exilium filius, et actoris nepos quũ i opũte oppido locridis
luderet aſtragalis cũ Amphidamãtis filio Cliſonymo
ſeu, vt q̃dã volũt iratus ob ſurreptos aſtragalos eũ
interemit, et i Theſſaliã cõfugit ad peleũ. a q̃ nõ ſolũ
cęde purgatus ſed et domi acceptus, vt ſcri. Home.
et magna cura educatus ſociusq; a Peleo Achilli re
ceſſitudine ↄ̃iũcto datus ẽ, et cũ eo ſimul ad bellum
troianũ p̃fectus ẽ, Strabo tñ nõ Cliſonymũ, ſed Ea
nẽ a Patroclo p iprudẽtiã interfectũ ſcri. Opũta re
ligt, Ex opũtia vrbe Locridis natũ eẽ Patroclus teſta
tur & Home. Theſſalicã hu. Vrbẽ Theſſalię phthiã
p̃riaz Achillis. Exul ab ęmonia, Mos fuit apud
antiquos, vt reus hõicidij exularet, vñ illo legimus
Reus ho Exiliuz diu penã p cęde iuebat, In regũ tñ legibus
micidij (auctore Seruio) lectũ eſt noxios homicidij Arietis
exulabat dãno penã iuere, Sane Iaſon poſt interfectũ peliam
Iolcos pa dolis Medeę Corinthũ abijt, vbi Creuſas Creõtis re
tria Iaſo gis filiã duxit vxorẽ vt ſcri. Diodo. Ab ęmonia,
nis A theſſalię oppido Iolco Iaſonis p̃ria, Æmonia. n.
Æmonia Theſſalia cognominata fuit, ab Æmone Deucalio
Theſſalia nis filio, Theſſalia vero a Theſſalo Medeę et Iaſo
Corinth. nis filio, q quum cędẽ m̃ris effugiſſet, corinthũ redi
Ephyre it, deinde in Iolcon Iaſonis p̃riaz reuerſus quũ rep

periſſet pelei filios rectẽ intereiſſe regnuz p̃ris ſibi
tũ ſuſcipiẽs ſubditos ex ſuo noie Theſſalos appella Acroco
uit. Ad vndã pyrenida, Ad Corinthiã vrbẽ, Corin rinthus
thus. n. (vt ſcri. Pli.) vrbs fuit pelopõneſi ãña Ephy Pyrene
ra dicta, Medio. n. eo interuallo, q̃d iſthmũ appellãt Argo pal
a ſcriptoribus applicata colli hitabãt colonia Co ladia
rinthus ſexagenis ab
vtroq; littore ſtadijs e
ſũma ſua arce, q̃ voca
tur Acrocorinthus, in
q̃ fons pyrene diuerſa
duo maria p̃ſpectãs,
Scribit ẽt Strabo ĩfra
verticẽ Acrocorinthi
pirenẽ fontẽ adeſſe ha
ud affluẽtes aq̃s hñtẽ,
cęterũ p̃ſpicuas ad imũ
potuiq; ſuauiſſimas,
de corintho legito Stra
bo. lib. viij. Quo du
ce, Subaudi Iaſone.
Trabs ſa. Argo nauis
palladi ſacrata, vñ pal
ladia appellata eſt vt
alibi docuimus, poſtea
Iaſon i ea cũ argonautis ad iſthmũ pelopõneſi p
uenit, ibiq; ſacra fecit Neptuno, cui nauẽ argo dedi
cauit. Colcha aq̃. Per aquã Colchidis regiõis, intelli
git ãt mare põticũ, q̃d Colchos alluit, Erãt ãt a dex
tra põtũ igredientibus, aut certe p aquã colchã phaſi
dis colchorũ fluminis a ſcriptoribus celebratiſſimi aq̃
intellige, De Iaſone et colchica expeditiõe alibi abũde
ſcripſimus, Diod. ẽt et Vale. Flaccus rẽ elegantiſſime
exequunt̃. Liqt age. Agenor rex Phenicię iuſſit Ca Cadmi
mo vt q̃reret ſororẽ Europã lege ipia vt nõ reuerte exilium
ret niſi ea iuẽta, q̃ diu fruſtra q̃ſita exul Cadmus i
Bœotiã venit, vbi Thebas ędificaſſe dr̃ vt i met. do
cet Ouid. Sidonia mę. Vrbẽ Phenicię Sidona quã
phenices terremotu uexati relicto p̃rię ſolo aſſyriũ
ſtagnum primo. mox mari proximuz littus inco
luere ↄ̃dita ibi vrbe. quã a piſciũ ubertate. Si do Sidon
na appellauerunt, nã piſcẽ phenices Sidon vocant. Tidei ex
Vt poneret muros, Vt vrbẽ Thebanã ↄ̃deret. In lium
meliore loco, In ipſa bœotia. Venit ad adraſtum
tydeus, Tydeus ęnei, quum in Calydone Alcatum Li
cotheumq; nepotes occidiſſet, ex Ætholia argos au Teucri
fugit, cui Adraſtus benigne ſuſcepto q̃dã viſo mo exilium
nis filiã Deiphylen uxorẽ dedit. auctor Diodorus,
Alij ſcribunt fratrẽ Menalippum a Tydeo in uena
tione incautum interfectum. Calidone. Ex Calii
done urbe Ætholię. Et teucrum, Poſt finẽ belli Tro
iani teucer morte aiacis fratris iniuſſus patri The
lamoni quum nõ reciperet̃ in regnum Cyprus con
ceſſit, atq; ibi urbẽ noie antiquo patrię Salamyna
ↄ̃didit vt ſcribit Iuſtinus lib. ultimo, Eã nunc cor
rupto noie Salinas uocari quidam exiſtimãt. de
Teucro ita ẽt Vergilius cecinit Atq. equidẽ teucrum
memini ſidona uenire Finibus expulſum patrijs
noua regna petentem. Humus grata ueneri, Cy
prus inſula in qua uenus colebatur. Tibur erat,
Nondum enim romani propagauerãt iperij fines.

Perſeq̃r vt tĩ. Vt cũctã oĩum exẽpla cõmemorẽ. Quę nõ facit ita multa, Quę tua ſapiẽtia nõ cõ ſiſt ita multa vt velles. nõ.n. ea ſ͂t dolorẽ tollere. Ex dulcis ods, Ex rõ ubus addnctis. Inficior, Nego. Nr̃a vulnera, Dolor meus. Coiř, Claudi ẽ ſanari, pſtat.n.i metaphora. Tuis pceptis, Tuis rõ nibus ne fruſtra labo res, Ne fruſtra labores adhibeas me ſanãdo, q̃ ñ obtẽnbis vllis rõ nibus vt dolorẽ ponã. Nec eger pditus, nec eger tã deſpata ſalute deſtitutus, ſciẽs ãt de ſignat. Iuuet, Delectet. Admota ope. Allatis ꝯſolatõibus tu is.q.d. Vereor ne tibi ſim odio, q̃ tot ꝯſola tões tuas ñ admitto. Nec lo.h. Sẽ: me tã maiorẽ q̃ dixi. Vt tñ h ita ſit, Quãuis tñ id ita ſit vt me ñ poſſis ſanar. Tua volũtas, Tuus erga me aĩus ẽ amor. Grãde munus, Loco magni mũeris. Cõſulutq; boni, Bo nũ et ęquũ iudicauit, ac i bonã pẽtẽ aĩũ accepit. Eſt.n. puerbia lis locutio, Quini.i.bõ, ſit.n. ꝯſul a cõſulẽdo, vel a iudicãdo, nã et h ꝯſulere veteres voca uerũt. vñ adhuc rema net illõ rogat bõi ꝯſu las.l. bonũ iudices, Ab dicimus eq̃ boniq; facio h ẽ in bonã pẽ accipio. Terẽ. Cęteꝝ eq̃ des iſtuc cbireme eq̃ui boniq; facio, Liuius. Ne ſerpat latius cõtagio eius mali, nos eq̃ boniq; facimus, Contrariũ eſt illõ Sũsq; deq; facimus hoc eſt nõ magni pẽdimus.

Exiguo ãt exhibitio id nutrire ipotẽſ, atq; canicies ex tabido ẽ nutrimẽto, putreſcit ſãe q̃um minus decocta attraxerit, an nõ eadẽ ẽ ãbobus cã, quapp neq; ſimul, neq; eiſdẽ adueniat locis. Cõſideratio ꝑ fus nãlior, aut ꝓblematis ꝯuenientior, Tpa in verus ſũt multas ac dẽſis, vñ et caliditatẽ aſſequnẽ nedũ eis ñ deficit nutrimẽtũ, cęteꝝ ob hęc vna multũ pſto eſt nutrimẽtũ ẽ ꝑpũeꝝ iuẽcta iã ętate ꝯcoq nõ pt, ẽ ꝑinde putreſcit, hic canicies exorẽ quẽad modũ ex humore putrefacto i narib; mu ci, nã ñ oĩa nigreſcũt putrefacta. q̃ circa ẽt Scopſas comoc, ri ęte ingt, Tabi pilos ſenectus addictos h, Hõe rus ẽt polocrataphos i.i. tpibus canos appel tauit, q̃ vtplimũ hic canicies exoriat, q̃ q̃ dẽ priores capitis ꝑtes poſterioribus ſunt hũectiores ẽ lõge ma gis pituitoſę ſolutio ex timpanitio, idẽ ẽt docet Ariſto. in v. de gñatõe aĩaliũ, Ser Pli. Caniciẽ eq̃ et hoi tñ dari, cuius rei cãz et docet Ariſto. in gñõi bus, q̃ ps aĩantiũ ma xia piliũ quot ãnis decidũ gerit vt equs ẽ bos, nõnulla decidũ nõ gerũt, Tps ãt viuũt breue vt ouis et q̃dã alia, q̃rũ pilus vtpote ñ caneſcẽs caneſcere nõ pt. At hõ nec decidũ gerit piliũ, et lõgã degit ętatẽ. itaq; tpe ꝯſeneſcit atq; incanat. Idẽ ẽt Ariſto. in. iij. de nã aĩaliũ mutari colorẽ piloꝝ i ſenectute, cãdidosq; pilos effici, qd vel cęteris aĩalib; accidit, ſz ñ ſatis apte ꝑorq̃ i eq̃, caneſcũt pili a pte ſui poſtrẽa, plimus tñ canorũ nũerus cãdicãs ilico exiſtit, q̃ cr re ps caniciẽ nõ ariditate cõmitti vt q̃dã volũt. nihil.n. ilico aridus gigni ſolet, cutis ãt vitio qd vitiliginẽ appellãus pilos oẽs pãuci cãos aptũ ẽ, iã nõnullis pili ouĩ ęgrotatẽ icanuerit, qb; i bonã valitudinẽ reſtitutis nigri rñata ſũt canis defluxis, caneſcũt pilos cũ, optos q̃ decteſtos uiſſla tc ſq; aduentamus, ẽ L.v. de gñatiõe aĩaliũ idẽ ẽt docet capitis hoĩes ſeneſcẽtes caneſcer, qd nulli ſꝯ ex cęteris aĩalib; accidit mãifeſte, q̃uis equs euidẽtius q̃ cętera ita afficiat. Arat, Ducit Sulcat.

Per ſequar vt cunctos nulli dabis oĩbus euis
Tam pcul a patria eſt horridior ne locus.
Quo magis ignoſcat ſapientia veſtra dolẽti,
Quę facit ex dictis non ita multa tuis,
Nec tamen inficior ſi poſſent noſtra coire
Vulnera, preceptis poſſe coire tuis.
Sed vereor ne me fruſtra ſanare labores,
Nec iuuet admota perditus eger ope.
Nec loquor hęc; q̃a ſit maior prudẽtia nobis,
Sed ſim quam medico notior ipſe tibi.
Vt tñ hoc ita ſit munus tua grande volũtas
Ad me peruenit conſuluiſq; boni.

Ad Vxorem.

IAm mihi deterior canis aſpergit ętas.
Iamq; meos vultus ruga ſenilis arat.
Iã vigor ẽ quaſſo lãguẽt in corpe vires,
Nec iuueni luſus qui placuere iuuãt.
Nec me ſi ſubito videas cognoſcere poſſis,
Aetatis facta eſt tanta ruina meę,
Cõfiteor facere hoc annos, ſed ẽ altera cã eſt
Anxietas animi continuuſq; labor,
Nam mea per longos ſi qs. mala digerat ãnos,
Crede mihi pilio neſtore maior ero.

In.V. Epiſtolam Enarratio.

IAm mihi deterior, Ad vxorẽ ſcribẽs poeta canũ ſe et lãguidũ factũ eſſe deſignat, huiuſq; rei cãs duas ẽe colligit ſenectutę.s. ẽ dolorẽ, quo aſſidue ꝯficit, Deide facta collatõe Iaſonis expeditiõis, q̃ in ea loca ꝑuenit, et ſui exilij, docet ſuũ malũ maius fuiſſe illius ope ẽ pegrinatõe, poſtrẽo optat vt poſſit i ptiã redire, ſuiq; dulciſſimę ꝯiugis amplexu ẽ colloquio Ceſaribuſq; ſacrificat. Deterior ętas, Aetas deterior ẽẽ icipit poſt. l. ãnũ, cui; rei cãs aſſignauimus i enarratõibus i Ouidiũ de Triſti. Aſpgit canis, Incipit caneſcer, huius rei cãs docet Macrob. ſed latius Alexã. Aphrodiſęus in q̃õnibus his vbis Cur i tpibus hoĩes celerrime caneſcũt, calui ãt nõ ſiunt, q̃uis neutrũ aut vtrũq; oportuerit? Nẽpe q̃ canicies qdẽ oriẽ a q̃ritate, quã inebit nutrimẽtũ i pilos diſtributa, Caluicies ãt a q̃ritate, qñ.n. frigefactũ fuerit nutrimẽtũ ñ augẽt hã arbores ꝑ hyemẽ decorũ folia frigido ſcõ nutrimẽto et velut ꝯcreto,

In q̃ſſo corpe, In corpe malis agitato. Lãguẽt, Debilitãẽ. Tãta ruia, Tãtus caſus. Facere h, Id ꝑſtare vt ñ poſſis me cognoſcere. Anxietas aĩ, Aĩ dolor. Cõtinuuſq; labor, Et aſſiduus ac q̃tidianus corpis cruciatus, h dicit nõ mõ angit aĩus, verũ ẽt corpus ẽ nimio dolore laborat. Digerat, Ordinet, diſponat, cõputet. Pilio ne. Neſtore ex pilo vrbe la,

Vitiligo

Pilos

zonię mari ſup Icãbẽte,vt li.viij.docet Stra.cã pdi
dit Neleus Neptũi filius ex Tiro Salmõei filia,neleus
n,ex clori Amphiõis thebani filia.xij. filios hũit,q̃s
oẽs,vt ſcri.Home. pter Neſtorẽ Hercules pemit, Ne
ſtor ãt a poetis tertiã holuz ętatẽ vixiſſe fert.i.trecẽ,
tũ ãnos,Oraciu.At nõ ter ęuo functus amabilem
ploravit oĩs ãtilochũ
ſenex ãnos,ẽ Ouid.in
xij.met.Vixi ãnos bi.
ſcẽtũ,nũc tertia viuit
ętas,Pli.tñ in.vij.ſcri.
eũ pueniſſe ad.xc.an
nũ. Cernis vt in du
ris, Exẽplis nõ mõ ſe
labore debilitari, ſed
et reliq̃ hoĩe ẽt fortio
ra colligit. Opus,A
rãdi labor.Vacuo no
uali,agro ſine ſemie,
Sunt ãt Noualia,au
ctoř Seruio,noua ru
ra,q̃ p ſingulos ãnos
renouant̃ p ſemina,
vel Noualia dñr vbi
ſilua toll ĩuridẽ alibi
ita ẽt ſcri. Nouales et
Noualia dñr, ſunt ãt
arua tũc pmũ pſciſſa
et alibi Nouahs ẽ ter
ra pſciſſa, q̃ ãno ceſ
ſat,et Plin.lib.xvij.Ita
ſcri.Talis fere eſt i no
ualibus cęſa vetere ſil
ua.et in lib.xviij. No
uale ãt ingt eſt qđ al
ternis annis ſerit̃. Et
Varro li.de re ruſtica
p̃.Nouahs igt vbi ſatũ
fuit añq̃ ſecũda rõne
renouetur. Aſſiduis
fructibus,Aſſiduis ſe
getib,et ope. Ad cer

Nestor

Noualia

Cernis vt in duris,& qđ bove firmius arvis
Fortia taurorum corpora frangat opus,
Quę nunq̃ vacuo ſolita eſt ceſſare nouali
Fructibus aſſiduis laſſa ſeneſcit humus.
Occidet ad circi ſi quis certamina ſemper
Non intermiſſis curſibus ibit equus.
Firma ſit illa licet ſoluetur in ęquore nauis,
Quę nunquã liquidis ſicca carebit aquis,
Me quoq; debilitat ſeries immenſa laborum.
Ante meum tempus cogor & eſſe ſenex.
Ocia corpus alunt.animus quoq; paſcit̃ illis.
Immodicus contra carpit vtrunq; labor.
Aſpice in has partes qđ venerit ęſone natus
Quam laudem a ſera poſteritate ferat.
At labor illius noſtro leuiorq; minorq;.
Si modo nõ verũ nomina magna pmũt,
Ille eſt in pontum pelia mittente profectus,
Qui vix theſſalię fine timendus erat.
Cęſaris ira mihi nocuit,quem ſolis ab ortu
Solis ad occaſus vtraq; terra timet.
Iunctior ęmonia eſt ponto,q̃ roma ſit hiſtro,
Et breuius q̃ nos ille peregit iter.
Ille habuit comites primos telluris achiuę.
At noſtram cuncti deſeruere fugam.
Nos fragili ligno vaſtum ſulcauimus ęquor.
Quę tulit ęſonidem firma carina fuit.

circi certamina

tamina circi, Aut ad pugnã ludoꝝ circẽſiũ, i qbus
pueri nobiles eqs ludicꝝ troię inire ſolebãt aucto
re Cornelio Tacito,Troię ãt ludicꝝ notũ ẽ carmie
Vergiliano, et nos alibi plura diximus, aut equos
curribus iunctos itelligit, Diſponebat̃ ãt circus in
formã ſpatij oblõgi,et in ſummitate circi carceres
erãt,vñ equi curribus iũcti ad curſuz mouebant̃,
et cum ad ſummũ deueniſſent reuoluebant̃, do
nec ad priorẽ metã deuenirẽt, In circuitu vo ſpe
ctacula edificabãt̃,qbus pres atq; eqtes ſpectabãt, q̃
a liuio fori appellant̃. Quę nunq̃ ſicca,Ideſt quę

Fori

ſemp humida. Carebit aqs liqdis,Subandi nunq̃,
hoc eſt carebit nunq̃ nauigatiõe,vel ſic q̃ ſicca quę
nũq̃ madefacta,hoc eſt q̃ antea aq̃ non attigit ſed
noua,nunq̃ careb it aqs liqdis nunq̃ a nauigatiõe
deſiſtẽt,hęc ſnĩa magis placet q̃ prior. Me quoq;
debilitat,Me ẽt vt cętera debilem reddit. Añ me
um tp̃s,Ante meos annos. Ocia,Quietẽ et tran
qllitatẽ mẽtis intellige. Paſcit̃,Nutrit̃,qeſcit Car
pit,Conſumit. Vtruq;,Et corpus et aium, Aſpi

ce i has ptes,q̃ poſſet victor dicere Ouidiũ ſibi i illis
locis glĩaz et ĩmortalitatẽ queadmodũ fecit Iaſon
cõparari poſſe,iõ obiectiõi rñdet pferẽq; eius mala
cũ ſuis. In has p.In põtũ qñ colchos peteret cũ ar

Iaſonis expeditio

gonautis ad rapiendũ aureũ vellus iuſſu pelię Ne
ptuni filij,qui (vt ſcr.Lactã.grãmaticus) a ſortibus
pceptũ erat,qñ Neptu
no ſacrificaret,et alı
qs nudo pede ſuprue
niſſet,tũc ei mortẽ ap
propinqre.Is ẽ qñ an
nua ſacra Neptũo fa
ceret,Iaſon ęſonis fili
us qñ veniſſet ad flu
mẽ i limo vnũ ei cal
ciamẽtũ adhęſit,ille vt
celerius veniret negle
xit,quẽ ſupueniret ſa
crificio pelias aſpexit.
et memor ſortiũ iuſ
ſit eũ Arietis pellẽ lana
tã a colchis petẽ a
rege ęta,q cõuocata
grecoꝝ nobiliũ iuuẽ
tute colchos pfectus ẽ
Diod.tñ aliã cãm po
nit,ſcri.n.Iaſonẽ Æſo
nis filiũ nepotẽ pelię
theſſaloꝝ regis glorię
cupiditate accẽſuz cũ
patruo pſiliũ cõicaſſe,
pelias ãt carens virili
ſtirpe timẽſq; frẽm ne
qñ filij ope ſibi regno
q̃ iſidiaret̃, pollicitus
ẽ ei ſe belli auxilia la
turũ ſi expeditionẽ pa
raret i colchos,At Ia
ſon laudis cupid, na
uẽ in aq̃ deductã aſcẽ
dit cũ argonautis nu
mero q̃tuor et.L. Ca
lus Balbus vnũ addit.Alij ãt.L.alij.lx.fuiſſe ſcribũt,
nota ẽ hęc expeditio Diod.Ouidij met.Va.Flacci et
alioꝝ monumẽtis. Æſone na.Iaſon ęſonis filius.
Si mõ nõ verũ, Si mõ ingt geſta alicuius clari
viri nõ pponãt̃ factis hoĩs vilis ẽ abiecti.q.d.ſi mõ
noluerit aliqs labores Iaſonis meis pponẽ.ppea q
maiorisẽ auctoritatis q̃ ego,qđ vulgo fere fieri ſo
let. Fine The.In finib,Theſſalię,cui, ille rex erat.
Vtraq; ter.Terra et oriẽti et occaſui ſubiacẽs. Æ
mõia,Theſſalia vñ ſoluit Iaſon. Põto,Colchidi.q̃
põto adiacet. Quã rõa.Quã vrbs vñ ad Tõitanã
ciuitatẽ iſtro ppinq̃ perueni. Prios,Priarios hoĩes.
Caſtorẽ.s.ẽ Pollucẽ.Herc. Telamonẽ.Orpheũ.Athlã
tẽ ſchenei, et alios q̃s Va.Flac enumerat in p̃ lib.et
Apolloni atq; Orpheus. Cũcti,Amici oẽs. Fragi
li ligno.Fragili rate. Sulcauimus,Nauigauimus.
Quę tu ęſo. Argonautã deſignat,q̃ i pelio Theſ
ſalię monte fabricata fuit ex pinu ſeu ex quercu,
vel (vt cornelius Alexander voluit) ex orno arbo
re,quę nulla violentia materię aut tpis putreſcat.

Nec mihi tiphys erat rector, De argonautis guber natore diximus i prio de arte amādi. Nec amyn tore.na, Sūt q legāt nec agēore natus, q̄ lectio ñ pla cet, Alij legūt nec a pollīne natus vt ad Mopſus reſe ius diuinādi gnā Apollinis et Himāias filiū vt theo dāmas docet amicitia Iaſoni fida piūctū vt ſcri. La

Mopſus

ſlidis. In his armis, In getico littore. Si ſtite rit, Si pſeueraverit. Dei leſi, Auguſti a me offenſi. Noſtris ma. Dolore meoꝝ maloꝝ. Talē, Hoc ē alius. Mutatis comis, Capillis canicie aſperſis. Fe cit hoc gra. Fecit hoc corpus tenue et macilentum. Ceſaribus cū cōiu. Per Ceſares Auguſtū et eius

ctātius grāmaticus. di citr Statio lib. Thebai dos ix. Nec me vētura locuto ſpius i dubijs audiuit Iaſone Mopſus, vñ hic ēt Ouidi. nō imerito ſcri. Iaſo. nē hūiſſe a q̄ doceret, q̄s vias ſeq̄ret aut fu. geret, fuit ēt Mopſus cū Iaſone ad repledū vellus aureū, de q̄ ita ſcri. Vale. Flaccus i ar gonauticis, Hinc vates phebiq; fides nō vana parētis Mopſus, puni cio cui circūfuſa co thurno Palla imos fe rit alba pedes, vittata q frōtē caſſis, et i ſum mo laurus peneia co no, Sūt ēt q legāt nec himātide natus, et ad eūdē Mopſum referūt, vt ſit patronymicū a mre deductū himāte vt diximus, q̄ lectio ñ diſplicet, Alij potius legunt nec amyntore natus, et ad phenicē re ferūt Achillis p̄ceptorē et comitē filiū Amyn toris, vt docet Home. Iliados li. ix. et nos plu ra diximus i enarra tiōe eius verſus i prio de arte amādi. Flenit amyntorides p lania

Nec mihi tiphys erat rētor, nec himātide na
  Quas fugerē docuit, q̄s ſeq̄rerq; vias? (tus
Illum tutata eſt cum pallade regia iuno,
  Defendere meum numina nulla caput,
Illum furtiue iuuere cupidinis artes,
  Quas a me vellem non didiciſſet amans,
Ille domū redijt, nos bis moriemur in armis,
  Perſtiterit leſi ſi grauis ira dei.
Durius eſt igitur noſtrum fidiſſima cōiunx
  Illo quod ſubijt ęſone natus, opus.
Te quoq; quā iuuenē diſcedēs vrbe reliqui
  Credibile eſt noſtris inſenuiſſe malis.
O ego dij faciant talem te cernere poſſim,
  Charaq; mutatis oſcula ferre comis,
Amplectiq; meis corpus nō pingue lacertis
  Et gracile hoc fecit dicere cura mei.
Et narrare meos flenti flens ipſe dolores,
  Sperato nūquam colloquioq; frui,
Turaq; ceſaribus cū coniuge ceſare digna
  Dijs veris memori debita ferre manu.
Mēnonis hanc vtinam lenito ceſare mater,
  Quam primum roſeo pducet ore diem.

Ad Maximum.

Ille tuos quōdā nō vltimus īter amicos
Vt ſua verba legas maxie naſo rogat
In qbus igeniū deſiſte reqrere noſtrum
  Neſcius exilij ne videare mei.
Cernis vt ignauum corrumpāt ocia corpus,

hos, p piugē vo Liuiam Auguſti vxorē intellige. Mr Mēn. Aurora Tithoni vxor, mrq; Mēnonis. Vergi. Tithoni Croceū linquēs aurora cubile, ſane Tithonus, vt Seruius ſcri. qui iuuenis erat, et forma decorus ab aurora dilectus et raptus fuit, ex q̄ Mēnonē genuit, ſed tā dē poſt lōgiſſimā opta tāq; vitā audita Mēnonis filij morte in ci cadā v̄ſus ē. Oratius. Lōga tithonū minuit ſenectus. Quāprimum pducet diē, Quāprimū diē iducat. Roſeo ore, Flauo ore.

Tithonus

In. vi. ep̄l'as Enarratio.

Ille tuos quōdā, Ad Maximum ſcribēs poeta illū admonet ne miret. ſi carmē minus elegās et ſculutum offēderit, ſiqdē tot malis et ſue igenuū oppſ ſus nō pōt eo calore inſurgere quo prius, hic ēt ſit vt carmē nō relegat ſed iemēdatū emittat. Deide docet, cur q̄uis ſibi carmina nocuerint, tñ adhuc ſcri

lumina phenix, vt poeta dicat ſe nō hūiſſe i itinere tales comites q̄les hūere Iaſon et Achilles, qd ñ pla cet, q2 poeta mala ſua cū malis Iaſonis pfert, non cū malis Achillis. Illū tu. eſt cū pal. re. iuno, Iaſon ſp habuit deas fautrices Iunonem. s. et Pallada, vñ Vale. Flaccus ita cecinit, An ſocia Iunone et pal lade fretus Armiſſona ſuper magis et fera bella ca peſſat, et paulopoſt idē auctor docet ipſas pallada ēt exiſſe comitē illius in vndas peleacas, Iunonē vo huius rei nūciā multos accēdiſſe vt Iaſoni comites pficiſcerent. Illū fur. Iaſon igt hūit Medeā q̄ eius amore capta illi ad repētū aureū vellus opa arte ꝯſilio pſuit. Quas, Artes. s. amatorias, ſcripſi. n. pcepta de arte amādi. Ille do. re. Iaſon i theſſaliā redijt, pacta. n. expeditiōe colchica i theſſalię haud lōge ab Iolcho locū appulit et poſt multa pacta cū argonautis ad iſthmū pelopōneſi nauigās ſacru ſe. Neptuno cui nauē argo dicauit, auctor Diodo.

bat, poſtremo ꝯſilium exponit, cur nō conet facere optimū carmē et illd polire. Nō vlti, Nō poſtremus ſz primus. Ne videare neſcius, Vt videaris intelligere mala exilij, i qbus verſor. Mei exilij, Meoꝝ maloꝝ, q̄ exilij cā patior, viderer at eē letus, ſi carmina optima facerē, Nā carmina pueniunt aio deducta ſereno. Ocia. Quies corporis. Corrūpāt corpus, Corpus viciēt et q̄ſi putrefaciāt, nā vt nimio ocio et veterno corpora languida reddunt, ſic ea exercitatiōe cōſeruant, prima enim corporis cuſtodio exercitatio eſt, quę ſemp anteceder cibum debet, in eo q minus laborauit et bene ꝯcoxit amplior, in eo qui fatigatus eſt et minus concoxit remiſſior. Commode vero exercent clara lectio. arma pila. curſus. ambulatio, atq; hęc non vtiq; plana commodior eſt, ſi qdē melius aſcenſus quoq; et deſcenſus cum quadam varietate corporis moueat, niſi tamen perquam imbecillum eſt, melior

Exercitio corporis

Vt capiant vitium ni moueātur aquę,
Et mihi ſi quis erat dicendi carminis vſus
Deficit, eſtq; minor factus inerte ſitu.
Hęc quoq; q̄ legitis, ſi qd mihi maxīe credis
Scribimus inuita vixq; coācta manu.
Non libet in tales animū contendere curas.
Nec venit in duros muſa vocata getas.
Vt tamen ipſe vides luctor deducere verſum,
Sed non fit fato mollior ipſe meo.
Cū n lego ſcripſiſſe pudet, q2 plurima cerno
Me quoq; qui feci iudice digna lini.
Nec tn̄ emēdo; labor hic q̄uā ſcribere maior
Menſq; pati durū ſuſtinet ęgra nihil.
Scilicet incipiā lima mordacius vti
Vt ſub iudicium ſingula verba vocē?
Torquet enim fortuna parū, niſi lycus ī hebrū
Cōfluat, & frondes alpibus addat athos?
Parcendū eſt animo miſerabile vulnus hn̄ti
Subduxerunt oneri colla peruſta boues.
At puto fructus adeſt iuſtiſſima cā laborū,
Et ſata cum multo fœnore reddit ager.
Tps ad hoc nobis (repetas licet omnia) nullū
Profuit, atq; vtinā non nocuiſſet opus.
Cur igitur ſcribā miraris, miror & ipſe,
Et tecū quęro ſępe quid inde petam
An populus vere ſanos negat eſſe poetas?
Sumq; fides huius maxima vocis ego.
Qui ſterili cū ſim totiens deceptus ab aruo.

ſit ſub dio q̄ ī porticu, melior ſi caput patit̄ ī ſole q̄ ī vmbra, Melior in vmbra quā parietes aut viridaria efficiūt, q̄ q̄ recto ſub ē, melior recta q̄ flexuoſa, Exercitatiōis at plęrūq; finis eē dī ſudor aut certe laſſitudo, q̄ citra fatigationē ſit, idq; ipſū mō minus mō magis faciēdū ē, ac ne his qd̄e athletaȝ exēplo vel certa ē lex vel īmodicus ē labor nā, hęc celſus. Idē & paulo añ ita ſcr. Ignauia cor pus hebetat, labor firmat, illa maturā ſenectutē. hic lōgā adoleſcētiā reddit. Vt ca. vi. Vt corrūpāt, limus. n. (au. ctore Pli.) aquę vitiū ē, ſi vbi idē amnis anguillis ſcatrat ſalubritatis ī dicium hr̄. Damnant āt & primis fontes q cęnū faciūt. qq; malū colorem bibētibus referūt, ē ſi vaſa ęre īficiūt, aut ſi legumina tarde pcoquūt ſi liquę; leniter terrā relinquūt decoctę, q; craſſis obducunt vaſa cruſtis. Eſt & nū vitiū ſi foetidę mō: veȝ ōino gcq̄ recipiens iucūdū ſit illo ī grauibq; et vt ſępe ad vicina lactis accedēs, aquā ſalubrē aeri q̄ ſimillimā eē opz. Ni mo. Ni ipuris crebro hauſtu agitent, qd ita ſi Pli. docet. Ex q̄ iā ḡgīie maxie pbabilis cū tig̃ ī puteis riumiq;, vt ī oppidis pſtare video, ſȝ his qbus exercitatiōnis iō crebro hauſtu, ſtringit et illa tenuitas colāte terra ī ſubtilitati, hęc ſatis ſūt, frigori et opacitas necia, vtq; cęlū videāt ſup ola obſeruatio vna. Inerte, Ignaua q̄dā deſidia. Vix ſcri. Vix cōponimus, vel certe ſcribimus manu vix coacta, q2 difficile ē manū meā impellere ad hęc ſcribēda et vix illā poſſumus cogere. In ta. cu. In tales cōponēdi carmīs ſolicitudies. In du. ge. In regionē geticā durā & īmitē. Muſa vo. Muſa a me more poetico īuocata. Luctor, Conor Sȝ ñ fit mol. Sed verſus meus nō fit facilior. Meo fa. Mea īfoelicitate. q. d. vſus facio fortunę meę haud diſſimilem. Qui cū Quū carmē meū iterū lego. Digna li. Digna delere. Scilicet. Debeo igr mordacius vti lima ī corrigēdo carie et laborare circa vnūqdq; verbū. Vt ſub iu. Vt ſingula verba cēſurę ſubijciant. Torq. n. for. pa. Q. d. non corrigo, ne dolori pprio ex exilio accedat & cura corrigēdi carmis. Fortuna. Fortuna aduerſa. Paȝ torq̄. Paȝ me

Aquaȝ vitium

Aquę dānatę

angit. Niſi ly. ī he. cō. Niſi aquā aq̄ ſi ē cōtrā curę addas, Eſt āt lycus vt docet Stra. Fluuius Lycus Phrygię, qui in Meādrū īfluit, a q̄ laodicia lyco proxīa nūcupata mōs vrbi iminet noīe Cadmus ex q̄ lycus fluit, cōtrariū ſcri. Marſiā amnē qdā ītra Celenas fluit nomē ſuū retinere, at qui extra munimēta ſe euoluit maiore vi ac mole agētē vndas lycū appellari, Hebrus vo fluuius eſt ſub rhodope Thracię mōte niuoſo vt docet Pli. Sūt q eū ſcribāt ex mōte pido naſci, Seruius vo ex oeagro fluuio. Et frō. al. ad. at. Et frondes & addat nemoribus nemoribus, idē n. gbſfugiūt p albā ſiluā dinē oſndit. Sȝ āt. Alpes mōtes q togatā galliā diuidūt a comata dicti ab alpibo qd ſabina lingua candidū ſignificāt, vt ſcri. Pōpeius. nā albēt niuibus. De Atho vero mōte dictū ē in enarratiōibus nr̄is in Ouidi. de arte amādi. Parcēdū ē aīo, Ignoſcēdū ē mēti meę afflictę ſi ñ facio optima carmīa. Miſerabile vul. Dolorē miſerabilē dignū pp exiliū. Subduxēt oneri. Subtrahūt pōderi. Colla peruſta, colla labore pſumpta et attrita vt peruſta videantur. At puto fru. adeſt. Abſ cauſam exponit cur nō faciat optima carmīa, q ſcilicet nihil illi cōducit id agere. Fructus, Vtilitas. Iuſtiſſima cāuſa laboȝ. Laboramus. n. circa ſtudia aut glorię cupiditate, aut fructu ipſo, aut vtriūq; pſequimur. Et ager. Ne libri meus; quē p ſiſtudinē agrū appellat. Reddit ſata, Reddit ſemina, hoc ē qcqd in meo carmine ptinet. Cū multo fœnore, cū multa vtilitate et multiplicatione, Quid āt ſit fœnus notū ē. Ad hoc. Vſq; ad hoc tps cōponēdo ſp carmina. Opus, L. bus de arte amādi deſignat. Quid īde petā, Quid petā a carminibus. Negat eē ſa. Negat eē ſanę mētis. Inſani. n. appellant, de qua re alibi multa ſcripſimus ex Platonis ſnīa, pbat āt nō eē mētis ſi nō abſtinet ſe a cōponēdis carminibus. Sū maxima fides, Sū maximū q̄ poetę ſint inſani exēplū, q2 quū carminis cauſa relegatus ſū, adhuc carmen ſcribo. Huius vocis, Huius ſermonis, q̄ poetę inſaniāt. Ab aruo ſterili, A ſtudijs poeticis, quę nullum mihi fructum attulere

Lycus

Hebrus

Alpes

Perſto.pſeuero. Cōdere ſemē,Semē obruere.hoc ē. carmē cōponere,pſtat adhuc ī metaphora poeta Scilicet ē cu. Aliā ēt cām aſſignat cur carmē ſcri bat. Ponere tpſ,Tpſ locare. Sancius eni.Facit ſe gladiatoꝝ et nautaꝝ exēplis carmen repetere,q̄uis id illi nocuerit. Saucius Dū ē vulneratus. Antiq

hullas ipſe reliqt opes. Cōſequor ex illis,Cām tacī tę obiectiōi rn̄dēs aſſignat,cur qui ſtudia poetica ſint minus fructuoſa,illa tn̄ ſequat. Nā caſus,Mei exilij et calamitatis. Hāc meſſem,Hāc vtilitatem, vt mala obliuiſcar dū ſtudijs poeticis opā do. Si mea humus,Si meū īgeniū. Gloria vos acu. Vos

Damnoſa perſto condere ſemen humo.
Scilicet eſt cupidus ſtudiorum quiſq; ſuorum
Tempus et aſſueta ponere in arte iuuat.
Saucius eiurat pugnam gladiator,& idem
Immemor antiqui vulneris arma capit.
Nil ſibi cū pelagi dicit fore naufragus vndis,
Et ducit remos qua modo nauit aqua.
Sic ego conſtanter ſtudium non vtile ſeruo.
Et repeto nollem quas coluiſſe deas.
Quid potius faciam?nō ſum q̄ ſegnia ducam
Ocia,mors nobis tempus habetur iners.
Nec iuuat in lucem nimio marceſcere vino,
Nec tenet incertas alea blanda manus.
Quū dedimus ſomno q̄s corpus poſtulat horas
Quo ponam vigilans tempora lōga modo?
Moris an oblitus patrij contendere diſcam
Sarmaticos arcus?et trahar arte loci?
Hoc quoq; me ſtudiū phibēt aſſumere vires.
Mensq; magis gracili corpore noſtra valet.
Cū bene queſieris quid agā,magis vtile nil eſt
Artibus his,quę nil vtilitatis habent.
Conſequor ex illis caſus obliuia noſtri,
Hanc meſſem ſatis eſt ſi mea reddit humus
Gloria vos acuat,vos vt recitata probentur
Carmina pierijs inuigilate choris.
Quod venit ex facili ſatis ē cōponere nobis,
Et nimis intenti cauſa laboris abeſt,
Cur ego ſolicita poliam mea carmina cura?
An verear ne non approbet illa getes?
Forſitan audacter faciam ſed glorior hiſtrum
Ingenio nullum maius habere meo.
Hoc vbi viuēdū eſt ſatis eſt ſi cōſequor aruo
Inter in humanos eſſe poeta getas.
Quid mihi diuerſum fama cōtēdere in orbem?
Quem fortuna dedit roma ſit ille locus.
Hoc mea contenta eſt infelix muſa theatro.
Sic merui.magni ſic voluere dei.
Nec reor hinc iſtuc noſtris iter eſſe libellis
Quo boreas penna deficiente venit.

vulne.Vulneris alio tpe accepti. Cū vndis pelagi, Cū maris pcella Naufragus.Qui naufragiū fecit.Qua mō nauit, Qua paulo ãte natando euaſit naufra. Cō.ſuo.cō ſtā.teneo. Studiū nō vtile,Artē poeticā. De as,Muſas. Quid po tius faciā.Quid poſſi us facere bōeo,q̄ mu ſas repetere.Qui du. ſegnia ocia, Qui ocī oſā et ſegnē vitā agā Tpſ iners,Tpſ ſine vlla exercitatiōe. Ha bet mors, Æſtimat mors q̄dā. In luces, Vſq; ad lucē et diem hoc ē tota nocte. Ni mio vino,Nimio po tu vt plerīq; faciūt. Marceſcere, Ligue ſcere. Manus incer tas, Manus ignaras victorię aut iacturę. Alea blāda,Blādus ludus. Quas corp. poſtulat.Quas exigit corpus meū. Quo mō? Quo alio pacto q̄ in ſtudijs poeticis? Ponā lōga tpa?Di ſpenſabo ipa quam mihi lōgiſſima vidē tur? Moris patrij. Diſciplinę romanę. Et trahar arte loci? Et viuā his auribus quibus viuūt Tomi? Hoc ſtudiū, Hāc ia ctulādi artē. Magis valet gracili corpe, Magis viget,q̄ tenue et macilentū corpus meū. Nil ē magis vtile. Nil mihi ma gis pducit. Artibus his,His ſtudijs poeti cis. Quę nil vtilita tis habēt. Quę nihil pducūt,ſtudia.n.poetica ls ſint nobilia et voluptu oſa,tn̄ paꝝ aut oīno nihil pducunt,Nā Męonides

qbus res ſunt ſcōę gſię cā inuigilatę. Acuat, Stimulet. Pierijs cho. Choris muſaꝝ. Ex fa ci.Sine difficultate nō nimis laborādo ī inuē tiōe. Et cā.Et rō. La boris ni.itē. Laborādi nimis curioſe. Abeſt, Remota ē,q: nec glia nec ſpes reditus , aut alia cā mihi offert q̄ debeā facere. optima carmina. Cur ego ſ.ſ. Aliā ēt cām aſſignat huius rei. Nō app. il. Nō laudet illa car mina. Forſitan au. fa. Forſitā ero audax dicēdo qđ ſeq̄r. Hoc arno, In hoc ſolo To mitano. Vbi viuē.ē, Quō voluit Cęſar vt vi ua.q.d.ſatis erit mihi hēri poeta apud Scy thas, nec ē curādū an paꝝ docte ſcribā. In hūanos,Feros īmites. Eſſe poe.Dici et hīri vates. Quid mi.Sub audi ꝓdeſt. Cōtēdere, Ire. In orbē di. In romanā ciuitatē. Fa ma Famę cā , Quid ꝓdeſt mihi ingt labo rare , vt fama mea romā pueniat. Ro ma ſit ille lo. Ille lo cus Scythię quē fortu na mihi aſſignauit, hēat mihi p roma, q.d.ſufficit mihi ſi in Scythia tantū fama mea ſit nō vulgaris. Hoc theatro , Hac Scythię frequētia, Cice ro in epła ad Cornifi ciū,Et.n.magno thea tro ſpectata res eſt, et Fabius. Ac maiore ſe theatro dignū putat. Sic me.Scilɜ eē ī Scy thia. Magni d.Cęſa res.vel re vera Deus et Augu. Hic iſtuc, E Scythia romā Pēna de.īā laſſus q̄ſi alis dficiētibus.Vēti.n.a

Diuidimur cęlo, queq; eſt procul vrbe quirini
Aſpicit hirſutos comminus vrſa getas.
Per tantũ terrę, tot aquas vix credere poſſum
Indicium ſtudij tranſiluiſſe mei.
Finge legi quodq; eſt mirabile finge placere,
Auctorem certe res iuuat iſta nihil.
Quid tibi ſi calida proſit laudere ſyene?
Aut vbi taprobanen indica tingit aqua?
Altius ire libet, ſi te diſtantia longe
Pleiadum laudent ſigna, quid inde feres?
Sed neq; peruenio ſcriptis mellioribus iſtuc,
Famaq; cum domino fugit ab vrbe ſuo.
Voſq; qbus perij, tũc cũ mea fama ſepulta eſt
Nunc quoq; de noſtra morte tacere reor.

A d Grecinum.

Ecqd vt audiſti (nã te diuerſa tenebat
Terra) meos caſus, cor tibi triſte fuit?
Diſſimules metuasq; licet grecine, fateri,
Si bene te noui, triſte fuiſſe liquet.
Non cadit in mores feritas inamabilis iſtos.
Nec minus a ſtudijs diſſidet iſta tuis.
Artibus ingenuis, quarũ tibi maxima cura ẽ,
Pectora molleſcunt aſperitasq; fugit,
Nec quiſq̃ meliore fide cõplectitur illas,
Quam ſinit officium militięq; labor.

poetis alati finguntur. Diuidimur cęlo. Separamur a Rõa cęli diſtãtia, ẽ.n. Rõa i alio cęli climate q̃ Scythia. Procul vrbe qrini. Lõge a Rõana ciuitate q̃ qrinus hoc ẽ Romulus ↄdidit. Aſpicit hir. ge. Videt getas hiſpidos et barbatos, nam ſunt ſub vrſa maiori i ſeptẽtronali plaga. Tot a. Per tot maria. Indiciũ mei ſtu. Notitiã meę doctrinę. Finge legi. Finge carmina mea legi a po ro. Auctorem. Me Ouidiũ. Nihil iuuat. Nihil ↄdeſt, q2 ob eã cãm nõ ĩpetrabo reditũ i pꝛias. Quid ti. ſi ca. Haud ſecus igẽ pderit tibi, ac ſi i his locis lauderis, q̃ poeta cõmemorat. Calida ſyene. Syene (auctore Plinio) oppidũ fuit ſupra Alexãdriã qnq; millibus ſtadiorũ, calidã ãt appellat ſyenẽ, qm (vt ſcri. Macrobi.) directe locata fuit ſub tropico ęſtiuo. i. ſub cãcro i extremo torridę zonę Lucan. lib. viij. Nã qs ad extũ ſtã cãcro torrẽte ſyenẽ ibit. Aut vbi taprobanen. Taprobane iſula ẽ, q̃ diſtare dr̃ ab auſtraliſſimis partibus, q̃ ſunt apd coniacos meridiem verſus ſeptẽ dierũ nauigatiõe auctor Strabo cri. Plin. taprobanen alterũ orbẽ terrarũ cẽ diu exiſtimatũ Antichthonũ appellatiõe, Vt hãret iſulã eſſe Alexãdri magni ętas reſq; pſtitere. Eratoſthenes et mẽſurã pdidit lõgitudinis. vii. millium ſtadiorũ, latitudinis qnq; milliũ nec vrbes eẽ, ſed vicos ſeptingẽtos, icipit ab ęoo mari iter ortũ occaſumq; ſolis indię ptẽra. Indica aq. Mare idicũ, nã iaus iſulę qd ptẽdit idię mari idico alluit. Altius ire libet. Placet ẽt p altiora et cęleſtia idẽ pbare. Lõge diſtãna. Lõge remota tãq̃ in cęlo exiſtẽtia. Signa pleiadũ. Signa illa Virgiliarũ de qbus plura diximus i enarratõibus i Ouidiũ de arte amãdi, Quid ide fe. Quid ex ea lande ↄſeqris. q. d. nihil. Sed neq; pue. iſtuc. Sed neq; ĩpetro reditũ Romã, ſi carmina mea magis placuerint. Fugit ab vrbe Romana diſceſſit. Cũ ſuo dño. Cũ me Ouidio exule, hoc dicit, et famã nois et patriã pariter amiſi. Voſq; qbus perij. Libros et verſus deſignat quibus i exiliũ eiectus ẽ. Tũc qum mea fama ſepulta ẽ. Tũc qum dãnatus fui, eo. n. tpe fama mea perijt. De nr̃a mor. De meo exilio, qd ẽ mihi iſtar mor

Syene

Taprobane,

his. ſenſus ẽ. O carmina qbuſdã vr̃a cã dãnatus ſũ, de meo exilio et morte nihil dicite, ex quo colligit non modo comparandę famę gratia non ſcribẽdum carmen eleganter, ſed omnino perpetuo tacendum eſſe.

In ſeptimam epiſtolam enarratio.

Ecquid vt audiſti. Ad Grecinũ ſcribens dolet poeta eũ nõ affuiſſe eo tpe, quo ab Auguſto relegatus eſt, quẽ arbitratur magnum cepiſſe dolorẽ, vbi primũ rẽ oẽm accepit. Scdo eũ rogat vt alloqo ſuo, et litis ſaltẽ ↄſolet̃ nec ſcire cupiat quam ob cãs exularit, ne recrudeſcãt vulnera iã occluſa, poſtmodũ docet nõ priſus ſibi adẽptã cẽ ſpem reditus, ſed quidẽ ea dea miſerrimũ quẽq; nũq̃ deſtituit, facturq; ſimul in Cęſaris clemẽtia; iurẽ mũ ſperare, quẽ vt ſibi reconciliet ꝓcatur, deinde dicit omnia impoſſibilia potius fieri poſſe. q̃ credere ſe a Grecino fido, et veteri amico poſſe deſtitui. Ecquid vt audiſti meos caſus. Nunqd poſtq̃ intellexiſti i fortunũ meũ, hoc eſt me ab Auguſto relegatũ. Nã te diuerſa tenebat Terra. Nã tu non eras Romę eo tpe, ſed in alia terra. Cor tibi triſte fuit? Dolore affectus fuiſti. Licet diſſimules et metuas fateri. Quauis fingas nõ ita eẽ, et timeas dicere te mea cã doluiſſe. Fuiſſe triſte. Cor fuiſſe meſtũ. Feritas inamabilis. Crudelitas, quę amaẽ a nemine. Nõ cadit in iſtos mores. Non cadit in talẽ virũ qlis es tu. q. d. crudelitas illa, q̃ in alijs eſſe ↄſueuit, a te priſus eſt aliena. A tuis ſtudijs. Ab ingenuis diſciplinis, q̃ in te ſunt, et te totũ humanũ reddunt. Diſſidet. Diſcrepat. Iſta. Subaudit feritas. Artibus ingenuis. Liberalibus diſciplinis, de qbus alibi dictũ eſt. Pectora molleſcunt. Mentes fiunt molles et humanę. Aſperitasq; fugit. Et feritas ponit. Meliore fide. Meliore alio q̃ tu, aut nõ vacãdo magis vlli rei q̃ igenuis artibus, aut q2 eas bñ itelligis et fideliter impraris. Illas. ſ. igenuas artes. Quã ſinit offm̃. In alio codice legit Quas ſinit offm̃, q̃ lectio magis ẽt placet. Militięq; labor. Et labor militaris, ex quo dſignat eũ vel militaris ſtudioſus, et qui p illã licet liberalibus diſciplinis opas

ſtare. Quid eſſem, Quo in ſtatu eſſem. ſ. eſt relegatus ab Auguſto. Nā fu. at. Nā quum primū caſus meū audiui ꝓ dolore cōſternatus amēs diu nō intellexi eſſem ne ab Auguſto relegatus an nō. Attonito. Cōſternato. Nulla mēs. Nulla mētis intelligentia. Hāc for. Hoc aliud īfortuniū ꝑter relegationē q. s. ſenſi.

In humo inuiſa diis, In terra diis odioſa. Remāſit ſola, Sola reſtitit ipſa ſpes, qd lō fingūt poetę q: neminem vnq̄ deſtituit ſpes, vñ a doctis q̄ritur plus ne boni an mali afferat ſpes. Vt foſſor, Vt q fodit agros. Cōpede vin. In ergaſtulis ligatus, ſi dicit Serui quoq; in ergaſtulis opari coacti ſperando viuunt nec ſe interficiunt.

aberas. Iras fu. u. Si ꝓis fuiſſes. Tecū t. a. Tecū tūc pcul erant hi eſt tecū tuis ſolatiis pcul eras. Solatia, Cōſolationes meę. Mentis ęgrę, Quas meę mēti triſti allaturus fueras ſi affuiſſes. Magnaq; ps al. Sub audi aberat. Ob ſu peſt, Quod agendū reſtat. Fer vni opē. Fer vnū auxiliū ſolando me. Eminus pcul a mea regiōe. Tuo al loqo, tuis vbis et lrīs. Quę, Scilz pectora nra. Stulta. Improuida. Quā ſce Quā vili ſceleri obnoxia. Nec bre. Nec breuis narratio. Nec tu. eſt. q a Auguſtū timeo. Peccati. Culpę cuius cā relegatus ſū. Tractari, Palpari h ē narrari. Vulnera nra, Nra crimia. Qualicūq; mō. qualicūq; cā. Mihi ſunt ea fa. Ea vulnera ſunt mihi illata. Nō agites, Ne attrectes. Si q̄ coire velis, Si velis aliq̄ vulnera cogi et obduci. Quicqd id eſt. Quacūq; h ē, cuius cā relegatus ſui. Vt non ſa. Vt nō eſt vocandū ſcelus. Sic cul. u. Sic

Certe ego cū primū potui ſentire quid eſſem,
Nam fuit attonito mens mihi nulla diu.
Hanc quoq; fortunā ſenſi q̄d amicus abeſſes,
Qui mihi pręſidium grāde futurus eras,
Tecū tunc aberant ęgrę ſolatia mentis.
Magnaq; pars animi conſiliiq; mei.
At nunc q̄d ſupeſt, fer opē ꝓcor eminus vnā.
Alloquioq; iuua pectora noſtra tuo.
Quę non mendaci ſi quicquā credis amico.
Stulta magis dici quam ſcelerata decet.
Nec breue nec tutum eſt peccati quę ſit origo
Scribere, tractari vulnera noſtra timent,
Qualicunq; modo mihi ſint ea facta rogare
Deſine, non agites ſi qua coire velis,
Quicqd id eſt ut ñ facinus ſic culpa uocāda ē
Omnis at in magnos culpa deos ſcelus ē.
Spes igitur menti pęnę grecine leuandę
Non eſt ex toto nulla relicta meę.
Hęc dea cū fugerēt ſceleratas numina terras
In diis inuiſa ſola remanſit humo.
Hęc facit vt viuat foſſor q̄ȝ compede vinctus.
Liberaq; a ferro crura futura putet.
Hęc facit vt videat qum terras vndiq; nullas
Naufragus in mediis brachia iactet aquis.
Sępe aliquē ſolers medicorum cura reliquit,
Nec ſpes huic vena deficiente cadit.
Carcere dicuntur clauſi ſperare ſalutem,
Atq; aliquis pendens in cruce vota facit.
Hęc dea quā multos laqueo ſua colla ligantes
Non eſt propoſita paſſa perire nece.

A ferro. A ferreis compedibus. Hoc facit vt videat, Spes etiam facit ut naufragus, ī medio maris deſtitutus quis nullas videat terras ſperet ſe euaſurū. Naufragus, quē naufragiū fecit. Iactet brachia. Natādo moueat brachia. In m. aqs, In medio mari. Solers. ſ. c. me. Sollicita et īſtructa medicorū cura. Reliqt aliquē, Aliquē ęgrotū tā q̄ peritu deſtituit. Nec ſpes cadit huic, Nec tñ ęgrotus ſpem ponit. Vena de. Venarū pulſu inęquali Cur a me aut formicāte, id. n. ī dicis ſtēter ſigna mortis eē tēn tuti leuemerat Pli. in. vij. Cur dū ꝯualeſcāt ſi certa funeri mortiferis ītis īdicia ſunt interdū a medicis ꝯualeſcant his vbis rndet Cornelius Celſus, Aduerſus q̄s ingt ne dicā illud qdē qd in vicinis ſępe q̄dā notę poſitę non bonos, ſȝ īperitos medicos decipiūt, qd Aſclepiades funeri obuius īntellexit eū viuere q efferebat ne protinus crimē artis eēt, ſi qd ꝓfeſſoris ſit, illud tñ

dici debet error et iprudentia. Ois at in ma. cu. de. ſce. eſt, At inquit ſolent dii magni culpam oēm hoc eſt minimū qdq; crimen ſcelus maximū ducere, ē ob vtrūq; pari ſupplicio boīes afficere, Vel re vera blandiēdo Auguſto dicit ne qdē leuiter errandū eē ꝯ Diuos, vna. n. quęq; culpa in eos vel leuiſſ. habetur ꝓ magna. Pęnę le. Minuēdi ſupplicii, aut certe tollendi. Nōnulla ſpes, Aliq̄ ſpes Ex toto, Prorſus. vel ex toto. s. ſuplicio. Hęc dea quū fugerent, Spes ingt ſola ex diis terras incoluit eo tpe quo cętera numina terras reliquere, Deos āt pp hominū ſcelera fugiſſe ſignat et Maro, eo verſu, Extrema p illos Iuſtitia excedens terris veſtigia fecit. Sceleratas terras, Terras q̄s ſcelerati hoīes habitarent.

moderatius ſubiiciā. ꝯiecturalē artē eē medicinā rō neq; ꝯiecturę eē talē, vt qū ſępius aliqū rnderit, interdū tñ fallat nos, Si qd itaq; vix milleſimo corpe aliqū decipit, id notā nō hȝ, qū p innumerabiles hoīes rndeat, idq; ñ ī his tm̄ q̄ peſtifera ſūt. dico, ſȝ ī his q̄ȝ q̄ ſalutaria, ſiqdē et ſpes interdū fruſtrat et moritur aliqs de q̄ medicus ſecurus ꝑ fuit, q̄q, medēdi cā repta ſunt, nōnunq̄ in peius aliqd ꝯuertunt, ſed eſt tamē medicinę fides, q̄ multo ſępius pq; multo plures ęgros ꝓdeſt, Neq, tñ ignorare oportet ī acutis morbis fallaces magis notas eē et ſalutis et mortis. Clauſi carcere, Rei in carcerē coniecti. Pendēs in cruce. Cruci affixus. Vota facit, Vouet aliqd diis ſi euaſerit. Propoſita nece, ꝓpoſito genere

Me quoq; conantē gladio finire dolorem
  Arguit.iniectā cōtinuitq; manū. (dixit.
Quidq; facis lachrymis opus eſt nō ſanguine
  Sępe per has flecti principis ira ſolet
Quāuis eſt igitur meritis indebita noſtris
  Magna tamen ſpes eſt in bonitate dei,
Qui ne difficilis mihi ſit gręcine precare,
  Cunfer & in votum tu quoq; verba meū.
Inq; tomitana iaceam tumulatus harena,
  Si te non nobis iſta vouere liquet.
Nam prius incipient turres vitare columbę,
  Antra ferę, pecudes gramina, mergus aq̄s,
Quam male ſe p̄ſtet veteri gręcinus amico.
  Non ita ſunt fatis omnia verſa meis.

Ad Meſalinum.

LIttera p̄ verbis tibi meſſaline ſalutem
  Quam legis a ſęuis attulit vſq; getis.
Indicat auctorē locus? an niſi noīe le
  Hęc mea naſonē ſcribere verba latet? (cto
Ecquis in extremo poſitus iacet orbe tuoꝝ?
  Me tamen excepto qui precor eſſe tuus.
Dij p̄cul a cunctis qui te venerant amantq;,
  Huius notitiam gentis abeſſe velint.
Nos ſatis eſt inter glacies ſcythicasq; ſagittas
  Viuere, ſi vita eſt mortis habenda genus.
Nos premat aut bello tellus, aut frigore cęlū,
  Truxq; getes armis, grādine pugnet hyēs.
Nos habeat regio nec pomis fœta nec vuis,
  Et cuius nullum ceſſat ab hoſte latus.
Cętera ſit ſoſpes cultoꝝ turba tuorum,
  In quibus vt populo pars ego parua fui.
Me miſerum ſi tu verbis offenderis iſtis.
  Noſq; negas vlla parte fuiſſe tuos.
Vtq; ſit hoc verum, mentito ignoſcere debes.
  Nil demit laudi gloria noſtra tuę.

mortis vt ſcilicet laqueo vitam finiat. Me quoq; conātē. Vide q̄ prudenter poeta ab aliorum exemplis ad ſe redit. Finire dolorem gladio, Me ipſum interficere nec amplius exilij dolore angi. Arguit, Prohibuit ſpes ipſa. Iniectam manū, Manus mihiipſi letum inferentē. Continuitq;, Et detinuit. Lachrymis, opus eſt, Eſt opus fletu vt Cęſarē moueas. Nō ſan. Non morte. Indebita nr̄is meritis, Nō debita meo ſceleri. In bo. dei, In Auguſti clementia. Cōfert et in votus, Tu & Grecine alloq;re Auguſtū et tuas p̄ces p̄fer cū voto meo, q̄d eſt vt ab eo reditū impetrē, Vel ſi dicit. Tu quoq; alloq̄re Auguſtū vt ſim voti mei cōpos. Inq; to. Senſus eſt Et nunq̄ reditū in p̄riā ĩpetrem ſed moriar in exilio tomitano, ſi nō eſt mihi exploratū te deſiderare reditū meū. Si nō liquet, Si non eſt manifeſtū. Te uo. iſta nobis, Te hęc nobis voto tuo optare, legiē & monere iſta hoc eſt te hęc tractare apud Auguſtū, vt nō ſit mihi difficilis, ut ſit ordo ſi non liquet nobis te monere iſta, legiē & monere l exēplaribus Romę impreſſis, vt dicas te monere iſta te hęc Auguſtū docere vt non ſit difficilis nobis. Vouere Vouēdo optare. Nam pri. Ita per columbaꝝ ferarꝝ pecudū et mergoꝝ exēpla docet impoīe eſſe, ut nō amet a, Gręcino. Vitare turres, Vitare piſteriones. Male ſe p̄ſtet, Male ſe gerat. Veteri amico, Per veterem amicum ſe deſignat iam multos ānos beniuolentia coniunctum. Non ita ſunt fatis, Non ita ingt fata mihi ſunt ɔ̈ria, vt ab amico etiam deſtituar. Verſa, Aduerſa vel mutata.

In Octauam epiſtolam enarratio.

LItterę pro verbis. E ponto ad Meſſalinus ſcribens Ouid. p̄catur, vt ſolus patiaē oīa eius regionis incōmoda ſoſpitibus ceteris illius amicis et cultoribus in quoꝝ numero ſe q̄ꝫ olim fuiſſe fatetur, docetq; ſimul eius p̄ris fratriſq; amorem, legē deinde de pęna q̄ eum afficit Auguſtus, cuius cā ſe ab eo minime reijciendū eē colligit, oñdit poſtremo ſe officioſum ſemp̄ fuiſſe erga eius domū dolendūq; ſi qd ſibi īfœlix ē triſte euenit. Lr̄a. Epiſtola hęc Pro ver. Verboꝝ loco. Nā qum adeſſem te corā ſalutabā, nūc abſens te alloquor litteris. A ſę. getis, A getica regione ubi ſunt hoīes ſęui. Indicat auctorē locus? Cognoſcis ne p̄ locum vñ lrę mittunē qs eas ſcripſerit? An latet? An ignoras. Niſi no. le. N ſi lecto mittētis noīe. Hęc mea v̄ba, Has meas lr̄as. Ecqs tuoꝝ? Nunqs tuorum amicoꝝ aut clientū? In extremo orbe. In vltia ſeptētrionis plaga. Iacet, Aut habitat aut re uera tanq̄ mortuus et p̄ſtratus iacet, hoc āt dicit nō ſine magno dolore. Qui p. eē tuus. Qui Ouid. cupio ut ſim deus nec a te deſtituar, uel q p̄cor ut tuus ſis q̄ ſi tuus eēm nō eēꝫ in ponto exul, ſupius enī dixerat Ecqs tuorū. Notitiā h. gē. Notitiā gētis ſcythicę. Satis eſt nos uiuere. Sufficit nos uitā agerē. q. d. p̄ cęteris tuis amicis ſatis ſit ad ferenda Scythię incōmoda dūmiuo. Si genus mortis eſt brida vita, Si q̄dā mortis q̄litas hoc ē exiliū meū ds appellari vita. Premat nos bello. Me bello lęquat. Nec po. foe. nec vu's, Scythiā intelligit q̄ p̄ nimio frigore nec pōa nec vinū fert ut alibi & docuimus. Tuoꝝ cul. Tuoꝝ cliētū. Vt po. Sicē l pp̄lo ē tāq̄ in magno amicoꝝ nūero ſi eſt ſicut unus ē inter multos. Verbis iſtis, Quibus dixi me olim fuiſſe l turba tuoꝝ cultoꝝ. Vtq; ſit h uerꝫ. Quāuis ingt ſit uerꝫ hoc qd̄ negas me ulla p̄te tuus fuiſſe. Mētito, Mihi q dixi mēdaciū q̄ me tuū eſſe ſcripſi, hoc

pſi,ſ, ſ3 ſiit dicit ne amicũ offẽdat timẽtẽ Auguſtũ lędere. Nil de.la.Nil detrahit tuę famę. Glia nr̃a.Si glior me fuiſſe tibi alcũ. Notus cę.Cognitus Cęſari Augu.et eius libis.Legit ẽt notũ vt dicat qs nõ mẽtiri gaudet dicẽdo ſe alcũ notũ Cęſaribus,ſupior tñ lectio cãdidior vr̃. Faſſo,Mihi locuto ꝙ mẽtitus

plodẽda.ẽ ecq; oplo g muracloris deprauate legẽdũ putãt.Illð ẽt ſciẽdũ ẽ Funebres orões fœmĩs a rõanis fieri cęptas poſt mortẽ ſiẽ viris poſt galloſa Camill.deuictos,qð iõ iſtitutũ fuit,vt Matrõis eo mõ bonos hieẽ qm qũ l publico deeẽt aũ ex q̃ ſũma pacte mercedis gallis conferret,collatum a matronis Rõani, accepe autor Liui.

Quis ſe cęſaribus notũ non fingit amicum?
Da veniã faſſo,tu mihi cęſar eris.
Nec tamen irrumpo quo non licet ire,ſatiſq; eſt
Atria ſi nobis non patuiſſe negas.
Vtq; tibi fuerit mecum nihil amplius,vno
Nempe ſalutaris quam prius ore minus.
Nec tuus eſt genitor nos inficiatus amicos
Hortator ſtudij cauſaq; faxq; mei,
Cui nos et lachrymas ſupmũ i funere munus
Et dedimus medio ſcripta canenda foro.
Adde quod eſt frater tãto mihi iũctus amore,
Quantus in atridis tyndariſq; fuit.
In me nec comitẽ,nec dedignatus amicũ eſt,
Si tamen hęc illi non nocitura putas.
Si minus hac quoq; me mendacẽ pte fatebor.
Clauſa mihi potius tota ſit illa domus,
Sed neq; claudenda eſt,et nulla potentia vires,
Pręſtandi ne quid peccet amicus habet.
Et tamẽ vt cuperem culpã quoq; poſſe negari
Sic facinus nemo neſcit abeſſe mihi,
Quod niſi delicti pars excuſabilis eſſet,
Parua relegati pęna futura fuit.
Ipſe ſed hoc vidit,qui prẽuidet oĩa cęſar,
Stultitiam dici crimina poſſe mea
Quãq; ego permiſi,q̃q; eſt res paſſa pepercit
Vſus et eſt modice fulminis igne ſui.

fui vel ꝙ familiarita tẽ tuã pfeſſus ſũ. Tu mi.Cę.eri.q.d.Tãti facio te,q̃ti Cęſarẽ.iõ dico me ẽẽ tuũ amicũ.
Nec tñ irrũ.Nec tñ ſl luc accedo q̃ nõ l3,hẽ nõ te adeo niſi verecũde.te.n.venerari ſoleo aut h dic õñdo me tibi alcũ fuiſſe eo mõ q̃ l3 alcui̇ teſtari tacẽdo ea, q̃ tibi aut obeſſet aut diſplicerẽt.Satiſq;,Subaudi verbũ ẽ si ñ ne.Si affirmas.
Atria, Ædes tuas,q̃ mihi patebant,quũ te ſalutatũ vẽiebã. Vtq; tibi fue.q.d.q̃uis nihil ãplius hũeris,q̃ ꝙ atria tua freq̃ntaueris ſalutãdi gr̃a. Minus v.o Minus vno bole.
Quã pri.Quã ãña. Hoc dic. Id tibi meo exilio ẽ tractũ ẽ ꝙ vnũ amiſiſti q te ꝑus ſalutabat. Nec ẽ ſu.nos Nec nos nega. Adducit alia cãs ob q̃ docz debere ſe a Meſſalino amari. Faxq;,Et lumẽ ſplẽdor. aut certe ardor et icitator. Et la. Et ſbandi tdimus ab

Adde q̃ ẽ fr̃ Cãs aliã ẽt aſſigt cur amari dẽat a Meſſalino. Quãtus,Quã magnus amor. In atri.In Agamẽnõe ẽ Menelao, Tyndaridiſq;, Et ĩ Caſtore et polluce d q̃q; amore alibi plura diximus.
Hęc,Iſta q̃ de eius ĩ me amore pdico. Nõ no.Quia illi fortaſſe mea cã noceret Aug. ſi ſciret illũ fuiſſe mihi comitẽ aut amicũ.
Si mi.Si ñ putas h ñ nocitura,h ẽ ſi arbitraris h qð dico fr̃i obeſſe poſſe. Hac q̃s me mẽ. Profitebor l gt hac ĩ re mẽtitũ me fuiſſe quẽadmodũ ẽt d te dixi,ꝙ fueris mihi amicus, qũ ñ eſſet verũ. Potius,Quã ſbaudi veli qcq̃ ſcribere et affirmare qð obſit fr̃i. Illa do.Fr̃is tui domus. Et nul.po. vi.Nẽo adeo potẽs eſt vt poſſit pſtare,qn amicus aliqđ admittat qð eũ offendat.q.d. Aug.q̃uis ſitpotẽs,nũ

ſeriori h eſt dſleuimus carmine ſeu pſaica oratione. Supmũ mu.Vltimũ ẽ poſtremũ donũ,Eſt ãt appõ figura. In fu.In eius morte. Et de.me.Et edidimus ĩpublicũ hmõi orõnẽ,aut verſus eius laudes et mortẽ ꝯplectẽtes,Mos ĩ fũeribus laudãdi dfũctos.rõanis vetuſtiſſimus fuit,teſtãtq; vtrũ Vale.publi.primus ĩ funer Bruti ꝯſulis h ꝯſtituerit an aña a regibus accepit, Laudatiões ãt hmõi funereas a rõanis ꝑus cęptas fuiſſe q̃ a gręcis ſcri. Dion.Haly. et plu.ĩ vita publicolę,Quę morẽ ſuauit ſp po.ro. vt Appiãi.Quinti.Trãqlli,aliorũq; monumẽtis lz iuueri,Qualis ãt dz eẽ oro funebris docet Plato ĩ Menexẽo.Illð q̃s ſciẽdũ ẽ ãnũ fœmĩs ad lugẽdũ ꝯſtituis ſe rõanos nõ vt tãdiu lugerẽt,ſed ne diutius,Viris do nullũ legitimũ tp̃s fuiſſe.qz nullũ hõeſtũ fuit,autor Seneca ĩ li.viij.ep̃laq; ad Lucilliũ ep̃la.lxv.vbi(vt obiter enarremus carmẽ illð Catulli. Inger mi calices amariores)ſcr.h v̇ba,O ſuo ĩ vſo nimis veteri ipſa nos amaritudo dlectat,petis q̃ Catul.vinũ vetus tã q̃ optimũ,iuſſit ſibi amariora vina afferri,q̃re ex

Mos laudãdi ĩ funeribus

Locus Catulli,

q̃ tñ fine vi efficiet vt domũ mihi claudat fr̃, potius.n.peccabit ꝯ illũ q̃ amicũ dſerat,vel certe(qð magis placet)reddit rõnẽ cur domus nõ ſit illi claudenda,ſʒ potius iſcẽdũ,Nulla.n.potẽtia hũana pt amicũ cohibere,qn aliqñ peccet,quẽadmodũ ego peccaui ẽ ppea relegatus ſũ ab Augu. qbus v̇bis colligit nõ iõ eẽ illũ pellẽdũ domo pp culpã ſuã,q̃ñqdẽ nẽo ẽ q nõ ſit obnoxius alicui pc̃õ. Et tñ vt cu.Et tñ ĩ qt quẽadmodũ optarẽ me nũq̃ ꝯmiſiſſe h cuius cã Augu.me relegauit,ſic oẽs ĩtelligũt me erroris potius q̃ ſceleris dãnãdũ eẽ. Culpã,Errorẽ et ĩprudẽtiã.
Facinus,Scelus. Nẽo ne.Oẽs ſciũt. Excuſa.Quia ĩprudẽter peccaui. Q.d ni.de.Sẽſus ẽ,Si delicti mei magnitudo tãta eẽt vt ñ poſſz excuſari,ſlegatio pua mihi pęna videreẽ,qz ſi nõ eẽt,dlictũ meũ excuſabile Augu.me occidiſſz,ẽ nõ relegaſſz,ſʒ quũ ille delictũ h meũ excuſabile cognuerit, iõ me miori pęna mulctauit.s.relegatiõe. Qui p̃.oia,Qui tãq̃ prudẽs oĩa añ pſpicit. Stultitiã.Imprudẽtiã. Quãq; eg.p. Et q̃uũ ego ꝯmiſi,nã me nihil dfendi aut excuſaui

Nec vitã, nec opes, nec ademit poſſe reuerti,
Si ſua per veſtras victa ſit ira preces,
At grauiter cecidi, quid enim mirabile, ſiquis
A ioue percuſſus non leue vulnus habet?
Ipſe ſuas quãuis vires inhiberet achilles
Miſſa graues ictus pelias haſta dabat.
Iudiciũ nobis igitur cum vindicis adſit,
Non eſt cur tua me ianua noſſe neget,
Culta quidẽ, fateor, citra q̃ debuit illa eſt.
Sed fuit in fatis hoc quoq;, credo, meis.
Nec tñ officiũ ſenſit domus altera noſtrum,
Hic, illic, veſtro ſub lare ſemper eram.
Queq; tua eſt pietas, vt te non excolat, ipſum.
Ius aliquod tecũ fratris amicus habet.
Quid? q̃d vt emeritis referenda eſt gr̃a ſemper
Sic eſt fortunę promeruiſſe tuę.
Quod ſi permittis nobis ſuadere quod optes,
Vt des quã reddas plura, precare deos.
Idq; facis, quãtũq; licet, meminiſſe ſolebas
Officij cauſam pluribus eſſe dati.
Quolibet in numero me meſſaline repone,
Sim modo pars veſtrę non aliena domus.
Et mala naſonem quoniã meruiſſe videtur,
Si ñ ferre doles, at meruiſſe dole. Ad Seuerũ

A Tibi dilecto miſſam naſone ſalutem
Accipe ps animę magna ſeuere meę
Neue roga q̃d agã, ſi pſeq̃r oĩa, flebis.
Summa ſatis noſtri ſit tibi nota mali.

Aug. Quãq; ē res pa Et q̃uã cã mea meruit. Igne ſuo ful. Supplicio tuę ĩ me irę. Nec ademit poſſe reuerti, Nec ĩmouit mihi ſpẽ rẽditus, Oui. n. ñ publico edicto, ſz ſolo Aug. vbo relegatus fuerat, vel certe h̃ iõ dixit q̃ relegati ad tp̃s aliq̃ d portabanẽ. Si. s. i. Si ira Iparatoris. Per p̃ v. Per tuas et ceterorũ aliorũ p̃ces.

At gra. ce. Quãuis dixe: ĩ modica vsũ m me ſupplicio Aug. tñ id mihi vĩ grue. Quid n. mĩ. Per Iterrogatio nẽ ñ eẽ mirãdũ colli git, ñ g̃uiter cecidit. A io. Ab Aug. Quãuis ſhi ſu. vi. Quãuis nõ mag̃ ipetu eã emitte ret. Dabat gra. i. Gra uiter vberaret, magni. n. viri q̃uis leuiter v berẽt. eorũ tñ ictus g̃uiter ſentiũẽ. Pelias ha. Haſta Achillis fraxinea, d q̃ alibi dixi mus. Iudic. vi. Iudici us Aug. libatoris p̃rię nã pr̃ p̃rię appellatus fuit, vel vidicis mei q̃ me libauit a morte, vel certe iudiciũ victoris Aug. Itllige q̃ vi tus fuit crim̃ m. ñ ad miſſũ me relegando. Adſit no. Faueat mi hi. Q̃ũ. n. poſſz me oc cidere maluit Augu. relegar, g̃ vĩ me ñ ni miũ odiſſe. Tua ia. Tua domus. Neget no. dicat me nõ cog̃ ſcere timẽs ne Augu. lędat. Citra q̃ de. Mi nusq̃ debebã. Illa. Do mus tua. s. In me. fa. In meo Ifortunio, vt domũ tuã minus colerẽ, vel relegatus nõ potui ad extremũ vitę domũ tuã colerẽ q̃ fata mea ñ cõ ceſſere. Hoc q̃z, Hoc ẽt vt domũ tuã minus colerẽ q̃ debẽ, queãdmodũ ẽt fuit ĩ meis fatis vt relegaret.

Alte. do. Alia familia q̃ vr̃a. Hic. Dõi vr̃ę. Illic, Dõi meę. Sub ve. la. Sub vr̃a domo tutela et ip̃o. Queq; tua ē pie. Et cuiusmõi tuus ẽ amor erga fr̃es, oñ dit ãt Meſſallo ſe amicũ eẽ dẽre cã fr̃is, q̃cũ magnã ſibi fuiſſe aicinã docet. Vt te nõ ex. ip. q̃uis q ẽ ami cus fr̃is ñ ſit tibi familiaris. Ius ali. Aliq̃d vĩculũ.

Hẽt te. H̃re de tecũ. Quid? Subaudi dicã? Subiũgit ãt aliã rõnẽ, q̃re ẽt Meſſalinus de eum iuuare, vt. s. multos ſibi p̃at fautores. Vt eme. refe. ẽ gra. ſemp. Queãdmodũ igt referẽda ẽ gr̃a a nob aico iã emerito. Emeritis. Aicis iã functis offõ erga aicũ et poſtea q̃ſcẽtibus, vel p̃sõis valde meritis Verg. Edure sorili naſcũẽ, et edoctũ p̃ valde docto ſępe poſitũ repies, vt ſit ſenſus, Q. d ſi d nob bñ meritis dẽmus ḡ gr̃as referre, ſic ad fortunã tuã fœlicẽ ptinet no

nos alios pare ẽt ſi nihil vnq̃ de te meriti ſunt, q̃ñ iuuat dẽre Meſſalinũ poetã ſibi tãq̃ nouũ alcũ p̃ciliare et ei fauere, ſi ñ vult illi tãq̃ fr̃is ac domus cultori opẽ ferẽ, vel ſic, Vt ſolemus nos omnes d nobis bñmeritis gr̃as referre, ſic ptiet ad tuã fortunã multos p̃ciliatos h̃re bñficijs tuis q tibi ſint obnoxij; Et q̃ mẽtionẽ fecerat de his q dãt ẽ q accipiũt bñficiũ, iõ ſtatĩ ſubiũgit h̃ carm̃, Q. d ſi permittis et reliq. Sic ẽ tuę for. Sic ad te q es potẽs et vtreris fœliciori fortũa q̃ ego, ptiet.

Pro me. Bñficijs p̃ciliaſſe et iuuiſſe. Q. d ſi pmit. oñdit Meſſalinũ dẽre bñficijs ſuis alios multos p̃ciliare et a dijs petere vt ſp̃ poſſit p̃deſſe hoĩbus, et malit eẽ ĩ nũero eorũ q dãt q̃ q accipiũt bñficia. Si p. Si nob p̃cedis. Suadere q̃d op. Hortari te q̃d dẽas optare a dijs, vel eligere. Vt d. Meſſalinũ dit dẽre optare ẽ dos rogarẽ vt. s. magis afficiat bñficijs alios ſuis, q̃ ille ab alijs accipiat, q n. dat hoĩbus bñficia potẽs ẽ et deos imitaẽ, Qui vero reddit bñficiũ acceptũ, aliq̃ñ idiguit altius opa Ille ẽ q dat fœlicior ẽ et potẽtior, q̃ q reddit.

Idq; fa. Et id p̄ſtas plus dãdo q̃ reddẽdo.

Quãtũq; li. Et q̃uã potes ẽ ſubaudiẽ facis.

Meminiſſe ſolebas, ſolebas mẽtionẽ facere exponẽdo mihi. Eſſe cãz off. da plu. Te eẽ cãm q̃ plures beneficia p̃ſecuti fuerĩt. Ex q̃ p̃bat Meſſalinus ſcilicz fuiſſe plus dare q̃ accipe. Quolibet ĩ nu. Vel ĩ nũero aicorũ tuorũ vel aicorũ fr̃is tui. Si nõ do. na. fer. ma. Si ñ triſtaris me Oui. ĩ exilio igetiſſimo verſari. At meruiſſe dole, Saltẽ dole q̃ meritus ſum relegari ab Aug. q. d. ſaltẽ dole q̃ fuerĩz Ifœlix. In. ix. Ep̃lam Enarrat.

A Tibi dilecto. Seuero amico exponit ſe cinctũ hoſtibus ĩ aſſiduis ſemp p̃lijs verſari miroq; amicorũ p̃iugis filię et p̃rię deſiderio teneri, ſimul dolet q̃ quis careat p̃diolo et hortis nõ hẽat ſaltẽ ĩ ſcythia locũ aliquẽ quẽ colat vt arãdo ſeminãdo aut irrigãdo curas iminuat, Colligit tñ p̃ hoſtiũ multitudine q tomitanã ciuitatẽ ſemp infeſtãt nõ poſſe id ſibi pręſtari, poſtremo lętatur q̃ e p̃ in Seuero ſint oĩa ſcta, moneq; vt optet locum aliquẽ magis p̃pinquũ dari ſibi ab Auguſto. Si pſequar oĩa, Si oĩa mala mea expoſuero, Flebis,

Rombiſq; dolore. Sũma.n.ma.Breuitas meę ca lamitatis.ſi dic,Sũmatiz mala mea tibi exponã, nã ſi ptentr oĩa pſeq̃rer plorares. In aſ.ar.In aſ ſiduis bellis. Expers pa.Sine pte pacis. Geta pha. Geta pplo ſagittifero,ſagittis.n.veneno illitis (vt ẽt alibi diximus) i bello getę vtebãt. Deq;.t.ex.Et d tot

Rex.s.cuius vrbẽ ab ęgypſo pditã captã dixit. Ma gni.g.Magnę origis et ſãguis. O.d.a.u.O.d gẽus ppa virtute ille magis clarũ facit,vel certe qd gẽus illũ clarũ facit et ſtimulos addit,vt ſit pſtãs. Adeſt.ad oppidũ captũ reuertit. Nec.p.ab.Nec prius diſceſſit ab oppugnatõe oppidi. Merita.c.n.Morte q̃ meriti

cumbus exulãtibus. Solus ſũ mi.i ex. Solus ſũ eqs i exilio. Cętera tur.Rdiq Rõani exules pter me. Latet cu ta,Nõ armis vexat vt ea vrbs i q̃ relegatus ſũ,vel ñ exulat vt ego Digni ve.no.li.Mihi ſgicas,ſi vſus mei fuerit minus bõi. In

In pcin-
ctu
Procin
cta claſ-
ſis

p.In expeditiõe et apparatu bellico.Plu. Viuũ curas vigoreq; ai ipendit ad pcĩctũ tẽdẽtib, pcĩcta claſſis ẽt vocabatũ exercit, cĩct,erat gabio ritu ↄſeſtiz pugnaturus,veteres.n.ẽ pcli et nauiũ et militũ multitudinẽ claſſẽ appellarũt. Stat ue.u.Vrbẽ Tomo vicinã deſcribit,q̃ ab hoſtib, ĩſeſtari dic,qd iter cętera mala ẽt ↄmemorat,vt doceat hęc i pcinctu a ſe ſcripta.et lõ carmia ei, colligit eẽ vẽia digna. Stat, Vel erecta ẽ tãq̃ i mõtib, ſita, vel poſi ẽ. Iſtri bin.Iſtri hñtis duo nõia, Danub.n. (vt Ptole.ſcri.) vſq; ad Auxiũ oppidũ appellat,inde vſq; ad mare Iſter dr. Et po.lo. ci,Et ipſius loci ſitu. Caſpius ęgy. Ægypſus ẽ gẽte caſpia,q nomẽ portis et mari dedit,vt ẽ autor Pli.li.vi.

Claſſis

Danubius

Viuimus aſſiduis expertes pacis in armis,
Dura pharetrato bella mouente geta,
Deq; tot expulſis ſum miles in exule ſolus,
Tuta (neq; inuideo) cętera turba latet,
Quoq; magis noſtros venia dignere libellos,
Hęc in procinctu carmina facta leges.
Stat vetus vrbs ripę vicina binoĩs hiſtri,
Męnibus & poſitu vix adeunda loci.
Caſpius egipſus (de ſe ſi creditur ipſi)
Condidit,& proprio nomine dixit opus.
Hanc ferus odryſijs inopino marte peręptis
Cępit,& in regem ſuſtulit arma getes.
Ille memor magni generis virtute qd̃ auget
Protinus in numero milite cinctus adeſt.
Nec prius abſceſſit,merita q̃ cęde nocentum
Se nimis vlciſcens extitit ille nocens.
At tibi rex ęuo detur fortiſſime noſtro,
Semper honorata ſceptra tenere manu.
Teq;,qd̃ & pſtat (quid eni tibi plenius optẽ)
Martia cum magno Cęſare Roma probet.
Sed memor vñ abii,queror o iucunde ſodalis
Accedant noſtris ſęua quod arma malis.
Vt careo vobis ſcythicas detruſus in oras,
Quattuor autumnos pleias orta facit.
Nec tu credideris vrbanę commoda vitę
Quęrere naſonem,quęrit & illa tamen.
Nã modo vos aio dulces reminiſcor amici.
Nũc mihi cũ chara cõiunge nata ſubit. (bis,
Atq; domo rurſus pulchrę loca vertor ad vr-
Cũctaq; mens,oculis,puidet illa ſuis. (tra
Nũc fora, nũc ędes, nũc marmore tecta thea

fuerãt nocẽtes getę a qb,oppidũ iprouiſo ca ptũ ciuerat. Quã.i.n. vl.ſe,q̃ rex pti eq̃ iiuriã acceptã vĩdicans. Extitit no.Ita modũ irę exceſſit vlciſcẽdo hoſtes vt nocẽs videret. At t.r.Nunc ↄuertit ſmonẽ ad regẽ q ↄtulit oppidũ tomo ſinitimũ recepit. Semp te.ſce.ma.ho. Semp honorifice ipare. Teq;.q.ẽ.p.optat ẽt Oui. vt rex ille ſit charus romãę ciuitati et Cęſari. Sz me u.a.Quia aliq̃tulũ digreſſus fuerat ab eo qd ſupius ſcripſerat a diuerticulo ad rẽ redit. Queror o iu.ſo.Aſſignat cãm hmõi digreſſiõis,paulo añ iqt q̃rebar q in medijs armis vſarer ẽ ſcriberẽ carmia ob eã cãm vẽia digna. Vt ca u.Poſtq̃ a vobis abſũ. Quatuor autũ. Quattuor ãnos. Pleias or. Oriũt pleiades iiij.nonas.Aplis. vt i faſtis docet Oui.Columella ſcr.vi.idus Octobris Vergilias exoriri veſpe, verũ.xiij. et.xij. Kal.Nouẽb.ſc lis exortu occidet.Idẽ alibi ẽt ſcr.Verg.xi.Kalẽ. Maias cũ ſole oriri.viij. ↄo idus Aplis veſpe

Pleiades

De ſe ſi.c.i.Si fides pdicãti aliqd d ſe.ipo ẽ adhibẽda. Cõdidit,Edificauit eã vrbẽ. Propo no.Hoc ẽ ęgypsũ. Opus,Vrbẽ a ſe ↄditã. Ferus getes,Crudelis et imitis ille pplus. Perẽptis od. A getis interfectis icolis eius oppidi,q erãt ab odryſio thracię vrbe,oriũdi,aut odryſios ex thracia accipias ab oppido thracię,ſic Mart.odryſio victor ab orbe redit. Inopio.m.ĩpio ñ expectato,eos.n.Icautos getę adorti ſt,q̃ rẽ poeta iferius li.iiij i epl̃a ad veſtalẽ pleni exeq̃t. Et ſu.a.i re.Et intulit ac cępit arma i regẽ ciuitatis,Vel certe adẽit ſubmonitq; arma,illũ.n.noluit interficere qñ reliq̃ eius copias i bello occidiſſet,ſatis.n.erat eius vrbẽ cępiſſe,vel ſuſtulit hĩ ẽ diſtulit arma,nã capta vrbe regẽ fugiẽtẽ ſeq̃ noluit,Plan.ois tollo ex li dic i aliũ dñ. Ille,

celari iterdũq; hyẽari.Pli.ẽt docz Vergi.exortu ęſtatẽ icipe,occaſu hiemẽ,d pleiadib, pl̃a diximus i enarratõibus i Ouid.de ar.amã. Vitę ur.Vt i vrbe Rõa viuat. Illa,Scz ↄmoda vitę vrbanę. Nata.Filia pilla Subit,In mẽtẽ uẽit. Domo,a meis dõeſticis Pulchrę ur.Pulchrę Rõę. Vertor,ↄducor pulio cogitatõe. Cũcta il.Oĩa illa loca q̃ ſtatĩ poeta ↄmemorat,d qb, i enarratiõib, i Ouid.d ar.amã.alia pl̃a diximus. Nũc ę.aliqñ mihi ſubeũt dõus magnificẽtiſſimę ẽ q̃ auro fulgebãt docuim,auctoritate Senicę i enarratõe eius vſus Oui.Lib.li.d ar.amã. Simplicitas rudis añ fuit nũc aurea rõa ẽ Et Pli li. xxxvi.ſcr.P.clodiũ quẽ Milo occidit ſeſtertijs cxlviij. milib,domo ẽpta hitaſſe,potes h ẽt ad ędes ſacras referre,q̃s rõę magnificẽtiſſimas fuiſſe li.v.ſt.ſtrã

Nunc ſubit ęquata porticus oīs humo,
Gramina nūc cāpi pulchros ſpectātis ī hortos
Stagnaq; & euripi, virgineusq; liquor.
At puto ſic vrbis miſero eſt erepta voluptas,
Quolibet vt ſaltem rure frui libeat.
Non meus amiſſos animus deſiderat agros,
Ruraq; peligno conſpicienda ſolo.
Nec quos pomiferis poſitos ī mōtibus hortos
Spectat flaminię claudia iuncta vię.
Quos ego neſcio cui colui, qbus ipſe ſolebam
Ad ſata fontanas (nec pudet) addere aq̄s,
Sūt ibi ſi viuunt noſtra quoq; conſita quędā,
Sed non & noſtra poma legenda manu.
Pro quibus amiſſis vtinā contingere poſſet,
Hic ſaltem profugo gleba colenda mihi.
Ipſe ego pendētes (liceat mō) rupe capellas,
Ipſe velim baculo paſcere nixus oues.
Ipſe ego ne ſolitis inſiſtant pectora curis,
Ducam ruricolas ſub iuga panda boues.
Et diſcā getici quę norunt verba iuuenci,
Aſſuetas illis adiciamq; minas.
Ipſe manu capulū preſſi moderator aratri
Experiar mota ſpargere ſemen humo.
Nec dubitē longis purgare ligonibus arua,
Et dare quas ſitiens iā bibat hortus aquas.
Vn̄ ſed hoc nobis, minimū quos inter & hoſtes

Vrgilius ī Auguſto. Nūc mar.te th. Theatris p porticibus poſuit, q̄ erāt poſt ſcęnā et tegebant, vt docet Vitruuius li.v cuius v̄ba hęc ſt, poſt ſcęnā porticus ſūt pſtituēdę, vti qñ ībres repētinu interpellauerit, hēat pp̄ls q̄ ſe recipiat ex theatro. Circa theatra āt erāt n̄ mō porticus ſʒ & ābulatōes, q̄ ita collocabāt vti duplices cū hērentq; exteriores colūnas doricas cū epiſtylijs et ornamētis ex rōe modulatiōis pfectas, et alibi Media ingt ſpacia, q̄ erūt ſub dio īter porticus adornāda v̄idibus vñr. Et alibi. tectū porticus qd futurū ē ī ſūma gradatiōe cū ſcęnę altitudīe libratū pſpiciat, iō q vox creſcens ęq̄lr ad ſūmas gradatōes ē tectū puenier. Illd notādū theatra nō marmore, ſed liteis velis tegi ſolita, qd prim⁹ oīm Catul. Rōę fēt autor Pli. Potes & p Theatra tecta marmoī itelligeī theatrū. M. Scauri, qd in ędilitate fēt autoī Pli. maximū oīuʒ, q̄ vnq̄ fuere hūana manu fcā, Theatrū. n. fuit ſcęnę triplicis. ccc.lx. colūnarū, ps ſcęnę īferior e marmore fuit, vt n̄ īmerito Oui. theatra tecta marmoī dixerit. Nūc ſu. Mō in mētē venit. Ǣq̄ta.h. Pauimētis ęq̄s. Porticus oīs, De porticibus rōanis abūde dixim⁹ ī cōmētarijs nr̄is ī Ouidiū de ar. amā. Gramia.n.c. Herbas cāpi pximi campo Martio, cuius et hortorū ita & meminit Stra. Huic pximus cāpo et alter adiacet cāpus et innumerabiles circū circa porticus, horti nemoroſi. Stagneq; et euripi. Et aq̄ ſtātes ī euripis, h̄ dic̄. Et canales ac ductus aq̄rū q Euripi appellāt mihi ſubeūt, q̄s res Romani maxio ipēdio parabāt. Vn̄ Seneca in li. xiiij. eplarū ita ſcri. Qui Euripos ſubito ipetu aq̄rū iplet aut ſiccat, Euripos. n. Cicero ī p̄ d legibus vocat ita vocari canales et ductus aq̄rū, ī q̄ ſigātione accepit Pli. ſcribēs lib. ix. Luculū exciſo mōte iuxta Neapolis maiore ipēdio, q̄ villā ędificauiſſe Euripū ē maria admiſiſſe, idē & ī. viij. ſcri. M. Scaurū primū q̄nq; crocodillos Rōę ędilitatis ſuę ludis tēporario Euripo oñdiſſe. Et Spartanus heliogabalū ſcri. Euripis vino plenis nauales circēſes exhibuiſſe. A ſili cā Euripū q̄s dicimus fretū h̄ ē mare Anguſtū q̄lis eſt Euripus ī Euboia et Tauromitanus ī Sicilia. Stagnū āt (vt docet Ser.) ē aq̄ ſtans, Vn̄ ſtagnare aq̄ dicimus h ē ptineri, et terrā q aq̄ ptineat. Vn̄ apd Pli. legimus marinos fluctus effuſos ſtagnare ſolere, et idē agros hūidos atq; ſtagnātes appellat. Stagnū āt a lacu ita differt autore Vlpiāo, Stagnū. n. ē qd tpalē hs aq̄ ibidē ſtagnātē, q̄ pleruq; hieme colligi ſolet ęſtate ſiccari. Lacus v̄o ē q ppetuā hs aq̄. Virgineuq; li. Et aq̄ virgo ſubaudi ſubit. de ea āt aq̄ ē cur v̄go appellaret abūde diximus ī cōmētarijs nr̄is ī Ouidiū de ar amā. At p. ſic. vr. Miſerabilr q̄rit poeta q nō mō erēdū ſit vrbana voluptate, ſʒ & hortis amęniſſimis. Quolibʒ rure, Quolibet agro lōge ab vrbe. Amiſſos ag. Agros relictos nō āt ereptos ab Auguſto, qd exulibus fieri ſolebat nō relegatis. Ruraq; Id ē agros. Solo pe. In terra peligne regiōis, h̄ ē in agro ſulmonēſi. Flāinię vię. Viā flaminiarū e Roma p Thuſciā et vmbriā vſq; Ariminū. C. Flāinius. M. Lepidi collega ī pſulatu ſtrauit vt ſcri. Str. li. v. Claudi. viā appiā ſeu claudiā a porta Capena vſq; ad vrbē, Capuam muniēdā curauit āno. xx. poſt initiū Sānitici belli Appi, Claudius Craſſus Cēſor, cui poſtea ęgro fuit cognomē autor Frōtinus et Liui. li. ix. ab vrbe pdita. Statius. Appia lōgarū terit regia uiarū. Neſcio cui, Cū dolorē dic̄ neſcio cui colui hortos meos, nā mō n̄ lʒ illis frui, ſic Maro. En q̄s pſeuimus agros. Adderē a. ſ. ad ſata, Semia irrigare. Sūt ibi. Sūt ī his meis hortis, Hic, In getico littore et ī agro Tōitano. Profugo mi. Mihi relegato. Gleba, Parū terrę. Pēdētes ru. Paſcētes. n. capellę ī mōtibus pēdēt. Verg. Nō me paſcēte capellę Dūoſa pēdere pcul de rupe videbo. Liceat mō, Mō fas ſit paſcere. Nixus ba. Hęrēs baculo de more paſtorū. Ne pe. Iſi. ſo. cu. Ne ſolitę curę pectoribus īhęreāt p hipallagē, h̄ eſt ſolitas curas eo mō pellā. Sub. i. p. Sub curua iuga. Quę. n. Quas noces. Minas as. il. Minas qbus aſſueuerūt vti getę. Capulū, Stiuā. Aratri p̄. Aratri depſſi. Mota. h. Proſciſſa terra. Spgere ſe. Sēinare. Purgare arua. Malas herbas euellerē. Lōgis li. Ligōibus hn̄tibus lōgū capulū. Et. d. aq̄s, Et irrigarē. Vn̄. ſ. h. n. Sub audi opto, aut ptigat aut alid v̄bū ſile. Inter q̄s, Inter nos Tōitanos. Et. h. Et getas q Tomō īſiſtāt.

Stagnat terram
Stagnū Lacus
Via flaminia
Via appia.
Euripi
Euripus
Stagnum
Stagnar aquam

Diſcrimen murus clauſaq; porta facit?
At tibi naſcenti, quod toto pectore lętor,
Nerunt fatales fortia fila deę
Te mō cāpus hз, dēſa mō porticus vmbra.
Nunc in quo ponis tempora rara forum.
Vmbria te reuocat, nec non albana petentē
Appia feruenti ducit in arua rota.
Forſitan hic optes vt iuſtā ſupprimat iram
Cęſar, & hoſpitiū ſit tua villa meum
Ah nimiū ē qđ amice petis, moderatius opta
Et voti quęſo contrahe vela tui.
Terra velim ꝓpior nulliq; obnoxia bello
Det, erit noſtris pars bona dēpta malis.

Ad Maximum.

O Vę mihi de rapto tua vēit epła celſo,
Protinus ē lachrymis hūida facta meis.
Quodq; nefas dictu, fieri nec poſſe putaui,
Inuitis oculis littera lecta tua eſt.
Nec quicq̄ ad noſtras ꝑuenit acerbius aures,
Vt ſumus in ponto, perueniatq; precor.
Ante meos oculos tanq̄ preſentis imago
Hęret, & extinctum viuere fingit amor.
Sępe refert animus luſus grauitate carentes
Seria cum liquida ſępe peracta fide.
Nulla tamen ſubeūt mihi tpa denſius iſtis,
Quę vellem vitę ſumma fuiſſe meę,
Cum domus ingenti ſubito mea lapſa ruina
Concidit, in domini procubuitq; caput,
Affuit ille mihi, cum me pars magna reliqt
Maxime, fortunę nec fuit ille comes,
Illum ego non aliter flentē mea funera vidi,
Ponendus q̄ ſi frater in igne foret.
Hęſit in amplexu, cōſolatusq; iacentem,
Cūq; meis lachrymis miſcuit vſq; ſuas.
O quotiens vitę cuſtos inuiſus amarę
Continuit promptas in mea fata manus
O quotiens dixit placabilis ira deorum eſt.

Facit di. Facit diſtātiā. At ti. na. Poſteaq̄ hacte nus infoelicitatē ſuā expoſuit, nunc Seueri foelici tate expoſita gratulatus, ſiqdē oīa ea cōmoda illū ꝓſeq affirmat, qbus ſe carere expoſuit. Fata. deę, Parcę q̄s ꝓui ꝑeſſe fabulant poetę. Fortia fila, Pro ſpera illa cuius fila difficile rūpūt, nā pcę dnr vitā ſolus lanificio cōpēſare, Marta. Lanificas nulli tres exorare puellas cōtigit, obſeruant quē ſtatuere diē, de pcis dixim abūde in cōmētariis nr̄is I Oui. de triſt. Cāpus, Cāpi Martij certamina et exercitatiōes de qbus lege q̄ ſcripſimus I enarratiōibus I Oui. de ar. amā. Dēſa mō por. vm. Aliqñ tenet te īgt porticus aliq̄ cū hortis nemoroſis. Nūc fo. Aliqñ forū iudiciale ſubaudi tз te. In q̄ po. ra. tpa, In q̄ raro cās defendis, quā rē fœlicitati aſcribit, ſicut Marta. Lis nūq̄ toga rara mēs qeta. Vmbria te re. In vmbriaз reuertis, q̄ I medio Sabinię ac Thuſcię olim iacebat. Vmbri āt mōtes trāſgreſſi vſq; Ariminū Rhauēnāq; ꝓceſſere. Petētē albana, Te eūtē I Albanū ꝓdiū Alba āt (vt ſcri. Strab.) Marſis finitima fuit I excelſo ſaxo locata. Appia, Via claudia d̄ q̄ pauloāñ diximus. Feruēti ro. Veloci curru ponit. n. more poetarū rotā ꝓ curru, quā iō feruētē appellat, qm̄ rotę curſu agitatę caleſcūt. Vt ſup. Vt remoueat aut moderet, legitur ēt deprimat. Ah ni. ē. Quia nūq̄ tibi ꝓſtabit Augu. vt relegatus I agrū tuū ꝑueniā. Et ꝯhe ve. tui vo. Et voti tui deſideriū reſtringe. Eſt āt ſiſtodo a nauigātibus sūpta, q vēto acrius ſpirāte ſolēt vela ꝯhere, ne toto ſinu vētos excipiāt, et īde vel ſeqt̄ naufragiū, vel malo aut antēna fracta I medio curſu deſtituant. Propior, Magis vicina Tomitanę regiōi q̄ ꝓdiū tuū, qbus verbis eū verecūde ꝓcat vt petat ab Augu. locū ſibi magis quietum. Pars bona. Magna ps s. doloris. Nris malis, Meis incōmodis quę patior in Scythia.

In Decimam epiſtolam enarratio.

O Vę mihi d̄ rapto, Factus certior poeta Iſis Maximi d̄ obitu Celſi amici a q̄ vnice amabat ſpabatq; eius ꝓcibus Maximum daturū opas vt reduceret in pa triā, dīc ſe legēdo totā eā epiſtolam lachrymis madefeciſſe nec acerbius ſibi qcq̄ ea re ꝯtigiſſe eo toto tpe quo fuit I pōto, ſimul eius erga ſe, ac ēt maximā fidē et amorem expōit, Quā ob cām ſatet velle ſe eo q̄ pōt mō eius funus decorare, poſt rēo Maximi offm laudat ēa I re ac ēt exequas, q̄s ꝓſtitit hoi amiciſſimo, quē ſoluз ēt exiliis cōm ꝓſtare, ſibi quoq; haud ſecus ac mortuo vt opē ferat ꝓcat. De cel. ra. De celſo mortuo. Q̄ q; ne. di. Subaudi ē. Perueni atq; ꝑ. Quia ſiqd acerbius veniret moreret ꝓ dolore. q. d. nil ꝑter mortē ſibi acerbius poſſe ꝯtigere. Tāq̄ pſñtis. Celſi tāq̄ viui et I ꝯſpectu meo poſiti. Figit vi. Arbitrat n̄ periſſe. Sępe re. ſępe repetitat. Luſus gra. ca. Iocos eius minime ſeueros. Cū liq. fi. Cū pura fide. Subeūt mi. In memoriā veniūt mihi. Dēſius, Crebrius. Iſtis. s. tpibus Celſi qñ vna eramus Romę. Fuiſſe sū. Fuiſſe poſtrema. ꝓ eſt illis tpibus qbus ea mihi ſuccurrūt q̄ dixi velle poſſe q̄ n̄ miſſus fuiſſē I exiliū. Cū do. Hic amorē I ſe celſi oñdit. Cōci. corruit Deſignat aūt ipſe q̄ iuſſit eū Aug. I exiliū ire. In ca. do. In caput et pnicie mea. Affuit il. mi. Ille Celſus ꝯſolādo mecū ſp fuit. Cū me ps. Cū cęteri alici me deſereret. Fortūę n. fu. il co. Nec ille a me diſcedētē fortunā ſecutus ē. Illi. n. ſt fortūę cōites, q q̄ ſe illa eo et eorū fauor īclinat. Me. fu. Meā calamitatē exiliūq;. Quā ſi fr. Quā ſi ipſius celſi fr mortuus cōburēdus eēt d̄ more āntiq̄t alibi plā dixim. Vitę ama. Vitę mihi acerbę dolebā. n. q viuerē. Cuſtos I. Celſus mihi Ifeſtus q cuſtodiebat ne me

mbri

Alba

interficeré. Cótinuit Rõanus ẽ. Própt asĩ mea fu: Expeditas et patas ad me iterficiẽdũ. I ra deo. Ira Aug. et eius liberoꝝ. Poſſe igno. Poſſe dari venia ab Aug. Maximus, Ille ad quẽ ſcr. poeta, is. n. apõ Ipatoré plꝫ poterat. Incũbet, Dabit opas vt Augu. re: õcllict. Sit te. ad ext. Ad vltimũ pſcueret. Cum ſuis, ſubaudi viribus.

pficiſceret. Raros mo. Mores nobiles q̄ i raris ẽ ſolét. Vt vé. Vt poſteri. Q̄ḋ is eſt me. Q̄ḋ fas ẽ me us dici, qꝛ adẽptos mihi reliqs, ſola remãſit ſcribẽdi facultas et poetices ſtudia. Nec vng. cor. Nec ḃ mo re cadauer tuũ vngere. Ver. Corpusq; lauãt frigẽtis et vngũt. De more ãt et offõ ſepulturę apud antiq̃s

Viue, nec ignoſci tu tibi poſſe nega.
Vox tñ illa fuit celeberrima, reſpice quantũ
Debeat auxilium maximus eſſe tibi.
Maximus incũbet, quaq́; eſt pietate rogabit,
Ne ſit ad extremum cęſaris ita tenax,
Cumq; ſuis fratris vires adhibebit, ⁊ omnem
Quo leuius doleas experietur opem.
Hęc mihi verba malę minuerũt tędia vitę,
Quę modo ne fuerit maxime vana caue
Huc quoq; venturum mihi ſe iurare ſolebat,
Non niſi te longę ius ſibi dante vię.
Nam tua non alio coluit penetralia ritu,
Terrarum dominos q̄ colis ipſe deos.
Crede mihi multos habeas cũ dignus amicos
Non fuit e multis quolibet ille minor.
Si modo non cenſus, nec claꝝ nomẽ auoꝝ,
Sed probitas magnos ingeniumq; facit.
Iure igitur lachrymas celſo libamus adẽpto
Cum fugerem viuo quas dedit ipſe mihi.
Carmina iure damus raros teſtantia mores,
Vt tua venturi nomina celſe legant.
Hoc ẽ qḋ poſſũ geticis tibi mittere ab aruis,
Hoc ſolum eſt iſtic, quod licet eſſe meum.
Fũera nõ potui comitare, nec vngere corpus
Nãq; tuis toto diuidor orbe rogis.
Quod potuit, quẽ tu ꝓ numine viuus hẽbas
Pręſtitit officiũ maximus omne tibi.
Ille tibi exequias et magni funus honoris
Fecit, & in gelidos fudit amoma ſinus,
Diluit et lachrymis męrẽs vnguẽta pfuſis,
Oſſaq; vicina condita texit humo.
Qui qm̃ extinctis quę debet pſtat amicis,
Et nos extinctis annumerare poteſt.

Ad Flaccum

NAſo tuus pfugus mittit tibi flacce ſalutẽ
Mittere rẽ ſi qs q̄ caret ipſe poteſt.
Longus enim curis vitiatũ corpus amaris
Non patitur vires langor habere ſuas.
Nec dolor vllus ad ẽ, nec febribus vror anhelis
Sed peragit ſoliti vena tenoris iter.
Os hebes eſt, poſitęq; mouent faſtidia menſę,
Et queror inuiſi cum venit hora cibi.

Fratris vi. Vires fris maximi, q Auguſt. q̄s erat charus. Quo le. do. Vt minori efficia ris dolore et pena, q̄ fieri poſſit. Malę vi. Vitę mihi aduersę ẽ i gratę. Ne fue. va. Ne fuerint mẽdacia. Huc Ad Tomitanã vrbẽ, vbi poeta relegatus de gebat. Nõ ni. te lon. Niſi tu neſſes i cã q̄mi nus veniret. Nõ, ſub audi ſolebat iurare ſe ventuꝝ, vel niſi te non dãte, niſi te nõ pmittẽ te, qꝛ niſi pmiſiſſes, nõ veniſſet. Niſi te dãte ius ſi. lõ. v. Niſi te ei ꝯce dẽte, vt lõga nauiga tiõe me adiret. Tua pe. Tuas ędes. Nõ alio ri. Nõ alio more. Erat n. Celſus Maximi ami cus. Deos do. ter. Au guſtũ ac eius liberos.

Quolibet e mul. Quo uis ex multis tuis ami cis. Nũ fu. mi. Nõ fu it minoris dignitatis ſi mõ nõ cẽ. Quia di xerat Celſuꝫ nõ fuiſſe minorẽ aliquo ex ami cis Maximi oñdit id veꝝ eẽ, ſi hoĩuꝫ igenia, et mores cõſideramus nõ fortunas aut ma iores. Vñ & pextatus apõ Macr. ita igt, Nõ ego fortuna hoĩes exi ſtimabo, ſed moribus ſibi qſq; dat mores, cõ ditionẽ caſus aſſignat Nõ cẽ. Nõ diuitię. Nec cla. no. auo. Nec bona gẽnuꝝ, q̄ a grecis eu genia appellãt. Sꝫ p. Sꝫ v̇tus, ſic Iuue. Tota lꝫ veteres exornẽt vndi q; cęrę Atria, nobilitas ſola ẽ atq; vnica v̇tus. Libamus. Effũdimus. Celſo adẽ. Mortuo cel ſo. Qũ fu. Qñ i exiliũ

Nõ fortu na, ſꝫ mo ribus ho mines e dſtim ã di

plura diximus i enar rationibus nr̃is i Oui. de triſt. Toto or. To tius orbis interuallo. q. d. ſu3 i poſtrema et ſe ptẽtrionali orbis terra rũ pte. Rog. tu. A tua ſepultura. Q̄ḋ potu. Quãtũ valuit. Tu vi. Tu o celſe dũ viueres Oẽ off. m. Oẽ pietatis munus. Et i geli. ſi. amo. ſi. De amomo ẽ eius vſu i rogis defun ctoꝝ plura diximus i cõmentarijs i Oui. de triſt. Diluit vng. Spar ſit alios odores. Oſſa ꝯdi. Oſſa ſepulta. Hu mo vici. Terra ſepul chro ſuo cõtigua vel Romę ꝓxima. Nã ex tra vrbẽ i vijs cadaue ra ꝯdebant. Quę de. Ea ad q̄ ꝑ amicitiã te net. Pręſtat. Exhibet. Et nos Etiã me Oui diũ. Extinctis. Mortu is, nã relegatus ſum tanq̄ mortuus, q̄bus v̇bis latenter petit vt ſi bi opem ferat.

In. xi. epiſtolam enar ratio.

NAſo tuus pfu gus, Ad Flaccũ ſcribens poeta corpis lãgorem eiusq; rei cãꝫ exponit, eũq; ro gat cum fratre vt ſibi opẽ ferat Auguſtũq; ei miuori reddat. Mitte re rẽ, Mittere ſalutem. Lõgus. n. cu. Docꝫ cur careat ſalute. Corpus vi. Corpus lęſũ. Nec do. vl. adeſt. Nec dolet mihi aliq̃ pars corpis. Febribus anhe. Febri bus q̄ anhelos et anxi os hoĩes reddũt. Sꝫ p. Sꝫ obit et exeqt. Soliti te. Soliti curſus. Os he. ẽ. Os ẽ tardũ et ipotẽs ad ꝯficiẽdũ cibũ. Poſi tę mẽ. Cibi appoſiti.

Quod mare, piſces deſignat. Quod tellus. Feras itelligit. Quod ed. aer. Aues, q̄s aer nutrit, eas tū ſi ſedulo aduertamus (vt ēt docet Apule.) terreſtre alal non aeriū rectius ꝓhibebimus ſemp. n. illis victus ols in terra, ibidem pabulū, ibidem cubile, tm̄q; aera ꝓximum terrę volando trāſuerberāt. Cęterꝫ gum illis feſſa sūt remigia pennarꝫ, terra ceu portus ē. Eſuriat. Deſideret in cibo ſumi. Nectar et am. Nectar grece ſigt deorū potionem autore Pōpeio, ſic Ambroſia a poetis accipit̄ p eorū cibo ſuauiſſimo. Plato tñ ponit Ambroſiā pro cognitōe reꝝ celeſtiū, et Nectar pro gaudio, q̄ inde ꝑcipit̄. Eſt aūt Ambroſia (vt ſcri. Dioſcorides) frutex multas virgas hñs lōgas palmis tribus, ē folia initio minuta ſilia rutę, virgę ſunt plene ſemine quaſi acinis odorem vini hñtibus, q̄ non floreſcit, radix eius tenuis ē ē longa duobus palmis, naſcitur ī cappadocia, quę circa ſe ſi ineuerit amplectit̄, eā multi Botrin aut artemiſiā dixēt. Latices epu. de. Hic exꝓmit q̄d ſit Nectar et Ambroſia.

Somne q̄es reꝝ placidiſſime ſomne deoꝝ. Pax ai, quem cura fugit, qui corpa duris Feſſa miniſteriis mulces reparasq; labori. Hōerus q̄ lib. xiiij. Iliados Somnū germanū mortis et cunctoꝝ deorum pariter et deoꝝ principem appellat. Suo officio. Sua quiete. ſomni. n. offm̄ eſt q̄etē afferre et corpus fouere. Corpus inane. Corpꝰ ſine cibo, vel certe exile, aut ſine ſōno.

Nectar / Ambroſia

Quod mare, q̄d tellus appōe, q̄d educat aer,
Nil quod nobis eſuriatur erit.
Nectar & ambroſiam latices epulasq; deorum
Det mihi formoſa grata iuuenta manu,
Non tamē exacuet torpens ſapor iſte palatū
Stabit & in ſtomacho pondus inerte diu.
Hęc ego non auſim cum ſint veriſſima cuiq̄
Scribere, delitias ne mala noſtra vocet.
Scilicet is ſtatus eſt, ea reꝝ forma mearum,
Delicijs etiam poſſit vt eſſe locus.
Delicias illi precor has contingere, ſi quis
Ne mihi ſit lenior cęſaris ira timet.
Is quoq; q̄ gracili cibus eſt in corpe ſomnus
Non alit officio corpus inane ſuo,
Sed vigilo vigilantq; mei ſine fine dolores,
Quorum materiam dat locus ipſe mihi.
Vix igitur poſſis viſos agnoſcere vultus,
Quoq; ierit quęras qui fuit antē color,
Paruus in exiles ſuccus mihi ꝑmanet artus,
Membraq; ſunt cera pallidiora noua.
Non hęc immodico contraxi damna lyęo,
Scis mihi quod ſolę pęne bibantur aquę.
Non epulis oneror, quarꝫ ſi tangar amore
Eſt tamen in geticis copia nulla locis.
Nec vires adimit veneris dānoſa voluptas,
Non ſolet in męſtos illa venire toros.
Vnda locusq; nocent, & cauſa valentior iſtis
Anxietas animi, quę mihi ſemper adeſt.
Hanc niſi tu pariter ſimuli cū fratre leuares,
Vix mens triſtitię męſta tuliſſe onus.
Vos eſtis fractę tellus non dura phaſello,
Quāq; negant multi, vos mihi fertis opes
Ferte precor ſemper, qa ſemp egebimus illa,
Cęſaris offenſum dum mihi numen erit.
Qui meritā nobis minuat non finiat iram
Suppliciter veſtros quiſq; rogate deos.

Det. Subaudi ſi. Grata iuuēta. Grati miniſtri. Formoſa manu. Cādida et pulchra manu. Nō tñ exa. Non tñ excitabit. Torpens palatū. Palatū hebes. Pōdus ierte. Cibus grauis et crudus. Hęc. Quę. s. dcā ſunt de tedio ciboꝝ. Ne vocet deli. Ne, vocet hęc mea mala voluptates, et me delicatis oris exiſtimet. Scilicet is ſtatus eſt. Ironice hi dictū ē, ex quo deſignat ſe ꝑ nimio dolore nō poſſe delitijs vacarē. Has delitias, Hęc mea mala, q̄ inimici delitias appellant. Sit lenior. Sit minor. In gracili corpe. In tenui et macilēto corpore. Qui eſt cibus. Qui ſolet eſſe cibus. Sōnus. n. corpori multū ꝯducit, vñ Ouid. in met. ita cecinit.

Somnus

Quoꝫ mām. Locus vbi exulo eſt aſper, et iō mihi prebet mām doloꝝ. Paruus ſuccus. Modicus humor et ſanguis. In artus exi. In mēbra tenuia et ꝑua. Immodico lyęo. immodico vino. Dāna. Palloreꝫ. Nō epulis oneror. Docet ſe nō mō vino, ſed ne q̄dem cibo pallorem illū cōtraxiſſe. Nulla copia. Nulla facultas epularꝫ. In totos męſtos, in lectos, vbi dormiūt triſtes, q̄ magis cogitāt, quo pacto mala pellant, q̄ quo veneri indulgeant. Vnda locusq; nocent. Nocet inquit aqua et aer, vel loci aſperitas, de qua re plura diximus in cōmentarijs in Ouidium de triſtibus. Anxietas animi. Dolor mentis. Cum ſimili fratre. Cum fratre tuo tibi in virtute pari, vel fratrem illi ſimilem appellat ī auxilio, nam vterque pariter et enixe ſibi opem ferebat. Leuares. Imminueres. Vix tuliſſet onus triſtitię, Vis pondus doloris et magnitudinem ferre potuiſſet. Tellus nō du. Terra mollis cuius illiſu nō poteſt nauis frangi. Et eſt locus tutus. Fractę phaſello. Naui concuſſę et agitatę, ex quo ſe exulem deſignat. Multi negant. Multi īficiāt ſubaudi ferre. Nō finiat. Nō ſinat me ſemp eſſe exulē. Veſtros dos. Deos appellat Auguſti liberos. q̄s ambo frēs colebāt, vel Tyberij filiū adoptiuū Germanicū ē alterꝫ nālem Druſum deſignat poeta.

BARTHOLOMEI MERVLÆ PROTHONOTARIJ Apoſtolici in Secundū Ouidij Librum de Ponto Enarrationes.

PVB. OVI. NASONIS DE PONTO Liber. II. Ad Germanicum.

HVc quoq; cęſarei peruenit fama triumphi,
Lāguidi quo feſſi vix venit aura noti.
Nil fore dulce mihi ſcythica regione putaui
Iam minus hic odio eſt q̄ fuit ante locus.
Tandem aliquid pulſa curaꝝ nube ſerenum
Vidi, fortunę verba dediq; meę.

HVc quoq; Cęſarei. Tiberij Neronis Ouatione, quā hic digniori noīe triumphū appellat poeta ad eum in Scythiam fama peruenit, quā dicit ſibi magnam lętitiam attuliſſe. eiuſq; formā deſcribēs Cęſaris clemētiam laudat; q cum hoſtibus in bello captis vitā p̄.ſſerit, ſpat q̄ maiorē in modū illum viuꝰ in ſe eādem clementia, dedi deos p̄catur, ut Tiberio longiorem vitā̄ porrigāt. Poſtremo docet futuꝝ fortaſſe ut eiuſdem iuſtum Triūphum germanicum carmine complectatur ſi mō dij vitam pręſſerint et in ſcythia non perierit. Huc quoq; Ita in ſcythiam ut in alia loca. Triumphi cęſarei, Ouationis Tiberij Cęſaris. Sunt qui exiſtiment intelligendum et hic de Drusi priuigni Augusti et iunioris

Drusus iunior

Antōię filio a Tiberio patruo adoptato, q miſſus ad exercitum in germaniā ī exceſſu Augusti nūciatio legiones uniuerſas impatorem Tiberius ptinaciſſime recuſantes ac ſibi ſūmā rei.p. deferentes cōpeſcuit, atq; hoſte mox deuicto triūphauit. Is deinde ꝯſul iteꝝ creatus ac priuſq̄ honorē iniret ad cōponendū orientis ſtatū expulſus, quū, Armenię regem deuiciſſet. Cappadociamq; in ꝓuincię formā redegiſſet annū agēs quartum et.xxx. diuturno morbo Antiochię obijt nō ſine veneni ſuſpitiōe, auctor Tranquillus. Mihi āt non intelligendū hic vr̄ de huius iunioris Drusi Germanica expeditione et triūpho acto nō multo poſt mortē Augusti viuente Ouidio qui in p̄ faſtoꝝ de eo ita ſcripſit, Pax erat & vſi germanice cā triumphi. Tradiderat famulas iam tibi rhenus aq̄s, Meminit et Strabo li.vij. qui & multoꝝ captiuoꝝ illuſtrius noīa refert, niſi forte accipias illū exēplo Tiberij ut mox dicemus uiuēte Augusto tm̄mō ouaſſe et triumphū diſtuliſſe ob eius mortem, qđ non placet, q: hoc nuſq̄ legiꝫ, Nec ſt placet intelligas de victoria quā Druſus Au-

Drusus Augusti p̄uignus

guſti priuignus et Tiberij fratri de Germanis ꝯſecutus fuit, qm̄ morte p̄reptus non triumphauit. Is n. miſſus in Germaniā validiſſimas nationes deuiſcit, ſed equo ſup crus eius collapſo.xxx. die quo id acciderat mortuus eſt, cui ſenatus nō adulatione, ſed merito Germanici cognomen ex ꝓuincia dedit dicente Ouidio in p̄ faſtoꝝ, Et mortē et nomē Druſo germania fecit. Me miſeꝝ virtus q̄ breuis illa fuit. ad eū ęgrotātē Tiberi. ut ſcr. Pli. feſtinauit emenſuſq; eſt die ac nocte longiſſimū iter ac defuncti corpus Romā uſq; ꝓuexit pedibus, ut ait Suetonius, toto itinere p̄gredīes, Cōditus āt fuit in ſepulchro Caij Iulij et a Cęſare Augusto vitrico laudatus q ſupremis eius muneribus plēs honores dedit, ut in Liuij Epitomate legiꝫ, Pręterea Liuius li.cxxxvi. Rhetiā a Tiberio Nerone et Druſo domitā refert Idē li.cxxxvij. ſcri. ciuitates Germanię cis rhenū et trans Rhenū poſitas a Druſo oppugnatas, et ſeq̄nti et lib. docet cherufcos. Cencreos. Cau-cos aliaſq; germanorū gētes a Druſo ſubactas. Et lib.cxxxviij. bellū ꝯ traſrhenanas gētes a Druſo geſtū refert, et lib.cxl. de eius morte agit. ſcribitque p̄cipē tot victoriaꝝ patrinaꝝ eē debuiſſe filiū q poſtea Germanicus dictus fuit. Quod āt hic d triūpho Druſi iunioris intelligi nō poſſit rō eſt q: Triūphus ipſius Germanici poſt hūc Ouationē celebratus fuit et poſt Auguſti mortem. Is n. Germanicā expeditionē ſuſcepit Auguſto iā ſene & Triūphauit q̄rto Tiberij anno ut Paulus Oroſius ſcri. Triūphus vo ſeu Ouatio quam poeta hic deſignat celebrata fuit viuēte Auguſto ut in hac ep̄la p̄cipiꝫ, Quare placet hęc oīa ad Tiberiū referas, Iz nuſq̄ legamus ipm cognominatū fuiſſe Germanicū niſi hic a poeta ob res ab eo in germania geſtas, q: hęc et ſeq̄ntia vīr cū Tranquilli verbis ꝯuenire, q de Tiberio Tribuno miliū et de primis eius expeditiōibus ita ſcri Inde bellū germanicū geſſit, in quo.xl. milia deditoꝝ traiecit in galliā iuxtaq; ripā rheni ſedibus aſſignatis collocauit, q̄s ob res et ouans et curru urbē ingreſſus eſt primus ut q̄das putant triūphalibus ornamētis ornatus nouo nec antea cuiq̄ tributo gn̄e honoris. Credendus eſt aūt Tiberiū poſt Druſi fratris mortē tanq̄ vltorem de germanis p̄ ouaſſe, deinde et paulopoſt triūphaſſe ut in ſeq̄ntibus poetę verſibus apparebit et p̄ſertim in quarta tertij libri huius opis ep̄la, in qua oſ̄ndit poeta ſe ſcripſiſſe hāc ouationē quā ille Triūphū appellat, Deinde vaticinaꝫ breui ſubſecuturū & alteꝝ Triūphum, monetq; Liuiam ut ſibi ꝑparet ornamenta triūphalia, ſed de eo paulopoſt et plura dicemus. Aura lāguida. Vētus debilis, a meridie. n ī ſeptētrionē Auſter q gręce Notus appellaꝫ lōgiſſimū curſum hꝫ. Vix ve. Vix accedit. q.d. in ſcythiā quo vix vētus Notus pōt ꝑuenire acceſſit fama Cęſaris triūphi q̄ſi celeritatē reꝝ geſtaꝝ Tiberij vētis ꝑponat, qđ q̄ſi eius diuinitati aſcribendū innuit. Nil fo. dul. mi. Nil fore mihi ſuaue & gratū.

Iam eſt mi. o. Iā eſt minus, odioſus pp hāc ſuſceptā lętitiā in ſcythia. Pulſa nube, Abiecta et fugata ꝑturbatione. Aliqđ ſerenū, Aliquid lętum, Intelligit

Intelligit āt victorię germanici famā. Fortunę ver.d.m. Et decepi fortunā meā. Aliqs.n. dat verba fortunę, q in miſeria tn̄ gaudet. et q miſeriā ſuam gaudēdo deludit. Nolit vt il.mi. Seſus eſt. Quāuis Cęſar Auguſtus mihi iratus nolit me vlla affici lętitia, hāc tn̄ ſolam de germanici Triūpho non vȝ cuiq̄ ne mihi gdeſ negare.

Famę gr̄as agit, q p eam factus eſt certior de pōpa Cęſarei triūphi. Pompa triumphi, Apparatus triūphi. Mihi īcluſo me.ge. Mihi exulanti ī media getaꝝ gēte. Indice te, Te fama īdicāte. Coiſſe, Cōfluxiſſe. Innumeras gē. Innumeros pplos. Ad viſenda ora ducis, Ad videndū Cęſaris cōſpectū.

Nolit vt illa mihi contingere gaudia cęſar,
Velle poteſt cuiuis hęc tamen vna dari.
Dii quoq, ut a cunctis hilari pietate colantur,
Triſtitiam poni per ſua feſta iubent.
Deniq; (quod certus furor eſt audere fateri)
Hac ego letitia ſi vetet ipſe fruar.
Iuppiter utilibus quotiēs rigat ībribus agros,
Miſta tenax ſegeti creſcere lappa ſolet.
Nos quoq, frugiferꝭ ſentimus inutilis herba
Numen & inuita ſępe iuuamur ope.
Gaudia cęſareę mentis pro parte virili
Sunt mea, priuati nil habet illa domus.
Gratia fama tibi per quam ſpectata triūphi
Incluſo medijs eſt mihi pompa getis.
Indice te didici nuper viſenda coiſſe
Innumeras gentes ad ducis ora ſui.
Quęq, capit latis īmenſum męnibus orbem
Hoſpitijs romam vix habuiſſe locum
Tu mihi narraſti, qum multis lucibus ante
Fuderit aſſiduas nubilus auſter aquas,
Numine cęleſti ſolem fulſiſſe ſerenum
Cum populi vultu conueniente die.
Atq; ita victorem cum magnę vocis honore
Bellica laudatis dona dediſſe viris.
Claraq; ſumpturum pictas inſignia veſtes

Hęc vna, Hęc ſola gaudia de germanici triūpho. Dij q̄ȝ, Deoꝝ exēplo docet Cęſarē debere velle ut gaudeat eius triūpho. Hilari pie. Pietate, lęta et minime lugubri. Triſtitiā poni, Luctū abijci, Quod āt in feſtis deoꝝ ꝯſueuerint priſci triſtitiā ponere colligimus quū alioꝝ, tū in ꝑmis Valerij Ma. monumētis, Is.n. ſcri. Senatū Ro. poſt Canēſem cladē decreuiſſe, ne matronę vltra .xxx. dies luctus ſuos extenderēt, vt ab his ſacra cereris pagi poſſent, q maiore pęne romanoꝝ virius pte in execrabili ac diro ſolo iacente nullius penates merores expres erāt. Quod cer. fu. eſt au. fa. Quā rem vt fruatur hac lętitia poeta inuito cęſare, qum audeā ꝑfiteri inſania q̄ȝ i vr̄. Si vetet ipſe, Si ipſe Cęſar ꝓhibeat. Nos q̄ȝ frugiferꝭ.

Mos ponēdi luctū in feſtis deoꝝ

Quęq; capit, Ordo eſt. Et dici te īdice Romā q̄ capit et reliq̄. Quę ca. im. orbē. Quę gubernat et tenet ſub imperio magnū orbē terraꝝ. Vix habuiſſe lo. hoſpi. Vix potuiſſe hoſpitari tot gentes, quot Romā venere ad viſendū Cęſarē. Qum multis lu. aū. Qum multis diebus ante Cęſaris Ouatione, Ouātes.n. equo vehebant vrbē intrātes vt Gelius docet, vero Sabinus, pedibus īgredi ſolebāt, Diony. quoq; Halycarnaſeus ouantē a triūphante ita diſtinguit in lib. vij. Differt āt hic ab altero, primū qdē q pedes ingredit cū exercitu ꝓductus q ouationē triūphū ducit, nec in curru ſicut ille, Deīde et q non picta neq; aurei claui veſte induit, nec ornat trabea, q peculiaris eſt cōſulū ducūq; amictus, Corona āt imponit ei laurea, Inferior vero eſt altero geſtatiōe ſceptri, alia hīs oīa, Tiberius vo (vt diximus) curru ouās vrbē īgreſſus eſt ꝑmus triūphalibus ornamētis ornatus, Ex quo pȝ hic de Tiberij Ouatione poetā īntelligere, nā in calce epiſtolę dicit ſe poſtea deſcripturū eius triūphū. Auſter nubilus, Auſter pluuioſus et nubes īducēs. Fuderit, expſſerit. Aſſiduas aq̄s, aſſiduas pluuias. Numine cę Voluntate diuina. Fulſiſſe. Illuxiſſe.

Onatiō

Quēadmodū inqt ſegetes et herbę noxię ſimul nutriunt. ſic ego cū cęteris delector hac Cęſaris victoria. Miſta ſe. Miſta frumētis. Tenax lappa, Herba illa adherēs, de q̄ Pli. Mirabile inqt in lappa q adhereſcit, q in ipſa flos naſcit nō euidēs ſed intus occultus et intra ſe ſeminat velut aīalia q̄ in ſe pariūt. Teophraſtus q̄ȝ li. vij. ſcri Lappā ſuę aſperitatis cā ita veſtibus adhereſcere, ut difficile auferri poſſit. Quod āt inter ſegetes naſcat Lappa docet etiā Maro, qum inqt Subit aſpera ſilua Lappęq; Tribuliq; Interq; nitētia culta. Numē frugiferꝭ. Numē Cęſaris, q̄e eſt Iouis irrigātis et bonas et malas herbas, per qd uictoriā Cęſaris īntelligit. Inuita ope, Gaudio quo nollet me Cęſar affici. Gaudia mē. cę. Gaudia q̄ ſunt in mente Cęſaris ob ptam victoriā. Pro par. vi. Quantum vir aliqs pōt gaudere. Sunt mea. Ad me attinēt. nā ea mihi q̄ȝ lętitiaꝫ afferūt. Priuata nil ha. il. do. Cęſaꝝ domus nil hȝ ꝓprium, ſed cū oībus cōe. q.d. Victoriā Cęſar patrię et ciuibus ſuis non ſibi cōparare ſolet. Gr̄a fa. ti.

Lappa

Cū ppli vultu, Cū hilari facię Romanę gentis, q̄ vt lęta erat Cęſaris triūpho, ſic dies viſa ē et lętari ſolis fulgore. Atq; ita. Subaudi narraſti. Victorē, Cęſarē. Cū ma. u. h. Cū laude eoꝝ militū, quorū ꝟtutes magna voce laudauit impator, deide et donis militaribus ꝑ more donauit. Bellica dona, Dona militaria, vt Armillas. haſtas puras. Torq̄s. Phaleras et alia id genus. Vel dona bellica īntelligit opes et pecuniā qbus poſt habitā victoriā de hoſtibus donati fuerāt a Tiberio. Solebāt.n. Iperatores ꝓter ſtipendiū et pecunia et alijs muneribus milites donare ob ſtrenue operā nauatā et id donatiuū nūc

Donatiū

PVB. OVI. NASONIS DE PONTO Liber. II. Ad Germanicum.

Huc quoq; cęſarei peruenit fama triumphi,
Lãguidi quo feſſi vix venit aura noti.
Nil fore dulce mihi ſcythica regione putaui
Iam minus hic odio eſt q̃ fuit ante locus.
Tandem aliquid pulſa curarũ nube ſerenum
Vidi, fortunę verba dediq; meę.

BARTHOLOMEI MERVLÆ PROTHONOTARIJ Apoſtolici in Secundũ Ouidij Librum de Ponto Enarrationes.

HVC QVOQ; Cęſarei. Tiberij Neronis Ouatione, quã hic digniori noie triumphũ appellat poeta ad eum in Scythiam fama puenerat, quã dicit ſibi magnam lętitiam attuliſſe. eiuſq; formã deſcribẽs Cęſaris clemẽtiam laudat, q̃ cum hoſtibus in bello captis vitã pceſſerit, ſpat q̃z maiorẽ in modũ illum vſurũ in ſe eadem clementia, Deide deos pcatur, ut Tiberio longiorem vitã pcedat. Poſtremo docet futurũ fortaſſe ut eiuſdes iuſtum Triũphum germanicum carmine complectatur ſi mõ dij vitam pceſſerint et in ſcythia non perierit. Huc quoq;, Ita in ſcythiam ut in alia loca. Triumphi cęſarei, Ouationis Tiberij Cęſaris. Sunt qui exiſtiment intelligendum eẽ hic de Druſi priuigni Auguſti et

Druſus iunior

iunioris Antõię filio a Tiberio patruo adoptato, q̃ miſſus ad exercitum in germaniã exceſſu Auguſti nũciatio legiones uniuerſas imperatorem Tiberium ptinaciſſime recuſantes ac ſibi ſũmã rei. p. deferentes cõpeſcuit, atq; hoſte mox deuicto triũphauit. Is dein de ↄſul iterũ creatus ac priuſq̃ honorẽ iniret ad cõponendũ orientis ſtatũ expulſus, quũ, Armenię regem deuiciſſet. Cappadociamq; in puincię formã redegiſſet annũ agẽs q̃rtum et. xxx. diuturno morbo Antiochię obijt nõ ſine veneni ſuſpitiõe, auctor Tranqllus. Mihi aũt non intelligendũ hic vr̃ de huius iunioris Druſi Germanica expeditione et triũpho acto nõ multo poſt mortẽ Auguſti viuente Ouidio qui in p̃ faſtorũ de eo ita ſcripſit, Pax erat ẽ vr̃i germanice cã triumphi. Tradiderat famulas iam tibi rhenus aq̃s, Meminit et Strabo li. vij. qui ẽ multorũ captiuorũ illuſtrius nõia refert, niſi forte accipias illũ exẽplo Tiberij vt mox dicemus uiuẽte Auguſto tñmõ ouaſſe et triumphũ diſtuliſſe ob eius mortem, qd̃ non placet, q2 hoc nuſq̃ legiẽ,

Druſus Auguſti priuignus

Nec ẽ placet intelligas de victoria quã Druſus Auguſti priuignus et Tiberij frater de Germanis pſecutus fuit, q̃m morte pꝛeuẽtus non triumphauit. Is n. miſſus in Germaniã validiſſimas nationes deuiſcit, ſed equo ſup crus eius collapſo. xxx. die quo id acciderat mortuus eſt, cui ſenatus nõ adulatione, ſed merito Germanici cognomen ex puincia dedit dicente Ouidio in p̃ faſtorũ, Et mortẽ et nomẽ Druſo germania fecit, Me miſerũ virtus q̃ breuis illa fuit. ad eũ ęgrotãtẽ Tiberi. vt ſcr. Pli. feſtinauit. emenſuſq; eſt die ac nocte longiſſimũ iter ac defuncti corpus Romã vſq; puexit pedibus, vt alt Suetonius, toto itinere pgrediẽs, Cõditus aũt fuit in ſepulchro Caij Iulij et a Cęſare Auguſto vitrico laudatus q̃ ſupremis eius muneribus ples honores dedit, vt in Liuij Epitomate legiẽ, Prętterea Liuius li. cxxxvi. Rhetiã a Tiberio Nerone et Druſo domitã refert idẽ li. cxxxvij. ſcri. ciuitates Germanicis rhenũ et trans Rhenũ poſitas a Druſo oppugnatas, et ſeq̃nti ẽ lib. dccc cheruſcos. Cencreos. Caucos aliaſq; germanorũ gẽtes a Druſo ſubactas. Et lib. cxxxviij. bellũ ↄ̃ trãsrhenanas gẽtes a Druſo geſtũ refert, et lib. cxl. de eius morte agit. ſcribitque pncipẽ tot victoriarũ paternarũ eẽ debuiſſe filiũ q̃ poſtea Germanicus dictus fuit. Qd aũt hic d̃ triũpho Druſi iunioris intelligi nõ poſſit rõ eſt q2 Triũphus ipſius Germanici poſt hãc Ouationẽ celebratus fuit et poſt Auguſti mortes. Is. n. Germanicã expeditionẽ ſuſcepit Auguſto iã ſene ẽ Triũphauit q̃rto Tiberij anno vt Paulus Oroſius ſcri. Triũphus ṽo ſeu Ouatio quam poeta hic deſignat celebrata fuit viuẽte Auguſto vt in hac epl'a pcipiẽ, Quare placet hęc oia ad Tiberiũ referas, Is nuſq̃ legamus ipm cognominatũ fuiſſe Germanicũ niſi hic a poeta ob res ab eo in germania geſtas, q2 hęc et ſeq̃ntia vñr cũ Tranqlli verbis pueniręq̃ de Tiberio Tribuno militũ et de primis eius expeditiõibus ita ſcri. Inde bellũ germanicũ geſſit, in quo. xl. milia dedititiorũ traiecit in galliã iuxtaq; ripã rheni ſedibus aſſignatis collocauit, q̃s ob res et ouans et curru urbẽ igreſſus eſt primus vt qdã putant triũphalibus ornamẽtis ornatus nouo nec antea cuiq̃ tributo gñe honoris. Credendus eſt aũt Tiberiũ poſt Druſi fratris mortẽ tanq̃ vltorem de germanis p̃ ouaſſe, deinde ẽ paulopoſt triũphaſſe vt in ſeq̃ntibus poetę verſibus apparebit et pſertim in quarta tertij libri huius opis epl'a, in qua oñdit poeta ſe ſcripſiſſe hãc ouationẽ quã ille Triũphũ appellat, Deinde vaticinaẽ breui ſubſecuturũ ẽ alterũ Triũphum, monetq; Liuiam vt filio pparet ornamenta triũphalia, ſed de eo paulopoſt ẽt plura dicemus. Aura lãguida. Vẽtus debilis, a meridie. n. i ſeptẽtrionẽ Auſter q̃ grece Notus appellaẽ lõgiſſimũ curſum hz. Vix ve. Vix accedit. q. d. in ſcythiã quo vix vẽtus Notus põt puenire acceſſit fama Cęſaris triũphi q̃ſi celeritatẽ rerũ geſtarũ Tiberij vẽtis pponat, qd̃ q̃ſi eius diuinitati aſcribendũ inuit. Nil fo. dul. mi. Nil fore mihi ſuaue ẽ gratũ.

Iam eſt mi. o. Iã eſt minus, odioſus pp hãc ſuſceptã lętitiã in ſcythia. Pulſa nube, Abiecta et fugata pturbatione. Aliqd ſerenũ, Aliquid lętum,

Intelligit

Nolit vt illa mihi contingere gaudia cęſar,
Velle poteſt cuiuis hęc tamen vna dari.
Dii quoq, ut a cunctis hilari pietate colantur,
Triſtitiam poni per ſua feſta iubent.
Deniq; (quod certus furor eſt audere fateri)
Hac ego lętitia ſi vetet ipſe fruar.
Iuppiter utilibus quotiẽs rigat imbribus agros,
Miſta tenax ſegeti creſcere lappa ſolet.
Nos quoq, frugiferę ſentimus inutilis herba
Numen & inuita ſępe iuuamur ope.
Gaudia cęſareę mentis pro parte virili
Sunt mea, priuati nil habet illa domus.
Gratia fama tibi per quam ſpectata triũphi
Incluſo medius eſt mihi pompa getis.
Indice te didici nuper viſenda coiſſe
Innumeras gentes ad ducis ora ſui.
Q uęq, capit latis imenſum mœnibus orbem
Hoſpitiis romam vix habuiſſe locum
Tu mihi narraſti, qum multis lucibus ante
Fuderit aſſiduas nubilus auſter aquas,
Numine cęleſti ſolem fulſiſſe ſerenum
Cum populi vultu conueniente die.
Atq; ita victorem cum magnę vocis honore
Bellica laudatis dona dediſſe viris.
Claraq; ſumpturum pictas inſignia veſtes

Intelligit aũt Victorię germanici famã. Fortunę ver.d.m. Et decepi fortunã meã. Aliqs.n. dat verba fortunę, q in miſeria tñ gaudet. et q miſeriã ſuam gaudẽdo deludit. Nolit vt il.mi. Sẽſus eſt. Quãuis Cęſar Auguſtus mihi iratus nolit me vlla affici lętitia, hãc tñ ſolam de germanici Triũpho non vɜ cuiꝗ ne mihi gdes negare. Hęc vna, Hęc ſola gaudia de germanici triũpho. Dii qɜ, Deorum exẽplo docet Cęſarẽ debere velle ut gaudeat eius triũpho. Hilari pie. Pietate, lęta et minime lugubri. Triſtitiã poni, Luctũ abiici, Quod aũt in feſtis deorum ꝯſueuerint priſci triſtitiã ponere colligimus quũ aliorum, tũ in ꝑmis Valerii Ma. monumẽtis, Is.n. ſcri. Senatũ Ro. poſt Cãnẽſem cladẽ decreuiſſe, ne matronę vltra .xxx. dies luctus ſuos extenderẽt, vt ab his ſacra cereris pagi poſſent, quia maiore pene romanorum uirium pte in execrabili ac diro ſolo iacente nullius pẽates mœroris expertes erãt. Quod cer. fu. eſt au. fa. Quã rem vt fruatur hac lętitia poeta inuito Cęſare, qum audeã ꝯfiteri inſania q̃ſi vi. Si vetet ipſe, Si ipſe Cęſar ꝓhibeat. Nos qɜ frugiferę. Quẽadmodũ ingt ſegetes et herbę noxię ſimul nutriuntẽ, ſic ego cũ cęteris delector hac Cęſaris victoria. Miſta ſe. Miſta frumẽtis. Tenax lappa, Herba illa adherẽs, de q̃ Pli. Mirabile ingt in lappa q adhereſcit, quia in ipſa flos naſcit nõ euidẽs ſed intus occultus et intra ſe ſeminat velut aialia q̃ in ſe pariũt. Teophraſtus qɜ li. vii. ſcri Lappã ſuę aſperitatis cã ita veſtibus adhereſcere, ut difficile auferri poſſit. Quod aũt iter ſegetes naſcaẽ Lappa docet etiã Maro, qum ingt Subit aſpera ſilua Lappęq; Tribuliq; Interq; nitẽtia culta. Numẽ frugiferę. Numẽ Cęſaris, q̃ue eſt Iouis irrigãtis et bonas et malas herbas, per qd uictoriã Cęſaris itelligit. Inuita ope, Gaudio quo nollet me Cęſar affici. Gaudia mẽ. cę. Gaudia q̃ ſunt in mente Cęſaris ob ptam victoriã. Pro par. vi. Quantum vir aliqs põt gaudere. Sunt mea. Ad me attinẽt. nã ea mihi qɜ lętitiaɜ afferũt. Priuati nil ha. il. do. Cęſarum domus nil hɜ ꝓprium, ſed cũ oĩbus cõe. q.d. Victoriã Cęſar patrię et ciuibus ſuis non ſibi cõparare ſolet. Grã fa. ti.

Mos ponẽdi luctũ in feſtis deorum

Lappa

Famę grãs agit, quia ꝑ eam factus eſt certior de pompa Cęſarei triũphi. Pompa triumphi, Apparatus triũphi. Mihi icluſo me. ge. Mihi exulanti i mediã getarum gẽte. Indice te, Te fama idicãte. Coiſſe, Cõfluxiſſe. Innumeras gẽ. Innumeros pplos. Ad viſenda ora ducis, Ad videndũ Cęſaris cõſpectũ. Quęq; capit, Ordo eſt. Et dicis te Idice Romã q̃ capit et reliq̃. Quę ca. im. orbẽ. Quę gubernat et tenet ſub imperio magnũ orbẽ terrarum. Vix habuiſſe lo. hoſpi. Vix potuiſſe hoſpitari tot gentes, quot Romã venere ad viſendũ Cęſarẽ. Qum multis lu. añ. Qum multis diebus ante Cęſaris Ouationẽ, Ouãtes.n. equo vehebanẽ vrbẽ intrãtes vt Gelius docet, vel vo Sabinus, pedibus igredi ſolebãt, Diony. quoq; Halycarnaſęus ouantẽ a triũphante ita diſtinguit in lib. vii. Differt aũt hic ab altero, primũ qdẽ quia pedes ingrediẽ cũ exercitu ꝑductus q ouantem triũphũ ducit, nec in curru ſicut ille, Deinde ẽt quia non picta neq; aurei claui veſte induiẽ, nec ornaẽ trabea, q peculiaris eſt cõſuli ducĩq; amictus, Corona aũt imponiẽ ei laurea, Inferior vero eſt altero geſtatiõe ſceptri, alia hñs oĩa, Tiberius vo (vt diximus) curru ouãs vrbẽ igreſſus eſt ꝑmus triũphalibus ornamẽtis ornatus, Ex quo pɜ hic de Tiberii Ouatione poetã itelligere, nã in calce epiſtolę dicit ſe poſtea deſcripturum eius triũphũ. Auſter nubilus, Auſter pluuioſus et nubes iducẽs. Fuderit, expſſerit. Aſſiduas aq̃s, aſſiduas pluuias. Numine cę Voluntate diuina. Fulſiſſe, lluxiſſe.

Ouatiõ

Cũ ppli vultu, Cũ hilari facię Romanę gentis, q̃ vt lęta erat Cęſaris triũpho, ſic dies viſa ẽ ẽt lętari ſolis fulgore. Atq; ita. Subaudi narraſti. Victorẽ, Cęſarẽ. Cũ ma. u. h. Cũ laude eorum militũ, quorũ ꝟtutes magna voce laudauit imparator, deide ẽt donis militaribus de more donauit. Bellica dona, Dona militaria: vt Armillas, haſtas puras. Torq̃s. Phaleras et alia id genus. Vel dona bellica itelligit opes et pecuniã q̃bus poſt habitã victoriã de hoſtibus donati fuerãt a Tiberio. Solebãt.n. Iperatores ꝓter ſtipendiũ ẽt pecunia et aliis muneribus milites donare ob ſtrenue operam nauatã et id donatiuũ num Donatiuũ

Tura prius ſanctis impoſuiſſe focis,
Iuſtitiaq; ſui caſtos placuiſſe parentes
Illo quo templum pectore ſemper habet.
Quaq; ierit foelix adiectum plauſibus omen,
Saxaq; roratis erubuiſſe roſis,
Protinus argento veros imitantia muros
Barbara cum victis oppida lata viris.
Fluminaq; & mõtes & in altas profluа ſiluas,
Armaq, cum telis inſtrue iuncta ſuis.
Deq; triumphorũ quod ſol incenderat auro
Aurea romani tecta fuiſſe fori
Totq; tuliſſe duces captiuos addita collis
. Vincula pene hoſtes quot ſatis eſſe fuit.
Maxima pars horũ vitam veniamq; tulere,
In quibus & belli ſumma caputq; fuit.
Cur ego poſſe negem minui mihi cęſaris irã
Cum videam mites hoſtibus eſſe deos.
Pertulit hoc idem nobis germanice rumor
Oppida ſub titulo nominis eſſe tui.
Atq; ea te contra nec muri mole nec armis,
Nec ſatis ingenio tuta fuiſſe loci.

cõgiariũ ſeu congiariũ dicebãt, vñ legimus Tiberiũ e Germania ĩ vrbẽ poſt bienniũ regreſſũ. Triũphũ quẽ diſtulerat męſta ciuitate clade Variana egiſſe, prãdiũ dehinc pp̃lo mille menſis, et cõgiariũ Tricenos nũmos viritim dediſſe.
Pictę veſtes Pictas veſtes, Veſtes Triũphales, qbus triũphãtes impatores vtebãt, hę ẽt (vt qdã ſcribũt) Palmatę ſiue palmares dicebã tur a palma quã meruerãt dictę, erantq; Iouis veſti ſimiles. Iuuenalis. Et medij ſublimem in puluere circi in tunica Iouis,
Palmatę veſtes Mart. Palmateq; ducẽ ſz cito redde togę, Et Plutar. ĩ Paulo Hęmylio, ipſe ſeqbãt ornatiſſimo curru indutus purpurã auro pextã indutus. Vt tñ Dionyſius inuere Togã pictã et Tunicam palmatã diſſiles fuiſſe, Scribit. n. Targnius priſcũ hetruſcos pene
Inſignia regus romanorũ domitos coegiſſe, vt inſignia regũ ſuorũ regi romano traderẽt, q̃ hęc fuerũt. xij. ſecures. Trabea. Curules. Anuli. Phalere. Paludamẽta. Pretexta. Togę pictę. Tũicę palmatę, et oĩa iperij inſignia qbus iperij maieſtas eminebat, Liuius ẽt li. x. ab vrbe pdita idẽ vr ſentire, nam ſcr. Triũphãtes ornari ſolitos aurea corona, Scipiõe, eburneo extãte agla in capite. Toga picta, ẽ palmata tunica, Idẽ alibi ſcri. triũphãtes toga pexta. Tũica palmata, et toga picta ẽ corona triũphali. laureaq; honoratos, ſimul q; Iouis optimi maximi ornatu decoratos curru aurato p vrbẽ vectos ĩ capitoliũ aſcẽdere ſolitos, palmata toga ſcr. Ser. illos vſos q palmã merebãt. Pictas vo veſtes ſcr. Pli. iã apd Hõe. fuiſſe, vñ Triũphales poſtea natę, De Triũpho vo et triumphali põpa alibi pl'a ſcripſimus. Prius ipo. tura, Prius ſacrificaſſe dijs imortalibus. Iuſtitia ſui, Iuſtitia ipſius Tiberij, ſic ĩfra de iuſtitia Auguſti ingt. Nup eã cęſar facto de marmore tẽplo iãpridẽ poſuit mẽtis ĩ ede ſuę. Parẽtes, Auguſtũ vitricũ, quẽ prẽm appellat p adoptionẽ, et Liuiã mrẽm deſignat. Caſtos, Pios. Quo, In q̃ pectore. Semp hʒ tẽ. Semp hʒ receptaculũ, q̃ſi tẽplũ religiõis et diuinitatis. Quaq; ierit, Et q̃cunq; trãſierit Tiberius. Fęlix omẽ, Fęlix auguriũ. Adiectũ, Additũ. nunciatũ. Plauſibus, Lętitia corpis. Saxaq; ro. Sẽſus eſt iter tranſeũdũ tanta fuit florũ et roſarũ copia qbus terra ſtrata fuit, vt ſaxa ipſa et viarũ ſtrata valde rubra fuerint tanq̃ roſis tecta. Roſis ro. Roſis rore aſpſis et recẽtibus aut mane cũ rore collectis. Protinus ar. Portata ſũt ingt de more in ea Ouatiõe Triũpho ſua oppida ex argẽto ad ſimilitudinẽ captarũ ciuitatũ vna cũ viris ſupatis ab ipſo Tiberio. Argẽto, Ex argẽto. Lata, portata. ĩtelligit ãt p oĩa narraſti o fama. Et pflua, Et pfluẽtes aq̃s et niues liq̃ſcẽtes. Armaq;, Et arma ex hoſtibus capta ẽ ĩ triũpho plata. Inſtrue, In pgene in aceruo. iuncta, Alligata le gi ẽt miſta. De auro tro. De auro quod in Trophęis erat, qd ſit Trophęum alibi diximus, In triumphis ãt portabãt Scuta et galeę ac ẽt Trophęa. vñ Iterum poeta vaticinãs alterũ inſtũ
In triũphis ſcuta ẽ Trophęa portabant et verũ Tiberij triũphũ futurũ ita ingt, Scuta ſed et galeę gẽmis radient ẽ auro Stentq; ſup victos truũca trophęa viros. Quod ſol ĩnce. Quod aurus ſol irradiauerat. Tecta rõani fori, Domus ſiunitę foro romão, vel re vera Trabes et tecta Atrij qd Cęſar romanũ forũ eẽ voluit, vt eo ad iura ſimul pueniretur vt docet Appianus. Sanę lacũaria
Laq̃aria auro tabantur in domibus priuatis q̃ poſtea et in priua. ĩ aurabãtur domibus auro tegebant poſt carthaginẽ euersã p̃ laurata fuere Roę ĩ capitolio cẽſura. L. Mũmij, inde trãſiere ĩ cameras ipietes q̃z q ẽ ĩpi tã q̃ vaſa laurabãt et tegulas ęreas capitolij laurauit pmus Catulus. auctor Pli Hic ãt Inuit poeta tantã fuiſſe aureorũ trophęorũ viz, vt tecta fori rõani radiorũ ſolis repcuſſu viſa fuerint aurea. Fuiſſe aurea, Hũiſſe auri colorem ex repcuſſu radiorũ ſolis.

Tuliſſe vincula ad. col. Tuliſſe catenas qbus eorũ colla alligata erãt. Pęne ho. q. s. e. fu. Quod hoſtes q̃ſi ſat erãt. Cęſari. q. d. ſi plures fuiſſent vix eos potuiſſet Cęſar vincere, ex q̃ magna eſt Tiberij laus, q̃res fuerit ei cũ tot ducibus captiuis. In qbus, Scʒ hoſtibus qbus Cęſar ignouit. Et sũma belli. Et belli magnitudo. Caputq;, Et origo, Hi. n. Duces fuerant belli cã et in his pſiſtebat totius belli ſumma.

Cur ego. p. n. capta occaſiõe hoſtiũ exẽplo Docet ſibi ẽ ſperãdũ eẽ Auguſtũ poetę iratũ poſſe placari et leniorẽ fieri. Deos, Auguſtũ ẽ Tiberiũ. Pertulit, Nũciauit. Hoc idẽ, Hoc qd ſtatis ſubiũgit poeta. Oppida, Ciuitates a te captas. Eſſe ſub titulo tui nois, Eſſe ſubiectas titulo ĩ q̃ erat tuũ nomẽ. Oppida. n. capta ĩ triũphis picta circũferebãt appoſitis Idicibus ptinẽtibus eorũ noĩa q vrbes ceperãt vt alibi plẽius docuimus. Atq; ea. Scʒ oppida ſubaudit ãt a ſupiori pclu. Te ↄ, Aduerſus te. Nec. m. m. Nec murorũ magnitudie et robore. Nec ar. Nec vllis militib, armatis. Ingẽio loci, Nã loci vt pu

Dij tibi dent annos ,a te nam cętera ſumes
Sint modo virtuti tempora longa tuę.
Q đ ꝑcor eueniet,ſunt quędā oracula vatum
Nam deus optanti proſpera ſigna dedit.
Te quoq; victorem tarpeias ſcandere in arces
Lęta coronatis roma videbit equis.
Maturosq; pater nati ſpectabit honores
Gaudia percipiens quę dedit ante ſuis.
Iam nunc hęc a me iuuenum belloq; togaq;
Maxime dicta tibi vaticinante nota.
Hūc quoq; carmibus referā fortaſſe triūphū,
Sufficiat noſtris ſi modo vita malis,
Imbuero ſcythicas ſi non prius ipſe ſagittas,
Abſtuleritq; ferox hoc caput enſe getes.
Quod ſi me ſaluo dabitur tua laurea templis
Omnia bis dices vera fuiſſe mea.

Ad Meſſalinum

ILle domus vrę ꝑmis venerator ab ānis
Pulſus ad euxini naſo ſiniſtra freti.

ta in montibus ſita. Dēt an.Dēt lōgā vitā,Tiberius.n.admodū iuuenis Germanos deuicit, vnde inferius lib.iij.de Tiberio loquēs ita inqt,Parce pu er ſcdā deos admirabile nři Terraꝶ dñs quē tua cura facit,et infra i eadē ep'la de eo ēt ita loqt.Sic fera ꝙ primū pauido germania vultu Añ triūphātes ferna ſeruat equos, et paulopoſt. Sic quez dum tibi rapuit germania druſus Pars fuerit ꝑous ſola caduca tui.Sic tibi maturę fraterni funeris vltor Purpureus niueis filius iſtet eqs. Cetera,Oēs virtutes itellige et bellicas artes. Quod eue. Quod ptiget,vt.s.ſint longa tpa tuę virtuti. Sūt ꝗdā oracula vatū,poetę vates dñr, ꝙ furore Apollinis correpti vaticinant,nihil .n.aliud ſunt poetę,ꝗ deoꝶ interptes dum ſunt furore correpti, Vñ Socrates apd Platonē ita inqt. Ob hāc vero cā deus illis mētem ſurripiēs ipſis tāꝗ miniſtris vtit oraculo rūq; nūciꝭ et diuinis vatibus vt nos gaudi mus pcipiamus nō eos eē q tā digna referunt,qui ſuę mētis cōpotes minime ſint, ſʒ hęc deū loq et p iſtos nobis hęc inclamare. Nā deus,Nā apollo pr̄ poetaꝶ. Optāti,Mihi cupiēti vt diu viuas. Te qꝗ victorē,Hic ēt vaticinat poeta Tiberiū cōparata aliis victoriꝭ poſt hāc ouationē ēt triūphaturꝶ i maturiori ętate et prī Augu.eā allaturꝶ lętiā,quā ipſe ſuis dedit. In ar.tar.In capitoliū. Roma lę. Roma lętitię plena pp tuas victorias et triūphos. Equ's coro.Equis triūphalibus, Triūphantes enī in capitoliū vehebant a quatuor equis ſertis ornatis. Pater. Auguſtus. Percipiēs gaudia,Capiēs gaudia ex filij Tiberij Triūphali pōpa. Suis,Vel ciuibus Vel ꝑpinquis. Iā nunc hęc a me,Ordo eſt.O maxime iuuenū et bello et toga iā nūc nota hęc a me vaticinante dicta tibi. Hunc triūphū.Hanc victoriā et triūphū intellige quē in poſteꝶ ꝯſecuturū Tiberiū poſt hanc Ouationē vaticinat poeta et eū fortaſſe ſcripturꝶ ſe oñdit. Sufficiat noſt.ma. Superſit et duret in hoc meo exilio et tāto merore. Imbuero ſcythicas ſagit.Madefecero Scythaꝶ iacula meo ſanguine. Me ſaluo,Me in patriam reducto per te,vel me incolumi et nō interempto a Scythis. Tua laurea,Tua corona ex lauro. Dabitur templis,Templis dicabitur, Coronę enim triumphaturis conferrebantur in templis dicandę, Vnde Plinius libro.xvi.ita inquit, Inde natum vt etiam triumphaturis conferrentur in templis dicandę. Omnia mea,Mea vaticinia. Bis dices vera fuiſſe,Narrabis me bis vera tibi vaticinatum fuiſſe,et ꝙ triūphū adeptus fueris,et ꝙ me ſeruaueris.Vel ꝙ dij annos ac longā vitā et triumphum de gentibus deuictis poſt hanc ouationem in maturiori ętate conceſſerint.

In Secundam Epiſtolam enarratio.

ILle domus Veſtrę, Meſſalinū rogat vt eo ꝙ ſolebat vultu ſalutē accipiat miſſā vel ab ipſo mari Euxino vbi poeta exulabat.eūq; monet vt lecto eius noie non dubitet etiā legere totam Epiſtolā, quandoquidem non perpetrauit tot ac tanta mala, vt eius carmina non poſſint ab eo legi, Deinde illum artificioſe precatur vt quis tempus ad id idoneū extet ſibi Auguſtum reconciliet,Cauſas autē multas cōmemorat, ob quas dicit dēre illū ab eo reditū petere,qđ ꝗuis ſit difficile,tñ fretus Impatoris clemētia facile id eē ipetraturꝶ ꝯfidit,Poſtremo Meſſalā monet vt hoc teneat ea lege,ſi viderit ſibi id minime nociturꝶ. Ille na. Hoc ꝓnomē ille ponit iterdū p dignitatē et eminētiā illiꝰ ēē ꝙ oēs dēant noſſe,Verg.Tu ne ille Æneas,Interdū ſolet poni vt hoc i loco cū quodā dolore ad captādā miſerationē. Domus ve.Veſtrę familię hoc ē Meſſalę,q̄ ſic appellata ē ꝙ Vale.Coruinus primus Meſſanā vicit et primus ex familia Valeri. vrbis capte i ſe trāſlato noie Meſſana appellatus ē paulatimq; vulgo ꝑmutātē līas Meſſala dictus eſt,auctor Seneca i lib.d breui.vitę.Idē ēt refert Macrobius,Ouid.in faſt.Hūc numidę faciūt illū meſſana ſupbū,Fabius ſcr.grāmaticū ſcrutari dēre hmōi origines noīuʒ,qđ e ꝯ diſcēdi ſtudiū tāꝗ ſupuacuū irridet Seneca ita ſcribēs.Ecce rōanos qꝫ iuaſit inane ſtudiū ſupuacua diſcēdi.His diebus audiui quēdā ſapiētē referentē ꝙ primus nauali ꝑlio Tullius vicit primus.Curius Dētatus in triūpho duxit elephātes,et paulopoſt.Nō eſt ꝓfutura talis ſcientia, eſt tñ q̄ nos ſpecioſa reꝶ vanitate dtineat hoc quoq; ꝗrentibus remittamus, Quis romanis primus perſuaſit nauē ꝯſcendere ? Claudius is fuit Caudex ob hoc ipſum appellatus quia plurium tabularuʒ cōtextus Caudex apud antiquos vocatur , vnde tabulę Codices dicuntur et naues nunc quoq; quę ex antiqua conſuetudine cōmeatus ſubuehunt caudicarię vocant. Venerator,Cultor. Ab primis annis, Ab ineunte ętate. Pulſus ad ſiniſtra euxini freti,Relegatus in pōtica regione,quę ingredientibus

[Margin notes: vates sūt poetę · Meſſalę · Caudex Codex Caudicarię naues]

Mittit ab idomitis hanc meſſaline ſalutem
 Quam ſolitus pręſens eſt tibi ferre getis,
Hei mihi ſi lecto vultus tibi nomine non eſt
 Qui fuit, & dubitas cętera perlegere.
Perlege nec mecū pariter mea verba relega,
 Vrbe licet veſtra verſibus eſſe meis.
Non ego concepi ſi pelion oſſa tuliſſet
 Clara mea tangi sydera poſſe manu,
Nec nos enceladi dementia caſtra ſecuti
 In rerum dominos mouimus arma deos,
Nec, qđ tydidę temeraria dextera fecit,
 Numina ſunt telis vlla petita meis.
Eſt mea culpa grauis, ſed q̄ me pdere ſolum
 Auſa ſit, & nullum maius adorſa nefas.
Nil niſi nō ſapiens poſſum timidusq; vocari
 Hęc duo ſunt animi nomina vera mei.
Eſſe quidem fateor meritam poſt cęſaris irā
 Difficilem precibus te quoq; iure meis.
Queq; tua eſt pietas in totum nomen iuli.
 Te lędi cum quis lęditur inde putas.
Sed licet arma feras & vulnera ſęua mineris
 Non tamen efficies vt timeare mihi.
Puppis achemenidem graiū troiana recepit
 Profuit & miſo pelias haſta duci.
Confugit interdum templi violator ad arā,
 Nec petere offenſi numinis horret opem.
Dixerit hoc aliquis tutum nō eſſe fatemur,

in pte ſiniſtra appet. Ab ido. ge. A feris getis. Pręſens, Quis eſt romę poeta. Lecto no. Lecto Oui. ſcribetis Titulo. Cętera, Reliq̄ pter ſcrib. nomē. Mea ver. Meas lr̄as. Relega. Mitte extra vrbē tāq̄ i exiliū.

Licet, Quia fas ē. Rōnē āt aſſignat q̄re nō vēat ī mere et trudere extra vrbē eius carta. q̄ ſi poeta eſt exul, eius carta nō ſūt rlegata cū poeta. Vra vr. In romana ciuitate. Nō ego cō. Nō cogitaui. Rōnē āt aſſignat poeta q̄ oñdit nō tālia ēē eius crimia vt mereant cū eo carta ſua relegari, ſi qdē non bella geſſit ꝯ iouē quēadmodū gigātes, Titanus. n.

Gigantū bella

celi filius vxorem hūit terrā, ex q̄ plres ſuſcepit filios cū qbus aduerſus Iouē deosq; reliq̄s bellū hūit eisq; celū conātes eripere mōtes mōtibus ipoſuere, Tādē a diis cęſi fulmine itrēpti ſunt Verg. Tū ptu terra nephādo Cęū iapetūq; creat ſęuūq; typhęa Et ꝯiuratos celū reſcindere frēs Conati ter ſunt imponere pelio oſſam Scil; atq; oſſę frōdoſum iuoluere olympū Ter pr̄ extructos diſiecit fulmie mōtes, Eſt aūt ordo. Nō ego ꝯcepi clara ſidera poſſe tangi mea manu ſi oſſa tuliſſet peliō, ſi eſt ſi oſſa mons hūiſſet pelion mōtē ſup ipoſitum, Eſt āt oſſa (vt Solinus docet) mōs i finibus theſ

Oſſa

ſalię, hūc Seneca olympo olī ꝯiūctū fuiſſe ſcribit. Pe

Pelion

liō vō mons ē theſſalię, Ouid. lib. v. faſt. peliō emonię mōs ē obuerſus i auſtros, Sūma viret pinu, cętera q̄rcus hȝ. Si pe Peliō accuſatiuus grecus eſt a noīe pelios vt ab Athos Athon. Poſſe tā. Poſſe violari quēadmodū voluere gigātes. Nec nos en. Enceladus Titanis et terrę, vel (vt maluit Maro) terrę tm̄ filius fuit, quē fulmie ictū Ætneq; ſuppoſitum ſcri Verg. in iij. lib. ęneidos, qđ tn̄ tāq̄ fabulā dicturus idē excuſat vt ē auctor Seruius, nā ſiꝰ phlegra loco theſſalię pugnarūt gigātes, quō Enceladus in Sicilia Othus i Creta ſcbt Saluſt. Tiphęus i cāpania fuiſſe dnr̄, Varro tū ſcripſit i diluuio aliq̄s ꝯfugis ſe i mōtes, q bello poſtea laceſſiti ab his, q ꝺ alijs poſtea veniebāt mōtibus facile ex locis ſuperioribus vicerūt, īde fictū ē vt dij ſuperiores dicerent, Inferiores vō terrigenę, et q̄ de humillimis ad ſumma reptabāt dicti ſunt p pedibus hūiſſe ſerpētes. Nec qđ ty

Peliō accuſatiuus grecus Enceladus

didę, Nec ſꝫ Venerē violaui quēadmodū Diomedes De Venere Vulnerata a Diome. abūde diximus in enarratiōe eius verſus ex prio de remedio amoris Nō ego tydides a q̄ tua ſaucia mr̄. Eſt mea cul. gra. Crimē meū in Auguſtū graue eſt. Sed q̄ me pde. ſo. Au. ſit, Sed qđ crimē mihi tm̄ nocuerit non alijs, q̄ſi velit innuere ſe nunq̄ peccaſſe, nāq; alijs nocent maiora ſunt crimina q̄ ea q̄ ſibi tm̄, ex quo ſignat (vt ſępius dixit) pctm̄ ſuū errorē potius dicēdū et iō dignū venia ē ſic excuſat pctm̄ qđ graue eſſe dixerat.

Nullū ma. ne. Nullū maius ſcelus q̄ perdere me ſolū. Niſi nō ſapiēs, Niſi iprouidus et iprudēs. Hęc duo no. Imprudētis. ſ. et timidi. Poſt irā meritā, Poſt dignam indignatiōnē quam ego merui. Te qq; diffi. Te ſꝫ Meſſalā durū et inexorabilē. Meis p̄cibus. Vel vt legaꝰ hic meā epiſtolā, vel (qđ magis placet) vt mihi Auguſtū reconcilies, vt eum p̄catur in hac epiſtola poeta. In totus nomen iuli, In omnes ex gēte Iulia.

Achemenides

Cum qs lędit, Cum aliquis ex gente Iulia offendit. Arma feras, Tela in me capias pro Cęſare. Puppis achemenidē, Notū eſt quēadmodū Achemenides comes infoelicis Vlyſſis in Sicilia ęneę nauē aſcendit, ſeq; ac troianos oēs liberauit a Cyclopū ſęuitia vt elegantiſſime deſcribit Vergi. Myſo Duci, Telepho regi Myſię ꝫ uicinię phrygię q̄ adiacet helleſpōto, cuius hiſtoriā abūde diximus in primo de remedio amoris in enarratiōe eius verſus, Vulnus achilleo q̄ quōdā fecerat hoſti. Vulneris auxiliū pelias haſta tulit. Pelias ha. Haſta Achillis, ꝫ igit et ſeqūti exēplo Auguſtū ſibi inimicū minime timendū eſſe colligit poeta ſiqdē hoſtes ſępenūero ſꝫ benigni extitere in eos quos oderāt. Tēpli violator, Sacrilegus aliquis. Ad arā, Ad numē qđ leſit.

Dixerit hoc aliqs, Rńdet hic q̄oni, Poſſet. n. aliqs dicere, Exemplis pbas poeta minime timendū eſſe offenſum Augu. numen, ego vō ꝯſilium tuū cēſeo nō eſſe tutū, docet igit Oui. fortunas ſuā adeo eſſe miſerā vt nihil mi eius poſſit ꝯtingere, et nulla Aug. pęna maior eē poterit eo malo qđ ipſe patit. Eſſe

Sed non per placidas it mea nauis aquas.
Tuta petant alij, fortuna miſerrima nr̃a eſt.
Nam timor euentus deterioris abeſt.
Qui rapitur fatis, quid preter fata requirit?
Porrigit ad ſpinas duraq; ſaxa manus.
Accipitrem metuẽs pennis trepipãtibus ales,
Audet in humanos feſſa venire ſinus.
Nec ſe vicino dubitat committere tecto
Que fugit infeſtos territa ceruа canes.
Da p̄cor acceſſus lachrymis mitiſſime nr̃is,
Nec rigidam timidis vocibus obde forem.
Verbaq; nr̃a fauẽs romana ad numina p̄fer,
Non tibi tarpeio culta tonante minus.
Mandatiq; mei legatus ſuſcipe cauſam,
Nulla meo quãuis nomine cauſa bona ẽ.
Iam prope depoſitus certe iam frigidus eger
Seruatus per te, ſi modo ſeruor, ero
Nunc tua pro rebus nitatur gratia lapſis,
Principis eterni quam tibi preſtat amor.
Nũc tibi & eloquij nitor ille domeſticus adſit,
Quo poteras trepidis vtilis eſſe reis.
Viuit enĩ in vobis facundi lingua parentis,
Et res heredem repperit illa ſuum.
Hanc ego nõ vt me defendere tentet, adoro,
Non eſt confeſſi cauſa tuenda rei.
Ne tamen excuſes erroris origine factum,
An nihil expediat tale monere, vide.
Vulneris id genus ẽ, qđ quum ſanabile nõ ſit,
Non hoc tractari tutius eſſe puto.
Lingua ſile. nõ eſt vltra narrabile quicquam,
Poſſe velim cineres obruere ipſe meus.

vndũ, Eſſe ſecur̃ petet opẽ ab Auguſto offẽſo. Per pla. aq̃s, Per iter qetũ ſed plenũ oĩ p̄iculo et malo. Mea na. Mea ſalus. mea vita. Euẽtus de. Peioris mali. Qui rapit̃ fatis, Qui huc vel illuc trahit̃ et ducit̃ deor̃ volũtate. Preter fa. Preter fator̃ ſiuẽ vim curſum et fortunã, qđ ſolet fieri, qñ nobis oĩa ſunt aduerſa. q. d. Oportet vt viã fata ĩueniãt ex eor̃ ſnĩa q̃ dictabit. Nece ẽẽ eueni re qcqd nece ẽ, q̃ñqdẽ credebãt Fatũ ẽẽ ineuitabile, Vel ſi dicit̃. Qui fator̃ aduerſitate agitat̃ qd aliud põt req̃rere et expectare q̃ eadem q̃z fata aduerſa. Porrigit ad ſpinas duraq; ſaxa manus, Qui inqt fatis rapit̃ ſolet cuicũq; loco etiã aſpero manus admouere, vt maius p̄iculũ euitet, In vetuſtiſſimo tñ meo exẽplari hoc carmen ita legit̃. Sepe creat molles aſp̄a ſpina roſas. Vt ſit ſẽſus. Ex ſpinis ſepe naſcit̃ roſa hoc ẽ ex triſti fato plerũq; naſcit̃ letũ, qbus verbis deſignat poſſe accidere, vt aduerſa poete fortuna ſi ↄfugerit ad hoſtes oſfenſos mutet̃ in meliᵉ. Accipitrẽ me. Docet ſe poeta e duobus malis et minus ↄfugere et ſe fatis credere exẽplo colũbe. In ſinus hu. In ſinus hominũ. Feſſa, Fatigata aſſiduo volatu fugiẽdo accipitrẽ. Acceſſũ, Aditũ ad te faciẽ. Hec obde, Hec claude. Fauẽs, placide accipiẽs, legit̃ et fauẽs hoc eſt p̄pitius. Romana ad nu. Ad Auguſtũ et liberos. Tarpeio to. Ioue capitolino. Legatus, Vel nũtius vel orator. Mãdati mei, Precepti mei qđ tibi mãdo & ĩpono. Quãuis nulla cã ẽ bona, Quãuis nulla cã videat̃ defendi poſſe. Meo no. Mea fama q̃ eſt turpis apđ Auguſtũ, vel mea (vt ĩperiti dicũt) pte, aut re vera nõ e, nomẽ. n. meum illi odioſus erit qñ primũ pro me loq̃ ceperis. Iã p̄pe depoſitus, Iã q̃ſi deſtitutus et deſperatus tanq̃ de me nulla pene ſit ſpes. Deponere. n. vt Marcellus ſcri. eſt deſperare. Vñ Depoſiti deſperati dĩr Virg. lib. xij. Æneid. Ille vt depoſiti p̄ferret fata parentis,

Deponere
Depoſiti

et Cicero in Verrẽ actiõe prima. Itaq; mihi videor iudices magnã et maxie egrã et p̄pe depoſitã reip. ptem ſuſcepiſſe. Certe iã fri. Certe iã morti vicinus morientes. n. frigus occupat. Æger, Malevalens. Pro re. lapſis, Pro rebus meis afflictis. Gra, Gratitudo amor et fauor. Principis eterni, Auguſti ĩmortalis. Et ille ni tor elo. do. Et ille ſplẽdor eloquẽtie q̃ ſemp̃ viguit domi veſtre. Lingua fa. pa. Eloq̃ntia a p̄ris tui facũdi. Hũc ſane Meſſalinũ eius filium eſſe arbitror, quẽ Appianus ĩ lib. de Illyria Meſſalã Coruinũ appellat et a Ceſare auguſto p̄miſſum Salaſſos gẽtes alpinas in ditionẽ p̄pli Ro. redegiſſe ſcr. ẽ quẽ Plini. oratorẽ ſui nois oblitũ fuiſſe refert ac & Euſebius de tpibus. quẽ idẽ paulo anteq̃ Auguſtus moreretur defunctũ fuiſſe ſcri. De Meſſalar̃ familia alia dicemus in calce huius opis. Et res, Et eloquentia. Suũ heredem, Te ſucceſſorem. Hãc, Scilicet linguã vel eloquentiã. Adoro, Veneror tã q̃ rem ſacrã. Nõ vt tentet me defendere, Non inqt adoro linguã tuã vt me defendat, Nõ eſt cõ. Cãm aſſignat cur nõ tentet ſe a Meſſalino defendi, vt ex eo p̄bet ſe nõ ob eã cãm venerari hoĩs linguã. Cauſa rei cõfeſſi, Cã mea quã ↄfeſſus ſum eẽ ĩfirmã, ut in eo verſu, Eſt mea culpa grauis. Ne tñ ex Quãuis dixeriſ cãm meã ñ eẽ defendẽdã, tñ vide excuſandus ſis ne ab erroe et ĩprudẽtia an id magis tacẽdũ tãq̃ ſi mihi nihil ↄducat. eſt ãt ordo Tñ vide ne p̄ an excuſes et reliq̃. Ne ex. An excuſat̃ dẽas. Fcm̃, Pctm̃ meũ. Expediat, Vtile ſit. Tale. m. Docet̃ me p̃ errorẽ peccaſſe, legit̃ et monere idẽ tñ ẽ ſenſus. Vulneris id ge. Cãm aſſignat cur iter excuſandũ erroris mẽtionẽ fieri nõ vtile eẽ innuat, appellat ãt crimẽ q̃ Auguſtũ leſit vulnus id. q̃ ĩſanabile eẽ dicit. Nõ tra. Nõ attingi memorãdo vetera ne forte recrudeſcãt. Lingua ſile, Quia fecerat mẽtionẽ de ſuo pctõ, iõ ſe ipm̃ monet ut

Meſſalinus
Meſſala Coruinus orator

cineri ſileat. Poſſe obruere, Poſſe tegere et ſepelire. Meos cineres, Mea oſſa. q.d. velle poſſe cęlari me os cineres, ne nulla a te ob id in medio fieret excuſando, vel certe dicit velle poſſe cęlari cineres ſuos, ut eius crimē et cum eo lateret. Sic igit face vba, Sic igit Auguſtū alloq̄re. Quaſi me nul. de. er. Quaſi nō p errorē et ipru dentiā peccauerī. q.d. fatendū ē me peccaſſe ſed pctm̄ nō eſſe excuſandū apud Auguſtū aut terrore aut alio mō. Vt fruar vita, vt vitā agā, nã ſi me excuſando dicerē errores fuiſſe, fortaſſe Auguſtus iratus mihi vitā quā conceſſit adimeret. Serenus, Lętus, Docet āt poeta quo tpe debeat Auguſtū alloq, qd ve ab eo petere. Vultusq; re. il.

Sic igitur, quaſi me nullus deceperit error,
Verba face, vt vita quam dedit ipſe fruar.
Cumq; ſerenus erit vultusq; remiſerit illos,
Qui ſecum terras imperiumq; mouent,
Exiguam ne me prędam ſinat eſſe getarum
Detq; ſolum miſerę mite precare fugę.
Tēpus adeſt aptum pcibus, valet ille, videtq;
Quas fecit vires roma valere tuas.
Incolumis coniunx ſua puluinaria ſeruat,
Promouet imperium filius auſonium.
Preterit ipſe ſuos animo germanicus annos,
Nec vigor eſt druſi nobilitate minor.
Adde nurus, neptesq; pias, charosq; nepotes,

Remittere vultū — ē illos vult, et lęctaue rit, remittere. n. vultū vel animū eſt delectare, Cicero q̄ro. n. non qbus intendam animū rebus, ſed qbus relaxē ac remittã, et Trāquillus Capreaꝝ q̄z ſeceſſum ingt quatriduū impendit remiſſiſſimo ad ociū et ad oēm comitatē alo, Muſonius in apud Geliū dicit aīum nō eē remittendū, q̄m remittere aīum eſt q̄ſi amittere.

Qui mouent ſecū, qui ſecū trahūt. Mite ſolū, quietam terrā et nulli hoſti obnoxiā. Miſerę fugę, Inſodici huic meę relegatiōi. Aptum p̄. Idoneū ad id pcibus ipetrandū et petendū. Valet ille, Bñ valet et Auguſtus. Videtq;, Ordo eſt et o Rōa Auguſtus videt tuas vires et reliq. Incolumis cō. Liuia ſupſtes. Sua pul Sua tēpla, Puluinaria. n. plerūq; p templis ponimus, Vñ apud Liuiū crebro legimus ad oīa puluinaria ſacrificatū fuiſſe. Erant āt pprie puluinaria (auctore Seruio) lectuli, qui ſterni in tēplis ꝯſueuerāt numini dicati a pluma dicta qua farciebant, Deoꝝ n ſimulachra recumbentia in puluinis collocabant, Sunt q accipiant puluinaria p illis lectis qui ſternebant ī tēplo in honorē deoꝝ vt ſcri. Auguſtinus in lib. iij. de ciuitate dei, Vñ Lectiſternia appellata ſunt Liuius, Curatū lectiſterniū et p triduū habitū decemuiris ſacroꝝ curātibus. et puluinaria in ꝯſpectu fuere Ioui et Iunoni, Alteꝝ Neptuno ē Mineruę. Tertium Marti et Veneri. Quartū Apollini et Dianę, Quintū Vulcano ac Veſtę. Sextum Mercurio ac Ceteri. Ob quā rem adducor vt credā Puluinaria hic in loco accipi ab Ouidio p lecto ī quo Liuia et Auguſtus tanq̄ duo numina recubabāt, vt ſit ſenſus Incolumis Liuia cuſtodit ſcīm imperatoris cubile et pudicitiam hoc eſt hi maritū īcolumem, Primū āt lectiſterniū factū Romę ad peſtilētiā ꝓpulſandā docet Liuius li. v. ab vrbe ꝯdita, q̄m tribus q̄ q amplıſſime apparari poterāt ſtratis lectis placaueēr deos ī mortales. Promouet, Auget. Filius, Tibe. Liuię

Puluinaria — Lectiſternia — Lectiſternium primum — Tiberius

filius et Auguſti per adoptionē. Hic āt (vt diximus) domuit totum illyricum, qd intra Italiā regnūq; noricū et Thraciā et macedoniā interq; Danubiū flumē et ſinū maris hadriatici patet Quas ob res triumphus ei decretus eſt, quē diſtulit mœſta ciuitate clade Variana, nihil̄ minus vrbē pręxtatus et laurea coronatus intrauit, poſuitq; in ſeptis tribunal ſenatu aſtante ꝯſcēdit, ac medius inter duos ꝯſules cū Auguſto ſimul ſedit, Vñ pp̄lo ꝯſalutato circū templa deductus eſt, vt ē auctor Sueto. p haſce igit victorias Tiberiū Ouid. ſcri. pmouere impium Auſonium et Auguſtum lętū eē, Aut certe deſignat Expeditionem quā ſuſcępit Tiberius ſcu ꝯ Germanos vt diximus ſcu ꝯ illyricum, quā nondū abſoluerat, ſed in dies eius ſodicior exitus tunc denunciabat et plena breui victoria expectabat.

Preterit ip. ſu. Aliā cām aſſignat, ob quā Auguſtū lętū eſſe docet, Aium ingt maiorem ānis gerit germanicus nepos Tiberij ex fře Druſo ſed filius p adoptionē, is poſtea annū agens q̄rtū aīq;. xxx. diuturno morbo Antiochię obijt nō ſine veneni ſuſpitione fraude Tiberij miniſterio vo et opa. CN. Piſonis, q ſub idē ips Syrię pꝑerat, auctor Trangl. Vigor, Virtus Germāici. Nobilitate druſi, Virtute priuigni druſi přis germāici fřis Tiberij. q poſt magnas res geſtas ī germania perijt ex fractura cruris ſup qd equus collapſus fuit vt arbitratus ē Liuius Trangl. tñ ipm morbo pijſſe tradit, cuius corpus pedibus toto itinere pgredientē Romā vſq; puexiſſe docet, Pluēt eſt auctor Tiberiū ad Druſum frēm ęgrotantē dū feſtinat die ac nocte longiſſimū iter vehiculis tribus emēſum in quo fuerūt. cc. milia paſſuum, Vel certe per Druſum Tiberij filiū nālem intellige, q poſtea Rōę abijt auctore Trangllo, vt ſit ordo Nec vigor Druſi eſt minor vigore. s. Germanici filij Tiberij p adoptionē nobilitate, Nō deſunt et q hęc oīa ad Druſum Tiberij frēm natu minorem et Liuię filiū priuignūq; Auguſti referunt quē ille vt filium dilexit, Magis tñ referas ad Germanicū Druſi filiū ē Iunioris Antonię ac Tiberij per adoptionē. vt dicat vigorē Druſi Iunioris nihilo eē minorē nobilitate aīo et vigore přis Germanici, Imo parē eē in vtroq; nobilitatē et virtutē. Adde nu. Per Nurus intelligit Tiberij filij vxorē. ē antoniā Antōij ē Octauię filiā, quā Druſus Liuię filius ē Cęſaris priuignus fřq; Tiberij duxit uxorem ut ſcri. Plutar. ex q̄ nati fuerūt. Germānicus et Claudius. Neptesq; pias, Intelligit vtrāq; Antoniaz neptes ex ſorore Octauia, quaꝝ altera minor natu expuiſſe nunq̄ legit. Ha rū igit alteraz Domitius Ænobarbus duxit vxorē,

Germanicus Iunior — Druſus priuignus Auguſti — Druſus Tiberij — Antonię duę

Alterum pudicitia et forma pclarā Druſus Liuię filius ſupius nolatus, potes ēt hoc reſerre ad Iulias et Agrippinā ex Iulia filias, quarꝫ Iuliaꝫ.L.Paulo Cenſ ris filio collocauit, Agrippinā vero Germanico ſororis ſuę nepoti. Charoſq; ne.Caiuꝫ.Luciū et Agrippam.Iulię et Agrippinę filios intellige, vel

Quem Augu.triumphātē et pficiſcentē ad capitoliū. Vobiſcum, Cuꝫ ſua prole et tē Meſſaline, quē tanq̄ vnum ex ducibus Auguſti, Hic poeta innuit tunc pſecutum fuiſſe triumphantē imperatorē.

Pia proles, Per piam plem Auguſti liberos intellige, Caium.ſ.Lucium.et Agrippā, vel Tiberiuꝫ ac

Cętera q; auguſtę membra valere domus,
Adde triūphatos modo pęonas, adde quieti
Subdita montanę brachia dalmatię.
Nec dedignata eſt abiectis illyris armis
Cęſareum famulo vertice ferre pedem
Ipſe ſuper currum placido ſpectabilis ore
Tempora phębea virgine nexa tulit.
Quem pia vobiſcum proles comitauit euntes
Digna parente ſuo nominibusq; datis,
Fratribus aſſimilis, quos pxima tēpla tenētes
Diuus ab excelſa Iulius ęde videt.

Germanici Iunioris liberos accipe ſub nepotū noīe Vt crebro reperies apud autores. Cęteraq; auguſtę mēbra. Per mēbra domus Auguſtę cęteros pinquos et familiares intelligit. Adde triūphatos mō pęonas, Pęones (vt ſcribit Appianus) natio ingens fuit circa Iſtrū per longum incolēs ab Iapodum populis ſupra Dardanos

cipe et Marcellum, quorꝫ alter Tiberius ſcilicet (vt Tranquillus ſcr.) pubeſcēs actiaco triumpho currus Auguſti comitatus ē ſiniſteriore funali eq̄ Marcellus vero Octauię filius dexteriore vectus eſt, vel per piā plem Tiberium filium per adoptionē, et Druſum priuignū accipe quem Augu. vt filium dilexit. Digna parēte ſuo, Digni filij Auguſto patre.

Pęones

Pānonij

prendebatur, hi Pęones a grecis, a romanis Pānonij dicebant, et ab illis inter Illyrios numerabant, hos ſupauit Augu. cuꝫ reliquis Illyrijs, q aut a romanis defecerāt, aut prius ſub imperio nondū aſſueuerant, ob quas res Triūphus Illyrius a ſenatu illi decretus eſt, quem poſt deuictum tādē egit Antonius, de quo hic poeta intelligit. Adde quieti, Adde ēt trāquillitati populi romani deuictos Dalmatas, de quibus.L.Florus ita ſcri. Dalmatę plerūq; ſub ſiluis agunt, inde ad latrocinia promptiſſimi, Hos iā quidē Marius incenſa vrbe Delminio quaſi detruncauerat, poſtea Aſinius pollio gregibus.armis.agris mulctauerat, Hic ſecundus Orator, Sed Auguſtus perdomādos Vibio mandat, q efferū genus fodere terras coegit, aurumq; venis repurgare, qđ alioqui gēs omnium cupidiſſima ſtudioſa diligentia acquirit, vt illud in vſus ſuos ſeruare videatur. Brachia, Partes ſeu vires. Dalmatię montanę, Dalmatię montes plurimos habenti, Dicta eſt āt Dalmatia a Dalminio oppido vt ſcribit Appianus. Subdita, Suppoſita po.ro.vel ſubdita quieti. Nec dedignata eſt, Illyrij quoq; ſub alpibus agebant.imasq; valles earuꝫ et quędam q̄ſi clauſtra cuſtodiebant abruptis torrentibus implicata, in hos expeditionē ſumpſit ipſe Auguſtus, fieriq; pontem imperauit, Hic ſe et aqs et hoſte turbantibus cunctanti ad aſcenſum militi ſcutum de manu rapuit, et in via primus tunc agmine ſecuto, quum Illyricus montē multitudine ſuccidiſſet ſaucius manibus ac cruribus ſpecioſiore ſanguine et ipſo periculo auguſtior terga hoſtium pcidit, De Illyria alibi dictum eſt. Abiectis armis, Poſitis bello. Cęſareum pedem, Cęſaris vires et imperium. Vertice famulo, Capite ſubdito. Ipſe, Auguſtus Cęſar. Super currū, Triumphalem currū intellige. Tempora nexa, Caput circundatum. Phębea virgine. Laurigera corona, Alludit autem ad Daphnem virginem amatā a phębo, q̄ poſtea mutata fuit in laurum. Quem euntem,

Dalmatę

Illyrij

Nolbusq; datis, Et digna nolbus ab Augu. ipſis īpoſitis, oēs ſiqdem Cęſares dicebant tā filij quā nepotes. Fratribus aſſi. Proles aſſimilis cupidinibus, q inter ſe ſunt fratres, Intelligit.n. Cupidinuꝫ ſimulacra, q fuere in ęde Veneris genitricis, de qua in enarrationibus in Oui. de arte amandi abunde diximus. Sunt tn̄ q p fratres naturalium filiorꝫ Auguſti Caij et Lucij ſimulachra intelligant, q tāq̄ nepotes et ſucceſſores Iulij Cęſaris in ęde Veneris genitricis ſub ipſius Cęſaris ſimulachro locati fuere, et p piā plē accipiant (vt diximus) Tiberiuꝫ ac Druſum priuignum adhuc infantes, Potes tn̄ ēt referre ad Cupidines, vt liberorꝫ Auguſti pulchritudinem deſignet, nā et īferius de Germanico ita īnqt, Surgit Iuleo iuuenis cognomine dignus Qualis ab eois lucifer ortus aqs, Fuere āt Cupidines tres, Vnus ex Mercurio et Venere ſcda. Alius ex Marte et Venere tertia natus, Tertius ēt fuit cupido, quē Cicero ī li. iij. de natura deorꝫ primuꝫ appellat, hic Mercurio et Diana natus dr̄, Venerē āt non mō cupido, ſed alij ēt verę comitant, q oēs cupidines appellant, vt plenius diximus in enarratione eius verſus ex quarto libro de Triſtibus. Ille ego q fuerā tenerorꝫ luſor amorꝫ. Proxima tēpla, Tēpla Veneris genitricis vicina Iulij Cęſaris ſimulachro, aut eius ſtatuę. Equeſtri. Diuus Iulius, Appianus libro ſecundo de bellis ciuilibus autor ē Iuliuꝫ Cęſarē erexiſſe Veneri genitrici tēpluꝫ vt prius vouerat ad pharſaluꝫ. belluꝫ ineūtis cuꝫ atrio, qđ romanorꝫ forū eē voluit, vt eo ad iura ſimul cōuenirēt, Hic āt p Iuliū intelligimus eius ſimulachꝝ fuiſſe in aliq̄ loco eminētiori ipſius tēpli Veneris, aut certe ſtatuā eius equeſtrē, quę erat ſupra limen ędis Veneris genitricis, ſtatua cuius Papinius ita meminit, Hinc obuia limina pandit Qui feſſus bellis aſſertę munere prolis Primus iter noſtris oſtendit ad ęthera diuis. His, Sub auſpi Auguſti coniugi liberis et cęteris Quibus omnia cedere debent, Quaſi dicat quibus ne

Cupidines tres

Ædes Veneris genitricis

Statua Cęſaris

minē magis letari victoria pta et triūpho credēdū ē. Nō ne.Nō īficiat ipſe meſſalinus. Ab his,Poſt ſupius noīatos. Quicqd ſupeſt,Quicqd hoīus reliquū ē pter antedictos. Venit i cer.amo.Hoc ē cū reliqs ꝺ amore ↄtēdit erga Augu.Meſſalinus,q: illo nemo magis gaudet hac letitia. Hac pte,i hoc certamine.

palmata,et toga picta,et corona triūphali laureata q; curru aurato p vrbē vecti i capitoliū aſcēdebant. Sauromatę.ppli Scythię. pacis iops, Hoſtilibus icurſiōibus obnoxia. Iūcta ge ppetua glacie ↄcreta. Tua g.Tuus fauor o Meſſaline. Mutādo loco,Vt i locū trāſeat minorē. Sit bl.Blādicijs agat

His meſſalinus quibus omnia cędere debent
Primum lętitię non negat eſſe locum.
Quicqd ab his ſupeſt, venit in certamē amoris
Hac hominum nulli parte ſecundus erit.
Hanc colit ante diem, per quā decreta merenti
Venit honoratis laurea digna comis.
Foelices quibus licuit ſpectare triumphos.
Et ducis ore deos ęquiparante frui.
At mihi ſauromatę pro cęſaris ore videndi,
Terraq; pacis inops, vndaq; iuncta gelu,
Si tamē hoc audis, et vox mea peruenit iſtuc.
Si tua mutando gratia blanda loco.
Hoc pater ille tuus primo mihi cultus ab euo,
Si quid habet ſenſus vmbra diſerta petit.
Hoc petit et frater quamuis fortaſſe veretur
Seruandi noceat ne tibi cura mei
Tota domus rogat hoc, nec tu potes ipſe negare
Et nos in turbę parte fuiſſe tuę.
Ingenij certe, quo nos male ſenſimus vſos
Artibus exceptis ſępe probator eras.
Nea mea, ſi tantum peccata nouiſſima demas
Eſſe poteſt domui vita pudenda tuę.
Sic igitur veſtrę vigeant penetralia gentis
Curaq; ſit ſuperis cęſaribusq; tui
Mite ſed iratum merito mihi numen adora,
Eximar vt ſythici de feritate loci,
Difficile eſt Fateor, ſed tendit in ardua virtus,
Et talis meriti gratia maior erit,
Nec tamen ętneus vaſto polyphemus in antro
Accipiet voces, antiphatue tuas.

Hāc co.Hāc Auguſti ꝓlē venerat Meſſalinus,Vel hanc ſubaudi ab iferiori laureā et victoriā Aug. ſeu letitiā,vt dicat,ipſe Meſſalinus colit hāc letitiā,p q̄ et ipſe poſtea et laureā meruit q.d. iſtmq; letū dere ſibi et opē ferr i hmōi letitia apꝺ Auguſtū, cuius et ipſe particeps fuit,Vt āt Meſſalinus vnus fuiſſe ex Augu. ducibus, cui ille triūphū ↄceſſit,de q̄ tn̄ triumpho nihil me legiſſe memini,niſi forte īperator illi ſecū triumphāti ornamēta triūphalia ↄceſſerit,vt fecit Tiberius legatis ſuis.Nā Sueto.autor ē Augu. ſup.xxx. ducibus vt virtutē bellicas honoraret iuſtos triūphos et aliqto pluribus triūphalia ornamēta dcernēda curaſſe,et liberis ſenatoꝝ q̄ celerius reip. aſſueſcerēt ꝑtinus curię interreſſe ꝑmiſiſſe,vt non īmerito Meſſalinus Meſſalę Cornini filius vnus ex ducibus Augu qbus ille aut iuſtū triūphū aut ornamēta triumphalia decernēda curauerit(qd magis opinor)fuiſſe hic a poeta deſignet,Meſſalā Corninū de Salaſſis triūphaſſe legimus,ſed illū huius pr̄es fuiſſe ſupius diximus opinari. Ante di.Ante tp̄s et ānos Meſſalini.iuuenis.n.admodū triūphauit,Ordo ē.Per q̄ laurea decreta merēti ante diē venit comis honoratis. Per q̄,Sub audi letitiā,vel ꝓlē Auguſti, q̄ ꝓcurauit triūphū Meſſalino. Laurea di.Dignus triumphus i quo triūphātes laureā ferebāt. Meriti, Meſſalino digno hmōi triūpho. Spectare,Romę eē et ↄſpicere. Triūphos,Triūphos Cęſaris et tuos o Meſſaline. Ore du.Ore Augu. Ęqperāte deos, Dijs ſiū.Triūphātes.n.Iouis optimi maximi ornatu decorati ſellis curulibus, Toga ꝑtexta, Tunica

erga Augu. Si qd hs ſen.Si qd itelligit eorū,q̄ ſiūt a nobis,Vel certe ſi aię nō moriunt cū corpibus,ſed ſunt īmortales ē ſentiūt. Vmbra di.Aīa eloqntis pr̄is tui oratoris eloqntiſſimi. Fuit.n.Meſſala Coruinus Orator eloqntiſſimus vt alibi diximus. Ne noceat tibi. q.ſi dicat et frater non audet apte ꝓcari p me,q: timet ne lędat Augu. In pte tuę tu.In pte tuorū cliētū. Male vſus, Quia Igenij et carminū cā relegatus ſuz. Artibus ex.Exceptis libris de ar. amā.qd Igenij mei opus minime ꝓbabas,q̄ſi inuat Meſſalinū in reliquis eius Igeniū ꝓbaſſe in artibus vero amatorijs cōponendis dānaſſe ſemper. Si tn̄ de.pctā no. Si tn̄ excipias crimē hoc cuius cā relegatus ſum. hoc eſt pręcepta amatoria et relegationis cauſam. Nec poteſt eſſe pudēda, Nec poteſt eſſe dedecori. Penetralia, Sacra et dij,per quos domum deſignat. Cęſaribusq;, et Auguſto Tiberio Druſo Germāico et reliqs. Mite nu.Placidū Augu.numen. Sed ira.me.mi.Sed qd mihi iure ſuccēſuit. De feritate ſcythici loci,De crudelitate Tomitāę vrbis q̄ē in Scythia. Sed ten.i ar.virtus,Sed virtus ↄſiſtit i rebus arduis et difficilibus.q.d.nō potes mihi opē ferre et vti tua in me bñficētia niſi cū labore et diſcrimine tuo. Et gratia me.Et gratitudo hmōi bñficētię. Erit ma.Quo.difficilior et piculoſior eo gratior erit. Nec ta.ęt. Polyphemi crudelitas nota eſt carine Vergiliano, ē Gēius ē ſcri.Cyclopa et Cercyona et leſtrygonas īmanes et alienos ab oī humanitate tāq̄ emari genitos Neptūi filios appellari a poetis.Antiphateue,

Cyclops
Cercyon
Leſtrygones

Sed placidus faciliſq; parens veniæq; paratus,
Et qui fulmineo ſepe ſine igne tonat.
Qui quum triſte aliqd ſtatuit, fit triſtis & ipſe.
Cuiq; fere pęnam ſumere pęna ſua eſt,
Victa tamē vitio eſt huius clementia noſtro,
Venit & ad vires ira coacta ſuas.
Qui quoniā patria toto ſumus orbe remoti.
Non licet ante ipſos procubuiſſe deos.
Quos colis ad ſupos pfer mandata ſacerdos,
Adde ſed & proprias ad mea verba preces,
Sic tamen hęc tenta, ſi non nocitura putabis
Ignoſcas timeo naufragus omne fretum.

Ad maximum.

MAxime q claris nomē virtutibus ęqs
Nec ſinis ingeniū nobilitate premi,
Culte mihi (qd.n. ſtatus hic a funerē
Supmū vitę tēpus ad vſq; meę. (differt?)
Rem facis afflictum non auerſatus amicum,
Qua non eſt ęuo rarior vlla tuo.
Turpe qdem dictu, ſed (ſi mō vera fatemur)
Vulgus amicitias vtilitate probat.
Cura qd expediat prior eſt, q̄ qd ſit honeſtū.
Et cum fortuna ſtatq; caditq; fides,
Nec facile inuenies multis in milibus vnū,
Virtutem pretium qui putet eſſe ſui

Antiphates Antiphates fuit leſtrigonum rector. Ouidius Inde lami veteres leſtrigōes tngt in vrbē Venimus, anti phates terra regnabat I illa, Ad eum ſcri. Ouid Ma chareū cū duobus ſocijs ab Vlyſſe miſſū, vix cū al tero vitā fuga ſeruaſſe, Sed orto bello vna cū Vlyſ ſis naue effugiſſe cętera ſociorum claſſe amiſſa. Si ne ig. ful. Sine ira, Eſt aūt magna Auguſti laus, q I nocētes ala I uertit & ſine ira. Triſte aliqd, Aliqd ſupplicius. Sumere pęnā, Aliquē ſupplicio affi cere. Pena ſua eſt ſua, Supplicium qſi ē pprium Auguſti, hoc eſt qus Auguſtus alicui pęnam, irrogat, qſi eadem ipſe afficiē. Nro vitio, Meo crimine. Huius, Auguſti. Et ira co. Et ira Auguſti ni q̄lā pueniens. Venit ad ſuas vires, Venit ad ſuū effectum. Qui, Hoc eſt nos. Patria, A pria romana. Toto orbe, totius fere orbis interpoſitione. Procu buiſſe. Proſtraſſe. Añ ipſos deos, Añ Auguſtum et liberos. Sacerdos, amicus et charus Auguſto, tāq ſacerdotes tijs. Proprias pces, Tuas pces. Ad mea verba, Ad mea carmina Auguſtum pranſa. Hęc, ſcilicet mādata. Timeo naufragus, Hoc ſubiūgit qr dixerat. Sic tā hęc tenta, et reliqua.

In Tertiam Epiſtolam Enarratio.

MAxime qui claris, Maximi fidem et pſtantias in rebus ſuis miſeris, et pditus laudat poeta, qui non vtilitate vt vulgus ignobile ſed honeſtate ē virtute eos pbat quos ſemel amādos ſuſcępit, hortaturq; illum vt in fide pſtet et ſibi Maximi q̄um pt opem ferat. Maxime, Maximorum familia olim Romę fuit illuſtris, duos ſiqdem Po. Ro. Maximos cognominauit Valerius. s. qp pres a ple be diſſidētes reconciliauit, et Fabiū Rullū qp diuiſ tes quoſdā viros e libertis genitos e Senatu mouit auctor Plutar. in Pōpeij vita. Qui nomen claris virtutibus ęquas, Qui tā excellis virtutibus q̄uum et nomine, Maximi.n. nomen tanq̄ ſuperlatiuus oia alia nomina excellit, et vt nomine ita virtutibus eum dicit pſtare. Premi. Opprimi et ſordeſcere. Nobilitate, Vera virtute, ſenſus eſt, Nec pmittis nobilitatem et Eugeniā ſuperare ingeniū tuū. Nobilitas enim pt ingeniū pmere, quum ea maior eſt ingenio. Quid enī ſtatus hic a funere differt? Quid enī hęc pditio exulis aliud eſt, q mors quędam? Eſt āt hoc per parentheſim dictū, interponit enī verba illa, q: ſtatim ſubiungit ſe maximus coluiſſe vſq; ad extremū vitę hoc eſt vſq; ad tps illud quo relegatus fuit. Non auerſatus, Non reijciēs, legit tā vulgo aduerſatus, magis placet vt auerſatus ſine d. legatur. Non eſt rarior, Non eſt precioſior. Qua, Illa ſcilicet re. hoc eſt fide quę eſt fundamētū iuſtitię, ē a Silio poeta añ Ionē nata dr. Vulgus amicitias vtilitate pbat, Amicitia enim nā potius q̄ ab imbecillitate orit et applicatiōe magis cū quodam ſenſu amandi q̄ cogitatione quantū illa res vtilitatis ſit habitura, Nam (quēadmodum Cicero elegantiſſime docet) quāquā vtilitates multę et magnę pſecutę ſūt ex amicitia, nō ſunt tā ab earum ſpe cauſę diligēdi profectę, ut enī benefici liberaleſq; ſumus nō vt exigamus grām, neq; enī beneficium fœneramur, ſed natura propenſi ad liberalitatē ſumus, ſic amicitiam nō ſpe mercedis adducti, ſed quo oīs eius fructus in ipſo amore ineſt expetendā petamus. Amicitia non ſpe mercedis expeti debet Quid expediat. Quid ſit vtile. Vulgus enī amicos eligit nō honeſtatis et verę amicitię cauſa, ſed ut inde utilitatē pſequat, qd ego reapſe (ut uerbo plautino vtar) expertus ſum, nam ubi pdeſſe uolui multi amici qſi pauci qdam e terra emergētes undiq; ſcaturiebāt, At ubi multorum ingratum aīum cognoui, reg ſtum offm intermiſſi, Si oppido q̄ta tūc amicorum iſtiuſmodi facta ē fuga, neq; in malā rem abeant amici hmōi, quorum ubiq; infinitus eſt numerus. Vulgus amicos qrit pp utile Et cum fortuna, Et q a ſeqtur utilitatem uulgus, iō in fœlicitate amicis ſeduli et officioſi ſunt, in aduerſitatibus uero eos deſerunt, eo pacto fides dr et ſtare et cadere cū fortuna amicorum uel bona uel mala. Virtutem pretium q putet eſſe ſui? Qui exiſtimet uirtutē eē per ſe expetendam, nō autem pmij grā, quā rem Iuuenalis ita rephendit, qs enim uirtutem ampletti tur ipſam Premia ſi tollas. Et Seneca Virtus eſt pretiū ſui ipſius, ſed pauci ſunt q virtutē per ſe petant. Virtus p ſe non petitur
Ipſe decor recti. Ipſa uirtutis pulchritudo.

Facti ſi premia deſint, ſi non offeratur pmiuȝ et remuneratio ob aliqd dignū facinus. Nō mo. Nō cōmonet ad virtutis munia obeūda. Et gra. penitet eē pbum. Et ſine pmio non delectat virtutem amplecti. Niſi qd p. Niſi qd eſt utile. Nemo pe. erit, Nemo inuenietur qui uelit uirtutem colere paſſiuę ſigabōis pro actiua, uel certe aduerbiū ut exacte accipias, et eſt magna laus Maximi, q poetę amici crimē quantū pōt uitat celare, nec niſi inſtanter requiſitus et eum peccaſſe aſſerit, Exigere enī eſt p uim aliqd petere. Cicero. Ne id qd petat exigere magisq̄ rogare, hinc fit aduerbium exacto.

Ipſe decor recti facti ſi premia deſint
Non monet, & gratis penitet eſſe probus,
Nil niſi qd prodeſt charū eſt, en detrahe mēti
Spem fructus auidę, nemo petendus erit.
At reditus iā quiſq; ſuos amat, et ſibi quid ſit
Vtile ſolicitis computat articulis,
Illud amicitię quondā venerabile nomen
Proſtat, & in queſtu pro meretrice ſedet.
Quo magis admiror nō vt torrētibus vndis
Communis vitij te quoq; labe trahi,
Diligitur nemo, niſi cui fortuna ſecunda eſt
Quę ſimul intonuit, pxima quęq; fugat,
En ego non paucis quondā munitus amicis.
Dum flauit velis aura ſecunda meis.
Vt fera nimboſo tumuerunt ęquora vento,
In medijs lacera naue relinquor aquis.
Cumq; alij nolint etiam me noſſe fateri,
Vix duo proiecto treſue tuliſtis opem.
Quorū tu pinceps, neq; enī comes eē, ſed auctor
Nec petere exemplū, ſed dare dignus eras,
Te nihil exacto niſi nos peccaſſe fatentem
Sponte ſua probitas officiumq; iuuant,
Indice te mercede caret per ſeq; petenda eſt
Externis virtus incomitata bonis.
Turpe putas abijci, quia ſit miſerādus amicus
Quodq; ſit infoelix deſinere eſſe tuum.

Suos reditus, Suos Reditus p putus ſcribūt ſimplici d. putus, Sane reditus pro putus nō ſcribitur duplici d ut qdam uolūt, ſed ſimplici. nā primā corripit, a redeo uerbo deducitur nō a reddo ut inferius ē dicemus. Solicitis articulis, Digitis hoīs ſolicitis et curioſi rōcinādo, In digitis. n. Cōputatio indigitis computatio fieri ſolebat. unde. Et dextra cōputat ānos. Vnde et uenerabilis Beda ita ſcri. Nā ut mihi ī urbe Roma ab hinc trienniū retulit Berardinus Gadolus Brixiēſis qdē perdoctus et uenerādus numerat ille digitis in ſiniſtra ab uno ad. xc. In dextra uo cētū et reliq̄, Indicis āt ſiniſtrę flexi unguis radici pollicis erecti ī fixus. xc. ſignat. Centū uo in dextra numerātur, qūes in medio artu pollicis unguis idicis hęret. Cōputat. Rōcinatur. Proſtat. Venale eſt tanq̄ meretrix, non enim homines amicitia ducti amicos eligunt ſed utilitate et eo pacto. Proſtare Proſtibulum uidentur amicitiā pſtare, eſt. n. Proſtare pſtituere. hoc ē meretricandū pbere, unī Proſtibulū dr locus, in q̄ ſe pſtituūt meretrices. Nō trahi labe cōis uitij. Nō te ēt amicitias utilitate ſeq quēadmodū cęteri. Vt tor. undis, Sicut aqs currētibus. hoc eſt fortuna, quā oēs ſequunt relicta honeſtate et amicitia, et ſic trahūtur quēadmodū ab undis q̄ıcqd obuiū fuerit rapiunt et abducūt. Intonuit, Minata eſt. Munitus, Subaudi fui. Aura ſcda, Proſpera fortūa. Fera ęqra, Aduerſa fortuna. Nimboſo uēto, Sęuis ſtibus. In medijs aqs, In medijs piculis et in rebus aduerſis. Lacera na. uita afflicta. Proiecto, Mihi tēpeſtate relicto. Quorū tu princeps, Subaudi uel fuiſti, uel tuliſti mihi opē. Eſſe comes, Eſſe ſocius ī me iuuāndo. Sed auctor, Sed pnceps. Te nihil exacto, Ordo eſt pbitas et offm ſua ſpōte iuuāt te factē exacto nihil niſi nos peccaſſe. Exacto, Aliud exigēti an ego peccauerim, ut ſit pncipiū

Vel peccaſſe exacto ū eſt p uiȝ erraſſe, q̄ſi aliq ui me ad peccādū impulſus, Vel peccaſſe exacto, ſcilicet tēpore hoc eſt pterito, Alij legunt ex acto vt ſint duę dictiones, hoc eſt ex facto tm̄ peccaſſe non uoluntate, ut errore non uoluntate poetas Maximus peccaſſe oſtendat. et excuſet docendo ab eius peccato abfuiſſe uoluntateȝ peccādi, Romę in uaticana bibliotheca corrigit ita uerſus iſte Te nihil excepto, quę emendatio non placet, ea enī carmē et ſenſum magis inficit. Sponte ſua, Non aliquam ob cauſam, neq; pter pmium aut aliquam aliam utilitatem, ea enim nō eſt uera ſed fucata et ſimulata amicitia. Probitas, Integritas tua. Officiumq;, Et officium tuū erga amicos, Senſus eſt uerum eſt qd dixi te eſſe dignū nō petere ab alijs exemplum pmanendo in fide erga me, ſed dare alijs, qę te iuuant et probitas et officium erga amicos, qd ſponte ſua pręſtatur nō pcibus aut pmio aliquo.

Indice te mercede caret, Loquitur ex ſtoicorū ſententia, qui ſolam virtutem per ſe expetendam cenſebant, bona vero fortunę. et alia id genus per ſe aſſumenda eſſe dicebāt. Sola enī virtus eſt pro pmio, etiam ſi nulla ſint pmia, quā opinionem etiā ſecutus eſt Maro in primo Ęneid. cum inquit, Et mens ſibi conſcia recti, Vel hoc dicit virtus ipſa et amicitia a te colit per ſe nō vtilitatis cauſa, id qd tuo in me exēplo et te indice pbat. Externis bonis, Bonis fortunę vel corporis et ſine vllo pmio. Abijci, Abiectū relinq et ſubaudi amicū. Miſerandus, Miſeratione dignus ē calamitoſus. Quodq; ſit ifoe. Et putas ēē turpe. Deſinere eē tuū. Exiſtimas illū ceſſare eē tuū amicū et ſubaudi ē putas eē turpe.

Miti ē, Ad mitē magis ptinet. Lapſo mē. Legēdū ē laſſo hoc ē fatigato aliq tēpeſtate. Supponere

Mitius eſt laſſo digitum ſupponere mento,
Mergere q̃ liquidis ora natantis aquis.
Cerne qd eacides poſt mortẽ preſtet amico,
Inſtar et hanc vitam mortis habere puta.
Pirithoum theſeus ſtygias cõitauit ad vndas,
A ſtygia quantum mors mea diſtat aqua.
Affuit inſano iuuenis phoceus oreſti,
Et mea non minimum culpa furoris hẽt.
Tu quoq; magnorum laudes admitte viroꝝ,
Vt facis,& lapſo q̃ potes affer opem.
Si bene te noui,ſi quis prius eſſe ſolebas
Nunc quoq; es,atq; animi non cecidere tui.
Quo fortuna magis ſeuit,magis ipſe reſiſtis.
Vtq; decet,ne te vicerit illa caues,
Et bene vti pugnes bñ pugnãs efficit hoſtis,
Sic eadem prodeſt cauſa,nocetq; mihi.
Scilicet indignum iuuenis chariſſime ducis
Te fieri comitem ſtantis in orbe deę.
Firmus es,& qm̃ non ſunt hec qualia velles
Vela regis quaſſę qualiacunq; ratis.
Que eq; ita cõcuſſa eſt,vt iam caſura putetur
Reſtat adhuc humeris fulta carina tuis,
Ira quidem primo fuerat tua iuſta,nec ipſo
Lenior,offenſus qui mihi iure fuit.
Quiq; dolor pectus tetigiſſet ceſaris alti,
Illum iurabas protinus eſſe tuum,
Vt tamẽ audita eſt noſtrę quoq; cladis origo,
Diceris erratis ingemuiſſe meis,
Tunc tua me primum ſolari littera cępit,
Et leſum flecti ſpem dare poſſe deum.
Mouit amicitię tum te conſtantia longę,

vel. Manũ ſupponere ad ſubleuãdũ naufragũ. Cerne qd eacides,Ab exẽplis oñdit amicos ĩ miſeria diligẽdos ẽẽ,qḋ ſicut Achilles.q interfecto pᵃtroclo amico et armis Achillis ſpoliato in pᵃliũ rediit,nec vnq̃ deſtitit niſi Hectore interfecto,quẽ Achilles in pᵃtrocli vltionẽ,vt in.xiiij.iliados ſcri. Hom.iſſictis ad currũ equis alligauit ẽ ter circũ defuncti pᵃtrocli ſepulchrũ traxit,ide ad tabernaculũ rurſus ĩ polluere ṗnũ dimiſit.

Æacides,Achilles nepos Æaci. Et pu.Et exiſtima o maxĩe.ſũt q legãt et putat.s.iſpe Achilles. Hãc vi.ſub audi ſuã et ipſius Achillis. Hẽre in.mo. Eſſe tanq̃ mortẽ aliq̃ amiſſo pᵃtroclo amico. Pirithoũ Theſe. Exẽplo ẽt Theſei q pirithoũ amicũ ad īferos comitatus ẽ oñdit amicitiã ſctẽ inuiolateq; venerãdã ẽẽ ẽt ĩ aduerſis, Theſei ãt ẽ pirithoi amor nc̃ dũ ẽ plutarchi et alioꝝ monumentis,et nos etiã alibi plura diximus. Quãtũ o.Quãtũ ꝓ cui ẽ.q.o.paꝝ diſtat.Sum.n. q̃ſi mortuus. A ſtygia aq̃, Ab īferis. Iuuenis pho.Pylades Strophij phocẽſis filius. Oreſti īſano,Oreſti īſaniẽti ob mrẽs īterfectã quẽ pylades in tauricã vſq; regionẽ pſecutus eſt vt īſania liberaret. Nõ mi.fu. Nõ minimã dementię. Laudes ma.vi. Sũmoꝝ, bonus virtutes,q̃s in amicitijs tuendis demĩ animus vt Theſei pirithoi pyladis et alioꝝ. Laſſo,Mihi fatigato,legiẽ ẽt lapſo hoc eſt q ꝑ impudẽciã erraui.

Quis,Qualis. Tui animi,Tuę vires et mẽtis fortitudo. Sęuit,Crudelis ẽ in te. Magis ipſe reſiſtis, Magis ipſe aduerſaris. Ne te vicerit illa,Ne fortunę ſuccũbas vt facit vulgus ex quo eũ cõſtãtẽ oñdit et q in fortunę calamitatibus minime amicũ deſerit. Et vti bo.be.pu. Et vti fortuna fortiter tecũ dimicãs Efficit bene pu.Efficit vt te magis ṗuicaciẽ in pręlio pᵇeas ꝓ me et bene pugnãtẽ cũ ea. Sic eadẽ prodeſt cã,Sic eadẽ cũ fortuna pugnãdi cã ꝓdeſt mihi,q: mihi ſuccurris defendẽdo nec tanq̃ victus me deſeris aut ſuccũbis. ſed magis reluctaris et illi repugnas,nocet vero q: illa mihi aduerſatur et bene pugnat ꝯ me et ſuperat teneq; in exilio.

Iuuenis chariſſime,Iuuenis cõſtãtiſſime,et q: pauci in amore ſunt cõſtantes,ĩõ illũ chariſſimũ appellat. Deę ſtantis ĩ orbe,Fortunę ſuppoſitę rotũdo lapidi, philoſophi (autore Pacuuio) Fortunã īſanã et cęcã et brutã eſſe perhibent Cęcã q: nihil cernat quo ſeſe applicet īſanã vero q: hęc atrox, incerta īſtabilis q; ſit, Brutam q: dignũ, aut indignum nequeat internoſcere, Eãdẽ deã antiq dixerunt ſuper lapide rotũdo cõſiſtere vt in tabula Cebetis oñditur et eẽ cęcã ſurdã,et īſanã,q̃ obãbulans alijs facultates eripiat,alijs tradat,rurſusq; ab eiſdem illico auferat, ĩõ aũt fingiẽ ĩ rotũdo lapide conſiſtere, qm̃ īſtabilia ſũt eius munera, De fortuna hęc Plinius, Toto qppe mũdo et locis cũctis oĩbus horis oĩum vocibus ſola īuocaẽ, et vna noĩaẽ.vna accuſatur, vna agitur rea .vna cogitaẽ,ſola laudaẽ, ſola argr̃, et cũ cõuitijs coliẽ volubilis ꝗ a pleriſq; vo et cęca ẽt exiſtimata, vaga, īcõſtãs.incerta. varia.īdignoꝝq; fautrix,Fortunã.Q. Curtius lubricã et ſine pedibus eſſe ſcribit. Firmus es, Stabilis es.

Fortuna cęca īſana bruta

Fortuna ſuper orbe

Et quoniam non ſunt hęc , Ordo eſt, Et qm̃ nõ ſunt hęc nõ ſunt talia. Qualia ve.Qualia cupis ꝑ vela aũt fauores accipe et cãs Ouid. Regis,Gubernas. Qualiacũq;,Quaſi.d.ẽt vela lacera, et ĩõ firmus ꝑmanes in amicitia. Ratis quaſſę,Vitę meę agitatę multis malis. Fulta tuis humeris, Tuo pręſidio ſuſtẽtata. Primo fuit.iu Quum primũ peccaui iuſte ĩ me iratus fuiſti. Nec lenior ipſo,Nec placabilior Auguſto.quẽ lęſi. Origo nrę cladis,Principiũ et cã meę relegatiõis ,hoc ẽ poſtq̃ ẽt audiuiſti originẽ et cãs meę relegationis. quẽadmodũ audieras me auguſtũ leſiſſe. Tua lr̃a.Tua epiſtola. Deum lęſum,Auguſtum offenſum.

Ante tuos ortus, Anteq̃ naſcereris, Tūc enim patre tuo vtebar familiariter. Veſtra domus, Maxi morus familia. Vetus onus, Vetus amicus tibi moleſtus et onerofus. Non inferior nobilitate, Par eloquētię et nobilitatis ſplēdore. Vt auderē cōmittere carmina famę, Vt auderē carmina mea in publicū edere. Nec

aūt ordo. Tu referēs hęc et reſtrīs, q̄ vides mea crimina poſſe latere venia primi erroris Reſpicis. & reliq̄. Venia primi erroris, Pro prio q̄ errore ignoſci ſolet. Reſpicis, Foues et āplectens. In rebus lapſis, In rebus q̄ ita acciderūt, legit & laſſis hoc eſt afflictis. Tuis fo Tuis ſolatijs et auxilijs. Optādi

Ante tuos ortus quę mihi cępta fuit.
Et quod eras alijs factus mihi natus amicus,
Quodq; tibi in cunis oſcula prima dedi.
Q đ quū vr̄a domus teneris mihi ſp̄ ab annis
Culta ſit, eſſe vetus nunc tibi cogor onus.
Me tuus ille pater latię facundia linguę,
Qui non inferior nobilitate fuit.
Primus vt auderē comittere carmina famę
Impulit, ingenij dux fuit ille mei.
Nec quod ſit primo nobis a tempore cultus
Contendo fratrem poſſe referre tuum,
Te tamen ante omnes ita ſum cōplexus, vt vna
Quolibet in caſu gratia noſtra foret,
Vltima me tecum vidit męſtisq; cadentes
Excepit lachrymas italis ora genis,
Qum tibi quęrenti, num verus nuncius eēt,
Attulerat culpę quem mala fama meę.
Inter confeſſum medius dubięq; negantem
Hęrebam pauidas dante timore notas.
Exemploq; niuis, quā mollit aquaticus auſter
Gutta per attonitas ibat aborta genas.
2 Erroris venia poſſe latere vides.
1 Hęc igitur referēs & qđ mea crimina primi
Reſpicis antiquum lapſis in rebus amicum,
Fomentisq; iuuas vulnera noſtra tuis.
Pro quibus optandi ſi nobis copia fiat,
Tam bene pro merito cōmoda nulle p̄cor.
Sed ſi ſola mihi dentur tua vota. precabor,
Vt tibi ſit ſaluo cęſare ſalua parens.
Hęc ego cum faceres altaria pinguia ture,
Te ſolitum memini prima rogare deos.

Ad Atticum.

ACcipe colloquiū gelido naſonis ab hi(ſtro
Attice iudicio non dubitate meo,
Ecqd adhuc remanes memor infœlicis amici?
Deſerit an partes languida cura ſuas?
Non ita dij mihi ſunt teſtes vt credere poſſim
Fasq; putem iam te non meminiſſe mei.
Ante meos oculos prę ſto eſt tua ſemp̄ imago
Et videor vultus mente videre tuos.

contēdo, Nec pōdendo commemoro. q̄ nō eſt pteruo. q̄ fratrem tuum colueris a primis annis, ipſe enim ſine vlla diſceptatione hoc poterit referre. Ante omnes, Ante patrē et fratrē. Quod ſit cultus Quod ſit amatus frater tuus. Vt nr̄a grā foret vna, Vt noſtra amicitia foret mutua ac ſingularis.

Quolibet in caſu, In quacūq; fortuna vel bona vel aduerſa. Vltima ora italis Vltima terra italię vbi nauē pſcendi, Significat aūt Brundiſiū vel aliud oppidum poſtremę Italię, ad qđ ſecum Maximus Roma peruenit. Męſtis genis, Triſti facię. Qum tibi quęrenti, Aliud etiam amoris. et veręe amicitię inditium exponit poeta. Inter ɔfeſſum medius dubiūq; negantē Herebā, Non affirmabam nec negabam verum eſſe quod ad te de caſu meo rumor p̄uenerit. Pauidas notas, Signa pauoris. Quā mollit, Quā liquefacit. Auſter aquaticus, Auſter Humidus Eſt.n. nebuloſus atq̄ humectus. Vnde etiā nomen traxit, νότιος enim grece humor nominatur autore Gelio. Gutta, Lachrymę ipſę. Per genas attonitas, Per faciem hoīs ſubita ruina ſtupentis. Hec

Eligēdi p̄ tuis cōmodis. Pro merito, p̄ bñficio erga me tuo, vel p̄ tas bñmerito. hoc ē p̄ te, q tā bñmeritus es de me. Si ſi ſola mihi dent tua vota, Sed ſi ſoiū mihi darē optādi copia eius rei quam cupis.

Salua parēs, Salua mr̄ tua, vel pr̄ia roma. Qum faceres altaria pīguia, Qum ſacrificares. Hęc prima, Scilicet vota pdicta, vt eēt parens ſalua cum Cęſare.

In .iiij. ep̄las enarratī.

ACcipe colloquiū, Attico vetē rē amicitiam eiusq; fructus vltro citroq; iucūdiores cō memorat, quibus fretus dicit ſibi p̄ſuadere illū q̄uis abſentem adhuc ī fide pmanere, qđ vt faciat eum hortaē. Accipe colloquiū naſonis, Accipe hāc Ouidij ep̄las. quę ē loco colloqīs, epiſtolę.n. inuētę ſunt. vt abſentes alloq̄mur. Ab iſtro gelido, A flumīne fluente a ſeptētrionali plaga et iō frigido. Non dubitate meo iudicio, Legiē & nō dubitāte. Ecqd adhuc remanes memor īfœlicis amici? Nūqd es memor īfœlicis Ouidij? An cura languida? An amor debilitatus lōgo tpe? Aut certe cura amici ipſa die oblitior et q̄ſi obliuiſior facta? Deſerit ſuas p̄tes, Derelīqt ſuū offm̄. Nō ita dij mihi ſū teſtes, Nō ita bō deos teſtes te nō

igiē referens, Tu igiē hęc narrans ſupradicta, &c. meminiſſe mei, imo ipſi teſtanē q. s. meminiſti.

Seria

Seria multa, Multa facta et dicta ſine ioco. Nec pau.tẽ. Nec paucos dies et menſes imo multos. Horę ſę. ſunt vi.ci. Sunt viſę celerius labi q̃ volebamus. Longis ſermo. Longis colloquiis. Sępe fu.bre. Hoc ex affectu amicoꝝ ſolet accidere quibus tp̃s vr̃ deficere in ſuauiſſimis qui vltro citroq; hñtur ſermonibus.

bus oĩs, Vt ſ dicit deãbulabamus ſub porticibus Romanis, de q̃bus alibi abũde dictũ eſt. Nos via, Sacram viã intellige, de qua et abunde dictũ ẽ. Curua thea. Theatra ſinuoſa. Iunctis lo. Locis finitimis, intelligit aũt inãbulationes et nemora, q̃ circa theatra fuiſſe docet Stra. Nobis, Subaudi fuit

Seria multa mihi tecum collata recordor,
Nec data iucundis tempora pauca iocis.
Sępe citę longis viſę ſermonibus horę:
Sępe fuit brevior, q̃ mea verba dies.
Sępe tuas venit factum mõ carmen ad aures,
Et noua iudicio ſubdita muſa tuo eſt.
Quod tu laudabas, populo placuiſſe putabas.
Hoc pretium curę dulce regentis erat.
Vtq; meus lima raſus liber eſſet amici,
Non ſemel admonitu facta litura tuo eſt.
Nos fora viderunt pariter, nos porticus oĩs,
Nos via, nos iunctis curua theatra locis.
Deniq; tantus amor nobis chariſſime ſemper,
Quantus in ęaciden actoridęq; fuit.
Non ego ſi biberes ſecurę pocula lęthes.
Excidere hęc credam pectore poſſe tuo.
Longa dies citior brumali tempore, noxq;
Tardior hyberna ſolſtitialis erit,
Nec babylon ęſtũ. nec frigora põtus habebit.

Quam mea v̾ba, Quã meus ſermo, q̃ q̃uis totum diẽ tecũ loquendo cõſumpſiſſem, tñ plura ẽt dicẽda reſtabant, adeo vt ſic dies breuior videretur q̃ meus ſermo. Factum mõ car. carmen a me paulo ante compoſitum. Et no.mu. Et carmen a me nup editum. Eſt ſubdita tuo iudi. Eſt ſubiecta cẽſurę et emendationi tuę. Hoc duli p̃cii, Scilicet putare populo placuiſſe quod tu laudabas. Regentis, Tui qui me regebas, legit ẽt monentis, hoc dicit. Curabas tu et pro dulci p̃cio ducebas laboris tui, quem patiebaris in corrigendis meis verſibus et me regẽdo, q tantũ faciebam iudicium tuũ, q̃ti iudicium totius populi. Erat curę, Erat tibi ſollicitudini, nã in eo laborabas, vt putarem mea carmina a te emendata populo placere et tuũ iudicium tanti facere, q̃ti iudicium totius ppli. Lima amici. Tua et amici hominis caſtigatione ac iudicio. Litura non ſe. eſt fa. Non ſemel ſed ſępius expunxi quę tu non p̃babas. Nos fo. ui viderunt pariter, Nos eodem tp̃e in foꝝ deſcendimus auſpicaturi cãs forenſes. Solebãt enim Adoleſcentuli Romani togã ſumere et barbam ponere eloquentiamq; in foro auſpicari, dicebanturq; ꝑter rudimentum illud militare ẽt ipſi Tyrones, et illa actio Tyrocinium, Vnde Tranquillus refert Caligulam Togam ſumpſiſſe barbamq; poſuiſſe ſine vllo honore qualis ꝯtigerat Tyrocinio fratrum eius, Et Seneca in lib. declamationũ tertio ita ſcribit, Ille in foro primum dicturus Tyro dictus eſt, Toga vero qua induebant Tyrones et nonę nuptę Toga pura appellata eſt, de qua Plyni. lib. viii. ita ſcribit, Tanaquil prima texuit rectam tunicam, qua ſimul cum toga pura Tyrones induuntur nouęq; nuptę, Scribit ẽt Cicero ad Atticum in Tyrocinio filii Togã puram dediſſe Arpini, De triplici vero foro in vrbe abunde diximus in principio enarrationum in Ouidiũ de arte amandi, vbi etiam porticus et theatra enumerauimus, ad quę Iuuentus Romana ſolebat ꝯfluere. Nos porti-

Adoleſcẽtum romanoꝝ mos

Tyrones

Tyrocinium

Toga pura

In ęaci. In Achillem ęaci nepotem. Actoridęq;, Et patroclum Actoris nepotem, Actor. n. fuit pr̃ Menętii, Menętius Patrocli Ide Actorides patronymicũ q̃ſi nepos Actoris, Hic (vt Helanicus Lesbius reꝝ ſcriptor igt) Menętii filius educatus in opũte cędẽ nõ voluntariã patrauit. pueꝝ. n. coęuũ Amphidamantis filium Clyſoncmũ vel (vt q̃dam dicũt) Eandetalis iratus interfecit ob hoc itaq; patria exul phthiam venit, vbi ꝑ affinitatẽ q̃ intercedebat cũ Peleo ẽ Achille moratus eſt, amicitiãq; excellentẽ inter ſe ſeruantes ſimul in bellũ Troianũ ſunt ꝓfecti. Pocula lę. Pocula lęthei fluminis ſecuritatẽ et obliuionẽ inducẽtis. Poſſe ex. Poſſe amoueri. Lõga di. Dięs ęſtiua. Erit ci. Erit breuior. Brumali tp̃e, Tp̃e hyemis q̃ dies ſunt breuiores, vñ bruma a breuitate dieꝝ cognoiaẽ. Noxq; ſol. Et nox ęſtiua. Erit tar. Erit lõgior. Hiberna Nocte hiemali q̃ longa eẽ ſolet. Nec Ba. ęſtũ. Nec in Babylonia ciuitate calor ingẽs erit, Babylonem aũt intelligit, q̃ ẽ in Aſſyria quã Semiramis ꝯdidiſſe dr̃, fuitq; caput caldęoꝝ gẽtiũ ibi eſt maxius calor ꝑp auſtralem et orientalẽ plagã ſitutamã, aut certe Babylonẽ Ægyptiã accipe quã nũc Cayꝝ appellant Ptolomęus Babylonẽ nouã appellat, eã ꝯdidere babylonii q̃dam Aſſyria ꝓfugi, vt docet Strabo. Nec fri. pon. ha. Nec i regiõe põtica q̃ eſt in ſeptẽtrione erit frigus, qd̃ maximũ ẽ. Caltaq;, Calta viole genus eſt grauis odoris, q̃ a Plynio inter violas Luteas numeraẽ, ẽ Maro Caltã luteolã appellat, Columella vo Flãmeolã noiat quum ait. Preſſaq; flãmeola rũpaẽ fiſcina calta, Sunt q Caltã florẽ illum rẽ exiſtimẽt, quẽ vulgo chariophylon dicimus, qd̃ falſum eſt, nõ. n. flos ille luteus eſt, ſed niger obſcurus vt videmus. Luteus. n. color eſt ruſſus paulo dilutior vt ſcribit Gel. q̃lem i auro videmus. Vñ et in ouo Vitellũ luteũ vocamus et aurorum lutã appellãt poetę. Idẽ q̃ color flãmeolus ſeu flãmeus appellaẽ vt oñdimus autoritate Columellę. Ply. Luſei video honorẽ antiq̃ſſimũ i nuptialibus flãmeis

Actor

Pſodus

Babylon

Cayrum

Calta

Luteus color

Flãmeus

Flãmea

Caltaq; pęſtanas vincet odore roſas,
Quam tibi noſtrarum veniant oblivia rerũ,
Non ita pars fati candida nulla mei eſt,
Ne tamen hęc dici poſſit fiducia mendax,
Stultaq; credulitas noſtra fuiſſe, cave
Conſtantiq; fide veterem tueare ſodalem
Qua licet, & quarum non onerofus ero.

Ad Solanum.

Ondita diſparibus numeris ego naſo Solano
Prępoſita miſi verba ſalute meo,
Que rata ſit cupio rebusq; vt cõprobet omẽ.
Te precor vt ſaluo poſſis amice legi,
Candor in hoc ęuo res inter mortua poene
Exigit, vt faciam talia vota tuus.
Nam fuerim quãvis modico tibi iũctus ab vſu.
Diceris exilijs ingemuiſſe meis.
Miſſaq; ab euxino legeres quum carmĩa põto.
Illa tuus iuuit qualiacunq; fauor.
Optaſtiq; breuem fieri mihi cęſaris iram,
Quod tamen optari ſi ſciat ipſe ſinat.
Moribus iſta tuis tam mitia vota dediſti,
Nec minus icirco ſunt ea grata mihi.
Q dõq; magis moueare malis doctiſſime nr̃is
Credibile eſt fieri conditione loci.
Vix hac inuenies totũ (mihi crede) per orbem

tebum foeminis ꝯceſſum Hinc flãmea appellabãt veſtimenta lutei coloris qbus flãminica et noue nupte vtebant, Quare (vt vñ digreſſi ſumus redeamus) flos ille quẽ vulgo chariophilũ appellamus, non Calta ſed Cyanus appellaẽ a colore nigro et ſubobſcuro, κυανος.n. niger et obſcurus dr̃ grece. co

Cyanus vulgo Chariophylus dr̃

loris florem illũ videmus, et ne ſomnicuſo ſa dixiſſe videamur Plynium audiamus, cuius verba hęc ſunt. In Italia violis ſuccedit roſa, huic interuenit Liliũ, Roſam Cyanus excipit, Cyanum Amaranthus, q̃ vba ſi qs altius pẽſitauerit, nõ Caltas ſed Cyanũ florẽ illũ quẽ chariophylum appellant vocabulo proprio & eleganti appellabit, quaꝫ rem nos primi (qđ ſit citra arrogãtiã dictũ ſit) deprehendimus & agnimus vt alia multa, q̃ ab alijs p ſuis circunferunt, ſed hos aliquando lege plagiaria ꝯuentũ, male.n. faciunt q alienos labores ſibi aſcribũt & ſua laude ſtudioſos ꝺfraudant. Pęſtanas ro. Roſas naſcẽtes apud pęſtũ oppidum, quę ſunt grauioris odoris q̃ calta, Pęſtũ.n. oppidum fuit Lucanię, a grecis poſſidonia appellatum a dorẽſibus ꝯditũ vt docet Plyni.

Peſtum Pęſtanę roſe Poſſidonia

Stra. itẽ lib. v. ſic ait, Hoc vo tpe ſinus ipſe pęſtanus nũ. upat, Vet vrbs ipſa poſſidonia Pęſtũ vocaẽ medio in ſinu locata, vtq; alij dicũt tãta ibi cęli idulgentia viget, q bis in anno fructus qđdã et roſas ipſas ꝓducit Vergi. Biferiq; roſaria pęſti, de roſis et eius gñibus legito Plynium lib. xxi. Non ita pars fa. Ordo eſt Pars mei fati cãdida hoc ẽ ps aliq̃ meę fortune ꝓſpera nõ ita eſt nulla. i. nõ ita periit, vt credã te mei obliuionẽ cępiſſe. Pars can. mei fa. Pars bona et fauſta q eſt in meo fato. Non eſt i ta nul. Non eſt ita ineffi cax et vana vt mei obliuiſcaris. Qua li, Qua in re fas tibi ẽ, vel per Auguſtũ ne lędaẽ, vel p amicitiã nr̃aꝫ. Et qrũ. Et q̃tũ potes ſtudio. Nõ one. ero. Nõ ero tibi oneri et dãno. q. d. nullũ i me defendẽdo patieris ꝺtrimentũ.

In Quintam Epiſtolam enarratio.

Ondita diſparibus numeris. Ad ſolanum hanc ep̃lam ſcribit agitq; illi gr̃as, q̃ ſiqdem tam moleſte tulerit relegationẽ ſuam, quis modico amicitię vſu illi iunctus fuerit, dicitq; ſibi gratum fuiſſe carmina ſua a ſe laudata fuiſſe, Eũ deinde rogat vt ſi ad eius aures liber de triũpho Germanici ꝑuenerit eius tutelã ſuſcipiat, poſtremo docet qđã eſſe ꝯiunctiones ingeniorũ. Cõdita ver. Verba cõpoſita. Diſparibus nu. Verſibus elegis q iõ diſpares dicunẽ qm̃ ꝯſtãt ex exametro et pẽtametro, Quatus. Verſibus ſparim inuictis ꝯtinuitia primũ. Pręposita ſalu. Pręmiſſa ſalutatione vt fieri ſolet i ep̃lis Quę. ſit rata, Vt illa ſalus ſit firma. Rebusq; vt cõ. omen. Et cupio vt omen meũ re ipſa aſſeqris. i. vt ſis ſaluus. Vt pos. le. te ſal. Vt ſalus ipſa premiſſa in meo carmĩne legi q̃at te incolumi. Candor, Probitas tua. Res pę. inter mor. in hoc ęuo. Res, quaſi mortua in hoc noſtro ſeculo, quaſi innuat pęne mortuam eſſe ꝓbitatẽ vixq; illã in vllo alio reperiri q̃ i Solano ipſo. Eſt autẽ hoc dicm̃ p appoſitionem notã figuram. Exigit. Reqrit. Vt fa. ta. vo. Vt par p ſalute tua. Ab modico vſu. A pua ꝯſuetudie. Meis exi. Mea relegatione. Ab Eu. põ. A Tomitana ciuitate, q̃ erat i littore maris euxini. Illa, Scilicet carmina mea. Tuus fa. Fauor quo carmen meũ miſſum e ponto Romã ꝓſecutus es. Iuuit, Ab alijs et laudari fecit te ita bene de meis carminibus ſentiendo. Fieri bre. Breui tpe finiri vt eo breui placato mox rediſẽ i patriam. Quod tñ op. Senſus eſt. Tanta eſt Auguſti clementia et benignitas, vt & ſi ſciret id a te optari in meã vtilitatem tñ id ꝑmitteret nec tibi iraſceretur. Tuis mori. Tuę benignitati, huiõi. n. vota manant a benignis moribus. Icirco, Hanc ob cãm q id aſcribendũ ſit tuis moribus. q. d. non minus hoc mihi gratum eſt, quod ita exigentibus tuis moribus facis, q̃ ſi id dares aut amicitię aut aliq̃ amoris cãe. Conditione loci, tnigtate loci, me. n. relegauit Auguſtus ad loca pontica carẽtia omni tranquillitate et aeris temperie, qbus nihil poſſet eſſe magis moleſtum. Hoc aũt dicit. Et eſt credibile fieri q mala nr̃a magis te moueant q̃ mouiſſent ꝓpter loci in quo exulo malam ꝯditionem.

Auguſta pace, Quiete et pace ab Auguſto parta. Verſus ſtrictos, Legendus eſt verſus ſtructos hoc eſt compoſitos et factos, Vel ſtrictos nudos aut tenues. Vena pau. Riuo ingenij non hubere. Plaudis. Gratularis blandiris. E riuo, Ex parua poeticę facultate. Flumina ma. Magnam copiam.

debi. Mã ſuperante ingenium et vires meas. Liber, carmen meũ de triũpho Germanici. Tuam tu. Tuã defenſionẽ. Hoc ti. fa. Tibi ſuſcepturo tutelã mei libelli, Eſt aũt ordo, Nr̃a gr̃a accedat leuis cumulus, Vel nr̃a gr̃a appoſitiue leuis cumulus accedat tibi facturo et reliq̃. Nr̃a gr̃a. Noſter amor.

Que minus auguſta pace fruaĩ humus.
Tu tamen hic ſtructos inter fera ꝓlia verſus
Et legis, & lectos ore fauente probas.
Ingenioq; meo, vena quod paupere manat
Plaudis, & e riuo flumina magna facis.
Grata quidem ſunt hęc aio ſuffragia noſtro,
Vix ſibi cum miſeros poſſe placere putes,
Dum tñ in rebus tẽtamus carmina paruis,
Materię gracili ſufficit ingenium.
Nuper vt huc magni ꝑuenit fama triũphi,
Auſus ſum tantę ſumere molis onus
Obruit audentem rerum grauitaſq; nitorq;
Nec potui coepti pondera ferre mei
Illic quam laudes erit officioſa voluntas,
Cętera materia debilitante iacent.
Quod ſi forte liber veſtras ꝑuenit ad aures,
Tutelam mando ſentiat ille tuam.
Hęc tibi facturo, vel ſi non ipſe rogarem,
Accedat cumulus gratia noſtra leuis.
Non ego laudandus, ſed ſunt tua pectora lacte
Et non calcata candidiora niue.
Mirariſq; alios cum ſis mirabilis ipſe,
Nec lateant artes, eloquiumq; tuum.
Te iuuenũ princeps, cui dat germanĩa nomẽ
Participem ſtudij Cęſar habere ſolet,
Tu comes ãtiquus, tu primis iũctus ab ãnis
Ingenio mores ęquiperante places.
Te dicente prius fit protinus impetus illi,
Teq; habet elicias qui ſua verba tuis.
Cum tu deſiſtis mortaliaq; ora quierunt,
Tectaq; non longa conticuere mora.

am. Hęc ſuffragia, Hęc auxilia parandi fauorem Romę meis carminibus. Vix ſibi cum miſeros, ſenſus eſt. Grata ſunt et lęta quę pro me facis, quãuis vix credibile ſit miſerũ quẽq; poſſe vlla re gaudere ẽ illi eam placere, Vel ſic dicit. Gratum eſt a te ꝓbari carmen meũ, q̃ tuo iudicio aliqd eſſe exiſtimo, nã meo iudicio nihil ẽ ꝙ credã, Vix. n. in hac miſeria mihi ipſi placeo nedũ carmina mea.

Cum putes mi. vix pos. pla. ſi. Cum non ignores ĩ miſeria quẽ vix ſibi placere et lętari poſſe. Vel certe ꝓ moerore aliqs vix ſolet ſibi placere nedum carmina ſua. q. d. laudas tu mihi carmen meum vt me ꝯſoleris, eo ꝙ ſcis in hac miſeria me ita eſſe triſtẽ, vt vix mihi ipſi placeam cum meis verſibus vt faciunt q̃ ſunt miſeri. In re. par. In exili et tenui materia.

Magni triũ. Triumphi Germanici, d quo diximus in pricipio huius libri. Tantę mo. Tantę magnitudinis ſumẽdo geſta et triũphũ Germanici. Reꝝ, Subandi geſtaꝝ. Grauitaſq; ni. Grauitas ad reꝝ magnitudinẽ, nitor vero ad pulchritudinẽ ẽ nobilitatẽ illaꝝ refert. Nec po. fer. pô. m. cę. Nec potui ęq̃re v̄ſu meo reꝝ magnitudinẽ, q̄ nõ videbat carmẽ meũ rebus geſtis, q̃ erãt maiores meo v̄ſu. Vel hoc dicit. Nõ potrã carmẽ iam inchoatũ ita alte vt cœperam finire, q̄ deficiebam reꝝ magnitudine ſubſequente et expoſcente altius carmen q̃ meũ. Mei cę. Meę mãę ſuſceptę.

Illic quã lau In dſcribẽdo tñ hmõi triũpho, q̃uis nõ ita elegãter rei magnitudinẽ aſſecutus ſit, Laudandam tñ eẽ dicit voluntatẽ officioſaꝫ. Cętera, Reliq̃ oĩa ꝑter voluntatẽ. Iacent, Vilia ſũt. Mã

Accedat le. cu. Veniat parua coaceruatio ad tutelã mei libelli, Verecũdiae aũt appellat leuẽ cumulũ, erubeſcit enim petere ab eo, vt accedat magnus cumulus beniuolentia ſua, quę vix inchoata erat, ſed ꝑcaẽ verecunde, vt gr̃a poetę apud Solanũ aliqd pluſculum valeat in tuendis eius carmibus. Vel ſi nõ ipſe ro. Etiam ſi ipſe nõ peterem, vt tu etiam ſuſciperes libelli. Non ego lau. Docet ne videaẽ arrogãs libellũ ſuũ non eẽ laude dignum, ſed ſi qua laus acceſſerit hmõi opi, id aſcribendũ eſſe candori et ĩgenio ipſius Solani. Lacte, Subandi candidiora ab inferiori. Niue nõ cal. Niue nõ ꝓſſa, tunc. n. candidior eẽ ſolet. Mirabilis, Splẽdidus et admiratione dignus ꝓp virtutes.

Nec lateant, Subaudiẽ et cum. Artes, Liberales diſciplinę. Te iuue. prin. Probat Solanum viꝝ eſſe doctiſſimum, ſi qdẽ Germanicus illũ doctrinę cauſa in diſciplinis liberalibus ſocium hẽt.

Tu co. anti. Subandi es Cęſaris, vel placet ab inferiori. A primis annis, A pueritia. Ingenio ęq̃perante mores, Mores enim pares ſunt ingenio tuo. Te dicente prius, Te prius declamante. Fit protinus impetus illi, Vis eloquentię ſubito in Germanico exoritur.

Teq; habet, Et habet te in ſtudijs ꝑemium et ducem quaſi alterum pręceptorem. Elicias, Euoces. Mortaliaque ora quierunt. Et quando tua ora ceſſarunt, Mortalia autem appellat, ut oſtendat Solanum mortalem, Germanicum vero Cęſarem diuum fuiſſe. Tectaque, Et domus ſolita te loquente reſonare, Vel te vera tecta, id eſt ora tua clauſa. Non longa mora, Non diu

Surgit in loco iuuenis cognomine dignus,
  Qualis ab eois lucifer ortus aquis,
Dumq; ſilens aſtat, ſtatus eſt vultusq; diſerti
  Spemq; docentis docte vocis amicus habet.
Mox, vbi pulſa mora eſt, atq; os caeleſte ſolutum
  Hoc ſuperos iures more ſolere loqui.
Atq; hec eſt dicas facundia principe digna,
  Eloquio tantum nobilitatis ineſt.
Huic tu quum placeas, & vertice ſydera tangas,
  Scripta tamen profugi vatis habenda putas.
Scilicet ingenijs aliqua eſt concordia iunctis,
  Et ſeruat ſtudij foedera quiſq; ſui.
Ruſticus agricolam miles fera bella gerentem,
  Rectorem dubię nauita puppis amat.
Tu quoq; pieridum ſtudio ſtudioſe teneris,
  Ingenioq; faues ingenioſe meo.
Diſtat opus noſtrum, ſed fontibus exit ab iiſdem,
  Artis & ingenuę cultor vterq; ſumus.
Thyrſus enim vobis, geſtata eſt laurea nobis,
  Sed tamen ambobus debet ineſſe calor.
Vtq; meis numeris tua dat facundia neruos,
  Sic venit a nobis in tua verba nitor.

aliquandium.n. poſt v̄ba Solani ſilentiũ fuit. Iuue-
nis, Germanicus. Dignus co. iu. Dignus Cęſaris
cognomine quo Iulius cognominabat, cuius vo-
cabuli origo eſt (vt Ælius ſcribit) vel ab Elephãto, q
Cęſaris cognomen
lingua Maurorum Cęſa dr̃ in ſilio ceſo, vñ q primus
ſic appellatus eſt Cęſaris cognomentum tradit, vel
q mortua mr̃e ventre
ceſo ſit natus, vel q cũ
magnis crinibus ſit
vtero parẽtis effuſus,
vel q oculis cęſijs et
vltra humanũ morẽ
viguerit. Scribit Ply.
q̃ſdam enecta parẽte
gigni ſicut Scipiones
Africanum priorẽ na
tum ferunt, primũq;
Cęſarẽ a ceſo mr̃is vte
ro dictũ. Qualis lu.
Tam pulcher vt ſtel-
la lucifer, vnde ſupius
eſt cõparauit cupidi-
nibus, quum ita dixit
Fratribus aſſimilis, quos
proxima tẽpla tenẽtes
Diuus ab excelſa Iuli
uſ ęde videt. Ortus
Sydera i oceano mergi
ab aqs ęois, Ortus ab
orientali Oceano. Fin-
gunt.n. poetę ſydera
in oceano mergi in
occaſu, et ab eodẽ etiã
in ortu oriri. Oui. lib.
Faſto. p̃. Interea del-
phin clarũ ſup ęquo-
ra ſydus. Tollit, et pa-
trijs exerit ora vadis,
Silẽdum aliquãdiu anteq; exordiatur
Et lib. iiij. Ante tñ q̃ ſumma dies ſpectacula ſiſtat.
Enſifer orion ęquore merſus erit. Dumq; ſi. aſtat,
Et dum firmat ſe Germanicus ac ſilet aliquãdiuni
anteq̃ exordiat, non.n. prinus erumpendũ eſſe do
cent pſtantes rhetores, ſed dandã breuis cogitatio-
nis morã, qd̃ et pcepit Homerus Vlyſſis exẽplo, quẽ
ſtetiſſe oculis in terrã defixis imotoq; ſceptro priuſq̃
illam eloq̃ntię pcellã effunderet. In hac ãt cũctatione
ſunt q̃dã non decentes (vt appellãt Scęnici)
morę caput mulcere, manũ intueri, infringere ar-
ticulos, ſimulare conatũ, ſuſpiratione ſolicitudinẽ
Status oratoris
fateri, aut qd̃ quẽq; magis decet, et diutius ſi audi
tor nondũ intendit aĩum. Status eſt vul. di. Et
ſtatu et vultu eloquens vr̃. Status aũt oratoris (vt
docet Fabi.) eſſe ds rectus ęq et diducti paululum
pedes, vel pcedens minimo momento ſiniſter, ge-
nua recta, ſic tñ vt nõ extendant humeri remiſſi,
Vultus v̄o non moeſtus nec ſtupens nec lãguidus.
Spemq; do. Et amicus Germanici Solanus ſperat
ex ipſo ſilẽtio et vultu ſe auditurum vocẽ et orõnem
doctã. Vbi pul. mo. eſt, Quando ſilentiũ qd̃ ali-
quãdiu tenuit rupit. Atq; os cę. ſo. Et Germanici
diuinũ os loqui cępit. Hoc mo. Eo pacto q̃ Ger-
manicus, Eſt aũt magna laus Germanici q elo-
quio pꝑ̃ imortalibus cõparet. Huic tu qum pla.
Cui tanto cũ places tanto viro, q.d. quum tu placeas
laudato et eloquentiſſimo viro. Et ver. ſy. tan. Et
quum ſis fęlix. Oratius, Quod ſi me lyricis vatibus
inſeris. Sublimi feriã ſydera vertice. Scripta pro fu. va
tis, Carmina mea de Triumpho Germanici. Eſſe
ha. Eſſe apud te tenen
da. Ingenijs iun. In
genijs coniunctis ẽ col
ligatis in aliqua diſci
plina. Seruat foe. ſui
ſtu. Et retinet coniũctio
nem illam q̃ eſt i ipſis
ſtudijs et diſciplinis, Oẽs diſci plinę cõnexę
Vnde Vitruuius ita i
quit in p̃ de archite-
ctura. Quum aũt aiad
uerterit oẽs diſcipli-
nas inter ſe coniunctio
nem rerum et cõicatiões
hẽre fieri poſſe facile
credit, ἐγκύκλιος n.
diſciplina vti corpus
vnum ex his mẽbris
eſt cõpoſita, Itaq; q a
teneris ętatibus erudi
tionibus varijs inſtru
untur oĩbus lr̃is agno-
ſcunt eaſdem notas,
cõicationemq; oĩum
diſciplinarum, et ea re
facilius oia cogno-
ſcunt. Fera bel. gerẽ.
Alium milites et ſub-
audit amat ab infe-
riori. Rectores, Ma-
giſtrum. Dubię pup-
pis, Nauis ambiguę an ſit in mari obruendę. Pieri
dum ſtudio, Studio muſarum, hoc eſt ſtudio artis di
cendi cui pręeſt Polymnia vna ex nouẽ muſis. Di-
ſtat opus no. Quia tu vacas eloq̃ntię, ego v̄o poeti
cę facultati. Ab iis. fon. Ab iiſdem muſis. Artis
inge. Liberalis diſciplinę, de diſciplinis aũt liberali
bus alibi pl̃a diximus ex autoritate Senecę. Thyr
Thyrſus
ſus enim vo. Thyrſus erat haſta hedera inuoluta,
qua ferri mucro abſcondebat, eo telo bacchus foe-
minarum exercitũ armauit, et orbem terrarum circui-
uit, vt eſt autor Diodo. Vnde Macrobi. ita ſcribit,
Liberi pr̃is ſimulachrum quum Thyrſum tenet, qd̃
aliud q̃ latens telũ gerit, cuius mucro hedera labẽ
te pregit, per thyrſum ergo bacchi telum arma in
tellige, qbus in bello vtebat Solanus miles Germani
ci. Laurea, Corona ex lauro, qua poetę coronã
tur. Ambobus. Et tibi et mihi. Calor, Furor et
ardor q̃dam pꝺ̃ctus et a Baccho et a Phoebo. Me-
is numeris. Meis carminibus. Tua facũdia, Tua
eloq̃ntia quę neceſſaria eſt poetę. Dat ner. Dat vi
res. A nobis, A poetica facultate. In tua v̄ba.
In pedeſtri orone, Oratori.n. neceſſaria eſt poeticę
artis cognitio, vt docuimus in pfatione noſtra ſu
per enarrationibus in Oui. libris de triſtibus.

Saga

Sacra carmina, Verſus ſacros poetarum, qui ſunt Bacchi ſacerdotes, vel duo dicit. Carmina.s.et ſacra, hoc eſt Thyrſos, quibus vtebant in ſacris Bacchi, quę duo Solanus turbat, et amabat, qr et eloquentiam et poeticam facultatem pariter callebat. Cōfinia, Vicina. Noſtro ſtu. Studio artis poeticę, vel tuo pp eloquentiam, et meo pp poeticam artē, ſi ad ſacra carmina retulerit. Et tuē da cum militijs. Et id ꝯiuncta ipſa ſacra carmina cū re militari, qui a ſtudia indigēt tutela militū, vn̄ Romę ędes Herculis muſarum colebat, qui multis opibus et pmijs ornari innarium tberent, muſarum ges oſtenſione Herculis, et virtutis Herculis voce muſarum vt eſt auctor Nazarius in panegyrico Conſtanti, Huius tū rei cām aliam aſſignat Plutarc. in pb. Eſt aūt ordo. Iure igit putas ſacra carmina eſſe ꝯfinia nr̄o ſtudio et eſſe tuenda cū militijs, Si vo p ſacra Thyrſum intelligis q̄ vtebātur i ſacris Bacchi eloquentiam deſignat, quę in Solano erat pcipua. Pro quibus, Quod legis meos verſus, et eſt quędam inter nos cōis ſtudiorum coniunctio. De quo ceteris, Eius de quo exiſtimaris, hoc eſt Germanici. Succedatq; ſuis, Ordo eſt. Et ille de quo cenſeris amicus, hoc eſt Germanicus ſuccedat moderator orbis.i. moderet et imperet orbi poſt Auguſtū. Suis habe. Sua adminiſtratione.

Herculis muſarum ędes

Iure igitur ſtudio confinia carmina noſtro,
Et cum militijs ſacra tuenda putas.
Pro quibus vt maneas de quo ceſeris amicus,
Comprecor ad vitę tempora ſumma tuę.
Succedatq; ſuis orbis moderator habenis,
Quod mecum populi vota precant idē.

Ad Grecinum.

CArmine grecinum, quem pręſens voce ſolebat
Triſtis ab euxinis Naſo ſalutat aqs.
Exulis hęc vox eſt, pbet mihi littera linguam,
Et ſi non liceat ſcribere mutus ero.
Corripis (vt debes) ſtulti peccata ſodalis,
Et mala me meritis ferre minora doles.
Vera facis, ſed ſera meę conuitia culpę
Aſpera confeſſo verba remitte reo.
Cum poteram recto tranſire ceraunia velo,
Vt fera vitarem ſaxa monendus eram.
Nūc mihi naufragio qd pdeſt dicere facto?
Qua mea debuerit currere cymba via?
Brachia da laſſo potius prendenda natanti,
Nec pigeat mento ſuppoſuiſſe manum.
Idq; facis, faciasq; precor, ſic mater et vxor,
Sic tibi ſint fratres, totaq; ſalua domus.
Quodq; ſoles aio ſemp quod voce precari,
Omnia cęſaribus ſic tua facta probes.
Turpe erit in miſeris veteri tibi rebus amico
Auxilium nulla parte tuliſſe tuum.
Turpe referre pedem, nec paſſu ſtare tenaci,
Turpe laborantem deſeruiſſe ratem.

ne voce, qr non potero amicos ſalutare alio modo, non.n. mihi lꝫ Romā accedere et amicos alloqui niſi viſu. Peccata ſtulti ſodalis, Mea crimina. Mala minora me. Minora ſupplicia, q̄ deberē.q.d. humāe et amice agis, et doles et meis malis, quę minora ſunt meis criminibus. Sera. Tarda, debebas.n. hoc agere anteq̄ relegarer, Ordo eſt. Sꝫ remitte, ſꝫ ſepone reo ꝯfeſſo aſpera vba, appoſitiue ſera conuitia meę culpę. Reo cō. Mihi q iam peccaſſe ꝯfeſſus ſum. Verba aſpe. Acerbas reprehēſiones. Recto ve. Recto curſu, vel velo tumido et erecto in altum. Ceraunia, Ceraunia mōtes ſunt altiſſimi, a quibus Epiros incipit, vt Pli. ſcribit. Dicunt quoq; Acroceraunia, ακρος.n. ideſt ſummi Acrotas dr̄ κεραυνος ful. men, q eorum ſummitas fulminibus infeſtatur. Ea aūt pp aſperitatem littoris vitātur a nautis Lucanus lib. iiij. Scopuloſa ceraunia nautę. Summa timent. Oratius. Et infames ſcopulos acroceraunia. Vt fera vitarem ſaxa, Vt effugerem ſcopuloſa littora. q.d. vt nauta anteq̄ pleno velo ferretur in ſcopuloſa littora monendus erat, ſic ergo reprehēdendus eram anteq̄ peccarem et relegarer. Naufragio fa. Me in exilium miſſo. Da poti brachia, Porrige potius mihi brachia et auxilium tuum. Laſſo na. Mihi naufrago et iā defeſſo. Prendenda, Capienda vt illis hęream ne mergar. Quod ſoles ſemp pcari aio, Quā rem ſemper mente et corde oras, vt.s. probes oīa tua facta Cęſaribus. Quod voce. Quod etiā verbis nedum aio ſoles precari. Cęſaribus. Auguſto, Tiberio, Druſo, ac cęteris. Probes, Probabilia et laudabilia facias. Tibi veteri amico, Tibi iamdiu amico. Auxiliū tuū, Tuam opem. Turpe re.pe. Eſt turpe regredi ab amicitia. Paſſu tenaci, Firmo et graui paſſu. Ratem laborantem, Me i exilio deprenſum tanq̄ nauem in harena vel littore aliquo immobilem, vel in medijs fluctibus deprehenſam et cum tempeſtate reluctantem.

Ceraunia

Acroceraunia

In Sextam Epiſtolam Enarratio.

CArmine grecinum, ad Grecinum ſcribēs poeta eum monet, ne crimen admiſſum corripiat, q̄quidem pterita mutari non pnt, illū poſtremo monet, vt malit ſibi lapſo opem aliquā ferre vt facit, q̄ ea damnare, quę potius excuſanda ſunt. Pręſens Romę.s. Solebat, Solitus erat ſalutare. Ab euxi aquis, Amari pontico. Exulis hęc vox eſt, Exules hoc modo quo ego p litteras amicos ſalutant. Pręberet mihi lr̄a linguam, Carmen meum eſt mihi loco linguę ad ſalutandum amicos. Et ero mutus, Et ero tanq̄ e linguis et ſi

Amicum ſequi caſum, Amicum ſequi euentum amici, et quo fortunam inclinatam vident eo et amicum inclinari, id enim eſt caſum ſequi, et id in amicitia eſt maxime delectabile, debet.n. amicus in quacunq; fortuna perſiſtere in fide et nõ amicum deſerere. Et fortunę cędere, Et fortunę

Turpe ſequi caſum, & fortunę cędere amicũ,
Et niſi ſit fœlix, eſſe negare ſuum.
Nõ ita vixerũt ſtrophio atq; agamẽnõe nati,
Non hęc ęgidę pirithoiq; fides.
Quos prior eſt mirata ſequens mirabit ętas,
In quorum plauſus tota theatra ſonant.
Tu quoq; per durũ ſeruato tempus amico,
Dignus es in tantis nomen habere viris.
Dignus, & quoniã laudẽ pietate mereris,
Non erit officij gratia ſurda tui.
Crede mihi noſtrũ, ſi nõ mortale futurũ eſt,
Carmen in ore frequens poſteritatis eris.
Fac modo permaneas lapſo gręcinę fidelis,
Duret & in longas impetus iſte moras.
Quę tu cum pręſtes, remo tñ vtar ⁊ aura,
Nil nocet admiſſo ſubdere calcar equo.

Ad Atticum.

E Sſe ſalutatum te vult mea littera primum
A male paccatis attice miſſa getis.
Proxima ſubſequit̃ qd agas audire voluntas.
Et modo ſi quid agas ſi tibi cura mei.
Nec dubito qn ſit, ſed me timor ipſe malorũ,
Sępe ſupernacuos cogit habere metus.
Da veniam quęſo nimioq; ignoſce timori,
Tranquillas etiam naufragus horret aq̃s.
Qui ſemel eſt lęſus fallaci piſcis ab hamo.
Omnibus vnca cibis ęra ſubeſſe putat.
Sępe canẽ viſum longe fugit agna, lupumq;
Credit, & ipſa ſuam neſcia vitat opem.
Mẽbra reformidit mollẽ q̃3 ſaucia tactum,
Vanaq; ſollicitis incutat vmbra metum.
Sic ego fortunę telis confixus iniquis,
Pectore concipio nil niſi triſte meo.
Iam mihi fata liquẽt coeptos ſeruãtia curſus,
Per ſibi conſuetas ſemper itura vias.
Obſeruare deos, nequid mihi cędat amice,

amicum inſequẽo cędere, quum ſit illi ſemp reſiſtendum. Eſſe ſuum, Subaudi amicus. Niſi ſit fœlix, Niſi vtatur proſpera fortuna.
Non ita vixerunt, Non ita ſecuti ſunt caſum deſerendo ſe i aduerſis. Nati ſtrophio atq; agamẽnone, Pyladem et Oreſtem optimos et charos amicos deſignat, fuit enim Pylades Strophij phocenſis filius. Ægidę, Theſei filij Aegei Pirithoi amiciſſimi. In quorũ plauſus, In quorum lęticiam et fauores. Tota theatra ſonant. Tota theatra reſonant, quum de illis Tragędię cõpoſitę recitant, in qbus eorũ amicitia arctiſſima ptinentur, qua populus Ro. in theatris ita ſolebat gaudere, vt ab oibus plauderet. Per durũ tps, P. r hoc aſperum relegationis meę tps. Seruato amico, Me pſeruato. Pietate, Amore erga amicum. Gratia tui officij, fau or tuus erga me amicũ. Non erit ſurda, Intelliget gratitudinem meam, aut intelliget ſe laudari a me. Si non mortale futurum eſt, Si nõ interciderit. Lapſo, Mihi qui erraui. Iſte impetus, iſte ardor mihi fauendi. In longas moras. In longũ tempus. Quę tu quum pręſtes, Quę quum mihi exhibeas. Remo tñ vtar et aura, Tamen tuo auxilio et fauori addã & preces et exhortationes meas. Eſt aũt ſilitudo a nauigãtibus ſumpta, q quum pſpero vento nauigẽt, addunt et remorũ auxiliũ q.d. tu me ipſũ defendis, tñ adhuc addã & preces

Nil nocet, Ratio eſt quare vti velit precibus. Admiſſo equo, Celeri equo.

In Septimam Epiſtolam enarratio.

E Sſe ſalutatum, Ad Atticum ſcribens primo eum ſalutat, Deinde percunctatur quid agat, et an eum amet, q̃uiuis; de fortuna ac mala ſua breuiter cõmemorat et innumerabilia eſſe dicit, poſtremo in tot tantiſque malis ſolã ſibi ſpẽ relictam ſe latio eſſe aſſerit. Precaturq; vt in fide priſtina pmaneat, nec ſe amicum deſerat.
Eſſe ſalutatum, Saluere. Mea l̃ra, Mea ep̃la. A getis male pacatis, A getis minus quietis, ſemper.n. pugnant. Subſequitur audire, Inueſtigat intelligere. Et modo ſi quid agas, Et modo ſi qua es in re occupatus. Si tibi cura. Si tibi curam geris. Subaudi tur etiam ſubſequit audire voluntas mea.
Nec dubito quin ſit, Subaudi cura mei.
Timor malorũ, Metus diſcriminum, quibus tam longo tpore ſui obnoxius. Metus ſupernacuos, Supfluos metus. Vnca ęra. Hamos ipſos.
Suam opem, Canem qui eam defendit a lupis. Molles tactum. Tactum ſolum citra vllum dolorem. Vana vmbra, Vmbra nihil nocitura. Sollicitis. Anxiis ne lędantur. Fata Dij mihi aduerſi. Iam liqñt mihi, Iã mihi liqdo patent & apparent. Cęptos curſus, Tenorem aduerſum iamdiu cęptum.
Obſeruare deos, Ordo eſt. O a amice vix puto poſſe dari deos obſeruare, ne quid mihi cędat Et verba poſſe dari fortunę. Deos poſſe obſeruare, Deos poſſe cuſtodire et tueri. Ne quid mihi cędat, Subaudi in cõtrarium, hoc eſt nequid mihi ſit aduerſum, poteſt etiam eſſe ordo talis. O amice puto deos obſeruare, hoc eſt cuſtodire, et

Verbaq; fortunę vix puto poſſe dari.
Eſt illi curę me perdere, queq; ſolebat
Eſſe leuis, conſtans & bene certa nocet.
Crede mihi, ſi ſum veri tibi cognitus oris,
Nec numeris noſtris caſibus eſſe poteſt.
Cyniphię ſegetis citius numerabis ariſtas,
Altaq; q̄ multis floreat hybla thymis.
Et quot aues montis nitantur in aera pēnis,
Quotq; natent piſces ęquore, certus eris,
Quā tibi noſtrorū ſtatuatur ſumma laborū,
Quos ego ſum terra q̄s ego paſſus aqua.
Nulla getis toto gens eſt truculentior orbe.
Sed tamen hi noſtris ingemuere malis.
Quę tibi, ſi memori coner pſcribere verſu,
Ilias eſt fati longa futura mei.
Non igitur vereor quo te rear eſſe verendū,
Cuius amor nobis pignora mille dedit.
Sed q2 res timida eſt oīs miſer, & q2 longo ē,
Tempore lętitię ianua clauſa meę.
Iam dolor in morē venit meus vtq; caducis
Percuſſu crebro ſaxa cauantur aquis.
Sic ego continuo fortunę vulneror ictu,
Vixq; hēt in nobis iā noua plaga locum.
Nec magis aſſiduo vomer tenuatur ab vſu,
Nec magis curuis appia trita rotis,
Pectora quā mea ſunt ſerie calcata malorū,
Et nihil inueni quod mihi ferret opem.

attendere, nequid mihi cedat, hoc eſt nequid mihi foeliciter ſuccedat et eueniat, et vix puto verba poſſe dari fortunę, hoc eſt poſſe fortunam decipi, ne mihi aduerſetur. Eſſe leuis, Eſſe mutabilis et modo ſecunda modo aduerſa, Sunt qui legant: lenis non leuis, ſed errant q2 ſyllaba repugnat, Leuis enim primam producit, lenis vero corripit, Fortunam autem (vt ſcripſit Pacuuius) inſanam et cęcam et brutam perhibent Philoſophi, ſaxiq; iſtar globoſi prędicant. eſſe volubilem, quia quo ſaxum impulerit fors eo cadere fortunam autumant. Cęcam ob eam rem eſſe vocant, quia nil cernit quo ſe applicet, Inſanam autem aiunt, quia atrox incerta inſtabiliſq; ſit, Bruta quia dignum aut indignum nequeat internoſcere.

Leuis
Lenis
Fortuna inſana & cęca fortuna volubilis

Conſtans et bene certa nocet. Nunc nō eſt amplius mutabilis aut leuis ſed conſtans et firma in nocendo me ledit. Veri oris, Non mendax ſed veridici ſermonis. Nec numerus noſtris caſibus eſſe poteſt. Non poſſunt caſus noſtri numerari. Cinyphee ſegetis, Cinyps fluuius eſt garamantum a charitone colle profluens et in libycum mare inter duas syrtes cadens vt docet Herodotus, Mela etiam ſcribit illius fluuium eſſe in lybia per vberrima arua decidentem, a quo Cinyphee ſegetes appellantur a poetis, hoc eſt libycę, Lybya enim ob maximam frumenti copiam horreum fuit Romanorum. Martialis Teritentum libyci modios de meſſe coloni. Summe, ſuburbanus ne moriatur ager, Et Iuuenalis, Tibi habe frumentum Attilius inquit. O Libya diſiunge boues dum tubera mittas Et Plinius libro quinto de Africa ſic ait. Libyphoenices vocantur qui bizantium incolunt, ita appellatur regio. ccl. M. paſſuum per circuitum fertilitatis eximię cū centeſima fruge agricolis foenus reddente, a Cinyppe etiam flumine Hirco Cinypheos appellauit Maro. Alta hybla, Vel generoſa et nobilis, vel in monte ſita, Fuit autem Hybla vrbs Sicilię ab Hyblone rege dicta vt voluit Thucydides, ea poſtea Megara appellata fuit a qua Maro apes Hybleas appellauit, quę in Sicilia mel optimum conficiebant. Martialis. Quum dederis ſiculos mediis de collibus hyblę. Cecropios dicas tu licet eſſe fauos. Multis thymis, Thymus herba eſt apibus gratiſſima, cuius duo ſunt genera, alterum candidum radice lignoſa in collibus naſcens, qd et pferatur, Alterum nigrius floris que nigri, Varro libro tertio ſcribit Thymum eſſe aptiſſimū ad mellificium, propter hoc inquit mel ſiculum fert palmam, q2 ibi Thymum bonum et frequēs eſt. Et columella libro decimo ait ſaporis precipui mella reddere. Thymus. Monti: pennis, Agitatis alis. Nitant in aera, Tollant ſe in aera, Et ſub audit verbū citius numerabis. Et eris certus Et citius etiam cognoſces, quaſi dicat, Facilius omnia impoſſibilia fient, q̄ poſſis mala noſtra numerare. Statuatur tibi, Tibi numeretur. Lōga ilias. longū opus vt eſt Homeri Ilias de bello Troiano. Nō igitur vereor, Non igitur timeo. Quo te rear eſſe verendū, Quia exiſtimem eſſe timendum ne ſcilicet de me cures et cogites, quemadmodum ſuperius dixerat ſe id maxime ſcire cupere. Mille pignora, Mille ſigna.

Cinyps
Cinyph ę ſegetes Libya horreum romanorū

Cinyphei hirci
Hybla
Megara
Hyblę apes
Thymus.

Sed quia res timida eſt omnis miſer, Sed quia quilibet infoelix timidus eſt, Duas autem cauſas precipuas huius rei aſſignat. Et quia longo eſt, Et quia iamdiu, aſſueui nullam habere letitiam. In morem, In conſuetudinem.

Caducis aquis, Aquis cadentibus. Crebro percuſſu, Crebro caſu. Noua plaga, Nouus aliquis fortunę ictus. Vix habet locum in nobis, Vix poteſt me vulnerare, quaſi dicat vix vlla eſt pars mei relicta illęſa, quę poſſit fortunę plagis iterum vulnerari, hoc eſt vix nouum malum poſſet nobis afferri, quod non prius experti ſimus. Ab aſſiduo vſu, Ab aſſidua cultura agri. Curuis rotis, Curribus habentibus rotas curuas. Appia, Via illa ab Appio cenſore ſtrata et cognominata vt alibi diximus. Calcata, Peſſundata et vexata.

Artibus ingenuis quęſita eſt gloria multis,
Infoelix perij dotibus ipſe meis.
Vita prior vitio caret, & ſine labe peracta eſt,
Auxilij miſero nil tulit illa mihi.
Culpa grauis precibus donatur ſępe ſuorum.
Omnis pro nobis gratia muta fuit.
Adiuuat in duris aliquos pręſentia rebus,
Obruit hoc abſens vaſta procella caput.
Quem non obrueret taciti quoq; cęſaris ira?
Addita ſunt poenis aſpera verba meis.
Fit fuga temporibus lenior, proiectus in ęquor
Arcturum ſubij pleiadumq; minas.
Sępe ſolent hyemem placidam ſentire carinę,
Non Ithacę puppi ſęuior vnda fuit.
Recta fides comitũ poterat mala nr̃a leuare,
Ditata eſt ſpolijs perfida turba meis.
Mitius exilium faciunt loca, triſtior iſta
Terra ſub ambobus non iacet vlla polis.
Eſt aliquid patrijs vicinum finibus eſſe,
Vltima me tellus, vltimus orbis habet.
Pręſtat & exulibus pacem tua laurea cęſar,
Pontica finitimo terra ſub hoſte iacet.

Artibus inge. Liberalibus diſciplinis. Multis, A quã plurimis. Perij meis do. Quaſi dicat, Ego mihi excidium paraui artibus ingenuis non gliam vt pleriq;. Vita prior, Vita mea antiacta. Caret vitio, Caret labe. Vixi.n. ſine crimine. Illa, Scilicet vita recte acta. Culpa gra. Senſus eſt, ſiquis admiſit aliquod graue ſcelus, ſolet plerunq; ille impune abire, quia amici imperatoris iras leniunt. Oĩs grã, Oĩs amicitia. Fuit muta pro nobis, Quia nemo amicus pro me imperatorem orauit vt ignoſceret. Adiuuat, Suffragat, quia pręſentes pñt pro ſe cãm dicere, et ad amicos cõfugere, ac eorũ patrocinio in rebus ſuis afflictis, qđ auxiliũ ſibi ſublatũ eẽ dicit poeta pp abſentiã. Hoc caput abñs, Me abñtẽ dãnatũ ab Auguſto. Taciti cęſaris. Cęſaris et nõ loquẽtis? Quaſi dicat loquẽdo ſolũ cęſar vnũquẽq; obrueret, nedum pęnam irrogando vt mihi, ex quo maiorem infoelicitatem ſuã et ſupplicium innuit, quod etiam per alia incõmoda exaggerando exequit. Fit fu. tpibus le. Lenius ſolet eſſe ſupplicium qñ exules abeunt expectato tpe nauigationi apto, Alijs vero incõmodis meis hoc ẽt acceſſit, quia fugatus ſum triſti ſidere. Proiectus in ęqr, In naui admiſſus, vt in exiliũ pficiſcerer. Arctur ſu. Tpe

Arcturus quo Arcturus magnos imbres parabat coepi nauigare. Arcturus aũt ſtella eſt, quę vrſę cauda interpretat ἀρκτου οὐρα .i. vrſę cauda dr̃. Eſt.n. in cauda maioris vrſę locata quã Bootes in zona hẽre dr̃ clarius cęteris lucentem, auctor Higini. Exorit aũt auctore Plinio. xi. diebus añ Autũni ęquinoctiũ,

Ęquinoctium vernum Eſt aũt Ęquinoctium vernum. viij. Calen. Apriles, vt docet Colu. lib. xij. Autumnale ęquinoctium. viij. Cal. octobris, id eſt die. xxiiij. ſeptembris, orit ergo Ar

Ęquinoctium autũnale ctur⁹ die ſeptembris. xiij. Arcturi vo ſidus non ſere ſine pcelloſa grandine emergere ſcribit Plini. Et Plau. in rudente inducit Arctũ ſic loquẽtem. In

Arcturus pcelloſus crepui hibernum et fluctus moui marinos. Nam Arcturus ſum ſignum oium acerrimum, Vehemẽs ſum exoriens, quũ occido vehementior. Columel. etiam li. xij. ita ait. Octauo Calen. Martij Arcturus prima nocte orit frigidus dies Aquilone vel choro interdum pluuia, et itẽ. Quarto calen. nouembris Arcturus in veſpere occidit ventoſus dies, Iterum. Quintodecimo calen. octob. Arcturus exorit Fauonius et Africus interdum Eurus, quẽ qdam Vulturnum appellant. Item Vndecimo et. xij. Calẽ. Iulias Arcturus mane occidit, tempeſtatem ſigt.

Pleiadũq; minas, Pleiades ſignum eſſe Pli. ſcri. in cauda tauri ſtellis octo quas appellauere Vergilias. Higini. etiam docet inter tauri finitionem et Arietis caudã ſtellas eſſe, quas Vergilias noſtri, gręci autẽ Pleiadas appellauere, Dictas aũt putant, vt docet Serui. ab eo qđ eſt πλεῖν id eſt nauigare, vel quia ex Pleione oceani, et Atlante ſint natę, hę numero. vij. dicũr, ſed nemo amplius quã ſex videre põt, exiſtimanturq; choreas ducere ſtellis, Vergilias aũt noſtri dixere, quia poſt ver exoriunt, aut vt putat Serui. a verni tpis ſignificatione. Corrigendus eſt error Seruij, qui putauit Pleiades ſignum eſſe ante genua tauri, oriuntur aũt quarto nonas Apriles. Columel. ſcribit. vi. Idus octobris vergilias exoriri veſpere, fauonio ſpirante, et interdum Africo cum pluuia, verum tertiodecimo et. xij. calen. nouembris ſolis exortu occidere et tempeſtatem ſignificare, Plini. ẽt docet Vergiliarum exortu ęſtatem incipere, occaſu hiemem. De his legito etiam Ouidium libro Faſtorum quarto. Placidam hiemem, Placidam tempeſtatem. Carinę, Cęterę naues pręter meam.

Pleiades Vergilię Seruij error

Non fuit ſęuior Ithacę puppi. Non fuit crudelior naui Vlyſſis ithacenſis, qui per decennium errauit, quã męę ſubintellige. Recta fides comitum, Alia etiam cauſa doloris. Dicit enim ſe quoq; ab amicis ſuis deſertum, et ab his potiſſimum, quos ſibi ille fidos eſſe exiſtimabat. Ditata ẽ meis ſpolijs, Exules enim bonis et fortunis ſpoliabant. Queritur ergo poeta bona ſibi adẽpta data fuiſſe his, quos ſibi amicos exiſtimabat. Mitius exilium faciũt loca, Loca ẽt amoena ſolent ẽt exilium iminuere.

Triſtior, plena maioris triſtitię. Sub ambobus polis, Sub polo arctico et antarctico. Vltima tellus, Tellus pontica. Et exulibus, Etiã exulibus nedum cęteris. Tua laurea. Tui triumphi, ſeu tuũ imperium, Laurea.n. erat inſigne imperatorũ. Iacet ſub hoſte finitimo, Manet ſub hoſte vicino, quaſi innuat vbiq; terrarum eſſe pacem a Cęſare partam pręterquã in terra vbi poeta exulabat.

Iij agroꝝ

Tempus in agroꝝ cultu cõſumere dulce eſt,
Non patitur verti barbarus hoſtis humũ.
Temperie coeli corpusq; animusq; iuuatur,
Frigore perpetuo ſarmatis ora riget.
Eſt in aqua dulci non inuidioſa voluptas,
Aequoreo bibitur cum ſale mixta palus.
Omnia deficiunt, animus tñ omnia vincit,
Ille etiam vires corpus habere facit.
Suſtineas vt onus nitendum ẽ vertice recto,
At flecti neruos ſi patiare cades.
Spes quoq; poſſe mora miteſcere pricipis irã
Viuere ne nolim, deficiamq; facit.
Nec vos parua datis pauca ſolatia nobis,
Quoꝝ ſpectata eſt per mala noſtra fides.
Coepta tene q̃ſo, nec in ęquore deſere naues,
Meq; ſimul ſerua, iudiciumq; tuum.

Ad Cottam.

R Edditus eſt nobis Cęſar cum Cęſare nuper,
Quos mihi miſiſti maxime Cotta deos.
Vtq; tuũ munus numerũ, quẽ debet, hẽret,
Eſt ibi cęſaribus iuncta Liuia ſuis,
Argentum fodix, omniq; beatius auro,
Quod fuerit p̃tiũ quum rude numen habet,

In agrorum cultu, In agricultura ex quo alia etiam incommoda oſtendit. Verti, Coli. Barbarus hoſtis, Getę et cęteri ſcythę. Temperie coli corpusq; animusq; iuuatur, Oportet locum eligere temperatum ad ſalubritatem corporis conſeruandam et per conſequens etiam mentis, regio enim ęſtuoſa aut frigida insalubris eſt auctore Vitruuio. Iuuatur, Fouetur ſcilicet alibi q̃ in terra pontica. Perpetuo frigore Aſſidua hieme. Ora ſarmatis, ora ſarmatię vbi ego ſum. Eſt nõ inuidioſa, Eſt non plena inuidię in alijs locis, quę omnes pariter eã hauriunt et ſic nemo alteri inuidet. Palus, Aq̃ paluſtris, vel quę deſluit ex męotide palude eaq; ſalſa. Omnia deficiunt, Oia mihi deſunt in pontica regione. Aius tñ oia vincit, Tamen oia hęc incõmoda ſupero ai fortitudine. Habere vires, Eſſe forte inſerẽdis bis malis. Suſtineas vt onus, Vt pondus et cauſę meę difficultatem tueare. Vertice recto, capite non flexo, ſed totis viribus. Neruos flecti, Ceruicem et caput, hoc eſt vires tuas curuari et infringi ipſo pondere, quaſi moneat non eſſe timendum q̃uis cauſa ſit magna et ponderoſa, imo validius inſtandum ẽ defendendum eſſe amicum. Viuere ne nolim, Vt velim viuere. Deficiamq;, Et ne moriar. Nec vos parua datis, Acquieſcimus etiã inquit veſtris ſolatiis o amici, quorum p̃idia ẽ ſidem in malis meis ẽ rebus dubijs cognoui. Cępta, Quę pro me tuendo cępiſti. In ęquore, In periculo. Iudiciumq; tuum, Quia iudicaſti me dignum venia, aut defenſione tua et tua amicitia, vel q̃ Cęſar mihi ignoſceret.

In Octauam Epiſtolam Enarratio.

R Edditus eſt nobis, Hanc Epiſtolam ſcribit ad Maximum Cottam, eiq; gratias agit q̃ ad ſe miſerit Auguſti Cęſaris Liuię ac etiam Tiberii imagines, quos quoniam pręſentes et aliter videre non poterat, pro dijs venerabatur, Rogat deinde eos vt ſibi mitius exilium concedant, nec patiantur eoꝝ imagines quas habet ſemper ſecum eſſe in hoſtili et inuiſo loco. Eſt redditus,

Eſt dabes. Cęſar cum cęſare, Auguſtus cum Tiberio, ſunt qui non Tiberij, ſed Druſi maioris imaginem cum Auguſti imagine miſſam intelligant, magis placet ad Tiberium viuentem q̃ ad mortuum Druſum referas. Quos deos, Quẽ Auguſtum et Tiberium. Numerum, Scilicet trium perſonarum. Quẽ debet, Quia cum Auguſti ſigno debet eſſe etiam Liuię vxoris imago, vel quia numerus trinarius perfectior eſt binario, nam numero deus impare gaudet. Argentum fodix, Signa fodicia, ſenſus autem eſt. Signa iſta argentea in quibus ſunt Cęſarum imagines fodicia et precioſiora omni auro quanti eſſe debent, quum etiam argentum ipſum ſine vlla deorũ effigie ſit precioſum ẽ inſtar numinis. Omnique beatius auro. Et fęlicius omni auro propter Cęſarum imaginem inſculptã argento, aliqui aurum pretioſius habetur, propterea q̃ rerum vni nihil igne deperit tota etiam in mentę dijs rogisque durante materia, quinimmo quo ſępius arſit proficit ad bonitatem antique experimento ignis eſt, vt ſimul colore rubeat quo ignis ac ipſum Obrizum vocant, Primũ autem bonitatis argumentum eſt q̃ difficillime accendi pręterea mirum prunę violentiſſimę ligni indomitum, palea ciſſime ardeſcere, atque vt purgetur cum plumbo coqui. Altera cauſa pretij maior q̃ minimum vſus deterit, quum argento ęre plumbo lineę ducantur manusque ſordeſcant decidua materia, nec aliud laxius dilatatur aut numeroſius diuiditur vtpote cuius vncię in ſeptuagenas et quinq̃genas pluresq; bracteas quaternum vtrinq; digitorum ſparguntur, Super cętera non rubigo vlla non ęrugo, non aliud ex ipſo quod conſumat bonitatem minuat ve pondus, auctor Plinius in libro trigeſimotertio. Quod fuerit pretium, Quod pretium eſſe debet. Quum rude numen habet, Quum argentum non ſignatum et ſine vlla deorum effigie habeatur a mortalibus pro numine. Maiora, Subaudi numina, Coeleſtibus tribus, Duobus Cęſaribus et Liuia. Noſtra ſub ora, Sub noſtrum aſpectum. Spectare deos, Videre ſua numina id eſt Cęſares ipſos. Our au ro ſtans Obrizo

Et adeſſe putare, Et exiſtimare ipſos eẽ i Scythia apud me. Cum vero nu. Cum auguſto q eſt Romę. Quantum ad me, Quantum ad me ſpectat ſubandi. Redij, In patriam e Scythia videor remigraſſe. Vltima tel. Scythię regio. Vt prius. Vt antea, et ſubandit ab inferiori morabar. Vt ſa.

imaginem precatur. Si fas eſt, Si licet vt mihi fa ueas quandoquidem me Auguſtus damnauit. q. d. ſi licet tibi fauere mihi Auguſto infenſo. Proxime a Cęſare, Valde vicine o Tiberi Cęſari Auguſto et ei omnium proxime vt ſunt filij patribus. Panido vul. Timido vultu de more captiuorum.

Non mihi diuitias dādo maiora dediſſes,
Cęlitibus miſſis noſtra ſub ora tribus.
Eſt aliquid ſpectare deos & adeſſe putare,
Et quaſi cum vero numine poſſe loqui.
Quātū ad me, redij, nec me tenet vltia tellus
Vtq; prius, media ſoſpes in vrbe moror.
Cęſareos video vultus velut ante videbā,
Vix huius voti ſpes fuit vlla mihi.
Vtq; ſalutabam, numen coeleſte ſaluto,
Quod reduci tribuas nil puto maius hēs.
Quid noſtris oculis niſi ſola palatia deſunt?
Qui locus ablato cęſare vilis erit.
Hūc ego qū ſpectē, videor mihi cernerē romā.
Nam faciem patrię ſuſtinet ille ſuę.
Fallor? an irati mihi ſunt in imagine vultus,
Toruaq; neſcio quid forma minātis hēt?
Parce vir immenſo maior virtutibus orbe,
Iuſtaq; vindictę ſupprime frena tuę.
Parce puer ſęcli decus admirabile noſtri,
Terrarū dominum quem tua cura facit.
Per pr̄ię numen, quod te tibi charius ipſo ē,
Per nunquam ſurdos in tua vota deos.
Perq; tori ſociam, quę par tibi ſola reperta eſt,
Et cui maieſtas non oneroſa tua eſt.
Perq; tibi ſimilem virtutis, imagine natū,
Moribus agnoſci qui tuus eſſe poteſt.
Perq; tuos vel auo dignos vel patre nepotes,
Qui veniūt magno per tua iuſſa gradu,
Parte leua minima, nr̄as et cōtrahe poenas
Daq; locū ſcythico qui ſit ab hoſte procul,
Et tua, ſi fas eſt, a cęſare proxime cęſar
Numina ſint precibus nō inimica meis.
Sic fera quāprimum panido germania vultu
Ante triumphantes ſerua feratur equos.
Sic pater in pylios, cumęos mater in annos
Viuant, & poſſis filius eſſe diu.

Vt anteaq̄ relegarer ſolitus eram de more mane ſalutare quod fieri ſolebat prima et ſcda hora. Mart. prima ſalutantes atq; altera pertinet hora. Numē coele. Auguſtum deū. Quod tri. re. Quod exhibeas mihi a te in vrbem reuocato. Nil ma. Quam. s. ſalutare numen Cęſaris vt prius ſolebā. Quid no. ocu. Subandi deeſt. Niſi ſo. pala. Niſi romanę ędes. Qui lo. Quę ipſa palatia. Ab lato cęſa. Amoto Auguſto cuius pr̄ntia nobilitat Romana palatia et totam vrbem. Hunc, Hanc, Auguſti effigiem. Faciem ſuę pr̄ię, Formam Romanę vrbis pr̄ię Auguſti. Fallor, Erro q̄ non ē mihi iratus Auguſtus. An ſunt irati mi. An iram in me prę ſeferunt. Supprime, Retine. Parce puer, Ignoſce tu o Tiberi, Per puer. n. Tiberium intelligit. Tua cura, Tua ſolicitudo circa res Imperij Romani. Per pr̄ię nu. Per Martem vel Romulū, aut deum aut larem cuius nomen ignotū fuit vt ſcribit Macro. Itē aūt precat Auguſti imaginē vt ſibi ignoſcat. Perq; to. ſo. Liuiam Auguſti vxorem dicit. Et cui ma. Et quę ingt maieſtatē dēam pōt ferre. Perq; ti bi ſi. Tiberius dicit.

Ex hoc aūt loco et ſequētibus verſibus colligi pōt mortuo Druſo Tiberij fratre ipſum Tiberium expeditionem ſuſpiſſe aduerſus Germanos vt ſupra etiā diximus. Ante eq̄s trium. Ante equos Tiberij de Germania deuicta Triūphum agētis. Erat aūt ꝯſuetudo, vt ante īperatores triumphantes portarentur capta oppida pi-cta et puincię. In annos py. In annos Neſtoris, q a poetis dicit trecētū annos vixiſſe, per pr̄em āt Auguſtū intellige, per m̄rem vero Liuiā. In an. cumęos, In annos longiſſimos quēadmodū dicunt ſibyllas cumanas vixiſſe. Scribit. n. Serui. Apollinē ſibyllā pro amore dilexiſſe ē ei obtuliſſe poſcēdi qđ vellet arbitriū, illa hauſit harenas manibus et longam vitam poposcit. Apollo rńdit id poſſe fieri ſi Erythreas inſulam in qua habitabat relinqueret, ē cā nunq̄ videret, profecta igit cumas tenuit ē illic defoeta viribus corporis vitā in ſola voce retinuit, qđ cum ciues eius agnouiſſent ſiue inuidia, ſiue miſeratione cōmoti ei Epiſtolam miſerunt creta ātiquo more ſignatas quę viſa terra (nā erat de eius inſula) in mortem reſoluta eſt.

Anni mei Sibylla cumana

Perq; tuos ne. Et per Tiberij filios alterū nālem, alterū adoptiuum vt ſupra dictum eſt. Vel auo, Vel te Auguſto. Vel pr̄e, Vel Tiberio. Magno gra. Celeriter. Per tua ius. Quēadmodum iubes hoc eſt q fiunt clari vt vis et iubes. Contrahe, Imminue. Et tua, Nunc Tiberij imaginem precatur.

eam & Maro hanc ob cām longęuā appellauit. Proper. Et ſi cumęę ſclā vatis aget, Et alibi, At me non ętas mutabit tota ſibyllę. Et pos. fi. eſſe diu, Et diu tu cū parentibus viuas. Tu quoq; ꝯueniēnu. Tu quoq; Liuia digna vxor, Ad Liuię. n. imaginem miſſam ꝯuertit ſermonem poeta poſteaq̄

Tu quoq; conueniens ingēti nupta marito,
 Accipe non dura supplicis aure preces.
Sic tibi vir ſoſpes, ſic ſint cum prole nepotes,
 Cūq; bonis nuribus q̄s peperere nurus.
Sic quem dira tibi rapuit germania Druſus
 Pars fuerit partus ſola caduca tui.
Sic tibi mature fraterni funeris vltor
 Purpureus niueis filius inſtet equis,
Annuite o timidis mitiſſima numina vo(tis,
 Preſentes aliqd proſit hēre deos.
Ceſaris aduentu tutus gladiator harena
 Exit & auxilium non leue vultus habet.
Nos q̄z vr̄a iuuet q̄d qua licet ora videmus,
 Facta quod ē ſupis tā domus vna tribus.
Foelices illi qui non ſimulachra ſed ipſos.
 quippe deū coram corpora vera vident.
Quod quoniam nobis inuidit inutile fatum,
 Quos dedit ars vultus effigiemq; colo,
Sic homines nouere deos, quos arduus ether
 Occulit & colitur pro ioue forma iouis,
Deniq; que mecū eſt & erit ſine fine, cauete
 Ne ſit in inuiſo veſtra figura loco,
Nam caput e noſtra citius ceruice recede,
 Et patiar foſſis lumen abire genis,
Quā caruā vobis o publica numina raptis,
 Vos eritis noſtre portus & aura fuge.
Vos ego cōplectar geticis ſi cingar ab armis,
 Vtq; meas aquilas veſtra ego ſigna ſeq̄r.
Aut ego me fallo, nimiaq; cupidine ludor,
 Aut ſpes exilij commodioris adeſt.
Nā minus & minus eſt facies i imagie triſtis,
 Viſaq; ſunt dictis annuere ora meis.
Vera precor ſiant timide preſagia mentis
 Iuſtaq; quamuis eſt ſit minor ira dei.

Auguſtum & Tiberiū ſpatus eſt. Non du. au. Nō difficili aure ſed placida me audi. Preces ſuppli. Preces ſupplicātis Ouidij. Vir, Maritus Auguſtus. Cum ple ne. Per plem Tiberiū intelligit, p nepotes vo filios Tiberij. Cumq; bo. nu. Et cum ipſis ſi liorum Druſi & Tiberij vxoribus, & ſubaudit ſint ſoſpites. Eſt aūt ſenſus. Et il le ēt nepotes q̄s genuere nurus tue ſint & ſoſpites vna cū ipſis nuribus. Ordo vero talis eſt. Et ille. s. nepotes quas nurus peperere ſint ſoſpites cū bonis nuribus. Sic quē di ra tibi, De Druſo fratre Tiberij Liuie filio et Auguſti priuigno q i Germania perijt abūde diximus ſupra. Pars fue. par. Nullus tuorum liberorum moriat amplius. Vltor fra. fu. Vltor mortis fr̄is Druſi. Purpure us fi Tiberius Liuie filius paludamento ipeatorio et purpureo indutus. Eqs ni. Eqs cādidis victoriam portendentibus, vel eqs triūphalibus. Inſtet, Im mineat hoſtibus et eis aduerſet. Annuite, Fauete. Timidis vo. Precibus meis q̄ videt timorē pſeferre. Deos pſñtes, Deos ppe ſe. quēadmodū ego hēo Auguſti Tiberij et Liuie imagines miſſas Roma. Ceſaris ad. Ceſare in harenā veniēte, Seruis (vt ſcribit Seneca) licebat ad ſtatuam confugere, apud iuris conſultos frequētr legimus ſeruos ad ſtatuam principis tanq̄ vnicum ſuffragiū ſolitos pfugere ad euitandam ſeruitiam dn̄orum, Vlpianus ſcribens ad edilitiū edictum arbitrat eū ſeruū minime eſſe fugitiuū, qui ad ſtatuā Ceſaris pfugerit, Gladiatores igit qui ſerui erant victi cōfugiebāt ad pedes Ceſaris et icolumes dimittebāt, et ſi pfugientes ad ſtatuā liberi erāt, multo magis pfugientes ad ipm ipeatorē. Exit ha. Egredit de circo harena ſtrato. Et vul. Et plaga ab altero gladiatore illi illata, vel ipſe vulneratus, In qbuſdā exēplaribus legit non vulnus ſed vultus. i. Ceſaris

Sernū ad ſtatuam imperatoris

pſētia habet non modicū ſed magnum auxilium q: ille liberat. Habet non le. auxi. Habet non par uum pſidium. Nos quoq; veſtra iuuet, Ordo eſt nos quoq; iuuet q: videmus veſtra ora et reliqua. Veſtra ora, Veſtras imagines. Qua licet. Ea qua poſſum rōne, q: non poſſum Rome eſſe et vr̄a imperatoris ora videre & liorum. Domus vna, Vna mea cella et pua domus. Tribus ſu. Tribus dijs Auguſto Liuie & Tiberio. Corpora ve. ve. Corpa vr̄a imperatorum. Inutile fa. Infortunatū mihi dānoſus. Quos de. ars vul. Vultus ipeatorum, quos ars potuit effingere. Sic ho. no. deos, Hoc pacto. s. per imagines et ſimulachra deos imortales cognoſcimus, nā pptr altam eorum formā nulli licet videre. Quos ar. et. Occu. Qui a nobis ethere ſeparant. Que me. ē, Que eſt i Scythia. In inuiſo lo. In terra hoſtili. Vr̄a fi. Vr̄m ſimulachrum. E nr̄a ce. E nr̄o corpe. Lumen, Oculos. Foſſis ge. Gena ē mēbrana illa q̄ oculū tegit, q̄s pmunit. Vobis ra. Vobis mihi ereptis a Scythis, Intelligit aūt Auguſtū Liuiam et Tiberiū, q̄s appellat deos publicos, q̄m a Romanis oībus venerabant tanq̄ publice pſone. Portus et au. Salus et fauor. Vt me. aqui. Tanq̄ mea vexilla Romana que aqlas pictas hēbāt, q̄m Aquila vniuerſorum auium regnū habet et eſt validiſſima. Ideoq; illā et principatus inſigne putabāt Romāi omē q victorie q̄cūq; bello petiſſent, auctor Ioſephus in lib. iij. de bello Iudai. Vr̄a ſi. Vr̄as imagines. Fallo me, Me decipio. Nimia cupidi. Quia nimium cupio mitius exiliū. In ima. In ſigno Auguſti. Viſaq; ſunt oi. Imagines iſte viſe ſunt mihi aſſentiri vt velint pcedere locū exilij magis cōmodū. Preſagia. Vaticinia. Timide m.e. A mēte q ſemp formidat aduerſa. Iuſtaq; q̄. Et q̄uis iuſte mecū iratus ſit Aug. tū pcor vt mecū mitius agat.

Cur aqle inſignia Romanorum

Ad Cotiam.

Regia pgenies, cui nobilitatis origo
Nomen in Eumolpi peruenit vſque Coti.
Fama loquax veſtras ſi iam puenit ad aures
Me tibi finitimi parte iacere ſoli,
Supplicis exaudi iuuenū mitiſſime vocem
Quāq; potes pfugo (nā potes) affer opem.
Me fortuna tibi, de qua qđ non ǭror hoc eſt
Tradidit, hoc vno non inimica mihi.
Accipe naufragium non duro littore nr̃m,
Nec fuerit terra tutior vnda tua.
Regia (crede mihi) res eſt ſuccurrere lapſis,
Conuenit & tanto quantus es ipſe viro,
Fortunā decet hoc iuſtā, ꝙ maxima quum ſit.
Eſſe poteſt animo vix tamen equa tuo.
Conſpicitur nunq̄ meliore potentia cauſa,
Quam quotiens vanas non ſinit eſſe pces
Hoc nitor iſte tui generis deſiderat, hoc eſt
A ſuperis ortę nobilitatis opus.
Hoc tecum cōe deis, quod vterq; rogati.
Supplicibus veſtris ferre ſoletis opem.
Hoc tibi & eumolpus gn̄is clariſſimus anctor

In Nonam Epiſtolam Enarratio.

Regia progenies, Ad cotiam filium Cotij regis Thracię hanc epiſtolam ſcribit laudatq; illum a generis origine, monetq; regium ac omnium eſſe miſeris ſuccurrere et ſibi potiſſimum ob ſtudia poeticę facultatis, ſi quidem illa quaſi quoddam amicitię vinculum habent, poſtremo eum rogat, vt omnia terra ſua bellicoſa in qua exulabat ſit ei fida et amica. Regia pgenies, Fili regis, Ordo eſt O Coti regia progenies et reliqua. Hunc autem Cotium filium regis Thracię et getarū fuiſſe libet ſuſpicari, quē Tranquillus Coſſonem appellat, cui. M. Antonius ſcripſit Auguſtum filiam Iuliam deſpondiſſe quo tempore ſibi quoq; inuicē filiam regis in matrimonium petiſſet. Sane Cotium ſeu Cotius huius patrem (vt existimo) regnaſſe I thracia tuliſſeque auxilia Pompeio ciuilibus bellis, ita docet Lucanus. Tunc ſodalium fortēque Cotium, Ammianus Marcellinus Alpes Cotias dictas eſſe a Cotio rege qui per domitis gallis eas exſtruxit molibus magnis compendiarias et viantibus opportunas, qui in amicitiā Octauiani principis receptus eſt. Peruenit vſq; in nomen eumolpi, Deſcēdit vſq; ab Eumolpo, Eumolpus enim Neptuni et Chiones boreę et Orithię filię filius fuit et ex Thracia in Atticam venit, Eum ſane Homerus carmine ſuo fortem appellat de illius preterea genere nihil, in pugna olim inter Athenienſes et Eleuſinios interijt Erichtheus Athenienſium rex et Immaradus Eumolpi filius, quod bellū inter eos fęderis cōditionibus depoſitum eſt, vt Eleuſinij in ceteris rebus Athenienſibus parerent, ſed ipſi ſeorſum rem ſacram facerent, Cereris vero et Proſerpinę ſacra peragerent Eumolpus et Celei filię, de eius morte nihil cōpertū habeo, illius monumentum non ſecus Eleuſinij oſtēdebant q̄ Athenienſes. Auctor Pauſanias. Soli tibi finitimi, Terrę tibi vicinę. De qua ꝙ non queror hoc ē. Quaſi dicat de fortunę malis omnibus queror hoc vnō excepto, ꝙ ea me tibi vicinum eſſe voluit. Tradidit me ibi, Me tibi vicinum exhibuit. Hoc vno non inimica mihi, In hoc ſolo mihi nō infenſa, nam in reliquis mihi fuit inimica. Accipe naufragium noſtrum, Accipe meum infortunium & me relegatum in tuo ſolo. Non duro littore, Non aſpero ſed benigno placido et propitio ſolo, Quaſi dicat, Ego relegatus tanq̄ naufragus ſupplex ad littus tuum pfugio pcorq; vt me benigne excipias. Nec fuerit terra Nec permittas me fuiſſe magis tutum in mari, ex quo ad littus tuum enataui q̄ terra tua. Tutiore; enim ſumus in terra q̄ in mari, Ex quo poeta innuit illic tutiorem ſedem ſperandā q̄ in mari, Quod ſi ſibi tam longa nauigatione peperit, multomagis eius terram intelligit debere et parare, legit etiā Ne fuerit terra, ſed idē eſt ſenſus. Eſt res regia, Eſt res ad regem pertinens, Reges enim tanq̄ dij in terris debēt eſſe perq̄ bn̄fici, in ea re.n. maxie deos imitantur. Lapſis, His qui errauerunt. Et que. tan. vi. Et ſuccurrere lapſis decet te filium regis. Fortunam de. hoc iu. Hoc ē. s. miſeris ſuccurrere conuenit tuę fortunę et foelicitati, quę iuſta eē dr̄, vel pertinet ad fortunam iuſtam non aūt ad variam et cęcam. Quę maxima quum ſit, Quāuis bēās inquit magnum imperium maiori tamen dignus eſſes. Vix ta po. eſſe equa tuo aīo, Tamen vix pōt eſſe equalis & tāta q̄tam aīi tui magnitudo exposceret. Potentia Fortuna foelix alicuius. Meliore cauſa, Probabiliori materia. Non ſinit preces eſſe vanas. Non permittit preces eſſe irritas et non fundi incaſſum. Senſus eſt. Nullius potentia melius cōſpicitur q̄ quā preces ſupplicantiū exaudiunt. Deſiderat hoc, Requirit vt meas pces exaudias. A ſuperis ortę nobi. Nobilitatis a dijs originem ducentis, hoc autem dicit pp̄ter Eumolpum filium Neptuni et Chiōes filię boreę generis ſui anctorem vt diximus. Hoc tecum cōe deis, Hoc eſt tibi cum dijs cōe ꝙ preces exaudias quemadmodum et illi. Supplicibus veſtris, Hominibus vos ſuppliciter pcantibus. Et Eumolpus. Et Thrax ille Neptuni et Chiones filius.

Prior Eumolpo, Maior natu ipſo Eumolpo, Ex Orithya enim Erichthonij filia nata eſt Chione mater Eumolpi. Erichthonius, Erichthōius ſeu Erichtheus rex fuit Athenarū, quem Minerua (vt ſcribit Homerus) rure vbi natus erat ſuſcepit educa

Cotiſus rex getarum Coaſo

Cottię alpes

Eumolpus

Erichthonius Erichtheus rex

Et prior eumolpo ſuadet erichthonius
Nam quid erit, q̄re ſoluto dignemur honore
Numina, ſi demas velle iuuare deos?
Iuppiter oranti ſurdas ſi prębeat aures
Victima pro templo cur cadet icta Iouis?
Si pacem nullam pontus mihi p̄ſtet eunti,
Irrita Neptuno cur ego tura feram?
Vana laborantis ſi fiant vota coloni.
Accipiet grauidę cur ſuis exta ceres?
Nec dabit intonſo iugulū caper hoſtia baccho,
Muſta ſub inducto ſi pede nulla fluant.
Cęſar vt imperij moderetur frena p̄camur,
Tam bene q̄ patrię conſulit ipſe ſuę
Vtilitas igitur magnos homineſq; deoſq;
Efficit auxilijs quoq; fauente ſuis,

niſq; et Athenienſi populo pro rege tradidit. Ideoq̄ illi annua ſolennia Athenienſes in ea inſigni vrbe agunt taurorū agnorumq̄ ſacrificijs. Nam quid erit. Nam cur fiet. Quare ſoluto dignemur honore, Numina, Quare dijs ſacrificia exhibeamus eoſq; colamus. Si demas, Si adimas ſi remoueas Deos velle iuuare, Deos velle hominibus et miſeris opem ferre, Quid eſt cauſę inquit cur homines velint deos immortales tanto honore afficere, ſi viderint eos nolle miſeris opem ferre, quaſi iuuat eos colli nullā alias ob cauſam niſi q̄ nos iuuant, qua re adempta nemo illos colet. Surdas aures, Aures inexorabiles. Victima icta, Victima cęſa. Pro templo, In templo aliter dicimus pro roſtris.i. ante roſtra ve p̄ſcęnia pulpita quę ſunt ante ſcęnam vt eſt auctor caper, et pro curia ante curiam, Sed q̄ victimę in templis ante aras non ante templa cędebant, ideo pro templo in templo non ante templum exponis. Nullam pa. Nullam tranquillitatē. Mihi eūti, Mihi nauiganti. Irrita tura, Tura nihil proficientia et minime ip̄m Neptunum placantia, qui

Cur Neptunus mari Imperauit

q̄ primus nauigandi arte inuenta claſſeq; inſtituta prefectus eſt a Saturno traditus, Ideo tradūt eum mari imperaſſe ſacraq; ei a nauigātibus facta, auctor Diodorus. Fiant vana, Non exaudiātur a dijs Solent.n. agricolę auidi dijs vota facere et eos orare vt ſibi multas fruges p̄dant. Accipiet gra. Cur inq̄t ſacrificabit Cereri porca, ſi preces agricolarū incaſſum fundent, vt autem Cereri

Cereri porca ſacrificat

ſacrificarent agricolę, ita p̄cipit Maro. Cuncta tibi cer[illegible] pubes agreſtis adoret, Cui tu lacte fauos et miti dilue baccho. Terq; nouas circū foelix eat hoſtia fruges. Ois q̄ chorus et ſocij comitentur ouantes Et cererem clamore vocent in tecta, neq; ante Falcem maturis quiſq̄ ſupponat ariſtis. Quā cereri torta redimitus tempora q̄rcu Det motus incompoſitos et carmina dicat. Suis grauidę, Porcę p̄gnantis, initium imolandi a ſuillo gn̄e ſumptum exiſtimat Ouidius, cuius rei cauſam in faſtis ita aſſignat. Prima ceres auidę gauiſa eſt ſanguine porcę Vlta ſuas merita cęde nocentis opes, Nam ſata vere nouo teneris lactentia ſuccis Eruta ſetigerę comperit ore ſuis, et in met. idem etiam ita refert. Prima putatur Hoſtia ſus meruiſſe mori q̄ ſemine pando Eruerit roſtro ſpemq; interceperit anni Scribit et Varro initijs Cereris eam victimam imolari ſolitam, cędebantq; porcum initijs pacis in coniunctione foederis, vt idem ſcribit, et

Initium imo. ādi

nuptiarū initio noua nupta et nouus maritus in hetruria porcum imolabant Priſci quoq; latini et gręci in Italia idem feciſſe videntur, nam et noſtrę mulieres maxime q̄ nutrices nām qua foeminę ſunt in virginibus appellabant porcum, vt alibi diximus, Mactabat aūt porcus Cereri, q̄ hoc aīal frugibus nocet, Solebant.n. victimę p̄ q̄litate numinum imolari, et vel cędebantur quę obſunt eorū muneribus vt caper libero q̄ vitibus nocet, capra Minervę q̄ lambendo quoq; oliuam ſterilem facit, vel aliq̄ ſimilitudine credebantur numinibus placitę vt inferis nigrę pecudes. albę ſuperis, Mactabat aūt Cereri tam porcus q̄ porca, ſz Ouidi. hoc loco foeminā magis elegit, q̄ electiones fiunt. Vergi. cęſa iungebant foedera porca, vel q̄ (vt ſcribit Serui.) in oībus ſacris foeminini generis victimę potiores ſunt, vnde ſi per marem litari non poterat ſuccidanea non poterat adhiberi, Porca p̄terea quę Cereri mactabat ab ea qui mortuo iuſta non feciſſet, idest glebam nō obiecisset p̄cidaneā vocari, q̄ mos erat ea facere priuſq̄ nouas fruges guſtarēt auctore Pōpeio, q̄ p̄cidaneam porcam a p̄cidendo dictam oſtendit, q̄ imolaret anteq̄ nouam frugem p̄ciderent, Eligebant aūt ad ſacrificia porci maiores, et (auctore Donato) dicebant Eximij, nam boues ad id electos egregios, oues lectas dicebant, Cato in re ruſtica docet quo modo anteq̄ meſſem incipias porcam p̄cidaneam facias. Intonſo baccho, Baccho crinito, cui Caper mactat ob cām ſupradictā. Vergi. Baccho caper omnibus aris Cędit, et veteres ineunt proſcęnia ludi. Caper hoſtia, Appoſitio figura eſt. Sub pede inducto, Sub pede impoſito vuę, Bacchus.n. vindemię dicit preeſſe. Vergi. Huc pater o lenee veni nudataq; muſto Tinge nouo mecum direptis crura cothurnis. Cęſar vt imperij, Senſus eſt, Ego quoq; non deſino Cęſarem precari, vt manum in me ſuam ponat et imperio ſuo parcius vtatur, ac ea ęquitate mecum agat, qua patriam gubernat, Vel hoc dicit p̄camur, vt Cęſar ſit incolumis, quo poſſit diu gubernare tam bene imperium Romanum, q̄ bene gubernat Romā. q.d. non hęc fieret, ſi nollet Cęſar iuuare mortales, Vel certe precamur Cęſarem tanq̄ Deum vt Romanā rēp. cū optime gubernet, quaſi inferat illum tanq̄ Deū ideo coli, q̄ nouerit eū velle iuuare et p̄ię et imperio Ro. Auxilijs quoq; fa. ſuis, Vno quoque vtilitatē ſuā amante, ex quo colligit vtilitatis proprię gr̄a hęc fieri. Intra q̄ſa ca. Ia. Mihi in terra

Precidanea porca

Eximij porci

Egregij boues

Lectę oues

Tomitana tuo imperio ſubiecta relegato. O coti
ꝓgenies, Ordo eſt O coti ꝓgenies digna et reliqua.
Parente tuo, Patre tuo Cotio. Conueniẽs volu.
Voluptas quę homini ↄuenit, legit & voluntas.
Et meli. nul. Et fauor nullo alio mõ melius q̃rit,
q̃ quum homo hoĩem ſeruat, Eſt.n. (ut Pli. docet)
decus mortali iuuare
mortales. Quis non
antyphatem leſtrigo-
Leſtrigones na deuonet? Leſtrigo
nes ppl̃i fuere in extre
Antiphates rex mo Italię Siciliã verſus
efferis moribus, habi-
tantes prius urbẽ For
miarũ inter Terraci-
nam et Sinueſſam, eo
rũ rex fuit Antiphates.
Ouidi. Inde lami uete
res leſtrigonas inquit
in urbẽ. Venimus, An
tiphates terra regna-
bat in illa. Formię in-
quit Pli. apud Caietas
antiquiſſima leſtrigo
num ſedes, ad hos (ut
ſcribit Home. li. x. odyſ
ſeę) quum peruenıſſet
Vlyſſes, et illos aduer
ſos experiretur, unica
perdita naue diffugi
ens puenit ad Circen,
Deinde quum rediens
peruenıret ad Pheacas,
et inconuiuio Alcinoi hos et Cyclopas humana
carne ueſci narraret, fingentem et mendacem Iu-
ue. exiſtimauit, Et Thucidides & id fabuloſum pu
tauit, Gelius tñ eos Cyclopasq; et Cercyona ferocis
ſimos et immanes, ac alienos ab oĩ humanitate
tanq̃ in mari genitos, et ideo Neptuni filios fuiſſe
ſcribit, Sane Homerus docet Antiphatem unius ex
Vlyſſis ſocijs deuoraſſe, unde eum cruentum Pa-
pinius appellauit, quum dixit. Littusq; cruenti. Anti
phatę. Aut qs im. Aut qs uitupat, q. d. nemo, im
mo oẽs laudant. Munifici Alcinoi, Liberalis Al
cinoi, Fuit enim Alcinous rex Pheacũ iuſtiſſimus
Alcinous Nauſithoi filius apud quem (ut docet Homerus in
Odyſſea) Vlyſſes naufragus diuertit, ubi regio con
uiuio honorifice ſuſceptus errores ſuos exponebat,
cui rex ſi ſecum habitare uellet Nauſicę filię con
iugium offerebat, quod ille renuens multis ab eo
muneribus donatus, et naue cum ſocijs diſceſſit,
Dona aũt hęc fuerunt. Veſtes auro et argento in
textę, Lebetes, paterę, multũq; auri et argenti, Apud
Homerũ Neptunus tradit Vlyſſem non tñ ſibi ex
Troiana uictoria cõparaſſe, nec tantum in pfias
Caſſandrus referre potuiſſe nullo uexatum naufragio, quantũ
Alcinous dederit, unde non imerito Ouidi. illum
Caſſandrea munificum appellauit. Non tibi Caſſandrus pa-
colonia ter eſt, Caſſandrum a quo Caſſandrea Colonia in
Macedonia appellata, quę olim Potidea dicebat, ſe
mꝫ uiuos hoĩes ſepeliſſe, unde poſtea a ſuis hoſti

Tu quoq; fac proſis intra tua caſtra iacenti
O coti progenies digna parente tuo.
Conueniẽs hoi hominem ſeruare voluptas,
Et melius nulla quęritur arte fauor.
Quis nõ antiphatẽ lęſtrigõa deuoret? aut qs
Munifici mores improbat Alcinoi?
Non tibi Caſſandrus pr̃ eſt, durusue Capha-
Quiue repertorem torruit arte ſua. (reus;
Sed quã Marte ferox, & vinci neſcius armis,
Tam nunquam facta pace cruoris amãs,
Adde quod ingenuas didiciſſe fideliter artes
Emollit mores, nec ſinit eſſe feros.
Nec regũ quiſq̃ magis eſt inſtructus in illis,
Mitibus aut ſtudijs tempora plura dedit.
Carmina teſtantur, quę ſi tua noia demas,
Threicium iuuenam compoſuiſſe negẽ.
Neue ſub hoc tractu vates foret vnicus orpheus,
Biſtonis ingenio eſt terra ſuperba tuo.
Vtq; tibi ẽ animus cũ res ita poſtulat, arma

bus eodem genere mortis periit. Ouidi. ul. Aut ſicut
periit pereas caſſandreus ille. Quem ſua gens mul Caphar
eo cinere diſperſit. Durusue caphareus. Et crude- us
lis ille mons Euboię inſulę ad Helleſpontum pro-
ſpectans, quem montem poeta p Nauplio Palame
dis patre vĩ accipere, ſicut et Maro quum dixit. Scit Naupli
triſte Mineruę. Sidus, us
& euboicę cautes, vltor
que caphareus. Ferunt
enim Naupliũ vt Pala
medis filii inſontis in
terfecti Vlyſſis aſtu re
deuntibus Grecis I pa
triam ilio diruto co
orta ſeua tempeſtate
Caphareum montem
ↄſcendiſſe, et nocte ac-
cenſa face quaſi i por-
tum ſalubrem periclí
tantes acciret in aſper
rimos ſcopulos eio-
caſſe, ob quam cãs me
rito durus appellatur
et crudelis ab Ouidio.
Qui ue repertorem,
Perillaum dicit reper- Perillaus
torem ęnei tauri, quo
ſupplicij genere ille pri
mo a Phalaride affe-
ctus eſt, vt alibi pleni-
us diximus, vnde Sili-
us poeta ita cecinit.
Cuius celata gerebat
Taurum parma trucem poenę monumenta ve-
tuſtę. Ille vbi torreret ſubiectis corpora flammis.
Mutabat gemitus mugitibus actaq; veras. Credere
erat ſtabulis armenta effundere voces. Haud im-
pune quidem, nam dirę ↄditor artis. Ipſe ſuo mo
riens inmugit flebile tauro. Sed q̃ marte ferox, Sed
quantum in prelio es ferox, et neſcis vinci, tantus
ſuperatis hoſtibus & ↄfecta paci minime es auidus
cędis et cruoris, quibus verbis colligit illum mites
eſſe, et minime crudelem. Ingenuas artes, Libera-
les diſciplinas. Emollit mores, Mores tuos placi-
dos reddit et manſuetos. Magis ẽ inſtructus in
illis, Magis eſt in illis eruditus, legit etiã edoctus,
hoc eſt valde doctus. Mitibus ſtudijs, Manſueto
ribus diſciplinis. Dedit plura tempora, Plus tem-
poris conſumpſit. Carmina teſtant. Verſus tui
ſunt teſtes te multum temporis conſumpſiſſe i ar-
tibus ingenuis et ſtudijs poeticis. Si tua nomina
demas, Si te auctorem eorũ non feceris. Threiciũ
iuuenem, Te in Thracia habitantem, tanq̃ filius
regis indigenę. Sub hoc tractu, Sub hac Thracię
regione. Foret vnicus vates, Foret ſolus poeta, Or Orpheus
pheus enim Thrax fuit, poetaq; et Theologus ex-
cellentiſſimus qui (vt docet Diodorus) doctrina
melodiaq; ac poeſi excęſſit omnes, quorum extat
memoria, et ſuauitate cantus inſignis, Compoſu
it aũt hymnos ad omnes fere deos, ſcripſit etiam
Argonautica, quis Ariſtoteles neget Orphei fuiſſe

opus. Biſtonis ter. Terra Thracię ſic dcā a Thracię ſtagno Biſtonio Abderę vrbi vicino. Eſt ſuperba. Eſt nobilis. Cum res ita poſtulat, Cum ita exigit cauſa. Et tingere manus, Et manū aſpergere. Vtq; eſt, Et vt eſt alius. Colla flectere, Colla in gyrū torquere. Doctus, Subaudi, et vt eſt alius doctus. Tempora ſic ſtudijs, Quando inqt patris tui ſtudijs ē bellicę exercitationi operam dediſti, aut certe voluntati patris morem geſſiſti, et humeris tuis ſuſtētaſti molem et negocia regni paterni, ne p ſomnū, aut ignauiā corpus marceſcat, poetica facultate tibi īmortalitatem cōparas. Tua ocia, Tua a labore vacatio et a regni negocijs. Marceſcant, Veterno putreſcant. In aſtra lucida, In coelū vbi ſunt ſidera lucentia. Pieria via, Via muſarum hoc ē ſtudijs poeticis. Hęc res, Hęc facultas poetica.

Aliqd foederis, Aliqđ amoris vinculum, Solent enim ſtudia cōia homines maxime cōciliare, quemadmodū enim cōnexę ſunt (vt diximus) diſciplinę ita quoq; doctoꝝ hominum inuicem animi copulantur. Qui vero ſub alicuius doctrinę

Contra Idoctos

fuco delitēſcunt tumidi atq; inflati contra doctos inſurgunt, vt pauloante vidimus quendā in magiſtratu vni ex tuis Cardinalis Reuerendiſſime doctiſſimo viro neſcio quid humiliter ac iuſtiſſime petenti, ac etiam dicenti docti doctos amabunt, ſi modo docti erunt linguam exertantem ranciduium neſcio quid in eum ac doctos reſpondiſſe. Quare diſcedēs ab eo ſubtriſtis domeſticus ille tuus dictitabat mecum verū eſſe tritum prouerbius illud. Monſtrum in corpore monſtrum in animo, et huiuſmodi homines turgidos et inflatos falſa litterarum ſpecie doctis eſſe ac bonis inimicos. Verumq; a ſapientibus dici Magiſtratum virum oſtendere. Sed ille tanq̄ idignus qui a doctis nominet, cum ſui ſimilibus faceſſat cū ſupina illa arrogātia ſua genuina vtaturq; ſuis moribus. Docti vero doctrinam verum bene olentes coniuncti ſtudijs cōmunibus et irretiti ſe mutuo amabunt. Eiuſdem ſacri, Eiuſdem ſtudij, poetę enim Apollinis ſacerdotes eſſe dicuntur. Ad vatem, Ad

Docti doctos amabūt

Mōſtrū in corpe mōſtrū in aīo

Magīrat⁹ virū oſtendit

Sumere, & hoſtili tingere cęde manum.
Vtq; eſt excuſſo iaculum torquere lacerto,
Collaq; velocis flectere doctus equi.
Tēpora ſic ſtudijs data ſunt vbi iuſta pr̄nis,
Atq; tuis humeris forte quieuit opus.
Ne tua marceſcant per inertes ocia ſomnos
Lucida pieria tendis in aſtra via.
Hęc quoq; res aliqd tecū mihi foederis affert
Eiusdem ſacri cultor vterq; ſumus.
Ad vatem vates orantia brachia tendo.
Terra ſit auxilijs vt tua fida meis.
Non ego cęde nocens in ponti littora veni.
Mixtaue ſunt noſtra dira venena manu.
Nec mea conuicta ē ſubiecta gemma tabella
Mendacem ceris impoſuiſſe notam.
Nec quicq̄,quod lege veter cōmittere,feci,
Eſt tamen his grauior noxa fatēda mihi.
Neue roges quę ſit ſtultam cōſcripſimus artē
Innocuas nobis hęc vetat eſſe manus.
Et quid pręterea peccarim quęrere noli.
Vt pateat ſola culpa ſub arte mea.
Quicqd id eſt habuit moderatā principis irā
Qui mihi natalē nil niſi dempſit humū.
Hac quoniam careo tua nunc vicinia pſtet
Inuiſo poſſim tutus vt eſſe loco.

te poetam. Vt tua terra, Vt Tomitana vrbs relegationis meę ſedes. Cęde nocens, Aliquo interfecto. In littora ponti, In littora maris pontici.

Sunt miſta, Non ſubaudiendum eſt, hoc eſt nemini etiam venenum potandum propinaui. Cōuicta eſt, Eſt in iudicio ſuperata. Gemma mea, Meus annulus et ſigillum, tanq̄ falſo ſignauerim teſtamenta, qđ fieri ſolitus fuiſſe queritur Iuuenalis. Subiecta tabella, Suppoſita teſtamētaria tabella. Mendacem notam, Falſum ſigillum. Solebant enim fictum teſtamentum componere et falſos teſtes adhibere, qui illud ſuis gemmis et ſigillis ſignarent ſcio illo quem teſtatorem falſo prędicabant, hi autem a romanis deprehenſi et conuicti mittebantur in exilium. Quod vetter lege, Quod legibus facere prohibeatur. Grauior noxa, Maius peccatum, quia leſit non priuatam perſonam ſed publicam hoc eſt Auguſtum. Quę ſit, Quod crimen et noxam admiſeris. Stultam artem, Pręcepta artis amatorię a me ſtulte cōpoſita. Manus īnocuas, Manus innocentes, Ea enī ars amatoria me nocentem facit, et dignum hac poena. Pręterea, Poſtmodum et pręter ſupradicta. Pateat ſub ſola arte, Solummodo dicatur fuiſſe cauſa artis amatorię, hoc eſt vt nihil aliud dicatur fuiſſe cauſa relegationis meę, q̄ ars amatoria a me ędita. Quicquid id eſt, Qualecunq; eſt id cuius cauſa relegatus ſum. Moderatam, Modeſtam, quia non tali ſupplicio affectus ſum, quale merebar. Nil, Nihil aliud, intelligit autem fortunas, quę exulibus adimebantur, quas ſibi relictas innuit, Nilum autem eſt minimum illud, quod grano fabę adhęret, unde Nihil et Nihilum, et per ſincopen Nil. auctor Varro, Priſcianus tamen aliter etiam ſcribit. Niſi natalem humum, Niſi ſolum Romanum vbi educatus ſum, mittēdo me in exilium.

Nilum Nihil

Tua vicinia, Tui populi vicini Tomitanę vrbi. Inuiſo loco, Loco mihi odioſo propter exilium aut loci incommoda,

In Decimam Epiſtolam Enarratio.

Ad Macrum.

ECquid ab impreſſę cognoſcis imagine cęrę,
Hęc tibi Naſonem ſcribere verba macer?
Autoriſq; ſui, ſi non eſt annulus index,
Cognita ne eſt noſtra littera facta manu?
An tibi noticiā mora temporis eripit horū?
Nec repetunt oculi ſigna vetuſta tui.
Sis licet oblitus gemmę, pariterq; manuſq;,
Exciderit tantum ne tibi cura mei.
Quam tu vel longi debes conuictibus eui,
Vel mea quod coniunx non aliena tibi ē.
Vel ſtudijs, qbus es, quā nos ſapientius vſus,
Vtq; decet nulla factus es arte nocens.
Tu canis ęterno quicquid reſtabat Homero,
Ne careant ſumma troica bella manu.
Naſo parū prudens artem dū tractat amādi,
Doctrinę pretium triſte magiſter habet.
Sunt tamen inter ſe communia ſacra poetis,
Diuerſum quamuis quiſq; ſequamur iter.

ECquid ab impreſſe, Ad Macrum poetam ſcribens, multas indicijs oſtendit debere eum eſſe memorem ſui, et priſtinę amicitię, cuius fructu et amoris ſigna, ſi illi in mentem venerint, dicit ſe abſentem, futurum illi tanquam pręſentem ſemper ante oculos, quod ſe in extremo mundi cardine facere profitetur, ſiquidem eū mentis oculis intuetur, et tanquam pręſentem alloquitur, quod vt ipſe quoq; efficiat in ſenſe, precatur poeta. Ecquid cognoſcis? Nunquid cognoſcis? Ab imagine impreſſe cęrę, A ſigno inſculpto, et impreſſo litteris, quę ſignantur gemma habente ſignum, et imaginem aliquam. Auctoris ſui, Ouidij hęc ſcribentis. Si annulus, Si gemma in annulo incluſa. Annulus autem ab antiquis Vngulus vocabatur, poſtea et greci et noſtri (auctore Plinio) illum Symbolum appellauere. Terentius in Andria. Symbolum dedit, coenauit. Vngulum etiam Oſci annulum appellabant vnde Vngula tam veſtem dictam volunt ab vngulis hoc eſt ab annulorum figuris eam nunc Damaſcenam figuratam dici putant. Annulorum autem originem plerią; ad Prometheum referunt, quāquas illi ferreum annulum dederit antiquitas, vinculumq; id non geſtamen intelligi voluerit. Alij etiam ad Midam annulum referunt, quo circumacto habentem nemo cerneret, quod etiam fabuloſum exiſtimatur. Quis ergo hominum primus digitis annulum induerit, aut quis fecerit, Minime traditur. Longo certe tempore, ne ſenatum quidem Romanum annulos habuiſſe aureos manifeſtum eſt, ſiquidem his tantum, qui legati ad exteras gentes ituri eſſent, annuli publice dabantur, credo quoniam ita exterorum honoratiſſimi intelligebantur, neq; alijs vti mos fuit, ꝙ qui ex ea cauſa publice accepiſſent, vulgoq; ſic triumphabant, hi igitur ob legationem annulum acceperant, aureo in publico tantum vtebantur, intra domos vero ferreis. Quo argumento etiam annulus ferreus ſponsę mittebatur, isq; ſine gemma. Nec iliacis temporibus vllos fuiſſe annulos videmus, nusquā certe, Homerus dicit. Fabulę tradunt primum ſaxi fragmentum incluſum ferro ac digito circūdatum hoc fuiſſe annulum, et hoc gemma. Id poſtea luxuria variauit, gemmas addendo exquiſiti fulgoris cenſuque opimo digitos onerando, Mox et effigies varias cęlando, vt alibi ars, alibi materia eſſet in pretio. Multi nullas admittunt gemmas, auroque ipſo ſignabant, vt Claudij Cęſaris principatu repertum. Fuere qui ſub gemmis venena clauſerint, ſicut Demoſthenes ſummus oratorum Grecię, qui mortis gratiā annulos habuit. Idem etiā fecit Hannibal Carthaginenſis. Et littera facta noſtra manu, Et epiſtola iſta ſcripta mea dextera. Ne eſt cognita, An eſt tibi manifeſta, vtpote ante cognita? Nota tam bonum, cognitionem annuli mei et ſigilli, et manum meam. Mora temporis, Temporis diuturnitas, quę obliuionem rerum inducit. Nec repetunt, Nec in memoriam reducunt. Signa vetuſta, Antiquā imaginē annuli mei. Sis licet oblitus, Concedatur ꝙ te coeperit obliuio. Gemmę, Sigilli mei. Manuſque, Et formę litterarum mearum. Exciderit tantum, Liceat te eſſe oblitum gemmę, et manus męę, Dum tamen ne obliuiſcaris mei. Ne exciderit tibi, Non te immemorem fecerit. Quam debes, cuius curę mei es debitor. Conuictibus, ſimul viuendo. Non aliena, Vel ſanguine coniuncta, vel amica. Vel ſtudijs, Subaudi vel quam curam mei debes communibus ſtudijs, quę (vt diximus) homines inuicem conciliare ſolent, ac debent. Nulla arte, Nullis pręceptis amatorijs. Quicquid reſtabat, Quicquid poſtea, quę ipſe compoſuit, permanebat. Homerus enim Iliada in libros vigintiquatuor digeſſit, in quibus bellum Troianum deſcripſit vsque ad mortem Hectoris, reliqua vero Macer ſcribenda aſſumpſerat. Idem etiam fecit Camerinus poeta, de quo ita infra ait Ouidius. Quique canit domito Camerinus ab Hectore Troiam. Summa manu, Poſtrema fine. Habet triſte pretium doctrinę, Habet exilium ob doctrinam et pręcepta amatoria ab ipſo compoſita. Diuerſum iter, Quia Macer Heroico carmine, Ouidius elego florebat.

Annulus quē vngulū vnde vngulata veſtis, & ſymbolū appellauere

Terentij locus

Annulorum origo

Macri opus

Camerinus

Quos

Quorū te memorē q̄q̄ procul abſumus, eſſe
Suſpicor & caſus velle leuare meos.
Te duce magnificas aſię perſpeximus vrbes,
Trinacris eſt oculis te duce viſa meis.
Vidimus ętnęa coelum ſplendeſcere flāma,
Suppoſitus monti quā vomit ore gigās.
Aetnęosq; lacus, & olentis ſtagna palici,
Quaq; ſuis cyanen miſcet anapis aquis.
Nec procul hic nymphe, q̄ dū fugit elidis amnē
Tecta ſub ęquorea nūc quoq; currit aqua.
Hic mihi labentis pars anni magna pacta ē.

Quorum. Subaudi ſacrorum. Eſſe memorem, Quia Macer viderat, Ouidij poemata, et illuz eius dem ſtudij, et ſacrorum cultorem amabat, antiq̄ in exilium pficiſceret. Et caſus velle leuare meos, Et velle mihi opem ferre propter cōmunia ſtudia. Te duce, Cum Macro enim in Aſiam nauigauit poeta, et in Siciliam. Trinacris, Sicilia sic dicta a triangula ſpecie, vt docet Pli. hęc (vt eſt auctor Diodo.) primum Trinacria ab eius forma appellata fuit. Sicania deinceps ab incolis, poſtremo ab Italis, q Siculi dicabant in eā vulgo profectis Siciliam dixere. Eius ambitus ſane, eſt ſtadiorum quattuor milium trecentorum ſexaginta.

Sicilia Trinacria Sicania Sicilię ambitus Aetna mons

Flamma ętne. Igne erumpente, ex ętna Sicilię monte, qui (auctore Plinio) eſt mirus nocturnis incendijs. Eius crater patet ambitu ſtad. xx Fauilla. Tauromimium, ē Catanam vsq; peruenit feruens, fragor vero ad Maronem et gemellos colles. De ętna ita ſcribit Claudia. In medio ſcopulis ſe porrigit ętna puſtis ętna gigāteos nunq̄ taciturus triūphos. Encheladi buſtū, q ſaucia membra reuinctus. Spirat in exhauſtum flagrāti pectore ſulphur. Et quoties detrectat onus ceruice rebelli. In dextrum leuumq; latus, tunc inſula fundo. Vellitur, et dubię nutant cum moenibus vrbes, et reliqua. Sane ipſa ętnę cacumina multas ſuſcipiunt mutationes naſcentibus incendijs, nunc quidem vnum in craterem collabente igne, nunc diuiſo effluente, nunc igniti emittuntur riui, nunc flammę fumo ſeue fuligines, nunc ardentes exhalat lapides. Cęlum ſplendeſcere. Aera nimia flamma ardere. Suppoſitus monti, Fingſit poetę a Ioue fulminatum Typhoeum, propterea q̄ ille Iouem propter interfectos fratres prouocauit ad bellum, et ſuppoſitum Inarimę inſulę ſm Vergilium et Lucanum. Secundum vero Ouidius Trinacrię, ita enim cecinit in lib. v. meta. Vaſta gigantis iniecta, eſt inſula membris Trinacris, et magnis ſubiectum molibus vrget. Aethereas auſus ſperare Typhoea ſedes. Nititur ille quidem, pugnatque reſurgere ſępe. Dextra ſed Auſonio manus eſt ſubiecta peloro. Lęua pachynne tibi lilybęo crura premunt. Degrauat ętna caput, ſub qua reſupinus arenas. Eiectat, flāmasq; fero vomit ore typhoeus. Claudianus tñ non Typhoeum, ſed Encheladum Sicilię ſubiectus cecinit, vt pauloante oſtendimus, alibi tamen ita ingt. Encheladus mihi carmē erat victumq; Typhoeu. Hūc pmit inarime, hūc grauis ętna domat. Aetneosq; lacus, Et lacus Sicilię Aetnę vicinī, quos Crateras vocant, vt mox dicemus. Et olentia ſtagna palici, Per diuerſa verba lacus Syrnetus Aetneos deſignat, palici aūt fuerunt duo fratres Iouis, et Thalię nymphę filij, vel (vt maluit Lactantius grammaticus, et Seruius) Aetnę nymphę, de quibus talem fabulam refert Macrobi. In Sicilia Syrnetus fluuius eſt, iuxta quem Thalia nympha a Ioue cōpreſſa, metu Iunonis optauit, vt ſibi terra dehiſceret, quod vbi factum eſt, vt maturi partus tēpus aduenīſſet, terra recluſa ē, & duo infantes ex vtero Thalię progreſſi emerſerunt appellatiq; ſunt palici a παλιν quod rurſus et ικειν. venire, qm̄ prius in terras merſi denuo inde regreſſi ſunt. Nec longe īde lacus breues ſunt, ſed immenſum profundi aquarum ſcaturigine ſemper ebullientes, quos incolę Crateras vocant, ē nomine Dellos appellāt, fratreſq; eos palicorū exiſtimant, et habentur i cultum maximo pręcipue circa exigēdum iuxta eos iuſiurandum, nam qum furti negati fides quęritur, et iuſiurandum a ſuſpecto petit, vterq; ad Crateras accedunt, q̄ ſi fideliter faceret, diſcedebat illęſus, ſi vero ſubeſſet iuriiurando mala conſcientia, mox in lacu amittebat vitam falſus iurator. Vn̄ Silius ita cecinit. Et qui pręſenti domitant periura palici. Olentem autem appellat Palicum poeta propter aquam ſulphuream. Quamq; ſuis cyanen, Per omnia ſubauditur vidimus. Cyane autem nympha fuit ſicula ſocia proſerpinę, quę ob raptā a Plutone proſerpinam adeo fleuit, vt in fontem ſui nominis mutata fuerit, qui deinde Anapi fluuio non longe a Siracuſis cōmiſto iuxta ortygiā inſulam in mare defluxit. Fabulam plenius refert Ouidi. lib. v. meta. Nec procul hinc nymphe, Arethuſam dicit. Arethuſa autem virgo fuit venatrix comes Dianę, quę qum ęſtu fatigata ſe in Alpheo flumine lauaret dus deus illa amata potiri cupit, aufugit, ille vero dum pertinacius inſequit. Arethuſa implorato Dianę ſubſidio in fontem ſui nominis conuerſa eſt, cuius vndis qum Alpheus cōmiſcere ſe vellet, illa vero per ſubterraneos meatus diffugeret, vsq; in Siciliam proſecutus eſt. Arethuſa autem re vera fons eſt ortyga inſula ante Siracuſas, ex quo manat Alpheus labens ex peloponneſo per ſubterraneos meatus in Sicilias, cuius rei (vt Strabo docet) coniecturam faciunt, quoniam poculum quoddam in ludis olympicis in amnē ipſum decidens, ex Arethuſa demum emerſit, ſacrorumq; in olympia factorum ſordibus turbulentum fieri fluuium tradunt, quę omnia fabuloſa eſſe idem Strabo arbitratur. Et quoniam Alpheus prope Piſam et elim vrbes peloponneſi labitur, vbi Olympia quinquennalia celebrabantur, et victores coronabantur oleaſtro, ideo Silius ita cecinit. Hic Arethuſa ſuum piſcoſo fonte receptat Al

Typhoeus fulminatus a Ioue

Palici fratres

Syrnetus fluvius

Thalia nympha

Cratere seu Delli

Cyane

Arethuſa

Eheu quam diſpar eſt locus ille getis.
Et quota pars hęc ſunt rerũ q̃s vidimus ãbo,
Te mihi iucundas efficiente vias.
Seu rate cęruleas picta ſulcauimus vndas,
Eſſeda nos agili ſiue tulere rota.
Sępe breuis nobis vicibus via viſa loq̃ndi ẽ,
Pluraq; ſi numeres verba fuere gradu.
Sępe dies ſermone minor fuit, inq; loquẽdo
Tarda per ęſtiuos defuit hora dies.
Eſt aliquid caſus pariter timuiſſe marinos,
Iunctaq; ad ęquoreos vota tuliſſe deos
Et mõ res egiſſe ſimul, modo rurſus ab illis
Quorũ non pudeat poſſe referre iocos.
Hęc tibi ſi ſubeant, hic ſim licet oĩbus annis
Ante tuos oculos vt modo viſus ero.
Ipſe quidẽ certe cum ſim ſub cardine mũdi,
Qui ſemper liquidis altior extat aquis.
Te tamen intueor, quo ſolo pectore poſſum,
Et tecum gelido sępe ſub axe loquor,
Hic es, & ignoras, ſed ades celeberrimus abs̃s
Inq; getas media miſſus ab vrbe venis.
Redde vicem, & quoniã regio foelicior iſta ẽ,
Iſtic me memori pectore ſemper habe.

Esseda
Eſſedarij
Pilenta
Baſternę
Petorita

phaeon ſacrę portantem ſigna coronę. Nymphe, Arethuſa. Eſt autem nominatiui caſus. Hic, In hac Sicilia. Eſt diſpar, Eſt inęqualis et longe differens, quaſi dicat multo melior. Et quota pars, Et rara vel minima ps. Hęc, iſta, quę pau loante dixi. Eſſeda nos agili, Eſſedum eſt vehiculum gallicum. Vergilius. Belgica vel molli melius trahet eſſeda collo, et Oratius. Eſſeda feſtinant. pilenta. petorita naues, hinc dicti Eſſedarij, qui eſſeda agunt, erant autem pilenta (vt obiter etiam vocabulum illud declaremus) vehicula, quę auctore Seruio etiam Baſternę vocabantur, et primi fuerunt Veneti coloris, deinde ruſſati, quibus non niſi caſte vtebantur. Vergilius. Pilẽtis matres i mollibus, petorita vero (vt docet Pompeius) vehicula erant vel gallica, vel oſca, nam Oſcorũ lingua petora quatuor ſignificat, erant autem quatuor rotarum, vñ ita ſcribit Fabius. Plurima gallica valuerũt vt Rheda et petoritũ quoq;, quorum altero Cicero tamen, altero Oratius vtitur. Vicibus loquendi, Alternatim ſermonem habendo.

Fuere plura gradu, Fuere numeroſiora ipſis greſſibus et gradibus noſtris. Sępe dies ſermone minor fuit, Dies sępe viſus fuit breuior ſermone. Dies tarda, Dies ipſa quę ęſtate ẽ tardior et longior.

Eſt aliquid, Habet aliquam vim ad amorem.

Caſus pariter timuiſſe marinos, Simul fuiſſe in aliquo mortis periculo, ut nos qui inter nauigandum in Aſiam poene naufragiũ fecimus. Iuncta vota, Vota ſimul facta in ea tempeſtate. Et modo res ęgiſſe ſimul, Et modo ſubaudi, eſt aliq̃d negocium aliquod una adminiſtraſſe, et ſerio tractaſſe. Modo rurſus ab illis, interdum iterum poſt res illas, et negocia ſimul adminiſtrata. Iocos, Subaudi eſt aliquid ſimul ęgiſſe iocos, hoc eſt nos ſimul etiam iocatos fuiſſe. Sunt enim ioci in verbis. Hęc tibi ſi ſubeant, Hęc ſupradicta ſimul acta, ſi tibi i mẽtem veniant. Hic ſis licet, Quãuis ſim i Scythia. Vt mõ, Vt paulo antequã relegarer ſubaudi viſus fui. Sub cardine mũdi, Sub polo arctico. Duo enĩ ſunt poli q ſunt mundi cardines polus. ſ. arcticus et antarcticus.

Qui ſemper liquidis altior extat aquis, Mũdus enim (auctore Macrobio) erigit in ſeptẽtrionalem plagam, et vergit i auſtrale, pars enim hęc terrę quę incolit ab vniuerſis hominibus ad ſeptentrionalem verticẽ ſurgit. Iuſtinus etiam ſcribit Scythias quę ẽ in ſeptẽtrione vbi relegatus erat Ouidius adeo editiorem eſſe omnibus terris, vt cuncta flumina ibi nata in meotũ deinde in ponticum, et ęgyptium mare decurrant, non immerito igit partem illam altiorem aquis dixit poeta. Pectore, Mente. Sub axe gelido, ſub ſeptẽtrionali plaga frigida. Hic es, Es in Scythia. Celeberrimus, Frequentiſſimus.

S. pectoris naturalis ter ne altior

In getas. In populos Scythię. Redde vicem. Eſto tu quoq; mei memor, quemadmodum ego ſum tui. Iſta regio, Regio Italię vbi tu es. Eſt foelicior. Eſt fertilior, vel facit hoĩes magis foelices, aut habet maiorem foelicitatem, q̃ Scythia.

In Vndecimam Epiſtolam Enarratio.

Hoc tibi ruffe breui, Ad Ruffum fundanum vxoris ſuę auunculum hãc Epiſtolam ſcribit poeta, cuius merita dicit ſe habere in memoria, quamuis ſit longiſſimo interuallo remotus. Demum deos precatur, vt illi meritas gratias referant.

Hoc opus, Manc epiſtolam, vel forcaſſe hunc ſecundum librum, quod magis etiam placet. Properatum breui tempore, Breui a me compoſitum. Artis parum fauſtę, Artis amatorię parum fœlicis, quia eius cauſa relegatus ſum. Toto orbe, tota reliqua orbis parte, ſcilicet tota interpoſitione orbis. Sum enim in extremo orbis cardine.

Tua pietas, Tuus amor arctiſſimus.

Et prius hanc animam, Prius inquit moriar. Fiat vana, Fiat inanis, et mandetur obliuioni. Quis mea, ſubaudi ora.

Furent ſicca, Carerent lachrymis nimio dolore tanquam frigore quodam congelatis, & torpentibus, quę non poterant egredi, & ora rigare nimia conſternatione. Mœſtę ſolatia mentis. Conſolationes tuas adhibitas conturbatę et conſternatę menti meę propter relegationem.

Nobis, Mihi quem conſolabaris. Tibique, Quia tibi ipſi conſolationem etiam adhibebas. Admonitu tuo, Tuo conſilio. Fit melior, Redditur magis pudica hoc tempore, quo ab vrbe abſumus.

Nanque quod Hermione caſtor fuit, Hermione filia fuit Helenę ſororis Caſtoris, Caſtor ergo auunculus fuit Hermiones. Hector Iulo, Hector frater fuit Creuſę vxoris Aeneę auunculus Aſcanii, qui etiam Iulus appellatus fuit. Hoc, Auunculum ſcilicet. Quę ne diſſimilis tibi ſit, Quę mea vxor, vt mores tuos imitet. Eſſe tui ſanguinis, Eſſe tui generis. Vita Vitę honeſtate, et recte viuendo, vt tu facis. Sine vllis ſtimulis, Sine tuo aut cuiuſquam ſuaſu et hortamine. Plenius, Huberius. Nacta te auctorem, Aſſecuta te magiſtrum. Facit, Agit ſcilicet illud fuerat factura ſine vllis ſtimulis. Ad honores palmę, Ad victoriam currulem.

Adde, Adiunge ſcilicet ſupradictis commodis. Mandata abſentis, Quę a me abſente tibi mandantur.

Nullum onus, Nullum laborem et magnitudinem rerum mearum. O referant tibi Vitam tibi factis referant. Si pia facta vident, Si vident quę a te pie pro me geruntur. Quaſi dicat, Si curant mortalia, aut ſi pro quia exponatur.

Sufficiat diu, Diu durret et ſubminiſtret.

Iſtis moribus, Talibus tuis moribus. Soli fundani, Fundi oppidum fuit campanię patrię huius Ruffi, ad quem ſcribit Ouidi. Fundi

Ad Ruffinum.

Hoc tibi Ruffe breui properatum tempore mittit,
Naſo par: fauſtę cõditor artis opus.
Vt quãq̃ longe toto ſumus orbe remoti,
Scire tamen poſſis nos meminiſſe tui.
Nominis ante mei venient obliuia nobis,
Pectore quam pietas ſit tua pulſa meo.
Et prius hãc aĩam vacuas reddemus ĩ auras
Quam fiat meriti gratia vana tui.
Grãde voco meritũ lachrymas qbus ora rigabas
Cum mea cõcreto ſicca dolore forẽt.
Grãde voco meritum mœſtę ſolatia mentis,
Cum pariter nobis illa tibiq; dares.
Spõte qdem per ſeq; mea eſt laudabilis vxor
Admonitu melior fit tamen illa tuo.
Nãq; quod hermione caſtor fuit hector iulo.
Hoc ego te lętor coniugis eſſe meę.
Quęq; ne diſſimilis tibi ſit, pbitate laborat,
Seq; tui vita ſanguinis eſſe probat.
Ergo quod fuerat ſtimulis factura ſine vllis,
Plenius auctorem te quoq; nacta facit.
Acer & ad palmę per ſe curſurus honores,
Si tamen horteris fortius ibit equs.
Adde quod abſentis cura mandata fideli
Perficis & nullum ferre grauatis onus
O referant grates, quoniã nõ poſſumus ipſi
Dii tibi, qui referent, ſi pia facta vident.
Sufficiatq; diu corpus quoq; moribus iſtis
Maxima fundani gloria ruffe ſoli.

Publii Ouidii Naſonis de Ponto Liber Secundus Explicit.

BARTHOLOMAEI MERVLAE
Prothonotarij Apoſtolici in Tertium Librum Ouidij de Ponto enarrationes.

PVBLII OVIDII NASONIS DE PONTO. LIB. III.

Ad Coniugem.

Equor Iaſonio pulſatum remige primum,
Queq; nec hoſte fero, nec niue terra cares.
Ecqđ erit tempus, quo vos ego Naſo relinquam,
In minus hoſtili iuſſus abeſſe loco?
An mihi barbaria viuendũ eſt ſemp in iſta
Inq; tomitana condar oportet humo?
Pace tua. ſi pax vlla eſt tua pontica tellus
Finitimus rapido quã terit hoſtis equo)
Pace tua dixiſſe velim, tu peſſima duro
Pars ex in exilio tu mala noſtra grauas.
Tu neq; ver ſentis cinctum florente corona,
Tu neq; meſſorum corpora nuda vides,
Nec tibi pãpineas autumnus porrigit vuas,
Cuncta ſed immodicũ tempora frigus hñt,
Tu glacie freta iuncta tenes, & in eq̃re piſcis
Incluſus tecta ſepe natauit aqua.

AEQVOR Iaſonio pulſatum remige, Hāc huius libri primam epiſtolam ad vxorem mittit, ad ponticę regionis, vbi exulabat incommoda narrat, quibus dicit debere illi minime mirum videri, ſi mitioris ſoli exilium petat, qua in re ipſa pro marito debet prę ceteris laborare, ſi vult bonę vxoris officio fungi, Do... deinde id ſibi pręſtari poſſe, ſi ad Liuię Auguſti vxoris pręſidium confugerit, cuius clementiam ac benignitates exponit, ad quam rem peragendam diligentium eſſe tempus idoneum admonet, quo pacto autem id agendum, quid ue petendum ſit elegantiſſime colligit poeta. Æquor pulſatum, O mare ponticum remis eruditum et agitatum. Iaſonio remige, Nautis Iaſonis, qui per mare põticum primum nauigauit, quum argo naui profectus eſt ad rapiendum aureum vellus. Hoſte fero, Crudeli gente, Scythę enim crudelitate infames prę ceteris habentur. Niue. Frigoribus. Terra, Scythiam dicit. Ecquid erit tempus. Nunquid erit tempus.

In minus hoſtili loco, In loco magis amico, Eſt autem Liptote figura. Condar, Sepeliar. Si pax eſt vlla, Quia in Scythia erant homines crudeles et pugnaces. Rapido equo, Veloci equo. Diximus alibi Scythas equitatu olim plurimum floruiſſe. Scribit etiam Plinius libro octauo Scythas equitatus et equorum gloria ſtrepere. *[margin: Egitatus Scytharum]* Tu peſſima duro, Vide q̃ vehementer incommoda ſua oſtendit, ſi quidem ponticam terram appellat partem peſſimam ad perferendum exilium. Grauas, Grauia facis et intollerabilia. Tu neq; ver ſentis, Tu neq; vernalem temperiem agnoſcis, q̃ illic ſunt perpetua frigora et niues. Cinctum florente corona, Circundatum corona ex floribus. Corpora meſſorum, Corpora metentium frumenta, et quo eſtatem ſignificat. Pampineas vuas, Vuas cum ſuis pampinis. Cuncta tempora, Omnes anni partes. Immodicum frigus, Quia regio pontica ſub ipſo ſeptentrione ſita eſt nimio frigori obnoxia, quemadmodum in commentarijs noſtris in Ouidium de Triſtibus plenius diximus in ea tertij libri elegia, quę ita incipit, Si quis adhuc iſtic meminit Naſonis adempti.

Freta iuncta glacie, Mare ponticum gelu aſtrictum.

Et in equore piſcis incluſus, In ore paludis meoticę (vt eſt auctor Strabo) tanta eſt glaciei vis, vt deſtinati in glacie piſces ligonibus effodiantur ad Gangamam (ſic enim locum appellant) pręcipue Antacei delphinibus magnitudine pares, Vnde etiam Iuuenalis de piſcibus Meotidis ita inquit. Neque enim minor hęſerat illis. Quos operit glacies Meotica ruptaque tandem. Solibus effundit torpentis ad hoſtia ponti. Deſidia tardos, et longo frigore pigros. *[margin: Piſces in glacie meoticę gãgama]*

Tecta aqua, Aqua ſuperius gelata, et iõ tecta. Sepe natauit, Sępe vagatus eſt per mare, Superior autem aqua ideo in ponto magis quam inferior congelatur, quia ſuperior e fluminibus tanquam leuior frigore et aquilonio flatu aſtringitur. Nam nonę marina aqua contrahitur. ſed tur quia in ponto plurimum fluuiorum eſt, et paludum in ipſa maria influentium, ſuperficies maris cui dulces aquę innatant congelaſcit, et incolumi aqua marina videtur in mari gelu, ſed de aduenis vndis coactum, Vnde in ponto ipſo tuc̃ dum videmus fruſta quędam et profi cies gelidas fieri contractis de fluuialium aut paluſtrium terrę vndarum multitudinem, in quas licet frigore concretę tamen ſunt natantes quaſi leuatiores marina, plurimum autem aquarum talium influere ponto, et totam ſuperficiem eius infectam eſſe dulci liquore, propter quod ait Saluſtius. Mare ponticum dulcius quam cetera. auctor Macrobius. Non tibi ſunt fontes laticis, Non habes o terra pontica fontes aquę dulcis. Niſi poene marini, Niſi aquę *[margin: Cur i põ ſuperior aq̃ ɔgelatur]* *[margin: Aq̃ marina nõ ɔgelatur]* *[margin: Mare põ ticũ dulcius q̃ cęterũ]*

falſę

ſalſę ac fere talis,qualis eſt aqua maris, a q̃ parũ differt. Siſtat,Reprimat. Alat ne ſitum,an ſitis magis inducat pp aquarũ ſalſedinẽ, Ides ego q̃s in dalmatię vrbibus aſpexi, vbi aquę oẽs illę putaneę ſalſedinem q̃dam retinent, in potu aũt vtunẽ aqs pluuialibus ex ciſternis,aut e fluminibus aduecte ad uectis,quas in littore ſemp venales habent.

Nõ tibi ſunt fontes laticis niſi pene marini,
Qui potus dubium eſt ſiſtat alat ne ſitiз.
Rara nec hic foelix in apertis eminet aruis,
Arbor,& in terra eſt altera forma maris.
Non auis obloquitur.ſiluis,niſi ſiqua remotis
Aequoreas rauco gutture potet aquas
Triſtia per vacuos horrẽt abſynthia campos,
Conueniensq; ſuo meſſis amara loco eſt.
Adde metus,& qđ murus pulſatur ab hoſte,
Tinctaq; mortifera tabe ſagitta madet.
Quã pcul hęc regio eſt ab oĩ deuia curſu,
Nec pede,quo quiſquã nec rate tutus eat.
Non igitur mirum fineз quęrentibus horũ,
Altera ſi nobis vſq; rogatur humus.
Te magis eſt mirũ non hęc euincere cõiunx,
Inq; meis lachrymas poſſe tenere malis.

Felices arbores

Foelix,Foecunda,ẽ ferens fructus. Alr aũt appellamus & arbores foelices, vnde Veranius de verbis pontificalibus ita ſcribit. Foelices arbores putãtur eſſe Quercus,eſculus,Ilex,Fagus, Corylus,Sorbus,Ficus alba Pirus, Malus, Vitis, Prunus, Cornus, Lotus, Targnus aũt Priſcus in cõmẽtario arborario ſic ait. Arbores queq; infeliciũ deorum auertẽtiũq; in tutela ſunt,eas infoelices nominant, vt eſt ficus atra,quęq; baccas nigram, nigroſq; fructus ferunt, itemq; Acrifolium,Pirũ ſiluaticus,Pruſcum Rubus ſentesq; qbus portenta,pdigiaq; mala cõburi iubere opꝫ,hinc eſt apud Liuiũ. Infoelici arbori ſuſpende.De ſterilitate aũt Scythię,et põticę regionis alibi abunde dictum eſt. Et in ter.eſt al te.for.ma.Et in põto terra eſt plana, quẽadmodũ mare,vbi nihil ẽ niſi planicies, vnde ęquor vtrũq; ab ęqualitate,et planicie appellaẽ. Non auis obloquiẽ,Nullius auis cantus audiẽ ĩ arboribus,quẽadmodum in alijs locis ſuis ipibus, qꝛ nullę ſunt arbores,et qm̃ de arboribus mentio incidit, qꝛ in ſacris lr̃is legimus ſub Cino ſuſannam in adulterio dep̃henſam,et q̃ri ſolet q̃ ſit arbor Cinus, id q̃з obiter declaremus Plynij verbis ita ſcribentis,At e diuerſo Cinus in magno honore palmę ſimilis, qm̃ et eius folijs vtunẽ ad textilia,differt,qꝛ in brachia ramorũ ſpargiẽ pomo magnitudo, q̃ manus impleat,color fuluus,cõmendabilis ſucco,ex auſtero et dulci,lignus intus grandis, firmęq; duritie, ex quo velares detornant annulos,et infra. Materies criſpioris elegantie, et ob id pſis gratiſſima. Quare explodenda eſt eorũ opinio,q apud Plyniũ non Cinum,ſed Cuci legendũ ſcribunt, qñqdem & alibi Plynius a Cino arbore Cinas veſtes appellat, ita.n.inqt. Arabię aũt arbores,ex qbus veſtes faciunt Cinas vocari folio palmę ſilis,ſic indos ſuę arbores veſtiunt. Siluis ni ſi qua re. Aequoreas rau co gut.po.aq̃s, Niſi ſi aliqua auis in aqs marinis degat,vt ſunt mergi,gauię.et alię id generis. Remotis ſil Quia in littore non in ſiluis verſari ſolitę ſunt. Triſtia abſynthia, Amarę illę herbę. q̃rũ copia maxima eſt in ponto, ubi naſcunẽ pluria

Infelices arbores

Cinus arbor

Locus Plinij reſtitutus

Cinę veſtes

herbarũ genera.Vergi.in Buco.Has herbas atq; hęc ponto mihi lecta venena.Ipſe dedit moeris,naſcũtur plurima ponto,Et Oui.et ſcribit,Herbas veneficijs aptas in põto lectas fuiſſe, unde Maro in georgicis regionem ponticã viroſas appellauit, qui dixit.Viroſaq; pontus.Caſtorea,ita enim inqt.Põtica regio venenoſa ꝑ pter herbas nocentes mittit Caſtorea, vel certe(quod magis placet) Viroſa caſtorea venenoſa intellige,nã Strabo lib.iij.ita inqt. Similr et Otides aues pereant et Caſtores. Et Caſtorium qdẽ nõ eam quam ponticus habet vim, pontico enim pprium eſt, vt venenoſum ſit, vt et alijs pmultis. Quare falſa ſunt q̃ a Seruio, et alijs ſuper eo verſu enarrata circunferũtur. Abſynthij aũt Plynius lib. xxvij. caplo.vij. ſcribit plura eſſe genẽ in qbus ponticũ enumerat,a ponto dcm̃, vbi pecora illo pingueſcunt,et ob id ſine felle reperiuntur,neq; aliquod pſtantius,multoq; Italico amarius,ſed medulla pontici dulcis. Horrent, Horrida videntur,ſqualida,et inculta. Per campos vacuos,Per campos ſine vllis arboribus. Conueniens ſuo loco,Conueniens regioni ponticę infructuoſę. Murus,Lapideus ambitus Tomitanę ciuitatis. Mortifera tabe, Veneno lethali. De ſagittis autem veneno illini ſolitis,a Scythis abunde alibi diximus.Scribit etiam Theophraſtus in Aethiopia qua ſagittas vngunt radicem mortiferam eẽ, Apud autem Scythas non ſolus eam radicem, ſed etiam alias plures compeiri, quarũ alię confeſtim eo interimunt tempore,quo guſtatę ſint,alię poſt, et harum alię celerius,alię tardius, ita vt nõnullos tabe quadam paulatim poſſint conſumere.

Locus Vergilij

Seruij et aliorũ error ab ſynthiũ põticum

Quam procul hęc regio eſt, Aliud etiam ponticę regionis incommodum commemorat poeta. Et ab omni deuia curſu, Et remota ab omni nauigatione,nemo enim fere nauigat in plagam illam ſeptentrionalem incultam, et deſertam. Nec pede quo quiſquam, nec rate tutus eat. Peregrini enim,ſiue mari,ſiue terra in pontum perueniunt ab incolis feris et immanibus trucidantur, vt alibi etiam diximus. Finem horuз, Finem horum malorum,quę enumeraui. Altera humus, Altera terra et mitius exilium. Hęc non euincere te,Hęc mala, quę patior non flectere animum tuum ad miſericordiam,et ideo mitiorem ab imperatore me exilij locum petere deberes. Et poſſe tenere lachrymas, Et Poſſe te a fletu temperare. Quid facias quęris, Quid pro me agendum ſic

interrogas. Queras hoc.s.ipm,Inueſtiga tu hoc ipſum.s.qd pro me debeas agere. Si repire vo.Si voles veſtiganto inuenire,et aliqd in re mea exco gitare. Cupias ut te po.opꝫ,Non ſatis inqt fuerit uelle pro me aliqd niſi & optaueris. Eſt aūt ordo. Oportet cupias ut potiaris re hoc eſt ut rem aſſequaris,vt.s.transferar in mitius exiliū.

magis notum fecit,ꝙ prius fuerim. Notior eſt factus ca.Capaneus quoq; dux in oppugnatiōe thebarum notior fuit,ꝙ antea,eius caſum et ictuꝫ fulminis abunde diximus in enarrationibus in Ouidium de Triſt. Notus hu.mer.am.eqs,Amphiarai Fabulam refert Diodo. et nos & plenius diximus in enarrationibus nřis in Ouidium de arte amandi ſup eo verſu ex.iq.libro.Si ſcelere oiclides talaonię eriphyles.Viuus ē in viuis ad ſtyga venit equis.

Quid facias queris,queras hoc ſcilicet ipſum
Inuenies vere ſi reperire voles.
Velle parum ē,cupias vt re potiaris oportet,
Et faciat ſomnos hęc tibi cura breues.
Velle reor multos,qs.n.mihi tā ſit iniquus
Optet vt exilium pace carere meum?
Pectore te toto cunctiſq; incumbere neruis,
Et niti pro me nocte dieq; decet.
Vtq; iuuent alij,tu debes vincere amicos
Vxor,& ad partes prima venire tuas.
Magna tibi impoſita ē noſtris pſona libellis.
Coniugis exemplum diceris eſſe bonę
Hanc ne degeneres,ꝙ ſint preconia noſtra
Vera vide,famę quo tuearis opus.
Vt nihil ipſe querar. tacito me fama quereť
Quę debet,fuerit ni tibi cura mei.
Expoſuit memet populo fortuna videndum
Et plus notitię quā fuit ante dedit.
Notior eſt factus capaneus fulminis ictu,
Notus humo merſis amphiaraus equis.
Si minus erraſſet,notus minus eēt Vlyxes,
Magna philoctetę vulnere fama ſuo eſt.
Si locus eſt aliquis magna iter noīa paruis
Nos quoq; conſpicuos noſtra ruina facit,
Nec te neſc ri patitur mea pagina, quę non
Inferius choa battide nomen habes.
Quicqd ages igiť, ſcęna ſpectabere magna,
Et pia non paucis teſtibus vxor eris.
Crede mihi quotiens laudaris carmine nřo
Qui legit has laudes,an mereare, rogat.
Vtq; fauere reor plures virtutibus iſtis.

Et faciat ſomnos hęc tibi cura bre. Et opꝫ, vt noctu paꝝ dormias et inuigiles qd ole ꝑ me faciendum ſit, noctu.n.ſanius ꝯſilium ſolemus excogitare, qꝛ tunc ab oibus alijs impedimentis, q̄ oie occurrūt ſumus alieni. Velle re. mul. Arbitror hac in re multos hēre amicos, q tibi & opem ferēt. Carere pace.Carere aī trāquillitate. ꝭ his curis, in qbus aſſidue verſor.

Vtq; iu.alij, Et ꝙuis alij mihi opem ferāt. Tu de. vin. ami. Vxor, Debes tu diligentia et opa alios ſuperare in me iuuando ꝓpterea ꝙ es mihi vxor. Ad tuas pꝛes, Ad tuum munus, qđ eſt vt marito ſuccurras. Magna pſona, Quaſi dicat magnum nomen. Noſtris li. Noſtris opibus et carminibus. Coniugis bo.Coniugis pudicę ē amantis maritum.

Hanc ne dege.Ne degeneres, et vilē facias hanc famam et pſonam. Famę quo tuearis opus,Vt famę tuę opus, et molē defendas, legiť ēt in quibuſdā exēplaribus.Famę qđ tuearis opus, et ſubintelligiť a ſuperiori vide qđ opus tuearis.i.q̄lē molē famę ſuſtineas vide et ꝯſidera, multum eſt.n.hēri bona vxor. Vt ni.ip.que. Quāuis ego de te nihil dicam. Tacito me fama quereť.Quę debet, Me vel tacente fama de te obloqueť et q̄retur illa, quę debet q̄ri, iuſte.n.incuſamus vxorem, quum ab ea ꝯſpicimus maritum deſeri. Fuerit ni tibi cura mei,Ni mihi opitulari curaueris. Fortuna, A q̄ in exilium miſſus ſum. Videnndū po.Conſpiciendum Rōmano ꝑplo. Et dedit plus notitię. Et tribuit mihi plus famę, me.n. hęc mea calamitas

Mers is hu mo , Terrę. n. hiatu Amphiaraus cū eqs et curru abſorptus ē. Si mi.erras. Si Breuiori locoꝝ ē tempo rum interuallo a patria abfuiſſet , cuius errores non ſunt, et nos eos plenius diximus. Magna phi. De philocteta.qui in lemno a grecis relictus fuit ob grauem vulneris odorem repete quę a nobis ſcripta ſunt in enarrationibus in Ouidius de arte amandi. Inter ma.no.Inter ſummos viros. Paruis, Subaudi nolbus et pſonis. Conſpicuos, Magis notos. Te ne ſciri,Te ignotā eſſe.

Choa battide, Philetas ex cho inſula oriundus, quem Strabo aliorum ſcriptorum iudicem ſeueriſſimus fuiſſe tradit Battida amauit, et eam carmine laudauit.Ouidius. Nec tantum clario lyde dilecta poetę Nec tantus choo Battis amata viro,Sed (vt obiter carmen ſuperius adductum enarremus) ſciendum eſt Antimachum poetas ex claro oppido Collophonio Lyden amaſſe,ac de eius obitu carmen ſcripſiſſe,cuius rei meminit Plutarchus in conſolatione ad Apollonius, et Suidas. Scęna magna,Magno theatro,ē hominum frequentia. Non paucis teſtibus. Quia multos habebis teſtes tuę erga me fidei. Virtutibus iſtis.Tuis miris laudibus quas de te prędico.

Non paucę,Imno multę foeminę. Volent carpere tua facta,Volent propter inuidiam tibi detrahere. Quarum tu preſſa, Ordo eſt. Tu preſſa

Philetas
Battis
Locus Ouidij
Antimachus poeta
Lyde.

ne linor quaq; poſſit dicere et reliqua. Hęc eſt lẽ. Hęc eſt dura et tarda. Proper. Hoſtibus eueniat lenta puella meis. Miſeri vi. Mariti infoelicis et relegati. Cumq; ego defi. Et cum mihi vires deſint. Nec poſſim du. cur. Nec poſſis tanq̃ auriga currum ducere, hoc eſt nec poſſim rebus meis pęeſſe, q2 ab vrbe abſum, Eſt aũt ſimilitudo ab auriga ſumpta. Debile iu. Res meas debiles et afflictas. Ad me. ſpe. Ad te ꝯfugio, tãq̃ ęgrota ad medicum. Venis fu. Deficiente ſpiritu et ſanguine, q̃ ſimilitudine annos dicit occidere et ſenſis labi, et par vitę ſibi ſupereſſe. Dum vlti. ps ani. Dum vltima ps vitę. Ades. Faueas mihi. Si te ma. ipſe vale. Si te potẽtior eẽs. Refer, Redde. Socialis amor, Amor ꝯiugij. Foedusq; maritum, Et maritalis copula. Exigis hoc, Requiris et expoſcis hoc vt mihi opituleris. Hoc do. debes, Familię tuę, quę erga ſuos officioſa eſt, fidem debes imitari. De qua cen. De qua numeraris i cenſu, Vnaqueq; enim familia et domus ppt̃ cenſebat a Cenſoribus ſingulis luſtris, Vnde apud Liuiũ crebro legimus. Cẽſa ſũt ciuium capita, et Cenſum ꝯdidit. Vt illas non ma. offi. Debes ſ quis domui tuę hoc ſcis, vt non magis illã venereris faciẽdo q̃d debes erga oẽs et maritum potiſſimum, ſed & viuendo ꝓbitate. q. d. oporꝫ vt non ſolum appareas, ſed & ſis ꝓba erga maritum, ſi vis familię tuę moribus reſpondere. Niſi eris laudabilis vxor, Niſi fueris marito fida & beniuola ita vt digna ſis laude. Non poterit credi martia culta tibi. Martia (auctore Plutarcho) filia fuit Philippi, quam Cato poſterior vxorem duxit poſt diuortium Attilię, eam deinde ille. Q. Hortenſio ꝯceſſit, de qua multa Luca. Hanc igit̃ vt caſtiſſimam matronam coluit vxor Ouidij, de qua in fine operis plura dicemus. Nec ſumus indigni Dignus ſum inq̃t cui opem feras. Nec nul. gra, Aliqua gratitudo. Meis meritis, Meis erga te officijs, quia fui erga te officioſus, ergo debes parẽ gratiam referre. Redditur, A te pręſtatur. Grandi cum foenore, Quia plus pręſtas mihi q̃ acceperis. Si cupiat lędere, Si velit te offendere. Rumor, Mala aliqua de te phama. Prioribus factis, Prioribus meritis erga me tuis. Pro no. ma. Pro meis incõmodis, et hoc meo exilio. Vt ſis ambitioſa, Vt ſis captatrix fauoris et miſericordię, Ab ambitione enim deducitur Ambitioſus, Significat autẽ ambitio aliquando vt hoc in loco ſpeciem quandã fauoris et captationẽ miſericordię, Quintilianus. Non ſum ambitioſus in malis, nec lachrymarum augere cauſas volo, vt inãque eſſet ratio minuendi, vel certe vt ſis cupida famę et laudis, tu. dicaris coniunx. officioſa in his meis malis. Tellure minus infeſta, In terra minus tumultuoſa & hoſtibus expoſita. Cauſa nec officij, Sĩ hoc mihi inquit pręſtiteris, nullam officij tui partem deſiderabo. Sed non tamen inuidioſa rogãti. Sed tamen nullam tibi inuidiam et detractionem, ſeu odium conciliatura, quia nemo ne Auguſtus quidẽ te odio proſequetur, ſi viderit te pro marito officioſam & petentem mitius exilium. Vtque ea nõ teneas, Et quamuis non obtineas quę pro me petis. Tuta repulſa tua eſt, Si reijcieris re infecta, nihil ob id tibi mali continget. Nec mihi ſuccenſe, Nec mihi iraſcaris. Vt facias quod facis, Vt mihi opituleris quẽadmodum facis. Teq; imitere, Et rogo etiam vt velis mores et naturam tuam imitari, quę ſolet ſponte ſemper de omnibus benemereri. Fortibus aſſueuit. Quemadmodum in bello Tubicen cantu fortes milites accendit, et bonus etiam imperator oratione alacriores reddit ſic ſe dicit eo modo vxorem ſponte incitatam etiam hortari. Tua probitas. Tui mores. Sit virtus etiam. Virtutem appellat fortitudinem

Ambitio

Ambitioſus

Martia

Sic tua non paucę carpere facta volent.
Quã adiuuã, tu pręſta, ne linor dicere poſſit,
Hęc eſt pro miſeri lenta ſalute viri.
Cumq; ego deficiã, nec poſſim ducere currũ,
Fac tu ſubſtineas debile ſola iugum,
Ad medicum ſpecto venis fugientibus ęger,
Vltima pars animę dum mihi reſtat, ades.
Quodq; ego pſtarẽ, ſi te magis ipſe valerem,
Id mihi cum valeas fortius ipſa, refer.
Exigit hoc ſocialis amor foedusq; maritum,
Moribus hoc coniunx exigis ipſa tuis.
Hoc domui debes, de qua cenſeris, vt illam
Non magis officijs quam probitate colas.
Cuncta licet facias, niſi eris laudabilis vxor,
Non poterit credi martia culta tibi.
Nec ſumus indigni, nec ſi vis vera fateri,
Debetur meritis gratia nulla meis.
Reddit̃ illa q̃dem grandi cũ foenore nobis,
Nec te ſi cupiat lędere rumor habet.
Sed tamen hoc factis adiunge prioribus vnũ,
Pro noſtris vt ſis ambitioſa malis.
Vt minus infeſta iaceam tellure laborã,
Cauſa nec officij pars erit vlla tui.
Magna peto ſed non tamen inuidioſa rogãti,
Vtq; ea non teneas tuta repulſa tua eſt.
Nec mihi ſuccenſe, totiens ſi carmine noſtro.
Quod facis vt facias, teq; imitere rogo.
Fortibus aſſueuit tubicen prodeſſe, ſuoq;
Dux bene pugnantes incitat ore viros.
Nota tua eſt probitas, teſtataq; tempus i oẽ,
Sit virtus etiam non probitate minor.

Nec tibi Amaçonia ē pro me ſuméda ſecuris,
Aut excisa leua pelta gerenda manu.
Numen adorandū eſt, nō vt mihi fiat amicū.
Sed ſit vt iratum ꝙ fuit ante minus.
Gratia ſi nulla eſt, lachrymę tibi gratia fiant.
Hac potes aut nulla parte mouere deos.
Quę tibi ne deſint bñ per mala noſtra cauet,
Deq; viro flendi copia diues adeſt,
Vtq; meę res ſunt, omni puto tempore flebis,
Has fortuna tibi noſtra miniſtrat opes.
Si mea mors rediméda tua, qđ abominor eēt,
Admeti coniunx quam ſequereris, erat.
Aemula. penelopes fieres, ſi fraude pudica
Inſtantes velles fallere nupta procos.
Si comes extincti manes ſequerere mariti,
Eſſet dux facti laodomia tui.
Hyphias ante oculos tibi erat ponéda volenti
Corpus in accenſos mittere forte rogos.
Morte nihil opus eſt, nihil icariotide tela,
Cęſaris at coniunx ore precanda tuo,
Quę preſtat virtute ſua, ne priſca vetuſtas,
Laude pudicitię ſęcula noſtra premat.
Quę veneris formam, mores Iunonis hñdo,
Sola eſt cęleſti digna reperta thoro.
Quid trepidas ꝯ adire times? non īpia progne.
Filia ne ęętę voce monenda tua eſt.
Nec nurus egyſthi, nec ſęua agaménōis vxor.
Syllaq; quę ſiculas inguine terret aquas.

et aiunt dādo ſibi auxilium apud Imperatorem.

Amaçonia ſecuris, Securis qua in bello Amazones vtebant, poſuit ſpēm p gñe, nā p ſecuri arma intelligit. Aut pel. exci. Aut ſcutū ad ſimilitudinē lunę iā medię quo amazones vtebant et peltā appellabant. exciſum. Lęua ma. Manu ſiniſtra qua ſcuta geſtabāt. Numen ado. eſt, Per numen Auguſtū intelli ge. Docet aūt qd ab vxore fieri debeat.

Lachrymę ti. gra. fi. Incipias lachrymis apud Imperatorem agere, quę erūt loco gratię, tunc. n. flectet ad miſericordiā ē eo pacto oia ꝙ voles obtinebis. Hac parte. His lachrymis. Aut nul. Aut nulla alia re. Mouere de. Flectere ad miſericordiam īperatorē. Quę ti. ne deſint, Ne illę lachrymę deficiant.

Bene p ma. no. ca. Bene prouidet p mea mala, ꝙ ſi in memoria habuens et ante oculos ſuppetent tibi lachrymarū flumina. Flendi de vi. Plorādi de calamitatibus mariti Ouidij. Et di. co. Et multiplices acerui. Vt meę res ſunt. Quēadmodum res meę ſunt triſtes et flebiles. Oi tpe. Toto tuę vitę ſpatio. q. d. non mō in pñtia qum pro me Auguſtum orabis ſuppeditabūt lachrymę, ſed toto vitę tuę tpe Has opes, Quaſi dicat debuiſſet tibi fortuna mea diuitias aliqs ſuggerere, ſed p his lachrymas tribuit. Tua, Scilicet morte. Quod abo. Quod deteſtor vt mortē meā tua redimas.

Alceſtis Admeti co. Alceſtis Pelię filia vxorq; Admeti regis ita maritū amauit, vt p eo mori nō dubitarit, cuius egregio facinore dij delectati ei vitā reddidere, vt docet Plato, Fabulā in. iij. de arte amādi plenius diximus in Enarratiōe eius vſus. Fata Pheretiadę coniunx pagaſęa redemit. Quā ſe. Quā imitareris. Æmula pe. fie. Fieres eiuſdē rei ſtudioſa, cuius fuit Penelope. Fraude pu. Penelope coacta

Penelope multis pcis eā vxorē petentibus abſēte marito alicui nubere ſe id qdem facturā recepit, ni Vlyſſes veniret toto eo tpe quo telā cęptā abſoluiſſet, hac āt inter eos eluſit, qđ. n. die toto laborauerat, id noc

cte retexebat, Interim Vlyſſes rediit et Penelope eo aſtu fidem marito ſeruauit et hita fuit pudiciſſima. Inſtantes p. Procos te vxorē petentes quēadmodū Penelopen. Manes extin. ma. Manes mortui Protheſilai cuius Fabulā Et eius vxoris Laodomię abunde diximus in Enarrationibus ī Ouidiū de arte amādi. Hyphias añ oc. Euadne Iphię filia ſe in ardētem Capanei mariti rogum ob nimium amorem pcipitauit. Oui. Accipe me Capaneu cineres miſcebimus inqt Hyphias, in medios deſiluitq; rogos. Erat po. Eēt locanda. Forte cor. Robuſtū tuū corpus. Icariotide tel. Tela et fraude penelopes Icarij filię. Cęſaris co. Liuia Auguſti vxor. Quę prę. Quę Auguſti vxor facit. Virtute ſua, Propria pudicitia. Ne pri. ve. Ne priſcę foeminę. Premat no. ſę. Vicāt nr̄a ſęcula.

Quę ve. for. Subaudi ab īferiori hñdo. Eſt aūt magna Liuię laus, qum eam dicat pulchritudine veneri, moribus vo Iunoni cōparandā. To ro coele. Lecto Diui Auguſti. Impia p. crudelis Progne Terei vxor, ꝙ filiū Itim pri epulandū appoſuit in vltionē ſororis Philomenę quas ille violauerat, vt nota eſt Fabula Ouidij Meta. Monumētis. Filia Æętę. Medea. filia Æętę regis Colchoꝝ. Non eſt mo. tua vo. Non eſt pro me a te oranda, Quaſi dicat alloqueris tu qdem foeminam prſus ab oī crudelitate alienā. Nec nu. ęgyſthi. Nec aliqua Danaidū quę maritos oēs vna nocte occiderunt pter Hypmeſtram quę maritum ſeruauit. Nec ſęua Agamemnonis vxor, Nec crudelis Clytemneſtra, ꝙ Agamemnonem maritū occidit vt vulgo notum eſt.

Scyllaq; Subaudi non eſt roganda, De Scylla aūt mutata in monſtrum marinum ac eius forma abunde diximus in enarrationibus in Ouidiū de remedio amoris. Terret in Perterrefacit capitibus caninis circa inguina. Vergilius. Aut quam fama ſecuta eſt Cādida ſuccinctā latrantibus īguina mōſtris Dulichias vexaſſe rates et gurgite ī alto Ab timidos

midos nautas canibus laceraſſe marinis. Telegoni ue parens. Subaudi nō eſt rogāda. Circen āt dēſignat, ex q̄ua et Vlyſſe natū ferūt Telegonū. Vertēdis ſi Mutādis hoībus in monſtra, vt notū eſt poetarum carminibus. Nexa co. no. an. Habens capillos angu bus iplexos. Fingūt. n. poetę Meduſę capillos

manifeſto dedncūt, e phano oracula et rñſa manifeſtabantur, vnde et pro phetę dicti ſunt antiſtites phanorum et oraculorum interpretes. Nullus dolor populi, Nulla alicuius populi clades aut rebellio. Contrahet ora, Corrugabit faciem pre moeſtitia, Dolor enim faciem contrahit, lętitia diſtrahit, Prophetę

Telegonive parens vertendis nata figuris
Nexaq; nodoſas angue meduſa comas.
Foemina ſed princeps, i qua fortuna videre
Se probat, & cęcę crimina falſa tulit
Qua nihil in terris ad finem ſolis ab ortu,
Clarius excepto cęſare mundus habet.
Eligito tempus captatum ſępe roganti,
Exeat adverſa ne tua navis aqua.
Non ſemper ſacras reddunt oracula ſortes,
Ipſaq; non omni tempore phana patent.
Cū ſtatus vrbis erit, qualē nunc auguror eē,
Et nullus populi contrahet ora dolor.
Cum domus auguſti capitoli mo. . colenda,
Lęta quod eſt, & ſit plenaq; pacis erit.
Tunc tibi dij faciant adeundi copia fiat,
Profectura aliquid tunc tua verba putes.
Si quid agit maius differ tua cępta, caveq;
Spem feſtinando pręcipitare meam.
Hęc rurſus iubeo, dū ſit vacuiſſima quęras,
Corporis ad cultum vix vacat illa ſui.
Curia cum patribus fuerit ſtipata verendis,
Per patrum turbam te quoq; oportet eas.
Cum tibi contigerit formam iunonis adire
Fac ſis perſonę quam tueare memor.
Nec factū defende meū, mala cauſa ſilenda ē,
Nec niſi ſollicitę ſint tua verba preces.
Tūc lachrymis demēda mora, ſūmiſſaq; ter (rę
Ad non mortales brachia tende pedes.
Tu pete nil aliud, ſęuo niſi ab hoſte recedam,
Hoſtem fortunam ſit ſatis eſſe mihi,
Plura quidē ſubeunt, ſed tu turbata timore,
Hęc quoq; vix poteris ore tremente loqui.

quibus max me placebat a pallade i angues mutatos, ppterea q̄ i eius tēplo cū Neptuno concubuerat, vt alibi plenius diximus, ſubaudit aūt p ola nō eſt rogāda. Foemina ſed princeps, Sed Livia foemina aut primaria, aut pricipis Auguſti vxor et ſubauditur ē rogāda. In qua fortuna videre ſe pbat, In qua foemina fortuna oñdit ſe videre, et nō cęcā eē vt ferūt, quā qdem foeminā dignā pbitate et nō temere ad principatū extexit. Cur aūt fortuna a poetis fingatur alibi diximus. Et tulit fal. cri. cę. Falſo cęca appellata fuit. Ad finē, Ad occaſum Clarius Nobilius ipſa Livia. Excepto cęſare, Excepto Auguſto Captatum ſępe, Sępe alias aū alus in rebus captatū aut certe hac in re cępimus a te captatū et quaſi tentatū, ſed timore relictū. Rogāti exeat adverſa, Rationem aſſignat, quare eligēdum ſit tps ad id idoneū quum pro marito rogabit. potes enī participium illud rogāti iiungere cū ſupiori carmine, vt ſit ſenſus. Eligito tps ſępe a te pro me volenti rogare alias ante captatū. Ne tua navis, Ne tua materia et ſermo. Aq̄ ad Aqua ꝯtra, Qui. n. navigat adverſo flumine plerūq; reijcit, Innuit ꝗ p hanc ſilitudinem ab vxore cautius agēdū, ne forte res retrolabatur. Sacras ſor Sacra rñſa. Ipſa fana. Ipſa tēpla. Dicta ſunt aūt fana a fando q2 dū pōt. Max. ea dedicat, certa verba fatur, Sive a Fauno vt Marianus et probus grāmaticus, vñ Fanaticus q circū fana furore vaticino afflatus bacchatur, et caput iactat, et per furorē rñſa dat, Alij Phanū cum ph. aſpiratio ſcribunt et a φαίνω, quod eſt illuſtro et Fana Fanaticus

Capitoli more, Eo modo quo Capitolius qd non colebatur, niſi quis triūphabat, aut in publica aliqua lętitia, ex quo deſignat tunc tps fore verba de ſe faciendi apud Liviam, quum videris in ędibus Auguſti eſſe lętitiā aliquā, qualis eſſe ſolet in Capitolio, Capitoli autem pro Capitolij tē quēadmodū Maro in bucolicis ait, Nec cura peculi, Eſt autem ordo. Quum domus Auguſti erit colenda more capitoli, q eſt lęta et plena pacis et ſit ſubaudi lęta. Lęta q eſt, Quia dixerat nunc adeundā Liviā eſſe, quum eius domus fuerit colenda more capitoli, nunc idē apertius exprimit, oſtēdens id fore quū lęta fuerit aliquo ſucceſſu, et plena pacis. Et ſit Et quę domus hēat pacē ſemper. Profectura aliquid, Aliquid mihi opis allatura. Tūc pu. Tūc exiſtima. Dum ſit vacuiſſima, Dū ſit ocioſiſſima et vacua ac libera ab alijs negocijs. Vix va. Vix tps habet. Verēdis pribus, Venerādis ſenatoribus, qui ad Auguſti ędes et curiam gratulabundi in publica aliq̄ lętitia convenire ſoliti erāt. Per turbam patrum, Per ſenatorum multitudinē dū ad Liviā vadis. Formā iunonis, Formā Livię quā iunoni comparat, quēadmodū aliqñ. iovi Auguſtum. Perſonę Ovidij. Mala cā, Infirma hęc mea defenſio, Difficile enī defendimus reum iudici infenſum. Niſi ſolicitę patres, Niſi preces ſolicitudinis plenę. Tunc lachrymis dementia mora eſt, ſtatim incipies flere ſine vlla cunctatione. Sūmiſſaq; terrę, Et tu ad terrā inclinata ac prona, vt facilius flectas Livię alius Ad pe. nō mor Ad divinos Livię pedes. Ab ſęvo ho. Ab imani ſcytharum

truculentia,et terris. Fortunã eſſe mihi hoſtẽ. Habere fortunã ſoli inimicã et nõ ſcythas ẽt. Hęc q̃s, Hęc ẽt q̃ a me dicta ſunt tibi Liuię p me referẽda.
Hęc nõ fore tibi dãno. Hęc quę vix dices ore tremente nullo te dãno afficient. q: tremor ille indicabit quãdã erga illã venerationẽ. Scindentur fletu, Abrũpent̃ et cęſſabunt lachrymando ſolũ. Pondera vocis, Vis verboꝝ. Lux bona, Dies fœlix et nõ atra, aut infauſta. Horaq; cõueniẽs, Et hora apta, hoc eſt nec nimis matutina, aut veſpertina, aut qua aliqd agit liuia. Auſpiciũq; fauẽs, Et proſpero captato ẽt Augurio, et ſubaudit̃ p oĩa verbũ adſit. Ad magnos deos, Ad Auguſtũ et Liuiã. Progenieq; piã, Et pios liberos. Participeq; tori, Liuiã vxorem. Solito more, Quẽadmodũ ſolet olim. Nõ du. vultu. Placidis vultibus.
In .ij. Epl'am enarrati.

Quam legis a nobis, Ad Cottã romanũ ſcribens, eius fidẽ laudat poeta, q; cum alij amici in rebus aduerſis deſeruerint, ipſe ſemp in amicitię firma opinione permãſerit, cuius merita dicit futura ſibi ſemper in memoria quo ad vixerit ac etiã poſt eius mortem, ſi modo eius ſcripta ad poſteros peruenerint, Deinde capta occaſione dũ apud Getas ſuam cum Cotta amicitiã laudat, quẽdã ſenẽ inducit narrantẽ nomẽ ipſius amicitię in locis illis notũ eſſe Oreſtis et pyladis exemplo, qui ad regem Thoantem peruenere, poſtremo colligit minime mirandũ eſſe illum natũ in vrbe Tomitana amicitię eſſe q̃ obſeruãtiſſimũ, q̃ndẽ eius nomẽ vel barbaris ſit in ſumma veneratione, Hnc ẽt accedit, q; his pgenitoribus oriũdus eſt, vt nihil niſi ſanctũ et dignũ expectãdũ ſit, Eſt aũt ordo talis, O Cotta p̃cor vt ſalus vere ſit miſſa pueniatq; q̃ ſalutẽ legis miſſã tibi a nobis. Salutẽ mis. a no. Solemus. n. in epiſtolis eos ſalutare ad quos ſcribimus. Miſſa ſit vt vere, Vt vere ſaluus ſis, nec mẽdax fuerim in mittẽda ſalute, Salus. n. vere dĩ mitti, qum ille ad quẽ ſcribimus recte valet quẽadmodũ optamus. Nanq; meis ſo. Cãm aſſignat, quare velit illum eſſe incolumem. Meis cruciati. Meis doloribus. Multũ aufers, Multũ adimis q: ſpero te incolumi te mihi fautorẽ apud Augu. Pars bo. Vxor et fortunę meę, vel certe ps bona hoc eſt magna pars mei. Labit, Corruit, a verbo labo labas, Vergili. Labat ariete crebro. Ianua. Iactataq; vela relinquãt, Et deſerunt vela a vẽtis agitata p vela aũt amicitię fidẽ et offĩm intellige. Sola ancho. Solũ munimen et pſidiũ. Ignoſcimus illis, Parcimus illis amicis. Qui cum fortuna, Qui vbi meã fortuna pſtratã et relegatũ videre cęperũt fugere. Qum feriant vnũ Qum aliquẽ, hoc eſt me percuti tãl. Nõ vnũ. Nõ a ſolũ. Iunctaq; per. uſſo turba, Et turba huius pximi ei, quẽ fulmen p̃cuſſit. Solet pauere, Solet timere, ne fulmen ẽt ſe percutiat, qđ Cottã nõ feciſſe laudat. Cũq; dedit paries, Et cũ paries cęp t ſcindi et ruinã minari. Solicito metu, Timore? qui hoĩes ſolicitos reddit. Fit vacuus, Deſerit̃ nõ habitat̃. Quis e timidis Quis meticuloſus. Nõ vitat ptagia ęgri, Nõ fugit morbũ ptagioſum. Vicinum ma. Morbũ ppinq ęgroti, ſolemus. n. cũ ẽet nõs morbũ phere, qum illi ppiq̃mus, q eo morbo laborat, quẽ ptagioſum appellant a ſimul. n. et tãgẽdo fit ptagiũ. Nimio ter. Nimio Auguſti metu, Terror aũt eſt qui ab alijs infertur extrinſecus, Metus vero q eſt in nobis ipſis, et qui nõ aliũde infert̃ ſed e nobis generat̃. Quidã amicoꝝ, Aliq amici. Deſtituere, Deſeruere. Pietas, Amor erga me amicũ. Officioſa. Plena officii erga me. Aduerſos deos, Cęſarẽ Auguſtũ mihi prũ. Legit̃ ẽt auerſos, hoc eſt iratos. Vergili. Auerſa deę mens. Viq; magis canti. Et quẽadmodũ inquit amici mei, qui me deſeruere, timentes ne in eos ſęuiret Auguſt. mea cã

Suſpicor hęc dãno fore non tibi, ſentiet illa
Te maieſtatem pertimuiſſe ſuam.
Nec tua ſi fletu ſcindentur verba nocebit,
Interdum lachrymę pondera vocis habẽt
Lux etiam cęptis facito bona talibus adſit,
Horaq; cõueniens, auſpiciũq; fauens.
Sed prius impoſito ſanctis altaribus igne,
Tura fer ad magnos, vinaq; pura deos.
E quibus ante omnes auguſti numẽ adora,
Progenieq; piã, participemq; tori.
Sint vtinã mites ſolito tibi more, tuasq;
Non duris lachrymas vultibus aſpiciant.

Ad Cottam.

Quam legis a nobis miſſam vbi cotta ſalutem,
Miſſa ſit vt vere, perueniatq; p̃cor
Nãq; meis ſoſpes multum cruciatibus aufers.
Atq; ſit vt nobis pars bona ſalua facis.
Cũq; labent alij, iactataq; vela relinquant,
Tu lacerę remanes anchora ſola rati.
Grata tua eſt igitur pietas, ignoſcimus illis,
Qui cum fortuna terga dedere fugę,
Qum feriant vnũ, non vnũ fulmina terrent
Iunctaq; percuſſo turba pauere ſolet.
Cũq; dedit paries venturę ſigna ruinę,
Sollicito vacuus fit locus ille metu.
Quis non e timidis ęgri contagia vitat?
Vicinum metuens ne trahat inde malũ.
Me quoq; amicoꝝ nimio terrore, metuq;
Non odio quidam deſtituere mei.
Non illis pietas, non officioſa voluntas
Defuit, aduerſos extimuere deos.

Poſſunt notari cauti et timidi. Sic appellari, Sic nõ debit dãnari tãq̃ mali et accuſari tãq̃ nocentes Cãdor, benignitas mea. Vtq; hẽant nul. cri. d me. Et vt l me nimie peccaſſe videãt, vel et vt mea cã nulli criminu ſunt obnoxij. Sint hi cõt. ve. Amici q me deſeruere pœniteãt me illis ignoſcere, nec de eis q̃ri. Signẽtq; li. pur ga. ſu. Et permutat, q̃ nil oñdant eo℞ crimẽ me teſte dignũ eſſe ex cuſatione, legit̃ et ſugi antq; licebit, vt ſit ſen ſus. Et liceat his q non ſunt cõtẽti venia nol le peccatũ ſuũ purgari me teſte, Quaſi dicat ſi qui cõſulto, nõ timore me deſeruerunt et no lint excuſari; et ſibi ig̃ſci, merito accuſent ſuperior tñ lectio ma gis placet, lʒ iñ aliter vt notaui legatur in vetuſtiſſimo exẽplari meo. Eſtis melior pars, Eſtis magis laudãdi, tanq̃ mihi fidi amici, Vel eſtis potiores in ſer uanda mihi fide, q̃uis pauci ſitis, aut certe di cit amicos paucos fu iſſe, q tanq̃ meliores in fide permãſerunt, vt ſit ordo. O pauci eſtis melior pars. In rebus arctis in rebus meis afflictis et diffi cilibus. Morietur, Tradet obliuioni. Fa ctus ero cinis, Cõbuſtũ fuerit cadauer meum, hoc eſt quum ad mortẽ puenero. Abſum pto corpe, Peẽpto cor pe. Fallor, Deci pior, dicendo gratiã merito℞ vro℞ duraturam tm̃ ad morẽ meã. Et illa meę ſuperabit tpa vitę, Etiam illa gratia veſtre in me fidei et officio℞ diuturni or erit vita mea. Legar, Legent monumenta et carmina mea, veſtra in me merita teſtantia. Cor pora debentur, Docet ſola cadauera igni abſumi, Famã vero et gloriam nominis nullo tpe interire affirmat. Et qui comitauit oreſtem, Et pyladẽ, qui oreſtem in Tauricã regionem proſecutus eſt. In ſu. lau. In gloriã tantę amicitię, quę fuit in ter eos, Vel in laudes vtriusq; ſcilicet Theſei et pyla dis. Seri nepo Futuri ſucceſſores et poſteri. Etiã laudabunt vos, Etiã laude proſequent amicitiã no ſtrã, et vos qui permãſiſtis in fide laude dignos iu dicabũt. Sauromatę, Populi illi ſcytici, qui ita a grecis, alias ſarmatę appellant. De his et Getis plu

ra diximus in Enarrationibus in Ouidium de triſtibus. Tales alos, Animos tam fidos et cõſtantes. In illo cętu, In ea viro℞ corona, vbi amicitię ve ſtrę cõſtantiã prędicabã. Hoſpes, O peregrine Ouid. Procul a vobis, Longe a romana ciuitate. Al ter et orbis, Et altera regio, Legitur etiam hoc car mẽ ſic. Quos procul a vobis barbara terra te net, ſcythia, quem poe ta inducit referentem amicitiam Py. Eſt lo cus in ſcythia, Hęc eſt narratio ſenis cuiuſ dã pyladis, et Oreſtis, quos i Tauricã regio nẽ veniſſe dicit, vbi re gnabat Thoas. Tau ros dixere priores, Taurica regio (auctore Plinio) in ſcythia eſt, et a Carcinite inci pit, quondam mari circũfuſa et ipſa quaq; nunc iacent cãpi, De inde vaſtis attollitur iugis, Triginta fuere eo℞ populi, Totum dñt Taurica tractum illum Tauri regio ci ſcythę et ſarmatę te Taurica nuere, Et cherroneſſus vnde ap ipſa Tauroſcytarum pellatur fuit et Taurorum vt docet Plinius, ob id igi tur peninſula, et Scy- Arciſolitę thica et Taurica dici Arſilachi ſolet, Taurica aũt ap- Dianę ho pellatur regio a Tauri mines i- cis Scythię montibus, molabãt quo℞ meminit Dio nyſius et Herodotus li bro quarto, vbi de Ta urica ita inquit, Ab iſto hęc iam vetus ſcy thia eſt ad meridiem verſus auſtrum pro poſita vſq; ad vrbem Carcinitidẽ, eius deinceps, qđ ad mare fert mõtoſę regionis, et in pontum por rectum, incolit gẽs Taurica cherroneſſo tenus no mine Trechea idest aſpera, Hęc ad mare pertingit, q ad ventum ſubſolanum vergit, Sunt finium ſcy thię partes duę ferẽtes ad maria, vna ad meridia nũ, altera ad oriẽtale quod ad modũ Atticę regio nis, atq; ſimilium, q ſic parte ſcythię Tauri incolunt, vt ſi atticę iugum ſuniacũ alia gens nõ athe nienſis incoleret et reliqua, populi aũt Tauricę re gionis vbi colebatur Diana dicebãtur Arciſolitę, ſeu potius Arſilachi, ſcribit enim Ammianus Arſi lachen ſiue Orſilachen a barbaris, qui circa Tauri cã fuere Dianã vocari, cui deę ſeruit imolabãt ap pulſos, et capita parietibus fani cõfigebãt, Et Pom ponius Mela. Inimanem inquit famã habẽt ſolere

Vtq; magis cauti poſſunt timidiq; vocari,
Sic appellari non meruere mali.
At nimius excuſat charos ita candor amicos,
Vtq; habeãt de me crimina nulla facit.
Sint hi contenti venia ſignentq; licebit
Purgari factum me quoq; teſte ſuum.
Pars eſtis pauci melior, qui rebus in arctis
Ferre mihi nullam turpe putatis opem.
Tunc igitur meriti morietur gloria veſtri,
Cum cinis aſſumpto corpore factus ero.
Fallor, & illa meę ſuperabit tempora vitę,
Si tamen a memori poſteritate legar.
Corpora debentur męſtis exanguia buſtis,
Effugiunt ſtructos nomen honosq; rogos.
Occidit et theſeus, & qui comitauit oreſtem,
Sed tamen in laudes viuit vterq; ſuas.
Vos etiam ſeri laudabunt ſępe nepotes.
Claraq; erit ſcriptis gloria veſtra meis.
Hic quoq; ſauromatę iam vos nouere, getęq;
Et tales animos barbara turba probat.
Cũq; ego de veſtra nuper probitate referrẽ,
Nam didici geticę, ſarmaticeq; loqui.
Forte ſenex quidam, cętu cum ſtaret in illo,
Reddidit ad noſtros talia verba ſonos.
Nos q̃3 amicitię nomẽ bñ nouimus hoſpes,
Quos procul a vobis alter & orbis habet,
Eſt locus in ſcythia, tauros dixere priores,
Qui getica longe non ita diſtat humo.

pro victimis aduenas cedere, Vñ non immerito Valerius Flac. ſęuā appellauit Dianā, quum dixit. Taurorū q; locos, delubraq; ſęua dianę et Iune. Męoti, dę ſęuior ara. Ægyptus, quippe illa nephādi Taurica ſacri. Inuētrix, hoies vt iam q̄ carmina tradūt. Digna fide credas im̄ imolat, vlterius nil, Aut grauius cultro timet hoſtia.

boſphoro, atq; ex multis aliunde locis, q̄ adeo ex altę paludē replet, vt non poſſit in ſua labra contineri, ſcri, Stra. Męotida paludē iacere ad aglōnē ſtad. nonē milliū aut paulo plurū circuitum hñs, Hęc āt penes Boſphorū, quem immeriū appellant in pōtum effluit. Męotis āt facit gtm̄ męotidis, vt doris doridis.

Hac ego ſum terra, patrię nec pęnitet ortus,
Conſortem phębi gens colit illa deam.
Tēpla manent hodie vaſtis innixa colūnis,
Perq; quaterdenos itur in illa gradus.
Fama refert illic ſignum cęleſte fuiſſe,
Quoq; minus dubites ſtat baſis orba dea.
Araq; quę fuerat natura candida ſaxi,
Decolor a fuſo tincta cruore rubet.
Fęmina ſacra facit tęda nō nata iugali,
Quę ſuperat ſcythicas nobilitate nurus,
Sacrifici genus eſt ſic inſtituere priores,
Aduena virgineo cęſus vt enſe cadit.
Regna thoas habuit męotide clarus in ora,
Nec fuit euxinis notior alter aquis.
Sceptra tenente illo liquidas feciſſe p auras,
Neſcio quam dicunt iphigenia iter.
Quā leuibus vētis ſub nube p ęquora vectā
Creditur his phębe depoſuiſſe locis.
Pręfuerat templo multos ea rite per annos
Inuita peragens triſtitia ſacra manu.
Cum duo velifera iuuenes venere carina,
Preſſeruntq; ſuo littora noſtra pede.
Par fuit his ętas, & amor, quorū alter oreſtes,
Alter erat Pylades, nomina fama tenet.
Protinus immitem triuię ducuntur ad aras,
Euincti geminas ad ſua terga manus,
Sparſit aqua captos luſtrali graia ſacerdos,
Ambiat vt fuluas infula longa comas.

Qui gens. a. l. n. i. d. b. Quę tellus Taurica nō nimis longe remota ē a getis. Hac ego ſum terra. Hęc regio inqt Taurica eſt mihi natale ſolum. Cōſortē phębi. Sororē phębi h̄ eſt Dianam. Innixa, Suſtentata. Per q̄ter. gr. Per gradus. xl. ex quo templi altitudinē ē magnificētiā demōſtrat. Signū cę. Statua Dianę. Stat baſis. o. d. Baſis reſtat ſola orbata ſimulachro Dianę qđ abſtulit Oreſtes fugiēs cū Iphigenia, et Ariciam portauit vt Ser. docet, Eſt āt Baſis ſeſſio colūnarū, ſeu ſimulacrorū pedamenta. Natura ſaxi, E marmore, cuius nā fuerat cādida. Decolor, Alterius coloris. A fuſo cruore, A cruore interfectorū hoſpitū, qui illic deę mactabant, cūm āt aduenas Dianę ſacrificandi docet Herodo. in. v. li. Nō nata tęd. iu. Nata ex illecto coniu legit etiā (qđ magis pla et) Tęda nō nupta iugali, h̄ eſt virgo et ſine marito.

Himantis himādis vñ ſupius dixit Ouid. Nec mihi tiphys erat, rector nec himāde natus, Vbi obiter emenda qđ ſupra diximus et locum illū himāde natū ñ eē patronymicū ſ imo, ſed p natū himādis mopſum intellige filiū Apollinis et Himantidis. In aqs euxinis, In aqs maris Euxini de quo alibi abūde diximus. Per liqdas auras, Per purā aera, Nota eſt fabula erep. āq; Iphigeniā Dianę ſacrificandā, et a dea delatā p aera in Tauricā regionē, ceruamq; p ea ſuppoſitā, vt Seruius docet. Phębe. Diana. Pręfuerat, Prępoſita fuerat Iphigenia tēplo illi Tauricę Dianę. Inuita manu, Manu recuſante eam crudelitatem. Sacra triſtitia, Sacra plena triſtitię, vt pote in quibus hoīes mactabantur. Protinus ducūtur ad aram immitē, Statim mactandi. Dianę ad templū producunt. Euincti geminas, Erat enī ꝯſuetudo,

Quę ſupat no. Quę ē nobilior gñe, hmōi enī eligebat Dianę ſacerdos in Taurica regiōe. Sacrifici ge. eſt, Genus ſacrificij, qđ Dianę offerē, Eſt āt ordo, Genus ſacrificij eſt ut aduena cęſus et reliqua. Vt aduena cęſus, Vt peregrinus interemptus. Enſe v̄gineo, Enſe et cultro virginis ſacerdotis. Regna tho. ha. Regnabat in Taurica tunc tpis Thoas. In ora, Męotide, In regione Męotidi paludi ꝯtermina. Eſt āt Męotis, ut docet Strabo li. xi. et Pli. li. vi. Lacus in Scythia, q tanaim recipit de qua ita ēt ſcri. Herodotus. Pontus paludē hāc influentē in ſe nō multo q̄ ipſe ē minorē, q̄ Męotis appellat, et mr̄ ponti, Dionyſius q̄q; ita refert, Hęc ē palus illa, quā circū icolūt ſcythę, q̄ue ponti matrem appellāt, ob id maxīe, q multa ide in eum effluat aq̄ diſtracta potiſſimū ex Cimmerio

ſuẽdo, ut ita victimę et hoīes ꝑſertim ligarent, Vñ ſi nō Vergiliāus ita inqt, Eripui fateor lęto me et uincula rupi, Et Iune. Sed procul extenſum petulans quatit hoſtia funem. Sparſit aqua captos luſtrali, Pyladem et Oreſtem immolatura ſacerdos prius aqua aſperſit hoc eſt Mola, quę fiebat de aq̄, horna fruge, et horno ſale, ea enī et frons victimę et foci aſpergebantur et cultri vt docet Seruius, et Ouidius in vltimo meta. aut certe ritum ſacrificantium deſignat, qui antiquā Victimas ſacrificarent, prius eas explorabāt quę ſi nō obſtupiſſent, aptę ꝓbabant Vergilius Ipſa tenēs dextra pateram pulcherrima dido. Candētis vaccę media inter cornua fudit. Graia ſacerdos, Iphigenia gręca. Vt infula longa ambiat, Vt īfula circundet, Erat enī infula (vt Seruius ſcri.) faſcia in modum Diadematis, a

Dūq; parat, ſacrū dum velat tempora vittis,
Dum tardę cauſas inuenit illa morę.
Nō ego crudelis iuuenes ignoſcite dixit,
Sacra ſuo facio barbariora loco.
Ritus is ē gentis, qua vos tamē vrbe venitis
quodq; parum fauſta puppe petiſtis iter?
Dixit, & audito patrię pia nomine virgo,
Conſortes vrbis reperit eſſe ſuę.
Alter vti e vobis dixit cadat hoſtia ſacris,
Ad patrias ſedes nuncius alter eat.
Ire iubet pylades charum periturus oreſtem,
Hic negat, inq; vices pugnat vterq; mori.
Extitit hoc vnu3 quod non conuenerat illis,
Cętera pars concors et ſine lite fuit.
Dū pagūt iuuenes pulchri certamē amoris,
Ad fratrem ſcriptas exarat illa notas.
Ad fratrē mandata dabat, cuiq; illa dabant,
Humanos caſus aſpice frater erat.
Nec mora, de tēplo rapiūt ſimulacra dianę,
Clamq; per immenſas puppe feruntur aqs.
Mirus amor iuuenū, quãuis abiere tot anni,
In ſcythia magnū nunc quoq; nomē hēt.
Fabula narrata eſt poſtquã vulgaris ab illo,
Laudabūt omnes facta piamq; fidem.
Scilicet hic etiam qua nulla ferocior ora eſt,
Nomē amicitię barbara corda mouet.
Quid facere auſonia geniti debetis in vrbe,
Dum tangãt duros talia facta getas?
Adde quod ē animus ſemp tibi mitis, & altę
Indicium mores nobilitatis habent.
Quos voleſus patrij cognoſcat nois auctor,
Quos numa maternus nō neget eē ſuos.
Adiectiq; probet genitiua agnomina cottę,

pullula — mans, a qua vittę ab vtraq; parte depēdebãt. Comas fuluas, Capillos fuluos, hoc eſt, vt poſt explorationē de more factã, redimita infulis ſacrificarētur Dianę. Dūq; parat ſacrum, Et dum pręparat Iphigenia omnia neceſſaria ſacrificio. Dū velat tēpa vittis, Dū caput vittis coronat, Virgilius. Et circum tpa vittę. Cauſas, Excuſationes. Nō ego crudelis, Non ego immitis. Suo loco, Hac terra taurica quę eſt crudelis et ideo ſacra etiã crudelia celebrantur a me tamen non crudeli. Ritus is eſt gentis, Talis mos eſt Tauricis populis Dianę hoſpites immolare. Puppe parũ fauſta Naui parũ felici, quę vos deduxit ad hęc loca vobis et peregrinis infeſta. Noīe patrię, Nomine Mycenarū. Cōſortes ſuę vrbis Eiuſdē patrię, i. qua & ipſa orta fuerat. Vt alter ca. Vt alter moreretur, et intelligit ops, aut aliud verbū ſimile. Ad ſedes pa. In gręciam, Mycenas. Extitit hoc vnū, Hoc ſolū apparuit i tota eoꝝ amicitia. Quod nō ꝯuenerat illis, In quo nō fuerãt ꝯcordes. Cętera pars, Reliquã vitę et amicitię tps. Ad fratrē, Ad Oreſtē, q eũ illic eſſe neſciebat. Notas. Litteras. Nec mora, Subito cognito fratre. Quãuis abiere tot ãni, Quãuis tot anni pręterierit. Fabula vulg. Hic ſermo amoris Pyladis, et Oreſtis vulgo cognitus ſunt aũt mō hęc verba Ouidij, q ſenē ſupradicta narrantē induxerat. Hic, In hac regiōe Taurica. Eſt fero. Eſt magis fera et crudelis. Poſuit aũt ferocē, quod ſignificat forte et aloſum pro fero. Altę nobilita. Quia q̃to hō eſt nobilior, tanto ēt eſt mitior et magis humanus. Quos, Subandi mores. Voleſus auctor patrij nois. A Voleſo. n. paternū genus traxit Cotta. Fuit aũt Voleſus Romanus, vel vt potius crediderit Sabinus, q cū Tatio Romã venit, cuius meminit Plutarchus i vita Numę Pōpilij his verbis. Verba facere, Proculus et Voleſus, quoꝗ prius al- trū regē a populo creãdū expectatio fuerat, poſtq̃dē Romulu, Voleſo vero Tatij partibus fauentibus, ſcribit ēt Dionyſius Halicarnaſeus Tatiū regē Sabinoꝝ, et cum eo tres viros ex illuſtribus familijs romę pmanſiſſe honoribus traditis, qbus adhuc fruebantur eoꝝ genus Valeriū ſcilicet, Volcſum, et Talũ cog nine Tyrannū, et vltimū Metiū Curtium eum q armatus lacum nando transmiſerat. Iune. in Satyra octaua. Voleſos brutoſq; decebunt, ad eū ēt videtur alludere Vergilius, qum ait. Tu voluſe armari volſcoꝝ edīc manimplis. Numa maternus, Secundus rex romanorum Numa Pompilius, a quo per matrem ducebat originem Cotta, ad quem hanc epiſtolam ſcribit Oui. Illud ſciendum Numaꝫ Pōpilium ex Tatia quatuor habuiſſe filios a auctore Plutarcho ſcilicet Pōponium, Pinum, Calpum, Mamercum quoꝝ qlibet ſucceſſionem familię honeſtiq; generis reliquit, Nãq; a Pomponio Pomponij fluxere. A primo Pinarij, a Calpo Calpurnij, a Mamerco Mamercij, qui hanc ob rē et reges cognominati ſunt, Habuit etiam ex altera vxore Lucretia filiam Pompiliam, quę nupſit Martio viro et Numę cognatis, qui eum ad ſuſcipiendum regnum romanum induxit, ſecum enim ille romã migrauit, huius filius Martius Ancum Martium regem quartum romanorum genuit. quo autem filiorum Numę ducat Cotta maternum genus nihil compertum habeo. Eſſe ſuos, Quia Cotta erat religioſus et vir bonus, quemadmodum fuit Numa rex. Adiectiq; probet, Ordo eſt, Et ꝯmus iniuriam ſi tu non eſſes probat agnomina genitiua Cottę adiecti, hoc eſt cottę addita maioribus veſtris forcaſſe ab Alpinis cottijs ſubditis populo romano, vt inferius dicemus, vel ab aliquo rege Thracię deuicto, hi enim cottij dicebantur. Sil

Voleſus

Filij Numę quatuor.

Pōponij. Pinarij Calpurnij mamercij Pōpilia. Martius Ancus martius rex

tu non eſſes, ſi tu eã non ornares, et illuſtrē redderes tua virtute, aut hoc dicit, q: is ad quem ſcribit ſolus erat ex ea gente. Agnomina gentiua, Agnomina gentilitia, Sunt autē propriorum nominum ſpecies quatuor, vt ſcribit Diomedes, prenomen, nomen, cognomen, et agnomen, prenomen, eſt quod nominibus gentilitijs ꝑponitur, vt. M. Portius Cato, proprium eſt quod originem gētis, vel familię declarat, vt portius, Cornelius, Iulius, Cognomen eſt quod vniuſcuiuſq; ꝓprium eſt, et nominibus gentilitijs ſubiungitur, vt Cato, Scipio, Ceſar, Agnomen quoq; eſt quod extrinſecus cognominibus adijci ſolet ex aliqua ratione, vel dicitur queſitum vt eſt cenſorinus. Aphricanus, Numantinus et ſimilia, Cotras autem non vt diximus, ſed a greco appellatos putāt, hoc eſt ab. ins, et toruitate oris. Hac ſerie, Hoc vinculum, earum ordine, vel (quod magis placet) hac maiorum origine. Lapſo ſuccurrere amico, Ordo eſt puta eſſe conueniens iſtis moribus ſuccurrere amico lapſo, hoc eſt mihi; q orani.

ꝓprioꝝ ſpecies ꝓ nomē ꝓ prium Cognomen Agnomē

xi in nocte. Seu corporis vmbra eſt, Seu eſt vmbra alicuius corpis id quod vidi. Seu ſpecies veri, Seu forma aliqua et corpus verum. Seu fuit ille ſopor. Seu ille fuit ſomnus et viſio nocturna, hoc eſt ſeu mihi ita per ſomnū viſum fuit. Biſores feneſtras, Feneſtras bipartitas, et fores duas habētes.

Si tu non eſſes interitura domus.
Digne vir hac ſerie lapſo ſuccurrere amico,
Conueniens iſtis moribus eſſe puta.

Ad maximum.

SI vacat exiguum profugo dare tempus amico,
O ſydus fabię maxime gentis ades.
Dū tibi quę vidi refero ſeu corporis vmbra ē
Seu veri ſpecies, ſeu fuit ille ſopor.
Nox erat et biſores intrabat luna feneſtras,
Menſe fere medio quanta nitere ſolet.
Publica mi requiēs curaꝝ ſomnus habebat,
Fuſaq; erāt toto languidi mēbra toro.
Cum ſubito pennis agitatus inhorruit aer,
Et ſonuit paruo mota feneſtra ſono.
Territus ī cubitū releuo mea mēbra ſiniſtrū,
Pulſus ꝗ̃ e trepido pectore ſomnus abit.
Stabat amor vultu nō quo prius eſſe ſolebat,
Sceptra tenens leua triſtis acerna manu.
Nec torquē collo nec habens crinale capillis,
Nec bene cōpoſitas cōptus, vt ante comas
Horrida pendebant molles ſuper ora capilli,
Et viſa eſt oculis horrida pena meis.
Qualis in aerię tergo ſolet eſſe columbę.
Tractatam multę quā tetigere manus.
Hūc ſimul agnoui (neq; n. mihi notior alter)
Talibus affata eſt libera lingua ſonis.
O puer exilij decepto cauſa magiſtro,
Quē fuit vtilius non docuiſſe mihi.
Huc quoq; veniſti, pax eſt vbi tēpore nullo,
Et coit aſtrictis barbarus hiſter aquis.
Quę tibi cauſa vię, niſi vti mala nr̃a videres
Quę ſunt, ſi neſcis inuidioſa tibi.
Tu mihi dictaſti iuuenilia carmina primū,

Indiij. eplam enarra.

SI vacat exiguum, Ad Fabium Maximum ſcribens, fingit ſibi in lecto cubanti ſeſe obtuliſſe cupidinem, poetamq; de illo queſtum, ꝙ cuius cauſa in exilium eiectus ſit, velit etiam efficere, vt Auguſtus placatus minus exiliū concedat poſtremo inducit etiam cupidinem ad ea reſpondentem, pollicentēq; ſibi oīa ſecunda. Si vacat, Si tempus eſt.

Dare tempus exiguū, Dare modicum temporis in legendis his. Amico profugo, Mihi exuli, Sidus gentis fabię ſplēdor et gloria Fabioꝝ, de cuius gētis origine inferius dicemus. Quę vidi, Quę aſpe

Medio menſe, Medio ſpatio temporis, quo luna peragit curſum ſuum. Publica requies curarum, Requies, q̄ cōis eſt omnibus, Eſt autem Appoſitio figura. Languida, Deficientia ꝓpter curas, aut inertia propter ſomnū. Agitatus. Percuſſus. Inhorruit. Intonuit, intremuit. E pectore trepido, E mente pauida eo ſono. Amor cupido deus. Stabat, Ante me apparebat.

Acerna, De Acere facta, Eſt enim genus ligni, Vergil. Trabibus contextus acernis. Crinale, Reticulum. Nec comptus comas, Nec habens capillos comptos et ornatos. Eſt autem figura Sinecdoche. Pēna. Alę. Horrida, Aſperę et impexe propter aquilones, qui ad ea loca volantem cupidinem afflauerāt, et impexum reddiderat, et volando tam longe per plagam ſeptentrionalē frigore, ac ventis pennę erant incōpoſitę. Decepto magiſtro, Deluſo me Ouidio, ſe .n. poeta in ſcriptis ſuis magiſtrum amoris appellat. Quē ſubaudi Cupidinem puerum. Fuit vtilius mihi, Magis mihi cōduxit. Nō docuiſſe, Non erudiiſſe, in arte amandi, ſe enim poeta (vt diximus) amoris preceptorem appellat. Huc. In ſcythiā, vbi exulo. Aſtrictis aquis, Gelatis aquis. Inuidioſa, Inuidiam et detractionem concitantia. Iuuenilia carmina, Carmina de arte amandi, quę ego admodū iuuenis edidi. Seu, Subaudi pedibus hoc eſt verſu exametro, qui conſtat ex ſex pedibus. Quinq;, Scilicet pedes, per quos intelligit

verſum pentametrum. Carmine meonio, carmine quali vſus eſt Homerus ex quo deſignat heroicum carmē, quēadmodum ſupra elegiacum exprimit. Forſitan exiguas, Poſſet cupido dicere poetam non babuiſſe vires, quales conuenuit carmini heroico, Reſpondet ipſe exiguas illas vires quas habuit, fuiſſe ab eo imminutas. Aliquas tamen, Quia exiguas vires ſuas fuiſſe dixerat, dicit tamen non omnino fuiſſe minimas. Arcus et ignes. Arma ipſius cupidinis ſcilicet arcus et faces. Eſt autē ordo, Arcus et ignes forſitan cōminuere, vires mei ingenij exiguas, aliquas tñ. Tuiq; parentis, Et tuę matris. In nullum grande opus, In nullā grādem materiam. Vacauit, Scribendo operā dedit. Artibus meis, Meis preceptis de arte amandi. Vt poſſes eſſe non rudis, Vt poſſes eſſe non placidus ē doctus in preceptis amatorijs. Pro quibus, Subaudi artibus. In extremis locis, In vltima ſeptētrionis regióe. Eumolpus chionides, Eumolpus Neptuni et chiones filius, ō quo plura diximus in ſuperioris libri elegia, quę ſic incipit. Regia progenies, Scribit Strabo Eumolpo nomen inditū ideſt cantori optimo. In orphea, Erga preceptorē orpheū. In phryga nec ſatyrū, Nec ēt olympus talis fuit in Satyrū Marsyā, vt tu i me fuiſti, Marsyę aūt et Olympi ita meminit Plato in minoe. Sed non referre potes, quis e priſcis hominibus legum circa tibiarum inflationem conditor optimus extitit, Vis ne tibi memorē Marsya et diſcipulus eius Olympus phryglus, Et in libro tertio de legibus ita inquit. Sicut quę ad Muſicam pertinēt Marsyę et Olympo. Premia nec chiron, Notum eſt Statij et aliorum monumentis Achillem ſub chironis diſciplina maxima beniuolentia nutritum. Pythagoręq; ferunt, Hic loquitur ex eorum opinione, quam tamen refellit Liuius, qui credidere Numam Pompilium regem Pythagorę philoſophi diſcipulum fuiſſe.

Eumolpus

Marſia Olympus

Ab meo diſcipulo, Quia ſcribendo et docendo ipſum amorem poeta in exilium eiectus eſt. Dum damus arma tibi, Dum tibi ſignificamus, quam expugnandę ſunt puelię. Legitimos toros, Toros coniugales ideſt nuptas. Quarum nec vita pudicos attingit crines. Quę nō ſunt virgines, aut veſtales, quę vitta pe[...]ckari rite vtebantur vt docuimus in enarratiōe eius verſus Ouidij de arte amandi. Eſte procul vittę tenues īſigne pudoris. Nec ſtola longa pedes, Nec ſunt Matronę, quę Stola vtebantur, Ea enī (vt Marcellus docet) veſtis erat, quę ad īmos pedes defluebat, Martialis. Quis ſtolam permittit meretricibus pudorē. Et facere genus incertū. Et nothos generare, quorū genus et origo parentū icerta, eſt qā p̄ſertim mrē rē hī cum pluribus viris. An ſit, Subaudi dic precor. Ab his libellis, A libellis meis de arte amādi. Quā lex arcet. Quā fēminā lex Iulia p̄hibet exercere adulteria, Erat.n. lex Iulia vt legimus in iſtitutionū libro quarto de publicis iudicijs, q̄ nō ſolū temeratores aliarū viroꝝ gladio punit ſed et eos, q cū maſculis prepoſterā libidinē exercēt, eoſq; q vel virginē vel viduā viuentem honeſte vł ſtuprauit, Erat ēt lex Iulia repetūdaꝝ, de ambitu, de annona, de reſiduis. Viros furtiuos. Viros furtū et adulteria cōmittentes, hoc autem facit poeta in libris de arte amandi, et in principio operis ſtatim, quū inquit. Eſte procul vittę tenues inſigne pudoris. Queq; tegis medios īſtita lōga pedes. Quid tamen hoc prodeſt, Quid tamen prodeſt non docuiſſe etiam fallere caſtas matronas, et virgines. Si credor, Si quidem exiſtimor. Adulterij vetiti. Lege ſeuera, Adulterij prohibiti lege Iulia aſpera, quę adulteris capitalis erat. Compoſuiſſe notas, Compoſuiſſe fraudes, et maculas ac diuerticula ipſius adulterij. Ferientes cuncta. Quos voles omnes vulnerantes et conſauciantes.

Stola

Lex Iulia

Appoſui ſenis te duce quinq; pedes.
Nec me meonio cōſurgere carmine, nec me
Dicere magnorum paſſus es acta ducum
Forſitan exiguas aliquas tñ, arcus et ignes
Ingenij vires comminuere mei.
Nāq; ego dū canto tua regna tueq; parentis,
In nullū mea mens grande vacauit opus.
Nec ſatis hoc fuerat, ſtultus quoq; carmia feci
Artibus vt poſſes non rudis eſſe meis.
Pro qbus exiliū miſero mihi reddita merces,
Id quoq; in extremis et ſine pace locis,
At nō chionides eumolpus in orphea talis,
In phryga nec ſatyrū talis olympus erat.
Premia nec chyron ab achylle talia cepit,
Pythagoręq; ferunt non nocuiſſe numam.
Nomina neu referā lōgū collecta per euum,
Diſcipulo perii ſolus ab ipſe meo.
Cū damus arma tibi, dū te laſciue docemus
Hęc de diſcipulo dona magiſter habet.
Scis tamen, ꝛ liquido iuratus dicere poſſes,
Non me legitimos ſollicitaſſe toros.
Scripſimus hęc illis quarū nec vitta pudicos,
Attingit crines, nec ſtola longa pedes.
Dic precor hoc qñ didiciſti fallere nuptas,
Et facere incertum per mea iuſſa genus?
An ſit ab his omnis rigide ſummota libellis,
Quam lex furtiuos arcet habere viros.
Quid tamē hoc prodeſt vetiti ſi lege ſeuera
Credor adulterii compoſuiſſe notas.
At tu ſic habeas ferientes cuncta ſagittas,

Faces cu pidinis

Lāpades, Faces. Ouidius I epis. Altera tela arcus, altera tela faces, his. n. amantiū quoq; pectora ferie bat cupido, et iniiciebat ardorē et ignē, Vñ nō īme rito dixit. Vergi. Et cęco carpit igni. Cęſar, Augu. filius Iulij per adoptionē. Ab ęnea fratre, Æneas enim et Cupido fratres fuerunt, et ambo matrem venerē habuere. Nepos, Inter nepotes de os ex fratre Ænea. Plecti, Puniri. Puero volucri, Cupidini alato. Dediſſe hos ſonos Reſpondiſſe hęc verba ſequentia. Niſi conceſſum, Niſi legibus pmiſſum. Tuis arti bus, Tuis carminibus et pceptis de arte amādi. Vtq; hęc, Et quia ad modum iubandi ab inferiori hęc quę ſcripſiſti poſſes defendere.

infeſta Venus mādauit Cupidini, vt in colchicam regionē volaret, eāq; telis ſuis feriret, quo facto illico Iaſonis eſt amore correpta, vt docet in quinto Diodo. et Ouid. in meta. Puella phaſias, Medea ſic dicta a phaſi colchorū fluuio. Dulcior aura, Dulcior fauor. Tēpus quod quęrimus, Tempus qd idoneū requirimus, vt Cęſar miteſcat. Triūphus, Triumphum hic deſignari ſeu oratio nem arbitror, de quo abūde dictū eſt ſuperius in principio ſtatim primę elegię ſecundi libri. Et nati, Et filij Auguſti. Tyberius ſcilicet et reliq. Dū mater liuia, Dū Liuia mater Tyberij. Magne pater patrię, Auguſtum denotat, q pater patrię dictus eſt. Ducisq; Et Imperatoris qui triūphabit. Tyberium aut deſignat vt diximus. Odoratis ignibus, ignibus thuricremis, ē ideo fragrantibus. Faciles aditus, Faciles vias ad precandū Auguſtum ppter hanc publicam lęticiam, Solemus. n. in lętitia facilius oīa concedere, q alio tpe.

Sic nūq̄ rapido lampades igne vacent.
Sic regat imperiū terraſq; coerceat omnes.
Cęſar ab ęnea qui tibi fratre nepos.
Effice ſit nobis non implacabilis ira,
Meq; loco plecti commodiore velit.
Hęc ego viſus eram puero dixiſſe volucri,
Hos viſus nobis ille dediſſe ſonos.
Per mea tela faces et per mea tela ſagittas,
Per matrem iuro, cęſareumq; caput
Nil niſi conceſſum nos te didiciſſe magiſtro
Artibus et nullum crimen ineſſe tuis.
Vtq; hęc, ſic vtinā defendere cętera poſſes,
Scis aliud quod te lęſerit eſſe magis.
Quicqd id eſt (neq;. n. dēt dolor ipſe referri)
Nō potes a culpa dicere abeſſe tua.
Tu licet erroris ſub imagine crimen obūbres,
Non grauior meritis iudicis ira fuit.
Vt tamen aſpicerem, conſolarerq; iacentem,
Lapſa per immenſas eſt mea pēna vias.
Hęc loca tum primū vidi cū matre rogāte,
Phaſias eſt telis fixa puella meis.
Quę nūc cur iterū poſt ſecula longa reuiſas,
Tu facis o caſtris miles amice meis.
Pone metus igitur miteſcet cęſaris ira,
Et veniet votis dulcior aura tuis.
Neue morā timeas, tps qd quęrimus inſtat
Cūctaq; lęticię plena triumphus habet.
Dum domus, et nati, dū mater liuia gaudet
Dum gaudes patrię magnę ducisq; pater.
Dum tibi gratatur populus. totaq; per vrbē
Omnis odoratis ignibus ara calet.
Dum prębet faciles aditus venerabile tēpus,
Sperādū eſt noſtras poſſe valere preces.
Dixit, et aut ille eſt tenues dilapſus in auras,
Cęperunt ſenſus aut vigilare mei.
Si dubitē faueas quin his o maxime dictis,
Mēnonio cygnos eſſe colore putem.

Cętera, Hoc eſt quę lęſerunt Augu. Aliud magis eſſe, Aliud magis nocere, q carmina amatoria, Quibus verbis liquido apparet eiuſdem poetę cām aliā fuiſſe, q carmina amatoria. Abeſſe a tua culpa, Carere tuo crimine. Sub imagine erroris, Sub ſpecie erroris, q ſcilicet erraſti per imprudentiam. Obūbres crimen, Tegas tuum ſcęlus. Non fuit grauior meritis, Non fuit grauior culpa tua, hoc eſt iram Auguſti fuit minor, q merebaris. Ira iudicis, Ira Auguſti. Vt tamen aſpicerē, Cām aſſignat cupido cur ad poetam tam procul relegatum volauerit. Hęc loca, Hāc regionē ponticā frigori obnoxiā, et iō mirū ad eā ſe veni ſe dicit, qm ſine calore nō poteſt coitus pfici. Vnde ait Oratius. Vulcanus ardens urit officinas, q

Dixit, Scilicet cupido verba ſupradicta. Et aut ille, Et aut deus amoris. Eſt dilapſus in tenues auras, Euanuit. Cęperunt vigilare, Cęperunt ſomnū excutere. O maxime O Fabi. Quin faueas Ob nō faueas. His di. His verbis Cupidinis, q me monuit, vt in hoc Triūpho dum Cęſar eſt lętus pcibus vtar. Mēnonio colore, Colore nigro, q̄li fuit Mēnō, quē Titonus Laomedōtis filius in Aſia oriētē verſus vſq; in Æthiopiā militans dr genuiſſe ex Ida, qui cum Troianis

Der Vulcanus. Veneris maritus. Menon

ē ob cām fingūt poetę ipſuz Vulcanū deū ignis ē caloris eſſe Veneris maritū. Matre rogāte, Precāte me Venere Æeta. n. ſolis filius Medeā genuit, quaz Venus ferē odiſſe ppterea q ſecus Marte coeunte Vulcano retulerat ſol, puellę igitur a ſole oriūdę

preſidium tuliſſet, poſtea ab Achille eſt interfectus auctor Diodorus. Eſt autem ſenſus. Si exiſtimauero te mihi non fauturum apud Cęſarem poſſibilia impoſſibilia fieri arbitrabor et te minime humanum et benignum crediderim. Nigra

pica,

Sed neq; mutatē nigra pice lacteus humor,
Nec quod erat candens fit terebinthus ebur
Conueniens animo genus ē tibi, nobile nanq;
Pectus, et herculeę ſimplicitatis habes.
Liuor iners vitiū mores non exit in altos,
Vtq; iacens ima vipera ſerpit humo.
Mens tua ſublimis ſupra genus eminet ipſm,
Grandius ingenio nec tibi nomen ineſt.
Ergo alij noceant miſeris, optentq; timeri,
Tinctaq; mordaci ſpicula felle gerant.
At tua ſupplicibus domus ē aſſueta iuuādis,
In quorū numero me precor eſſe velis.

Ad Ruſſinum.

HAec tibi non vanam portantia ver
ba ſalutem.
Naſo tomitana mittit ab vrbe tuus
Vtq; ſuo faueas mandat ruſſine libello,
In veſtras venit ſi tamen ille manus.
Eſt opus exiguum, veſtriſq; paratibus impar
Quale tamen cunq; eſt vt tueare rogo.
Firma valent per ſe, nullūq; machaona q̄rūt
Ad medicam dubius confugit ęger opem.
Non opus eſt magnis placido lectore poetis.
Quemlibet inuitum difficilemq; tenent.
Nos qbus ingenium longi minuere labores,
Aut etiam nullum forſitan ante fuit.

pla, colore nigro, hoc eſt inhumanitate. Lacteus humor, Lac ipſum quod nū eſt cādidū, hoc eſt humanitas ipſa et animi cādor. Cādēs ebur, Cādidū ebur. Terebinthus, Terebinthus arbor eſt, q̄ I Syria naſcit̄ cuius materies admodū lęta eſt, ac fidelis ad vetuſtatē eximie ac nigri ſplēdoris, vt docet Pli. lib. xiij. naſcit̄. n. in epiro. Vergi. incluſaq; buxo aut oricia terebintho. Vbi Seruius ita ſcribit, Oricos ciuitas eſt epiri, iuxta quam naſcit̄ Terebinthus nigrū lignū huius ſoliditatē in buxi ſpēs. Conueniens alio genus eſt ti bi, Quēadmodū loquitur es ex genere Maximorū, ita et Maximū optimes aius bene de oībus merēdo. Nobile nanq; pectus et herculeę ſimplicitatis hēs, Nā inquit optimes animū nobilē ac cādorē et ſimplicitatē illā, q̄ in Hercule pgenitore tuo vi fuiſſe, Plutarchus. n. docet Herculē apud fluuiū Tyberim cū muliere indigena pgreſſus rē habuiſſe, et Fabiū virū optimū, quo familia Fabiorū Romę initiū habuit genuiſſe. Quidā autē priſcos huius generis viros ab agrorū ſcſſione Fodios olim appellatos memorię tradiderunt, deinde mutatis binis litteris Fabij cognominati ſunt, Plini. vero a faba Fabios dictos putat, ita enim inquit Iā Fabiorū Lentinorū Ciceronū, vtq; quis aliqđ optime genus ſereret, Iuniorū familię bubulcū nōiauerūt, q̄ bubus optime vteret̄. Nobile pectus, Aiūm generoſum. Et herculeę ſimplicitatis, Et veri ac ingenui animi, qualis fuit in hercule, nec duplicis. Liuor iners vitium, Inuidia et dolor alienę fœlicitatis vitiū, qđ obſidet tantum ē. aggredit̄ ignauos. In altos mores, In mentes generoſas, et qualis eſt tua. q. d. non es tu inuidię obnoxius, nec timebis mihi opē ferre. Vt iacēs vipera. Tanq̄ ſerpens, q̄ quēadmodū viperę nūq̄ altius a terra tollūtur, ſic inuidia infima queq; pectora non generoſa depopulatur. Supra ipſum genus, Pluſq̄ gens tua Maximorū. q. d. eſt pluſq̄ maxima Grandius ingenio, Quia tm̄ eſt ingeniū tuum, quātū eſt nomē, hoc eſt es. maximus et nomine et ingenio. Ergo alij, Ergo reliqui, non tu. Spicula tincta. Audeos infectos. Felle mordaci, Verbis ſiniſtris et amaris. Iuuandis ſuppli. Benemerēdo de calamitoſis. In nume. quorū, In numero ſupplicū et calamitoſorū, q̄s ſolet iuuare domus tua.

In. iiij. epiſtolam enarratio.

HAec tibi nō vanam, Tiberij ouationes ſeu Triūphū de Germania, de quo in prima epiſtola fecit huius operis libri abūde diximus, et tibi poeta et fortaſſe eū ſe ſcripſiſſe deſignat, Romā mittens poeta Ruffino amico et doctiſſimo viro cōmendat, Excuſatq; ſe multis rōnibus ſi nō ita elegāter materiā iſtā abſoluit, vt equū fuerat, poſtremo vertit ſermonem ad Liuiā Cęſaris matrē vaticinaturq; fore, vt breui alterū et Triūphū de Germania ipſa pſequat̄, vt iferius dicemus. Nā vanā ſalutē, Salutē nō mendacem, q̄ pcor vt ſis ſaluus, vt es. Suo libello, Suo operi de Triumpho Germanico. Veſtris paratibus, veſtrę huic pōpę triūphali, vel certe veſtris carminibus apparatū hmōi triūphi deſcribētibus. Firma va. p ſe, Optima et bn̄ cōpoſita carmina nō indigent cuiuſq̄ auxilio. Nullūq; machaona Et nullū medicū q̄lis fuit Machaon reqrūt, hoc ē ē nullius pſidio idiget. Fuit aūt Machaō filius Æſculapij fraterq; podalhij, q ob ſolertiā medicę artis e creta cū alijs grecis ad Troiā nauigauit, De quo I primo libro huius opis ita cecinit Ouid. Vtq; machaonijs pēāus artibus heros, Lenito medicā vulnere ſenſit opē. Æger, Maleualēs et q idiget opa alterius. Nō opus eſt magnis placido lectore poetis, Poetis excellētibus nō eſt opus, vt lectores pciliēt, q̄ eorū opa per ſe fauorē ptrahunt. Placido lectore, Fauorabili aliquo, q legat eorū opa. Quēlibet i. Quēlibet et nolētē legere eorū opa. Tenēt, Morant̄ et alliciūt poetę egregij. Minuere īgeniū, Dij ſcrūt vires ingenij et poetices peritiā. Aut et nullū, Aut et ingeniū meū antea fuit exiguū et nullū, hoc aūt dicit vt beniuolentiā capiat. Viribus infirmi, Debi

Marginal notes: Terebinthus — Fabiorū origo — Machaō

les ingenio. Veſtro cãdore, Veſtro fauore et cõmẽdatione. Valemus, Probamur. Oia; Omnẽ poeticę facultatis peritiã, quibus verbis blande poeta ſibi Ruffinũ pcıliat. Cũcta, Oia mea. Fauore propenſo, Inclinata in me aura. Sint nixa, Sint ſuſtentata. Pręcipuũ hi ius venię, In primis et ante alia opera mea indiget et expoſcit, vt ignoſcatur. Ille liber, Libellus ille quẽ mitto, vbi deſcribitur Cęſaris Triũphus materia ipſa et magna, quę aliud expoſceret ingenium, q̃ meũ ex quo innuit latenter hanc ob cauſam ſibi ignoſcendũ eſſe, quãuis tñ alias et cãs ſubiũgat. Spectatũ triũphũ, Triũphũ Germanicũ oculis ſpectatum. Memori manu, Calamo eius, q hęc vidit et notauit. Viſa, Ea quę vidit. Vix captata, Vix a me audita. Per aurem auidam vulgi. Per vulgum hęc audiendi cupidũ, qui hęc tm̃ audiuit nec vidit. Fuere mei oculi Quia ea nõ potuimus aliter videre, q̃ audire quę fama ad nos pertulit. Scilicet affectus ſimiles, In ſcribendo hęc q̃ audiui talis eſt affectus et impetus dicendi, qualis eſt etiam fama, quaſi innuat q non ita afficimur, nõ eo animi calore deſcribimus, quę audimus, quo ea quę vidimus. Nec nitor argenti,

verſiſſima, ideo appellat, qm̃ rege capto nulla timebat rebellio, ille enim eſt tanq̃ pignus, Superior tñ ſcotentia magis placet. Aliqua, Scilicet parte. Illud opus, Illum Triumphũ Germanici a me compoſitũ. Rudis miles, Tyro et belli inexpertus. Pectora frigidiora, Mẽtẽ magis hebetẽ et obtuſam, Rem phyſicas tãgit Ouidi. Stulti.n. et hebetes frigidioris ſunt ſanguinis, prudẽtes vero calidioris, Dicebat etiam Empedocles (vt eſt auctor Cicero in Tuſculanis) Animũ eſſe cordi diffuſum ſanguinẽ, calidumq; maiorẽ habere virtutem, q̃ frigidum, vnde et oẽs dextrę partes validiores ſunt et debiliores ſiniſtrę, quia has regit calor iecoris, quẽ eſt concretus ſanguis hinc caloris domicilium eſt, ille vero cõtagione frigidi lienis hebetantur, vt et docet Macrobius libro ſeptimo. et Plinius et aſſerit cordi inẽ pcipuũ calorẽ mentẽq; inibi habitare, Sic et Vergilius inquit. Frigidus obſtiterit circũ pręcordia ſanguis. Hoc loco, Hac Scythica regione. Quęs patior, Vbi ſum relegatus. In cũrru eburno, Triumphalia ornamẽta fuere, vt alibi diximus. Toga prętexta, Tunica palmata, Toga picta, Corona laurea, Scipio eburneus, et Sella curulis eburnea, de qua hic Ouidius intelligit, Curulis aũt ſella ob eã cãm appellatur, q curru honoris gratia ſoliti erant in curias vehi ſenatores, qui curulẽ magiſtratũ, hoc ẽ maiorẽ honorẽ geſſiſſent, in quo curru ſella erat, ſupra quã pſiderẽt. Excuteret frigus, Eijceret aĩ torporẽ.

Viribus infirmi veſtro candore valemus,
Quẽ mihi ſi demas, omnia rapta putem.
Cunctaq; cũ mea ſint ppenſo nixa fauore,
Pręcipuum venię ius habet ille liber.
Spectatum vates alij ſcripſere triumphum,
Eſt aliquid memori viſa notare manu.
Nos ea vix auidam vulgi captata per aurem
Vidimus, atq; oculi fama fuere mei.
Scilicet affectus ſimiles, aut impetus idem
Rebus ab auditis conſpicuiſq; venit.
Nec nitor argenti quem vos vidiſtis et auri,
Quod mihi defuerit purpuraq; illa queror
Sed loca vel gentes formatę mille figuris,
Nutriſſent carmen pręliaq; ipſa meum.
Et regũ vultus certiſſima pignora gentis,
Iuuiſſent aliqua forſitan illud opus,
Plauſibus ex ipſis populi lętoq; fauore,
Ingenium quoduis incaluiſſe poteſt.
Tãq; ego ſumpſiſſem tali clamore vigorem,
Quam rudis audita miles ad arma tuba.
Pectora ſint nobis niuibus glacieq; licebit,
Atq; hoc quem patior frigidiora loco.
Illa ducis facies in curru ſtantis eburno,
Excuteret frigus ſenſibus omne meis.
His ego defectus dubijsq; auctoribus vſus,
Ad veſtri venio iure fauoris opem.
Nec mihi nota ducũ, nec ſũt mihi nota locorũ
Nomina materiam nõ habuere manus.

Ordo eſt. Nec q̃ror q defuerit mihi nitor argenti, et reliqua, per nitorẽ aũt argẽti et auri intellige pecuniã captã et vaſa pretioſa, quę in triũphis pręferebant. Sed loca, Sed locorũ deſcriptiones et picturę, quę triũphantes iperatores precedebãt, per loca aũt aut vrbes, aut cãpos vbi partę fuerãt victorię pugnãdo, ẽ q huiõi pręlia picta preibãt, et in pugnantiũ corporibus varię erant vulnerũ et cadentiũ formę ideo ſubiungit vel gentes formatę mille figuris. Nutriſſent carmẽ, Carmini meo gratiam attuliſſent. Pręliaq; ipſa, Et ipſas pręliorũ deſcriptiones. Et regũ vultus, Et reges ipſi captiui vincti ante currũ. Certiſſima pignora gentis, Manifeſtiſſima pignora et fides gentis germanicę deuictę, gentes enim nõ aliter victę crederentur, niſi eorũ rex captus oſtenderetur ante currũ, vel pignora

His ego defectus, Ego q rebus his predictis carui Defectus.n. participiũ eſt ſignificationis actiuę in voce paſſiua, Quintilianus. Defectaq; labore ſenectus et Martialis. Dulcia defecta modulat carmina lingua. Cãtator Cycnus funeris ipſe ſui. Dubijs auctoribus, Auctoribus rẽ et ignorantibus vel (qd magis placet) intelligit rumorẽ ipm q eſt ſermo ſine vllo certo auctore diſperſus, vt Fabius docet. Veſtri fauoris, Ad vrũ auxiliũ o poetę. Mãm nõ ha. ma. Quum inqt vellẽ ſcribere manus meę nõ hũere, vrũ

Frigidus ſanguis Calidus ſanguis Aĩm qd. Dextrę partes validiores ẽ ſiniſtrę debiliores. Mens in corde Triũphalia ornamenta Curulis ſella. Defectus Rumor

Pars quota de tātis rebus quā fama referre,
Aut aliquis nobis ſcribere poſſet erat.
Quo magis o lector debes ignoſcere, ſi quid,
Erratum eſt illic preteritumue mihi.
Adde quod aſſiduas domini meditata querelas
Ad letum carmen vix mea verſa lyra eſt.
Vix bona poſt tāto querenti verba ſubibant,
Et gaudere aliquid res mihi viſa noua eſt
Vtq; reformidat inſuetum lumina ſolem,
Sic ad leticiam mens mea ſegnis erat.
Eſt quoq; cunctarum nouitas gratiſſima rerum,
Gratiaq; officio quod mora tardat abeſt.
Cetera certatim de magno ſcripta triūpho,
Iam pridem populi ſuſpicor ore legi.
Illa bibit lector ſitiens, mea pocula plenus,
Illa recens pota eſt noſtra tepebit aqua.
Non ego ceſſaui, nec fecit inertia ſerum,
Vltima me vaſti ſuſtinet ora freti.
Dum venit huc rumor, properataq; carmina fiunt
Factaq; eunt ad vos, annus abiſſe poteſt.
Nec minimum refert, intacta roſaria primus,
An ſera carpas pene relicta manu.
Quid mirum lectis exhauſto floribus horto,
Si duce non facta eſt digna corona ſuo.
Deprecor hec vatū contra ſua carmina ne quis
Dicta putet, pro ſe muſa locuta mea eſt.
Sunt mihi vobiſcum cōmunia ſacra poete,
In veſtro miſeris ſi licet eſſe choro.
Magnaq; pars anime mecū vixiſtis amici,
Hac ego vos abſens nunc quoq; parte colo,
Sint igitur veſtro mea cōmendata fauore
Carmina, nō poſſum pro quibus ipſe loqui.
Scripta placēt a morte fere, quia ledere viuos
Liuor, et iniuſto carpere dente ſolet.

ſummitit materiā, quoniam nō viderim duces et loca picta et cetera, q̄ in triūphis ꝑferebant nō potui ea ſcribere, q̄ nō viderā, et iō dicit manus nō habuiſſe mām. Pars quota, Pars rara, vel nulla. Illic, in deſcriptione huius triūphi. Preteritūue mihi, Aut a me pretermiſſum. Aſſiduas querelas domini. Cōtinuos fletus meos pp hanc relegatione. Ad letū car. Ad deſcribendū Triūphū, q continet materiā letā. Poſt tāto, Subaudi tpe, vt ſit Archaiſmos. Antiq.n. ante poſt et circū vtriq; caſui ſeruiebant. Vergil. Et lōgo poſt tpe venit. Verba bona, Verba leta et foelicia. Subibāt, in mētē veniebāt. Et gaudere aliqd, Et re aliq̄ letari. Res noua, Res inuſitata. Reformidat, Reſpuit et timet. Solē inſuetū Solē quē nō ſolet intueri. Lumina Oculi. Eſt quoq; cūctarum, Aliā rōnē et ſubiūgit, quare ſibi ignoſci velit, ſi triūphus videbit nō ita gratiā habere, Habent inquit maxime grās noue res, vt ſi qs deſcribat triumphū, dū triūphat, nō at poſt mēſes aliquot, ſic Plinius inſuetū eſt inqt mortalibus ſtudiū magna et inuſitata noſcēdi. Officio, Rei illi q̄ facimus, vt puta ſcribēdo Triumphū, aut aliud aliqd ſimile. Abeſt, Deeſt. Illa, Scilicet carmina aliorum. Lector ſitiens, Lector deſiderās. Plenus, iā ſat et epotus, et iō faſtidiēs. Mea pocula, Subaudi bibit, hoc eſt legit meū carmē. Perſiſtit.n. in metaphora potantis ſemel ſumpta. Noſtra tepebit, Noſtra aqua ſ. ādiu hauſta erit tepida, hoc eſt carmen meum ſerum nullā habebit gratiā poſt aliorum carmina prius cōpoſita. Vltima me vaſti, Quid ſit in cauſa q tā ſero Triūphū cōpoſuerit, paucis docet poeta. Ora vltima, Poſtrema regio. Vaſti pōti, Magni maris pontici. Rumor, Phama triūphi. Properata, Etiā celeriter facta. Nec minimū refert, Nec valde parum intereſt, immo plurimū. Intacta roſaria, Roſaria ex quibus nulle adhuc decerpte ſunt roſe. Eſt autē Roſariū copia fruticū vno loco roſas gignentiū. Sera manu, Manu tarda ad decerpendos huiuſmodi flores, Quaſi dicat reliqui poete ſcripſerunt, que viderunt pleniſſime, quēadmodū hi qui roſas plenis roſarijs decerpunt, ego vero ſcripſi poſtremus, tanq̄ qui relictas roſas colligit, Roſe enim que primo leguntur, quia pulchriores deligūtur, magis delectāt, q̄ alie, ſic ergo q primo materiam Triumphi Ceſaris deſcripſere magis placent, q̄ ego. Lectis floribus, Per florū quoq; ſimilitudinem, idē exprimit poeta. Exhauſto horto, Euacuato cāpo, et quaſi adēpta omni materia. Corona, Triūphus. Digna ſuo duce, Digna ſuo imperatore. Deprecor hec vatū, Ne poeta videat queſtus de poetis, q hmōi qui triūphū ſcripſerāt, hic ſe excuſat. Pro ſe, Pro voluntate ſua, nō vt aliquē culparē. Sūt mihi vo. Cām aſſignat q̄re neminē poetā dēat culpare, aut de eo queri. Cōia ſa. Quia poete oēs ſunt phebi ſacerdotes, iō eius ſacra ē illis cū Ouid. it poeta cōia. In veſtro cho. In vrō numero et ꝯſortio. Miſeris, Mihi relegato, et iō miſero. Magna pars aie, Magā ps mei. Amici.n. elegāter nūc pars, nūc dimidiū alē amicorum eē dīr, Oīum. Et ſues ale dimidiū mee. Hac pte pp hāc ptē, q fuiſtis magna ps mei. Pro qbus. Pro ipſis.ſ. carminibus, q nō poſſū Rōe eē vobiſcū, et illa vobis cōmēdare. Scripta placēt, Aſſignat cām, q̄re nemo dz carpe eius carmina. A morte fere, Quaſi poſt mortē. Quia le.vi.li. Sic alibi Paſcit in viuis liuor poſt fata quieſcit. Et ſolet carpere dēte iniuſo, Et ſolet alacri detrahere et mordere genuino dente.

Male viuere, Vitā maleē duriter agere, vt ego facio in hac Scytharū barbarie. Terra morat, Se pulchrū me expectat. Fatis me. Meę morti. Opus noſtrę curę, Opus hoc de triūpho germanico in quo magnā curā adhibui. Vt culpet, Quāuis acuſet. Vndiq;, Ex oī parte, vel ab oībus. Officiū, Studiū et volūtatē meam.

ſus. Preſagia poetarū nō ſolent deſideria ſua irrita facere, ſed certa et vera. Dāda ioui laurus, Triūphus dādus eſt Ioui Capitolino, cui īperatores lauro coronati ibāt ſacrificatū, vel dicit ponendam eſſe laureā de more poſt triūphū in ęde Iouis Capitolini. Dū prior illa viret, Dū corona illa Tyberij

Si genus ē mortis male viuere, terra morat,
Et deſunt fatis ſola ſepulchra meis.
Deniq; opus noſtrę culpetur vt vndiq; curę,
Officium nemo qui reprehendat erit.
Vt deſint vires tamē eſt laudāda voluntas,
Hac ego contentos auguror eſſe deos.
Hęc facit vt vēiat paup quoq; gratus ad aras,
Et placeat cęſo non minus agna boue.
Res quoq; tāta fuit, quātę ſubſiſtere ſummo
Aeneidos vati grande fuiſſet onus.
Ferre etenim molles elegi tam vaſta triūphi,
Pondera diſparibus non potuere rotis.
Quo pede nunc vtar dubia ē ſentētia nobis,
Alter enim de te rhene triumphus adeſt.
Irrita v[illegible] non ſunt preſagia vatum,
Danda ioui laurus dum prior illa viret.
Nec mea verba legis q ſū ſūmotus ad hiſtrū
Non bene pacatis flumina pota getis.
Iſta dei vox eſt, deus eſt in pectore noſtro,
Hoc duce predico vaticinorq; deo.
Quid ceſſas currū pōpāq; parare triūphis
Liuia: dant nullas iam tibi bella moras.
Perfida damnatas germania proijcit haſtas,
Iam pondus dices omen habere meum.
Crede breuiq; fides aderit, geminabit honorē
Filius, & iunctis vt prius ibit equis.

Vt deſunt vires, Quāuis ad ſcribendū Triūphū vires meę ſuccubuerint. Hac, Scilicet bona voluntate. Hęc, Iſta bona volūtas. Pauper, Vir ignobilis, ſed boni animi. Ad aras, Ad ſacrificandū dijs immortalibus. Nō minus boue cęſo, Nō minus, ꝗ ſi bouē ſacrificaret pauper. Res, Materia huius Triūphi Cęſaris. Quātę, Subaudi rei et materię. Subſiſtere, Subiacere et verſari, in ſcribēdo. Fuiſſet grande onus, Fuiſſet arduū et difficile potius. Sūmo vati ęneidos, Maximo illi poetę Vergilio qui Æneida cōſcripſit. Rotis diſparibus, Imparibus verſibus. Quo pede, Quo verſu elegone an heroico. Alter triūphus adeſt, Secundus Triūphus ppe eſt, primo.n. Auguſtus (vt Florus ſcribit) per Druſum priuignū Germanos deuicit, cui ibi defuncto Senatus cognomen a prouincia deuicta Germanici dedit, poſtea cęſo Quintilio Varro, cum tribus legionibus illi iterū rebellarunt, ad quos domandos poſtmodū miſſus Tyberius victoriā ſcbas reportauit, vt antea diximus. Quum aūt hęc ſcripſit poeta. Tyberius Germanicā expeditionē ſuſceperat, ac pęnę abſoluerat, ē triūphū breui expectabat, aut certe per alterū Triūphū oīa ad Tyberiū referas, quē diximus primo de Germanis ouaſſe. deinde & Triūphaſſe vt mox & dicemus. Rhenū aūt fluuiū pro Germania poſuit quę a gallis, Rhetijs, et Pānonijs Rheno et Danubio fluminibus ſepatur, ſic in faſtis. Tradiderat famulas iā tibi rhenus aquas. Rhenus enim Rhetiarū alpiū in acceſſo ac pręcipiti vertice ortus modico flexu in occidentem verſus ſeptētrionali oceano miſcet auctor Cornelius Tacitus in lib. de Germania. Pręſagia magnorū vatū, Poetarū excellentū vaticinia, Sum.n. vaticinatus prędicando huiuſmōi Triūphū, legit & ſic. Irrita vatorū, vt ſit ſenſus.

Drusus Germanicus

Rhenus

qua pauloante ouās de Germania ſeu (qd magis placet) ob debellatum illyricū vt ſtatim dicemus coronatus vrbem intrauit, adhuc eſt recens et viridis, Ex quo īnuit poſt illum Triumphum alterū & prope dies deberi Tyberio. Mea verba, Hęc quę futura auguror non ſunt verba mea, ſed Apollinis. Qui ſum ſummotus ad hiſtrū, Qui ſum e patria in pōtū miſſus in quem defluit hyſter. Flumina pota. Flumen hyſtrum epotum, Eſt aūt appoſitio. Getis nō bene pacatis, Getis nō bene pacificis. Eſt Dei, Eſt Apollinis. In noſtro pectore, In pectore poetarū. Hoc, Hūc alterū Triūphum. Dant nullas iā tibi bella moras, Iā ingt Germani incipiunt bella ponere, nec tibi yllā afferūt cām tarditatis, imo videntur hortari vt prepares ornamēta triūphalia qꝫ cito reliq hoſtes vīcent a Tyberio, quum.n. ſunt bella, illa quidē cauſas videntur afferre, vt differātur ornamenta triūphalia. ſed quū pęne bellū illud ſit abſolutū, dicit per illud nullā morā extare quo minus apparent Triūpho neceſſaria. Perfida germania, Germania quę fidē rupit Romanis cęſo Varro et tribus legionibus. Dānatas haſtas, Bella et arma quę deteſtatur et dānat. Proijcit, Abijcit tanq pęne victa, ex quo denotat poſſe Liuiā quaſi pacatis populis. parare pōpā pro alio futuro Triūpho. Habere pondus, Habere effectum. Geminabit honorem filius, Tyberius alium conſequetur Triumphum, et ita duplici Triūpho erit glorioſus altero parto de illyria, ſeu ob germania, et ouatione de q ſupra intelligit, altero vero de Germanis. Tyberius.n. vaſtata Germania Ipator appellatus fuit vt ſcri Euſeb. de tpibus. Et iūctis vt prius ibit equis, Et quadrigis triūphās in Capitoliū vehet quēadmodū prius, qn̄ vrbē ꝓtextatus, et Laurea co

ornatus intrauit poſituq; in ſeptis tribunal ſenatu aſtāte cōſcendit, ac medius inter duos cōſules cū Auguſto ſimul ſedit. Vnde populo cōſalutato circū tēpla deductus eſt, quā rē hic poeta deſignat, proximo deide anno in germaniā, q̄ cęſo .Q. Varro cū legiōibus rebellauerat, vaſtataq; ea impator appellatus (vt diximus) in vrbē poſt biēnium regreſſus triūphū quem diſtulerat egit. Scribit & Paulus Oroſius germanos domitos ſuis ſe a Claudio Druſo priuigno Augu. eoſq; deide Druſi morte rebellantes Tiberius frater bello arripuit, ex q̄bus .xl. M. captiuos victor adduxit, vt non īmerito dicat poeta eū honorē geminaturū triūphando pariter d Illyrico, atq; Germania, vel geminabit, q prius prętextatus, et laurea coronatus quaſi triūphans honoratus vrbē intrauit, nunc vero vaſtata Germania & triumphabit, vel q prius victoriā adeptus fuit Druſus. Deide vrbem inuehit Tiberius triūphaturus et ipſe d Germania, et ſic geminabit triūphus. ſed magis placet illud verbū geminabit referas ad Tiberij ouationē de qua dictū eſt, et ad ſequētē eius Triūphū de Germania. Prome, Exime et para Oſtrū, Purpureā togā, qua Imperatores īduti triūphabāt, vt diximus. Ipſa corona, Ipſa laurea, vel certe coronā illā laureā intellige, quam ornatā gēmis capite geſtabāt impatores induti veſte purpurea auratis intexta ſideribus, vt docet Appianus, ex cuius ſententia triūphi formā in Enarrationibus in Ouid. de arte amād. alias deſcripſimus. Truncā trophęa, Trophęa quę amputatis arboribus figebātur. Amputabāt.n. ramos arborū, ac deinde armis ſpolijſq; hoſti detractis ornabāt, p̄ferebātq; milites victores īperatorē triūphātē ſequentes, ea picta in Triūpho cū alijs & ſimulachris rerū a ſe geſtarū. Dicta aūt ſunt Trophęa a τρέπειν, ideſt vertere, q q hoſtē in fugā vertiſſet Trophęū merebat. Illud notādū a gręcis Trophęū dici, detracta aſpiratiōe. Sup viros victos, Super cęſos hoſtes. Oia enī vt geſta fuerāt pingebant et pręferebant ī triūphis. Oppida eburnea, Ciuitatū captarū ſimulachra ex ebore cōpacta, quā rē docet Ioſephus in deſcriptione Triūphi Veſpaſiani his verbis. Deide trāſibāt plurima victorię ſimulachra portātes oia ex auro et ebore facta. Muris turritis, Mœnibus ſuis turres habētibus. Ficta res, Rē fictā appellat vrbiū pictarū ſimulachra et geſta, quę p̄ferebātur in eo triūpho

Trophęa

Trophęū

Prome quod iniicias hūeris victoribus oſtrum
Ipſa poteſt ſolitum noſſe corona caput.
Scuta ſed et galeę gemmis radientur et auro,
Stentq; ſuper victos trunca trophęa viros,
Oppida turritis cingantur eburnea muris,
Fictaq; res vero more putetur agi.
Squalidus immittat fracta ſub arundine crines
Rhenus, et infectas ſanguine potet aquas.
Barbara iam capti ponunt inſignia reges,
Textaq; fortuna diuitiora ſua.
Et quę prętęrea virtus inuicta tuorum,
Sępe parata tibi ſępe paranda facit.
Dij quorū monitu ſumus hęc uentura locuti
Verba precor celeri noſtra p̄bate fide.

Ad Cottam.

Quā legis vñ tibi mittat̃ epła q̄ris,
Hinc, vbi cęruleis iungit̃ hiſter aq̄s
Vt regio dicta eſt, ſuccurrere debet
et auctor

putetur agi vero more, Sic ita deſcribi, vt vera exiſtimetur oppidā et nō pictura. Squalidus rhenus; Rhenus fluuius germanię ſqualore ac ſorde confectus, q victus ſit, Deum autem fluminis deſignat. Immittat crines, imponat capillos ſuos. Sub harūdine fracta, Sub corona harundinea lacera, propterea q victus ſit. Fingunt aūt poetę flumina coronas harundineas geſtare, vt docuimus in enarrationibus nr̄is in Ouidium de arte amandi. Infectas ſanguine, Tinctas cruore interfectorū. Reges capti, Reges germanorū captiui. Iā ponunt inſignia barbara, iā tāq̄ victi deponunt coronas, q̄bus ipſi reges barbari prius vtebantur. Ex quo poeta deſignat Tiberiū pęne germanos rebelles deuiciſſe, et breui de illis quoq; triūphaturū. Textaq;, Et deponunt & tanq̄ captiui veſtes regias. Diuitiora ſua fortuna, Quia reges illi nihil habebant, oia enim in re belli amiſerant, et eo pacto pretioſiores erant veſtes ipſis regibus. Et quę prętęrea, Ordo eſt. Et o Liuia quid prętęrea ceſſas parare ea, quę ſępe parata tibi, ſępe paranda virtus tuorum inuicta facit, vel certe facit ſępe paranda. Virtus tuorum. Virtus Auguſti et liberorū. Sępe parata tibi, Quia ſępenumero paraſti tuis triumphalia ornamenta, vt ea quę paulo ſuperius expreſſit poeta. Sępe paranda. Quoniam alios etiam Triumphos cōparabunt, & tu quoq; Triūphalia ornamenta parabis. Quorū monitu, Apollinem ſignificat, cuius monitu et furore poetę vaticinantur. Celeri fide, Celeri exitu et effectu.

In Quintam Epiſtolam Enarratio.

Quam legis, Ad Maximum Cottā hanc Epiſtolā mittit. ad quē & ſuperius ſcripſerat, laudatq; eius orationē, Quā Romę in foro iudiciali habitā, legendā miſerat, precaturq; vt crebro ſtudij ſui huiuſmodi pignora mittat. Deinde dicit ſe abſentem illum tanq̄ pręſentem intueri, videri q̄ cū eo Romę eſſe tanq̄ ī cęlo. Quum vero meminit ſe eſſe ī Scythia dicit videri ſe ad inferos venire. Hinc ſubaudi mittitur. Iungitur, Miſcet. Iſter.n. per multas regiones delapſus in pontum cadit. Aquis cęruleis, Aquis maris pontici flauis, q̄bus verbis regionem ponticam deſignat. Vt regio dicta eſt, Poſtq̄ regionē ponticā deſcripſi. Vnde ego hanc ad te epiſtolā mitto. Succurrere d3. De-

bet in mētē venire. Et auctor ē, Et q̄ ſcribit hāc epiſtolā. s. Naſo poeta. Leſus ab ſuo ingenio, Offenſus et relegatus ꝓpter artē poeticā ſcribendo precepta amatoria. Preſens, Tecū Romę. Ab getis hirſutis, A getis ſqualidis, barbaris, et impexis. O iuuenis non degener, O cotta maxime qui nō degener es a tuis. Oris patrij,

que patina, et vaſe ſculpta. Niſi peccaſſem, Niſi amatoria ſcripſiſſem. Mea muſa, Carmina a me facta. Fugaſſet, In exilium eieciſſet. Tua vox, Tua recitatio, multo magis enim viua vox afficit. Exhibuiſſet opus quod legi, Dediſſet mihi orationem iſtam tuam ad me miſſam, hoc eſt audiuiſſem non legiſſem orationem tuam.

Leſus ab ingenio naſo poeta ſuo.
Qui tibi quam mallet preſens afferre ſalutē,
Mittit ab hirſutis maxime cotta getis.
Legimus o iuuenis patrij non degener oris,
Dicta tibi pleno verba diſerta foro.
Que quāq̄ lingua mihi ſūt ꝓperāte ꝑ horas,
Lecta ſatis multas, pauca fuiſſe queror,
Plura ſed hęc feci relegendo ſepe, nec vnq̄,
Hęc mihi quā primo grata fuere minus
Cumq̄ ſua totiens nihil e dulcedine perdant,
Viribus illa ſuis non nouitate placent.
Foelices quibus hęc ipſo cognoſcere in actu,
Et tam facundo contigit ore frui.
Nā quāq̄ ſapor eſt ablata dulcis in vnda,
Gratius ex ipſo fonte bibunt aquę.
Et magis adducto pomum decerpere ramo,
Quam de celata ſumere lance iuuat.
At niſi peccaſſem, niſi me mea muſa fugaſſet,
Quod legi tua vox exhibuiſſet opus.
Vtq; fui ſolitus ſediſſem forſitan vnus,
De centum iudex in tua verba viris.
Maior et impleſſet precordia noſtra voluptas,
Dū traherer dictis, annueremq; tuis.
Quem qm̄ fatum patria vobiſq; relictis,
Inter inhumanos maluit eſſe getas.
Quod licet vt videar tecū magis eē legendo,
Sepe precor ſtudij pignora mitte tui.
Exemploq; meo niſi dedignaris id ipſum
Vtere, quod nobis rectius ipſe dares.

Eloquētię patris tui, q̄ fuit ſummus orator, de quo paulopoſt dicemus. Dicta pleno foro, Habita frequenti turba, quę erat in foro iudiciali. Verba diſerta, Eloquētē orationē tuam in genere iudiciali. Lingua ꝓperante celeritate legendi. Per multas horas, Oſtendit per hęc verba copioſum dicendi genus ipſius cottę. Fuiſſe pauca, Viſam fuiſſe eam orationē breuem propter eius elegantiā et ſuaue dicēdi genus.

Plura ſed hęc feci, Sȝ hęc verba orationis tuę crebro lecta fuerūt plura, q̄ viſa fuerint. Nec vnq̄. Hęc mihi q̄ primo grata fuere minus. Poſtrema lectio eq̄ mihi fuit grata, ac prima. Eſt autē magna operis laus. Si quidem grecum eſt ꝓuerbium. Bis pulchrū eſſe quod iter lectum placeat. Toties, Tā crebro a me lecta. Vbi notandum, q̄ Toties, Milies. Genties. Decies. Quoties, ſine n ſcribēda ſunt, vt docet Cap[illegible] E ſua dulcedine, E

Vt fui ſolitus, Vt cō ſueui, quia poeta Centumuir fuit. Quare autē Centumuiri appellarentur docuimus abunde, in enarrationibus noſtris in Ouidius de triſtibus. Dū traherer tuis dictis, Dū dicentem te audirem, et in tua verba, et ſententiam adducerer tuis rationibus. Annuerēq;, Et probarē. Eſt autē magna oratoris laus, dum ſine vi ab extrinſeco, hoc eſt appoſite dicat ad perſuaſionem, is enim nimirū munus oratoriū peregit, quam rem hic poeta dicere videtur fuiſſe in Cottę oratione. Hunc autem Cottam eius Cottę oratoris filium crediderim cuius meminit Cicero in libro de claris oratoribus, a quo ſe dicit incitatum cupiditate imitandi, et quem ſcribit fuiſſe remiſſum et lenem, proprijs verbis comprehendentē ſolute ē facile ſententiā, ē q̄ pro M. Canuleio, et ꝓ Cn. Dolobella ꝯſulari princeps adhibitus eſt, poſtmodum illū ex conſulatu in galliam profectū eſſe ſcribit, vt facile crediderim eum tunc Cottam cognominatum, cuius vel tacite ſuperius meminiſſe poeta viſus eſt eo verſu. Adiectiq; probent gentiua agnomina Cottę, vt intelligas incolas Cottiarū alpium ab eo adiectos populo romano, et inde Cottę cognomen reportaſſe. Quem, Scilicet me. Quoniam fatum, Cm ordo fatorū. Patria, Subaudi relicta. Vobiſq;, Et amicis vt tu es. Quod licet, Quod fas eſt, quod cōceditur ſcilicet, vt mittas pignora tui ſtudij. Legendo, Scilicet ſcripta tua. Pignora tui ſtudij, Vel carmen, vel orationem, vel aliud huiuſmodi. Exemplo meo, Quia ſepe aliquid compono, et ad te ſcribo. Niſi dedignaris id ipſum, Niſi indignum pu

ſua verborū ſuauitate et elegantia. Perdant, Amittant, ſed ſemper viſa fuerint mihi crebro legenti habere eandem, in dicendo ſuauitatem. Suis viribus, Peculiari dicendi vi, et inuentionis, ac argumentorū efficacia. Nō nouitate, Nō nouo dicendi genere, nec vlla affectatiōe, aut lenocinio, ſed q̄li cęteri vtuntur oratores. Vel hoc dicit, placent non q̄ opus nouū eſt, noua enim nos maxime delectāt, ſed q̄ ea oratio eſt elegans, et ꝯſtat ſuis viribus, et partibus quę debent eſſe in huiōi oratione. In ipſo actu, In ipſa recitatione, dum huiuſmodi cauſa agebatur in iudicio. In vnda ablata, In aqua ſeparata ab ipſo fonte. Ex ipſo fonte, E loco vbi aquę ipſę ſcaturiunt. Adducto ramo, Tracto ad ſe ramo. Quam de lance celata, Quam de aliqua

Prouerbiū grecū. Bis pulchrū eſſe quod iterū lectum placeat. Toties Quoties ſine n ſcribēda.

Cotta orator

ctas me imitari, et ad me tua ſcripta mittere. Ob nobis reditum ipſe: narrat; Quod exiſtimari rectius de ipſe potes mihi preſtare. Qui perij iampridē, Qui iā ante relegatus ſum. Vobis īgenio nitor nō periſſe meo: Scribo ad vos ſepius, et eo. pacto conor vobis abſentibus, tāq̄ preſentibus frui, et videri eſſe

Quaſi dicat. Mens mea nō cadat, nec Romā ire prohibetur, queadmodū corpus. Hac, Scilicet. mente mea. Sepe loquor tecum, Sepe videor tecū loqui. Te loquente. Te quem videor me alloquētē intueri. Tunc eſt difficile mihi dicere, Tunc eſt graue mihi exponere. Quam ſit bene. Quantum bo

Nāq; ego qui perij iā pridē maxime, vobis
Ingenio nitor non periſſe meo.
Redde vicē, nec rara tui monumēta laboris
Accipiant noſtre grata futura manus.
Dic tamen o iuuenis ſtudiorum plene meorum:
Ecquid ab his ipſis admoneare mei?
Ec qbus aut recitas factū modo carmē amicis
Aut (quod ſepe ſoles) exigis vt recitent?
Interdū queritur tua mens oblita quid abſit,
Neſcio quid certe ſentit abeſſe tui.
Vtq; loqui multum de me preſente ſolebas,
Nunc quoq; naſonis nomen in ore tuo ē?
Ipſe quidem getico peream violatus ab arcu,
Et ſit periuri quam prope pena vides.
Te niſi momētis video pene omnibus abſens.
Gratia ſit menti, qualibet ire licet.
Hac vbi perueni, nulli cernendus in vrbem,
Sepe loquor tecum, teq; loquente fruor.
Tūc mihi difficile ē quā ſit bene dicere, quāq;
Candida iudiciis illa ſit hora meis.
Tunc me ſi qua fides celeſti ſede receptum,
Cum fortunatis ſuſpicor eſſe deis.
Rurſus vbi huc redij celū ſuperoſq; relinquo,
A ſtyge non longe pontica diſtat humus.
Vnde ego ſi fato nitor prohibente reuerti,
Spem ſine profectu maxime tolle mihi.

Ad Amicum quendam.

NAſo ſuo poſuit nomen cui poene ſodali
Mittit ab euxinis hoc breue carmen aquis.
At ſi cauta parum ſcripſiſſet dextra quis eſſes,

vobiſcū, et non in exilio. Redde, vicem, Fac tu idē viciſſim ad me ſcribendo. Nec rara tui, Ordo ē. Nec noſtre manus accipiant monumēta rara tui laboris, hoc eſt litteras tuas futura grata, ſcilicet nobis. Plene ſtudiorum meorum, Plene meorum carminum, que multa ad te miſi, Vel plene ſtudiorum artis poetice, quam a me didiciſti, Id quod inferius apertius exprimit. Ecqd, Nunquid. Ab his ipſis, Ab his meis ſtudijs Admoneare mei, Mei erga te ai more, vt te ſentias. Ec quibus amicis, Num aliquibus equalibus. Exigis, Requiris, et ſubaudire a quibus. Vt recitent, Vt ipſi amici ſua tibi carmina legant. Interdū queritur tua mēs, Animus tuus interdum dolet. Oblita qd abſit, O bſius hoc eſt mei, qui abſum a te obliuiſcat. Quid tui ſentit abeſſe, Quam tui partem mens tua intelligit lōge a ſe remotam, ex quo innuit ſe olim fuiſſe, quaſi dimidium anime ipſius corre. Ab arcu getico, A ſagittis, quibus gete pe vtuntur. Periuri, Mei falſo iurantis, vel hominis falſo iurantis, vt dicat afficiar ea pena; qua falſo iurantes afficiuntur. Quā prope vides, Quam penam, vt ſcilicet ſagittis geticis confodiar pene vides me affici, nā gete infeſtant quotidie hec loca vbi ſum, et parum a morte diſto. Omnibus momentis, Omnibus ſpatijs temporis. Gratia ſit, Subaudi dijs, Ago inquit dijs gratias. Sunt qui ita diſtinguant Gratia ſit menti, vel ſit menti mee gratias habeo. Qualibet ire licet,

ni conſequar et letitie eo tempore, quo tecum eſſe videor. Sit candida, Sit foelix et benigna. Illa hora, Illud tēpus, quo tecū eſſe videor. Meis iudicijs, Meis cogitationibus iudicando de animo erga me tuo. Si qua fides, Si quid mihi creditur. Cum fortunatis deis, Cum dijs foelicibus. Vbi huc redij, Vbi videor Roma in Scythiam rediſſe. Relinquo, Videor relinquere. A ſtyge, Ab inferis. Non multum diſtat, Non eſt multum diſſimilis propter eius deformitatē, quaſi dicat. Videor ad inferos perueniſſe. Vnde, A qua terra pontica. Si nitor reuerti, Si conor Romam redire. Fato prohibente, Dijs nolentibus. Tolle ſpem mihi, Adime hanc mihi ſpem redeundi oſtendendo per litteras nō poſſe fieri, vt redeam. Sine profectu, Que ſpes nihil profectura ē fruſtra.n. reditū ſpero ſi non poſſum illum conſequi.

In.vi.ep̄las enarratio.

NAſo ſuo poſuit, Ad Amicū quendā, qui nollebat a poeta in ſcriptis ſuis propter Auguſtum nominari, hanc Epiſtolam ſcribit, colligitq; nihil timendum eſſe, quandoquidem Ceſare nihil eſt clementius. Sed ſi modo hoc timet, vt amicos hunc ſcrupulum eximat, pollicetur ſe non uiterius eius nomen monumentis ſuis inſerturum. Poſtremo rogat, vt quandoquidem totum poterit ſe aperte amaré, latenter ſaltem amicitie velit meminiſſe. Ab aquis euxinis. A pontica regione. Parum cauta, Parum diſpiciens. Quis eſſes, Quomodo appellaueris te ipſum nominando.

Forſitan officio parta querela foret.
Cur tamen hoc alijs tutum credētibus, vnus
Appellent ne te carmina noſtra rogas?
Quanta ſit in media clementia ceſaris vti,
Si neſcis, ex me certior eſſe potes.
Huic ego quā patior nil poſſe demere penę,
Si iu lex meriti cogerer eſſe mei.
Nō vetat ille tui quēquā meminiſſe ſodalis,
Nec prohibet tibi me ſcribere teq; mihi.
Nec ſcelus admittas, ſi conſoleris amicum,
Mollibus et verbis aſpera fata leues.
Cur dum tuta times facis vt reuerentia talis,
Fiat in auguſtos inuidioſa deos?
Fulminis afflatos interdum viuere telis,
Vidimus, et refici non prohibente ioue.
Nec quia neptūnus nauem lacerauit vlyxis,
Leucothoe nanti ferre negauit opem.
Crede mihi miſeris cęleſtia numina parcūt,
Nec ſemper leſos et ſine fine premunt.
Principe nec noſtro deus ē moderatior vllus
Iuſtitia vires, temperat ille ſuas.
Nuper eam ceſar facto de marmore templo,
Iam pridem poſuit mentis in ęde ſuę.
Iuppiter in multos temeraria fulmina torq̄t
Qui penam culpa non meruere pati.
Obruerit cum tot ſeuis deus ęquoris vndis
Ex illis mergi pars quota digna fuit.
Cum pereant acie fortiſſima quęq;, vel ipſo
Iudice delectus martis iniquus erit.
At ſi forte velis in nos inquirere, nemo eſt,
Qui ſi quod patitur commeruiſſe neget.
Adde q̄d extinctos vel aq̄, vel marte, vel igne,

Officio, Dū credere ē officioſus. Forſitan foret parta. Forſitan foret acq̄ſita. Quia de me fortaſſe q̄rens. Alijs credētibus ēē tutū, Alijs exiſtimātibus nō ēē timēdū, ꝛ iō tutū. Hoc, Scilicet nomē ponere in meis ſcriptis. Vnus, Solus. Ne te appellent, Ne te nominēt. In media ira, In medio furore iuſtę ſuę. Clementia, Clementia pars eſt tēperantię. Eſt aūt virtus per quā animi temere in odiū alicuius ꝯcitati comitate retinentur. Clementiā ſcribit Seneca eſſe tēperantiā animi in poteſtate vlciſcēdi. Vel lenitas ſupioris aduerſus inferiorē in ꝯſtituēdis penis. Ex me, Quia cum eſſem meritus maius ſupplicium, ille clementius mecū egit, neq; tm̄ relegauit. Nil poſſe demere, Nil poſſem imminuere, et detrahere, q̄ Ceſar non potuiſſ; me mitius punire, nā ſi acerbius ſeuus fuiſſet, in me potuiſſet aliquid penę detrahi. Nil vetat ille, Nil Auguſtus ꝓhibet. Nec ſcelus admittas, Non mō nō offendes Auguſtū, ſed ne Deum quidē, qm̄ nō eſt peccatū amicū ꝯſolari. Mollibus verbis, Placido et dulci ſermone. Aſpera fata, Infortunia mea. Leues, Imminuas. Dū times tuta, Dū nō formidas ea q̄ nō poſſunt te lędere. Vt talis reuerentia, Vt talis erga Auguſtū honor et timor. Fiat inuidioſa, Inuidiam illis et detractionē ꝯciet. In deos Augu. Auguſtū et eius filios intellige. Afflatos telis fulminis, Fulmine percuſſos. Et refici, Et recreari. Nō ꝓhibēte ioue, Nō vetāte deo, q illū afflauit, Seneca in queſtionibus naturalibus (q̄d hic ēt Ouid. dēſignat) ex tribus generibus fulminū, tertiū eſſe ſcribit, q̄d ꝓprie igneū appellamus. Id aūt vrit, aut fuſcat, aut afflat, hoc quod afflat igni iniuria lędit, quā rē ēt Maro in ſcdo Æneidos tetigit eo verſu. Ex quo me pater atq; hoīm rex. Fulminis afflauit vētis, et ꝯtigit igni. Nec q̄ neptunus, Notū eſt Neptunū inſecutū fuiſſe Vlyſſem, ꝓpterea q̄ eius filiū Polyphemū occecauerat, cui naufrago

Fulmen igneum

et natanti Leucothoe maris nympha opē tulit, eū q; ſeruauit, quo exēplo docet Auguſtum minime offendi, ſi quis fuerit ſibi amicus, q̄ngdē nec Neptunus iratus eſt, q̄ Leucothoe Vlyſſi naufrago auxiliata fuit. Tēperat iuſtitia, moderatur iuſtitię habenis, q̄ cum poteſt ſit, et Poſſit pro arbitrio vlciſci delinquentes, nil facit niſi q̄d ſuadet iuſtitia. Eā, Scilicet iuſtitiā, ꝛ ſubauditur ab inferiori poſuit, hoc eſt locauit, Auguſtus. n. iuſtitię tēplū marmoreum erexit Romę. Iā pridem, Iam antequā ędificaret hoc templum iuſtitię e marmore. In ęde ſuę mentis, In theſauro ſui pectoris, hoc eſt multo antequam ędificaret ędem romę iuſtitię, colebat ipſam deam, ſic ſupra de Tiberio. Iuſtitiaq; ſui caſtos placaſſe parentes. Illo quo templum pectore ſemper habet. Iuppiter in multos, Oſtēdit Auguſtum mitiorem Ioue, Neptuno, ꝛ Marte, quandoquidem iſti ſepenumero innocentes puniunt, Ceſar vero nō niſi nocētes. Fulmina temeraria, Fulmina temere et ſine ꝯſilio iacta. Culpa, Crimine aliq̄. Deus ęquoris, Neptunus, quē Cicero in lib. ſcdo de natura deoꝝ a nādo paulū primis litteris immutatis dictū ſcribit. Vndis obruerit, Vndis immerſerit. Tot, Scilicet hoīes. Pars quota, Rara pars. Cum pereant acie, Cum in bello cadant. Fortiſſima quęq;, Vnaqueq; fortiſſima animalia, ut homines, equi, elephantes, et ſimilia. Vel ipſo iudice, Vel iudice marte. Delectus martis, Electio ipſa Martis, qui fortiſſimos tantum facit in bello cadere, ignaui vero ſeruantur. Dicitur autem Mars quaſi Mauors, q̄ magna vertat. Erit iniquus, Erit iniuſtus, quia fortes tantum perimit. In nos, In nos Romanos. Nūc colligit Ceſarem mitiorem eſſe dijs ſupradictis. Adde q̄ extinctos, Alia ratione oſtendit Ceſarem eſſe mitiorem dijs immortalibus. Vel aqua,

Vel

Vel mari. Vel marte, Vel in prelio. Vel igne, Vel fulmine. Reſtituit multos, Multis Pęnam illatã Cęſar ademit aut totã aut ex parte. Et in multis me velit eſſe precor, Et oro, vt ipſe me faciat eſſe in eorũ numero quos reſtituit, aut partẽ pęnę ademit. At tu, At tu ad quẽ ſcribo ſuppſſo noĩe. Quũ populus, Quum nos Romani. Simus ſub tali principe, Simus ſub tam clemente imperatore. Alloquio ꝓfugi, Alloquẽdo hominem ꝓfugũ et me relegatũ. Credis ieſſe metum? Credis timendum eſſe? Quaſi dicat non eſſe timendum. Dño buſiride, Si haberemus talem dominum qualis fuit Buſiris Rex Aegypti crudeliſſimus, de quo alibi diximus. Aut ſolito vrere clauſos viros in ęre, Aut domino Phalaride, qui in ęreo tauro igne ſubdito homines necabat, de quo etiam abunde alibi dictum eſt. Mitem animũ, Benignam et placidã Cęſaris mentem. Infamare, Infamia notare. Vano timore, Fruſtra timẽdo Augustus ſi te in ſcriptis meis nomino. Sęua ſaxa, Sevientes ſcopulos In aquis placidis, In aqs minime ęſtuoſis, quaſi dicat non debes temere irã Cęſaris, quum ſit mitis. Ipſe ego ꝙ primo. Rñdet hic tacite qſtioni poeta, poſſet enim ille ad quẽ ſcribit dicere. Mones me, vt non timeam Cęſarem, ſi nomen meum in tuis verſibus fuerit. At tu id feciſti in ſuperioribus verſibus, quos ad me miſiſti, nullum enim nomen tuum poſuiſti. Sine nomine, Tacito nomine meo. Sed pavor attonito, Non inquit nomen meum poſui, ꝙ Augustum timuerim, ſed quia eram attonitus. Dẽpſerat vſum rationis, Fecerat me rationis expertem. Attonito, Mihi ſtupenti hac mea ruina. Ceſſerat, Receſſerat. Meis malis, Propter hanc meam cladem. Fortunam meam, Meum infortunium. Non iram vindicis, Non iram Augusti vindicantis iniuriam a me acceptam. Terrebar titulo, Quia non audebam facere mentionẽ mei nominis in meis libellis. Admonitus, Tu a me doctus multis rationibus. Memori poetę, Mihi ouidio tui non oblito. Nomina chara, Nomina amicorum et tui. In ſuis chartis, In ſuis operibus et libris. Ambobus, Et tibi et mihi. Si ꝓximus mihi longo vſu, Si tu mihi coniunctus lõga conſuetudine, et amore. Rũpere ſomnos, Somnos inquietare pręhac cura, ꝙ moleſtum ſit nomen tuum a me poni in meis ſcriptis. Non vltra quãuis, Non vlterius ꝙ cupis. Ero officioſus, Ero plenus officij, et diligens in ponendo tuo nomine. Teq; tegam, Et te celabo. Quis ſis, Quod ſit tibi nomen. Niſi quum permiſeris ipſe. Niſi quum ipſe conceſſeris te nõ tegi. Cogetur nemo, Nemo ꝑ vim impelletur a me. Munus habere meum, Poni in meis verſibus. Vel aperte, Etiã aperte. Si illa res eſt anceps, Si res illa eſt dubia et periculoſa, vt me aperte diligas. Latenter ama, Me clam dilige et non aperte.

Nulla poteſt iterum reſtituiſſe dies.
Reſtituit multos, aut pęnę parte levavit
Cęſar et in multis me precor eſſe velit.
At tu cum tali populus ſub principe ſimus,
Alloquio profugi credis ineſſe metum?
Forſitan hęc domino buſyride iura timeres,
Aut ſolito clauſos vrere in ęre viros.
Deſine mitem animũ vano iſamare timore
Sęua quid in placidis ſaxa vereris aquis.
Ipſe ego quod primo ſcripſi ſine noie vobis,
Vix excuſari poſſe mihi videor.
Sed pavor attonito rationis dẽpſerat vſum,
Ceſſerat omne meis conſiliumq; malis.
Fortunãq; meam metuens non vindicis iras,
Terrebar titulo nominis ipſe mei.
Hactenus admonitus memori cõcede poetę,
Ponat vt in chartis nomina chara ſuis.
Turpe erit ãbobus, lõgo mihi proximus vſu,
Si nulla libri parte legere mei.
Ne tñ iſte metus poſſit tibi rũpere ſomnos,
Non vltra quam vis officioſus ero.
Teq; tegam quis ſis, niſi cũ permiſeris ipſe,
Cogetur nemo munus habere meum.
Tu quoq; quẽ poteras vel apte tutus amare,
Si res eſt anceps illa latenter ama.

In ſeptimam epiſtolã enarratio.

Ad Amicos.

Verba mihi deſunt eadem tam ſępe roganti,
Iãq; pudet vanas ſine carere ꝓces,

Verba mihi deſunt, Ad amicos e ponto ſcribens poeta de eis queritur, ꝙ ſuis precibus nullus iã finis imponatur, ſibiq; quum antea varijs Epiſtolis ab eiſdem perierit, vt ſcilicet eorum opera aut reditus aut mitius exilium ab Augusto impetretur, dicit iam verba deeſſe, variandiq; nunc eſſe materiã, ne illis moleſtus ſit ac ẽt vxori, quę pre timore non audet illi opẽ ferre, ea autem oĩa ſibi ferenda ęquo animo ꝓponit, quãquidem maiora ẽt tulerit, poſtremo in exilio ſibi moriendum eſſe colligit, quãuis ſiquis eſſet ſui ſtudioſus, Augusti ira poſſet facillime placari. Eadem, Illa ipſa, quę toties rogaui. Vanas preces, Preces meas irritas, et in caſſum miſſas. Fine carere, Nunquam ad exitum et finem perduci ſed ſemper idem precari. Tędia fieri, Subaudi a ſuperiori pudet. De ꝯſimili carmi

ne, eiusdē ſemper ſimilitudinis et materię. Quid petā, Quid a vobis exigā, hoc eſt vel reditū, vel mutaue exitū. Cūctos, Vos oēs amicos. Iā noſtis, Iā antea noviſtis. Quāuis charta ſit a vinclis non labefacta ſuis, Quāuis ingt charta vbi hęc ſcripta ſunt, non iā ſit a vobis recluſa et ſuis ſolutis vinculis ſoluta.

deliter tractare. Ad vlla mala, Ad ferenda aliqua mala. Non ſumus rudes, Non ſumus noui, ſed duri et inueterati. In geticos fines, In getarum terminos extremos. In illis, Scihot finibus. Parcaq; mea, Et mail fatum. Ad extremum, Ad vitę exitum. Quo cępit, Eo modo quo inſtituit.

Tędia conſimili fieri de carmine vobis,
Quidq; petam cunctos edidiciſſe reor.
Noſtraq; quid portet iā noſtris epiſtola, q̄uis
Charta ſit a vinclis non labefacta ſuis.
Ergo mutetur ſcripti ſententia noſtri,
Ne totiens contra q̄ rapit amnis eam.
Quod bene de vobis ſperaui ignoſcite amici
Talia peccandi iam mihi finis erit.
Nec grauis vxori dicar, quę ſcilicet in me
Quā pba tam timida eſt experiēsq; parꝫ.
Hęc quoq; naſo feres, et enim peiora tuliſti,
Iam tibi ſentiri ſarcina nulla poteſt.
Ductus ab armento taurus detrectat aratrū,
Subtrahit et duro colla nouella iugo.
Nos quibus aſſueuit fatum crudeliter vti,
Ad mala iā pridē nō ſumus vlla rudes,
Venimus in geticos fines, moriamur in illis
Parcaq; ad extremum quo mea cępit eat.
Spē iuuat amplecti, quę nō iuuat irrita ſp̄,
Et fieri cupias ſiqua futura putas.
Proximus huic gradus ē bñ deſperare ſalutē,
Seq; ſemel vera ſciſſe periſſe fide.
Curando fieri quędam maiora videmus,
Vulnera quę melius non tetigiſſe fuit.
Mitius ille perit, ſubita qui mergitur vndā,
Quā ſua qui liquidis brachia laſſat aquis.
Cur ego concepi ſcythicis me poſſe carere
Finibus? & terra proſperiore frui?
Cur aliquid de me ſperaui lenius vnquam?

Mutetur, Variet. Scripti ſententia noſtri, Inſtitutū ſcribēdi genus, quo hactenus vſus ſum. Eā ꝯ in ꝯtrarium retractet. Quā amnis rapit, Quā vos videtis. Eſt aūt ſimilitudo a nauigantibus ſumpta, qui cōtrarijs aquis nauigāt. Bene ſperaui, Bonam ſpem habui. De vobis, Vt mihi ſpes afferretis. Peccādi talia, Cōmittendi tale crimē ſi crimen dicendū eſt bene ſperare ð amicis. Iā mihi finis erit, Iā finem imponā, ꝙ de hac re nunq̄ vlterius ad vos ſcribā me vobis cōmendādo. Nec grauis vxori dicar, Nec ero vlterius moleſtus vxori meę ad eas idem etiam ſcribēdo. Quę ſcilicet in me, Quam proba tam timida eſt, Ne vxorem videatur reprehēdere, oſtendit ſe ab ea deſeri non ꝙ non ſit bona et eum nō amet, ſed ꝙ eſt timida. Experiēsq; parꝫ, Et parꝫ ſolers. Hęc quoq; naſo feres, Seipſum alloquitur, dicens ſe & laturū ea eſſe, quę in eū amici cū vxore impie pręſtitere, ſi quidē multo peiora tulit, hoc aūt dictū eſt non ſine aliq̄ felle et querella vxoris, cuius fidē et amorē cōſiderabat, vt plęriq; alij noſtri tpis, quoꝝ infinitus eſt numerus. Nulla ſarcina, Nullū onus. Ductus ab armento taurus, Taurus in domitus remotus a cęteris bobus, et aratro admotus. Et qm̄ Tauri mentionem fecimus, hoc ēt obiter doceamus. Ideo poetę ſcribunt Paſiphaen Tauri amore captā, ꝙ audiens a Dędalo de Tauro cęleſti in amorem aſtrologię deuenit, autor Lucianus in libro de aſtrologia. Detrectat, Recuſat. Et ſubtrahit, Et remouet. Colla nouellā, Colla primū ad aratrum venientia. Duro iugo, Iugo, quod ſibi durum et difficile videtur. Fatum, Deorum voluntas. Vti crudeliter, Crudeliter tractare.

Cur Paſiphae Tauri amore capta fuit

Spem iuuat amplecti, Delectat homines ſemper in ea ſpe verſari. Quę non irrita ſemper iuuat, Quę non fallax ſemper auxiliatur. Et cupias fieri, Et optes poſſe ad exitum optatum id quod ſperas pduci. Si qua futura putes, Si illud quod ſperas te aſſequi poſſe cōfidas. Senſus eſt. Spem illam amplectendam cenſeo, quę non eſt irrita, et qua ſperamus id aſſequi, quod optamus fieri. Proximus huic gradus eſt ipſi ſpei propinquus gradus eſt, primus.n. gradus eſt ſperare, quę aſſequi optamus, ſecūdus vero ea deſperare quę minime aſſequi confidimus. Bene deſperare ſalutem, Bene deponere ſpem ſalutis irritam. Scire, Intelligere. Vera fide. Certa fide. quēadmodum intelligo mihi accidiſſe, et ſpem omnem reditus mihi ſublatam. Curando quędam, Docet a ſimili maius ſibi vulnus et dolorem accidere, dum tentat redire in patriam, quam ſi deſiſteret. Curando, Dum curantur et ſanantur. Non tetigiſſe, Non agitaſſe, aut manus medicas admouiſſe. Ex quo colligit melius fuiſſe, ſi nunquam amicos oraſſet, vt pro eo reducendo laborarent. Mitius, Lenius et minori ſupplicio, quaſi dicat, melius mihi eſſet non ſperaſſe mutationem loci aut reditum, quam ſperaſſe et non habuiſſe. Subita vnda, Celeri morte in fluctibus. Quam qui laſſat ſua brachia, Quam qui natando fatigatur ne pereat, tandem perit, et ſic mors illa videtur aſperior. Cur ego concepi, Cur cogitaui. Scythicis me poſſe carere. Finibus, Poſſe me a Scythia remoueri. Proſperiora, Magis benigna. Fortuna mea, Fortuna quę mihi ſemper fuit aduerſa.

An fortuna mihi ſic mea nota fuit?
Torqueor en grauius, repetitaq; forma locorũ
Exilium renouat triſte recensq; facit.
Eſt tamen vtilius ſtudium ceſſaſſe meorum
Quam quas admorim non valuiſſe preces.
Magna quidem res eſt, quã nõ audetis amici
Sed ſi quis peteret, qui dare vellet, erat.
Dum modo nõ vobis hoc cęſaris ira negabit
Fortiter euxinis immoriemur aquis.

Ad Maximum.

Quę tibi quęrebam memorem te
ſtantia curam.
Dona tomitanus mittere poſ
ſet ager.
Dignus es argento, fuluo quoq; dignior auro,
Sed te cum donas iſta iuuare ſolent.
Nec tñ hęc loca ſunt vllo precioſa metallo
Hoſtis ab agricola vix ſinit illa fodi.
Purpura ſępe tuos fulgens protexit amictus,
Sed non ſarmatico tingitur illa mari.
Vellera dura ferunt pecudes, et palladis vti
Arte tomitanę non didicere nurus.
Foemina pro lana cerealia munera frangit,
Suppoſitoq; grauem vertice portat aquas.
Non hic pãpineis amicitur vitibus vlmus,
Nulla premunt ramos pondere poma ſuo.

Sic fuit nata mihi? Sic mihi cognita fuit, vt debe-rem ſperare nunc eam foelicius meorum actuream. Torqueor en grauius, En grauius angor, quam primo. Reperita, In memoriam reducta. Forma locorum, Species ipſa romanę ciuitatis. Exilium renouat, Facit exilium meum nouum videri. Triſte facit, Facit meſtum eſt plenũ triſtitię. Studium meorum, Conſenſum et fauorem amicorũ. Ceſſaſſe, Nihil tentaſſe de reditu meo apud Auguſtum. Admorim. Appropinquauerim ſcribendo ad vos vel admonueris. Nõ valuiſſe, Nihil mihi profuiſſe apud Auguſtum, quia amici ſui ſtra laboraſſet, et ego magis voluiſſem, Dicat ergo melius fuiſſe amicos non periſſe ab Auguſto reditum poetę, quam non obtinuiſſe, ſi periſſent. Magna quidem res eſt quam non audetis amici, Difficile inquit et arduum eſt quod non audetis pro me petere, ſed ſi quis veſtrũ peteret, quamuis ſit magnus tamen Auguſtus cõcederet. Hoc, Scilicet mori in Scythia. Dum modo cęſaris ira non negabit vobis, Dummodo vobis Cęſar iratus cõcedet, vt hic moriar, Quaſi dicat Dummodo Auguſtus non transferat me ad exilium ĩfoelicius, aut me occidat. Fortiter, Forti et conſtanti animo. Aquis euxinis, in Tomitana ciuitate proxima mari pontico, quod (vt diximus) Euxinum dicunt.

In Octauam Epiſtolam Enarratio.

Quę tibi quęrebam, Ad Maximum poeta pharetram cum ſagittis e Scythia mittens oſtendit ſe nullũ aliud munus habere rogans eum vt id accipiat, et qualecunq; boni conſulat, Eſt aũt ordo. Quęrebã quę dona et reliqua. Curam memorem teſtantia, Quę teſtarentur curam hominis tui memoris. Sed te qum donas iſta iuuare ſolent, Sed aurum et argentum magis ſoles donare alijs, quam accipere. Vllo metallo, Eſt oſtione vlluis ęris, Hoſtis ab agricola, Vix inquit Scythę hoſtes Tomitani populi permittunt agrũ coli. Vix ſinit illa fodi, Vix permittit loca illa arari. Quaſi dicat, Si in hac regione non poſſunt homines agrum colere ob hoſtilem timorem et incurſiones, multo minus eam ob cauſam poſſunt ęra foedere. Purpura, Toga purpurea Protexit, Velauit. Tuos amictus, Tuas veſtes, quę geſtabantur ſub ipſa toga. Mari ſarmatico, Mari pontico. Tingebatur autẽ purpura (vt ẽ auctor) Plinius in Tyro inſula Aſię in Menynge afrycę, et getulo littore oceani, I[?] [illegible]conica Europę, hic faſces, ſecures, q̃ romanę vias faciebant, et pro maieſtate purpura in pueritia erat, Ea diſtinguebat ab equite curiani, Dijs aduocabatur placandis, omnemq; veſtem illuminabat, in Triũphali miſcebat auro, Fuit aũt purpurę vſus ſemp Romę, vñ Sidonius poeta populum romanũ Blattiferũ appellat, Conchiliũ n. vulgo Blattã dicunt vnde Blatteũ pro purpureo, et Blattiferũ populũ hoc ẽ Blattã et purpurã ferentẽ dicimus. Et legimus Neronem ſolitum piſcari retibus Blatteis funibusanne xis. Vellera dura, Lanas villi craſſioris et pexis veſtibus alienas, qualeſ ſunt in Iſtria et Liburnia, pilo enim propiores ſunt, quam lanę. Ferunt, Generant. Arte palladis, Arte lanificij cui preeſt pallas. Tomitanę nurus, Foeminę Tomitanę ciuitatis. Frangit cerealia munera, Molit frumenta. Pro lana, Loco lanificij. Suppoſito vertice, Suppoſito capite, ita etiam ferunt nunc aquam in oppidis Delmatię tanta agilitate, vt mireris. Grauem aquam, Graue vas aquę. Hic, In agro Tomitano. Amicitur, Integitur, maritatur. Vlmus enim marita vitium a ſcriptoribus appellatur. Pãpineis vitibus, Vitibus pãpinos in palmitibus habẽtibus. Hoc ĩõ dicit, q̃ illic nullę arbores naſcebant, vt alibi plenius docuimus. Premunt ramos, Ramos onerant

purpura vbi tinge batur

Blattiferi romani Blatta Blatteus

Triſtia deformes pariunt abſynthia campi,
Terraq; de fructu ꝙ̄ ſit amara docet.
Nil igitur tota ponti regione ſiniſtri,
Quod mea ſedulitas mittere poſſet, erat.
Clauſa tamē miſi ſcythica tibi tela pharetra
Hoſte precor fiant illa cruenta tuo.
Hos hȝ hęc calamos hos hęc hēt ora libellos
Hęc viget in noſtris maxime muſa locis.
Quę qq̄ miſiſſe pudet, quia parua videntur,
Tu tamen hęc queſo conſule miſſa boni.

Ad Brutum.

Quod ſit in his eadem ſententia brute libellis,
Carmina neſcio ques carpere noſtra refers.
Nil niſi me terra fruar vt propiore, rogare,
Et quam ſim denſo cinctus ab hoſte loqui
O quam de multis vitiuȝ reprehēditur vnū,
Hoc peccat ſolum ſi mea muſa bene eſt.
Ipſe ego librorum video delicta meorum,
Cum ſua plus iuſto carmina quiſq; ꝓbet
Autor opus laudat, ſic forſitan actius olim
Therſiten facie dixerit eſſe bona.
Iudicium tamen hoc noſtrū nō decipit error

Triſtia abſynthia, Amara Abſynthia, quę herba vulgo in Scythicis cāpis naſcebatur, vt ſupius diximus. Deformes cāpi, Cāpi inculti, et iō carētes forma, aut ꝙ habent ſola Abſynthia. Terraq;, Et ager Tomitanus. De fru. De abſynthio herba amara. Pōti ſiniſtri, Pōticę regionis infœlicis, aut orā illā accipe, vbi exulabat quę ex italia eo nauigantibus ſiniſtra eſt.

Sedulitas — Mea ſedulitas, Meum ſtudiū et diligentia in pergrendo aliquo munere te digno, Sedulus enim auctore Marcello et Donato dicitur ſine dolo et inſtanter. Cicero, Idq; quum ſentias ſedulitate mihimet ipſi ſatisfacere nō poſſum. Clauſa pharetra, incluſa in ipſa theca. Tela ſcythica, Sagittas, quibus Scythę vtuntur. Fiant cruenta, Cruore hoſtili madeant, quum in prelium ibis. Hos calamos, Hęc ſcribendi inſtrumēta, nā romani calamis ſcribunt, Scythę vero ſagittas faciunt, quas quottidie tractant, vt nos romani libros et calamos.

Hęc muſa, Tale ſtudiū. Intelligit aūt ſtudium iaculandi, quo aſſidue exercebant Scythę vt nunc Turcharū gēs a Scythis etiam orīunda. Quę quamquam miſiſſe pudet, Quāuis pudore afficiar huiuſmodi parua munera ad te mittere. Hęc miſſa, Hęc dona ad te data. Conſule boni, Hoc eſt bonum iudices, in bonam partē accipias, Conſulere enim veteres pro iudicare dixerunt, vnde adhuc remanet illud. Rogat boni conſulas, ideſt bonum iudices, auctor Fabius.

Cōſulere conſule boni

In Vltimam Epiſtolam Enarratio.

Quod ſit in his eadem ſententia, Ad Ouidiū ſcripſerat Brutus quendam carpere eius carmina, q in his nil aliud contineretur, quam querela locorum, in quibus exulabat, rogaretq; vt frueretur propiore terra, Cui poeta reſpondet dicens in ſuis carminibus plura eē vitia, foreq; bene ſi vnum tm̄ vitium in eis deprehenderetur, cur autem ea non emendet, cauſas aſſignat, poſtremo reſpondens ad ea, quę Brutus ſcripſerat, rationem refert, quare idē ſępius ſcripſerat. Quod, Quia. Eadem ſententia, Eadem materia, qua viſum etiam in reliquis huius operis libellis, ſcribit enim ad Brutum, mittitq; libellum etiam iſtum, ad quem primum huius operis librum miſerat, vt in eius prima epiſtola apparet. Nil niſi me terra. Ordo a ſuperiore dependet refers neſcio quē carpere noſtra carmina dicendo me nil rogare niſi, vt fruar et reliqua.

Niſi vt fruar ꝓpiore terra, Niſi vt romanę vrbi propius mihi exilium aſſignetur. Ab hoſte denſo, A frequenti Scytharū acie. quę Tomitanam vrbem infeſtat. O quā bene eſt, O quantum bene eſt. Reprehenditur, Si arguitur. Peccat hoc ſolum, Hoc vnum crimen admittit. Bene eſt, Bene ſe res habet. Video delicta, Video plures errores, quam vnum tantum. Plus iuſto, Plusquā ęquum ſit, Solent enim cęteri ꝓbare maxime carmina ſua, ego vero contra illorum inſtituta mea damno. Auctor opus laudat, Solent reliqui auctores opera ſua probare.

Sic forſitan accius olim Therſiten facie, Forſitan inquit quia auctores ſolent opera ſua probare, Accius poeta ea ratione in opere ſuo dixit Therſiten fuiſſe pulchra facie, quum illo neminem grecorum turpiorem ad troianum bellum veniſſe ſcribat Homerus vt alibi etiam diximus, L. autem Accius poeta Tragoediarum ſcriptor natus fuit Mancino et Serano conſulibus parentibus libertinis, et ſeni iam Pacuuio Tarenti ſua ſcripta recitauit, a quo et Fundus Accianus iuxta Piſaurum dictus fuit, quia illuc inter colonos fuerat ex vrbe deductus, Fuit etiam Alter poeta Accius Labeo, cuius Iliadem Perſius notauit ceu imperitum opus et inſanię plenum, quum dixit. Non eſt hic Ilias Acci. Ebria veratro, de quo hic intelligit Ouidius. Therſiten, Grecum illum hominem, quem pugno percuſſum Vlyſſes occidit. Facie bona, Pulchra et eleganti facie. Non decipit noſtrum iudicium, Non fallit meum iudicium, quod eſt de carminibus meis, Error cum iudicium noſtrum fallit.

L. Accius poeta Fundus accianus Accius labeo poeta

quum

quum mala noſtra carmina, bona eſſe credimus, et ſic erramus. Quicquid genui, Quicquid cõpoſui, Quę.n. compoſuimus ab auctoribus eleganter nunc gigni dicũtur, nunc liberi appellãtur. Cur igit peccem? Cur igitur erro? Si me videam delinquere, Si cognoſco me errare. Crimen ineſſe ſcripto? Errorem eſſe carminibus meis? Non eadẽ ratio eſt, Non idẽ eſt modus, reſpondet autem Bruti obiectioni. Sentire et demere morbos, Cognoſcere et curare infirmitates. Hoc eſt non poſſum errorem dephendere, et corrigere, diuerſis enim modis hęc fiũt, nam ſi qs vult doctũ & elegans carmen cõponere, carere debet omni moleſtia. Vnde poeta alibi ita inqt. Quia carmina lęta ſunt opus, et pacem mẽtis hre volunt, pôt ergo poeta inquietus et malis obrutus carminis errores cognoſcere, ſed non põt eos corrigere pptr animi (vt diximus) moleſtiam, q nõ vtitur eadem rõne in vtraq; re, ſed diuerſa, vtitur at poeta hic eleganter metaphora a medicis ſumpta. Senſus ineſt cunctis, Omnibus eſt intelligentia, hoc eſt tam lętis, q̃ afflicti errores intelligũt. Tollit arte malum, Vitium carminis non idiget ſolum vt deprehendat, ſed arte opus eſt, q̃ non põt niſi a lęto animo proficiſci. Relinquo, Omitto .s. verbũ mutandum in carmine meo, et ſubiungit cauſam.

Indicium meum, Meum ſenſum et intelligẽtiã erroris. Et vires, Et ars mea ẽ iõ carminis, q nõ pficiſcitur a lęto animo. Deſtituũt, Deſerũt. Sępe piget, Sępe et tedet. Aliam etiam rõnem oſtẽdit, qua indiciũ deſtituit. Onus longi laboris, Onus corrigẽdi, Difficilius eſt.n. carmen corrigere, quã componere. Scribentem iuuat ipſe fauor, Reſpõdet tacitę Antipophorę, poſſet Brutus dicere, cur reliquos poetas nõ piget corrigere. Scribentem, Poetam cõponentem. Ipſe fauor, Populi ſcpbos illud grande, quo delectabant animi glorię et laudis cupidi. Minuitq; laborem, Et leuat corrigendi difficultatem. Cum ſuo pectore, Cum ſua mẽte, q̃ inflatur furore poetico, vel cum ſua doctrina et ſtimulis furoris, qui in pectore et corde excitantur. Et opus creſcens, Et carminum numerus multiplicans. Feruet, Calore animi et glorię accenditur aneſcit, aut frequentabit? Vergilius. Feruet opus, redolentq; thymo fragrãtia mella. Magis ardua, Magis difficilis, quam ſcilicet componere. Ariſtarcho, Homeri interprete, Fuit enim Ariſtarchus optimus grammaticus Alexandrinus lege, oriundus e Samothracia, patrem etiam Ariſtarchum habuit, floruit olympiade clvi. ſub Ptolemęo philometore, cuius et filium erudiuit, Scripſit commẽtarios ſupra mille, Fuit diſcipulus Ariſtophanis grãmatici, deceſſit in Cypro ſcipſum cibi abſtinentia necans in morbo Hydropeſcos ętatis ãno xxij. Filios reliqt Ariſtarchum, et Ariſtagoram ambos ſtultos, auctor Suidas, Ælianus tradit hunc tã caſtigato fuiſſe indicio, vt Homeri verſus non putaretur, quẽ ipſe non pbaret, Fuit et Ariſtarchus Tegeates poeta Tragicus tẽpore Euripidis, q pro recepta ſalute Æſculapio fabulam vouit, Fuit et alius Ariſtarchus epheſi tyrãnus, auctor Suidas. Sic animum lento, Ordo eſt. Corrigere ſic lędit animum et reliqua.

Ariſtarchus

> Nec quicquid genui protinus illud amo.
> Cur igitur ſi me videam delinquere peccem?
> Et patiar ſcripto crimen ineſſe rogas?
> Non eadem ratio ẽ ſentire & demere morbos,
> Senſus ineſt cunctis, tollitur arte malum.
> Sępe aliquod verbũ cupiẽs mutare relinquo,
> Iudicium vires deſtituuntq; meum.
> Sępe piget (quid.n. dubitem tibi vera fateri)
> Corrigere. & longi ferre laboris onus.
> Scribentẽ iuuat ipſe fauor, minuitq; laborẽ.
> Cumq; ſuo creſcens pectore feruet opus.
> Corrigere at res eſt tanto magis ardua, quãto
> Magnus ariſtarcho maior homerus erat.
> Sic animum lento curarum frigore lędit,
> Vt cupidi curſus frena retentat equi.
> Atq; ita dij mittes minuãt mihi cęſaris irã,
> Oſſaq; pacata noſtra tegantur humo.
> Vt mihi conanti nonnunq̃ intendere curas,
> Fortunę ſpecies obſtat acerba meę.
> Vixq; mihi videor faciam qd̃ carmina ſanus
> Inq; feris curem corrigere ipſe getis.
> Nil itẽ eſt ſcriptis magis excuſabile noſtris,
> Quã ſenſus cunctis pene q̃ vnus ineſt.

Ariſtarchus poeta

Lędit animum, Mentem grauat et moleſtia afficit. Lento frigore curarum, Quadã pigricia curarum, quę animum lentum lędunt. Vt cupidi curſus frena retentat equi, Sicut frena retentant equum cupidum curſus, eſt autem figura Hypallage quę a nobis dicitur ſubmutatio quum verba per aduerſum intelliguntur qua frequenter vtũtur poetę. Vergilius Dare claſſibus auſtros. Retentat, Remoratur. Dij mites, Dij placidi. Tegãtur, Tumulentur. Pacata humo, Terra pacifica. Vt, Sicut. Intendere curas, Dimittere curas, vel curas corrigendi carminis mei apponere et dirigere. Fortunę meę, Mei exilij. Acerba ſpecies, Triſtis forma. Videor mihi ſanus. Appareo mihi eſſe ſanę mentis, quandoquidem ſcribo carmina, quę ſolent prouenire non niſi ab animo ſereno, Eſt alia cauſa, qua dicit eius ingenium nõ acuendi, ſed torpeſcere. Magis excuſabile, Magis dignum excuſatione. Quam q vnus ſenſus, Quaſi q vna et eadẽ ſententia triſtis, et lugubris, nec poſſum in luctu facere bonũ carmen, et ideo nil magis eſt dignum excuſatione in meis libris, q̃ propter hanc ſolam cauſam, q merror non ſinit me

Leta fere letis cecini, cano triſtia triſtis,
Conueniens operi tempus vtrunq; ſuo eſt
Quid, niſi de vitio ſcribam regionis amarę?
Vtq; loco moriar commodiore precer?
Cum totiens eadem dicam, vix audior vlli,
Verbaq; profectu diſſimulata carent.
Et tamen hęc eadē cū ſint, nō ſcribimus ijſdē
Vnaq; per plures ars mea tentat opem.
An ne his vt ſenſum lector reperiret eundem
Vnus amicorum brute rogandus erat?
Non fuit hoc tanti, confeſſo ignoſcite docti,
Vilior eſt operis fama ſalute mea.
Deniq; materiā quā quis ſibi finxerit, ipſe
Arbitrio variat multa poeta ſuo.
Muſa mea ē īdex nimiū quoq; vera malorū
Atq; incorrupti pondera teſtis habet.
Non liber vt fieret, ſed vt ſua cuiq; daretur,
Littera propoſitum curaq; noſtra fuit.
Poſtmodo collectas vt cūq; ſine ordine iunxi
Hoc opus electum ne mihi forte putes.
Da veniā ſcriptis, quorū non gloria nobis
Cauſa, ſed vtilitas officiumq; fuit.

Publij Ouidij Naſonis de Ponto Liber Tertius Explicit.

carmina eleganter componere, et emēdare. Pene ineſt cunctis, Quaſi eſt omnibus meis ſcriptis, in his enim tractatur pene eadem materia triſtis, et meſta. Leta, Res hilares et plenas letitię. Leti, Nondum relegatus, et ideo letus. Triſtia Res luctuoſas. Triſtis, Meſtus. Tempus vtrunq;, Tps ē letitię ē triſtitię. Et cōueniēs ſuo operi, Decet ſuā materiā, vt.s. res leta ſcribatur leto tpe et triſtis triſti. Quid niſi de vitio, Probat eo tpe nil poſſe a ſe ſcribi, niſi triſte et queri de triſti regione vbi exulabat. Regionis amarę? Regionis ponticę plenę amaritudinis? Alludit autem ad terrā, quā dixit ferre Abſynthia herbas amaras. Loco cōmodiore. Terra magis propinqua romę. Eadē dicam, idem querar. Vix audior vlli, Vix vllus amicus me auſcultat ea querentem nedum opē fert. Verba diſſimulata, Verba mea, quę amici diſſimulant, et oſtendunt aut non accepiſſe litteras meas, aut verba mea non intellexiſſe. Carent profectu, Carent vtilitate, q̄ nihil mihi proficiūt. Quum hęc ſint eadē, Quāuis hęc quę ſcribimus cōſtent ex eadē materia, et idē tractēt, hoc eſt, quum triſtia deſcribantur. Nō ſcribimus ijſdem, Non eodē modo et exēplo, ſed diuerſis carminibus et diſſimilibus verbis litteras mittimus. Et vna mea ars. Et vna mea ſcribendi facultas. Per plures, Per diuerſas vias. Tentat opē, Querit auxilium, quum me cōmendo oībus amicis. An ne his vt ſenſum. Senſus eſt, o Brute debui ne tantum vnus amicum rogare, vt mihi opē tularetur, nec ad cęterorū et preſidium cōfugere, idq; hanc ob cām ne mihi obijceretur, q̄ idē ſenſus reperitur in meis carminibus, et q̄ in his nulla eſt varietas, quę legētibus maxime lenocinatur, ſed idem ſenſus, idemq; argumentum, et iō carmen meum vt inconcinnū, debeo ne mqȝ famā tāti facere, vt nō prius habenda ſit rō ſalutis meę. His, Subaudi meis ſcriptis. Vnus amicorū, Solus tm̄ amicus. Nō

fuit hoc tanti, Non tanti facio ſcilicet idem ad vnū tm̄ ſcribere, vt in reliquis propter gloriam laborē, ſuſcipiendo aliam materiam, ſcribo enim quę vtilē mihi maxime eſſe intelligo in hoc opere, nō quę ornamento. Fama operis. Fama quā cōſequerer opus ſcribendo, quod varias materias cōplecteret. Salute mea, Meo reditu in patriaȝ, cuius rei gratia hęc ſcribo, q̄ continentur in hoc opere. Deniq; materiā. Oſtendit licere alijs poetis vti varietate in ſcribendo poemate, qđ ſibi non licet. Quam quis ſibi finxerit, Quā ſibi aliquis poeta fictē ſcribendam ſuſceperit, non veram, vt mea eſt. Suo arbitrio, Sua voluntate, quia qui fingit poteſt materiaȝ ipſam etiam variare. Muſa mea eſt index, Ego inquit non fingo in hoc opere, ſed nīmium vera deſcribo. Eſt nimium vera index malorum, Nimis vere mala mea indicat et exponit. Pondera teſtis incorrupti, Efficaciam hominis in teſtificādis, et comprobandis illis minime aut prece aut precio corrupti, teſtes enim plerūq; his duabus rebus corrumpi ſolent. Vt fieret liber, Vt opus excreſceret. Sua littera, Sua epiſtola. Fuit propoſitum, Fuit materia mihi propoſita. Curaq; noſtra, Et noſtra ſolicitudo an mens. Collectas, Coactas litteras iſtas. Vtcunq;, Qualitercunq; potui, hoc eſt tam bonas, quam malas epiſtolas, vel non ſeruato ordine temporis. Electum mihi, Collectum a me eligendo tantum bonas epiſtolas. Da veniam ſcriptis, Ignoſce huic operi de ponto. Non gloria, Quia non ſcripſi hęc glorię cupiditate. Sed vtilitas, Sed commoduȝ, Quia ſcripſi eam ob cauſam, vt ſcribendo reditum procurarem. Officium, Et vt in re mea facerem quod deberem, et eſſem erga me ipſum officioſus.

BARTHOLOMÆI MERVLÆ PROTHONOTARII APOSTOLICI IN QVARTVM ET VLTIMVM OVIDII LIBRVM DE PONTO ENARRATIONES.

teſtaretur. Officio pio, Huic officioq; pietati erga te. Ira ſit non grauis, Ira tua q te nominem nõ ſit moleſta, Legitur & ita. Officio non grauis ipſa pio, vt dicat.. ipſa mens tua non ſit tibi moleſta hac mei officij pietate, et gratitudine, q te nominẽ in ſcriptis meis. In iſtis libris, In hoc de põto opere. In nullo loco, In nulla pagina. Alijs, Reliquis amicis. Nomen. Scilicet eoꝝ ad quos ſcribebam. Retulit, poſuit. In ceras In tabulas ceratas De xtra inſcia, Manus mea ignara, q nomẽ tuũ poneret. Ipſe error, Eiuſmodi inſcitia dextre ponentis nomen tuum, quum ad alios vellem ſcribere. In talibus mendis, in eiuſmodi erroribus. Et litura. Et complanatio ac expunctio nominis tui. Manu inuita, Manu recuſante delere nomen tuum. Viderit, Prouiderit, Quaſi dicat, faciat qd velit Sextus Põpeius, ſi nomẽ eius retuli. Ad ſummũ, Poſtremo, Tãdẽ.

PVBLII OVIDII NASONIS DE PONTO LIBER IIII.

Ad Sextum Pompeium.

Accipe põpei deductum carmen ab illo.
Debitor eſt vitę qui tibi ſexte ſuę.
Qui ſeu non prohibes a me tua nomina poni,
Accedet meritis hęc quoq; ſumma tuis.
Siue trahis vultus eqdem peccaſſe fatebor,
Delicti tamen eſt cauſa probanda mei.
Non potuit mea mens, eſſet qn grata teneri,
Sit precor officio non grauis ira pio.
O quotiens ego ſum libris mihi viſus in iſtis
Impius, in nullo quod legerere loco.
O quotiens alijs vellem cum ſcribere nomen
Rettulit in ceras inſcia dextra tuum.
Ipſe quidem placuit mendis in talibus error,
Et vix inuita eſt facta litura manu.
Viderit ad ſummum dixi licet ipſe queratur,
Ah pudet offenſam non meruiſſe prius.
Da mihi ſi qd ea eſt hebetantẽ pectora lethen
Oblitus potero non tamen eſſe tui.
Idq; ſinas oro, nec faſtidita repellas,
Verbaq; nec officio crimen ineſſe putes.
Et leuis hęc meritis referatur gratia tantis,
Si minus inuito te quoq; gratus ero.

Accipe Pompei deductũ carmen ab illo, Ad ſextum Pompeium ſcribens poeta, impium eſſe dicit, q nuſquam illum in ſuis ſcriptis nominauerit, quandoquidem eius erga ſe beneficia tanta ſunt, vt nulli obliuioni ea eſſe debeãt, poſtremo fatetur ſe ſeruatum eſſe eius opera, cuiusq; munere ſe viuere. Carmen deductum, Carmen ſubtile et tenue, Translatio eſt a lana, quę in tenuitatem deducitur, Macrobius libro ſexto Satur. ſcribit Deductus tenue et ſubtile ſignificare, Hinc ait Afranius, Voce deducta, Pomponius itẽ vocem deductas oportet. vt mulieris videantur verba. Ab illo, A me Ouidio. Qui eſt debitor ſuę vitę, Qui vitam ſuam tibi acceptam refert. Seu nõ prohibes, Seu non vetas et recuſas. A me tua nomina poni, A me carminibus meis referri nomen tuum.

Hęc ſumma, Hęc officij magnitudo ſcilicet q patiaris te in meis ſcriptis nominari. Accedet tuis meritis, Addetur reliquis tuis beneficijs. Siue trahis vultus, Siue frontem contrahis, et iraſcens, q ponas in meis ſcriptis tua nomina. Equidem peccaſſe fatebor, Equidem profitebor me peccare ponendo nomen tuum, quum id recuſes. Cauſa mei delicti, Cauſa huius mei peccati q ponam tua nomina in meis ſcriptis contra tuam voluntatem. Eſt probanda, Eſt laudanda, quia cupio te immortalem fieri meis carminibus, non autem vt te lędam. Non potuit teneri. Non potuit cohiberi. Eſſet quin grata, Quod nõ gratitudinem tuorum officiorum aliqua ex parte

Licet ipſe queratur, Licet de me queri poſſit, q eũ nomino. Offẽſam nõ meruiſſe prius Non multo antea poſuiſſe tuum nomen, et te ita leſiſſe. Da mihi lethen, Da mihi flumen illũ q obliuionem inducit. Hebetantẽ pectora, Pectora obtuſa ac obliuioſa reddentẽ. Si qd ea eſt, Si verũ ẽ hoc flumẽ ſit apud inferos. Idq; ſi oro. Et precor, vt id permittas me tui nõ obliuiſci, qd tũ facies, qũ ſines me nomẽ tuũ ponere i meis ſcriptis Nec faſ.re.ver. Nec reiicias v̄ba mea tuũ nomẽ cõplectẽtia tãq̃ rẽ moleſtã. Officio, Pietati huic erga te meę. Et hęc leuis gratia, Et hęc parua gratitudo, q nomẽ tuũ cõſacro imortalitati. Referatẽ tantis meritis. Reddatur tantis tuis erga me officijs, qñq̃dẽ aliter nõ poſſum. Si mi. Si nõ permiſeris me referre hãc grãm. Te inui. Te nolẽte. & renitente.

Nunq̃ı pigra fuit Nũq̃ defuit. Noſtris rebus, In noſtris neceſſitatibus, Tua gratia, Tuus fauor et beniuolẽtia. Munificas opes, Diuitias hominis munifici et liberalis. Subitis fatis, Subito caſu

Nunquam pigra fuit noſtris tua gratia rebus
Nec mihi munificas arca negauit opes.
Nunc quoq; nil ſubitis clementia territa fatis
Auxilium vitę fertq; refertq; meę.
Vnde rogas forſan fiducia tanta futuri,
Sit mihi. quod finxit quiſq; tuetur opus.
Vt venus artificis labor eſt & gloria coi,
Aequoreo madidas quę pmat imbre comas.
Arcis vt actęę vel eburna vel ęrea cuſtos,
Bellica phidiaca ſtat dea facta manu.
Vēdicat vt calamis laudes quos fecit equorꝫ,
Vt ſimilis verę vacca myronis opus.
Sic ego ſum rerum non vltima ſexte tuarum,
Tutelęq; feror munus opusq; tuum.

Ad Seuerum.

Q Vod legis o vates magnorum maxime vatum,
Venit ab intonſis vſq; ſeuere getis.

et infortunio meo,et hac relegatione. Clem. tua, Lenitas tua. Fert, Dat. Refertq;,Et iterum dat, hoc ē cumulate reddit. Vnde, qua de cauſa. Futuri, Futurę opis tuę. Quod finxit quiſq; tuetur opus Reſpondet poeta ſe in eo ideo ſpem habere,q eſt opus ipſius,et vnuſquiſq; opus quod fecit tueri ſolet. Finxit, Formauit hinc figuli dicti ſunt. Vt venus artificis,Venerem illam intelligit, quam pinxit Apelles cous e mari exeuntem,eam Diuus Auguſtus dicauit in delubro patris Cęſaris cuius inferiorem partem corruptaꝫ qui reficeret, non potuit inueniri vt ē auctor Plinius,et nos alibi plura diximus. Artificis coi, Appellis coi pictoris,ex his poetę verbis patet Apellem ab Ouidio Coum appellari, quāuis Strabo illum Epheſium fuiſſe ſcribat, ſic alibi Si venerem cous nūquam pinxiſſet appelles. Sunt tamen ex neotericis quidam, qui ita legunt Si venerem cois nunquam pinxiſſet apelles, ſed hi vehementer errant,quandoquidem et hic poeta illum coum artificem appellat,et in verſu pręallegato cous non cois in omnibus exemplaribus legitur.

Venus e mari exiens

Apelles cous

Anadyomene

Concha erycina

Labor eſt,Opus eſt. Quę premat comas. Quę capillos premere videbatur et aquam exprimere.

Madidas imbre ęquoreo, Madefactos capillos aqua ęquoris, vnde videbatur emergere, e mari enim natam Venerem fabulantur poetę, et ideo eam Plinius Anadyomenem vocatam fuiſſe ſcribit Dyomne enim ſummergor. Ana exitu degnat quaſi ſummerſiones exitans et ad littus enatans et emergens ſiue exiens e mari concha. quę ob id Erycina a poetis appellatur, Propertius Et venite rubro concha erycina mari, et alibi. Molliora cōchis galle cytheriacis. Arcis vt actęę, Phidias(vt Plinius ſcribit)pręter Iouem olympiadem, quem nemo ęmulatur fecit et ex ebore ęque Mineruam athenis,que fuit in parthenone viginti ſex cubitorum ſtans,ebore hęc et auro conſtabat, ex ęre vero etiam fecit Mineruam tam eximię pulchritudinis,vt a forma cognomen acceperit,de quibus hic poeta intelligit,Fuit et in arce athenarum Minerue ſimulachrum,de quo fama increbruit, q de cęlo ceciderit,vt meminit Pauſanias. Quod autem Parthenonis ſuperius fecimus mentionem,vt id quoque obiter doceamus,ſciendum eſt ita vocatum fuiſſe Minerue templum, vt docet Plutarchus,et Pauſanias,ita cognominatum a virginitate Propterea q Mineruam virginem appellabant. Fuit autem Fanum illud ad Acropolim curante pericle conditum ab Ictino archītecto vt docet Strabo,Ictini meminit Vitruuius. Arcis actęę, Arcis Athenarum. Cuſtos bellica, Dea belli Minerua Arcium cuſtos,et preſes. Vergilius. Pallas quas condidit arces. Ipſa colat. Cur autem Pallas preficiatur arcibus docet Martianus Capella. Stat,Non ſedet, ſed erecta et ſtans poſita fuit vt diximus quare locus ille paulo ante adductus nō ſtās vt neoterici quidam perperam corrigunt, ſed ſtans legi debet.

Minerua athenis in parthenone

Parthenonis fanum

Locus plinij reſtitutus

Manu phidiaca, Manu phidię Athenienſis, qui floruit olympiade octuageſima tertia circiter trecenteſimo romanę vrbis anno, de altero phidię ſimulachro ęneo ita ſcribit Pauſanias, Duo munera ſpoliorum decimę athenis ſunt ęneum palladis ſimulachrum Phidię opus de Medis dicatum, qui ꝑ Marathonem deſcenderunt, Minerue Phidię meminit et Cicero in paradoxis. Vendicat vt calamis,Calamis ſui temporis egregius artifex fuit, fecit enim quadrigas maxime celebres, de quo ita Plinius ſcribit, Habet ſimulachrum benignitas eius Calamidis enim quadrigę aurigam ſuum impoſuit,ne melior in equorum effigie in homine defeciſſe crederetur,ipſe calamis et alias quadrigas bigasq; fecit,equis ſemper ſine ęmulo expreſſis, Explodenda eſt eorum opinio,qui in hoc verſu Ouidij Calain,non Calamin legendum putant, cum ille a Quintiliano et ceteris ſcriptoribus Calamis appelletur. Vt ſimilis vere,De Myrone ac eius vacca,ita etiam Plinius ſcribit,Myroneꝫ eleutaris natum et ipſum Ageladis diſcipulum bucula maxime nobilitauit celebratis verſibus laudata, quoniam alieno plęriq; ingenio magiſquam ſuo commendantur. Similis verę Similis vaccę viuę. Nō vltima,Non poſtrema res.ſed inter tuas numeranda. Tutelę,Defenſionis tuę.

Phidias

Calamis

Myronis vacca

In Secundam Epiſtolam Enarratio.

Q Vod legis o vates. Ad Seuerum poetam ſcribit hanc epiſtolam Ouid. ſe multis rōnibus excuſans,q nōdū eius nomen ſuis ſcriptis celebrarit,quis tamen nunquam ceſſauerit ad eū epiſtolas proſaica oratione ſcriptas mittere.

Quod legis, Hanc. s. epiſtolam. Ab intonſis getis

Cuius adhuc nomē noſtros tacuiſſe libellos,
Si modo permittis dicere vera pudet.
Orba tamen numeris ceſſauit epiſtola nūq̄,
Ire per alternas officioſa vices.
Carmina ſola tibi memorem teſtantia curā,
Non data ſunt,qd enim q̄ facis ipſe dares?
Quis mel ariſteo:q̄s baccho vina phalerna?
Triptolemo fruges?poma dat alcinoo?
Fertile pectus habes,interq; helicona colentes
Vberius nulli prouenit iſta ſeges.
Mittere adhuc carmē,frōdes erat addere ſiluis
Hec mihi cunctanti cauſa ſeuere fuit.
Nec tamen ingeniū nobis reſpondet vt ante,
Sed ſiccum ſterili vomere litus aro.

gētis, Ab incultis et imperitis illis populis. Adhuc tacuiſſe,In hunc uſq; diem non expreſſiſſe. Orba numeris,Carens pedibus,qbus verbis ſe ſoluta oratione ad eum ſcripſiſſe exprimit. Nunq̄ ceſſauit ire, Nunq̄ intermiſſa eſt, quin mitteret ab vtroq; nrm. Per alternas vices, Viciſſim et alternatim veniendo nunc a me ad te,nunc a te ad me Sola carmina, Soli verſus ſuis pedibus aſtricti, quos nunq̄ ad te ſcripſi. Curas memorem, Amorem hominis tui memoris. Quid enim que facis ipſe darem? Cur debeo tibi ea afferre,quorum tu es optimus artifex, Eſt autē ratio cur non dederit ad Senecam carmina. Quis mel ariſteo? Ariſteus(vt ſcribit Diodorus Siculus)ex Apolline ac Cyrene ipſei filia genitus eſt, de cuius genere ita tradūt. Quum Cyrene apud Peleū virgo educaret, Apollo eius forma captus raptam virginem in Libyam vexit ad ea loca,in qbus poſtmodum ciuitas cōdita eſt ab eius nomine Cyrenes,ex ea filium ſuſcepit Ariſteum, quem infantem tradidit nymphis nutriendum,a qbus quum lac coagulare,mel atq; oleum cōficere didiciſſet,primus ē in vſum hominum traduxit, a poſteriſq; meritis honoribus, vt deus cultus eſt. Quis bac.vi. falerna? Subaudi per oia ab inferiori verbum dat, Falernum aūt pro oī vino ſpeciem pro genere poſuit, Bacchus ſane primus apud grecos vini vſum repperit, vt ſcribit Diodo. Siculus,et Martianus Capella. Triptolemo fru. Ceres frumenti,quod forte inter alias herbas naſcebatur ignotum ceteris prima vſum adinuenit, docuitq; hoies naſcendi ſeruandiq;,et ſerendi modū, Eſt aūt ab ipſa frumentum ante genitam proſerpinam repertum,nam poſt eius a Plutone raptus, frumenta oia cum in Iouis odium, tum pp dolorem filię incendiſſe ferunt,Sed ea inuenta et recōciliatam eſſe Ioui,et Triptolemo frumenti dediſſe ſemen,mandaſſeq; vt cum oibus id donis participaris modum ſeminandi monſtraret. Nōnulli(vt ſcribit Diodo.) de frumenti inuentione ſecus ſentiunt , penes ſe eam primo deam apparuiſſe, frumentiq; naturam et vſum penes ſe repertum aſſerentes.Nam tradit ab ęgyptijs . Cererem et Iſidem eandem eſſe deam,primamq; in ęgyptum attuliſſe frumentum nilo ęgypti campos irrigante, oiq; regione ad ferendos fructus optime ſita, Athenienſes quis inuentionem frumenti fateant,volunt tū aliunde in Atticam delatum,locumq; qui id primum donum ſuſceperit Eleuſinam appellāt, eoq; ab alijs id ſemen ad eam oram ſit aſportatum,Siculi quum inſula Cereri ac proſerpinę ſacra exiſtat,

ęquum cenſent frumenti vſum eī primum patrię fuiſſe oſtenſum,quas in primis amarit, Haud .n. veriſimile eſt eam regionem quam vt propriam Ceres admodum fructiferam conſtituiſſet, poſtremas huius beneficij participem effeciſſe, preſertim qu3 in ea inſula et filię raptus contigiſſet,et frugum eſſet fertilis, vbi et ſua ſponte naſcatur ordeum ac frumēta. Poma dat alcinoo? Alcinous rex Phęacus,vt li.vij.Odyſſeę ſcribit Home.filius fuit Nauſithoi,Hortos hūit cultiſſimos.Vnde Maro ita cecinit. Pomaq;,et Alcinoi ſilue Et Ouidi.in meta.Proxima Phęacum fęcundis obita pomis. Hortos ſane antiquitas mirata fuit , auctore Plinio, Heſperidum regum Adonis, et Alcinoi, itemq; penſiles ſiue illos Semiramis, ſiue Aſſyrię rex Cyrus fecerit Hortum et coluit Tarquinus ſuperbus,Athenis primus hortum coluit et in vrbe Epicurus hortorum magi,Tutelę veneris horti a Planto aſſignātur. Fertile pe.ha.Eſt tibi inquit abunde doctrina. Inter co.heli.Inter poetas colentes muſarū loca,vt eſt helicon mons boetię. Huberius nulli, Nulli q̄ tibi copioſius,Huber autem licet ſint qui ſine aſpiratione ſcribant,ego tamen cum aſpiratione ſcribere ſoleo , et ita feciſſe eruditos noſtri aui aliquot annotaui,nam q̄uis ſint qui hoc nomen a Grēco voce deduci velint,magis tū placet eorum opinio,qui Huber ab humero deduci exiſtimāt,vt tuber a tumeo,mutata lrā in b verſa,Locatenim arida infoecunda ſunt,humida vero fertilia, et mulierum hubera ſi humore careant, carebunt et lacte, quā rem vr etiam Maro nobis indicare voluiſſe,quum dixit Cogite oues pueri.ſi lac preperit ęſtus.Vt nuper fruſtra preſſabimus hubera palmis, vt dicat ſi ęſtus humorem preperit,atq; areſcerit, fruſtra hubera omni humore carentia exprimemus.Tumeo aūt licet primam corripiat.Tuber tū producit,qd in multis,ē preſertim vbi fit aliqua lrārum immutatio vſu venit. Iſta ſeges,iſta ſcientia artis poeticę, loquit autem metaphorice. Ad hunc, Ad te Senecam doctiſſimum poetam,In quibuſdam exemplaribus ita legitur,Mittere adhuc carmen. Frōdes erat addere ſiluis,Mittere ad te carmina,idem erat qd nemoribus frondes afferre, qbus non carent. Hęc cauſa Hęc ratio. Mihi cunctanti,Mihi tardanti ad te ſcribere. Siccum litus,Materiā et campum ſine humore, intelligit autem per ſollicitudinem ſcribendi materiam meſtā ſe ſumpſiſſe Vnde nullus poſſit fructus et honor emanare neq; gloria aliqua prouenire. Sterili vomere,Exercitatione ſcribendi demiſſa.

Alcinous ē eius horti Horti celebres apud priſcos.

Huber ſcribendū cum aſpiratione

Scilicet vt limus venas excęcat in vndis,
 Lęſaq; ſuppreſſo fonte reſiſtit aqua.
Pectora ſic mea ſunt limo vitiata malorum,
 Et carmen vena pauperiore fluit.
Si qs in hac ipſum terra poſuiſſet homerum,
 Eſſet (crede mihi) factus & ille getes.
Da veniam faſſo, ſtudijs quoq; frena remiſi,
 Ducitur & digitis littera rara meis.
Impetus ille ſacer, qui vatum pectora nutrit,
 Qui prius in nobis eſſe ſolebat, abeſt.
Vix venit i partes, vix ſumptę muſa tabellę
 Imponit pigras pene coacta manus.
Paruaq; ne dicam ſcribendi nulla voluntas
 Eſt mihi nec numeris nectere verba iuuat.
Siue qd hinc fructus adeo nō cępimus vllos,
 Principium noſtri res fuit iſta mali.
Siue qd i tenebris numeroſos ponere greſſus
 Quodq; legas nulli ſcribere carmen obeſt.
Excitat auditor ſtudium, laudataq; virtus
 Creſcit & immenſum gloria calcar habet
Hic mea cui recitē, niſi flauis ſcripta corallis?
 Quaſq; alias gentes barbarus hiſter habet?
Sed quid ſolus agam? quaq; infoelicia perdā,
 Ocia materia, ſurripiamq; diem?
Nam neq; me vinū, nec me tenet alea fallax,
 Perq; clam tacitum tempus abire ſolet.
Nec me, quod cuperē, ſi per fera bella liceret,
 Oblectat cultu terra nouata ſuo.
Quid niſi pierides ſolatia frigida reſtant,
 Non bene de nobis quę meruere deę?
At tu cui bibitur foelicius aonius fons,
 Vtilius ſtudium quod tibi cedit, ama.

Scilicet vt limus. Quemadmodum limus nō permittit aquas ex venis percurrere, ſic mala occludunt et remorantur copiam carminis et venam poeticę maieſtatis. Excęcat ve. Venas obturat. Et aqua lęſa, Et aqua occluſa ipſo limo. Suppreſſo fonte. Remorato aquarum impetu & copia. Reſiſtit, Reluctatur ipſi limo difficile et vix paulatim erumpēdo. Limo malorū aggeratione incōmodorū. Vitiata. Corrupta. Vena pauperiore. Vena minus diuite, & tanquam malis occluſa. In hac terra, In Tomitana ciuitate. Ipſum Homerum. Illum ipſum poetarū patrem. Eſſet factus getes. Redditus fuiſſet poetices quaſi expers, vt ſunt getę, quorum terras ego incolo. Faſſo. Mihi confitēti. Studijs quoq; frena remiſi. Intermiſi etiam ſtudium litterarum. Ducitur meis digitis, Scribitur mea manu. Littera rara, Carmē raro a me factum. Impetus ille ſacer, Ille furor poeticus et Apollineus. Abeſt. Procul eſt. Vix venit in partes. Legitur etiam vix venit ad partes, hoc eſt vix ad officium ſuum redit, officium autem muſę eſt poetę inuocanti adeſſe, vel certe vix in Scythiam venit. Vix imponit pigras manus, Vix tardas manus adhibet. Tabellę ſumptę, Chartę ad ſcribendum paratę. Ne dicam nulla. Ne nullam ſcribendi voluntatem appellem. Nectere verba numeris, Pedibus et numeris aſtringere, hoc eſt carmina componere. Hinc, Ex his verſibus. Vllos fructus. Vllam vtilitatem immo diſpendium, q eorum cauſa relegatus ſum. Res iſta, Poetica facultas. In tenebris. In locis vbi non legātur. Numeroſos greſſus. Pedes ſuis numeris et greſſibus aſtrictos. Ponere ſcribendo collocare. Quod nulli legas, Quod nulli recites. Excitat ſtudium. Excitat diſciplinam, ſeu ardorem poetę. Sic et Claro. Honos alit artes, omneſq; accenduntur gloriae cupiditate. Laudata, Ab alijs probata. Immenſum calcar, Immenſum ſtimulus. Hic, In Scythia. Mea ſcripta. Mea carmina. Niſi flauis corallis, Coralli populi fuere in ora pōtici maris, de quibus ita meminit Valerius Flaccus. Denſiq; leuant vexilla coralli, poſt quos ſtatim ſubiungit, Baſternas, quos Batarnas appellat, ait.n. Illinc inuratos i ſe trahit ea Batarnas, eoſdē Plutarchus Galatas ē nolatos ſcribit, Flauos autem corallos appellat alludens ad Corallij rubentis baccas. Quaſq; alias gentes. Et alijs gentibus ſubaudi. Solus, Sine vllis amicis, quaſi dicat nullum aliud ſolatium relictum eſt pter muſas, et ideo ſe triſtem non poſſe ſcribere, quę delectant. Quaque materia, Et quo genere oblectamenti. Perdam. Conſumē. Terrā. Ocia infoelicia. Vacationes a ſtudijs poeticis mei ifoelicis. Surripiamq; diem. Clam rapiam totum diem. Surripimus enim diē quando vocamus alicui rei iocoſę, ita vt dies elabatur. Vinū, Vini compotationes, de quibus etiam intellexit Oratius eo verſu. Nec regna vini ſortiere talis. Alea fallax, Ludus alęę, qui ludentes fallit. Perque. Per quos ludos & vinum. Tacitum tēpus. Tēpus quod ſenſim labitur, nec intelligitur. Si per fera bella liceret. Si getę et hoſtes finitimi non inſtarēt agrum Tomitanum. Suo cul. Sua cultura. Terra nouata. Terra inouatione pſciſſa. Solatia fri. Paruę et remiſſę ɔſolationes. Eſt autem Appoſitio figura. Quę non bene me. de no. Quę mihi nocuerunt, earum ſiqdem cauſa relegatus ſum. Bibitur foelicius, Fęcūdius et vberius haurit, ā a me. Aonius fons, Aqua quę eſt in eo fonte aonię muſis ſacro, quem ferunt poetę pegaſum effodiſſe, cuius aquam potabant poetę, Vnde ait Perſius. Nec fonte labra proluī caballino. Vtilius ſtu. Studiū poeticę artis cōmodius tibi ā mihi. Quod tibi ce

Coralli
Baſternę
Galatę

Sacráq; muſarū merito cole, quodq; legamus
Hinc aliquod curę mitte recentis opus.

Ad Amicum.

CONquerar? an taceam? ponam ſine nomine crimen?
An notus quis ſis oībus eſſe velim?
Nomine non vtar, ne cōmendere querela,
Quęraturq; tibi carmine fama meo.
Dū mea puppis erat valida fundata carina,
Qui mecum velles currere primus eras.
Nunc, q: contraxit vultum fortuna, recedis,
Auxilio poſtq̄ ſcis opus eſſe tuo.
Diſſimulas etiam, nec me vis noſſe videri,
Quisq; ſit audito nomine naſo rogas.
Ille ego ſum (q̄q̄ non vis audire) vetuſta
Pene puer puero iunctus amicitia.
Ille ego qui primus tua ſeria noſſē ſolebam,
Qui tibi iucundis primus adeſſē iocis.
Ille ego conuictor denſoq; domeſticus vſu,
Ille ego iudiciis vnica muſa tuis.
Ille ego ſum, qui nunc an viuā pfide neſcis,
Cura tibi de quo querere nulla fuit.
Siue fui nunquam charus, ſimulaſſe fateris,
Seu non fingebas inueniere leuis.
Aut age dic aliquam quę te mutauerit iram,
Nam niſi iuſta tua eſt, iuſta q̄rela mea ē.
Quod te nunc crimen ſimilem vetat eē priori,
An crimen, coepi quod miſer eſſē, vocas?
Si mihi rebus opem nullam factisq; ferebas,
Veniſſet verbis charta notata tribus.
Vix equidem credo. ſed ⁊ inſultare iacenti,
Te mihi nec verbis parcere fama refert.
Quid facis ab demens? cur ſi fortuna recedat

ſit. Quod ſibi fauet et ſe concedit. Hinc, In Scythi am. Recentis curę Nouę ſolicitudinis, quibus ver bis nouum opus exprimit.

In Tertiam Epiſtolam Enarratio.

COnquerar an taceam? Amicum ſuppreſſo nole taxat, eiusq; pfidiam ac leuitatem oſ̄dit, q quum antea a teneris annis ſecum coniunctiſſime ſemper vixerit. tandem in aduerſa eius fortuna non modo eum deſerit, ſed etiam ſimulat ſe non cognoſcere, poſtremo illum monet, vt fortunę variantis viciſſitudines, et leuitatem ante oculos ponat, ſibi enim idem etiam poſſe contingere commemorat, quod multis viris illuſtribus, qui in excelſo faſtigio poſiti mutata fortuna ad miſerrimam conditionem peruenere.
Conquerar? Debeo de te queri? An taceam? An tacendo non queri? Ponam ſine nomine crimen? An debeo tantum crimen tuum ſuppreſſo nomine in hoc carmine oſtendere. Quis ſis. Quod ſit nomen tuum. Nomine non vtar. Cauſam aſſignat cur nomen ſupprimat. Nec commendere querela, Ne lauderis ſi de te querar. Videtur enim nomina celebrari, quum ſcriptis quomodocunq; commemorantur. Dum mea puppis Dum mea fortuna. Erat fundata Erat ſtabilita.
Valida carina. Firmo pręſidio. Qui velles currere mecum Qui velles vti mea conſuetudine.
Contraxit vultum Irata eſt ⁊ rugoſa me facie coepit intueri. Recedis. Me deſeris recedendo ab officio amicitię. Diſſimulas etiam Etiam oſtendis me non noſſe. quum optime noueris. Quis ſit naſo. Quis ego ſim. Tua ſeria. Quę a te ſerio non ioco fiebant. Adeſſe, Prope eſſe et ſubandi tur ſolebam a ſuperiori. Conuictor. Qui ſimul tecum viuebam. Denſo vſu, Frequenti conſuetudine. Tuis iudiciis, Quia ita de me iudicabas. Vnica muſa, ſolus poeticę artis peritus, tanquam eſſem ſola muſa. Ille ego ſum qui nunc an viuam. Ordo eſt. O perfide qui nunc neſcis an viuam, ego ſum ille de quo nulla cura fuit tibi querere. Siue fui nunquam charus, Amici leuitatem taxat poeta oſtendēs aut eum ſimulaſſe illum amare, quem nunquam amarit, aut reuera non finxiſſe, ſed vere eum amaſſe et vtroque modo dicit eum fuiſſe leuitatis crimini obnoxium.
Simulaſſe fateris. Oſtendis te finxiſſe amare quem non amare quem non amabas, et ideo inuenieris ſimulator.
Seu non fingebas. Seu vere amabas, ſed nunc me deſerendo ſine vlla culpa leuis etiam videris.
Quę te mutauerit. Quę te alienauerit. Niſi iuſta tua eſt. Niſi querela tua habuerit iuſtam mecum ſuccenſendi cauſam. Querela mea. Mea lamentatio de te, q me deſerueris. Eſt iuſta. Quia iuſte de te queror. Quod crimen. Quod tuum erratū.
Similem priori. Talem qualis eras prius erga me. Quod coepi eſſe miſer. Quod coepi habere fortunam mihi aduerſam.
Veniſſet verbis. Saltem verba ⁊ litteras ad me miſiſſes. Sed fama refert. Sed quamuis ego vix credam vulgo tamen dicitur. Et te inſultare, mihi iacenti. Etiam te me miſerum deridere. Nec verbis parcere. Nec a verborum inſectatione abſtinere. Si fortuna recedat. Si fortuna tua ſecunda te quoque deſerat vt me fecit.

Naufragio lachrymas eripis ipſe tuo?
Hęc dea non ſtabili quam ſit leuis orbe fatetꝛ,
Quę ſummum dubio ſub pede ſemp hȳt.
Quolibet eſt folio ⁊ quauis incertior aura,
Par illi leuitas improbe facta tua eſt.
Omnia ſunt hominum tenui pēdentia filo,
Et ſubito caſu quę valuere ruunt.
Diuitis audita eſt cui non opulentia Croeſi?
Nēpe tamen vitam captus ab hoſte tulit.
Ille Syracuſia modo formidatus in vrbe,
Vix humili durum repulit arte famem.
Quid fuerat magno maius? tñ ipſe rogauit,
Summiſſa fugiens voce cliens opem.
Cuiq; viro totus terrarum paruit orbis,
Indigus effectus omnibus ipſe magis.
Ille Iugurthino clarus cymbroq; triumpho

Naufragio tuo, Tuo aliquo infortunio, quod tibi poteſt ↄtingere. Eripis lachrymas, Eripis dolorem meum et amicoꝝ, qui ſi viderint quod contra me fueris, et ꝙ fueris in me crudelis i hac mea calamitate, idem quoq; mecum in te efficient, quibus verbis monet vt timeat fortunę vices, poſſe. n. dicit ipſum quoq; fortunę telis ↄſterni, et ꝑ prudentiꝰ facere colligit, ꝙ ea crudelitate et exemplo, ſi quid ſibi aduerſi ↄtingeret, neminem haberet q eius caſu doleret, et eo pacto priuat ſe ea re imprudentia ſua. Hęc dea, Fortūa ipſa. Nō ſtabi. orbe, Pila volubili et vaga vt diximus ſupra. Quā ſit leuis, Quam ſit volubilis.

Quę habet ſummū, Quę fortuna ſummā partem orbis et pilę non ſtabilem tenet et immotam, Sed in ꝑcipiti orbe aſtat. Sub pede dubio, Sub incerto pede et inſtabili.

Hoī nihil firmum Et quauis aura, Et quolibet vento. Par illi, Aequalis illi leuitate fortunę. Omnia hominum, Res omnes mortalium. Sunt pendentia, Sunt nixa et ſuſtentata. Tenui filo, Tenui retinaculo et fir

Dionyſij ⁊ Democlis hiſtoria mamento. Videtur autem poeta hęc de Dionyſij hiſtoria traxiſſe, et ad eam alludere, Nam Dionyſius aulę Siculę Tyrannus Democli vni ex aſſentatoribus ſuis ſolam beatam vitam exiſtimanti volens ꝙ perpetuo metu miſera, ꝙ impēdentiū ſemp periculoꝝ plena eſſet oſtendere, gladium vagina raptum, et a capulo de filo tenui pendentem mucrone demiſſo iuſſit familiaris illius capiti inter epulas imminere. Quumq; ille et Siculas et Tyrannicas copias preſentis mortis periculo aſpernaretꝛ, talis eſt inquit Dionyſius vita quam beatam putabas, ſic nobis ſemper mortem imminentem videmus, Exiſtima ergo quando foelix eſſe poterit, ꝗ timere non deſinit. Hiſtoria nota eſt, ſed eas vnus omnium elegantiſſime Cicero refert in. v. Tuſculanarum queſtionuꝫ libro. Et quę valuere, Et quę

Exēpla fortunę variātis fortia fuere. Ruunt ſubito caſu, Subito corruūt.

Croeſus rex Lydię Diuitis audita eſt, Croeſus rex fuit Lydię potentiſſimus ac ditiſſimus, in bello tamen victus ⁊ captus a Cyro Perſarum donatus eſt vita. Hiſtoriaꝫ refert elegantiſſime. Herodotus in primo libro.

Diōyſius rex pueros docuit Tulit vitam, Vitę beneficium accepit. Ab hoſte, A Cyro Perſarum rege. Ille Syracuſia, Dionyſium Siciliē Tyrannum dicit virum omni turpitudine repletum, qui (vt docet Cicero in libro quarto Tuſculanarum queſtionum) Syracuſis pulſus, corinthi ludum aperuit ac pueros docuit, ſicque imperio carere non potuit, De eo lege Iuſtinum

in libro decimonono. Humili arte, Vili arte docendo pueros. Durum famem, Durum egeſtatē. Pōpeij Maga

Quid fuerat magno maius? Pompeij etiam exēplo oſtendit fortunam in rebus omnibus dominari, nec quicquam certū eſſe in hominum vita.

Tamen ipſe rogauit, Tamen ipſe Pompeius poſt cladem acceptam in campis pharſalicis a Cęſare in Ægyptuꝫ fugit ad opes Ptolemęi regis, cuius patrem in clientelam ſuſceptū eo tempore, quo Romaꝫ venerat, multis beneficijs ↄciliauerat. Sūmiſſa voce, Humili voce. Opem cliens, Auxilium contra Cęſareꝫ a rege Ægypti cliens ſui, quemadmodum fuerat eius pater Romę vt diximus. Rogauit, Rogatū iuit, non eniꝫ ad regis cōſpectum vt id peteret potuit peruenire, i ſcapha nanq; e naui delatus antēq in littus deſcēderet ad regem, ab eius ſatellitibus occiſus eſt, vt refert Plutarchus.

Cuiq; viro totus, Sunt qui hęc ad magnum referant Alexandrum, qui a ſuis veneno dato perijt, vt docet Plutarchus, et Quintus Curti. Magis placet vt coniunganꝰ hęc duo carmina cum ſuperioribus, et ad Pompeium referantur, quem poeta dicit factum eſſe magis indigum omnibus propterea ꝙ eius cadauer inhumatum iacuiſſet in littore Ægyptio, niſi eius libertus Philippus quadaꝫ ſulmet tunica illud circūuoluiſſet, reperiſſetq; reliquias veteris ſcaphę, quibus vix potuit pyram neceſſariam ſtruere, tanta fuit fortunę indignitas vt qui de tribus orbis partibus triūphaſſet, vt docet Plutarchus, ad extremum vitę in littore egyptio nudus et abiectus iacuerit omnium rerum indigus.

Effectus indigus, Fuit factus ɔgenus, Subaudiꝰ autem verbum fuit. Eſt autem ordo. Et ipſe vir cui totus orbis terrarum paruit, fuit effectus magis indigus omnibus. Magis omnibus, Magisquam cęteri mortales. Ille Iugurthino, Marium intel- Marius arpinas ligit, qui obſcuro genere ortus i vico Arpinati prę clarus fuit imperator, et Iugurtham Numidię regem deuicit, vt docet Saluſtius, Plutarchus, et Appianus, poſtmodum cum Catulo miſſus contra Cimbros et Theutones, victoriam pulcherrimam reportauit, adeo vt eum Populus Romanus tertium Romę conditorem appellaret, Sex conſulatus vt nemo alius geſſit, poſtea a Sylla pulſus ex vrbe in Minturnenſi palude delituit, ſed inuentus poſtea ęgre dimiſſus in Libyam nauigauit, Inde tādem Romam rediit, et poſt ſeptimum conſulatū quum variantis fortunę vices expertus eſſet, i mag

lamincidit

lam incidit valitudinem, et quum per ſeptem dies paulatim deficeret, diem ſuum obijt, Sunt qui (vt docet Plinius de viris illuſtribus) ſcribant eum de ceſſiſſe morte voluntaria. Cimbroq; triumpho, Cimbri populi fuere Germanorum, q lingua gallica (vt ſcribit Pompeius) latrones dicunt. Flamingos quidam eos nunc dici putant, hos olim inundans oceanus fugauit, et quum Romanorum fines inuaderent, ac magna clade primum Romanos affeciſſent a Mario in Italia in campo raudio delati ſunt, vt Florus ac Plinius de viris illuſtribus docent. In cę. Ma. iacuit Marius in Cāpania diluuit ē limo, et i paludibus Minturnarum, quum Syllę rabiem effugeret. Iuuenalis. Exilium ē carcer minturnarūq; paludes, Et mendicatas victa Carthagine panis, plura exequit Lucanus de Marij fortuna, et latebris Minturnenſibus, nos ea breuitati ſtudentes ꝯſulto ſtudioſis relinquimus, ſatis eſt carmen enarraſſe, et ad id facientia loca aſſignaſſe. Pertulit ē multa. Et alia ē expertus eſt, vt ſamum. Ludit. Quaſi ludum exercet. Et pręſens hora. Et pręſens temporis momentum. Vix habet certam fidem. Vix certi quiddam quod credi poſſit continet. Littus ad euxinum. In ex lium Tomitanę ciuitatis, quę eſt in littore maris Euxini, quod alio nomine ponti cum dicimus. Si quis mihi diceret. Si quis mihi dixiſſet. Tempus pro tempore. Arcu getę. Getarū ſagittis. Ibibe dixiſſem. Illum reieciſſem tanquā inſanum, et dignum purgari elleboro nigro, quę herba naſcebatur plurima in Anticyra, quę eſt inſula pertinens ad regionem phocaicam in corinthum verſa, habuitq; oppidum eiuſdem nominis, vt docet Liui. in lib. y. de bello Macedonico, ibi Elleborus tuto ſumebatur, vt ſcribit Plinius. Perſius. Si tribus Anticyris caput inſanabile nunquam. Tonſori licino permiſeris. Nigrum autem Veratrum auctore Plinio, medetur paralyticis inſanientibus, hydropicis, Eſſe autem eius duas ſpēs ſcribit Gelli. Vtruſq; ait vi eſſe, vt humores noxios, in quibus cauſę morbo⁊ ſunt, extrahat. Eſſe autem periculum, ne inter cauſas morborum omni corporis via patefacta, ea Quoq; ipſa, in quibus cauſa viuendi eſt, exhauriantur, et ſic homo intereat. Sane elleborus ſine aſpiratione ſcribendum eſt, quamuis non deſunt qui aliter ſcribendum pręcipiant. Vocatur autem Elleborus apud Italos Veratrum, vt ſcribit Plinius libro vigeſimoquinto De eo plura legito apud Gellium libro decimoſeptimo. Purgantes pectora ſuccos. Herbarum ſuccos purgātes pectora, et inſaniam, inſanientibus enim medebatur. De Elleboro aūt m plura legito apud Plinium et Cornelium Celſum. Si tamen hęc paſſus. Tamen ſuz relegatus ad oram ponticam, quod non credideram. Si mortalia poſſem. Subaudi cauere. Et, Etiam. Summi dei. Vel Auguſti, vel re vera dei, vt ex eorum ſententia dicat, qui fatum eſſe ineuitabile credidere. Quorum opinionem elegantiſſime tāgit eminentiſſimus poeta Æneidos libro ſeptīmo. dum inquit. Fortuna omnipotens et ineluctabile fatum, de fato autē plura apud Ciceronem Macrobiū et alios latinos ſcriptores legito. Nos vero alibi abunde diximus. Theologi autem duplex fatum eſſe autumant, vnum quod ē deus glorioſus, vt cauſa ſine qua non. aliud quod eſt nouus effectus in ſubiecto creato abſq; diuini intellectus mutatione, quod alio nomine ab ipſis pręſtinatio nuncupatur. Aſſeuerant enim theologi. Deum optimum maximum bifariam in humanis agere. Mediate ſcilicet et ſine medio. Primo modo omnia ex nihilo fabrefecit, ſecundum tamen ydeam ſuam, i qua omnia ab ęterno comprehenduntur ē relucent, quę inquantum nulla concurrente materia producta ſunt ab ipſa ydea differunt, et hoc ex recte philoſophantium ſententia diuinus Plato imaginatus eſt cum ydeam ſuam, quam Clocodeam nominauit in lunari orbe repoſuit, quicquid dicat in ipſum Ariſtoteles. Alio modo agit altiſſimus aliquo medio interueniente. Et cum hac diſtinctione diluunt theologi omnes controuerſias in materia fati contingentes Nam homo pręſtinatus, quoad primam creationem eſt deus, cum deus et ydea idem ſunt ex maxima propoſitione theologica, qcquid eſt in deo eſt ipſe deus, et hoc primo modo fatum acceptum eſt immotuz, ſed quo ad ſecundam creationem nouam mediatam inquantum ſubiectum eſt nouum ſui quātitatem tempus locum ⁊c. homo minime de neceſſitate pręſtinat, neq; fato vt poetę fingūt ſubicit, cum exiſtat pdeſtinatus pro modo quo deus in humanis agit, et hoc pacto pdeſtinauit beatū Paulum cum omnibus operibus ſuis quę operatus eſt, et propter merita, quę fuere ſemita ad beatitudinem ipſum beatificauit, quę omnia in ipſo deo ponere neceſſum fuit, habita diuinę iuſtitię ratione et liberi hominis arbitrij, ac humanę prudentię: Alioqui ſi mediate et primo modo beatus Paulus pręſtinatus fuiſſet ineffabilis deus de iniuſtitia redargueretur, quod nephas eſſet dicere. Poſſe fieri triſtia. Poſſe tibi triſtitiam afferre.

Quo victrix totiens conſule Roma fuit.
In coeno Marius iacuit canaq; paluſtri,
Pertulit ē tanto multa pudenda viro.
Ludit in humanis diuina potentia rebus,
Et certam pręſens vix habet hora fidem.
Littus ad Euxinum ſiquis mihi diceret ibis,
Et metues arcu ne feriere getę,
Ibibe dixiſſem purgantes pectora ſuccos,
Quicquid ē in tota naſcitur Anticyra.
Sum tñ hęc paſſus, nec ſi mortalia poſſem,
Et ſummi poteram tela cauere dei.
Tu quoq; fac timeas, ē quę tibi lęta videntē,
Dum loqueris fieri triſtia poſſe puta.

Ad Sextum Pompeium.

NVlla dies adeo eſt auſtralibus hu-
mida nimbis,
Non intermiſſis vt fluat imber
aquis.
Nec ſterilis locus vllus ita eſt, vt nō ſit ī illo,
Mixta fere duris vtilis herba rubis.
Nil adeo fortuna grauis miſerabile fecit,
Vt minuant nulla gaudia parte malum.
Ecce domo patriaq; carens oculiſq; meorum,
Naufragus in getici littoris actus aquis.
Qua tamen inueni vultū diffundere cauſa
Poſſim, & fortunę non meminiſſe meę.
Nā mihi cum fulua triſtis ſpatiarer harena,

In Quartam Epiſtolam Enarratio.

NVlla dies adeo eſt, Ad Sextum Pompeium ſcribens poeta, nullam rem tam triſtem eſſe dicit, quę non habeat aliquando aliquid lętitię, quod ſibi contigiſſe oſtendit, cum enim triſtis in littore pōtico ſpaciaretur, fama ei nūciauit Sextum Pompeium conſulem deſignatum eſſe, quam rem dicit maximas ſibi lęticias attuliſſe, poſtmodum dolet nō poſſe cum magiſtratum inibit, pompę illi intereſſe, mente tamen conſpecturum ſe eius vultum & oīa colligit, poſtremo illum precatur, vt aliquando ſui recordet, quod ſi fecerit, exilius ſibi initium futurum dicit, Quinto autem āno exilij poetę, quo Auguſtus perijt, conſules erāt Sextus Apuleius, et Sextus Pompeius iſte ad quem ſcribit hanc Epiſtolam poeta. Adeo eſt humida, Adeo ē pluuioſa, quaſi dicat, nulla dies adeo eſt pluuioſa, quę aliquando ſit ſerena nube intermiſſa. Nimbis auſtralibus, Nimbis ab auſtro venientibus, Auſter enim ventus eſt, qui a meridie flat, ab hauriendis aquis dictus, vt quidam putant, gręce (vt ſcribit Gellius) Notus appellatur ab humore, quoniam eſt nebuloſus, atq; humectus, νοτὶς enim gręce humor nominatur. Vt imber fluat, Vt pluuia cadat, hoc eſt non ſemper pluit, ſed poſt pluuiam ſequitur etiam ſerenitas vt eſt in trito prouerbio. Quaſi dicat poeta poſt hāc meam triſtitiam ſubſecuta eſt lęticia de conſulatu Pompeij, nec ſemper in eadem triſtitia permanſi. Non intermiſſis aquis, Non ceſſantibus, nec ſemper cadentibus pluuijs. Eſt ita ſterilis. Eſt ita minus fertilis.

Auſter

Notus

Vtilis herba, Herba ferens aliquam vtilitatem.

Duris rubis, Duris ſpinis vt ſunt cardui, et paliuri et cętera huiuſmodi, et quoniam de Cardhis mentionem fecimus, ſciendum eſt in his ſatiuum quoddam genus eſſe Carduorum, cuius Plinius meminit in libro decimonono his verbis. Certum eſt quippe Carduos apud Carthaginem magnam, Cordubamque pręcipue ſeſtertium ſena milia e paruis his reddere, quoniam portenta quoque terrarum in ganeam vertimus, etiam ea quę refugiunt quadrupedes conſcię. Carduos ergo duobus modis ſeruunt et reliqua, et vt hęc Plinij verba intelligas, ſcias eum loqui de eo genere Carduorum, quos edimus, et qui in cibis tā crudi, q̄ cocti gratiſſimi ſunt ſaporis, quorum Romę magnam copiam vidimus, ibi enim iucundiores eſſe videntur, quamuis et aliunde ad vrbē nauibus e locis finitimis conuehantur in maxima copia, adeo vt etiā per vrbem venales frequenter circumferantur, et inde maxima pecunię vis colligitur, vt non mirum videatur, ſi etiam Plinij euo Carthago, et Corduba e paruis his ſena milia ſeſtertia reddebāt, vt queratur idem auctor huiuſmodi terrarum portenta in ganeam verſa, incipiūt autem circa menſem Aprilis, et Romę lingua vernacula appellant vulgo Artichiochos, ſeu Carzocolos, eos apud nos elegantiſſime vnus omnium deſcripſit Columella de cultura hortorum his ſubditis verſibus a paucis q̄ ſciam adhuc intellectis cinaraſq; appellauit, et ita a Cretenſibus lingua eorum vernacula etiam appellari accepimus a Reuerendo Epiſcopo Famaguſtano noſtro Mathia Vgonio Brixiano, qui pręter multiplices diſciplinas, quibus dię celſitudini, et omnibus charus eſt, ac ingenij ſolertiam et leporem, tanquam alter Vlyſſes mores multorum nouit et vrbes Verſus igitur Columellę hi ſunt. Hiſpida ponatur cinara, quę dulcis Iaccho Potanti veniat, nec phoebo grata canenti. Hęc modo purpureo ſurgit glomerata corymbo. Myrtiolo modo crine viret, deflexaque collo. Nunc adoperta manet. Nunc pinea vertice pingit. Nunc, ſimilis calatho ſpinisq; minantibus horret. Pallida nonnunquam tortos imitatur achantos. De generibus Carduorum Plinium legito, et palladium in libro quarto, vbi de eorum cultura plenius tractat.

Cardui ſatiui

Plinij locus

Carzocoli

Mattias Vgonius Eps famaguſtanus

Cinara Columellę verſus a paucis intellecti

Fortunā grauis. Difficilis et moleſta fortuna.

Nil adeo miſerabile. Nil tam infoelix. Minuant malum. Miſeriam et infortunium leuent.

Nulla parte. Nulla ſui portione. Senſus eſt. Nil homini accidit tam infoelix, vt etiam non ſit aliqua lęticia, quę leuet partem aliquam infoelicitatis. Carens. Scilicet ego Ouidius. Oculiſque meorum. Et pręſentia amicorum. Naufragus, Facto a me naufragio et periclitatus, hoc eſt miſer et calamitoſus vt ſunt naufragi. Getici littoris. Orę ponticę. Actus. Agitatus, impulſus. Poſſim diffundere vultum. Poſſim faciem exhilarare. Et non meminiſſe. Et non eſſe memor, ſed obliuiſci. Meę fortunę. Meorum malorum, quę aſſidue inter Getas patior. Fulua arena. In littore Tomitano. A tergo Poſt tergum. Penna. Pennarum et alarum ipſius famę ſonitus.

Verba hęc. Tales ſermones. Lętarum rerum. Rerum plenarum lęticię. Conſule Pōpeio, Ponę

pelo deſignato conſule. Candidus, Pulcher, beni/gnus. Et foelix. Et foelicitatem afferens. Proximus annus, Annus ſequens. Pontum, Ponticam oram. Dea, phama ipſa. Inter noua gaudia. Per hanc nouam lęticiam, quam accepi de cõſulatu Pompeij. Excidit, obliuioni tradita eſt.

tiſſime apud latinos ſcriptores et grecos. Reſeraueris, Aperueris, contra. claudere pro finire ponitur. A ſacro menſe. A Ianuario ſacro Iano deo. Erit pulſus. Erit exactus et quaſi finitus et expulſus. Purpura ſummi honoris. Veſtis purpurea ſigne ſummorum honorum et magiſtratuũ, vt erat cõſulatus.

Viſa eſt a tergo penna dediſſe ſonum.
Reſpicio nec corpus erat qđ cernere poſſem,
Verba tamen ſunt hęc aure recepta mea.
En ego lętarum venio tibi nuncia rerum,
Fama per immenſas aere lapſa vias.
Confide Pompeio quo nõ tibi charior alter,
Candidus & foelix proximus annus erit.
Dixit & vt lęto pontum rumore repleuit,
Ad gentes alias hinc dea vertit iter.
At mihi dilapſis inter noua gaudia curis,
Excidit aſperitas huius iniqua loci.
Ergo vbi iane biceps longũ reſeraueris annũ,
Pulſus & a ſacro menſe december erit.
Purpura Pompeiũ ſummi velabit honoris,
Ne titulis quicquam debeat ille ſuis.
Cernere iã videor rumpi pene atria turba,
Et populum lędi deficiente loco.
Templaq; tarpeię primum tibi ſedis adiri,
Et fieri faciles in tua vota deos.
Colla boues niueos certe prębere ſecuri,
Quos aluit campis herba faliſca ſuis.

Iniqua aſperitas huius loci, Duricies iniqua terre Tomitanę. Longum annum, Annum quem ſol. xij. conficit mẽſibus, longum enim appellat ad differentiam menſis, vel ex affectu poetę, cui prę nimio deſiderio tardus ẽ lõgior videtur incipere. Anni communis Latinorum ſententia tres tantum modo numero reperiuntur. Lunaris quidem primus omnium breuiſſimus, qui triginta dierum ſpatio curſum ſuum perfecte peragit. Solaris, de quo ſepiſſime poetę loquuntur qui per menſes duodecim. Et magnus qui auctoritate Ciceronis in Hortenſio, et q̃ plures phiſicos duodecim milia annorum quingentos et quinquaginta continet. Eſt et annus ſecundum Platonem magni orbis. Poſt cuius reuolutionem omnia erunt eadem numero, licet Ariſto. et doctores Theologi contra ipſius opinionẽ demonſtrent. Quę quia aliena a pñti ſpeculatione omitto. Et dictus eſt annus, quaſi anulus, eo ꝙ in ſe redeat vt teſtatur Vergil. eo verſu. Atq; in ſe per ſua veſtigia voluitur annus. Vel vt nonnulli volunt a greco verbo quod innouationem ſignat tractus eſt. Sed qm̃ in anni mentionẽ incidimus Pauca de ipſius ordine i medium afferemus. Idcirco aduerte ꝙ a diuerſis diuerſimode annus digeſtus eſt, Arcades dũtaxat eũ menſibus tribus explicarunt. Acarnanes ſex. Reliq grecorum trecentis quinquaginta quatuor diebus eum cõputarunt Romani autem auctore Romulo, eum menſibus decem habuerunt, et ipſi a Martio menſe inchoabant, Caius nouiſſime cęſar oẽs temporum inconſtantiam caſtigans annum a ſeriem menſium. xij redegit additis quoq; horis quę biſſextum cauſare ſolent. Quem ad ęgyptiorum imitationem qui teſte Euſebio de euangelica preparatione diuinarum rerum ſoli conſcij putabantur ad numerum ſolaris curſus dirigere conatus eſt, vt. s. cum ſol reuerſus fuiſſet quo digreſſus fuerat perfectus annus efficeretur, De quibus omnibus la

Ne tt. qcq̃. ſerſus eſt. Purpureã veſtẽ ſumet Põpeius. Ne qđ deſit quod ab eo pſtari debeat ſuis titulis ẽ virtutibus et ſcriptionibus ſeu titulis ſummi honoris et cõſulatus ſui Pompeius. n. deberet ſuis titulis, et eos defraudaret, ſi nõ indueret purpura, q̃ eius res geſtę, et honor ille conſulatus videns expoſcere. Rũpi, Ruere. Atria, Curia, vel domus Pompei. Lędi. collidi. Tẽpla tarpeię ſedis: Tẽplum Capitolinũ ad quod noui cõſules accedebant ſacrificaturi calendis Ianuarijs, vt in Faſtis docet Ouidius. Tarpeius autem mons vt (ſcri. Varro) dictus fuit a Tarpeia virgine veſtali, q̃ ibidem a Sabinis necata armis et ſepulta fuerat, ſed poſtea dictus eſt Capitolinus, ꝙ cum in eo fundamenta ędis Iouis foderent, caput humanum inuentum eſt, hunc antea montem Saturniũ appellabant. De templo capitolino ita ſcribit Cornelius Tacitus in lib. xix. Vouerat Tarquinius Priſcus bello Sabino ędem Ioui optimo maximo iecitq; fundamẽta ſpe tamẽ futurę magnitudinis, quę tunc populo Romano competeret, Mox Seruius Tullus adiecit aliquid. Deinde Tarquinius ſuperbus capta ſueſſa et pometia per hoſtium ſpolia fecit, et reliqua. Erat autem Sacellum Iouis Capitolini in medio Iunonis et Mineruę, eo igitur ibant cum populo noui conſules, et poſt ſacrificium in curiam deducebantur, Ioui autem ideo rem diuinam faciebant, quod ei quemadmodum et Iano omne debetur initium vnde eſt illud. Ante Iouem ſupplex per vota precatus, et ab Ioue principium muſę. Induebantur autem purpura non modo conſules, ſed totus etiam ſenatus. Ouidius in Faſtis. Veſtibus intactis tarpeias itur in arces. Et populus feſto concolor ipſe ſuo eſt. Fieri faciles. Fieri propicios. In tua vota, in his pręſtandis, quę deſideras. Colla boues niueos. Deſcribit ſacrificium, quod Calendis Ianuarijs fiebat in Capitolio. Mactabant enim iuuencos quos Do

Tarpeius mons

Capitolinus mõs

Saturnius mõs

Cũq; deos omnes, tum quos impẽſius ęquos
  Eſſe tibi cupias cum ioue Cęſar erit
Curia te excipiet, patreſq; ex more vocati
  Intendent aures ad tua verba ſuas.
Hos vbi facundo tua vox hilarauerit ore,
  Vtq; ſolet tulerit proſpera verba dies,
Aegeris & meritas ſuperis cum Cęſare grates,
  Qui cauſam, facias cur ita ſępe, dabit.
Inde domum repetes toto comitate ſenatu,

nabis egregios vocat. Eximebat enim in ſacrificio
Iuuenci egregij, & albi, pac i, inges, — opimum pecus e grege, vt docet Pompeius. Vergi-
lius. Mactabat lectis de more bidentes. Cedebant
autẽ Ioui Capitolino iuuenci albi, atq; in iu iuges
electi ex agro faliſco, Ibi.n. auctore Pli. et Vergilio,
Clytũni aqua, — aqua Clytumni amnis epota boues candidos fa-
Faliſci — cit. Faliſci autem po-
puli fuere in Thuſcia
haud procul ab vrbe
vt Plinius ſcribit, quã-
uis aliqui (vt ait Stra-
bo) Faliſcos per ſe gen-
tem poſuerint. Inde er-
go petebant victimas
Ioui Capitolino ma-
ctandas. Silius. Et ſolet
ingentem paſcens me-
uania taurum. Do-
na Ioui, et Vergili. in
geor. Hinc albi clytum-
ne greges, et maxima taurus Victima, ſępe tuo p-
fuſi flumine ſacro. Romanos ad templa deum du-
Dij Capitolini, — xere triumphos. Erat autem in Capitolina arce ce-
leberrimum Iouis optimi maximi templum vt di-
ximus. Erat et Iunonis monete. Item Mineruę de-
lubrum. In Capitolio demũ deorũ omniũ ſimula-
chra colebantur vt Seruius docet in Enarratione
eius verſus. Ecce autẽ illis Patulbius elãpſus Achiuus.
Sed pręcipue Ioui Capitolino ſacrificabant noui
conſules calendis Ianuarij. Et quoniam deorum
aliquot quos colebant Romani mentionem feci-
mus, de Sabino ſangideo etiam aliquid dicamus,
Locus Liuij — vt obiter enarremus locum Liuij in lib. viij. ab vr-
be condita, vbi ille refert bona Vitruuij conſecra-
ta fuiſſe ſenioni ſangodeo aduerſus ędem Quiri-
Semo ianus deus — ni funt qui legẽdum putant non ſenioni ſango,
ſed ſemoni Iano, qm̃ Auguſtinus ſcribit ſemonem
Ianum dici, ꝙ pręſit ſeminio, quando ↄcipit in-
fans. Et Fulgentius ita etiam ſcribit. Semones dici
voluerunt deos, quos coelo nec dignos aſcriberẽt
ob meriti paupertatem, ſicut Priapus, Hippo, Ver-
tũnus, Cęterum qm̃ apud Liuium in omnibus fe-
re codicibus ita (vt diximus) legitur Senioni ſan-
go pro Sabino ſango, ita etiam legendum exiſti-
mo, vt in quadam pręfatione noſtra ad Alexan-
Alexãder merula frater — drum Merulam fratrem, quem iuuenem ſummę
eruditionis, et doctrinę, eloquentięq; ac poeticę fa-
cultatis periſſimum, Laudeſq; Cornelię gentis he-
roico verſu maximo ore ac pręconio complexus
decantantemq; mors qualiscunq; futuro open in-
uidẽs mihi eripuit, dum Venetijs Magnificos fra-
tres tuę amplitudinis erudiret, plenius oſtẽdimus
ante Antonij fanenſis commentaria, inibi etiam
declarantes Catulli verſum illum contra cęterorum
Locus catulli — opiniones. Patroa Virgo plus vno maneat peren-
ne ſęculo ſimulq; etiam locum illum ex ſeptimo
Locus plinij — Plinij enarrantes difficilem ſane et a paucis intel-
lectum vbi Plinius ipſe dicit raros cẽ patribus pro-
ceriores conſumente hubertatem ſeminum exu-
ſtione, in cuius vices vergat ęuum. Ibi igitur docui-
Sabinus — mus legendum eſſe apud Liuium. Sabino ſangi

deo, idq; auctoritate tum Catonis, tum Dioyſij Ha- — ſangi deus
lycarnaſęi ſcribentium nomen Sabinorum genti
impoſitum fuiſſe ex Sabino ſangi diui genitus, — Piſtius
eumq; a quibuſdam Piſtium vocatum fuiſſe, & ꝙ — deus
Tatius in bello cum Romanis geſto vouerat vari- — Conſules
is dijs multa templa, veriſimile eſt eundem quoq; — noui gra-
Tatium etiam Sabi- — tias age-
no ſangi gẽis aucto- — bãt pplo
ri ędem erexiſſe, quem — pro ma-
admodum idem etiã — giſtratu
ſoli et lunę Saturno & — ſibi dela
Rheę, veſtęq; pręterea — to
et Vulcano, Dianę ac
Quirino, et dijs alijs,
quorum nomina dif-
ficile eſſe dicit lingua
gręca enunciare. Hoc
autem ſacellum ſangi
fuiſſe i palatio aduer-
ſus ędem Quirini, vt
diximus docet Liuius. Qui vero etiam legunt Se-
moni Iano, exemplis non carent, nam in biblio-
theca Capranica Romę in vetuſtiſſimo Liuij codi-
ce legi Semoni ſano pro Senoni Iano vnius tan-
tum litterę, ſcilicet immutatione, quę lectio etiam
placet. De Semone autem Iano iam diximus. Se-
curi certe, Securi ineuitabili, et quę certo ictu iuuẽ-
cos mactabat. Sic certã et ſagittam appellamus,
quę locum ad quem eam dirigimus minime fal-
lit. Quumq; deos omnes, Ordo eſt et cum cupi-
as omnes deos ſubaudi ab inferiori eſſe ęquos ti-
bi, tum Cęſar cum Ioue, quos impenſius, hoc eſt
curioſius et magis cupias eſſe tibi ęquos, erit ſub-
audi ęquus. Curia te excipiet. In curiam venies.
Curiam adibis. Patreſq; vocati. Et ſenatores a te
in curiam accerſiti. Ad tua verba. Ad tuam ora-
tionem, quam habebis in curiam poſt ſacrificium
Capitolinum, Solebant enim noui conſules gra-
tias pro ſibi delato magiſtratu populo agere, beni-
gneq; illum alloqui, vt docet Plutarchus in Pauli
Æmilij vita, qua oratione poſtea vſi ſunt erga Cęſa-
rem, qui poſtquam rem publicam Romanam
inuaſit. Omnia erat, vt eſt apud Lucanum. Tua
vox, Tua oratio. Hilarauerit, Lętos fecerit et ple-
nos ſpei de te conceptę. Vtq; ſolet tulerit. Et poſtq̃
eo die de more proſpera tibi omnia a ſalutanti-
bus nunciata fuerint, Solebant enim ſicut etiam — Cal. Iañ.
noſtro ęuo calendis Ianuarijs omnia proſpera — proſpera
nunciare, et omnia bona verba dicere, quoniam — nuncia
infoelix annus portendi putabatur, ſi quid ſiniſtri — bãtur
ominis auditum fuiſſet. Ouidius de Triſtibus. Pro-
ſpera lux oritur, linguis animiſque fauete. Nunc
dicenda bona ſunt bona verba die. Lite vacent au-
res, inſanaque protinus abſint, Iurgia, differ opus
liuida turba tuum. Aegeris et meritas. Et poſt
quam dijs immortalibus ac Cęſari gratias ęgeris,
ꝙ te eo honore ac pompa decorauerunt. Qui
dabit cauſam, Qui Cęſar prębebit materiam. Cur
ita ſępe facias. Cur ita ſępe gratias agas. Nam te ſę-
pe conſulem deſignabit. Inde, poſtea, vel a Cu-
ria. Officium populi, Officioſum populum.

Iſtis,

Iſtis, Scilicet honoribus tuis. Illa, Subaudi mea. Sui conſulis. Sui Pompei. Subeat. In mentem veniat. Miſer ille, ille infœlix Ouidius. Hęc tua verba. Hęc tua dicta, quod dicas quid miſer ille facit. Pertulerit retulerit. Nunciauerit. Eſſe mitius exilium. Eſſe his verbis ad me tuis lenius.

Officium populi vix capiente domo.
Me miſerum, turba quod non ego cernor ī illa,
Nec poſſunt iſtis lumina noſtra frui.
Qua licet abſentem qua poſſum mēte videbo,
Aſpiciet vultus conſulis illa ſui.
Dij faciant, aliquo ſubeat tibi tempore nōm
Nomen, & heu dicas quid miſer ille facit?
Hęc tua pertulerit ſi quis mihi verba fatebor
Protinus exilium mitius eſſe meum.

Ad Pompeium Conſulem.

Ite leues elegi doctas ad conſulis aures.
Verbaq; honoorato fer te legenda viro.
Longa via eſt, nec vos pedibus procedi
tis ęquis,
Tectaq; brumali ſub niue terra latet.
Cum gelidam thracen, & optū nubibus ęmō,
Et maris Ionij tranſieritis aquas.
Luce minus decima dña n venietis ī vrbē,

In Quintam Epiſtolam Enarratio.

Ite leues elegi. Alloquitur per proſopopeiam carmen ſuum poeta, illudque Romam mittit ad Pompeium ad quem, etiam ſcripſit ſuperiorem epiſtolam, mandataq; exponit, et perbelle fatetur primo ſe illi ſummope deuinctum, declarans ſe ꝓpter eius beneficia fore ſemper illius mancipium. Poſtremo ſꝛcatur, vt ſe donatum vita eius opera, induſtria, et cauſa, etiam ſeruet in preſentia.

Leues elegi, Verſus faciles et expediti, vel leues hoc eſt debiles et carentes pondere ſententiarum, et omni ornatu tanquam ſcripti in Scybla humili ſtilo, vel leues appellat, q; elego carmine leuia, et facilia, ac cupidinea deſcribuntur, vt ad Cupidinem alludat, qui a poetis leuis dicitur, vel dicit. Ite leues hoc eſt cati; celeres et expediti, qum ſitis tardi, nec tanquam claudi incedatis ęquis pedi. Conſulis. Pompeij. Viro honorato Pompeio honorem, et conſulatum gerenti. Longa via eſt. Longū iter, et difficile vobis reſtat, antequam Romam perueniatis. Pedibus ęquis Paribus pedibus, ſed imparibus eſtis. n. claudi, et ideo tardiores. Alter ſi quidē verſus conſtat ex ſex dimenſionibus, alter vero ex quinq;. Procedītis, In longum itis. Terra, Per quam eundem eſt Romam, et eſt altera cauſa, per quam oſtendit itineris magnam difficultatem, et ideo dixit poeta. Ite leues elegi, hoc ē celeres. Qua gelidam, Thracen. Thracia regio eſt ſecundum Indiam omnium maxima. Pauſanias tamen ſcribit Galliam, deinde Thraciam maximam eſſe oīum nationum. Hęc ab Herodoto inter partes Scythię ponitur, et nomen accepit a gręco hoc eſt a θρασυ, quod ferum, ſeu temerarium ſignificat Eſt enim ea gens omnium crudeliſſima, ac ferociſſima Eius fines ſunt a ſeptentrione Iſter, ab oriente pontus, a meridie Ægeum mare. Et q; ſeptētrioni proxima ēſt, et ideo poeta gelidā appellat. A Thracia autem forma gręca deducitur Threiſſus. Georgius tamen Merula gentilis meus, cuius morte multum amiſit latina lingua, licet ex multis eius operibus poſt eius mortem vix nunc Sphorciadarum hiſtoriam elegantiſſimam, quamuis inemēdatam ab eo conſpiciamus, non Threiſſum, ſed Thraiſſum formari affirmat, quandoquidem ita a gręcis ſcribitur. Vergili. Vel qualis equos Thraiſſa fatigat. Harpalice volucremq; fuga preuertitur hebrū. Et opertum nubibus ęmum. Aemus mons eſt, qui in pontus vergit, cęteros eius ſpatij magnitudine ac ſublimitate ſuperans, mediamq; Thraciam diuidens, vt Strabo ſcribit. Is vt eſt auctor Plinius ſex milibus paſſuum eſt arduus. Eum niuibus abūdare ita ſcribit Ouidius I libro primo Faſtorum, Et quicunque tuas accolit ęme niues, Vnde opertum hic eius nubibus illum dicit propter niues, et frigora. Et maris Ionij. Et maris illius, quod ab Ionia regione ī extremitate minoris Aſię media, inter Cariam, et Eoliam vſq; ad Siciliam protenditur, de quo Seruius in enarratione illius verſus Maronis. Inſulę Ionio in magno, ita ſcribit. Ionius ſinus eſt immenſus ab Ionia vſq; ad Siciliam, cuius partes eſſe ſcribit Hadriaticum mare. Arcadicum et Epiroticum. De mari Ionio et vñ cognominatum fuerit alibi adunde plura diximus. Tanſieritis. Hic Ouidius penultimam produxit vt precipit Diomedes grammaticus ſcribens differre preteritum a futuro ſubiunctiui in hoc vt ris preterita breue ſit, futuri longum, ſicut penultima primę et ſecundę perſonę numeri multitudinis Ennius, Nec mi aurum poſco, nec mi pretium dederitis Et Oratius, Cuncta manus auidas fugiunt h.redes amico. Quę dederis animo, ergo hic poeta quia futuro tempore vſus eſt, penultimam produxit. Explodenda eſt idcirco eorum ſententia, qui ſyllabam longam pro breui poſitam licentia poetica exiſtimant. Luce minus decima, Ante decem dies. In vrbem dominam. In Romanam ciuitatem aliarum dominam. Venietis peruenietis, poſtquam tranſientis mare Ionium. Vt non faciatis iter feſtinatum. Quamuis non properetis. Inde, poſtea. Domus pompeia, Domus in qua habitat Pompeius Conſul.

Foro Auguſto, Foro Auguſti addito duobus alijs foris. De triplici foro Romano abunde dixi-

India
Gallia
Thracia

Thracię fines

Georgius Merula

threiſſus a thracia

ęmus mons et eius altitudo

Ionius mare

Preteritū a futuro ſubiūcti ui differt

nus in enarrationibus in Ouidium de arte. Nõ eſt iunctior. Non eſt ꝓpinquior. Vlla ſubaudi domus. Vt in populo, Sicut. ſ. eſt aliquis in populo, qui hęc requirat. Qui ſitis, Quo nomine appellemini. Et vnde, Et ex qua gente veniatis. Nomia quęlibet. Quęcunq; alia nomina, ꝙ veſtra. Aure decepta. Decepto perconta[n]tium qui ſitis audiu, Aurem enim decipimus, qui id dicimus audienti, quod non eſt. Ferat, Audiat. Vt ſit tutum fateri, Quãuis ſit ſecurũ nomen veſtrum, et vnde veniatis profiteri. Sicut reor eſſe. Quẽadmodum exiſtimo et tutum fateri, ꝙ hoc nihil Pompeio, aut mihi obeſſe poterit. Verba ficta, Verba hęc non vera, qbus vos nõ vero nomine appellandos eſſe moneo. In alijs exemplaribus legitur. Verba minus certe cauta timoris habent. Habent minus timoris. Faciunt minus timere, et hominem reddunt magis tutum. Copia nec vobis, Hic verſus monet non ita eis faciles fore conſules videndi copiam, quandoquidem ille maximis in rebus occupatus erit. Vllo prohibẽte, Aliquo qui vobis id prohibeat, nemo enim prohibet quẽpiam ad conſulem accedere, qui omnes perlibenter alloquitur, ſed occupationes publicę id non ſinunt. Vt limen contigeritis. Poſtquam ad eius ianuam perueneritis, Vbi notandum, ꝙ hic etiam poeta penultimam produxit ea ratione, quã pauloante annotauimus. Ille, Scilicet conſul Põpeius. Suos quirites, Suos Romanos. Dicendo iura, Iudicando. Nam qui ꝙ pręirent, iudicarent, cõſulerent pretores. Iudices. Conſules appellati ſunt, vt in libro de legibus tertio docet Cicero, primo enim cõſules iura reddebant, poſtea pretor collega additus Conſulibus, atq; iiſdem auſpicijs creatus et iura reddebat (vt docet Liuius) libro ſeptimo ab vrbe condita. Cum premet, Cum ſedendo calcabit. Ebur conſpicuum, Sellam eburneam et curulem Ouidius in faſtis. Et noua conſpicuum põdere ſentit ebur. Et Silius. Hęc altas ebori decorauit honore curules. Conſpicuum autem refertur ad candorem, et ad illuſtria ex ebore ſigna in ipſa ſella. Ouidius alibi. Signa quoq; in ſella noſſem formata curuli. Et totũ numidi ſculptile dẽtis opus.

Consul
Pretor

Vt feſtinatum non faciatis iter.
Protinus inde domus vobis pompeia petatur,
Non eſt auguſto iunctior vlla foro.
Si quis, vt in populo qui ſitis, & vnde requirat,
Nomina decepta quęlibet aure ferat.
Vt ſit enim tutum ſicut reor eſſe fateri,
Verba minus certe ficta timoris habent.
Copia nec vobis vllo prohibente videndi,
Conſulis, vt limen contigeritis erit.
Aut reget ille ſuos dicendo iura quirites,
Conſpicuũ ſignis cum premet altus ebur.
Aut populi reditus poſitã cõponet ad haſtam,
Et minui magnę non ſinet vrbis opes.
Aut vt erunt patres in Iulia templa vocati,

priuatos ſignificant ſicut docet Porphyrio in enarratione eius verſus Oratij. Ego vectigalia magna: Diuitiasq; habeo tribus amplus regibus. Et Cicero Ex tenui vectigali detractis ſumptibus cupiditatis aliquid redundabit, Vbi notandum ꝙ reditus primam corripit, non enim a reddo deducitur, vt quidam putauere, ſed a redeo verbo, ꝙ prouentus rediũt ſingulo quoq; anno ad dominum. Sic ſupra et poeta primam corripuit in eo verſu. At reditus iam quiſq; ſuos amat, et infra. Nũc longi reditus haſte ſupponere luſtri. Credet, et exacta cuncta locare fide. Quod autem Conſules locarent publica vectigalia, ita docet Appianus. Interea. Equites, qui mediam inter populum ſenatumq; tenent dignitatem ad omnia potentiores ob facultates, vectigaliumq; et onerum cęterorum mercedem, quę a populis penduntur capientes, apud ſenatum iampridem inſtiterant, quo tributorum onera aliqua ex parte leuarentur, ad quę cum ſenatus differre videretur, Cęſar conſul nihil ſenatu indigens, verum ſolo populo cõfiſus tertiam tributorum partem remittendam eẽ cenſuit. Idem etiam apertius docet Tranquillus his verbis. Publicanos remiſſionem petentes tertiã mercedum partis releuauit, ac ne in locatione nouorum vectigalium immoderatius licitarentur, propalam monuit, quibus verbis patet nouos cõſules ſolitos noua vectigalia locare licitantibus publicanis ideſt Equitibus vectigalium publicorum conductoribus pretium alijs alio maius deferentibus. Componet. Conſtituet, et quaſi ſimul ponet ad locandum. Ad haſtam poſitam, Ad haſtam preconis in foro auctionario fixam, vbi Conſules vectigalia publica locabant. Minui, Minoris vendi ꝙ ſuperioribus annis, quod fieret ſi conſul non curaret in auctionibus augere vectigalium pretia.

Reditus pro redditus ſcribit ſimplici .d. ꝯ multorum opinionem

Conſules locabant publica vectigalia

Aut populi reditus poſitam componet ad haſtã. Aut inquit Conſul poſita in foro haſta ꝑconis, vt inquit Cicero, publica vectigalia in auctione emẽda, conducendaue proponet. Reditus populi. Vectigalia populi Romani, publica autem vectigalia intelligere debemus, vt inquit Vlpianus, ex quibus vectigal accipit fiſcus, interdum vectigalia reditus

vectigalia

Opes magnę vrbis, prouentus ciuitatis Romanę, Scimus ſuper his duobus carminibus a multis multa dici, cęterum hic eſt verus poetę ſenſus. In Iulia templa, In ędem Veneris genitricis, quam Iulius Cęſar erexit, vt ꝓius ad Pharſalum venerat, bellum initurus, vt docet Appianus huius templi etiam Papinius meminit, cum ait. At laterũ paſſus hinc Iulia templa tuentur. Et Suetonius in Auguſto. Verum adhibito honoribus modo bifariam laudatus eſt pro ęde Diui Iulij a Tiberio, Scribit Varro et Gellius ſenatuſconſulta fieri non potuiſſe niſi in loco per Augures conſtituto, quod templum appellaretur, non enim omnes ędes ſacrę tẽpla ſunt, ne Ædes quidem veſtę templum erat, Sed

De tanto dignis conſule rebus aget.
Aut feret auguſto ſolitam natoq; ſalutem,
Deq; parum noto conſulet officio.
Tẽpus ab his vacuũ Cęſar Germanicus oẽ
Auferet, a magnis hunc colit ille deis.
Cum tamen a turba rerum requieuerit harum,
Ad vos manſuetas porriget ille manus.
Quidq; parens ego veſter agã fortaſſe requiret,
Talia vos illi reddere verba velim.
Viuit adhuc vitamq; tibi debere fatetur,
Quod prius, a miti Cęſare munus habet.
Te tibi cum fugeret memori ſolet ore referre,
Barbariæ tutas exhibuiſſe vias.
Sanguine biſtoniũ qđ non tepefecerit enſem,
Effectum cura pectoris eſſe tui.
Addita prȩterea vitę quoq; multa tuendę
Munera, ne proprias attenuaret opes.
Pro quibus vt meritis referatur gratia, iurat
Se fore mancipium tempus in omne tuũ.
Nam prius vmbroſa carituros arbore mõtes,
Et freta velivolas non habitura rates.
Fluminaq; in fontes curſu reditura ſupino,
Grata quam meriti poſſit abire tui.
Hęc vbi dixeritis, ſeruet ſua dona rogate,
Sic fuerit veſtrę cauſa peracta.

Senatoribus autem qui cum in ſenatum venire deberent, ſi non adeſſent, multa indicebat, pignuſque interdum capiebatur, vt docet M. Varro in litteris, quas ad Oppianicum dedit. Illud ſciẽdum Romę Curiarum duo fuiſſe genera. Nam locus vbi ſenatus temp. curabat curia dicebatur, et vbi cura ſacrorum tractabatur. Curiam appellabant, ab hac Curiones dicti. Curia autem non ſolum pro loco, ſed etiam pro hominibus accipitur, Lucanus. Viſo iure minax iactatis curia gracchis. De rebus dignis. De rebus magnis. Aget Tractabit. Aut feret auguſto, aut inquit ſalutabit Auguſtum ſolito more, prima enim hora dici et ſecunda vt diximus romanis dabatur ad ſalutandum. Natoq; Et filio Auguſti Tiberio. De officio parum noto, De rebus pertinentibus ad conſolatum minus notis Pompeio, tanquã nouo Conſuli. Conſulet. Capiet conſilium. Ab his, poſt hęc negotia prędicta. Omne tempus vacuum, omne tempus, quod vacabit, et ſupererit. Cęſar Germanicus, Germanicus Iunior filius Druſi priuigni Auguſti. Auferet. Adimet. Aſportabit. A magnis diis; poſt magnos deos hoc eſt poſt Imperatorem Auguſtũ, et Tiberium. Hunc Germanicum ſcilicet. Ille. Pompeius. A turba harum rerum. Poſt multitudinem rerum iſtarum, quas ſuperius dixi. Ad vos, Scilicet verſus excipiendos. Ego parens veſter, Ego Ouidius auctor veſter, poetę enim eleganter dicuntur patres operum et carminum, quę ab ipſis componuntur. Reddere, Reſpondere. Viuit adhuc, Scilicet ipſe Ouidius. Tibi, Pompeio. Prius. Quam ante. Cum fugeret, Cum abiret in exilium. Vias tutas barbarię. Vias ſecuras a barbarie, per quas Tomon proficiſcebatur. Enſem biſtonium, Enſem Thracum. Quod non tepefecerit. Quod ipſe poeta ſuo ſanguine non caleſecerit, hoc eſt interfectus fuerit. Vitę tuendę, Ad ſuſtentandam vitam. Ne attenuaret. Ne expenderet et imminueret. Mancipium tuum. Tuum ſeruum, Mancipium enim ſeruum appellamus, quod ab hoſtibus manu capiatur, Serui vero ex eo appellati ſunt, quod Imperatores iubent captiuos vẽdere, ac per hoc ſeruare, nec occidere ſolent, vt docet Trebonius iuriſconſultus in titulo de iure perſonarum. Montes carituros, Subaudi iurat. Veliuolas rates, Naues velis volantes. Curſu ſupino. Curſu reſuo. In fontes, In loca vbi naſcuntur. Quam grata, Quam gratitudo. Poſſit abire, Poſſit deleri. Hęc vbi dixeritis. Quando hęc ſupradicta narraueritis oneſius mei Pompeio. Seruet ſua dona, vt ſeruet et reducat in patriam me Ouidium mancipium ſuum et qui ei vitam acceptam refero. Sic, Hęc agendo, quę vobis mandaui. Cauſa veſtrę vię, Cãm ob quas vos Romam miſi. Fuerit per. Fuerit finita. Mãcipiũ

Ad Brutum.

Qvam legis ex illis tibi venit epiſtola Brute,
Naſonẽ nolles in qbus eſſe locis.
Sed quod tu nolles, voluit miſerabile fatum,

In Sextam Epiſtolã Enarratio.

Qvam legis ex illis: Ad Brutum Romanum ſcribens narrat ſe quinquennium egiſſe in ponto, et cum maxime reditum ſperaret precibus Fabij Maximi, in quo ſpem habebat, eum perijſſe docet. Fatetur tamen Brutum nihilo inferiorem amore erga ſe eſſe poſtremo eius amorem et virtutes peculiares exponit, profiteturque nunquam ſe fore ingratum meritorum, quę apud ſe ab amicis collocata ſunt. Ex illis locis, Ex pontica regione. In quibus nolles eſſe Naſonem, In quibus nolles me exulare et vitam mea degere. Miſerabile fatum, Deorum voluntas et infortunium meum miſeratione dignum.

Plus valet, Plus poteſt, nequit enim fatum immu
tari vt ſtoici dicebant, qui fatum ineuitabile eſſe
cenſebant. Quam tua vota. Quam tue preces.
Olympias quinquẽnis, Tempus illud, quod a gre
cis olympias appellatur quinquennale, de quo di
ximus abunde in aliis noſtris cõmentariis i Oui
dium de Triſtibus.

Hei mihi plus illud q̃ tua vota valet.
In Scythia nobis quinquẽnis olympias acta,
Iam tempus luſtri tranſit in alterius.
Perſtat eni fortuna tenax votisq; malignus,
Opponit noſtris inuidioſa pedem.
Certus eras pro me fabię laus maxime gẽtis
Numen ad Auguſtum ſupplice voce loq.
Occidis ante p̄ces, cãmq; ego maxime mortis
Non fueram tanti, me reor eſſe tuę.
Iam timeo noſtram cuiq̃ mandare ſalutem,
Ipſum morte tua concidit auxilium.
Cęperat auguſtus deceptę ignoſcere culpę,
Spem noſtram terras deſeruitq; ſimul.
Quale tamen potui de coelite brute recenti,
Veſtra procul poſitus carmen in ora dedi,
Quę proſit pietas vtinam mihi, ſitq; malorũ
Iam modus et ſacrę mitior ira domus.
Te quoq; idem liquido poſſum iurare p̄cari,
O mihi non dubia cognite brute nota.
Nam cũ pręſtiteris verũ mihi ſemper amorẽ,
Hic tamen aduerſo tempore creuit amor.
Quiq; tuas pariter lacbrymas nr̃asq; videret,

Iã tranſit, Iã olym
pias träſgreditur, q̃
ea elapſa altera inci
pit. In tempus alte
rius quinquẽnii. Lu
Luſtrũ
ſtrum enim vocabu
lum latinum eſt a lu
ſtrando (vt quidã vo
lunt) exercitu dictũ,
quod Romani facie
bãt poſt quatuor an
nos quinto incipien
te. Pompeius tamen
ita ſcribit. Luſtrum
nunc tempus quin
quennale, nunc po
puli luſtrationem ſi
gnificat, quod a luen
do hoc eſt ſoluendo
(vt Varroni placet)
nomen accepit, q̃
quinto quoq; anno
vectigalia et vltra tri
buta per cenſores per
ſoluebantur. Ceterũ
Oratius Luſtrũ pro
ſeculo poſuit more
poetico vt. Remq; Ro
manam, latiumq; foe
lix. Alterum in lu
ſtrum, meliusq; ſemper. Proroget euum. Per
ſtat. Perſeuerat. Fortuna tenax. Fortuna p̄tinax
et, quę tenet propoſitum inſequendi me. Votis
noſtris, Noſtris deſideriis, Deſideramus enim redi
tum in patriam. Pedem malignum, Prauum pe
dem. Opponit, Obiicit. Inuidioſa, Quę inuidet
ſoelicitati meę. Certus eras. Decreueras, Vertit au
tem ſermonem ad Fabium maximum mortuũ.
Pro me loqui, pro me verba facere. Laus Fabię
gentis, Gloria Fabię familię Romanę, de qua plu
ra diximus ſupra. Maxime, Maximum illum
deſignat. ad quem ſuperius ſcriptę extant epiſtolę.
Ad numen auguſtum, Ad Auguſti diuinitatẽ.
Occidis ante preces. Morieris antĕq̃ pro me pre
careris Auguſtum. Cauſam tuę mortis. Cauſam
cur morereris. Naſonem enim vnice amabat Ma
ximus, et quum non poſſet ferre eius abſentiam et
exilium pre dolore eum periiſſe putat poeta Non
fuerã tanti. vt mea cauſa morereris. Iã timeo,
Iam metuo ne amici dolore mearum calamita
tum afficiantur et pereant, vt Fabius Maximus,
aut iam timeo, ne ſi ſcripſero amicos offendam
propter Auguſtum, quaſi innuat ſe amiſſo Fabio
neminem habere, ad quem tuto confugiat et ſcri
bat. Noſtram ſalutem, Noſtram Epiſtolam, in
qua amicos ſolebam ſalutare. Culpe decepte, Er
rori meo, qui me aut fortaſſe. Auguſtum decepit
credente me conſulto peccaſſe, quum potius per im
prudentiam errauerim, vt ſit ſignificationis acti
uę in voce paſſiua, vel crimini meo decepto a ma
ximo eius morte, p̄
miſit enĩ ſe impetra
turum veniã ab Au
guſto, et diluiturum
crimen meũ, quod
non potuit pręſtare,
et ideo illud deceptũ
dicit. Simul deſe
ruit. Simul deſtituit
ipſe Fabi. Maximus,
vel certe (quod magis
placet) Auguſtum et
mortuum eſſe dicit,
periit. n. quinto exilii
poetę anno vt dixi
mus. Spem noſtrã,
Spẽ reditus. Et ter
ras, Quia mortuus
eſt. Quale potui. Ta
le quale a me potuit
pręſtari. De recenti
cęlite, vel Compoſito
de ipſo Fabio, qui ad
ſuperos euolauit, vel
(quod magis placet)
de Auguſto hoc ſe fe
ciſſe poeta profitet,
quum ait, Et modo Cę
ſar auum, quem vir
tus addidit aſtris. Sa
crarunt aliq̃ carmi
na parte tuum, et alibi. Tu nr̃as audis inter p̄ceres
locatus. Sidera, ſolicito quas damus ore p̄ces. Perue
nient iſtuc et carmina forſitan illa. Quę de te miſi
coelite facta nouo, Et ad Charum ſcribens dicit ſe
getico ſermone laudes Auguſti Cęſaris ſcripſiſſe
his verſibus. Materiam quęris, laudes de Cęſare di
xi. Adiuta eſt nouitas numine noſtra dei. Nam pa
tris Auguſti docui mortale fuiſſe. Corpus, in ęthe
reas numen abiiſſe domos. In veſtra ora, In cõ
ſpectum vr̃m. Poſitus p̄cul, Longe a vobis remo
tus. Dedi, Miſi. Quę proſit pietas vtinam mihi,
Qui amor meus erga Auguſtum mihi vtinaſ p̄
ſit. Sitq; malorũ iam modus, Quomodo velit ſi
bi pietatẽ ſuam et carmina in laudẽ Auguſti de
functi compoſita prodeſſe oſtendit, hoc eſt, vt iã
ſit finis malorũ quę per quinquẽnium paſſus eſt in
pontica regione. Modus. Finis. Et ira ſa. do. Et
ira domus Auguſti quã ſacrã appellat, q: eã ipſe
habitabat, et viuens deus habebat. Te quoq; p̄cari
idẽ te brute, a Tiberio et Germanico et idẽ petere,
qd Fabius petebat, Vel p̄cari idem qd ego. s. vt mea
pietas mihi p̄ſit, vt ſit modus malorũ, et vt ſit mi
hi iam benigna Cęſarũ domus. Non dubia no
ta. Non dubiis ſignis. Quum p̄ſtiteris mihi, Quum
exhibueris

exhibueris mihi. Hic tamen aduerſo, ille tamen amor maior fuit in hac mea aduerſitate. Quiq; videret. Et ille qui aſpiceret. Noſtraſq; Et meas lachrymas hoc eſt tuum ẽ meũ fletum in hoc meo caſu. Paſſuros poenam, Paſſuros idem ſupplicium et eidem relegationem. Duos, Ambos, te ſcilicet et me. Lenẽ, Placidum, pium. Miſeris, Infoelicibus. Hec dedit. Hec conceſſit ipſa natura. Vt qdquid valeas. Ordo eſt. Vt ille qui ignoret qd valeas et reliqua. Vix putet reos poſſe peragi tuo ore. Quid valeas. Quid poſſis tua eloquentia. Marte foreſi, In diſceptationibus foreſibus. Nã i genere iudiciali, qd in foro tractatur cõtenditur. Ibi enim aliquis ab alio accuſatẽ, ab alio defenditur. Poſſe peragi, Poſſe damnari. Reus enim dicitur peragi, quem aliculus eloquentia damnatur. Vix putet. Vix exiſtimet, quia vident te natura mitem et piũ miſeris. Tuo ore, Tua eloquentia. Scilicet eiuſdez eſt, Scilicet tui eiuſdẽ moris eſt. Quãuis pugnare vi, Quamuis videar pugnãtia, et contraria dicere. Supplicibus facilem. Te miſeris et humilibus eſſe pium. Sontibus eſſe trucem. Te etiã eſſe crudelem nocentibus et ſceleſtis, ex q̃ colligit Brutũ ſuis mitem nã, i. indicijs tñ ꝯ nocentes eloquentię vis diſtringere. Quum ti. ſuſce. eſt, Quum ſemel a te oppugnanda ſuſcepta eſt. Legis vindicta ſeuerę. Vltio aliqua contra nocentem puniendũ, ex quo deſignat reum aliquem, qui lege grauem poenaʒ meretur. Habent velut virus tinctum. Habẽt velut venenum tinctum, ẽ infectum ſanie, aut ſpiculo ſagittę tinctum, aut (quod magis credo) ab effectu, quod tingit, et inficit maculis corpora humana, poſt mortem, ex quo magna eſt laus Bruti, ꝙ tanta eſt eius eloquentia, vt in accuſandis reis ſingula verba ſint ita efficacia, vt videanẽ veneno illita. Hoſtibus, Vel publicis, vel tuis. In armis, Vel hoſtibus armatis, quaſi deſignet poſſe illũ etiã armatos hoſtes vincere eloquentia, vt docet multis exemplis Valerius Maximus in capite. Quanta ſit vis eloquentię. Vel ſentire. Quam ſis violentus in armis, Hoc eſt in eloquentię partibus, quę ſunt oratori tanq̃ arma. Vnde ſubiungit. Et linguę tela ſubire tuę, Et experiri vehementiã ac vim

tui ſermonis, et eloquẽtię. Quę li. Quę tela acuũtur et parant. Tam te. cu. Tã ſubtili diligẽtia. Vt oẽs iſti. ige. Vt omnes ingẽ arbitrentur nõ id fieri tuo corpore, et humano ingenio, ſed viribus et ingenio diuino. Quẽ lędi for. iniqua, Aliquẽ miſeꝝ et inſontem opprimi fortunę iniquę ſorte. Eſt mol. Eſt placabilior et magis pia. Meoꝝ, Amicorum. Noticiam mei. Mei cognitionum. Nã poſteaq̃ Auguſto cœpi eſſe infenſus, et ab eo opprimi, pleriq; amicorum me tanq̃ incognitum deſeruere. Eſt inficiata, Negauit. Immemor illorum. Taliũ qui me deſeruerunt ero ſemper imemor. Veſtri nõ immemor vnq̃, Tui o Brute et cęterorum, qui me non deſeruere ſemp ero memor. Qui ſolicite leuatis noſtra mala. Qui curioſe mala mea imminuitis huãndo apud Auguſtum. Et prius, Et ante. Hic, In ponto. Nimium nobis cõterminus iſter, Iſter nimium mihi vicinus. Iſter aũt q alio nomie Danubius appellaẽ, vñ alibi Ouid. dixit Ripę vicina binominis iſtri. Oriẽ (vt ſcribit Pli.) in Germania iugis montis Norię ex aduerſo oppidi galloꝝ Scauri, qui verſus ſeptentrionem per innumeras lapſus gentes immenſo aquaꝝ, actu a ſiniſtris Germanos linq̃ns et a dextris Teutones, quum primum in Illyricum venit mutato noĩe iſter dẽ, et longiſſimo pacto curſu, ſepteniq; diuiſus hoſtijs vt nonnulli ſcripſere, vel ſex ſm Plinium in mare ponticum defluit paulo aliq̃to longius a Tomitana ciuitate vbi exulabat poeta. De q̃ ita ſcribit Tacitus in libello de Germania. Danubius molli et clemẽter edito mõtis Arbonę iugo effuſus, plures pplõs adit, donec in ponticum mare ſex meatibus erumpit. Septimuʒ enim os paludibus haurit. In ca. In fontem, vñ ex Germania defluit, De mare Euxino, De mare põtico, in qd defluit, quod & Euxinuʒ appellari diximus. Vbi notandũ ꝙ mare dixit in ablatiuo, nam vetuſtiſſimi (vt Priſcia. notat) hmõi nõium ablatiuos & in e proferebant, ſic etiam in. v. de Triſtibus libro. t. ul. ita dixit. Exiguum pleno de mare demat aquę, ibi plura diximus. Eſt ergo ſenſus, Iſter antea reflnet ꝯrio curſu ad fontem, vnde labẽtur, qd eſt impoſſibile. Atq; thyeſteę. Atq; ante igẽ

Paſſuros poenam crederet eſſe duos.
Lenem te miſeris genuit natura, nec vlli
Mitius ingenium quam tibi brute dedit.
Vt quidquid valeas ignoret Marte forenſi,
Poſſe tuo peragi vix putet ore reos.
Scilicet eiuſdem eſt (q̃uis pugnare videtur)
Supplicibus facilem, ſontibus eſſe trucem.
Cum tibi ſuſcepta eſt legis vindicta ſeuerę,
Verba velut tinctum ſingula virus habẽt.
Hoſtibus eueniat quam ſis violentus in armis
Sentire, & linguę tela ſubire tuę.
Quę tibi tam tenui cura limantur, vt omnes
Iſtius ingenium corporis eſſe negent.
Atſi quem lędi fortuna cernis iniqua,
Mollior eſt animo foemina nulla tuo.
Hoc ego pręcipue ſenſi, cum magna meorum
Noticiam pars eſt inficiata mei.
Immemor illoꝝ, veſtri non immemor vnq̃
Qui mala ſollicite noſtra leuatis ero.
Et prius hic nobis nimiũ cõterminus hiſter
In caput euxino de mare vertet iter.
Atq; thyeſteę redeant ſi tempora menſę,

Iſter ſeu Danubius

Mare in ablatiuo

Solis ad eoas currus agetur aquas.
Quã quiſq̃ veſtrũ qui me doluiſtis ademptũ
Arguat ingratum non meminiſſe ſui.

Ad Veſtalem.

Miſſus es euxinas, quoniam veſtalis ad oras,
Vt poſitis reddas iura ſub axe locis.
Aſpicis en preſens quali iaceamus in aruo,
Nec me teſtis eris falſa ſolere queri.
Accedet voci noſtrę non irrita per te
Alpinis iuuenis regibus orte fides,
Ipſe vides certe glacie concreſcere pontum.
Ipſe vides gelido ſtantia vina gelu.
Ipſe vides onerata ferox vt ducat iazix,
Per medias hiſtri plauſtra bubulcus aq̃s.
Aſpicis & mixti ſub adunco toxica ferro,
Et telum cauſas mortis habere duas.
Atq; vtinam pars hęc tantum ſpectata fuiſſet,
Non etiam proprio cognita marte tibi.
Tenditus ad primum per denſa pericula pilum,

etiam ſol redibit ad orientẽ ordine mutato, quem ſoleat in occidentem pergere, quemadmodum fabulantur feciſſe Thyeſtis tempore, ne Atrei ſcelus videret, qui filium Thyeſti fratri epulandum appoſuit, vt alibi fabulas plenius expoſuimus, hac enim ratione eius vſus ex ꝑ Ouidij de arte amandi. Creſſa Thyeſteo ſi ſe abſtinuiſſet amore. Vnde etiã Vergi. dixit. Nec tam auerſus equos tyria ſol iungit ab vrbe, quis tamen non deſint qui poetã hoc nõ ad fabulã ſed ad rem phyſicam referre arbitrentur, vt dicat Dido ſol non facit tã ſpios nos vt populos ſeptẽtrionales. Is.n. non nimium diſtando reddit nos mites, nam dicunt phyſici, ꝙ qui abſunt a ſolis ortu ſũt ſpuores his, qui incolũt oriẽtẽ et meridiem, eo ꝙ magis abũdant ſanguine pp ſolis diſtantiã, a quibus non ita vritur ẽ exiccat ſanguis vt in alijs calidioribus regioibus et magis aduſtis. Thyeſteę menſę, Mẽſę in qua Atreus Thyeſti fratri filium epulandum appoſuit. Si redeant. Si iteruͤ ſe nobis offerant. Solis currus. Quadrigę, quę ſolem vehunt, vt in .ij. meta. docet Ouidi. Ad eoas aquas, Ad Oceanum oriẽtalem, vnde oritur. Dicũt enim poetę ſolem oriri ab oceano orientali, et in eundem occidentalẽ occaſu deuolui. Agetur. Recurret ad orientem, quod olim poetę illum fecĩſſe fabulantur, ne Atrei in Thyeſtem fratres ſcelus videret. Qui doluiſtis. Qui oſtendiſtis vos dolere. Me ademptum, Me vobis ſublatum ẽ miſſum in exilium. Arguat. reprehendat. Ingratum, Me immemorem veſtri, erga me amoris. Non meminiſſe ſui, Non meminiſſe veſtrum.

Locus Vergilij

In Septimam Epiſtolam Enarratio.

Miſſus es Euxinas, Ad Veſtalem ſcribẽs poeta, cui oĩa põtica regenda data fuerat, eum teſtem facit incõmodorum, q̃ ſunt in ea regione, poſt eius virtutem laudat, quas polliceatur ſuo carmine reſtatas fore in omne tempus. Ad oras Euxinas. Ad regionẽ ponticam. Quis aũt fuerit hic Veſtalis nihil compertum habeo. Ex verſu autem Ouidij licet intelligere illum ortum ex ſanguine alicuius reguli Alpini, miſſumq; ab Auguſto ad regendos imperio populos ponti. Poſitas ſub axe. Poſitis ſub ſeptentrione. Reddas iura, ius dicas. Põs, In ipſa Scythia. In quali arno, In quam deformi agro. Iaceamus. Poſiti ſimus. Nec me ſpõn ſal. Nec me ſolere dicere mẽdacia. Accedet voci noſtrę. Veniet noſtris verbis, quibus queſti ſumus de locis ponticis. Non irrita fides, Fides non vana, ſed vera. Per te. Tuo teſtimonio. Alpinis regibus, A regibus Cottijs. Sunt enim Alpes Cottię ſeu Cottianę appellatę, a quibus Veſtalis iſte fortaſſe Cotta cognominatus fuit. Iuuenis. O veſtalis. Pontum cõcreſcere glacie. Mare põticum cõgelari. Gelido ſtantia vina gelu, Vina ꝯgelata et in vnam maſſam redacta nimio gelu, et in Enarrationibus nĩis in Ouidium de Triſtibus hęc omnia latius ꝓſecuti ſumus. Vnde Maro in Georgicis dixit. Caeduntq; ſecuribus humida vina. Ferox iazix. Sic quidem in omnibus fere exemplaribus legitur, ſed deprauate, quare non iazix, ſed Iazyx legendum eſt. Fuere.n. Iazyges ppli Scythię qui campus et plana tenuere vt Plinius docet, fuereq; alij ad Męotim, alij datis iunẽti Metanaſtę quaſi migratores appellati. Vnde non eſt mirãdum ſi hic Ouidius bubulcum ex ea gente plauſtrum per medium Iſtrum gelatum ducere fateaẽ. De his ita meminit Ouidius de Triſtibus. Iazyges ẽ Colchi, metereaq; turba, getęq. Et Valerius Flac. Impar ẽ ſtricto ſic viget Iazygas enſe. Et aſpicis. Et vides etiam o veſtalis. Mixti, Effundi iaculando. Toxica. Venena. Scythę enim ſagittarũ aciem tingebãt viperina ſanię, et humano ſanguine. Irremediabile autem eſt id ſcelus, mortem illico affert leui ta ctu, vt Plinius ſcribit li. xi. Lucanus. Tinxere ſagittas. Errantes Scythię populi. Toxica aũt a Taxo dici (vt Plinius docet) putauere. Eſt.n. arbor in Arcadia tam preſentis veneni, vt ſi qui dormiant ſub ea cibumue capiant moriantur, Hinc Taxica appellata dicunt venena, quę nũc Toxica dicimus, quibus ſagittę tinguntur. Sub adunco ferro, Sub ſpiculo curuo, et hamato. Duas cãs mortis. Duas cauſas moriendi ferrum. ſ. ſagittę et venenum. Tantum ſpectata, Tantum viſa. Non et cognita, Non etiam experta, qui pugnaſti ꝯtra Scythas, et ideo hęc omnia vidiſti. Tenditus, Vt a miles Romanis peruenitus, et in ꝓſectus Veſtalis. Ad

Iazyges

Sagittę ꝯ. thap.

Toxica

Taxus

Contigit ex merito qui tibi nuper honor.
Sit licet hic titulus plenis tibi fructibus ingens,
Ipſa tamen virtus ordine maior erit.
Nō negat hoc hiſter, cuius tua dextera quondā
Puniceam getico ſanguine fecit aquam.
Non negat ęgypſos, quę te ſubeunte recepta
Senſit in ingenio nil opus eſſe loci.
Nā dubiū eſt; poſitu melius defenſa manu ne
Vrbs erat in ſummo nubibus ęqua iugo.
Scythonio regi ferus interceperat illam
Hoſtis & ereptas victor habebat opes.
Donec fluminea deuecta vitellius vnda
Intulit expoſito milite ſigna getis.
At tibi progenies alti fortiſſima donni
Venit in aduerſos impetus ire viros.
Nec mora conſpicuus longe fulgētibus armis
Fortia ne poſſint facta latere caues.
Ingentiq; gradu contra ferrumq; locumq;

primum pilum, Ad primipilarem dignitatem.
Veluti cōſuetudo ænuit auctore Vegetio, vt ex primo
principio legionis promoueretur centurio primipi
li, qui non ſolum aquile ſperat, verūetiā quatuor
centuriones.i. quadringentos milites gubernabat
in prima acie, hic tanq̄ caput totius legionis me
rita cōſequebat et cō
moda. De primipilo
ita ſcribit Liui.li.viij.
ab vrbe condita. Hoc
xxx. manipuloꝝ agā
mē. Antepilanos ap
pellabā, q sub ſignis
iam alij. xv. ordines
locabanſ, ex qbus or
do vnuſqſq; tres ptes
hēbat, eaꝝ vnāquāq;
primum pilum voca
cabant. Martia. Gra
ta pudens merita tu
lerit quum primā pili.
Per cen.pi. Per mul
ta et crebra diſcrimi
na. Contigit, Ordo
eſt. Qui honor. h eſt
quę dignitas primi
pilaris nuper cōtigit
tibi ex merito. Licet,
Quāuis. Hic ti. Hęc
dignitas primipila
ris. Sit ingēs ti. ple.
fru. Sit honorifica et
fructuoſa. Ipſa vir. Ipſa tua fortitudo, Ordine,
Hoc eſt dignitate primipilari q. ē. eius meriti ma
iorem dignitatē. Non ne. hoc iſter, Teſtis ē iſter
virtutis tuę, qui te in eius ripis hoſtē vidit inſequē
tem, et trucidantē. Puniceā ſan. ge. Rubram hoſti
li et getico cruore. Non negat ęgypſos, Ægypſos
oppidū munitiſſimum fuit in Scythia in ſummo
colle arduo, et ad aſcēdendū difficili, cuius pplos
eos eſſe quidam arbitranſ, quos Pli. Gypſos appel
lat lib.vi.caplō.vij. De hac vrbe ita & ſupi meminit
nit Ouidi. Stat vetus vrbs ripę vicina binominis
iſtri. Moenibus et poſitu vix adeunda loci. Caſpius
ęgypſus de ſe ſi credit ipſi. Condidit, et pprio nole
dixit opus. Quę recepta. Quę ciuitas iterū capta,
nam prius fuerat Romanę ditionis, ſed ea aut de
fecerat ad Scythas, aut ab his adempta fuerat Ro
manis. Te ſubeunte, Te aſcendente cum tuis mili
tibus ad eius oppugnationē. Sēſit, Intellexit. In
ingenio. Vbi ingenio vtimur, id.n. oīs vires ſupat.
Vnde Seno. apud Plutarchū ita loquit. Videns cū
militones ingeniū plus poſſe quā vires. Nil opus
eſſe loci. Nil pdeſſe loca munita vel nā, vel pręſi
dio humano. Vbi notandus, q dicimus ē. Eſt mi
hi opus huius rei, qua locutione frequentius vtun
tur poetę. Vel ſenſit opus loci. Senſit molē et diffi
cultatē vrbis, et locoꝝ nil eſſe in īgenio h eſt in cō
paratione ingenij, et vbi intēderis ingeniū. Sūt q
legant īgenio nil opis eſſe loci, vt ſit ordo Sēſit nil
opis hoc eſt nullū auxiliū eē in ingenio loci, l nā

loci. Nam dubiū eſt, Nā incertū eſt. Poſitu, Situ et
natura loci. Eſt aūt ordo: Nā dubiū eſt vrbs meli
us fit defenſa poſitu ne ꝑ an manu, q̄ erat ęq̄ nu
bibus in ſummo iugo. Manu ne, An ꝑpugnato
ribus. q.d. et nā loci, et validiſſimo pſidio pariter
vrbs ea deuicta ingenio Vitellij puenit iterū in Ro
manoꝝ ditionem.
Scythonio re. Regi
Thracię. Ferus ho.
Crudeles getę milites.
Interceperat il. Ade
merat eam ciuitatē
Getę regi Thracię. Li
bet.n. credere ī Thra
cia vniuerſa a Roma
nis deuicta poſitum
fuiſſe regem aliquē.
Scribit.n. Panſa. neīnē
nem ante Romanos
Thracas ſubegiſſe vni
uerſos, ē Romanę di
tionis totam fuiſſe,
ſed tam vel nimio ri
gore, vel ſoli ſterilita
te nullius emolumēti
exiſtimaſſe, tenuiſſe
que tm̄ q poſſeſſorē
morerentur, cui regi
adēpta a getis hac ci
uitate, tanq̄ ſocio po
puli Ro. opem tuliſſe
illi Vitellium, et a ge
tis oppidū recupaſſe libet credere. Ereptas opes,
Diuitias Ægypſi oppidi adēptas. oppidanis eiectis:
Et vi. Et hoſtis geta, q oppidum illud expugnaue
rat. Habebat, Poſſidebat. Fluminea vnda. Vnda
Iſtri fluminis. Intulit deue. ſi. Bella intulit, et cū
vexillis Romanis eo venerat pugnaturus, nā Vexil
la et armatos ſcō flumine ex finitimis locis de
portauit. Vitellius, Vitellius iſte quiſnā fuerit, nihil
cōpertum hēo. Cęteꝝ opinari libet eū fuiſſe pcōſulē
in ponto, aut pfectum alicuius regionis, et alicui
regioni finitimę pfuiſſe iuſſu ppli Ro. et audita ex
pugnatione Ægypſi oppidi per Iſtrū ad id bello re
cupandum veniſſe cū militibus ſcō flumie. Quod
aūt pſides in pontum mitterent, docet Iſtrius poe
ta ad Gręcinū ita ſcribēs. Is quoq; quo fuerat leni
or ſub pſide pontus. Audierat frater forſitā iſta tu
us. Expoſito mi. Militibus e nauibus in terrā tra
ductis. Alti don. Gnoſi illius tui pgenitoris. Fu
it ēt Donnis pfectus lycię, q Calum interfecit, vt Flo
rus ſcri. Nunc tū opinari libet aliū fuiſſe viꝝ for
tiſſimum. Eſt aūt ordo. At o Vitelli pgenies alti do
ni fortiſſima et reliqua. Impetus, Ardor. Ire in
ad.vi. Congredi cum getis hoſtibus. Conſpicuus,
Spectabilis. Longe ful. ar. Armis valde ſplendenti
bus. Ne for. fa. pos la. Ne ignorent geſta tua pcla
ra, pugnas.n. in pma acie, vt ab oībus videri poſ
ſis. Ingenti gra. Magno et citato paſſu. Cōtra
fer. Et ꝯ arma hoſtiū. Locumq;. Et ꝯ aſperitatē,
nā ea vrbs (vt diximus) erat in mōte arduo ſita.

Saxaq; brumali grandine plura ſubis.
Nec te miſſa ſup iaculorum turba moratur.
Nec que vipereo tela cruore madent.
Spicula cum pictis herent in caſſide pēnis,
Parsq; fere ſcuti vulnere nulla vacat.
Nec corpus cunctos foeliciter effugit ictus,
Sed minor eſt acri laudis amore dolor.
Talis apud Troiam danais pro nauibus aiax
Dicitur hectoreas ſuſtinuiſſe faces.
Vt propius vētū ē admotaq; dextera dextrę
Resq; ferro potuit cominus enſe geri.
Dicere difficile ē quid mars tuus egerit illic,
Quotq; neci dederis, q̄sq; q̄busq; modis.
Enſe tuo factos calcabas victor aceruos,
Impoſitoq; getes ſub pede multus erat.
Pugnat ad exēplū p̄mi minor ordine pili,
Multaq; fert miles vulnera multa facit.
Sed tantum virtus alios tua prĕterit omnes.
Ante citos quantum pegaſus ibat equos.
Vincitur ęgypſos teſtataq; tempus in omne
Sunt tua veſtalis carmine facta meo.

Saxaque. Et contra ſaxa quę hoſtes e ſuperiorē loco deuoluebant. Brumali Grandine. Grandine brumę tempore e coelo cadenti. Plura, Numeroſiora. Saxa enim illa hoſtilia grandine erant ſpiſſiora. Subis, Aſcendis. Miſſa ſuper, E ſuperiori loco detorta. Turba iaculorum. Telorum vis, Iaculum ſecundum omnes proprie dicitē quicquid in longum iaci poteſt, et venit a Iacio Iacis, Apuleius. Multis in eum lapidibus iactis. Legitur etiam iaculor in eadem ſignificatione. Claudianus, Latus iaculatus in aruis, Inde iaculatio pro emiſſione dicitur. Iaculus autē eſt atrociſſimum ſerpentis genus qui altiſſimas quoq; arbores conſcendit, e quibus ſe tanta, et precipiti vibrat, quod penetrat vnūquodq; animal ſibi obuium ad uerſa ſors tulerit. De quo Lucanus elegantiſſime lib. nono, Et Natrix violator aq; Iaculiq; volucres. Plura legito de hoc animali apud omnes latinę linguę ſcriptores. Moratur, Retinet quin aſcendas. Vipereo cruore, Veneno, quo (vt diximus) tingebantur ſagittarum ſpicula. Spicula, Tela, et ſagittę Nam proprię ſpiculum telum ad ſimilitudinem ipſius ſagittę ab omnibus nuncupatur, et quandoq; pro ipſa ſagitta ponitur, vt hoc loco a poeta, inde deducitē ſpiculor et ſpiculator. Cum pennis pictis. Cum pennis ſagittarum puniceis. Sic etiam Maro elegātiſſime ceruum agitari pennis puniceis ſcribit Solent enim pennę, quę ſagittis annectuntur aliquo colore infici, vt videantur pulchriores. In caſſide. In tua galea. Vacat vul. Caret vulnere, quemadmodū de Scęua illo Cęſariano legimus. Nec corpus cunctos. Nō potes tamen inquit euadere, quin multis ictibus corpus tuum perforetur. Sed minor eſt acri, Sed tanta eſt tibi glorię cupido, et amor laudis, vt vix ſentias dolorem, quem ſuperat cupido glorię. Ex ſententia enim ſtoicorum in ſapiente et viro forti vlla poteſt cadere paſſio, inde apud Saluſtium Liuium et alios legitur, quā ſępe viri fortiter dimicando occubuiſſe, Ariſtoteles autē in contrarium demonſtrat, vt in ethicis luculentiſſime habetur, poſuit enim in ſapientiſſimo paſſionem moderatam, Alludit igitur ad hoc poeta, dum dicit. Sed minor &c. Acri amore laudis, Magna laudis cupidine. Talis apud Troiam, Notum ē naues grecorum defenſas fuiſſe ab aiace contra Troianos, qui duce Hectore ignem attulerant, vt eas cremaret. Qualis ergo fuerat Ira pugna Aiax, talem etiā fuiſſe Veſtalē contra getas profitetur Ouidius. Hectoreas faces, Ignem Hectoris. Vt propius ventum eſt. Poſtq̄ Veſtalis hoſtibus appropinquauit. Eſt admota, Eſt coniuncta. Dextera, Scilicet Veſtalis. Dextrę, Hoſtium. Resq; Et bellum. Cominus, Prope. Mars tuus, Tuum bellū. Quosq; Et quales viros, Quaſi dicat fortes et belliccoſos. Quibusq; modis. Et quam varia et iniqua pugna. Aceruos factos. Stragem cadauerum factam. Impoſito, Superimpoſito. Et multus getes, Et multa hoſtium getarum cadauera. Minor. Centurio qui erat ſub primi pilo, ideſt ſub veſtale minoris dignitatis. Pugnat ad exemplum primipili. Videndo primipilum acriter in prima acie pugnare, et ipſe eum imitabatur pugnando etiam fortiter.

Fert. Accipit. Facit, infert etiam hoſtibus multa vulnera. Tua virtus, Tua fortitudo, et peritia pugnandi o Veſtalis. Alios omnes Cęteros milites, q fuere in ea pugna. Prĕterit, Superat. Ante citos equos, Ante alios equos celeres. Fabula pegaſi alati orti ex ſanguine Meduſę nota eſt Ouidij metam. et Higinij, ac aliorum monumentis. Sunt q pegaſos equino capite volucres naſci in Scythia aſſerant, Plinius eos Fabuloſos putat. Vincitur ęgypſos, vrbs illa tandem tua virtute o Veſtalis capit.

Teſtata, Teſtimonio comprobata. Tua facta, Tua geſta.

Littera

In octauam Epiſtolam Enarratio.

Ad Suillum.

Littera ſera quidẽ ſtudijs exculte Suille
Huc tua puenit, ſed mihi grata tamẽ.
Qua pia ſi poſſet ſupos lenire rogãdo,
Gratia laturum te mihi dicis opem.
Vt iam nil pręſtes animi ſum factus amici
Debitor, & meritum velle iuuare voco.
Impetus iſte tuus longũ modo duret ĩ æuũ?
Neue malis pietas ſit tua laſſa meis.
Ius aliquod faciunt affinia vincula nobis,
Quę ſemper maneant illabefacta precor.
Nã tibi quę cõiunx, eadẽ mihi filia poene ẽ,
Et quę te generum, me vocat illa virum.
Hei mihi ſi lectis vultum tibi verſibus iſtis
Ducis, & affinem te pudet eſſe meum.
At nihil hic dignum poteris reperire pudore,
Pręter fortunam quę mihi cęca fuit.
Seu genus excutias equites ab origine pma,
Vſq; per innumeros inueniemur auos,
Siue velis mores qui ſint inquirere noſtri,
Errorem miſero detrahe, labe carent.

Littera ſera quidem, Mortuo Auguſto vt diximus hanc Epiſtolam mittit Ouidius ad Suillum vxoris ſuę generum, agitq; ei gratias pro eius Epiſtola ad ſe ſcripta, quam etſi ſero perlatam, gratiſſimam tamen fuiſſe dicit, poſtmodũ eum rogat, vt Germanicum Iuniorem ſibi reconciliet, pollicetur que ſe I huius rei gratiam non erecturum ei templa de marmore, ſed carmine cõplexurũ eius laudes oſtenduq; nil eſſe poſſe principibus aptius, quã carmine officioſum ſe pręſtare. Tum nactus occaſionem poeta carminis excellentiam extollit, precaturque vt ſibi carmina proſint, et ſi non poſſit reditum in patriam obtinere, ſaltem vbi propinquius exilium concedatur, quo diſtet a Getarum truculentia, poſſitque Cęſaris geſta intelligere, et carmine celebrare. Studijs exculte, Docte litteris, et liberalibus diſciplinis ornate. Suille, Scribit Plutarchus vt vita publi-

Suilli
Bubulci
Caprarij
Porcij

colę in vetuſtiſſimis nummis bouis, aut pecudis, aut ſuis ſignum inciſum fuiſſe, ipſisq; Romanorum filijs Suillum, et Bubulcum, caprarium et porcium cognomenta fuiſſe. Nunc, In Scythiam. Sed mihi grata tamen, ſed quamuis epiſtola tua ſero ad me perlata fuerit, grata tamen extitit. Qua pia ſi poſſet. Ordo eſt. Qua ſcilicet littera ſi pia gratia poſſet lenire ſuperos et reliqua.

Si pia grata. Si amor tuus erga me pius. Poſſet lenire ſuperos, Poſſet mulcere et placare Cęſares Tiberium ſcilicet Germanicum, ac reliquos Cęſares. Laturum te mihi dicis opem. Profiteris te allaturum mihi auxilium. Vt iam nil pręſtes. Quamuis nullam mihi opem feras. Animi ſum factus amici debitor. Debeo tibi ob talem erga me animum tuum de me benemerendi cupidum.

Et meritum velle iuuare voco. Ex eorum ſententia loquitur, qui animi voluntatem penſitandam ducebant etiam ſi nulla eſſent merita. Et eſt ſenſus, profiteor illum benemeruiſſe de me, qui voluntate id exequitur, quod re etiam pręſtaret, ſi poſſet. Impetus iſte tuus, Iſte tuus animi ardor benemerendi de me. Malis meis, Meis aduerſitatibus. Tua pietas, Tuus erga me amicum et ſemper affinem amor. Sit laſſa, Sit defeſſa; q cum aliquem videmus malis obrutum, nec ſperamus poſſe illi opitulari, videmur animo infringi, aut dubitat eum fore laſſum, q non audebit, nec poterit contra Cęſares poetę Auguſti cauſa fortaſſe iratos reluctari, et pro affinitas eo pcari. Ius, Aliquã beniuolentię cauſam legitimam. Affinia vincula, Affinitatis cõiunctiones. Eſt autem Affinitas ſecundum Iuriſperitos attinentia perſonarum ex copula proueniens, nam quando vir carnaliter coniungitur vxori, omnes conſanguinei vxoris efficiuntur affines viro et econtra. Dicuntur autem affines, quaſi ad alterius fines accedentes, vel ex eo q duę cognatiões, quę inter ſe diuerſę ſũt propter nuptias, vel coitum copulantur, et alter ad alterius cognationis finem accedit, auctor Hoſtienſis. Illabefacta. Inuiolata. Nam tibi quę coniux. Nam illa quę eſt vxor tua incipit oſtendere quomodo ſit illi coniunctus affinitatis vinculo. Eadem mihi filia poene eſt. Eadem vxor tua eſt mihi quaſi filia, eſt enim priuigna, hoc eſt filia vxoris meę. Et quę te generum. Et vxor mea, quę appellat te generum, tanquam mater vxoris tuę. Me vocat illa virum, Illa eſt mihi vxor, et ego illi maritus. Lectis iſtis carminibus, quibus te affinem appello. Ducis vultum, Faciem contrahis tanquam iratus.

Hic, In hac affinitate. Pręter fortunam, pręter fortunę cladem. Quę mihi cęca fuit. Quę non bene vidit iuſte ne, an inique me afficeret tanta ruina. Seu genus excutias, Seu generis mei originem conſideres. Inueniemur equites, Inueniemur orti ex equeſtri familia. Ab origine prima. A primis progenitoribus. Vſque per innumeros auos. Vſque per auorum innumerabilium ſeriem. Errorem miſero detrahe, Adime mihi peccatum meum, quod imprudentiam et errorem appellat. Fatetur enim fere vbique poeta non ſcelere, ſed errore relegatum, vt diximus. Labe carent, Mores mei ſunt ſine macula. Quid agi poſſe. Aliquid poſſe obtineri. Precando, Orando Cęſares pro me. Quos colis, Quos veneraris.

Tu modo ſi quid agis ſperabis poſſe p̃cando,
Quos colis exora ſupplice voce deos.
Dij tibi ſũt Ceſar iuuenis, tua numĩa placa,
Hac certe non eſt notior ara tibi.
Non ſinit illa ſui vanas antiſtitis vnquam
Eſſe preces, noſtris hinc pete rebus opem.
Qualibet exigua ſi nos ea iuuerit aura,
Obruta de medijs cymba reſurget aquis.
Tunc ego tura ferã rapidis ſolennia flãmis,
Et quantum valeant numina, teſtis ero.
Nec tibi de pario ſtatuam germanice tẽplũ
Marmore, carpſit opes illa ruina meas.
Templa domus facient vobis vrbesq; beatę,
Naſo ſuis opibus carmine gratus erit.
Parua qdẽ fateor ꝓ magnis munera reddi,
Cum pro conceſſa verba ſalute damus.
Sed q̃ q̃ potuit dat maxima, gratus abũde ẽ,
Et finem pietas contigit illa ſuum.
Nec quę de parua pauper dijs libat acerra,
Tura minus grandi q̃ data lance valent.
Agnaq; tã lactẽs q̃ gramine paſta phaliſco,
Victima tarpeios inficit icta focos.
Nec tamen officio vatũ per carmina facto,
Principibus res eſt aptior vlla viris.

Deos Ceſares, Tiberium ſcilicet, eiuſque filium naturalem Druſum, & adoptiuum Germanicum, quem potiſſimum deſignat poeta. Dij tibi ſunt Ceſar iuuenis, Hic poeta exprimit, quinam ſint dij, quos a Suillo dixerat exorandos eſſe, et Germanicum ſolum innuit. Tua numina placa. Venerare Germanicum, quo ut numine veris. Hac, Subaudi ara diui Germanici. Illa, Scilicet ara Germanici. Sui antiſtitis, Sui ſacerdotis, et eius, qui ad illam confugit. Eſſe vanas, Eſſe irritas, et incaſſum fundi. Hinc, Ab iſta ara. Quamlibet exigua, Quantumlibet parua. Ea, Illa ara Germanici. Aura, Fauore. Cymba obruta, Nauis mea merſa et fluctibus operta. Reſurget de medijs aquis, Euadet magna pericula. Tunc ego tura feram, Tunc quum euaſero periculum, hoc eſt quum reductus fuero in patriam dijs ſacrificabo. Rapidis flã. ignibus oĩa rapiẽtibus. Quãtũ va. nu. Quantum dij poſſint. Nec ſtatuam, Nec ponam, nec ędificabo. De pario marmo. De marmore candidiſſimo, quale fodiebatur olim in paro, quę eſt vna ex cycladibus inſula a paro Iaſonis nepote appellata. quam primo platęam, deinde Minoida vocarũt, vt Plinius docet, Omnes autem ſculptores tantum candido marmore vſi ſunt e paro inſula, quem lapidem coepere Lychnitem appellare, quoniam ad lucernas in cuniculis cęderetur, vt eſt auctor Varro. Vnde Vergilius paron niueam appellauit. De paro ita etiam ſcribit Strabo. Paros lapidem producit, quem parium appellant, ad marmoreas ſculpturas aptiſſimum. Carpſit opes illa ruina meas. Conſumpſi in hoc meo exilio fortunas meas, aut eas ſibi ademptas ſignificat, nam exules bonis mulctabantur, vt docet Cicero libro quinto Tuſculanarum queſtionum. Superior ſententia magis placet, quia alibi poeta dicit ſibi non ademta fuiſſe bona, quemadmodum exulibus fieri ſolebat. Domus vrbesq; beatę, Domus inquit et ciuitates diuites vobis templa ędificabunt, quaſi dicat a ſe paupere non poſſe hęc preſtari. Carmine, Verſu. Declarat quę ſint ſuę opes, et carmina deſignat, quę ſunt poetarum diuitię. Parua munera. Hoc eſt carmina. Pro magnis, Pro reditu in patriam. Cum damus verba. Cum carmina mittimus. Pro ſalute conceſſa. Pro reditu in patriam mihi preſtito. Sed qui quam potuit dat maxima, Senſus eſt. Sed ille, qui dat maxima quę habet munera. Vbi notandum quam pro quantum iungi ſuperlatiuo in iſtis verbis poſſum. Valeo et ſimilibus. Gratus abunde eſt. Satis ſuperque videtur gratus. Et pietas illa. Et ille amor erga benemeritos. Contigit ſuum finem. Fecit ſui finem faciendo quod poteſt. Nec quę de parua. Nec inquit dijs minus gratum ẽ paruum ſacrificium, quod a paupere offert quam quod a diuite ſit plena lance. Sic ferme etiam Plinius. Verum inquit et Dijs lacte ruſtici, multęq; gentes ſupplicant et mola tantum ſalſa litant qui non habent tura, nec vlli fuit vitio deos colere q̃quo modo poſſet. De parua acerra, Acerra vas eſt, vbi tus reponitur, vt Seruius docet. Libat tura dijs, Dijs tus ſacrificat. Minus valent, Minus grata ſunt. Quam data grandi lance, Quam dijs oblata pingui et magno ſacrificio. Agnaque tam lactens, Et tantum ouis tenera, ac adhuc lac ſugens. Quam gramine paſta phaliſco victima. Quantum iuuencus nutritus herba, quę in faliſco agro naſcebatur, vt abunde diximus ſuperius in epiſtola ad Pompeium conſulem deſignatum. Tarpeios focos. Focos Capitolinos. Inficit, Tingit cruore. Icta. Cęſa, quibus verbis innuit tam gratum eſſe dijs pauperis ſacrificium, in quo agna cęditur, quam diuitis, in quo iuuencus mactatur Ioui Capitolino. Nec tamen officio. Ordo eſt. Nec tamen vlla res eſt aptior viris principibus officio vatum facto per carmina. Officio vatum. Officio poetarum. Facto per carmina, Per verſus exhibito. Principibus viris, Primarijs viris, vt eſt Germanicus. Aptior. Conuenientior, Hoc dicit, nil magis pertinet ad virum illuſtrem, quam laudari carmine alicuius poetę. Carmina veſtrarum, Hic incipit enumerare carminis preſtantiã,

Marmor parium

Paros inſula

Lychnites

Carmina veſtrarū; peragunt pręconia laudum,
Neue ſit auctorum fama caduca cauent.
Carmine fit viuax virtus, experſq; ſepulchri,
Notitiam ferę poſteritatis habet.
Tabida conſumit ferrum lapidemq; vetuſtas,
Nullaq; res maius tempore robur habet.
Scripta ferūt ānos, ſcriptis agamēnōa noſti,
Et quiſquis contra, vel ſimul arma tulit.
Quis thebas ſeptēq; duces ſine carmiē noſſet
Et quicquid poſt hęc, quicquid & āte fuit?
Dij quoq; carminibus (ſi fas eſt dicere) fiūt,
Tantaq; maieſtas ore canentis eget.
Sic chaos ex illa naturę mole prioris,
Digeſtum partes ſcimus habere ſuas.
Sic affectantes coeleſtia regna gigantes,
Ad ſtyga nubifero vindicis igne datos.
Sic victor laudem ſuperatis liber ab indis,

vt doceat nil eque principi conuenire. Veſtrarumq; laudum. Geſtorum veſtrorum, ex quibus laudem conſequimini. Peragunt preconia, Complectuntur et continent predicationes. Auctorum, Eorū qui preclarum aliquod opus edidere. Alij legunt actorum hoc eſt geſtorum. Fit viuax, Fit immortalis. Experſq; ſepulchri, Et ſine morte. Notitiam ferę poſteritatis habet, Propagatur vſq; ad poſteros in longum tempus. Tabida vetuſtas, Longinquitas tēporis, qua omnia putreſcunt. Conſumit ferrum, Corrodit ferrum. Lapidemque, Et ſaxa ipſa. Maius robur, Maiores vires. Tempore, Diuturnitate temporis. Scripta, Poemata. Ferūt annos, Afferūt et oſtēdunt annorum longitudinem, quę enim iampridem geſta fuerunt, ſcripta et verſus ita oſtendunt, vt noſtris temporibus fuiſſe credamus, vel auferunt annos, quia ſcripta non ſinunt res geſtas diuturnitate temporis exoleſcere. Ferre autem pro auferre poſuit etiam Vergilius. Quum dixit. Omnia fert ętas, animum quoq;. Scriptis Agamemnona noſti, Verſu Homeri cognoſcimus, quis fuerit Agamemnon. Et quiſquis contra: Et cognoſcimus etiam ſcriptis eos omnes, qui opem tulerunt Troianis contra Agamemnonem. Vel ſimul, Vel etiam eos omnes, qui ſimul cum Agamemnone venere ad eam expeditionem, eos enim nominat Homerus in Catalogo Iliados. Quis thebas ſeptemq; duces. Quis etiam ſciret bellum Thebanū, et ſeptem illos duces. Adraſtum. Polynicem. Hippomedonta. Tideum. Amphiaraum. Parthenopeum, et Capaneum. Sine carmine. Niſi poetę ea nomina et bellum illud carmine complexi eſſent. Poſt hęc, Poſt huiuſmodi bella. Et ante. Et priuſquam fierent hęc bella: Dij quoq; carminibus. Poetę etiam in coelo locant, et deum faciunt, quem volunt. Tantaque maieſtas. Et tanta deorum amplitudo. Ore canentis eget. Indiget celebratione alicuius poetę. Sic. Hoc modo, hoc eſt per carmina. Chaos. Primam illam elementorum confuſionem. Quid autem Chaos ſit, et quomodo dicatur, vide in enarrationibus noſtris in Ouidium de arte amandi. Ex illa mole, Ex eo globo. Naturę prioris, Prioris cum antequam eſſent elementa diſiuncta. Digeſtum. Diſpoſitum, ordinatum et diuiſum ſcilicet chaos. Partes ſcimus habere ſuas. Scimus in quatuor partes diuiſum

eſſe in ignem, aera, aquam, et terram, hęc autem omnia Heſiodi carmine cognoſcimus, quę niſi eius carmine complexa eſſent, nobis eſſent incognita. Sic, Hoc eſt per carmina. Affectantes. Cupientes aſcendere. Pompeius ſcribit Affectare eſſe pronum animum ad faciendum habere,

Affectare

Liuius libro tertio ab vrbe condita. Illi grauiorum affectantes Tribunatum in comitiorum diſceptationem ab lege certamē auerterant, plura diximus in Apologia noſtra, vbi carmen illud Ouidianum ex metamorphoſeos enarrauimus. Regnum coeleſte gigantes Affectaſſe ferunt. De gigantibus vero, et bello gigantęo abunde diximus in enarrationibus noſtris in Ouidium de Triſtibus, repete quę illic ſcripſimus. Ad ſtyga datos, Eſſe ad ima Tartara detruſos. Nubifero igne, Fulmine nubes glomerāte. Fulmen enim maxime turbato fit aere vt Plinius docet, quia collectus humor abundantiam ſtimulat, aut quia turbatur aer quodam ceu grauidi ſideris partu, Trium autem ſiderum compertum eſt ignes eſſe, qui decidui ad terras fulminum nomen habent, ſed maxime ex his medio loco ſiti, fortaſſis quoniam contagium nimij humoris ex ſuperiore circulo, atque ardoris ex ſubiecto, per hunc modum egerat, ideo dictum Iouem fulmina iaculari, ergo vt e flagrante ligno carbo cum crepitu, ſic a ſidere coeleſtis ignis expuitur pręſagia ſecum afferens. Vindicis, Iouis vindicantis eam Gigantum iniuriam, vel vindicis, hoc eſt Iouis liberatoris, & aſſertoris, quaſi coelum liberantis a gigantum poteſtate. Eſt enim vindicare, non modo vlciſci, ſed etiam ab iniuria ſine iactura facienda defendere, & in libertatem, aut ſeruitutem aſſerere, hinc dictę ſunt vindicię, de quibus apud Liuium lib. iii. ab vrbe cōdita crebra fit mentio. Et quoniam ab eruditis quid ſint vindicię, quęri ſolet, id it obiter declaremus, de cuius vocabuli ſignificatione ita ſcribit Aſconius Pedianus. Lis vindiciarum eſt, quum litigatur de ea re, cuius apud prętorem actum eſt quis debeat eſſe poſſeſſor, et ideo qui eā tenet dat pro prede litis vindiciarum aduerſario ſuo, quo illi ſatiſfaciat, nihil ſe deterius in poſſeſſione facturum, de qua iurgium eſſet. Sic, Hoc pacto, hoc eſt per carmina. Victor liber. Bacchus domitor. Laudem. Subaudi ab interiori traxit. Ab indis ſuperatis. A populis Indię, quos ipſe Bacchus egregie ſupe

Fulmen quō fit

Vidicare

Vindicię

Lis vindiciarum

uenit, vt refert Diodorus ſiculus, et nos etiam alibi plenius diximus. Alcides capta, Sic etiam Hercules per carmina gloriam reportauit poſt Oechaliam deuictam. Hercules autem Iolen Euriti petijt coniugem, quę quum denegaretur, in Ætholiam venit, vbi Deianiram Oenei ex Althea duxit vxorem; Deinde memor iniurię contra Euriti liberos exercitum duxit, quumq; Arcades ei opitularentur vrbe capta Euriti filios occidit Toxeum, Molionem, pytium, Iolen captiuam ſecum ducens, auctor Diodorus. Traxit. Ab duxit. Ab Oechalia capta. Ab expugnata Oechalia. Fuit aũt Oechalia in Theſſalia, Arcadia, et Euboea, Sed Oechaliam de qua hic loquitur poeta in Euboea fuiſſe videt Diodorus ſentire, alij vero eam fuiſſe i Theſſalia autumant.

Herculis ob Iolen geſta — *Oechalia*

Alcides capta traxit ab oechalia.
Et modo cęſar auũ quẽ virtus addidit aſtris,
Sacrarunt aliqua carmina parte tuum.
Siquid adhuc igitur viui germanice noſtro
Reſtat in ingenio, ſeruiet omne tibi.
Non potes officium vatis contemnere vates,
Indicio pretium res habet iſta tuo.
Quod niſi te nomen tm̃ ad maiora vocaſſet,
Gloria peridum ſumma futurus eras.
Sed dare materiã nobis q̃ carmina maius,
Nec tamen ex toto deſerere illa potes.
Nã mõ bella geris, numeris mõ bella coerces.
Quodq; alijs opus eſt hoc tibi luſus erit.
Vtq; nec ad citharã nec ad arcũ ſegnis apollo,

Et o Cęſar, Et o Germanice, quia poeta ſuperius coeperat Germanicum alloqui, et digreſſione aliquantiſper vſus fuerat, nunc ad eũdem ſermonem dirigit oſtendens ſe quoq; Augusti laudes carmine complexum fuiſſe, et aliqua parte eo modo illum donaſſe immortalitate. Quẽ virtus modo addidit aſtris. Qui pauloante propria virtute numero deorum additus eſt. Tuum auum Auguſtum Cęſarem auum tuum, qui Tiberium filium habuit per adoptionem, et is Germanici etiam pater fuit per adoptionem, et ſic Auguſtus auus fuit Germanici. Sacrarunt aliqua carmina parte. Aliqua etiam parte immortalem fecerunt carmina. Videtur autem deſignare poeta carmen a ſe compoſitum in laudem Auguſti defuncti, vt diximus ſupra, de quo in ſequenti huius libri epiſtola ita cecinit poeta Auguſtum alloquens. Prouenient illuc et carmina forſitan illa, Quę de te miſi coelite facta nouo. Si quid viui. Si quid viuidum et foecundum, aut ſiquid ęternitatis. Adhuc reſtat in noſtro ingenio. Adhuc non eſt mihi ſublatum ẽ adeptum aſſiduis malis, in quibus verſor. Seruiet omne tibi, Omne illud viuidum, et quod poteſt ęternitatem afferre, quod ſupereſt laudes tuas complectetur o Germanice. Officium vatis. Officium poetę tibi ingenij ſui opus, et ęternitatem carmine pollicentes. Vates. Tu qui es es optimus poeta, ꝙ autem Germanicus fuerit poeta docet Tranquillus, ſcribens eum reliquiſſe Comędias gręcas, et in Faſtis etiam Ouidius eo verſu. Si licet et fas eſt vatis rege vatis habenas. Alloquitur enim Germanicum, cui Faſtorum libros dicauit, quamuis tamen non deſint, qui faſtos nõ Germanico, ſed Tiberio Cęſari dicatos cõtendit, inter q̃s eſt doctiſſimus, et Veteranus Sulpitius meus, qui Romę iam multos annos prof. vir bõ tetur, idq; efficaciſſimis rationibus probat, et duos clariſſimus illos verſus Ouidij in Faſtis ita legendos cenſet, vt in codice vetuſtiſſimo ſcriptum multis ſe oſtendiſſe mihi narrauit. Tu quoq; cum Druſo preemia fratre feres, vbi nunc quidam patre pro fratre vulgo legunt falſo vt ille quidem aſſerit, vt in alio etiã verſu ſubdito. Et tuus Auguſti nomine dictus auus, quum ab illo non auus, ſed bonos legatur, et ita in antiquis exemplaribus ſe legiſſe idem affirmat, quod ſi ita erit cętera ad Tiberium referri poterunt nulla re penitus refragante. Quod autem Tiberius Germanicus fuerit appellatus, non caret exemplo, nam in hoc opere (vt ſuperius docuimus) poeta Germanicum appellauit Tiberium, et in Faſtis hoc idem poetam factitaſſe ipſe Sulpitius docebat. Quare hęc legentes quęſo boni conſulant, hoc nec affirmare in preſentia nec refellere in animo eſt. Satis eſt doctiſſimi hominis ſententiam oſtendiſſe. Iudicio tuo. Te ita iudicante. Habet pretium. Cenſetur, et habetur in pretio tuo iudicio, quia tu optimus poeta ſcribis poemata, quod non faceres, ſi ea facultas non eſſet nobilis. Res iſta. Facultas poetica. Nomen tantum, Tanta fama virtutis tuarum, vel nomen Cęſaris. Vocaſſet te ad maiora. Elegiſſet te ad imperium. Gloria pieridum ſumma futurus eras. Eras futurus maximus poeta. Sed dare materiam nobis. Sed prębere poetis facultatem ſcribendi de rebus a ſe geſtis. Quã carmina maius. Eſt maioris honoris, quam ſcribere carmina. Senſus eſt. Imperatores q res magnificas gerunt, quę poſtea a poetis carmine celebrantur, maiores ſunt ipſis poetis. Ex toto. Ex oĩ parte. Deſerere illa potes. Potes illa carmina, et poetices ſtudium relinquere, quamuis ſit maior imperatoria dignitas, poeta ipſo. Quaſi dicat in vtroq; excellis, quod ſtatim ſubdit. Nam modo bella geris. Nam aliquando te imperatorem prębes et pugnas. Numeris modo bella coerces. Aliquando bella intermittis, et carmina componis, et ſic coerces bella. Opus eſt. Labor eſt, vel opus et materia ac ars propria. Hoc tibi luſus erit. Id erit tibi facile et minime laborioſum quaſi quidam ludus, et eſt magna laus Germanici, cui quod alijs difficile ſit, id ei facillimum videatur propter vberiorem venam poeticę facultatis. Ad cytharam. Ad muſicam, qua in quiete et ocio vtimur. Ad arcum. Ad bellicum inſtrumentum. Sed vterque neruus.

Germanicus poeta fuit — *Faſtorũ libri cui dicati* — *Sulpitius*

Sed vtraq;

Sed vtraque chorda et cytharę ẽ arcus. Venit ad ſacras manus, Tractatur ſacris digitis Apollinis. Artes docti, Artes liberales, et poeticę ſtudia, in quibus verſantur docti. Nec deſunt tibi, Nec a te alienę ſunt. Artes principis, Artes imperatorię, hoc eſt rei militaris ſcientia. Nec, Subaudi deſunt tibi. Mixta ſed eſt animo tuo, Sed hęret animo tuo.

Sed venit ad ſacras neruus vterq; mãus.
Sic tibi nec docti deſunt, nec principis artes,
Mixta ſed eſt animo cu*m* Ioue muſa tuo.
Quę q*uo*m nec vos vnda ſummouit ab illa,
Vngula gorgonei quam caua fecit equi.
Proſit, opemq; ferat communia ſacra tueri,
Atq; iiſdem ſtudiis impoſuiſſe manum.
Littora pellitis nimium ſubiecta corallis,
Vt tandem ſęuos effugiamq; getas.
Clauſaq; ſi miſero patria eſt, vt ponar ĩ illo,
Qui minus Auſonia diſtat ab vrbe loco.
Vnde tuas poſſim laudes celebrare recentes.
Magnaq; quã minia facta referre mora.
Tangat vt hoc votum coeleſtia chare ſuille,
Numina pro ſocero pene precare tuo.

Ad Gręcinum.

Vnde licet non vnde iuuat Gręcine ſalutem, (dis.
Mittit ab Euxinis hãc tibi naſo va

Cum Ioue muſa. Doctrina cũ optimo principe, qualis eſt iuppiter deorum, per Iouem enim intelligit imperatoriam, et principis ſcientiam, per muſam vero poeticę facultatẽ. Quę, Scilicet muſa. Ab illa vnda, Ab eo fonte, quem ſciunt poetę fuiſſe in monte Parnaſo effoſſu*m* pede pegaſi equi allati, qui ex Medusę ſanguine ortus eſt. Vt docet Ouidius, Aratus ſcripſit equum pegaſum fuiſſe, qui in helicone boeotię monte vngula ſaxum feriens fontem aperuit, et ex eius nomine Hyppocrine eſt dictus quaſi fons equi. Quã, Vndam ſcilicet. Caua vngula, Pes cauus Equi gor. Equi pegaſi, nati ex ſanguine Medusę, quę tur Gorgon appellata fuerit, docuimus in enarrationibus noſtris in Ouidium de arte amandi. Proſit, Mihi conducat. Communia ſacra tueri. Me communiter tecum colere ſtudia poetica. Atq; iiſdem ſtudiis impoſuiſſe manum, Et proſit attigiſſe eadem ſtudia, vel finem impoſuiſſe iiſdem ſtudiis, quod fieri ſolet, cum poeticę facultatis finem attingimus, et ſumus optimi poetę. Littora pellitis, Hic docet in quo velit ſibi prodeſſe communia poeticę facultatis ſtudia. Pellitis corallis, populis illis ſcythię veſtitis rhenonibus, hoc eſt veſtibus ex pellibus, de quibus ita in epiſtolis ſcribit Seneca. Non hodieque magna Scytharum pars terga vulpium induitur, quę tactu mollia, et impenetrabilia ventis ſunt, De corallis vero populis diximus ſupra, Eſt autem ordo, proſit et reliqua, vt tandem effugiam littora nimium ſubiecta corallis pellitis, et ſęuos getas, quibus verbis petit mitius exilium. Clauſaq; ſi miſero patria eſt, Et ſi non poſſum in patriam reduci de hoc Scythię exilio. Vt ponar, vel vtinam ponar, vel ſubaudi a ſuperiore proſit et reliqua. Qui minus diſtat ab vrbe Auſonia, Qui ſit minus remotus ab Italia, quam ciuitas Tomitana. Vnde, Ex quo loco ita minus remoto. Poſſim celebrare, Poſſim celebrando ſcribere. Laudes recentes, Laudes a te acquiſitas, et minus veteres, nam antequam phama rerum a te geſtarum veniat in Scythiam, multum temporis internallum elabitur, et ſic ea geſta tanquam vetera narrare ſoleo, quod non fiet ſi propriu*m* exilium adeptus fuero, aut p*er* laudes recentes vult poeta ſignificare Germanici victoriam, quam de Germanis paulo ante conſecutus fuit, Germanicus enim Iunior (vt ſcribit Tranquillus) miſſus ad exercitum ĩ Germaniam, morte Augusti nunciata, legiones vniuerſas Imperatorem Tiberium recuſantes, et ſibi ſummas reipublicę deferentes compeſcuit, atq; hoſte mox deuicto triumphauit, ſuperior ſenſus magis placet. Magnaq; facta referre. Et vnde poſſim narrare geſta tua inclyta. Quam minima mora, Quam minimo temporis internallo, hoc eſt breuiſſimo tempore. Tangat, Moueat Flectat. Vt hoc votu*m*, Vt hę meę preces; et hoc meum deſideriũ. Coeleſtia numina, Deos immortales, vel Tiberium et Germanicum. Pro ſocero poetę, Pro me quaſi ſocero tuo, priuignam enim meam hoc eſt filiam vxoris meę vxorem habes, quę cum ſit mihi priuigna, eſt quaſi filia, et tu quaſi gener, ego vero quaſi ſocer tuus ſum.

In Nonam Epiſtolam Enarratio.

Vnde licet, nõ vnde iuuat, Factus certior poeta de noua Gręcini in conſulem deſignatione dolet q*uod* abſit, nec poſſit lętitiam conceptam coram exponere, fruique ſpectaculis, quare cum aliter nequeat, iubet hanc epiſtolam partes ſuas obire, memoratq; ſe mente ea omnia viſurum, quę ipſe longo carmine commemorat, Deinde eum rogat, vt pro ſe precetur, ac reditum impetret, proxime etiam dicit ſe non minus gaudere, q*uod* illi in conſulatu ſucceſſurus ſit eius frater, quos ambos precatur vt ſibi opem ferant exponens exilii ſui incommoda, eorumque Flaccum teſtem adducit narrans quę de ſe vigeat fama inter Scythas, quamq; colat Cęſares domi ſuę, qua pietate dicit ſe ſperare aliquando ſibi imperatorem mitem futurum. Vnde licet, Vnde poſſum hoc eſt

Pegaſus

Hyppocrine

Germanicus Iunior

Rhenões Scytharum

e Scythia. Non vnde iuuat, Non vnde me delectat, vellem enim aliunde magis, quam e Scythia, et e loco magis cōmodo et vicino ad te ſcribere, quibus verbis latenter deſignat velle ſe eſſe in cōmodiori loco. Ab euxinis vadis, A littoribus maris Euxini, in cuius ora ſita erat Tomos. Lictoris

drigis ſumpta. Curreret ſincero axe, Curreret et laberetur ſine vlla labe, quaſi non fracto, aut vitiato axe, ſine quo currus minus eſt agitabilis. Eſt. n. axis lignum circa quod rota voluitur. Quo. Scilicet munere et officio. Per ſcriptum fungitur. Fungitur ſcribendo. Lingua, Meus ſermo. Munere ſalutandi tui.

Miſſaq; dij faciant auroram occurrat ad illā,
Biſſenos faſces quę tibi prima dabit.
Et quoniam ſine me tanges capitolia conſul,
Et fiam turbę pars ego nulla tuę.
In domini ſubeat partes, & preſtet amici
Officium iuſſo littera noſtra die.
Atq; ego ſi fatis eſſem melioribus ortus,
Et mea ſincero curreret axe rota.
Quo nunc nr̄a manus perſcriptū fungit, eēt
Lingua ſalutandi munere functa tui.
Gratatuſq; darem cū dulcibus oſcula verbis,
Nec minus ille meus, q̄ tuus eſſet honor.
Illa confiteor ſic eſſem luce ſuperbus,
Vt caperet faſtus vix domus vlla meos.
Dumq; latus ſancti cinget tibi turba ſenatus,
Conſulis ante pedes ire iuberer eques.
Et quāquā cuperem ſemper tibi ꝓximus eſſe,
Gauderem lateri non habuiſſe locum.
Nec querulus turba quamuis eliderer eſſem,
Sed foret a populo tū mihi dulce premi.
Proſpicerē gaudens, q̄tus foret agminis ordo,
Denſaq; q̄ longum turba teneret iter.
Quoq; magis noſcas quā me vulgaria tāgūt,
Spectarem qualis purpura te tegeret.

Miſſa, Vt hęc epiſtola ad te ſcripta. Ad illam auroram, Illo die et mane. Occurrat, Reddatur. Biſſenos faſces, Duodecim lictores cum ſingulis faſcibus virgarum, et ſecuribus precedentes, Dicebantur autem lictores a ligādo, vt Valgius Ruffus et Gelius ſcripſere. Tyro libertus Ciceroīs a licio eos dictos putauit, Licio enim tranſuerſo cincti erant. Plutarchus ſcribit lictoris nomen a greco deductum eſt et ſine cāꝗ quibus ſeruum λειτον publicus dicitur, q lictores publici erāt miniſtri. Deſignat autem Ouidius Calendas Ianuarij, quibus noui conſules magiſtratum inibāt, et in capitolium accedebant cum ſenatu ſacrificaturi dijs immortalibus, vnde ſubiūgit poeta, et quoniam ſine me tanges capitolia conſul. Scribit Liuius conſules die magiſtratus inin ſolitos fuiſſe adire omne templum Iouis, et proficiſci in capitolium ad vota nuncupanda. Illud ſciendum a Liuio referri varijs temporibus Romanos magiſtratus inire ſolitos fuiſſe; aliquando Idibus Maijs, idem in libro quinto ab vrbe cōdita ſcribit Idus Decembres ſolemnem fuiſſe ineundis magiſtratibus diem. Idem docet Conſules iniiſſe conſulatum olim Calendis ſextilibus, quia principium anni eo die agebatur. Idem libro triceſimoprimo ſcripſit, q Idibus Martijs olim Conſulatus inibatur. Et fiam turbę pars ego nulla tuę. Et ego non adero cum ceteris, qui te in Capitolium proſequentur. In domini ſubeat partes. obeat meum munus, ſe autem eleganter dominū huius epiſtolę appellat. Et preſtet amici officiū. Ideſt et peragat meum officium eundo pro me ad Grecinum amicum. Iuſſo die, Die Calendarum Ianuarij, quo hanc epiſtolam Romę eſſe iuſſit. Si fatis eſſem melioribus ortus. Si fortuna vterer magis ſecunda hoc eſt Si non exularem. Et mea rota. Et mea vita. Eſt enim ſimilitudo a qua-

Quo ipſe Romani inibant magiſtratus

Officio quo ego te o Grecine ſalutarem. Gratatuſq;. Et ego tibi gratularer. Cū dulcibus verbis. Dulci ac ſuaui verbor̄ alloquio. Ille honor, Ille tuus conſulatus. Nec minus eſſet meus. Nec minus a me meus eſſe exiſtimaretur. Illa luce. Illo die calendarum Ianuarij. Sic eſſem ſuperbus. Sic eſſem elatus propter tuum honorem. Vix caperet faſtus meos, Vix teneret meam ſuperbiam, et vix me caperet, Ex quo deſignat pre nimia ſuperbia ſe credere vix ſatis futuram fuiſſe domum vnam ad ſe capiendum, ſed pluribus videri opus fuiſſe. Cinget latus. Terga ſubſequetur deducendo te ad Capitolium. Eques, Ego ex equeſtri ordine. Ante pedes conſulis ire. Precedere te conſulem in ea pompa de more, Solebant enim equites precedere. Senatus vero ſubſequi. Lateri. Tuis humeris, hoc eſt iuxta tuum latus et te ipſum. Non habuiſſe locum. Non potuiſſe eſſe pre nimia turba tibi proximus. Nec eſſem querulus. Nec quererer. Quamuis eliderer turba. Quamuis premerer a nimia multitudine. Premi a populo, A frequenti et ſtipata multitudine elidi. Quantus foret agminis ordo Quam longa eſſet incedentium tecum ad Capitolium multitudo. Quam me vulgaria tangunt. Quantum me delectent ea; quibus vulgus etiam mouetur, vt ſunt diuitię, veſtes, et cetera ornamenta ac fortunę bona. Qualis purpura. Quam pulchra veſtis ex purpura Dibapha hoc eſt bis tincta, quę cunctis alijs erat precioſior. Vnde Cicero ad Celium ſcribens. Nam Curtius noſter inquit Dibaphum cogitat. et a Plinio elegantiſſime ſcribitur quemadmodum Lentulus Spinter edilis curulis primus vſus eſt in pretexta dibapha purpura Erat autem pretexta veſtis magiſtratuum. Signa formata. Simulachra rerum ſculpta. In ſella curuli. In ſede conſulari eburnea

Dibapha purpura

Signa quoq; in ſella noſſem formata curuli,
Et totum numidi ſculptile dentis opus.
At cum tarpeias eſſes deductus in arces,
Dum caderet iuſſu victima ſacra tuo.
Me quoq; ſecreto grates ſibi magnus agentē
Audiſſet, media qui ſedet ęde deus.
Turaq; mēte magis plena quā lāce dediſſem
Ter quater imperij lętus honore tui.
Hic ego pręſentes inter numerarer amicos,
Mitia ius verbis ſi modo fata darent.
Quęq; mihi ſola capit̄ nunc mēte voluptas,
Tunc oculis etiam percipienda foret.
Non ita coelitibus viſum eſt & forſitan ęqs,
Nam quid me poenę cauſa negata iuuat.
Mente tamen quę ſola loco non exulat, vtar,
Pretextam, faſces aſpiciamq; tuos.
Hęc modo te populo reddentē iura videbit,

rea. Calendis enim Ianuariis conſules noui inibant magiſtratus, et in ſella eburnea ſedere conſueuerunt. Oratius in epiſtolis. Dabit eripietq; curulem. Cui volet importunus ebur. Dicebatur autem Sella curulis, q̄ curru honoris gratia ſoliti erant in curiam vehi ſenatores, qui curulem magiſtratum hoc eſt maiorem honorem geſſiſſent, in quo curru ſella eſſet, ſupra quam conſiderent. Et totum opus ſculptile. Id eſt totum opus ſculptum in ea ſella, idem enim dicitur per diuerſa verba. Numidi dentis. Dentis elephantis Numidici, et Africani. Elephantes enim fert Africa vltra Syrticas ſolitudines, et in Mauritania. Fert et Aethiopia, ſed maximos India, Eorū dentes (vt docet Plinius) deciduos caſu aliquo, vel ſenecta defodiunt elephantes, hoc ſolum ebur eſt. Coepere tamen etiam eorū oſſa in laminas ſecari penuria, vt eſt auctor Plinius. Theophraſtus auctor eſt et ebur foſſile candido ac nigro colore inueniri, et oſſa e terra naſci, inueniriq; lapides oſſeos. In arces tarpeias, in arcem capitolinam.

Sella curulis

Vbi elephantū ortus

Dētes elephātum

Dum caderet, Dum ſacrificaretur. Victima ſacra, Hoſtia diis dicata et eximia, de qua ſupra dictum eſt abunde. Modus autem ſacrificandi apud priſcos, quoniam res ſcitu digniſſima eſt, hic nobis exprimendus videtur, Immolabant conſules, et ex ſacerdotibus hi, quibus licebat et ex haruſpicibus, Lotis enim manibus et ſacra puras circumpurgantes aqua frugeſq; Cereris capitibus inſpergentes, poſtea precibus, votiſq; nuncupatis immolare ea miniſtros tunc iubebant. Eorum vero alij quidem ſupra hoſtias ſtantes vecte tempora feriebāt. Alij vero cadentibus ſupponebant Sphagidas, poſt que hęc excoriantes et membratum diuidentes primitias ex omni viſcere et omni alio membro excipiebant, quas farina farris inuoluentes afferebāt ſacrificantibus in caniſtris, hique aris imponentes ſuccedebant, et infundebant vinum aduerſum purificata. Vnumquodq; autem horū quod legibus fieret conſtitutis a grecis circa imolationes ex poeſi Homeri facile eſt cognoſcere. Etenim Lauantes manus inducit procores, et vtentes ordeis vbi dicit. Lauantes autem manus, poſteaq; ollis ordei immittunt, decidentesq; crines a capite et ſuper ignem iecit vectibus ferientes frontes victimarum, et cadentes eas immolantes, vt in ſacrificio Eumei facit, incidit autem incipiēs torre quercus reliquo coquens, hunc autem reliquit anima,

Modus ſacrificādi apud priſcos

hi vero mactantes aſſabant primitias ex viſceribus capientes et ex alijs membris, et has farina aſpergentes, et purificantes ſuper aras, vt in eodem facit ſacrificio, ſuperponebat autem ſemicoctas carnes crudas Sybotes vndiq; incipiens de membris in pinguem hoſtiam, et hęc quidem in ignes iecit dealbans formę flore, auctor Dionyſius Halicarnaſeus in libro ſeptimo. Me quoq; audiſſet agentē grates, Me etiam inter reliquos, qui in Capitolium aſcēderant cū conſule, vt Ioui gratias agerent pro ſibi delato conſulatu pro te gratias ſecreto ē ſum miſſum agentem audiſſet. Magnus deus, Iuppiter Capitolinus. Media qui ſedet ęde. Qui p̄manet in medio arcis tēplo. Mente magis potius animo. Plena quam lance. Quā acerra plena turis, hoc eſt pro te magis preces fudiſſes ex animo, quas tuli. Ter quater. Sępius. Eſt.n. finitus numerus pro īfinito. Sic Vergilius. O terque quaterq; beati. Macrobius ſcribit animam conſtare ex Symphonijs muſicis, et primum hemiolum Ternariū, et primum Epitritum quaternarium eſſe dicit, et ex his duobus conſtare Diateſſeron et Diapente, ex quibus Diapaſon Symphonia generatur. Vnde Vergilius nullius doctrinę expers plene et p omnia beatos exprimere volens ait. O terque quaterq; beati. Sic hoc in loco etiam Ouidius plene et per oia tura mente magis, quam plena lance ſe daturus fuiſſe exprimere volens addidit Ter quater. Tui imperij. Tui conſulatus. Hic, Romę. Pręſentes. Qui tecum eſſent. Si modo mitia fata si modo mihi dij placidi. et non irati. Darent ius verbis; Darent poteſtatem loquendi tecum, quod non faciunt, quia mihi tanquam exuli non licet Romę eſſe. Hoc dicit. Si fata paterentur me eſſe et loqui in Romana ciuitate. Capitur mente. Animo percipitur. Cogitando Conſulatus tui pompā. Tūc oculis etiam, Tunc ſi eſſem Romę non ſolum animo, ſed etiam oculis corporis ea voluptas perciperetur. Non ita coelitibus viſum eſt. Non ita vt ego deſiderabam dijs apparuit. Et forſitan ęqs. Et forſitan iuſte me punientibus, quia forſitan merui damnari ab Auguſto. Nam quid me pęnę cauſa negata iuuat? Nam quid iuuabit inquit, ſi dixero me non meruiſſe hanc poenam. Hoc autē ſubiunxit q̄ dixerat. Et forſitan ęqs. Mēte vtar, animo voluam et cōplectar. Pręteẋtam. Veſtem conſulares. Hęc. Subaudi mens mea. Populo

Terq; q̄ terq;

ſeddẽtem iura, Populo ius dicentem. Se adeſſe, Mentem meam prope eſſe et audire. Et finget, Et exiſtimabit. Secretis tuis, Tuis arcanis. Nũc longi, Legit in quibuſdam exemplaribus Nunc longe, vt ſit ordo. Nunc mens mea longe cernet poſt a Romana ciuitate, et e Scythia videbit et re

tereſſe. Qua parte licet, Quo modo poſſum hoc eſt mente, q̃ corpore non licet adeſſe tuę pompę. Ne cũcta q̃ramur, Ne ſingula pompę huius ſpectacula cum q̃rela cõmemorẽ. Hic, In Scythia. Agam feſtum tempus, Celebrabo tempus illud quo ea fient, quę dixi tanq̃ fiſtunt. Altera cã lętitię eſt, Altera cauſa gratulandi tecum eſt.

Et ſe ſecretis finget adeſſe tuis.
Nunc longe reditus haſtę ſupponere luſtri,
Cernet, & exacta cuncta locare fide.
Nunc facere in medio facundũ verba ſenatu,
Publica quęrentem quid petat vtilitas.
Nunc pro cęſaribus ſuperis decernere grates
Albaque opimorum colla ferire boum.
Atq; vtinã cum iam fueris potiora p̃catus,
Vt mihi placetur principis ira roges.
Surgat ad hãc vocẽ plena pius ignis ab ara,
Detq; bonum voto lucidus omen apex.
Interea qua parte licet, ne cũcta queramur,
Hic quoq; te feſtum conſule tempus agã.
Altera lętitię eſt nec cedens cauſa priori,
Succeſſor tanti frater honoris erit.
Nam tibi finitus ſummo gręcine decembri,
Imperium iani ſuſcipit ille die.
Quęq; eſt in vobis pietas alterna feretis
Gaudia, tu fratris faſcibus ille tuis.
Sic tu bis fueris conſul, bis conſul & iſte,
Inq; domo binus conſpicietur honor.

ſequa. Vergi. Nec longe.s. hoſtes. Quęrendi nobis, Sunt qui legãt longi luſtri, vt luſtrũ appellauerit longum ex affectu loquentium, Superior lectio magis placet et q̃drat. Reditus luſtri, Prouentus quinquennales, nam vectigalia locabantur per q̃nquenniũ. Supponere haſtę, Locare ĩ publica auctiõe, vt ſupra docuimus. Exacta fide, Perfecta fide.

Nunc, Aliquando, ẽ ſubaudit mens mea cernet. Facere verba, Habere orationem in genere deliberatiuo, q̃ tractat in ſenatu. Facundum, Te eloquentem. Publica vtilitas Vtilitas reipub. Quęrentem, Te deſpicientem. Pro cęſaribus, Pro iperatoribus. Tiberium enim, et eius liberos deſignat. Superis decernere grates, Decernere ſupplicationes, in q̃bus grę dijs agebantur ob victoriam aliquam. Alba colla, Colla candidarũ victimarũ, quę in ipſis ſupplicationibus dijs a conſulibus offerebant. Potiora, Maiora, et ad Cęſarẽ ac rempu. ſpectantes. Placet mihi, Mitior mihi fiat. Ira prin. Ira Auguſti defuncti, et in numerũ deorũ aſciti, vt inferius patebit, quem optat tanq̃ deum oret poſt alias p̃ces pro Cęſaribus emiſſas, vel re vera per iram principis, Tiberij iram deſignat. quem vna cũ Auguſto poetę iratum fuiſſe credendum eſt. Surgat, Accendat in ſignum boni ominis. Ad hanc vocem, Ad has pro me p̃ces.

Ab ara plena, Ab ara plena victimę ẽ ſacrificij.

Pius ignis, Ignis arę erga me pietatem p̃ſerẽs.

Bonum omen, Bonum augurium. Lucidus apex, Ipſe ignis clarus et purus in apice et cacumine, id. n. maxie obſeruabãt, Hoc ignis Augurũ ẽt vxori Cicerõis legimus ↄtigiſſe, nã quum poſt pactũ ſacrificiũ libare vellet, ĩ cinere viſa ẽ flãma, q̃ eodẽ anno ↄſulem futurũ oſtẽdit eius maritũ. ſicut Cic. in ſuo teſtatus eſt poemate, cuius rei & Maro nõ ignarus ita cecinit. Aſpice corripuit tremulis altaria flãmis. Sponte ſua dũ ferre moror, cinis ipſe bonũ fit. Interea, Interim dũ quę ſupradixi fiũt, vel dum non licet mihi Romę huic tuę pompę in-

Nec cedens priori, Nec inferior ea ſupra dicta, hoc eſt lętitia cõcepta ex cõſulatu tuo. Erit ſucceſſor tanti honoris, Succedet tibi in conſulatu, ſiquidẽ illum Auguſtus viuẽs tibi ſucceſſorem deſtinauit. Summo decembri, Summa et extrema parte decẽbris. Imperium, conſulatum. Iani die, Calendis Ianuarij. Ille, Scilicet frater tuus. Quęque eſt in vobis pietas, Et pro ea pietate et amore, qui eſt ĩ vobis mutuus. Alterna feretis gaudia, Alternatim, et viciſſim gaudebitis. Tu fratris, faſcibus, Tu Gręcine gaudebis inſignibus Conſulatus fratris tui. Ille tuis, Frater vero nunc gaudebit tuis inſignibus. Sic, Ita gaudẽdo. Tu bis fueris conſul, Bis gaudendo videberis bis conſulatum adeptus. Bis ↄſul et iſte. Et iſte frater videbitur bis conſul fuiſſe. Inq; domo, Et domi veſtrę. Binus honor, Duo conſulatus. Qui quã quã eſt ingens, Qui conſulatus q̃uis eſt magnus.

Nullum altius imperium. Nullam maiorẽ poteſtatem, Siquidem pulſis regibus Conſulare imperium factum eſt cum omni regia poteſtate et inſignibus, apud eos totius imperij ſumma erat. Hi ſenatum populumq; per accenſos et pręcones cogebant, hi exercitus ductabant, ab eorũ magiſtratu numerus annorũ ſignabat, p̃ncipio ↄſulibus deſcribebantur. Vectigalia publica locabãtur, penes quos ſummum ius uti eſſet, lege rogatum eſt, De conſulibus ita ſcribit Cicero lib. iij. de legibus. Reliqui magiſtratus annui ſunto, eaque poteſtas ſemper eſto iuris diſceptator, qui priuata iudicet, iudicariue iubeat, pretor eſto, Is iuris ciuilis cuſtos eſto, huic poteſtate pareuto, quotcunq; ſenatus creuerit, populuſue iuſſerit, tot ſunto, regio imperio duo ſunto, hique pręeundo, iudicando, conſulendo, pretores iudices conſules, appellanto, militię ſummum ius habento nemini parento, ſalus populi ſuprema lex eſto, Eundem magiſtratũ ni interfuerint. x. anni, ne quis capito; ciuitatem annali lege ſeruanto,

Conſulũ poteſtas

Qui quãq; eſt ingẽs, et nullũ martia ſummo
 Altius imperium conſule roma videt.
Multiplicat tñ hũc granitas auctoris honorẽ,
 Et maieſtatem res data dantis habet.
Iudicijs igitur liceat flaccoq; tibiq;,
 Talibus auguſti tempus in omne frui.
Cum tamen a rerum cura propiore vacabit,
 Vota precor votis addite veſtra meis.
Et ſi qua dabit aura ſinum iactate rudentes,
 Exeat a ſtygijs vt mea nauis aquis.
Prẽfuit his grẽcinẽ locis modo flaccus, & illo
 Ripa ferox hiſtri ſub duce tuta fuit.
Hic tenuit myſas gentes in pace fideli,
 Hic arcu fiſos terruit enſe getas.
Hic raptam troeçẽ celeri virtute recepit,
 Infecitq; fero ſanguine danubium.
Quẽre loci faciem ſcythiciq; incõmoda cẽli,
 Et quam vicino terrear hoſte roga.
Sint ne litẽ tenues ſerpentis felle ſagittẽ,
 Fiat an humanum victima dira caput.

nanto, et reliqua, quibus verbis apparet cõſules ſũmũ ĩperiũ rome habuiſſe, et hoc et Ouid. deſignat. Martia roma, Roma, quẽ Martẽ gentis auctorẽ habuit patrẽ Romuli et Remi. Sũmo ꝯſule, Supre ma ꝯſulis poteſtate. Multiplicat, Auget et augu ſtiorem facit. Hunc, Conſulatum ſcilicet. Grauitas auctoris, Splendor Auguſti. Maieſtatem dantis, Venerationem illam et dignitatem Auguſti qui tibi dedit hunc magiſtratum. Res data, Conſulatus tibi ab Auguſto datus. Iudicijs talibus Auguſti, Huiuſmodi Auguſti de te opinionibus, qui anteq̃ moreretur, bene de te indicando ſenſit. Flaccoq;, Et fratri tuo flacco, quem Auguſtus dignum cenſuit eo magiſtratu. Frui Fructum capere. In omne tempus, Toto vitẽ tempore. A rerum cura, Ab adminiſtratione reꝝ publicarũ. Propiore, Magis ꝓpria vobis. q̃ priuata. Legit̃ et ꝓpiore hoc ẽ magis vicina rebus publicis, q̃ priuatis. vacabit. Tp̃s erit vobis. Vota veſtra, Veſtra de me deſideria. Votis meis, Meis deſiderijs, q̃ ſunt vt in patriã reducat. Si qua, Si aliqua parte. Aura, Vẽtus. Dabit ſinũ, Inflabit vela, et eius cõcauitatẽ plenã dabit, hoc eſt, ſi videris Imperatorẽ Tiberiũ te placide audire loquẽtẽ ꝓ me. Eſt aũt Sinus veli ꝯcauitas. Iactate rudẽtes, Eo flectite pedẽ et vela. Solent.n. nautẽ quãdoq; in dextrã, qñq; in ſiniſtrã vela flectere in eã partẽ, vnde vẽti flant, per rudẽtes aũt intelligit ſermonẽ, quem ꝑ ſimilitudinẽ nũc in hãc ptẽ nũc in aliã flectendũ eſſe dicit, quẽadmodũ viderint Imperatorẽ velle. A ſtygijs aquis, Ab Iferis, hoc ẽ ex ſcythia vbi exulo. Mea nauis, Mea vita. Prẽfuit, Prẽſens fuit. His locis, Ore ponticẽ. Flaccus. Frater tuus. Ripa ferox iſtri, Accolẽ Iſtri fluminis feroces. Hic tenuit, Hic flaccus frater ꝯtinuit. Mẽſas gẽtes, Populos Mẽſiẽ. Mẽſia aũt ꝓuincia pãnoniẽ ꝯtermina ad põtũ vſq; decurrit, incipitq; a ꝯfluente ſupradicto vt ſcribit Plinius. Ptolomẽus in Europa dupli cẽ Mẽſiã ponit ſuperiorẽ ſcilicet et inferiorẽ, Strabo ſcribit Myſos vtrũq; latus iſtri incoluiſſe, et ab his eductos Myſos illos, q inter lydos et phrygas et Troas habitarũt. Illud ſciendũ Mẽſiã a Plinio. Tacito. Valerio. Flacco. Vergilio, Martiano, et fere a latinis omnibus per oe diphthongũ ſcribi, quum ponit̃ ꝑ

Mẽſia

Mẽſia quo ſcribi dз Myſia

prouincia in Europa. Grẽci vero et eã q̃ ẽ in aſia, et quẽ in europa de qua nunc poeta intelligit per y ſcribunt, Martianus tñ capella per oe ſcribit, niſi ſit deprauatus codex, Supra Troadẽ inquit in mediterraneo Teutrania eſt, quẽ regio, Moeſcꝫ fuit, Plinius tñ Troadis inquit in mediterraneo eſt, quẽ Teutrania vocatur, q̃ antiquitus Myſi tenuere, Seruius Myſia inquit prouincia eſt, Mẽſia vero ciuitas phrygiẽ. Arcu fiſos, Fretos iaculandi arte et ſagittis. Hic, Scilicet Flaccus. Raptam A ſcythis romanis adẽptã. Troeçẽ, Troezen credẽdũ eſt vrbem fuiſſe Moeſiẽ ſitã apud Danubiũ, de ea tñ nihil legi apud ſcriptores, Nã Troezenis vrbs ꝓpe Iſthmon Achaiẽ ita cognominatẽ a Troezene pelopis filio meminit Strabo, et alij. Recepit. Recuperauit, et hoſtibus ademit. Infecitq;, Et tinxit hoſtes occidendo. Fero ſanguine, Sãguine crudeliũ ſcytharũ. Quẽre, Ab eodẽ fratre diſce, et illum ꝑcontare. Loci faciẽ, Formã ſcythiẽ. Scythiciq; incõmoda cẽli, Hic exprimit quã loci faciẽ quẽri expoſtulet, de his aũt, q̃ hic poeta enumerat, qꝛ alibi abũde dictũ eſt, idõ ea relinquimus, Solũ ea videntur apponẽda, q̃ ſcribit Põponius Mela de ora põtica, cuius verba hẽc ſũt. His Thracia ꝓxima eſt, eaq; a põnci lateris fronte vſq; in Illyricos penitus immiſſa, q̃ latera agit Iſtro pelagoq; ꝯtingit, regio nec cẽlo lẽta nec ſolo, et niſi qua mari ꝓpior ẽ infecũda frigida, eorũq; q̃ ſerunt maligne admodũ patiens, raro vſq; pomiferã arborẽ, vitẽ frequentius tolerat, ſed nec eius quidẽ fructus maturat ac mitigat, niſi vbi frigora obiectu frondiũ cultores arguere, Viros benignius alit nõ ad ſpeciẽ tñ. Nã et illis aſper atq; Idecens corporum habitus ẽ, cẽteꝝ ad ferociã et numeꝝ vt multi ĩmitesq; ſunt maxime ferax. Et roga. Et interroga ipſum tuũ fratrẽ. Quam vicino terrear hoſte, Quãtũ a vicinis ſcythis perterrefiã. Sint ne litẽ, An ſint oblitẽ et ĩfectẽ a verbo lino, qđ eſt leniter ſuper induco, et ſubaudit̃ verbũ quẽre. Tenues ſagittẽ, Leues, vel veloces ſcythaꝝ ſagittẽ. Felle ſerpẽtis, Veneno vt diximus ſupra. Fiat an humanum victima dira caput. Quẽrit ẽt an hoſes ſacrificent a ſcythis, quoꝝ ꝯſuetudo erat hoſpites imolare, vt dictũ eſt, et docet ẽt Diodo. Siculus lib. ſexto. Et qm̃ de ſcythaꝝ crudelitate fecimus mẽtionẽ, obiter Plinij lo

Troezen

Ora pontica

ſedditem iura, Populo ius dicentem. Se adeſſe, Mentem meam prope eſſe et audire. Et finget, Et exiſtimabit. Secretis tuis, Tuis arcanis. Nūc longi, Legit in quibuſdam exemplaribus Nunc longe, vt ſit ordo. Nunc mens mea longe cernet procul a Romana ciuitate, et e Scythia videbit et re liqua. Vergi. Nec longe s. hoſtes. Querendi nobis, Sunt qui legāt longi luſtri, vt luſtrum appellauerit longum ex affectu locantium, Superior lectio magis placet et q̄drat. Redi tus luſtri, Prouentus quinquennales, nam vectigalia locabantur per quinquenniū. Supponere haſte, Locare ī publica auctiōe, vt ſupra docuimus. Exacta fide, Perfecta fide.

Nunc, Aliquando, ē ſubaudit mens mea cernet. Facere verba, Habere orōnem in genere deliberatiuo, q̄d tractat in ſenatu. Facundum, Te eloquentem. Publica vtilitas Vtilitas reipub. Querentem, Te deſpicientem. Pro ceſaribus, Pro īperatoribus. Tiberium enim, et eius liberos deſignat. Superis decernere grates, Decernere ſupplicationes, in q̄bus grē dijs agebantur ob victoriam aliquam. Alba colla, Colla candidarum victimarum, que in ipſis ſupplicationibus dijs a conſulibus offerebant. Potiora, Maiora, et ad Ceſarē ac rempu. ſpectantes. Placet mihi, Mitior mihi ſiat. Ira prin. Ira Auguſti defuncti, et in numerum deorum aſciti, vt inferius patebit, quem optat tanq̄ deum oret poſt alias p̄ces pro Ceſaribus emiſſas, vel reuera per iram principis, Tiberij iram deſignat. quem vna cū Auguſto poete iratum fuiſſe credendum eſt. Surgat, Accendat in ſignum boni ominis. Ad hanc vocem, Ad has pro me p̄ces.

Ab ara plena, Ab ara plena victime ē ſacrificij.

Plus ignis, Ignis are erga me pietatem p̄ſeferēs.

Bonum omen, Bonum augurium. Lucidus apex, Ipſe ignis clarus et purus in apice et cacumine, id. n. maxime obſeruabāt, Hoc ignis Auguriū et vxori Cicerōis legimus ɔtigiſſe, nā quum poſt pactū ſacrificiū libare vellet, ī cinere viſa ē flāma, q̄ eodē anno ɔſulem futurum oſtēdit eius maritū. ſicut Cice. in ſuo teſtatus eſt poemate, cuius rei ſt Maro nō ignarus ita cecinit. Aſpice corripuit tremulis altaria flāmis. Sponte ſua dū ferre moror, cinis ipſe bonū ſit. Interea, Interim cū que ſupradixi ſiēt, vel dum non licet mihi Rome huic tue pompe interesse. Qua parte licet, Quo modo poſſum hoc eſt mente, q̄ corpore non licet adeſſe tue pompe.

Ne cūcta queramur, Ne ſingula pompe huius ſpectacula cum q̄rela cōmemorem. Hic, In Scythia.

Agam feſtum tempus, Celebrabo tempus illud quo ea fient, que dixi tanq̄ feſtum. Altera cā letitie eſt, Altera cauſa gratulandi mecum eſt.

Nec cedens priori, Nec inferior ea ſupradicta, hoc eſt letitia cōcepta ex cōſulatu tuo.

Erit ſucceſſor tanti honoris, Succedet tibi in conſulatu, ſiquidem illum Auguſtus viuēs tibi ſucceſſorem deſtinauit. Summo decembri, Summa et extrema parte decēbris.

Imperium, conſulatum. Iani die, Calendis Ianuarij. Ille, Scilicet frater tuus. Que que eſt in vobis pietas, Et pro ea pietate et amore, qui eſt ī vobis mutuus. Alterna ſertis gaudia, Alternatim, et viciſſim gaudebitis. Tu fratris faſcibus, Tu Grecine gaudebis inſignibus Conſulatus fratris tui. Ille tuis, Frater vero nunc gaudebit tuis inſignibus. Sic, Ita gaudēdo. Tu bis fueris conſul, Bis gaudendo videberis bis conſulatum adeptus. Bis ɔſul et iſte. Et iſte frater videbitur bis conſul fuiſſe. Inq; domo, Et domi veſtre. Binus honor, Duo conſulatus. Qui quā quā eſt ingens, Qui conſulatus q̄uis eſt magnus.

Nullum altius imperium. Nullam maiorem poteſtatem, Siquidem pulſis regibus Conſulare imperium factum eſt cum omni regia poteſtate et inſignibus, apud eos totius imperij ſumma erat. Hi ſenatum populumq; per accenſos et p̄cones cogebant, hi exercitus ducebant, ab eorum magiſtratu numerus annorum ſignabat, principes ɔſulibus deſeribebantur. Vectigalia publica locabāter, penes quos ſummum ius uti eſſet, lege rogatum eſt, De conſulibus ita ſcribit Cicero lib. ij. de legibus. Reliqui magiſtratus annui ſunto, eaque poteſtas ſemper eſto Iuris diſceptator, qui priuata iudicet, iudicariue iubeat, pretor eſto, Is iuris ciuilis cuſtos eſto, huic poteſtan parento, quotcunq; ſenatus creuerit, populuſue iuſſerit, tot ſunto, regio imperio duo ſunto, hique preeundo, iudicando, conſulendo, pretores iudices conſules, appellanto, militie ſummum ius habento nemini parento, ſalus populi ſuprema lex eſto, Eundem magiſtratum ni interfuerint. x. anni, ne quis capito, ciuitatem annali lege ſeruanto,

Conſulum poteſtas

Et ſe ſecretis finget adeſſe tuis.
Nunc longe reditus haſte ſupponere luſtri,
Cernet, & exacta cuncta locare fide.
Nunc facere in medio facundū verba ſenatu,
Publica querentem quid petat vtilitas.
Nunc pro ceſaribus ſuperis decernere grates
Albave opimorum colla ferire boum.
Atq; vtinam cum iam fueris potiora p̄catus,
Vt mihi placetur principis ira roges.
Surgat ad hāc vocē plena pius ignis ab ara,
Detq; bonum voto lucidus omen apex.
Interea qua parte licet, ne cūcta queramur,
Hic quoq; te feſtum conſule tempus agā.
Altera letitie eſt nec cedens cauſa priori,
Succeſſor tanti frater honoris erit.
Nam tibi finitum ſummo grecine decembri,
Imperium Iani ſuſcipit ille die.
Queq; eſt in vobis pietas alterna feretis
Gaudia, tu fratris faſcibus ille tuis.
Sic tu bis fueris conſul, bis conſul & iſte,
Inq; domo binus conſpicietur honor.

uanto, et reliqua, quibus verbis apparet Cõſules ſũmũ ĩperiũ rome habuiſſe, et hoc ẽ Ouid. deſignat. Martia roma, Roma, quę Martẽ gentis auctorẽ habuit patrẽ Romuli et Remi. Sũmo ↄſule, Supre ma ↄſulis poteſtate. Multiplicat, Auget et augu ſtiorem facit. Hunc, Conſulatum ſcilicet. Gra

prouincia in Europa. Gręci vero et eã q̃ ẽ in aſia, et quę in europa de qua nunc poeta intelligit per y ſcribunt, Martianus tñ capella per oe ſcribit, niſi ſit deprauatus codex, Supra Troadẽ inquit in me diterraneo Teutrania eſt, quę regio, Moeſcp̃ fuit, Plinius tñ Troadis inquit in mediterraneo eſt, quę

uitas auctoris, Splen dor Augusti. Maie ſtatem dantis, Vene rationem illam et dignitatem Augusti qui tibi dedit hunc magiſtratum. Res data, Conſulatus ti bi ab Auguſto datus. Iudicijs talibus Augusti, Huiusmo di Auguſti de te opi nionibus, qui ante quam moreretur, be ne de te iudicando ſenſit. Flaccoq̃, Et fratri tuo flac co, quem Auguſtus dignum cenſuit eo magiſtratu. Frui Fructum capere. In omne tempus, Toto vitę tempore. A re rum cura, Ab admini ſtratione rerũ publica rũ. Propiore, Magis ꝑpria vobis. q̃ priua ta. Legiẽ ẽt ꝑpiore hoc ẽ magis vicina rebus

Q ui quãq̃ eſt ingẽs, et nullũ martia ſummo
Altius imperium conſule roma videt.
Multiplicat tñ hũc grauitas auctoris honorẽ,
Et maieſtatem res data dantis habet.
Iudicijs igitur liceat flaccoq̃ tibiq̃,
Talibus auguſti tempus in omne frui.
Cum tamen a rerum cura propiore vacabit,
Vota precor votis addite veſtra meis.
Et ſi qua dabit aura ſinum iactate rudentes,
Exeat a ſtygijs vt mea nauis aquis.
Pręfuit his grecine locis modo flaccus, & illo
Ripa ferox hiſtri ſub duce tuta fuit.
Hic tenuit myſas gentes in pace fideli,
Hic arcu fiſos terruit enſe getas.
Hic raptam troeçẽ celeri virtute recepit,
Infecitq̃ fero ſanguine danubium.
Quęre loci faciem ſcythiciq̃ incõmoda cęli,
Et quam vicino terrear hoſte roga.
Sint ne litę tenues ſerpentis felle ſagittę,
Fiat an humanum victima dira caput.

Teutrania vocatur, q̃ antiquitus Myſi te nuere, Seruius Myſia inquit prouincia eſt, Męſia vero ciuitas phrygię. Arcu fiſos, Fretos iaculandi arte et ſagittis. Hic, Scili cet Flaccus. Raptam A ſcythis romanis adẽptã. Troeçẽ, Troe zen credẽdũ eſt vrbem fuiſſe Moeſię ſitã apd Danubiũ, de ea tñ ni hil legi apud ſcripto res, Nã Troezenis vrbe ꝑpe Iſthmon Achaię ita cognominatę a Troezene pelopis filio meminit Strabo, et alij. Recepit, Recupe rauit, et hoſtibus ade mit. Infecitq̃, Et tin xit hoſtes occidendo. Fero ſanguine, Sã guine crudeliũ ſcytha rũ. Quęre, Ab eodẽ fratre diſce, et illum ꝑ contare. Loci faciẽ,

Troezen

Ora pontica

publicis, q̃ priuatis. Vacabit. Tp̃s erit vobis. Vo ta veſtra, Veſtra de me deſideria. Votis meis, Me is deſiderijs, q̃ ſunt vt in patriã reducat. Si qua, Si aliqua parte. Aura, Ventus. Dabit ſinũ, Inflabit vela, et eius cõcauitatẽ plenã dabit, hoc eſt, ſi vide ris Imperatorẽ Tiberiũ te placide audire loquẽtẽ ꝑ me. Eſt aũt Sinus veli ↄcauitas. Iactate rudẽtes, Eo flectite pedẽ et vela. Solent. n. nautę quãdoq̃ in de xtrã, q̃nq̃ in ſiniſtrã vela flectere in eã partẽ, vnde vẽti flant, per rudẽtes aũt intelligit ſermonẽ, quem ꝑ ſimilitudinẽ nũc in hãc ptẽ nũc in aliã flectendũ eſſe dicit, quẽadmodũ viderint Imperatorẽ velle. A ſtygijs aquis, Ab Iſtris, hoc ẽ ex ſcythia vbi exu lo. Mea nauis, Mea vita. Pręfuit, Pręſens fuit. His locis, Ore ponticę. Flaccus. Frater tuus. Ri pa ferox iſtri, Accolę Iſtri fluminis feroces. Hic te nuit, Hic flaccus frater ↄtinuit. Męſas gẽtes, Popu los Męſię. Męſia aũt ꝓuincia pãnonię ↄtermina ad põtũ vſq̃ decurrit, incipitq̃ a ↄfluente ſupradi cto vt ſcribit Plinius. Ptolomęus in Europa dupli cẽ Męſiã ponit ſuperiorẽ ſcilicet et inferiorẽ, Strabo ſcribit Myſos vtrũq̃ latus iſtri incoluiſſe, et ab his eductos Myſos illos, q inter lydos et phrygas et Tro as habitarũt. Illud ſciendũ Męſiã a Plinio. Tacito. Valerio. Flacco. Vergilio, Martiano, et fere a latinis omnibus per oe diphthongũ ſcribi, quum ponit ꝑ

Męſia

Męſia q̃o ſcri bi ds Myſia

Formã ſcythię. Scythiciq̃ incõmoda cęli. Hic ex primit quã loci faciẽ quęri expoſtulet, de his aũt, q̃ hic poeta enumerat, q̃ alibi abũde dictũ eſt, idõ ea relinquimus, Solũ ea videntur apponẽda, q̃ ſcribit Põponius Mela de ora põtica, cuius verba hęc sũt. His Thracia ꝓxima eſt, eaq̃ a põnci lateris fronte vſq̃ in Illyricos penitus imiſſa, q̃ latera agit Iſtro pelagoq̃ ↄtingit, regio nec cęlo lęta nec ſolo, et niſi qua mari ꝓpior ẽ infacũda frigida, eorũq̃ q̃ fe runt maligne admodũ patiens, raro vſq̃ pomife rã arborẽ, vitẽ frequentius tolerat, ſed nec eius qui dẽ fructus maturat ac mitigat, niſi vbi frigora obie ctu frondiũ cultores arguere, Viros benignius alit nõ ad ſpeciẽ tñ. Nã et illis aſper atq̃ indecens corpo rum habitus ẽ, cęterũ ad ferociã et numerũ vt mul ti imitesq̃ ſunt maxime ferax. Et roga. Et interro ga ipſum tuũ fratrẽ. Quam vicino terrear hoſte, Quãtũ a vicinis ſcythis perterrefiã. Sint ne litę, An ſint oblitę et infectę a verbo lino, qđ eſt leniter ſuper induco, et ſubaudiẽ verbũ quęre. Tenues ſagittę, Leues, vel veloces ſcytharũ ſagittę. Felle ſerpẽtis, Ve neno vt diximus ſupra. Fiat an humanum victi ma dira caput. Quęre ẽt an homines ſacrificarẽ a ſcy this, quorũ ↄſuetudo erat hoſpites imolare, vt dictũ eſt, et docet ẽt Diodo. Siculus lib. ſexto. Et q̃m de ſcy tharũ crudelitate fecimus mẽtionẽ, obiter Plinij lo

Mentiar, an coeat duratus frigore pontus,
Et teneat glacies iugera multa freti.
Hęc vbi narrarit, quę ſit mea fama require,
Quoq; modo peragā tempora dura roga.
Nec ſumus hic odio, nec ſcilicet eē meremur,
Nec cum fortuna mens quoq; verſa mea ē
Illa quies animi eſt, quam tu laudare ſolebas
Ille vetus ſolito perſtat in ore pudor.
Sic ego ſum lōge, ſic hic, vbi barbarus hoſtis,
Vt fera plus valeant legibus arma facit.
Rē queat vt nullā tot iam gręcine per annos
Foemina de nobis, virue, puerue queri.
Hęc facit, vt miſero faueant adſintq; tomitę;
Hęc quoniam tellus teſtificanda mihi eſt.

Locus plinij ex ſeptimo reſtitutus et enodatus

tum ex ſeptimo ab alijs vulgo deprauatū, nec adhuc intellectū, in priſtinū cādorē reſtituimus, enodemusq;. ſcri. Plinius ſcythas Antropophagos, qui ſunt ad ſeptētrionē oſſibus humanoꝝ capitū bibere, cutibusq; cū capillo ꝓ mātilibus ant̄ pectora vti, vbi q̄ iā nō mātilibus ſed Māntlibus, aut mātelis legēdū putāt, q̄ ū a planto ita penulę genus appelletur, qua ſe homines vel lorica muniebāt, quaſi ſcythę illi ex corio capitū humanoꝝ. Plautinā penulā ꝯſecrint, ridicula alioqui docti hoīs hęc fuit interpretatio ne dicā indocta, Alij legūt ꝑ monilibus q̄ ſnīa et ſi doctiſſimi hoīs fuit, falſa q̄ eſt

Monile;
Baltheus

ſigāē Monile (auctore Pōpeio) eſt mulieꝝ ornatus et equoꝝ ꝑpendēs a collo, ſūt q pretea pro baltrolis ſcribēdū putēt, vt ſit diminutiuū a balteo, quo cingimur, et a quo arma dependēt, hęc. n. duo ſignīt Balteus, vt Seruius docet, volūtq; ſcythas ꝯſectis baltrolis ex cutibus humanis cingere eoꝝ pectora eo mō, quo ēt pātesilea Vergiliana. Sed hi faceſſant cū rudibus et falſis īterpretationibus iſtis, Ego ꝑ mātilibus legēdū eſſe locū Plinij adductū affirmo, idq; auctore Herodoto, q in libro. iiij. vnde hęc Plinius accepit, de ſcithis loquēs ita ſcribit. Caput hoc mō ꝑcidit, in orbē illud amputat circa aures vertiorq; ſūpto excutit, deide pedē detrahit, et vbi ſicut bouis coriū manibus mollinit, tāq̄ mātile poſſidet, eaq; et habenis eq ſui appēſa gloriat, Qualia coria vt qsq; plurima hēat, ita vir iudicat ꝑſtātiſſimus, quibus verbis pꝫ ſcythas pelle capitis humani vti ꝑ mātilibus, ſeu Mātilis qbus manus tergunt, vt Varro voluit, ſeu ꝑ Māticularibus, ſunt enim Māticularia, auctore Pōpeio ea q̄ frequēter in vſu hñr, et q̄ſi manu tractant, frequēs. n. ad manus tergēdas vſus fuit mātillioꝝ. Vñ hęc trahit ſimilitudo, et in gręco Herodoti codicę addu cto χειρομακτρον legit, qđ vocabulū apđ nos mātile ſigñat, Quē locū ex Herodoti codice, et Plin. et hāc nrāꝫ ſnīaꝫ vidit et pedibus (vt dr) in ſnīam noſtrā iuit Doctiſſimus ac lepidiſſimus Lucas Bōſius mihi irreſolubili nodo ꝯiūctiſſimus, gręci et latini eloqi peritiſſimus, cuius īgeniū et moꝝ elegātiā nemo nō admirat, cuiusq; ex prōpta opera tu Cardinalis glorioſiſſime vt hoīs ſolertiſſimi, tibiq; ꝑpetuo addicti, ac vnius ex familia tua minime ꝑ ſtarij, in multis rebus vteris, ſed vt a diuerticulo redeamus, ſuper eo loco plura ēt diximus in enarrationibus nr̄is i Ph. vbi plurima ſcitu digniſſima correximus, et enarrauimus, q̄ vtinā aliqn̄ liceat ꝑ negocia curialia emēdare, ac edere. Mētiar, Quęrēt ſi ſum mēdax. An coeat duratus frigore pontus. An verum ſit ꝙ mare ponticum ꝯgeletur, cuius rei cauſam alibi docuimus. Et teneat glacies, Et mare ponticum adeo late congeletur, vt procedat per multa iugera. Eſſe enim iugeri menſuraꝫ ducentos et quadraginta longitudinis pedes ſcribit Fabius, dimidio ꝫ in latitudine patere, Docet pręterea Columella in libro ſexto, Actum q̄dratum vndiq; ꝯfiniri pedibus. cxx. hocq; duplicatum iugerum, facere, et ab eo ꝙ erat iūctum iugeri nomen vſurpaſſe. Hęc vbi narrarit. Quum hęc ſupradicta Flaccus tibi expoſuerit. Quę ſit mea phama, Quod ſit meum nomen in ſcythia. Tempora dura. Tempora hęc quibus exulo mihi triſtia et ideo aſpera. Roga, Interroga ipſum tuum fratrem. Hic, In pontica regione. Nec ſcilicet eſſe meremur, Nec certe meremur eſſe odio cuiq̄, q̄ neminem offendimus. Cū fortuna, Cum hac mea calamitate. Mens. Animus, Senſus eſt. Quāuis fortuna mea mutata ſit in peius, non tamen mores ſolitos in peius mutaui. Illa quies animi, Illa mea animi modeſtia. Ille vetus pudor, Illa priſtina verecundia. In ore, In facie mea. Sic ego ſum longe, Sic ego ab Italia et romana ciuitate procul remotus vtor priſtinis, quibus ſolebam moribus. Sic ſum, Talis ſum. Sic hic, Sic non modo longe ab Italia ſeruo priſtinos mores, ſed etiam inter ipſos barbaros et ſubauditur verbum ſum. Vbi barbarus hoſtis, Vbi Tomitę barbari, ē hoſtes nominis latini, Eſt autem magna poetę laus, ꝙ non ſolum longe a patria remotus, ſed etiam inter immaniſſimos hoſtes relegatus mores eos ſeruet, quos prius habuit, nec vlla immanium barbarorum conſuetudine mores immutauerit aut naturam. viuatq; cū eis ita, vt beniuolentiā inueniat. Facit vt fera arma plus valeant legibus, Efficit, vt plus poſſint arma et vires, q̄ ius, ibi. n. nullę leges ſeruant, ſed ui oīa gubernant, ex quo oſtendit eoꝝ feritatem. Rē queat vt nullā. Ordo eſt. Vt o Gręcine foemina virue, puerue, queat queri nullā rem de nobis iam per tot annos. Hęc, Scilicet mea quies animi. Hęc quoniam tellus teſtificanda mihi eſt. Quoniaꝫ inquit tellus hęc ſcythię. Tomitana eſt nolanda tā q̄ teſtis meę modeſtię, dependet autem hoc a ſuperiori ſenſu, et cum dolore exprimit legit ēt in alijs exemplaribus teſtificata, vt ſit teſtificata hęc mihi hoc eſt teſtimonio ſuo comprobauit mihi ſe fauere, et adeſſe, id quod paulopoſt ſubiungit, quum inquit. Nec mihi crediderīs extant decreta. Illi qui me velle vident diſcedere malum. Illi Tomitę,

Mātilia
Mātila
Manticu laria
Lucas Bōſius
Iugeri mēſura

qui vident deſiderium meum diſcedendi ab eis in patriam, vellent vt diſcederem, Sed tñ cauſa beniuolentię ipſoꝝ erga me vellent vt nunq̃ ab eis diſcederem. Me velle, Me cupere ſubaudi diſcedere. Malunt diſcedere, Magis volunt vt redeam in patriam q̃ apud eos p̃maneam. Reſpectu ſui, Habita rõne ipſoꝝ Tomitaꝝ, et ꝑeoꝝ cauſa.

tus adhibeo ſacrificio, quod illic offero. Ab orbe eoo, Ab oriẽtali plaga. Surgit. Orit. Tota licet quęras, Ordo eſt, Tota terra pontica, hoc eſt ponticę terrę icolę omnes teſtis, mei officij dicet me nõ fingere hęc que ſcilicet ꝺ me dixi, licet quęras ſenſus aũt apꝰtus eſt. Officij mei, Meę pietatis erga Auguſtum.

Illi qui me velle vident diſcedere malunt,
  Reſpectu cupiunt hic tamen eſſe ſui.
Nec mihi credideris extant decreta, qbus nos
  Laudat & immunes publica cera facit.
Conueniens miſeris, & quaq̃ gloria non eſt,
  Proxima dant nobis oppida munus idem.
Nec pietas ignota mea ẽ, videt hoſpita terra,
  In noſtra ſacrum ceſaris eſſe domo.
Stant pariter natusq; pius, coniunxq; ſacerdos
  Numina iam facto non leuiora deo.
Neu deſit pars vlla domus, ſtat vterq; nepotũ
  Hic auię lateri proximus ille patris.
His ego do totiens cum ture precantia verba,
  Eoo quoties ſurgit ab orbe dies.
Tota licet quęras hoc me non fingere dicet
  Officij teſtis pontica terra mei.
Pontica me tellus quantis hac poſſumus ora
  Natalem ludis ſcit celebrare dei.
Nec minus hoſpitibus pietas eſt cognita talis
  Miſit in has ſi quos longa propontis aquas.
Is quoq; quo fuerat lenior ſub preſide pontus,
  Audierat frater forſitan iſta tuus.
Fortuna eſt impar animo, taliq; libenter,
  Exiguas carpo munere pauper opes.
Nec vris damus hęc oculis p̃cul vrbe remoti
  Contenti tacita ſed pietate ſumus.
Attamen hęc tangent aliquãdo ceſaris aures

Hic in vrbe Tomitana. Extãt decreta, apparẽt leges et ſanctiones Tomitaꝝ de me. Laudat imm. nos, Laudat mores et virtutes meas. Facit, Facit exẽptos ab oĩ onere ciuitatis, et tributorũ. Publica cera, Decreta publica ſcripta in tabulis ceratis, vel ſigillata ſigillo reipu. Tomitanę. Cõueniẽs miſeris et quãq. Et q̃uis nõ deceat miſerũ vt ego ſum gloriari, Proxima oppida Finitimę vrbes. Dant nobis idẽ munus, Preſtant et offerũt mihi eandẽ imunitatem, et me liberãt ab oĩ Tributoꝝ onere. Pietas mea, Meus erga Ceſares amor. Hoſpita terra, Terra Tomitana, q̃ me hoſpitẽ hẽt. Sacꝝ ceſaris, Sacellum Auguſti. Stant pariter, Stãt vna cũ Auguſto ĩ eodẽ ſacello. Natusq; pius, Et Tiberius. Coniunxq; ſacerdos, Et Liuia caſta, quę deũ ſuum Auguſtum colit tanq̃ ſacerdotes ſua numina. Numina nõ leuiora. Nõ minores dij ſilius s. Auguſti et liuiá. Deo iã facto, Auguſto iã inter cęlites numerato poſt mortẽ. Pars vlla domus, Aliqua pars familię Auguſti. Vterq; nepotum, Vterq; Auguſti nepos vel Caius. s. et Lucius ex Agrippa et Iulia nepotes, vel qḋ magis placet filius Druſi priuigni et Tiberij Germanicus. s. et Druſus. Auię. Liuię, q̃ erat mr̃ Druſi, et auia filij ipſius Druſi iunioris, potes ẽt qḋ paꝝ placet hoc referre ad alterum nepotum liuię ex Iulia priuigna Caium. s. Proximus, Valde vicinus lateri. Patris, Auguſti, qui erat eoꝝ auus, et p̃ adoptionem pater, Caium. n. et Lucium adoptauit domi p̃ aſſem et libram emptos a patre Agrippa, vt ſcribit Tranqllus, vel patrem Tiberij et Druſum eius filium nãlem intellige. His, Auguſto Liuię nato ac nepotibus. Cum ture precantia verba, Pre

Quãtis ludis, Quam magnis põpis, Solebant autẽ alea et varijs ludis antiqui dies natales celebrare, et varijs luſibus ac iocis genio indulgere. Hac ora, Hac põtica regione. Natalem dei, Diem quo natus eſt Auguſtus, Is enim fuit. M. Tullio Cicerone, et Antonio cõſulibus nono calẽdas octobris paulo ante ſolis ortum. Talis pietas, Huiuſmodi amor meus erga Auguſtum colendo eius diem natalẽ. Hoſpitibus, peregrinis, qui hanc oram nauigãt. Miſit in has aquas, Aditum dedit veniendi ad Tomitanam vrbem. Lõga propontis, Diximus ſepe noſtrum mare vbi primum ſe coarctat Helleſpontum appellari, Propõtida vbi expandit, Vbi iterum preſſit Thracius bosforus, vbi iteꝝ effundit pontus Euxinus, qua paludi cõmittit cimerius bosforus, palus ipſa Meotis, Longã autem appellat, qm̃ mare illud in longitudinem porrigitur. Is tuus frater, Iſte Flaccus frater tuus. Sub quo p̃ſide, Sub q̃ flacco fratre p̃tore. Pontus fuerat lenior, Ponticę regionis populus fuerat mollior et tractabilior, et qui q̃ſi feritatem illam mutauerat. Iſta, Hęc quę dixi de pietate mea erga Auguſtũ, et de celebratione diei natalis eius. Fortuna eſt impar animo. Nõ poſſum tñ aſſequi propter impotentiam, q̃d cupio oñdendo pietatem erga Auguſtum: nã quum ſim pauꝑ, non poſſum tm̃ expẽdere, quantũ vellẽ. Tali munere, Tali pietatis officio. Carpo. Conſumo, et expẽdo. Nec veſtris damus hęc oculis, Nec hęc celebramus ĩ ꝯſpectu veſtro vt videamur a vobis, et eo pacto grãm veſtram ineamus. Tacita pietate, Hoc meo amoȓ erga Auguſtũ ignoto illi, et eius amicis. Hęc, Iſta ſupius dicta. Tangent aliq̃n aures ceſaris, Aliq̃n p̃uenient ad Au,

Helleſpõtus
Propõtis longa
Bosforus thracius
Pontus Euxinus
cimerius Bosforus
Meotis

guſti intelligentiā et noticiā vſq; in cęlum. Nil illū latet, Nil ab eo Auguſto ignoratur tanq̄ deo, Dij.n.quę in terris fiunt omnia nouere. Tu certe ſcis hoc, Certe inquit o Auguſte intelligis pietatē erga te meā, Vertit aūt ſermonē ad Auguſtū, quē teſtē citat huiuſmōi erga ſe pietatis. Superis aſcite. In ter deos numerate,

Nil illum toto quod fit in orbe latet.
Tu certe ſcis hoc ſuperis aſcite, videſq;
Cęſar, et eſt oculis ſubdita terra tuis.
Tu noſtras audis inter conuexa locatus
Sydera ſollicito quas damus ore preces.
Peruenient illuc et carmina forſitan illa,
Quę de te miſi cęlite facta nouo.
Auguror his igitū flecti tua numina, nec tu
Immerito nomen mite parentis habes.

quaſi innuat Auguſtum tanq̄ deū nihil latere. Et eſt oculis ſubdita terra tuis. Et tu e cęlo deſpicis quę fiunt in terra. Inter conuexa ſidera locat, inter cauos globos cęleſtes, et ſidera poſitus, Cōuexa aūt ſidera hoc eſt pendentia expone, vt et cęli conuexa per auras hoc eſt ſuſpenſa. Planetę enim non ſunt fixi, ſed in aere ſuſpenduntur, et per ſidera cęlū intellige, quē poeta Auguſtum tenere aſſerit, et illum oīa tā q̄ deū ſcire, quę fiunt ab hominibus, quibus verbis ſuo numine illum dicit poſſe ſcire an q̄ dicit vera ſint. Quas damus. Quas tibi effundimus. Peruenient. Quaſi dicat po teris intelligere te ame ſacris coli in Scythia, Omnia.n. tanq̄ deus noſti, poteris et ſcire hoc verū eſſe, q2 forſitan et videbis carmina de te compoſita teſtātia meam in te obſeruantiam, in his enim carmī. ubi Auguſtū tanq̄ deū nuper diuinitate Donatū ſcripſerat, quod et ſuperius (vt diximus) ſignificauit. Illuc. Ad cęli conuexa, vt intelligas carmē poetā ſcripſiſſe de Auguſto, de quo ſuperius et poeta dixit. De te, De tua diuinitate et laude. Miſi, Romā mittēda curaui. Facta. Cōpoſita. Cęlite nouo, Nouo deo, per nouū aūt deum aperte poeta docet hoc ad Auguſtū referri, non ad Iuliū Cęſarē, vt quidā falſo opinati ſunt: ille.n. annis ſexaginta ante in deos relatus fuit. His, Iſtis ſupradictis rebus, et hac mea pietate erga te o Auguſte. Flecti, Placari mihi. Mite nomē, Placidū nomen, et nomen clementis Imperatoris. Parentis, Patris patrię qd̄ ei nomē vltro ſenatus dedit, vt alibi etiam diximus.

In Decimam epiſtolam enarratio.

Hic mihi in euxino, Ad pedonē Albinouanū amicum et poetam ſcribens, Ouidius, ipſe exprimit, quo ipſe in pontica ora vitam egit inter getas pellitos, malaq; ſua, quę cōmemorat, malis Vlyſſis maiora eſſe colligit, poſtremo illum rogat, vt fidem ſibi ſeruet in aduerſis, imiteturq; Theſeus cuius geſta ipſe carmine cōplectebat. Hunc autē Albinouanum eum eſſe exiſtimo, ad quem ſcribit Ouidius in ea epiſtola quę ita incipit, Celſo gaudere, et bene rem gerere albinouano. Muſa rogata refer comiti ſcribęq; Neronis cōmitiq̄. erat.n. comes claudij Neronis.

Ad Albinouanum.

Hic mihi in euxino bis tertia ducitur ęſtas,
Littore pellitos iter agēda getas.
Et quos tu ſilices et quod chariſſime ferrum
Duritię confers albinouane meę.
Gutta cauat lapidem cōſumitur annulus vſu
Et teritur preſſa vomer aduncus humo.
Tempus edax igitur prę̄ter nos omnia ꝑdit,
Ceſſat duritia mors quoq; victa mea.
Exemplum eſt animi nimiū patientis vlyxes,
Iactatus dubio per duo luſtra mari.
Tempora ſolliciti ſed non tamen omnia fati.

Hic, In Scythia. In euxino littore, In Tomitana ciuitate, q̄ erat in littore maris euxini, de cuius nominis origine alias abunde diximus. Bis tertia ęſtas, Annus ſextus. Ducitur, Agitur. Inter getas pellitos, Inter getas, qui Rhenonibus hoc eſt veſtibus e pellibus vtuntur, vt et noſtro hoc euo faciunt pannonij. Et quos ſilices, Et quos lapides duriſſimo. Duricię meę, Meo robori et animi magnitudini in ferendis malis. Cōfers. Cōparas. Gutta cauat lapidē Sententia nimis vera, qua duriſſima quęq; aſſerit tpe cōſumi, qd̄ fieri videmus aqua, quę guttatim cadens ſuper lapidē, ſolet illum paulatim cauare, Annulus quoq; duriſſimus vſu conſumitur, quemadmodū et vomer. Tempus edax. Diuturnitas temporis omnia vorans. Pręter nos, Me excepto, quem non perimit, ſed in his malis viuum relinquit. Perdit. deſtruit. Ceſſat. Deſinit me occidere. Duriciā mea Meo robore, quod tm̄ eſt, vt nequit et morte ſuperari. Eſt exemplum, In exemplis ponitur. Vult aūt oſtendere poeta ſe lōge maiora pericula perpeſſus, quā Vlyſſes. Animi nimium patiētis, Animi nimium multa mala paſſi. Iactatus, Vexatus et agitatus. Dubio mari, Mari nō fido. Mare.n. dr̄ dubium, cui nō eſt fidendum, ꝓp eius tēpeſtates incertas, nec ſtatas. Vnde palinurus apud Maronē ita loquit, Me ne huic confidere mōſtro. Deceptus toties fallacis imagine ponti. Per duo luſtra, Per decēniū, Decē enim annis poſt bellum Troianum errauit Vlyſſes. Tempora omnia, Totos decem annos. Soliciti fati, Fortunę et diſpoſitionis deorum ſolicitum, et triſte illū facientis. Pertulit, Perpeſſus eſt ipſe Vlyſſes.

Placide

Nec potes infestis conferre charybdin acheis
Ter licet epotet, ter vomat illa fretum.
Qui q̃q̃ dextra regione licentius errent.
Securũ latus hoc non tamen esse ſinunt.
Hic agri infrõdes, hic ſpicula tincta venenis,
Hic freta vel pediti peruia reddit hyemis.
Et qua remus, iter pulſis modo fecerat vndis,
Siccus contempta naue viator eat.
Qui veniunt iſtinc vix vos ea credere dicunt
Quam miſer eſt qui fert aſperiora fide.
Crede tamen nec te cauſam neſcire ſinemus,
Horrida ſarmaticum cur mare duret hyẽs
Proxima ſunt nobis plauſtri p̃bẽtia formas,
Et quę precipuum ſidera frigus habent.

In Colchica regione montuoſa et iportuoſa, quum eoꝝ ora Caucaſi pars ſit, latrociniis maritimis vi uere, Dicti aũt ſunt ab Heniochis id eſt ab aurigis, nã (vt ſcr. Stra.) Lacones Heniochiã tenuere, quoꝝ duces Rhecas et Amphiſtratus fuerũt Caſtoris et Pollucis aurigę, vñ Heniochi (vt par eſt) ex his ſunt nõiati, Lucanus. Me mare ſitroces Heniochi, Per rates ergo He niochas deſignat poeta piratas Heniochorũ populoꝝ a qbus ſe fortunis exutũ innuit, aut captum fortaſſe, ſed pecunia redẽptũ ut ſtatim dicemus. Nec potes ꝯferre, Nec potes cõparare. Carybdin, Carybdis (vt ſcri. Ser.) foemina fuit voraciſſima, q̃ q͛ boues Herculis rapuit a Ioue fulminata ẽ, et in mare p̃cipitata, vbi ſeruat nãm, nam ſorbet vniuerſa, et ſm Saluſtiũ ea circa Tauromintanũ egerit littus. Cicero i philippicis. Carybdis, quę ſu fuit alal fuit vnã Scylla ãt in Italia eſt, Carybdis in Sicilia De Carybdi ẽt in odyſſea Circe apud Hom. ꝗ ita Vlyſſem alloquit, Tremenda carybdis ter nigrantẽ vndam ẽ abſorbet et eructat, quum attrahit aquam caueto, nam ne ipſe qdem Neptunus liberare te poſſet, ad Scyllam impelle nauim, ſex ex tuis tñ deuorabit, quos perdere fatum eſt, q̃ oẽs. Acheis infeſtis, Populis illis infeſtantibus totam hãc oram ponticã. Fuerit ãt achęi ẽt in ora pontica, vt docet his verbis Pomponius. Reliq̃ eius ferę incultęq; gentes vaſto mari aſſidentes tenent Menanclea, Tereſtria, Sexolitę. Coraxi, Cleptnophagi. Heniochi. Achei. Et Plinius rurſus inquit. In littore portus achęorum. Scribit Strabo lib. xi. in ora maritima magna ex parte importuoſa, quum Caucaſi pars ſit, fuiſſeque Acheos et zygos ac Heniochos q ex maritimis latrociniis viuebant habebãtq; lembos exiles arctos leues. xxv. hominum capaces, rarosq; xxx. ſuſcepiſſe, hos ãt Lembos gręci Camaras vocauerunt. Tradũt aũt phthiotas Acheos ex Iaſonis exercitu Achiam hanc habitaſſe. Ex his itaq; lembis claſſem cõparãtes, et interdũ ad naues onerarias, interdũ ad regionem, vel vrbem aliq̃ nauigantes mari dominantur, Boſphorani eos nonnunq̃ in ſtationibus accipiunt et commeatus, ac vendendę p̃dę copiã ſuppeditant, hi quum domum repetunt, et vltra nauigare non poſſunt, lembos humeris impoſitos in ſiluas referunt in qbus habitantes terrę ſc iñ arãt. Rurſum quum nauigandi tp̃s adeſt, eos in mare referunt, idem faciunt in aliena, nam loca ſiluoſa nota hñt, vbi abſcõditis lembis ipſi noctu nonnunq̃ interdũ pedibus errant capiendoq; hominum gratia quos, quum ceperint facile redemptos faciunt, nam inter redeundum rem cũm his ſignãt, qui illos amiſerunt, in locis itaq, q̃ ſunt principibus ſubdita qui iniuriã accepere, aliq̃ p̃ſidium ab his hñt, qui ſępe illos inſecuti lembis aꝗ piratas capiunt. Epotet, Abſorbeat. Vomat, Eijciat. Qui quamq̃ dextra regione. Qui Achęi quãuis magis inſiſterent dextrum littus põtici maris, vbi tamen reliquit intactum oram Tomitanam, intrantibus enim mare põticum a ſiniſtra erat Tomos a dextra vero aliud littus, quod claſſe achei infeſtabant. Licentius, Maiore licentia p̃dandi. Errent, Vagẽtur claſſibus. Latus hoc, Hanc oram noſtrã, q̃ eſt in ſiniſtra pte maris Euxini. Hic agri infrõdes, In Scythia vbi exules ſunt agri ſine vllis frõdibus et arboribus Commemorat autem alia incommoda, vt mala ſua conſeruet, et preferat malis Vlyſſis. Infrõdes, Sine frõdibus. Hic ſpicula tincta venenis, In Scythia etiam ſagittarum ſpicula inficiunt venenis vt dictum eſt ſupra. Vel pediti peruia. Quia congelat mare nimio frigore ſeptẽtriõali, cui ſubiacet. Reddit hyems, Facit hyemis aſperitas. Et qua. Et ea parte. Pulſis vndis, Impulſo mari remorum agitatiõe. Siccus viator Viator per congelatum mare incedens ſiccis pedibus et non madefactus aq̃ vt prius. Cõtempta naue. Neglecto nauis vſu.

Iſtinc, Roma. Qui fert, ille qui patitur. Aſperiora fide. Duriora q̃ vt credantur. Quantum inquit miſer eſt ille qui patit ẽt maiora his quę nõ credunt. Crede tamen, Tamen exiſtima ita eſſe vt dicitur. Cauſas nec te neſcire ſinemus. Aperiemus etiam huius rei cauſas et rõnes. Cur horrida hyems, Cur hibernum tempus aſpꝭꝗ. Duret mare, Mare ꝯgelet. Proxĩa ſunt nobis, Sũt nobis valde vicina Sidera p̃bentia formam plauſtri, Septen triões dicit. Sidus enim qḋ a figura poſituraq; ipſa ſimile plauſtri vt latini a bubus iunctis ſeptentriões appellauerunt, id eſt a ſeptem ſtellis, ex qbus q̃ſi iunctis Triões figurant. Triões ãt M. Varro ruſtico cerco vocabulo boues appellatos ſcribit, quaſi Terriones, hoc eſt arandę colendęque terrę idoneos An propterea hę ſeptem ſtellę Triones appellatę ſunt, quia ita ſunt ſitę, vt ternę ſtellę proximę quęq; inter ſeſe faciãt Trigona id eſt Triquetras figuras. Et quę habent precipuum frigus, Et quę ſidera infeſtantur maximo frigore, duplicem autem cauſam aſſignat hic Ouidius cur mare põticum ita aſperrime congeletur, prima cauſa eſt, q͛ regio illa eſt aquilonibus et ſeptentrionibus proxima, Secunda cauſa eſt, quia multa flumina cõ-

Margin notes: Carybdis; Achei; Septẽtriones; Triones; Cur mare ponticum cõgelatur

Axenos citer quadraginta (vt lib. vij. ſcribit Strabo) pontū intrant Euxinus, id. n. mare prius nulli patuit nauigationi, et proinde Axenon id eſt inhoſpitale appellarūt pp tempeſtuoſa et per hyemes inertia loca, et accolarum immanitatem maxime Scytharum hoſpites immolare ſolitorum, et humanis veſcentium carnibus. Nouiſſime aūt quum Iones in littore vrbes condidiſſent. Euxinum. i. benignū hoſpites vocare cœperūt, pontum aūt per excellentiam appellauerūt, ſicut per poetam Homerum intelligimus. Illud enim prius homines ut quendā Oceanum arbitrati ſunt. Hic orit boreas.

Euxinus pontus

Venti oēs frigidi

> Hic oritur boreas orēq; domeſticus huic eſt.
> Et ſumit vires a propiore loco.
> At notus aduerſo tepidus qui ſpirat ab axe
> Eſt procul, & rarus languidiorq; venit.
> Adde qđ hic clauſo miſcent flumina pōto,
> Vimq; fretum multo perdit ab amne ſuā,

In hac regione ſeptentrionali Boreas naſcit, et flare incipit vehementius. Vēti aūt omnes frigidi ſunt, vt docet Ariſtoteles, et potiſſimum Aquilones, q ſpirant a ſeptentrione, et iō nobis frigidiſſimi, columnus enim ppius, ipio iuxta ipſos Septentriōes. Cur aūt in ponto intentius et æſtus et frigora fiant, ita docet Ariſto. in pblemat. An qr aer regiōis illius ſua craſſitudine nec hyeme tepeſcere, nec æſtate refrigerari pōt. An pp variū ſolis curſum, recedit. n. p hyemem, accedit p æſtatem. Orēq; domeſticus huic eſt. Et eſt ppinquus huic regioni, quā egō incolo. Et ſumit vires a ppre loco, Et qr ppinquior eſt. eo vehementius ſufflat regionem iſtam. Vñ ab Ariſtotele cā aſſignat hec Cur auſtri frigidi in Africa ſint. Quia vt nobis Aquilonum, origo, ſic Africæ auſtrorum ppior eſt. Nam ſi flatus per anguſtum edi ſi lens, ppioribus certe frigidiores occurrent pp vehementiam ſui motus, quam, diffundi debetarum neceſſe eſt, quum ſe longius ptrahit, qua de cā Aquilones frigidi apud nos ſunt, columus. n. prope ſeptentriones Auſtri vero languidiores ſunt in ſeptentrione, qr longo interuallo locorum debetaſ.

Cur i pōto eſtus & frigora intētius fiant

Cur Auſtri frigidi in afri ca ſint

At notus tepidus, Sed auſter calidus. ideo qr per meridiem regionum calidā tranſit, Nam venti oēs (vt diximus) ſunt ſua natura frigidi. Ab axe aduerſo, A ſeptentrione oppoſito. Axis. n. eſt dimenſio illa quę totius oſtenditur ſphęre, quum ex vtriſque partibus eius ad extremas circumductiones re ctę, vt virgulę pducunt, huius aūt cacumina, qbus maxime ſphęra nititur, pōli appellanē, quorum alter ad aquilonem ſpectans Boreus, alter oppoſitus auſtro. Notius ē dictus, hęc hyginius, Apuleius de mūdo ita etiam ſcribit. Eos polos dicimus, a qbus vehut a Cardinibus directio quędam pfecta Axis eſt dicta, qui diſtribuit et diſterminator mundi orbes terre in medietate conſtituens. Verum hi vertices, quos immobiles diximus ita ſunt, vt ſupra caput alter appareat ex parte borrę, qui ſeptentrionalis vocatur, alter Antarcticus humo tegitur humidis et auſtrinis vaporibus mollis. Eſt pcul, Lōge diſtat a ſeptentrionali, et pōtica regione, quā habito. Et rarus Et minus violentus modicus et raro ſpirans, ac q̄i cum quodam interuallo. Languidiorq; Et debilior pp locorum diſtantiam, qua impetus ille elaſeſcit. Scribit Diod. Siculus in calce libri primi. Notum apud nos pluuias afferre, Ethiopibus ſerenitatem. Et ventus quoq; boreę in Europa eſſe vehementes in illius vo regiō. bus remiſſos. Adde qđ hic clauſo, Scribit Macrobius aquā marinā nunq̄ gelu ꝯtrahi. Herodotus vero ꝯtra omnium ferme, qui hęc ſcripſerunt opinionem ſcripſit mare boſphoricum, qđ ē cimmerium appellat, eaque partium mare omne qđ Syrtium dicit, id gelu ꝯſtringi et ꝯſiſtere, aliter ē ac putatur, in illis enim regionibus plurimum eſt fluuiorum et paludum in ipſa maria influentium, Superficies maris, cui dulces aquę innatant congelaſcit, et incolumi aqua marina videtur in mari gelu, ſed de aduenis vndis coactum, Hoc et in ponto fieri videmus, in quo fruſtra quędam ſe runtur contracta de fluuialium, vel paluſtrium vndarum multitudine, in quas hoc frigore concreta tamen ſunt natantia, quaſi ſi natura maris plurimum autem aquarum talium influere ponto, et totam ſuperficiem eius infectam eſſe dulci liquore, pter qđ dixit Saluſtius Mare ponticum dulcius, ꝗ cętera. Quod ſi in pontum vel paleas, vel ligna, ſeu quęcunq; alia natantia proiecaris foras extra pontum feruntur in propontidem, atq; ita in mare quod alluit Aſię oram, quum ꝯſtet in pontū influere maris aquam, non effluere de ponto.

Aq̄ marina nō congelaſcit

Pōto clauſo, Mari Euxino circūquaq; littoribus ſepto, nec vllum aliud meatum hñti, niſi pponti dem. Perdit vim ſuam, Non eſt amara, imo dulce et ꝯgelatur ꝯtra maris naturam, Cur autem cur flumina congelanē, mare non, cām aſſignat Gellius lib. xvi. capite octauo. Hinc lycus influit, Lycus fluuius labitur in hoc mare ponticum, et ideo congelatur. Eſt autem lycus fluuius Armenię vt libro. xi. Strabo docet his verbis, Multi inquit amnes ſunt i Armenia, ſed clariſſimi phaſis et Lycus in mare ponticum exeuntes. Scribit Strabo amnes circiter quadraginta pontum intrare, ſed celeberrimos eſſe Iſtrum, Tanaim. Boriſthenem Hypanim Phaſin. Thermodonta, et Halyn. Hinc ſagaris, In ora pontica poſt Boſphori fauces et Rhebas amnes pontum, calpas eſt Sagaris fluuius ortus in Phrygia, dictus a pleriſq; (vt Solinus docet) Sāgaris, ſiue Sāgarius, Exordiū facit maris Euxini finibus, in quo oppidū Heraclea appoſitū lyco flumini. Et Martianus ſcribit B thyniā ab ortu Thraciæ aduerſas a ſagari flumine primos habitatores hre. Et paulopoſt. Dehinc pōt ora, fauces boſphori, et amnem rheſum ſagarimq;. Quare explodenda eſt ſententia cuiuſdam noſtro ſeo alioqui doctiſſimi, qui putanis Sagarim eum dici ab Ouidio, quē ptolemęus Agarim appellat non longe a lyco, quum ab eodem auctore in ora pontica dextra lycus et Sagaris fuerint, in ſiniſtra verō Agarus et lyſcus, non lyſus a Polemeo fuiſſe deſcriptum. Dicendus

Lycus

Sagaris

Error cuiuſdā doctiſſimi

Pertulit, & placidę ſępe fuere morę.
An graue ſex annis pulchrā fouiſſe calypſon,
Aequoreęq; ferunt concubuiſſe deę.
Excipit hippotades, q dat pro munere vẽtos,
Curuet vt impulſos vtilis aura ſinus.
Non bene cantantes labor eſt audire puellas,
Nec deguſtanti lotos amara fuit.

Placidę ſępe fuere, Sępe fuere iucundę, et nõ tur bulentę, q dimerebat apud deas, et alias pſonas. vbi illi oĩa arridebant. Morę, Interualla m. ran di in aliquibus locis, qđ ſtatim exẽplis pbat, Vlyſſes enim ex cyconũ pugna ad Lotophagos venit, Vix inde euanigãs in cyclopas incidit, deinde cũ Lęſtrigonibus pugnauit Eos dein fugiẽs a Circe retinetur, cuius offi tio Iferna loca luſtrauit, inde poſtea ſoluẽs in ſiciliã ſcyllę Carybdisq; pericula ſuperat, et ad Æolũ venit, Tũ ab eo dimiſſus a calypſo excipit, a qua niſi Iouis imperio nõ dimitti, Facto naufragio demũ ſolus in phęaciam delatus enatãs ab Alcinoo rege ſuſcipitur, qui eũ multis donis in Itacam remiſit incolumẽ vt Homerus cecinit. Pulchrã calypſon. Calypſo filia fuit Thetidis et Oceani vt Heſiodus ſcripſit, Homerus vero eius patrem fuiſſe Atlantem tradit, Ea inſulam coluit contra africam, quam Homerus Ogygiã, Põponius vero Ææam appellat, Fuit tñ altera Aeęa inſula, ſiue oppidum iuxta phaſin, cuius meminit in Magia Apuleius, Vnde Circe Aeęa a poetis, & artes magicę Aeę appellant, Ouidius in libro meta. Nec tenit ęę genitrix pulcherrima Circes, & alibi. Artibus ęęis, carpathiq; ſenis. Et Vergi. Aeęęq; Iſula Circes. Quare explodenda ẽ ſuper eo verſu Seruij opinio dicentis Circem Aeęã appellatam a vocibus eoꝝ, quos I bruta animalia puertebat, Calypſo igit (vt ad enarrationẽ noſtrã reuertamur) Vlyſſẽ amiſſis charybdis ſcyllęq; ſeuitia ſocijs nonẽ iactatũ diebus ſuſcepit, ſeptem annos, vel (vt hic aſſerit Ouid.) ſex detinuit, eius n amore tenebat, Vnde in libro .iij. de arte, ita cecinit Ouidi. Nõ formoſus erat, ſed erat facũdus Vlyſſes. Et tñ ęquoreas torſit amore deas, Deniũ Iouis mãdata Mercurio nunciãte magno męrore dimiſit multa prius de dijs immortalibus queſta, qm amãti inuiderent. Æquoreęq; deę, Calypſon intellige filiã Thetidis et oceani, ideo eã ęquoreã appellat. Fuit graue, Fuit moleſtus, quaſi dicat fuit ſumma voluptas, nã Vlyſſes ſeptẽ illos annos egit in ſumma voluptate. Excipit hippotades, Suſcipit Vlyſſem Aeolus hippotę filius, quã rem & poeta nititur oſtendere non nimis laborioſam fuiſſe. Qui dat pro munere ventos, Ferunt poetę, Vlyſſem ab Aeolo ventos accepiſſe in vtre, vt domum ſuam ſine eoꝝ leſione nauigaret, et quum nonẽ dies nauigans in portum perueniſſet, tãta fuit auiditas ſocioꝝ noſcendi quid illud eſſet vt opes putantes vtrem ſoluerent, quo facto venti cõtinuo euolarunt & illum redire coegerunt dicente Ouidio lib. decimoquarto metamor. Proxima poſt nonam quum ſeſe aurora moueret. Inuidiã ſocios, prędęq; cupidine captos. Eſſe ratos aurũ dẽpſiſſe ligamina ventis. Cum quibus iſſe retro per quas modo venerat vndas, Aeoliq; ratem portus repetiſſe tyranni, ſed cur a poetis Aeolus rex vẽtorum fuiſſe dicatur, Strabo lucidentiſſime deſcribit. Vtilis aura. s cõmarios Vlyſſis ventos intellige. Curuet impulſos ſinus, Vela tumi faciat impellendo ſuo flatu. Vtilis aura, Ventus ſibi ppicius & ſecundus nauigationi ſuę, quem Aeolus dimiſerat, reliquis cuiſui illi contrarijs in vtre concluſis, et datis dono ipſi Vlyſſi. Non eſt labor, Non eſt laborioſum. Bene cantantes puellas, Sirenes bene canentes quas tres fuiſſe legimus. Parthenopẽ. Leucoſiam, et lygiã, habitaſſeq; Siciliam circa pelorum, Alij Sirenuſas habitaſſe tradũt, quę fuere ad ſinum poſſidoniatem inſulę tres petroſę et deſertę ſunt qui dicant ſirenuſas ſcopulũ fuiſſe triuerticem inter Cumanum ſinum, et poſſidoniatem, vbi Sirenum templum videbatur, Fuere autem ſirenes filię Acheloi et Caliopes, ſiue Terpſicores, ſunt qui illas quatuor fuiſſe dicãt Aglauſin ſi licet, Thelciopen, pſino et ligiam, Hę quidẽ in cantu mortales allectos in mare deturbabãt. Vlyſſes vero Circes vſus conſilio cęra aures ſociorum obturauit. Ipſe vero alligatus malo ne cogeretur in mare deſilire, illarum cantus audiuit impune, Vnde Martialis ad Caſſianum ita inquit, Sirenes hilarem nauigantium pęnam, Blandaſq; mortes gaudiumq; crudele, Quas nemo quondam deſerebat auditas, Fallax Vlyſſes dicitur reliquiſſe. Et Ouidius libro tertio de arte amandi. Monſtra maris ſirenes erant quę voce canora. Quaſlibet admiſſas detinuere rates, Vlyſſes quoq; apud Homerum lib. vndecimo odiſſeę Ita inquit, Quum vero tantum ab inſula abeſſemus, quãtum leni remorum pulſu vox exaudiri poſſet, minime caſe ppinquo nauigantes latuimus, ſed ſtatim cantare pcuquã ſuauiter orſę ſunt, Huc ades inclyte Vlyſſe magna achiuorum gloria, hic nauem ſiſte, vt noſtram vocem audias, nemo enim vnquam hac iter fecit, quin noſtri cantus ſuauitate demulceretur, qua oblectatus, et plura doctus a nobis dimittitur, et poſtea ſequitur. Sic ſuauiſſima voce canẽtibus ego audiendi cupidus ſocijs, vt me ſoluerent ſupercilijs annuens iubebam. At perimedes et Eurylochus ab remis, quibus incumbebant propꝑantes in plurib' me vinculis implicuerunt, ita tanto percurſo ſpatio, vt non amplius earum voces audiremur, amota a ſocioꝝ auribus cęra ipſi me ſoluerũt et reliqua Palephatus autem (vt eſt auctor Euſebius i lib. primo incredibilium) eas fuiſſe meretrices ſcribit, quę nauigantes deciperent. Nec deguſtanti, Oſtendit id ẽt nõ fuiſſe Vlyſſi ita labori et eſt fine aſcribendũ. vt nõnulli arbitrati ſunt Vlyſſes autẽ tempeſtate delatus ad Lotophagos in Africã agitur, ſocios ſciſcitatum mittit, qui guſtata Loto neq; quicquam renunciare, nec redire curabãt cibi n. ſuauitate allecti ſuoꝝ viuebant obliti, quos Vlyſſes inuitos ad naues reduxit. Lotophagoꝝ terrã Me-

Margin notes: Vlyſſis errores; Calypſo; Ogygia; Aęa; Circe; Aeęa; Artes Aeęę; Seruij error; Vẽti vlyſſi dati in vtre.; Sirenes; Sirenuſſe; Vlyſſes ad lotophagos

Hos ego qui patrię faciant obliuia ſuccos,
Partē meę vitę, ſi modo dentur, emam.
Nec tu contuleris vrbes leſtrygonis vnquam
Gentibus, obliqua quas obit hiſter aqua.
Nec vincet cyclops ſęuum feritate phylacem,
Qui quota terroris pars ſolet eſſe mei.
Scylla ferox trūco cū latret ab īguine mōſtris,
Endochię nobis plus nocuere rates.

tinge inſulam Strabo appellatā reſert, Eratoſthē nes vero Lotophagitem longitudine trigintaquinque milia paſſu. Latitudine, viginti quinque eā ait Strabo Lotophagos tenuiſſe ſcribit ob eā cām, quū illic multa ſit Lotos, et aręque Vlyſſis monſtrentur, Eſt ſane Lotos arbor paulo maior piro, fructus ciceris magnitudine ad mirandę ſuauitatis.

Lotos

In italiam trāſlatas mutare naturam Plinius ſcribit, Herodotus in ęgypto herbas eſſe Lotoi tradit, qua Ægyptij veſcūtur, De lotophagis alibi etiā abūde diximus. Hos ſuccos, Huiuſce loti fructū. Qui patrię faciant obliuia, Qui mihi talem inducant, patrię meę et romanę ciuitatis obliuionem, quales induxit ſocijs Vlyſſis. Partē meę vitę. Aliqua parte meorum annorum. Si mondētur, Si modo accipiam ab aliquo huiuſmodi fructus obliuionem inducentes. Nec tu cōtuleris vrbes leſtrigonis vnquā, Poſtquā poeta cōmemorauit breuiter Vlyſſis incōmoda, nunc illa cum ſuis cōparat, vt ex huiuſmodi comparatione maiora ſua eſſe probet, ꝗ Vlyſſis. Fuere aūt Leſtrigones populi in extremo Italię Siciliā verſus efferis moribus habitantes prius vrbem formiam inter Terracinā et ſinueſſam vt in meta. docet Ouidi. ad hos igitur peruenit Vlyſſes, miſitque Machareum cum duobus ſocijs ad Antiphatem, qui vix cum altero fuga vitā ſeruauit, Sed orto bello vna cum Vlyſſis naue effugit cętera ſociorum claſſe amiſſa. Nec vnꝗ ꝯtuleris, Nec vnquam cōparaueris, quia Scythę ſunt magis ſęui, Leſtrigones vero mitiores ipſis ſcythis. Gentibus, populis ſcythiam et orā ponticam tenentibus, quos periſtrum deſignat, quem dicit illos obire. Obit, Circuit, tranſit. Obliqua aqua, Aqua danubij non recto, ſed flexuoſo curſu labenti per populos Scythię. Nec vincet cyclops: Confert adhuc Vlyſſis mala cum ſuis. Notum eſt, quēadmodū Polyphemus Neptuni filius fuit ex Thoſa filia phorci, ad quem in Siciliam venit Vlyſſes cū duodecim comitibus poſt multos caſus, hoiez igitur de loci ſitu, & huius ritu ſciſcitat, ille poſt ſuppoſitam, duos eius ſocios pariꝰ deuorauit, aliosque deinceps. Tunc Vlyſſes pacis reconciliatione ſimulata vini cadū vnū ex tribus quos ſecū vexerat, ſitienti porrexit, Ebrius igitur ſomnum cępit, cui Vlyſſes cū cęteris ſocijs oculū vnum, quē torua ſub frōte gerebat, eruit, interfectarūque pellibus induti oēs, ex eius antro tuti digreſſi ſunt. Sęuū phylacem, Immanē illū regē ſcytharum, Legi romę in vetuſtiſſimo codice plachen. Quota pars, Rara, vel nulla pars, et ad Polyphemum refertur, vt ſit ſenſus, Qui cyclops ſolet eſſe rara vel nulla pars timoris pię illo, quē infert rex ſcythię philax. Scylla feris trunco, Scyllā Arceſilaus tradit filiā fuiſſe phorci, et Hecates, Alij phorci et Cratęidis nymphę, Plinius

Leſtrigones

Polyphemus

Scyllę fabula

Cratais fluminis, Alij phorbantis, et Hecates, vel phorbantas dicitur Steſicorus lamię, Hanc Glaucus marinus deus amauit, ꝓpter qd a Circę in monſtrū marinum cōuerſa eſt, vt docet Ouidius libro decimoquarto metamor. Eius formam ita deſcribit Circe apud homerum in Odyſſea libro duodecimo monens Vlyſſē, Duo ſunt ſcopuli inquit, cacumen montis exuperat, in quod nemo mortaliū aſcēdit vnꝗ, in medio ſcopulo ſpelūca erebi inſtar, habitat illic ſcylla monſtrū immane, cui pręter deum occurret nemo, aſpectu triſtis duodecim habet pedes, colla prelonga ſex, totidem capita, dentes triplici ſerie pectinatos, capita extendens belnas ingentes piſcatur, Maro etiam noſter in libro tertio. Æneidos eam ita deſcribit. Prima hoīs facies et pulchro pectore virgo Pube tenus, poſtrema immani corpore piſtrix Delphinum caudas vtero, cōmiſſa luporum. Re vera autem ſcopulus eſt in freto Siculo vt ſcribit Plinius libro tertio Saluſtius item dixit eſſe ſaxum ingēs humanam habens effigiem parte ſuperiori, inferiori vero plures habere ſcopulos ſub radicibus cauernoſos, vbi canum latratus, et vlulatus luporum vnda refracta repreſentat. Seruius quoque putat canes et lupos ex ſcylla natos fuiſſe ideo hoc totum fingi, quia ipſa loca plena ſunt monſtris marinis, et ſaxorum aſperitas illic imitatur canum latratus, Scylla igitur in monſtrum horrendum conuerſa, memor veneficiorum Circes Vlyſſen omnibus ſocijs ſpoliauit dicente Ouidio in libro metamorphoſeos, Scylla loco manſit cumque eſt data copia primus In circes odium ſocijs ſpoliauit Vlyſſen, et Vergilius. Quid loquar aut ſcyllam niſi quam fama ſecuta eſt candida ſuccinctam latrantibus inguina monſtris Dulichias vexaſſe rates, & gurgite in alto Ah timidos nautas canibus lacerasse marinis. Cum latret, Cum in Vlyſſem ſeuiat ſolo latratu. Mōſtris feris. Canibus et monſtris marinis, legitur etiam ferox, vt ſit ſcylla ferox. Ab inguine trunco, Ab inguine ſeparato forma a reliqua parte corporis, id enim ſcelum fuit refertum capitibus caninis, Vterus enim (vt eſt apud Vergilium) Lupi formam tenuit, cui inguen iunctum fuit, Inguina enim ſummę coxę partes dicunt, ab inguine igitur trunco dixit, quoniā Scyllę inguina trunca erant forma humana, et ab ea ſeparata, cui habebat commiſſa monſtra. Ouidius libro decimoquarto metamorphoſeos elegātiſſime. Et corpus quęrens femorum crurumque pedumque Cerbereos rictus pro partibus inuenit illis. Statque canum rabies ſubiectaque terga ferarum. Inguinibus truncis, vteroque extāte coercet. Endochię nobis, Emenda et lege Heniochę nobis, Fuere autem Heniochi populi in ora maris Euxini

Scyllę forma

Inguina

heniochi

Huc lycus huc ſagaris, peneuſq; hypaniſq; cra-
Influitq; et crebro vertice tortus halys (teſq;
Partheniuſq; rapax, et voluēs ſaxa cynaphes
Labitur, et nullo tardior amne tyras.
Et tu fœmineę thermodon cognite turbę,

erat potius a Ptolemęo Sagarim nō agarū ſed pro
ſagaro zagarū vnius litterę mutatione appellari.
Peneuſq; Legēdū eſt penius nō peneus, tū q; ſyl-
laba repugnat, tū q; peneus fluuius eſt theſalię nec
penius fl. in pontū fluit. Ouid. in met. Vocāt tēpe, per quę pe
Locus Pli neus ab imo et reliqua. penij aūt fluminis in ora
nij et Oui pōtici littoris deſinē-
dij reſti tis ita meminit Plini
tutus us. A phaſide centum
millia paſſuū gens Sā
nigaꝝ, oppidum cy-
gnus. Flumen et oppi
dū penius. Sunt qui
eo in loco pro penio
pityum reponant ſri
vola ſatis ratiōe. Ego peniū (vt in oībus plynianis
codicibus legitur) ſcribendū affirmo, quā lectionem
hic et Ouidius ɔfirmat, lꝫ depranate vnius litterę
mutatione pro penio peneus hactenus lectum fue
rit. Nō deſunt et qui paniſum ꝑ penio legendum
putent in hoc Ouidij verſu, cuius fluminis memi-
nit Plinius ac Strabo, prior lectio magis placet.
Hypanis Hipaniſq; Hipanis fluuius ē Scythię ex magna
palude profluens, vt docet Herodotus, Pōponius de
eo ita ſcribit, Hypanis ex grādi palude oritur, quā
matrē eius accolę appellāt, et diu qualis natus eſt
deſluit tm̄ non lōge a mari ex paruo fonte, cui
ex Ampheo cognomen eſt, adeo amarus aquas ac
cipit, vt ipſe quoq; iā ſui diſſimilis et non dulcis
hinc deſluat, et reliqua. Alter ē Hypanis fluuius In
dię, vt eſt auctor Strabo. Crateſq; Cratē fluuium
ad orā pōticā fluere hic innuit Ouidius, ego nihil
compertum habeo, quare depranatā hanc dictio-
nem exiſtimo, et non crateſq; ſed coranxq; fortaſ-
ſe melius a pleriſq; legitur. Coranx enim fluuius eſt
in ora pontica dextra non longe a Calpa, vt Pto-
Coranx. lemęus docet, Sunt qui legant hipaniſq; nomaſq;
vt Nomas fluuius ſit in Scythiam profluēs, cuius
ita meminit Valerius Flaccus libro quarto. Nō ſe-
ptenugemini memorem quas exitus iſtri. Quas ta
Nomas. nais fluuiuſq; lices, hypaniſq; nomaſq;. Addat opes
quantoſq; ſinus męotica laxēt. Æquora, flumineo
ſic agmine fregit amari. Vim ſalis. Non deſunt q
et ita legant hipaniſq; coretus. Eſt enim Coretus la-
cus Męotis, vt docet Plinius libro quarto, vel eſt ſi
Coretus. nus męotis, vt alij volunt. Alij legunt hypaniſq;
gerhuſq; Eſt enim Gerhus fluuius, qui baſilidas, et
nomadas ſeparat, de quo ita Plinius ſcribit. Reci-
Gerhus. pit amnes hugen gerhum hypanim ex diuerſo ve-
nientes tractu. Crebro vertice, Denſis reuolutioni
bus, labitur. n. non recto curſu, ſed flexuoſo. Tor
Halys. tus, Flexus ē ſinuoſis recurſibus fluens. Halys, Ha
lys fluuius eſt decurrens a radicibus Tauri per Ca
taoniā Cappadociāq; vt ſcri. Plini. Herodotus quo
q; eſt auctor eum exire inter paphlagonas verſus
boream et in Euxinum pontum deſinere, ita enī
ſcribit in primo. Si quidem imperium medicum
ac lydum diſterminabat fluuius Halys, qui ex Ar
menio monte profluens primum cilicas, dehinc
Mantienos, qui ſunt ad dextram et phrygas, qui
ſunt ad leuam, tum boreā verſus tendēs Syros, Cap
padocas, paphlagoniſq; interfluit, Cappadocas a de-
xtra, paphlagones a ſiniſtra perſtringens, Ita flu-
men Halys cuncta fere ſuperiora aſię a mari, qđ
cypro obnoxium eſt, ad Euxinus vſq; pontum di-
rimit. Dorſum omnis regionis longitudine quin-
q; dierum itineris, et reliqua. Partheniuſ-
q; rapax, Partheniuſq;
Parthenius fluuius eſt paphlago
num carābi promon
torio ſatis proximus,
vt ſcribit Plinius, cadit
q; in pontū, vt in Ar-
gonanticis docet Or-
pheus, et Strab. ſcri. poſt
Teioniticum oppidum
eſſe parthenium amnem, qui per florida deſertur
vnde et nomen aſſecutus eſt, parthenon enim di
citur locus vbi habitant virgines, ortum habet in
paphlagonia, rapacem autē appellat propter eius
curſum, qui omnia rapit et aufert. Et voluens ſa
xa cynaphes, In alijs exemplaribus legitur nipha-
tes non cynaphes, Cynaphis enim fluminis nullā
mentionem fieri vſquam inuenio, Niphates autē Parthe-
mons eſt in armenia Maſſio monti oriētem ver non
ſus imminēs, vt docet Strabo libro vndecimo. Eſt
etiam fluuius, Lucanus. Armeniuſq; tenens volen-
tem ſaxa niphatem, Sunt qui eum medorum alij
parthorum, nonnulli armeniorum, pleriq; Scy-
Niphates thaꝝ eſſe aſſerunt. Et nullo tardior amne tyras,
Tyras Scythię amnis eſt in oram ponti ſiniſtram
defluens, qui oppido nomen impoſuit, meminit
Plinius libro quarto, et Strabo libro ſeptimo ſcri
Tyras bens ab Iſtro ad amnem Tyras nauigabilē dccc.
ſtadia eſſe. At medio in ſpacio duos eſſe īgētes la-
cus quoꝝ vnus ita aperit, Vt vice portus eo vti li-
ceat, reliquus ore caret. Tardior nullo amne, Pi
grior nullo flumine, ſed aut ſuperior, aut par cur-
ſu, labitur enim magna celeritate. Et tu fœmi- Thermo
nee thermodon cognite turbę, Thermodon (vt Dio don
nyſius ſcribit) fluuius eſt, q a monte Armenio de
labitur, atq; inde vſq; ad amazones celeri curſu ꝑ-
ripitur, de quo ita ſcribit Plinius. In ora amnis
Thermodon ortus ad caſtellum, quod vocant pha
noriam, Et Pomponius docet poſt paphlagoniam
Calybes fuiſſe proximos, hos autem habere amnes
Halin, et Thermodonta, fuere et amazonum ca-
ſtra, Et Strabo. Fluuius inquit Thermodon p The-
miſcyrę cāpeſtria delabit, itēq; alter vocatus Iris e
phanorea veniēs, Scribit Diodo. Siculus penes Ther-
modōta fluuiū primo gentem Amazonum fuiſ Amazo
ſe, quę viris ſimiles bellicis artibus viribuſq; corpo nū gens.
ris pręſtabant, eaꝝ regina exercitū mulieꝝ coacto
exercuiſſe traditur, Eas militari diſciplina ac non
nullas ex vicinis gētibus expugnaſſe, Tradit et Plu
tarchus in Pōpeij vita Amazones in mōtibus ha-
bitaſſe, q fluuio Thermodōti ſuperiacent. Scribit et
Strabo Themiſcyrā, cāpoſq; Thermodōti ꝓximos
ē imminētes mōtes amazonū ſedes fuiſſe, Vñ hic poe
ta Thermodōta dicit a turba fœminea hoc ē ab
amazonibus cognitū fuiſſe, q illę iuxta eū fluuiū
habitabāt. Deſluit aūt Thermodō ī mare pōticū. Vnde

Et quondam graijs phaſi petite viris.
Cũq; boryſteneo liqdiſſimus amne dyrapſes
Et tacite peragens lene melanthus iter.
Quiq; duas terras aſiam cadmiq; ſororem,
Separat, et curſus inter vtrãq; facit
Innumeriq; alij quos inter maximus oẽs,
Cedere danubius ſe tibi nile negat.

Vale. Flaccus I. argonauticon ita cecinit. Sequaq; ther modó medio ſale murmura volues. Et quodam graijs phaſi petite viris. **Phaſis** Phaſis (vt Strabo docet) ingẽs fluuius eſt, q colchidẽ illabit, ortũq; ex Armenia du cit, Glaucũ in ſe recipit atq; hippũ ex vicinis mõtibus cadẽtes, ille.n. per flexiones aſper ac violentus in colchidẽ defertur, conuallium torrentibus multo imbri adauctis, ex iminentibus montibus arctus multis fontibus implet, ac poſtq̃ I cãpos venit, alia in ſe recipit flumina, auctus vero ac nauigabilis factus exit in põtũ, ſecus cũ vrbs iacet eiusdẽ nominis et lacus nõ procul, Lucanus, Colchor q rura ſecat ditiſſima phaſis per hũc igitur fluuius argonautę cũ Iaſone in Colchon ſubierũt ad rapiẽdũ aureũ vellus, Ouidius in met. Multaq; **Boryſtenes** perpeſſi claro ſub Iaſone, tãdẽ. Cõtigerant rapidas limoſi phaſidos vndas. Diodorus Siculus hanc expeditionẽ refert et Ouid. lib. vij. meta. Valerius Flaccus et Orpheus. Graijs viris. Argonautas intelligit quos alij. liij. et. xl. alij. l. alij. lx. fuiſſe ſcribunt, Lege ex grecis Orpheũ. Apolloniũ, et Diodor. Siculus, ex latinis. C. Balbũ. Cũq; boryſteneo, De Boryſtene ita ſcribit Herodotus. Quartus fluuius eſt Boryſtenes ſm Iſtrum oĩuʒ maximus uberrimus, paſcua p̃bens amęniſſima, idẽ ad potandũ ſuauiſſimus, liquidus inter turbidos fluens. xl. dieꝝ nauigatione, vſq; ad locũ nomine gerrum cognoſcit ab aqlone fluere, cuius tñ ac nulli fontes, nec ipſe poſſum, nec vllũ grecoꝝ reor poſſe dicere, idẽ quꝫ ad mare põticum adueniat Hypanis cũ eo miſcet eodẽ in loco mare irrũpens. Liquidiſſimus dyrapſes, Clariſſimus ſeu limpidiſſimus ille fluuius, cuius tñ nulli apud auctores mentionem inuenio, pręterq̃ hic apud Ouid. Tacite peragens, Sine murmure pręcurrens. Lene iter, Placidũ iter et ſine vllo ſtrepitu. **Melanthus** Melanthus, Melanthus fluuius eſt in pontuꝫ **Melas** labens, quem Plinius Melãthiũ appellat, cuius verba hęc ſunt. inde flumina Iaſoniũ Melanthiũ, et ab Amyſo. lxxx. milia paſſuũ pharma. oppidum et reliqua. Eſt et Melas in pontũ cadens, cuius meminit Plinius, et Valerius Flaccus, qum ait Cytorus phontis et argus, Æolidę fraterq; melas, ſed hic a Melanthu differt, Quare apud Pliniũ Melanthiũ nõ Melanthiũ legendũ puto, vt hic apud Ouidius legitur, niſi litterã more poetico; et nota figura ſubtractã dicamus ab Ouid. **Tanais** Quiq; duas terras, Tanaiſ deſignat, Ex fluminibus, quę apud Scythas ſunt quoꝝ nomina pleriq; cõmemorat Herodo. libro quarto, octauo loco ponitur Tanais, qui ſuperius e vaſta palude profluens in aliã vaſtiorem diffundit noĩe Męotim, quę diſcludit regios Scythas a ſarmatis, Scribit et Strabo libro. xi. Tanaim Europę atq; aſię terminũ eſſe ferriq; a ſeptẽtrionis partibus illo contrariũ, eiusq; originẽ vt alii incertã eſſe, quãuis quidã exiſtimãt eum fontes I cauſis montibus habere, qum multis ad ſeptẽtrionẽ ferat, poſtea cõuerſum emittere in męotim, Quidam vero a ſuperioribus iſtri partibus eũ deferri putant, Põponius quoq; Mela de eo ita ſcribit. Ipſe Tanais ex rypheo mõte deiectus adeo pręceps ruit, vt qum vicina flumina, tũ Męotis et boſphorus tũ ponti, aliqua rigore durent, ſolus eſtus hiemiq; iuxta ferens idẽ ſemper et ſublimis incitatusq; decurrat. Aſiã cadmiq; ſorores **Aſia** Exponit q̃ ſunt hę due **Europa** terrę, quas Tanais ſeparat, Aſia aũt ita appellata eſt ab Aſia vxore promethei, quãq̃ lydi hoc ſibi nomen vẽdicãt aſſerentes ab Aſio Manei filio Aſiã appellatã nõ ab vxore promethei, Vnde et ſardibus familiã quandã eſſe vocatã Aſiadẽ, vt eſt auctor Herodotus, per cadmi vero ſororem Europã accipe, q̃ ita ab europa filia Agenoris phęnicũ regis filia a Ioue rapta appellata eſt. Alij malunt ita appellari ab Europa oceani et Tethyos filia. Diony. ſcri. Europã ita appellatã a muliere depdita. Herodotus vero lib. iiij. ita ſcri. Europa ãtneq; an ſit mari circũflua, neq; vnde hoc nomẽ acceperit, neq; qs nois auctor extiterit ab aliquo mortalium cõpertũ eſt, niſi dicimus ab Europa tyria nomẽ accepiſſe, regionẽ, nec ante ſicut cęteras nomen habuiſſe, tñ illã ex Aſia fuiſſe cõſtat, neq; in hãc cõmeaſſe terrã, quę nũc a grecis vocat Europa, ſed e phęnice tñ in cretã, et e creta in Aphricam, Varro tñ de lingua latina ita ſcribit. Aſia dicta a nympha, a qua et Iapeto tradit prometheus. Europa ab Europa agenoris filia, quã ex phenice Manlius ſcri. tauꝝ exportaſſe, quoꝝ egregiũ ex ęre pythagoras Tarenti fecit. Inter vtrãq;, Inter Europam et Aſiã quas ipſe Tanais diuidit, vt diximus. Innumeriq; alij, Et alij fluuij multi, quos circiter quadraginta eſſe dixiimus ex ſententia Strabo. Quos inter maximus oẽs. Cedere danubius ſe tibi nile negat; **Danubius** **Iſter** Inter quos inquit Danubius, qui alio nomine Iſter appellatur maximus omnium Scythię fluminum, et qui nõ cedit nilo influit in pontũ, de quo ita ſcribit Herodotus lib. iiij. At Iſter omni quos nouimus fluuiorum maximus ſemper ſibiipſi par tam ęſtate, q̃ hieme fluit ab heſpero primus omnium, qui ſunt in Scythia ob id omnium maximus q̃ alij in eũ influunt, qui ipſum ingentem reddunt, per Scythiã delapſi numero quinq;. Quod aũt Iſter nõ cedat nilo, idẽ videtur et ſentire Herodotus libro ſecundo ſcribens Niliũ pari tractu atq; Iſtrum meare et paulopoſt addit Iſtrum inter primos fluuios cognoſci, et Niliũ ſolũ videri comperãdũ Iſtro, Saluſtius tñ (vt Gelius ſcribit) omnium fluminũ maximum eſſe Nilum. proxima magnitudine Iſtrũ eſſe ſcripſit Varro aũt I tribus primis Europę fluminibus Rhodanũ eſſe ponit, per qd vr eũ facere Iſtro ęmulũ; Iſtrũ aũt Pli. aſſerit oriri in Germanię iugis mõtis Arbonę, ac p innumeras lapſum

Copia tot laticu3 quas auget adulterat vndas
 Nec patitur vires ęquor habere ſuas.
Quinetiam ſtagno ſimilis, pigręq; paludi,
 Ceruleus vix eſt diluiturq; color.
Innatat vnda freto dulcis, leuiorq; marina ē,
 Quę proprium mixto de ſale pōdus habet.
Si roget hoc aliqs, cur ſint narrata pedoni,
 Quidue loqui certis iuuerit iſta modis.
Detinui dicam curas, tempusq; feſelli.
 Hunc fructum preſens attulit ora mihi.
Abfuimus ſolito dū3 ſcripſimus iſta dolore,
 In medijs nec nos ſenſimus eſſe getis.
At tu non dubio cum theſea carmine laudes,
 Materię titulos quin tueare tuę.
Que cuq; refers imitare viri; vetat iſte profecto
 Tranquilli comitem temporis eſſe fidem.
Qui q̄q̄ eſt factis ingens & conditur a te
 Vix tanto, quantus debuit ore cani.
Eſt tamen ex illo nobis imitabile quiddam.

gētes danubij nomine immerſo aquaꝝ auctu, et vnde primū illyricū alluit iſtrum appellari. lx. am nibus receptis medio ferme eoꝝ numero nauiga bili in pontum vaſtis ex fluminibus euolui, ſcribit Pōponius iſtq; Nilo minorē totidē tñ q̄ ille oſtijs in pōtū fluere, Dionyſius quoq; tradit. Nullū aliū eſſe fluuiū q aut magnitudine, aut aquarū copia, aut vtilitate poſſit cum Nilo cōferri. Copia tot laticū, Copia tot aquaꝝ fluuialiū. Quas auget, Quas vndas maris ipſa aq̄ tot fluminū copia maiores reddit. Adulterat vndas, Corrūpit et mutat maris nām. Vires ſuas, Quę ſunt vt non aſtringatur gelu, vt dcm̄ ē. Quin et ſtagno ſimilis, Non mō ſtringit pp hec flumina mare ponticū amittit vires ſuas, verū et colorē. Eſt. n. ſilis colore lacui. Querit Ariſtoteles in problemat. cur mare ponticum candidius ſit, q̄ egeū, et inter reliq̄s rōnes eā aſſignat quā hic et Ouid. exprimit, dicit. n. hoc iō accidere q̄ lacus oēs q̄ mare candidiores ſunt. pontus āt in lacus ſpēm ppemodum tranſit eo q̄ multi in eū fluuij effluunt, Nec vere mari ſolum cādidior lacus eſt, verū et fluuijs. Vñ pictores flumia pallida, mare ceruleū, Lacum candidū pingere non inepte cōſueuerūt. Pigręq; paludi, Aquę plauſtri nihil ſe mouenti. Ceruleus vix eſt, vix retinet parū coloris pprij h̄ ē cerulei. Diluitq;, Et minuit. Innatat freti Natat ſup aq̄ maria. Vnda dul. Aq̄ fluuialis. Leuiorq; ma eſt, Cām aſſignat q̄re aq̄ dulcis innatat aq̄ marinę q̄ illa leuior ē. Pli. Dulces mari inuehūt leuiores haud dubie, iō et marinę q̄ꝝ nā grauior, magis inuecta ſuſtinet. Idē et i li. pble. docz Ariſt. cur q̄rit cur i mari melius q̄ i fluuijs natare poſſumus, dicit. n. q̄ q natat ſedulo aquę adnitēdo natatus, adniti āt firmius ad id poſſumus, qd corpulentius eſt. At aq̄ marina fluuiali corpulentior eſt. craſſior. n. eſt et ad retinendū validior, hīc et ob cām demerſi in mare plus tpis valent tolerare q̄ in fluuio. Que pprium mixto de ſale pondus h3, Que aq̄ marina h3 grauitatem illā ppriā ab ipſo mari mixto tñ aqs illis dulcibus, q̄ñ inuat aq̄s dulces innatare pp leuitatem, Marinas vo illis mixtas ſubſidere pprio et nāli pondere. De ſale mixto, De ſalſedine illa imixta marinis aqs q̄ eſt cā, vt aqua marina ponderoſior ſit. Si aliqs roget, Si qs te interroget o poeta alloquit āt ſeipſū;

Cur mare ponticū cādidius ē egeum

Dulces aq̄ leuiores marinis

Cur i mari melius q̄ in fluuijs natamus

deinde videt. Cur hęc ſint narrata pedoni, Cur hęc Albinouano pedōi poetę retuleris de Scythia et de incōmodis tuis. Quidue iuuerit, Et qd tibi pfuerit. Loq iſta, iſta ſcribere. Certis modis, Verſis modulationibus et carminibus minime mendacibus, Nā ſicut ſagittam certam appellamus, q̄ figitur vbi dirigitur, ita vſus certos dicimus, q̄ ea q̄ dicūt ſine mendacio exponūt, nec quicq̄ fallunt. Detinui dicam curas, Cām aſſignat, cur hęc pedoni narrauerit, q̄ ſcribendo animus occupatus a dolore maloꝝ liber fuit. Tempusq; feſelli, Et tps elapſū fuit. Fallimus. n. tps, quū in aliquo occupati ſumus et illud obliuiſcimur, et ſic curas ponimus. Hunc fructū, Hanc vtilitatem q̄ curas detinui ē tempus feſelli. Preſens ora, Hęc regio Scythica in qua ſu. Abfuimus ſolito dolore, Dolorē cōſuetum depoſui hęc ſcribendo. At tu nō dubio, Nunc ad pedonē vertit ſermonem, q Theſei geſta carmine cōplectebat. Non dubio carmine, Carmine celebri, elegāti ac extra oēm aleā et dubitationē ſue pſtantię ac magnitudinis poſitū, vel certe nō dubio hoc eſt nō dubiā laudē Theſei exponētis, ſed certā, vel nō dubio, nō mēdaci, ſed vera oīa de Theſeo cōtinentis. Titulos tuę materię, Virtutes et fidē erga amicos tui Theſei, de quo tractat, is. n. pirithoum dr̄ mira beniuolētia cōplexū fuiſſe. Quin tueare, Cur nō defendis illuꝫ imitando exhibendo te mihi amicū fidum. Queꝫ refers, Cuius Theſei geſta et laudes exponis. Viri, Theſea. Vetat iſte p. Tranqlli comitē tpis ēē fidē. Theſeus ſuo exēplo demōſtrauit amico in aduerſis nō in pſperis fidē pſtādā, q: ipſe et amico ī aduerſis ſemp affuit, vt vulgo legit, et fides amici in aduerſitatibus cognoſcit. Qui q̄q̄ eſt fa. in. Qui Theſeus q̄uis reꝝ geſtaꝝ glia magnus h̄eat. Et cōdit a te vix tanto q̄tus habuit ore cani, Et a te celebrat tāto ore, et laudibus q̄tis vix debuit cani, q̄ñ lnuat maiores pene eē laudes pedōis et carmē q̄ Theſeus celebrauit q̄ Theſei geſta. q̄ p ſe clara et ſuis ſcriptis clariora reddunt. Ex q̄ magna ē ipſius poetę laus. Eſt āt ordo. Et cōditur a te tanto ore, q̄tus vix debuit a te cani. Male āt ſentiunt qui aduerbium illud cōiungunt cum verbo conditur. vt dicat vix cōdit. eo. n. modo Ouidius poſſe laudē deprimeret. Eſt tñ quiddam imitabile, Eſt tñ aliquid in quo Theſeum imitari poſſumus. Ex illo, Ex eo tuo Theſeo.

Inq; fide theſeus quilibet eſſe poteſt.
Non tibi ſunt hoſtes ferro clauaq; domandi,
Per quos vix vlli peruius iſthmos erat.
Sed pſtandus amor res non onerosa volenti,
Quis labor eſt puram nō temeraſſe fidē?
Hec tibi qui perſtas indeclinatus amico,
Non eſt quod lingua dicta querēte putes.

Ad Gallionem.

GAllio crimē erit vix excuſabile nobis
Carmine te nomē nō hūiſſe meo.
Tu quoq; enim memini cęleſti cuſpide facta,
Fouiſti lachrymis vulnera noſtra tuis.
Atq; vtinam rapti iactura leſus amici,
Senſiſſes vltra quod querere nihil.
Non ita dijs placuit, qui te ſpoliare pudica,
Coniuge crudeles non habuere nephas.
Nūcia nā luctus mihi nuper epiſtola venit,
Lectaq; cū lachrymis ſunt tua dāna meis.
Sed neq; ſolari prudentem ſtultior auſim,
Verbaq; doctorum nota referre tibi.
Finitumq; tuum ſi non ratione dolorem,
Ipſa iampridem ſuſpicor eſſe mora.

Inq; fide: theſeus quilibet eſſe poteſt, Et vnusquiſq; in amore, et fide amicis pſtanda ē. Theſeum imitari et eē idem qđ ipſe fuit pirithoo. pro quo Theſeus pugnauit contra centauros, et illum vſq; ad inferos ad rapiendam pſerpinam profectus eſt, vt fabulantur poetę. Non tibi ſunt hoſtes, Nolo inquit pro me pugnes quemadmodū Theſeus pro pirithoo. Ferro, armis. Claua, Eo teli genere, qđ in perittho predo ū trucidato ſuſtulit Theſeus ħ pcul a Trezene, geſſit q; poſtea more Herculis in ſignum victorie, Sanę a claua clauiger a poetis Hercules appellatur, ſicut & a claue Ianus deus clauiger dicit. Per quos, ſcilicet hoſtes. Vix vlli puius iſthmos erat. Vix iſthmon corinthiacum quiſq; adire poterat, deſignat aūt Scynim latronē ſceuiſſimū, q (vt Diodorus ſcribit) in iſthmo corinthiaco duas flexas pinus atque vtriq; alligatis brachijs hoīum ſurſum dimittēs, corpus vi diſcerptū necabat, cū theſeus ſuſtulit. Eſt aūt iſthmos terra anguſta inter duo maria, que iter porrigit ad Cherroneſum. Duo aūt iſthmi celebres memorant, vnus achaicus, in quo fuit Corinthus, quē hic Ouid. prius minime puium fuiſſe dicit. Ouidius in epłis. Æquora bina ſuis oppugnāt fluctibus iſthmon. Et tenuis tellus audit vtrūq; mare. Alter vero iſthmus eſt Thracius. Sed pſtandus amor, Sed mihi eſt opus fide et beniuolētia tua. Res nō one. vo. Res hęc quā a te peto eſt nō difficilis ſi volueris. Quis labor eſt, Quę difficultas eſt. Purā non temeraſſe fidem? Non violaſſe fidē erga amicū candidā et ſincerā? Hęc tibi qui pſtas, Ordo eſt. Non ē q; tu qui pſtas indeclinatus putes hęc dicta tibi lingua q̄rente, ſenſus eſt. Tu q in fide erga me permanſiſti ſemp, nō debes credere me hęc iō ſcribere, vt de te q̄rar, q̄ſi innuat ſe hęc magis ſcribere, vt eum hortet ad id pſtanſiſtādum. Indeclinatus amico, Qui nunq̄ a me amico declinaſti. Eſt aūt pncipiū h ex his, q̄ in voce paſſiua actiuā hñt ſiğationē, quēadmodū pſideratus. Diſertus Defectus et alia hmōi. Perſtas, Permanes i fide, legit & pſtas h eſt exhibes offm tuū, vt ſit ordo pſtas amico ſubaudi offm̄. Hęc dcā tibi, Hęc que ſupius dixi de fide Theſei a me tibi expoſita. Lingua q̄rente, Sermone quo de te videar q̄ri.

Scynis latro

Iſthmos

In. XI. epiſtolam Enarratio.

GAllio crimen erit. Factus poeta certior Gallionis amici litteris de obitu eius vxoris, primo dicit nephas ducere non celebrare illum ſuis carminibus, quandoquidem ille caſum ſuū lachrymis et dolore ſemp proſecutus ſit, qđ itidē dicit ſe feciſſe audita vxoris eius morte, Deinde exponit minime audere eum cōſolari propterea q ipſe prudentior optime nouit ea quę ſunt in eā rē ab auctorib; ſcripta, additq; fore, vt tanto interuallo illo temporis, quo eius litteras accepit, quoq; ipſe ſuas ad eum mitteret ppter locorum diſtātiam dolor eius minueretur, Tertiam ēt rationem ſubiungit, cur nolit vti vllo conſolationis gñe, q forte alia ducta vxore noua huiōi littere intempeſtiue accederent. Vix excuſabile, Vix quod poſſit excuſari. Carmie meo, In hoc meo opere. Nomen, Indicē nominis tui teſtem tui in me amoris. Cęleſti cuſpide, diuo ictu. Facta noſtra vulnera, Calamitatem hanc meā, qua affectus fui, intelligit autem relegationem. Fouiſti tuis lachrymis, Lachrymis tuis proſecutus es et dolore. Rapti amici, Mei tibi adempti exilio, et Auguſti iuſſu. Senſiſſes nihil vltra. Nihil alieni doloris accepiſſes, quē ſtatis exprimit ſubdl ſeno verſu. Quod q̄rere, Quod queſtu et luctu tuo declarares. Nuncia luctus, Luctū et dolorē deferens mihi afferens. Tua damna, vxoris tuę obitus, qui tibi dānum attulit. Stultior, Ego minus prudens. Verba doctoꝝ. Dicta ſcriptoꝝ et philoſophoꝝ rationes oſtendentium homines non debere pſequi mortuos lachrymis. Finitus eē ipſa mora, Ipſa longinquitate temporis eſſe labefactatum. Si non ratione, Duo dicit dolorem poſſe tollere, aut ſcilicet rationes oſtendentes non eſſe morte dolendum, aut tpis diuturnitatē, quā poſtremā dicit ſe exiſtimare pfuiſſe Gallioni ad leuandum dolorem, ſi rōnibus eius animus pculſus moueri non potuit. Dum tua peruenit, Dū tua ad me epiſtola perlata eſt. Dum littera noſtra recurrēs, Dum itidem mea epiſtola ad te perferenda. Per meat, Perlabitur. Temporis officium. Senſus eſt.

Debemus

Debemus afflictos conſolari certis et ſuis tpibus, qum homines dolent, non autem qñ iam dolor abijt. Temporis certi, Temporis ſui et conuenientis. Officium eſt, Amici munus eſt. Dicere ſolatia, Verba ꝯſolatoria afferre. Dum dolor in curſu eſt, Dum ſeuit dolor. Dum petit ęger opem, Dum q dolet indiget conſolatione.

Qua nomen tuum ponatur in meis carminibus. Nam pudet, Nam dedecus videtur. In geminos verſus, In duos verſus ponendo in calce exametri partem nominis tui priorem ſcilicet tuti, ꝛ alteram in principio pētametri ſcilicet canus. Ita ſcindere nomen, Ita nomen tuum diuidere.

Dum tua puenit dū littera noſtra recurrens
Tot maria et terras permeat, annus abit.
Temporis officium ſolatia dicere certi eſt,
Dum dolor in curſu eſt, dū petit ęger opē.
At cum longa dies ſedauit vulnera mentis,
Intempeſtiue qui monet illa monet.
Adde qđ (atq; vtinā veꝝ tibi venerit omen)
Coniugio fœlix iam potes eſſe nouo.

Ad Tuticanum.

Quominus in noſtris ponaris amice libellis,
Nominis efficitur cōditione tui.
Aſt ego non alium prius hoc dignarer honore:
Eſt aliquis noſtrū ſi modo carmen honor.
Lex pedis officio, fortunaq; nominis obſtat,
Quaq; meos adeas eſt via nulla modos.
Nā pudet ī geminos ita nomē ſcīdere verſus,
Deſinat vt prior hoc incipiatq; minor.
Et pudeat, ſi te qua ſyllaba parte moretur,
Arctius appellem tuticaniumq; vocem.
Et potes in verſum tuticani more venire,
Fiat vt e longa ſyllaba prima breuis.
Aut vt ducatur, quę nunc correptius exit,
Et ſit porrecta longa ſecunda mora.
His ego ſi vitijs auſim corrumpere nomen,
Ridear, ꝛ merito pectus habere neger.

At qum lōga dies, At qñ diuturnitas tēporis. Sedauit vulnera mētis, Dolorē animi leniuit. Intempeſtiue monet, Tpe non ſuo et minime conuenienti agitat et tractat. Qui monet illa, qui ea vulnera obducta, et dolorem iam pęne obliuioni traditum vexat, et in memoriam adducit conſolando. Atq; vtinam veꝝ tibi venerit omē, Atq; vtinā veꝝ augurium afferā, nūciando hęc quę ſubiungit poeta. Cōiugio nouo, Nuꝑ noua ducta vxore.

In.XII. Epiſtolam Enarratio.

Quominus in noſtris, Ad Tuticanum ſcribens poeta cauſam aſſignat, cur nullam eius mentionem fecit in libris ſuis. Deinde cōmemorat amicitiam, quę ſibi cum illo fuit vſq; ad eam etatē ſemper arctiſſima, poſtremo illum rogat, vt apud principem tueat ac iuuet ptes ſuas.

De ſinat vt prior hoc, Vt prior verſus id eſt exameter terminet ē ſiniat in hoc tuum nomen ſcilicet in tuti. Incipiatq; minor, Et vt minor verſus, id eſt pētameter incipiat a reliqua parte tui nominis ſcilicet a canus. Et pudeat, Et erubeſcam etiam ſi voluero nomen tuum integrum ponere nec diuidere. Qua ſyllaba parte moretur, Ea parte, qua ſyllaba producatur. Arctius appellem, Strictius et breuius nominem ponendo ſyllabam breuem, quę naturaliter produci debet. Tuticaniumq; vocem, Hoc.n. modo poeta penultimam ſyllabam, quę eſt longa corriperet. Et potes venire in [illegible] Et nomen tuum [illegible] poſſit ita poni [illegible] intelligitur. Tu[illegible] more, Eo mo[illegible] ponit hęc [illegible] prima [illegible] ſyllaba bre[illegible], qum ſit longa. Quare oſtendit neceſſe eſſe aut primam ſyllabam nominis corripere contra naturam, aut penultimam. Fiat breuis, Corripiatur. E longa. Qum ſit producta.

Quominus ponaris, Vt non ſcribaris et nomineris. Conditiōe tui nominis. Qualitate et ſorte tui nois, quod non pōt in verſu poni ſyllabis repugnantibus, vt ſtatim ſubdit. Alium, Aliam pſonā. Dignarer, Dignum iudicarem. Hoc honore, Hac laude ſcilicet nomen tuum ponendo in libellis meis. Si modo eſt aliquis honos, Si modo eſt gloria aliqua. Noſtꝝ carmen, Noſtra deſcriptio. Hoc āt dicit, vt arrogantiam euitet, ne ſibi nimium videatur aſſumere. Lex pedis, Lex et ratio metrica, quę non patiē in verſu exametro, et pentametro poni alios pedes, q̄ Dactylū et ſpondeum, et aliqñ Trocheū in fine. Obſtat officio, Aduerſatur et repugnat officio meo, qđ erat, vt te nominarem. Vel ſit ordo. Lex ſcilicet metrica obſtat officio pedis. Fortunaq; nominis Et ſors nominis tui, quod es adeptus. Qua adeas meos modos,

Vt ſyllaba prima, Vt huius nominis Tuticani prima ſyllaba. Aut vt ducatur, Aut vt producatur. Quę nunc correptius exit, Ea ſyllaba antepenultima ſcilicet ti quę nunc corripitur. Et ſecunda, Hoc eſt ſecunda huius nominis ſyllaba ſcilicet ti. Sit longa, Ponatur longa. Porrecta mora, Producto tempore, ꝛ prolatione. Nam vnaquęque ſyllaba lōga duo habet tempora, breuis vero vnū tantum. His vitijs, Ponendo longam pro breui, et e contra. Corrumpere, Incongrue et inconcinne ponere. Ridear, Deludar. Pectus habere, Habere cor et mentem, cuius ſedes (vt plerią; philoſophi voluere) eſt in pectore, ad quam ſenſus ex omni corporis parte conueniunt, vbi vis rationis et intelligentię verſatur, vñ qum poetę quempiam

Mētis ſedes in pectore

Hęc mihi causa fuit dilati nominis huius,
Quod meus adiecto foenore reddet ager.
Teq; caná, quacũq; nota tibi carmina mittã,
Pęne mihi puero cognite pęne puer.
Perq; tot annorum seriem quot habemus vterq;
Non mihi q̃ fratri frater amate minus.
Tu bonus hortator tu duxq; comesq; fuisti,
Cum regerez tenera frena nouella manu,
Sępe ego correxi sub te censore libellos,
Sępe tibi admonitu facta litura meo est.
Dignam męoniis phęacida condere chartis,
Cum te pierides per docuere deę.
Hic tenor, hęc viridi cõcordia cępta iuuenta,
Venit ad albentes illabefacta comas.
Quę nisi te moueant, duro tibi pectora ferro
Esse, vel inuicto clausa adamante putem.
Sed prius huic desint & bellũ & frigora terrę,
Inuisus nobis quę duo pontus habet.
Et tepidus boreas, & sit prefrigidus auster,
Et possit fatum mollius esse meum.
Quam tua sint lapso pręcordia dura sodali,
Hic cumulus nostris absit abesq; malis.

Nõ hře pectus aut cor

carere intelligentia vident, et rõne ac mẽte, eos dicunt nõ hře pectus, aut cor, Ausonius Reminisco Ruffus dixit i versu suo Cor ergo versus, imo Ruffus non ħs hũc etiam di. Vecors amens. Alij vero

Vecors

mentis sedẽ in capite et cerebro esse dixerunt. Cã huius nominis dilati, Cã vt nomen tuum a musis et carminibus alie num ptraheretur in hunc vsq; diem. Fuit mihi hęc, Fuit mihi talis, q̃ is dicta est. . Q. d. Subaudi nomẽ. Vel quam dilationẽ nõis. Meus ager, Meũ ingeniũ p metaphoram. Adiecto foenore, Addito lucro Fenus. n. pprie prouentus ẽ ex nãli terrę fructu postea vo ad vsuram translatum est. Teq; canam, Et te laudabo. Quacunque nota, Quocunq; aspersa errore, et quibuscũq; litteris composita vel syllabis pro ductis pro breuibus, et econtra. Mihi pęne puero, Mihi Ouidio quasi puero. Pęne puer, Tu qua ſi etiam puer. Tot annorum, Agebat enĩ Ouidius quinquagesimum annum et amplius. Quos habemus vterque, Quot nos ambo nati sumus. Non amato minus mihi, Nõ minus mihi dilecto. Quã frater fratri, Quã frater a fratre amat. Tu bonus hortator, Tu qui hortaberis ad virtutes capescendas. Cum regerem, Cum moderarer. Tenera manu, Iuuenili moderamine. Frena nouella, Tyrocinii et lubricũ ętatis pululantis. Correxi libellos, Emendaui mea carmina. Sub te censore, Sub te iudice. Sępe litura est facta tibi, Sepe ẽ tu expũxisti in tuis scriptis aliq̃. Meo admonitu, Me ita te monente, vt expũgeres. Dignũ męoniis, Ordo iste dependet a superiori sensu, et est talis. Sępe litura est facta tibi meo admonitu. Cum deę pierides pdocuere te pdere phęacida dignã męoniis chartis delesti ingt, et tu q̃dam meo admonitu in phęacide tua, quę erat digna pp eius sublimitatem cõparari versibus Homeri, et scribi in iisdem chartis, in qbus scripsit Homerus opus suũ, q̃ carmen tuum meref talem chartam, q̃lem habuit Homerus in scribendo eius carmine diuine, ex quo magna est Tuticani laus, cuius carmina Homericis carminibus paria fuisse dicit. Dignã męoniis chartis, Dignam hře tales chartas, q̃les habuit opus Homeri ex Męonia, seu Lydia puincia, a qua męonius appellatus est, vel a Męone lydorum rege q̃ illũ susceptũ pro suo educauit, vt scri. Plu.

Męonius Homerus

Phęacida, Opus ptinẽs mãm Alcinoi regis phęacũ, q fuit iustissimus, ad quẽ Vlysses naufragus venit, q regio cõiugio susceptus, errores suos enarrauit, cui rex Nausicę filię cõiugium offerebat, quod ille renuẽs discessit multis ab eo muneribus donatus, et naue cum socijs, hęc oĩa ptinebãtur in eo opere, qđ ille ab insula phęacia phęacũ ptria in Ionij maris littore, q̃ alio nõie Corcyra dcã fuit, phęacida noiauit, quẽadmodum Statius Thebaida. Pierides deę, musę, q̃ poetis psũt. Hic tenor, Talis ordo dilectiõis. Hęc pcordia, Talis amicitia. Viridi iuuenta, In ętate iuuenili. Ad albẽtes comas, ad senectam, in q̃ canos capillos hẽmus. Illabefacta, Inconcussa. Quę nisi te moueant, Quibus supradictis nisi ad me amãdũ mouearis. Pectora ẽ duro ferro, Mẽtẽ tuã, cuius sedem diximus esse in pectore durissimã vt ferrũ, et minime ad amorem flexibilẽ. Vel clausa adamãte inuicto, Vel putẽ ẽ mentẽ tuã, quã p pectora designat ẽ septã lapide adamantino, cuius duricies tanta ẽ scribit. Vis vt nulla vi, non ipso excindere ferro. Cęlicolę valeãt, rumpit tñ sanguine hircino dicente Plinio. Si qdem illa inuicta vis duarũ violentissimę nãę rerum ferri ignisq; pemptrix, hircino rumpit sangine, ac ne aliquã recenti calidoq; maceratã, ẽ sic quoq; multis ictibus, tunc ẽ ptereq eximias incudes, malleosq; ferreos frangens. Huic terrę, Huic Scythicę, regioni, in qua sum. Et bellum et frigora, His. n. duobus malis potissimum Scythia infestatur. Inuisus pontus, Regio pontica mihi odiosa. Et tepidus boreas, Et aquilo qui frigidus est vt diximus prius fuerit calidus. Et sit prefrigidus auster, Et auster etiam fuerit prius valde frigidus, flat enim a meridionali plaga, ideo est calidus. Et meum fatum possit esse melius, Et mea hęc exilij calamitas poterit ẽ mitior, qđ vr ẽ ĩpole. Quã tua p. quã tuũ cor ẽ mẽs. Sint dura, Sint crudelitati vlli obnoxia et clausa. Sodali lapso, Mihi amico tuo in exiliũ electo pp errorẽ. Hic cumulus, Hęc coacernatio mali, q̃ scilicet sis mihi durus. Absit, Remoueatur. Abesque, Et remoueatur, quia scio te non

Phęacia Corcyra

Adamas

Tu modo p ſuperos, quorũ certiſſimus ille ẽ,
Quo tuus aſſidue principe creuit honor.
Effice conſtanti profugum pietate tuendo,
Ne ſperata meam deſerat aura ratem.
Quid mandẽ queris, pereã, niſi dicere vix ẽ,
Si modo qui perijt ille perire poteſt.
Nec qd agã inuenio, nec qd nolimue, velĩue
Nec ſatis vtilitas eſt mea nota mihi.
Crede mihi, miſeros prudẽtia prima relinqt,
Et ſenſus cum re conſiliumq; fugit.
Ipſe pcor queras quas ſim tibi parte iuuãdus
Quoue viam facias ad mea vota vado.

Ad Charum.

O Mihi non dubios inter memorãde ſodales.
(Cane qui qđ es id vere chare vocaris,
Vnde ſalutaris color hic tibi protinus index,
Et ſtructura mei carminis eſſe poteſt.
Nõ q̃a mirifica ẽ, ſed quod nõ publica certe,
Qualis enim cunq; eſt non latet eſſe meã.
Ipſe quoq; vt charte titulum de frõte reuelas
Quod ſit opus videor dicere poſſe tuum
Quamlibet in multis poſitus noſcere libellis,
Perq; obſeruatas inueniere notas,
Produnt auctores vires, quas hercule dignas
Nouimus, atq; illi quem canis eſſe pares.
Et mea muſa poteſt ꝓprio deprehenſa colore.

eſſe in vtile duꝫ. Per ſuperos, Per Ceſares Tiberiũ ſcilicet et liberos. Certiſſimus, Indubitatiſſimus. Ille, Tiberius ſcilicet. Aſſidue creuit, Semper eſt auctus. Cõſtanti pie. Firmo et indubitato amore. Profugũ, Me exulem. Ne aura ſperata, Ne fauor tuus, vel reditus ſpes mea. Deſerat ratẽ, Me deſtituat. Loquitur aũt Metaphorice. Quid mãdem, Quid tibi iniungã. Niſi dicere vix ẽ, Niſi ẽ difficile hoc exponere. Si mõ q perijt, Si modo ego, qui iã perij, q2 exul ſuꝫ tã q̃ mortuus hoc autẽ dicit corrigẽdo ſe, q2 dixerat i ſuperiori carmine, pereã niſi dicere vix eſt. Nec quid agã Inuenio, Nec reperio qd mihi iniungendum tibi ſit. Velimue. Et a te petam. Mea vtilitas, Quid mihi expediat. Miſeros. Infoelices, et affectos aliqua calamitate. Prudẽtia. Virtus illa, que ꝯſpicit qd agẽdũ, qdue dicẽdum, et ẽ. Videmus enim hoc vſu venire, vt animo ꝯſternati quid in dubijs ꝯſilijs capiẽdũ ſit, nõ intelligãt. Et ſenſus, Et intelligẽtia. Cum re, Cum fortunis et vtilitate. Cõſiliũq;, Et deliberatio. Ipſe precor queras, Precor, vt tu ipſe inquiras. Qua ſis tibi parte iuuãdus, Quomodo poſſis mihi opẽ ferre, aut i qua re. Quoue vado, Et quo loco tuto, ſic etiã dicimus rẽ eẽ in vado, quum eſt in loco tuto. Sunt qui legant nõ vado, ſed modo, in pleriſq; exẽplaribus legitur et vide nõ vado, vt ſit ordo. Et vide quo. s. modo et reliq̃. Facias viã. Debeas peruenire. Ad mea vota, Ad deſideriũ meũ, qđ eſt, vt reducar, aut transferar in exiliũ mitius.

In. xiij Epiſtolam Enarratio.

O Mihi non dubios, Ad amicũ nomine Charũ poetam et Ceſaꝝ preceptorem ſcribens poeta, primo dicit eum poſſe intelligere ex charte colore, et carminis ſtructura vnde hec epiſtola veniat, quẽadmodum ipſe quoq; cognoſceret eius carmen ex ſtilo ẽt ſi nõ apponeret Titulum, poſtea ſubdit ſe carmen etiã compoſuiſſe lingua getica in laudẽ Auguſti, Liuie, et liberoꝝ, que quum Getis legiſſet, quidam affirmauit fore, vt a Ceſare carminis eius cã in patriã reſtitueretur. Poſtremo eũ per amicitiã rogat, vt quum iã agat ſextus annus, quo exulat, velit procurare, vt ſaltẽ in locũ faciliorẽ traducatur. Inter non dubios ſodales, Inter ſocios non dubie, ſed certe fidei. Qui vocaris id vere quod es. Qui appellaris charus, quia vere ſis hoc dignus nomine. Charꝰ. n. (vt ſcribit Cicero in primo de natura deorum) verbum eſt amoris, ex quo amicitie nomen eſt deductum.

Charum

Vnde ſalutaris, A q̃ ſalus ad te mittitur ꝺ more ſcribẽtiũ i principio huius epiſtole. Color hic, Hec ſcribẽdi qualitas. Vñ ẽt colores rhetoricos appellamus ipſas qualitates et ſpẽs dicẽdi vel certe (qđ magis placet) color charte attrite et ſqualẽtis attrectãtiuꝫ manibus, et ferẽtium hãc ipſaꝫ epl'aꝫ e lõginquis regiõibus lr̃e. n. (vt videmus) quo lõgius pferunt, eo redduntur magis decolorate. Tibi ꝓtinus poteſt eẽ index, Subito tibi põt idicare. Et ſtructura mei carminis, Ẽ cõpõ mei verſus. Nõ q2 mirifica eſt, Nõ q2 hec ſtructura eſt laudabilis et mira. Sed qđ non publica certe, Sed q2 certe nõ eſt talis, vt dignã exiſtimẽ, q̃ in publicũ pdire debeat, q̃. n. in publicum edunt, ſolẽt caſtigatiſſima emitti, vt criticos, et rõchos deriſoꝝ nõ timeãt. Qualiſcũq; eſt, Qualiſcũq; eſt hec mea ſtructura, hoc eſt vel nõ mirifica nec digna in publicũ venire. Nõ latet eẽ meã, Nõ te fugit eẽ a me cõpoſitã. Ipſe quoq; vt reuelas, Quãuis tu quoq; amoueas. Titulũ de frõte charte, Nomen tuũ de prima facie et pagina. Quod ſit opus tuuꝫ, O. ꝺ opus ſit a te cõpoſitũ. Videor poſſe dicere. Videor poſſe itelligere, q ſtilũ tuum et carminis ſtructurã cognoſco. Noſcere, Cognoſcere opus tuũ. Per notas obſeruatas, Per ſigna q̃dã a me dephẽſa. Inueniere. Cognoſceris. Produt auctores vi. Carminis tui ſublimitas manifeſtat facile tuũ ſcribendi genus.

Quas hercule dignas nouimus, Quas cognouimus eſſe dignas eo viro cuius laudes et geſta deſcribis. Et mea muſa põt, Sicut tu cognoſceris carminis magnitudine, ita et ego poſſum cognoſci propria qualitate carminis obnoxij multis vitijs,

Inſignis vitijs forſitan eſſe ſuis.
Tam mala therſiten ꝓhibebat forma latere,
Quam pulchra nireus conſpiciendus erat.
Nec te mirari, ſi ſunt vitioſa, decebit
Carmina que faciam pene poeta getes,
Ah pudet, et ſcripſi getico ſermone libellum,
Structaq; ſunt nr̃is barbara verba modis.
Et placui, gratare mihi, cepiq; poete
Inter inhumanos nomen habere getas.
Materiam queris, laudes de ceſare dixi,
Adiuta eſt nouitas numine noſtra dei.
Nam patris auguſti docui mortale fuiſſe
Corpus, in ethereas nomen abiſſe domos.
Eſſe parem virtute patri, qui frena rogatus
Sepe recuſati ceperit imperij.
Eſſe pudicarum veſtam te liuia matrum,
Ambiguum eſt nato dignior an ne viro.
Eſſe duos iuuenes firma adiumenta parentis
Cui dederint animi pignora certa ſui.
Hec vbi non patria perlegi ſcripta camena,
Venit ⁊ ad digitos vltima charta meos.
Et caput et plenas omnes mouere pharetras
Et longum getico murmur in ore fuit.
Atq; aliquis ſcribas hec cum de ceſare dixit,
Ceſaris imperio reſtituendus eris.
Ille quidem dixit, ſed me iam chare niuali
Sexta relegatum bruma ſub axe videt.
Carmīa nil ꝓſunt, nocuerūt carmīa quōdā,
Primaq; tam miſere cauſa fuere fuge.

Tā mala therſiten, Therſites fuit valde deformis vt in enarrationibus nr̃is in Ouidij ſcdm. de remedio amoris diximus, erat aūt ob deformitatē maxime notus in exercitu grecorum, quēadmodū ēt eius carmen poeta dicit cognitū eſſe ſuis vitijs, ex quo colligit nē aliquā poſſe fieri notā nō minus ſua excellēti pulchritudine, q̄ turpitudine. Quam pulchra nireus, Nireus charopei filius fuit, et Agliaes ex Sime inſula ad bellū troianū profectus, olim pulcherrimū illum fuiſſe ſcribit Homerus libro ſecundo iliados preter Achillem, Ouidius libro ſecūdo de arte amandi. Sit ſis antiquo nireus adamatus homero, ibi de Nireo plura diximus. Si ſunt vitioſa, Si ſūt plurimis vitijs referta. Que faciā pene poeta getes, Que ego quaſi poeta barbarus compono, nā lingua getica nunc cepi carmina cōponere. Getico ſermone, Lingua ſcythica. Sunt ſtructa, Sunt cōpoſita. Noſtris modis, Latinis rythmis, et numeris, quibus vtimur in carminibus latinis. Barbara verba, Verba Getica. Et placui, Et a getis laudari ſum ceptus hāc ob cām. Gratare mihi, Mihi gratulare. Nomen poete, Nomē vatis. Inhumanos, Feros. Materiā queris, Interrogas, que ſit materia, q̄ cōplexus ſum ſermone getico. De Ceſare, De Auguſto Ceſare. Noſtra nouitas. Noſtrū nouū ſcribēdi genus, q̄ nūq̄ ātea ſcripſi hoc genere ſermonis. Numine dei, Numine Ceſaris Auguſti, legitur ēt munere dei. Patris Auguſti, Auguſti Ceſaris patris patrie. In ethereas domos, In plagā celeſtē. Numē, Animā Auguſti Ceſaris defuncti. Eſſe parē virtute patri, Docui ēt virtute nō inferiorē eē Tiberiū patri Ceſari Auguſto. Qui frena rogatus, Qui Tiberius diu ſummā imperij recuſauit, vt docet Tranquillus. Eſſe veſtā, Et docui ēt in libello meo compoſito lingua getica te te Liuiā Ceſaris vxorē eſſe alterā deā Veſtā et pudicitie ſpecimen inter matronas. Matrū pudicarum, caſtarum matronarum. q.d. Quēadmodū virginū dea eſt, veſta, ſic matronarum dea eſt Liuia. Nato dignior. Dignior ſit filio Tiberio. An ne viro, An ſit dignior marito Auguſto, ea enim ſua amplitudine tū vtroq; certat. Eſſe duos iuuenes. Dixi ēt in eodē libello eē duos adoleſcētes germanicū. s. iuniorē filiū Druſi priuigni Auguſti, et per adoptionem Tiberij filiū vt diximus et Druſus eiuſdē Tiberij filiū naturalē. Firma adiumenta parentis, Firma preſidia Tiberij patris. Cui; Scilicet parenti Tiberio. Dederint certa pignora ſui animi, Certis experimentis et indicijs (vt diximus) oſtenderint ſe fore firma adiumēta parentis. Videt autē poeta hic latēter exprimere quod de Germanico iuniore diximus, cui quū ſumma Iperij Ideferret a legionibus vniuerſis I Germania Tiberium Imperatorē ꝓnunciaſſime recuſantibus exercitibus ſu. Augu. nūciato, ac ſibi ſummā reip. deferentibus cōpeſcuit. Hec, Has laudes ſupradictas. Nō pa. camē. Nō muſa et ligua romana, ſed ſcythica. Scripta. cōpoſita. Perlegi Scythis recitaui. Venit ad meos digitos, Meis manibus tractata ē recitādo. Et ca. Quaſi laudādo opus illud, et affirmādo id fore cās, vt reduceret I patriā poeta, mouere et caput et pharetras, q̄s ipſi ſp geſtabāt, q̄ſi ꝑ pharetras ⁊ ſagittas iurarēt, ⁊ affirmarēt ita fore. Et oēs, Et cūcti ſcilicet gete, q interfuere recitationi mee. Plenas pharetras, Thecas plenas ſagittarum. Et lōgū murmur, Et lōgum de hac re ſermo. In ore getico, In ore Scytharum. Atq; aliquis, Et aliquis ex illis Scythis, q mee recitationi interfuit. Quum ſcribas hec de Ceſare, Quum hec q̄ audiui a te recitata in laudē Ceſaris cōponas. Ceſaris imperio, vel Iperio Ceſaris, hoc eſt rome, vel iuſſu Ceſaris. Sub niuali axe, Sub ſeptētrionali plaga hoc eſt i Scythia vbi ſunt niues et frigora. Sexta bruma, Sextus annus. Relegatū, Extorrē et exulem. Carmina nil ꝓſunt, Nihil mihi opitulanē carmina mea in laudē Ceſaris edita lingua Scythica. Nocuerūt quōdā, Obfuere olim, quum ſcripſi amatoria. Prima cauſa, Principium. Tā miſere fuge, Tā

Hoc tamen aſperitas indice dicta loci eſt.
Non loca ſed mores ſcriptis vexauit amaris
Septius auſonios, actaq; roma rea eſt.
Falſa tamen paſſa eſt ęqua conuicia mente,
Obfuit auctori nec fera lingua ſuo.
At malus interpres populi mihi concitat irã
Inq; nouũ crimen carmina noſtra vocat
Tam felix vtinam q̃ pectore candidus eſſem
Extat adhuc nemo ſaucius ore meo.
Adde quod illyrica ſi iam pice nigrior eſſem.
Non mordenda mihi turba fidelis erat:
Molliter a vobis mea ſors excepta tomitę,
Tam mites graios indicat eſſe viros.
Gens mea peligni regioq; domeſtica ſulmo,
Non potuit noſtris lenior eſſe malis.
Quem vix incolumi cuiq̃ ſaluoq; daretis.
Is datus a vobis eſt mihi nuper honor.
Solus adhuc ego ſum veſtris immunis i oris,

Hoc indice, Hoc Vlyſſe ita indicante. Aſperitas loci, Soli ſtacę duricies vt dcm̃ eſt. Nõ loca ſed mores, Dicit Ouid. Scepſiũ poetã olim taxaſſe vitia romanoꝝ et nõ loca q̃d magis odioſum fuit, nõ tñ ille ob eã cãm dãno aliq̃ affectus fuit, Quiſnã aũt fuerit Scepſius poeta, de q̃ hic Ouid. intelligit, ni hil cõpendii hñs, e Sce/pſi aũt ciuitate Aſię, ẽ Ænee regia (Fuit eni᷑ media inter regionem illi ſubditã, et Lyrneſ/ſu᷑) multi fuere viri excellentes. Fuit Metrodorus Scepſius, a quo ars memorię ꝯſumata fuit, vt nihil non iiſdem verbis redderetur, auditum auctore Plutio. hic nono quodã dicẽdi genere vſus, multos deterruit, proptr famã aũt q̃ pauper erat, clarę tñ ꝯiugiũ apud Carthaginẽſes eſt aſſecutus, mox apud Mithridatẽ fuit in honore maximo, cuius meminit Cicero i Oratore, in Tuſculanis q̃ñibus, et plutarchus de eo multa refert in Luculli vita, ẽ nos quoq; plura diximus in cõmentariis nr̃is in quinq; illos Plinii libros de natura animaliũ, Plinius et libro. xxxiiii. cap. vii. de eo ita ſcribit, Deoꝝ tñ putarẽ eſſe, ni Metrodorus Scepſius, cui cognomen romani nominis inditũ eſt odioſo Vulſiniẽ pulſatos ꝓpter cẽtũ et decẽ ſtatuaꝝ ſigna obiecerit, Fuit et demetrius grãmaticus, qui floruit tẽpore, quo Crates, et Ariſtarchus hic Troianã inſtructionẽ expoſuit, cuius meminit Strabo, Meminit ẽ Laertius ſcribẽs eũ fuiſſe diuitẽ ac nobilẽ, et in primis ſtudioſum, vt nõ imerito fortaſſe hic de altero iſtoꝝ poeta intellexerit. Nõ loca, Nõ ſolum romanũ vt ego, qui tñ regionem Tomitanã culpaui. Sed mores auſonios, Sed malos romanoꝝ mores, et vita. Scriptis amaris, Carminis acerbitate, et Satyrica rephẽſione. Vexauit, Rephẽdit, Taxauit. Actaq; ro. rea ẽ, Et roma ab eo accuſata fuit, Agere. n. reũ ẽ aliquẽ accuſare, ꝓagere vo reũ ẽ accuſatũ vicere i iudicio. Falſa pati. Conuitia nõ vera, q᷑ falſo ſuis ſcriptis dãnauit mores romanos.

Paſſa eſt, Tulit ipſa ſcilicet roma. Æqua mente, Patiẽti animo. Auctori ſuo, Ipſi Scepſio, q̃ ea cõpoſuit. Nec obfuit, Nec nocuit. Fera lingua, Lingua poetę feri et crudelis tã acriter inuehendo in romanos. At malus interpres, At ille, q̃ male interpretatur mea carmina. dãnãtia ſitũ et regionẽ Tomitanã. Populi mihi concitat irã, In odium et idignationẽ populi Tomitani me adducit. In nouũ crimẽ, Vel in nouã criminationẽ, vel in nouũ, et inuſitatum ſcelus, Nõ. n. ſolitus ſui vnq̃ carmine quẽq̃ offendere. Vocat, Trahit. Tã foelix vtinã, Vtinam inquit tam poſſem fœlix appellari, et exiliũ hoc euitare q̃ ſum innocens ab huiuſmodi detrahendi genere. Extat adhuc ſaucius, Adhuc apparet laceratus. Ore meo, Meis verbis et carminibus. Pice illyrica, Pice, quę in Illyria naſcebatur, eratq; nigerrima et laudatiſſima, Ouidius lib. iii. de arte amandi. Fuſca vocatur. Nigrior illyrica cui pice ſãguis erit, per picem autem illyricam vita intelligit, et vitioſum nigrũ appellamus ſicuti docet Porphyrio. Oratius libro. ii. epiſtolarum. Mortalis in vnũ. Q. tęq; caput vultu mutabilis albus ẽ ater, ẽ Catullus. Nec ſi orẽ vtrum ſis ſaluus, an ater Homo, Et apuleius i Apologia ita ſcribit, Nuq̃ vſq; albus an ater eẽs ignorani, per picem ergo illyrica omne turpiſſimum vitium intelligit, Naſcebatur autem (vt diximus) in Illyria pix laudatiſſima, in Naritia inſula maris Ionii. Vergilius. Naritięq; picis lucos, et Columella Sobolem dabit illa capacis Narycię picis, Quę aũt eẽt illyria, et q̃ eius fines alibi diximus ex Appiani ſnia. Nigrior vitioſior, Nõ erat mordẽda mihi, Nõ erat a me rephendẽda.

Pix illyrica

Niger ꝓ vitioſo

Naritia pix

Turba fidelis, Tomitani ciues, q̃ me amãt. Molliter excepta, Placide ẽ benigne ſuſcepta. Mea ſors Meũ iſfortuniũ et relegatio. Tã mites graios indicat eſſe viros. In aliis exẽplaribus emẽdate legitur graios nõ gratos, vt ſit ordo. Mea ſors molliter excepta idicat viros tã mites oſtẽdit Tomitanos ita placidos erga miſeros eẽ graios, hoc eſt nõ eẽ barbaros, ſed grecos, et mores grecoꝝ ſeruare, vñ oriundi ſunt, Illi. n. Tomõ ꝯdidere, et a ſectione abſyrti ita appellauere, vt diximus in enarratione eius epiſtolę Ouidii de triſti. Quę ita incipit, Hic quoq; ſunt vrbes graię. Gens mea peligni, Nõ potuiſſet inq̃t me regio et patria mea lenius accipere q̃ fecere Tomitę, ſulmo aũt oppidũ fuit pelignę regionis diſtãs ab vrbe milibus paſſuũ nonaginta, vt alibi pluribus diximus. Eſt aũt ordo. Peligni appoſitiue gens mea, et Sulmo appoſitiue regio domeſtica. i. ꝓua pars pelignę regionis vbi eſt domus et patria mea, nã quemadmodũ partẽ ꝓuincię regionẽ appellamus, ſic Ouid. Sulmoni ọ̃n regionẽ pelignoꝝ appellat. Nr̃is malis, Nr̃o exilio. Lenior, Magis placida. Incolumi cuiq̃ ſaluoq;, Alicui hñti fortunã ꝓſperã. Immunis, Exẽptus ab oĩ onere ciuitatis

Sulmo

Exceptis, si qui munera legis habent.
Tempora sacrata mea sunt velata corona,
Publicus invito quam favor imposuit.
Quam grata est igitur latonę delia tellus,
Erranti tutum quę dedit vna locum.
Tam mihi chara domus p̄ria q̄ sede fugatis
Tempus ad hoc nobis hospita fida manet.
Dū modo fecissent, placidę spem posset hr̄e
Pacis, et a gelido longius axe foret.

Ad Sextum Pompeium.

SI qs adhuc vsq̄ nr̄i nō imemor extat
Quidue relegatus naso requirit agam:
Cęsaribus vitam, sexto debere salutem
Me sciat, a superis hic mihi primus erit,
Tempora nam miserę cōplectar ut oīa vitę,
A meritis eius pars mihi nulla vacat.
Quę numero tot sūt, quot ī horto fertilis arui
Punica sub lento cortice grana rubent,

Exceptis si qui munera legis habent. Exceptis illis, qui legibus ↄ̄cessa sunt immunitatem, quę dabat his q̄ olympia vicissent vt alibi docuimus ex vitruuij sententia, ē q aliquod egregium facinus pro patrię fecissent. Dabatur ēt alijs ex causis immunitas, Dicit ergo hic Ouidius nullis legibus, aut muneribus se a Tomitanis ciuibus assecutum fuisse immunitatem, quę nemini concessa fuerat in ea vrbe, nisi his qui eam lege permittente ob preclarum erga patriam facinus obtinuerant, qđ erat magnū indiciū amoris eius in se ciuitatis. Tempora mea, Meū caput. Corona sacrata, Corona ex hedera Baccho sacra, qua poetę elegi coronabant. Quam publicus favor, Quā coronam favor omnium ciuium Tomitanorum. Imposuit inuito, Mihi hoc recusanti posuit, qbus verbis denotat se publico oīum assensu coronatū fuisse tāq̄ poetas, qđ ēt fuit magni amoris indicium. Quā grata est, Quantum placet et chara est. Latonę, Matri Apollinis et Dianę. Delia tellus, Delos insula, quę est in mari Ægeo Apollinis ac Dianę natiuitate cātatissima poetarū testimonio, vbi Latona eos peperit phytone serpente liberata vt fabulantur poetę, et ideo hic Delon gratissimā Dianę dixit Ouidius. Erranti tutum quę dedit vna locū. Fabulam Seruius super. iij. ęneidos. et Lactantius sup primū Thebaidos ita refert postq̄ Iuppiter Latonā vitiauit eius ēt sororē nomine Asterien vitiare conatus est, quę miseratione numinū in auē Coturnicē conuersa fuit, At Iuppiter in aquilā se vertit, vt eā raperet, illa vero eadem numinū miseratione in lapidē conuertitur, q diu sub aqs latuit, Sed supplicāte Ioui Latona sup aqs de ferri cepit, Interim quum Iuno Latonā grauidā cognosceret immisso contra illam phitone serp. ne per oēm terram persecuta est, quę tandem quum ad littora maris peruenisset, a sorore suscepta fuit dicente Ouidio libro. vi. meta. Erranteq; accepit tunc quum leuis insula nabat, hoc est Delos, quę alio nomine Ortygia dicitur. Erranti, Ipsi Latonę fugienti phytonem serpentem. Tutum locum, Locum tutum ad pariendum. Quę vna, Quę insula ex omnibus terris. Tā mihi chara domus, Tā mihi est grata sedes et domiciliū, quod est mihi in vrbe Tomitana. Patria sede, E ciuitate romana. Fugatis nobis, Mihi eiecto et misso in exiliū. Quę hospita, Quę domus Tomitana me hospitio suscepit.

Latonę ē Asteries fabula

Manet fida, Permanet amica et fidelis. Spem placidę pacis, Spem quietis. nec esset ita furori et bellis geticis exposita. Et a gelido longius axe foret. Et foret magis remota ab hac septentrionali et frigida plaga, quibus verbis ostēdit sibi duo maxime esse infesta in eo exilio, bella scilicet et frigus quibus malis ea regio est obnoxia.

In xv. Epistolam enarratio.

SI quis adhuc vsquam, Ad Sextum Pompeium, ad quem superius etiam extat epistola scribens poeta profitetur se illi ante omnes debere Cęsare tamen excepto, cui vitam debet, Deinde eum precatur, vt ab imperatore, quē summa colit pietate impetret sibi mitius exilium, excusatq; se iniiciam hęc eadem sępius petere, sed prę nimia et immoderata cupidine se excusandum esse, quod si ab eo impetrarit vel nō, dicit se tamen semper professurum illum, auctorem salutis et commodorum omnium, nec vnq̄ eius officia vllā obliuionē esse deleturam. Quid ue relegatus naso agam, Et quid ego Ouidius in exilium electus faciam. Cęsaribus, Augusto defuncto; et liberis, qui etiam Cęsares dicebantur, nā filij adoptiui adoptantium nomina sumebant vt docet Appianus. Sexto debere salutem Me sciat, Cęsaribus inquit vitam debeo; quia quum possent, noluerunt me interficere, At Sexto Pompeio salutem debeo, hoc autem dicit, quia fortasse a Cęsare obtinuit, vt Ouidius non interficeretur, sed tantum relegaretur, aut certe opibus et fauore suo illum sustentauit in pontica regione, erat enim potentissimus. Sciat, Intelligat ille, qui hęc requirit. A superis, Post deos Cęsares. Hic, Iste Sextus Pōpeius. Vt cōplectar, Vt colligā. Oīa tempora, Oēs . tēps. Miserę vitę, Vitę meę, quę cępit in miserijs versari, ex quo exilij sui tempus designat. A meritis eius, A beneficijs ipsius Pompeij. Pars nulla, Nulla pars miserę meę vitę. Vacat, Deficit. Quę, Subaudi merita. In horto fertilis arui, In horto soli non sterilis, sed feracis. Punica grana, Grana mali punici, quod ideo appellatur, quoniam circa Carthaginem punicum malū maximū nobile erat, vnde ob id cognomen sibi vendicauit, vt Plinius refert libro decimotertio quamuis alij (vt idem refert) pomum illud granatum appellent. Sub lento cortice, Sub cortice flexibili.

Mala punica Poma granata

At tu per ſtudij communia foedera ſacri,
Per non vile tibi nomen amicitię.
Sic capto latijs germanicus hoſte cathenis,
Materiam veſtris prębeat ingenijs.
Sic valeant pueri votum commune duorum,
Quis laus formandis ē tibi magna datis.
Quātā potes pbe noſtrę monumēta saluti,
Quę niſi mutato nulla futura loco eſt.

Ad Tuticanum.

HAec tibi mittuntur, quem ſum modo carmine queſtus.
Nō aptus numeris nomē hr̄e meis.
In qbus, excepto qđ adhuc vt cūq; valemus
Nil me prętera quod iuuet inuenies.
Ipſo quoq; ē inuiſa ſalus, ſuntq; vltima vota,
Quolibet ex iſtis ſcilicet ire locis.
Nulla mihi cura eſt, terra quo muter ab iſta,
Hac quoq; quam video gratior omnis erit.
In medias syrtes mediā mea vela charybdim
Mittite, pręſenti dum careamus humo.
Styx q̃3 (ſi qđ ea eſt) bene cōmutabiť hiſtro
Si quid ſa īferius quā ſtyga mūdus habet.
Grāmia cultus ager, frigus mīnus edit hirūdo,
Proxima marticolis q̃ loca naſo getis,
Talia ſuccenſent pter mihi verba tomitę,

in foedicis exilij. Studij ſacri, Sacrę ſtudiū appellat poeticam facultatē, cui Apollo pęſt. Per cōia foedera, Per ſtudia poeticę artis cōis, quę nos q̄ſi quodā foedere cōiungunt. inducūt.n. cōia ſtudia vim quandam ad ſe mutuo amandum: erat.n. charus poeta, vt ēt Ouid. Non vile tibi, Nō tibi vulgare, quę ſoles amicos magni facere. Capto hoſte, Debellata Germania, et deductis captiuis. Germanicus. Germanicus iunior filius Tiberij per adoptionē. Latijs cathenis. Nodis italicis, quibus captiui ligabant. Materiam vris, Det vobis mām ſcribēdi talez Triumphū. Aſſumpſerat āt Druſus expeditionē Germanicā adhuc viuente Auguſto, et paulo ante mortē vt diximus. Sic valeant pueri, Sic ſint incolumes pueri Germanici, quos Germanicus iunior eorum pr̄ Charo ꝓpꝛio ri erudiēdos tradiderat. Intelligit āt Neronē, Druſum, et Caium Cęſarem. Votū cōe duorum, Idē votum mei et mei, ambo.n. optamus, vt valeant pueri, quos erudiēdos ſuſcepiſti. Quis datis formādis, quibus pueris tibi ad erudiendū datis, magna laus acceſſit. Eſt tibi magna laus Eſt tibi magna gloria. Sūmoq; enim hoīum liberos erudire gloria eſt. vt in quadā noſtra Apologia diximus. Monumēta, memoriā aliquam. Quę, Scilicet ſalus. Niſi mutato loco, Niſi transferar in exiliū mitius, et magis propinquum Italię.

In. XIIII. Epiſtolam enarratio.

HEc tibi mittunť, Ad eundem Tuticanū, ad quem ſupius ſcripſerat hāc ēt epiſtolaz mittit poeta, dicitq; ſe quēcunq; locum vel incōmodiſſimum magis optare, vbi exulet q̄ Tomitanam vrbem, Deinde ſe excuſat, q̄ nō debent Tomitę id egre ferre, ſiquidem locū non homines vituperat, poſtremo ſatetur ſe ab eis affectum fuiſſe pulcherrimis beneficijs, nec eius patriam potuiſſe illi maiorē beniuolentiā oſtēdere. Modo, Paulo ante. Non aptum meis numeris, Non cōmodū, vt poni poſſit in meis verſibus. In quibus, ordo eſt In quibus ſcilicet carminibus meis nil pręterea inuenies quod iuuet me, excepto q̄ adhuc valemus, vt cunq; hoc eſt q̄ualitercūq; q.d. Valeo corpore ēt ſi animo belle valeā in his locorum incōmodis. Vltima vota, Supremū deſideriū meū. Quolibet, Ad quemuis aliū locū. Ex iſtis locis, Ex Scythia et exilio Tomitano. Nulla mihi cura eſt, Nulla eſt mihi ſolicitudo, hoc eſt nil curo. Terra quo muter ab iſta, Ad quē locū ē exiliū aliud trāſferar ex vrbe Tomitana. Hac, iſta terra Scythica vbi nunc ſum. Quā video, Quam terrā Scythię quotidie aſpicio. Ois, Quęcūq; alia terra. In medias syrtes, In medio illo loco maris piculoſo circa fines africę. Eſt.n.in eis (auctore Plynio) magna inęqualitas maris et terra, et in vno qdem loco ꝓfundiſſima ſit aqua, in alio vadoſa, nec in eodem ſtatu pmanet. Sunt āt Syrtes in africa maiores et minores ſeparātur, (ducētorum quinquaginta milia paſſuū interuallo) Minor diſtat a Carthagine (vt ſcri. Polybius) .ccc. milibus paſſuū, at ſ; totidē ambiť. Maior vero ambitus quadringentorum.xxv. miliū paſſuū cōplectitur. De syrtibus legito ēt Lucanū ac Saluſtiū et nos alibi plura diximus. Mediam charybdim, In mediū ēt periculū illud maris. de quo antea abunde dictū eſt. Pręſenti humo, Tomitano exilio, vbi m̄ pn̄ta exulo. Styx quoq; bene cōmutabiť iſtro, Palus ēt illa ſtyx, quę dr̄ eē apud inferos, a me magis eligeť pro exilio, q̄ ſolū Tomitanū Iſtro flumini finitimū. Si quid ea eſt, Si ea palus eſt aliquid, quaſi dicat ſi verū eſt q̄d dicunt de ea poetę, q̄ ſit apud inferos. Bene cōmutabiť, Bene a me videbiť pmutanda. Si quid et inferius, Et illud ēt cōmutabiť iſtro, ſi mundus hz aliqd īferius et incōmodius ſtygia palude. Gramina, Herbas inutiles et ſubaudiť odit minus. Frigus minus odit hirūdo Hirūdo, q̄ naturalr̄ frigus timet, illd minus odit, q̄ ego loca hec Scythię. Getis marticolis, Getis Martem colentibus. Scythę n. coluere maxime Ioue et Iunonē. Apollinē, Venerē. Martē, et Herculem, ſed ſimulachra et aras, ac delubra faciēda nō putarūt pręterq̄ Marti, vt docet Herodotus libro.iiij. Succenſent, Iraſcunť. Propter talia verba, Propter huiuſmōi ſermones, qbus īprobo eorum loca.

Syrtes

Scythae

Ira publica, Odium Tomitarum indignatio. Meis carminibus, Meis verſibus, quibus eorum loca vitupo. Lędi p carmina, Offēdi verſuū meorum cā, quibus in exiliū pcipitatus ſus. Et ſemp plectar, Et ſemp pu niar. Ab īgenio incauto, Ab īgenio meo īprouido, et qd minus ſibi cauere neſcit. Digitos īcidere cōtor? Tardo ne mihi digitos amputare, illud ſciendū nōnullos ē, qui velint a Cūctos noīe cunctari verbum deduci pro eo qd eſt dubitare. manere. differre. hęc. n. ſigt verbū illud, vt ſcr. Marcellus cunctāq ab eo putāt q cuncti hoc eſt oēs ſimul ſine difficulta te mooueri nō pñt. cunctos. n. qſi piunctos dici vī, et iō p cū, qdam ſcribūt, hincq pcunctari qd ſigt diligenter ingrere deducū āduuiant, quaſi p cuncta ingrere. Antiqui cunctat, et pcūctat proferebant, quēadmodum et popu lat, nos vero nūc populor dicimus, vt Seruius docet in enarratione eius vſus. At velut ingentem formicę farris aceruū. Quum populāt hyemis memores, Ego vero magis exiſtimo cōtari, et pcontari, et cōtationē ſine c ſcribendū eſſe, et a cōto deduci. Eſt enī pcis ptica qua nautę vtunt ad exploráda loca nanibus opportuna. Vn̄ pcuntor deriuat, ſicut tradit Donatus in Ecyrę cōmentario, et q nautę aquę altitudinē pcis ptentant cōtari verbū deductum eſt p īmorari, et qſi pcis vada rimari, et pcōtari qd ſigt interrogare, ſed ad finem coarguendi. Vnde Quintil. ingt. Quid n. tam cōe, q interrogare et pcontari, quorum vtroq indifferenter vtimur, quum alterum noſcendi, alterum arguendi gra adhibemus. Conti āt meminit Maro, quum inquit. Ipſe ratē cōto ſubigit. Et Iuuenalis, Et ptum et ſtygio ranas in gurgite nigras. Et Suetonius ī Tiberio ingt. Contis atq remis elidendi cadauera, Idem in Caio Caligula. Quoſdam gubernacula apprehēdentes pcis remiſq detruſit in mare. In alia ſigatione cōtus accipit pro haſta militari. Scribit. n. Marcellus Contos eē haſtas lōgiores et robuſtas Verg. Duris detrudere pcis, et alibi. Aſſueti lēgo muros defendē pco, vñ a cōto ī hac ſigtōe cōtati milites dr a Vegetio. Tela q no. carmīa ē ingeniū qd mihi nocuit. Ad veteres ſco. Ad ſaxa. ī quibus naufragiū feci Deſignat āt carmina, q ſibi olim nocuere. Iterū diuertor, Iterum redeo. Et illas aqs. Et iterum diuertor ad illas aquas, hoc eſt ad illud ingeniū ſcribendi verſus. In quibus offendit naufraga puppis. In aquis nauis mea, q naufragiū ſenſit ſe duxit. Offendit, Vel me leſit vectorē, vel offēdit et duxit ſe, pſtat enim in nauis metaphora, p quā nauē vitā ſuā et ſcrip designat. Sed nihil ad. Sed nihil ꝯ vos egi o Tomitę. Nūc. n. ad eos redit, quibus ſe excuſat. Nulla ē mea cul. Nullū ē meū crimē, ſi loca vrā dānaui meis verſibus. Quos ego. a. Quos Tomitas diligo. Cū loca ſim ve. pe. Quum maxie odio pſequar regionē hāc vram, quibus verbis colligit ſe hoīes Tomitanos diligere. Loca vo tm̄ deteſtari carminibus ſuis. Excutiat, Ingrat, Noſtri mo. la. Verſus nros. De vobis, De hoībus Tomitāis. Frigus, Hyemes, q ſunt in regione vra. Et incurſus oī de pte timēdos. Et hoſtilē impetū, cui īfeſta eſt vndiq Tomitana ciuitas q Getarum pdę obnoxia eſt. Pulſet. Oppugnetur. Queror, Carminibus meis cōqueror. Non hoīes, Non in vos Tomitanos. Veriſſima crimina, Criminationes q veriſſime dici pñt, et ſine vllo mēdacio. Vrm ſolum, Vram hāc regionē ſterilē, et frigori ac bellis obnoxiā. Eſſet ppetuo ſua q vitabilis aſcra, Exēplis oñdit nō debere Tomitanos ſecū iraſci ob eā cāmq eorum regionē vituparit. Si qdem Heſiodus Aſcream ciuitatē et pñam culpauit, non tn̄ eorum ciues ſucēſuere. In Theſpijs āt fuit Aſcra ciuitas iuxta Heliconis ptem dexteram pñnēs excelſo in loco, ac cliuo iacens, quā ipſe poeta redarguens īprobauit patri, q ī Cyma Æolica remanere. Ita. n. ingt. Aſcrā vtis miſerum penes hic helicona colebat, Hiberno dirum triſte eſtu optabile nunq. Senis agricolę, Senis Heſiodi, qui de Agricultura ſcripſit. In illa terra, In Aſcra ciuitate. Qui ſcripſit, Ipſe Heſiodus, q ea q ſupius dicta ſunt, de pñā ſua tradidit. Intumuit vati nō tn̄ aſcra ſuo, Non tn̄ ſecū aſcra pñā irata fuit. Quis pñam, Idem ēt docet qd ſuperius Vlyſſis exemplo qui apud Homerum Itacam patriam ſępe aſperā ſterilemq vocat, viamq ex ipſo portu tramitē aſperum ac durum ait, ſcultūq et abſq mā locum, patet āt ad ſtadia octoginta in circuitu. Vnde Cicero in oratore ita inquit. At ſi nos (id qd maxime debet) nra pñā delectat, cuius rei tanta eſt vis, ac tanta natura, vt Itacam illam, ex aſperrimis ſaxulis tanq nidulum affixam ſapientiſſimus vir immortalitati anteponent et reliq.

Iraq carminibus publica mota meis.
Ergo ego ceſſabo nunq per carmina lędi?
Plectar & incauto ſemper ab ingenio?
Ergo ego ne ſcribā digitos incidere cunctor?
Telaq adhuc demens, quę nocuere ſequor,
Ad veteres ſcopulos iterum diuertor, & illas
In quibus offēdit naufraga puppis aquas.
Sed nihil admiſi. nulla eſt mea culpa tomitę,
Quos ego cū loca ſim veſtra peroſus, amo.
Quilibet excutiat noſtri monumēta laboris,
Littera de vobis eſt mea queſta nihil.
Frigus, & incurſus omni de parte timendos
Et quod pulſetur murus ab hoſte queror.
In loca, non hoīes veriſſima crimina dixi,
Culpatis veſtrum vos quoq ſępe ſolum.
Eſſet perpetuo ſua q vitabilis aſcra
Auſa eſt agricolę muſa docere ſenis.
At fuerat terra genitus qui ſcripſit in illa,
Intumuit vati non tamen aſcra ſuo.
Quis patriam ſolerte magis dilexit vlyxe?

Cūctari vñ deducat et qd ſignificat et quo ſcribēdū Pcūctari

contis

contari

percōtari

cōtus in alia ſigatione contati milites

Aſcra patria Heſiodi

Vlyſſes & pña qd

Aphrica quot ſegetes, ꝙ tmolia terra racēos,
Q uot ſicyon baccas, quot parit hybla fauos
Confiteor, teſtere licet, ſignate quirites,
Nil opus eſt legum viribus ipſe loquor.
Inter opes & me rem paruas pone paternas,
Pars ego ſum cenſus quantulacunq; tui.
Q uā tua triacria ē regnataq; terra philippo,

Aphrica frumēto abundabat — Aphrica quot ſegetes, Aphrica olim maximam vim frumenti ferebat, quod oſdit Plinius lib.v. de Aphrica ſic ſcribens. Libyphenices, qui bizantiū īco lunt. ita appellat regio. ccl. M. paſſuum per circui tus fertilitatis eximię cū centeſima fruge agricolis foenus reddente terra, et columella lib. iiij. ita ſcri. Ad genera frugū re deo. Myſiam Libyam q̄ largis aiunt abun dare frumētis, nec ta men apulos, campa nosq; opimis defici ſegetibus. Quot tmo lia terra racemos,

Tmolus ſeu Timolus — Tmolus mons eſt (vt Strabo docet) Meōię quę poſtea lydia ap pellata fuit, de quo ita Plini. ſcri. Celebratur maxie ſardibus in latere Tmoli montis, qui ante Timo lus appellabatur vitibus cōſitus, quibus verbis patet et Tmolum et Timolum recte dici poſſe contra quorundam opinionem, Vergilius. Non ne vides croceos vt tmolus odores, et alibi. Timolus aſſur gū, qbus et rex ipſe phaneus. et Ouidius in meta. Deſeruere ſui nymphę vineta timoli, qbus auctori

Corycos locus. Q. Curtij correct. Corycius ſenex apd marone — tatibus patet etiā montem Tmolum vino ac cro co abundaſſe, Columella, Tmolon et Corycon flo re croceo abundare ferunt, apud. Q. Curtium (vt obiter etiam locum illuz corrigamus) in lib. iij. Ita legi debent verba hęc, quę aliter deprauata circūfe runtur, Montis quoq; ſpecus, et coryci nemus vbi crocum gignitur, A quo loco Maro Corycium ſe nem appellauit, quum dixit. Nanq; ſub oebalię me mini me turribus altis Corycium vidiſſe ſenem, q bus verbis patet in Tmolo monte non vinum tā tum, ſed et crocum naſci ſolitum contra eorum opiniones, qui dicebant per croceos odores vinum fuluum intellexiſſe Maronē, quod naſcebatur in Tmolo, non de croco, quod nuſquam ibi proue niebat, quum id falſum eſſe docuerimus, Deſignat

Locus Martialis — autem Maro vinum optimum croco miſtū, quo ſpargebatur Theatrū. Martialis. Et cilices nimbis hic maduere ſuis.

Sicyon Sicyonia oliua — Quot ſicyon baccas, Quot oli uas Sicyon ciuitas fert. Fuit autem Sicyon oppi dum achaię vt docet Pli. li. iiij. et Strabo li. viij. in quit Maximā agri corinthij ptem Sicyoni poſſeſ ſam occupauere, ꝑterq; agrū Sicyonium Aſopus profluit, Sic etiam Maro oliuam a loco Sicyoniā appellauit quum dixit. Teritur Sicyonia bacca tra petis, vbi Seruius dicit oliuā intelligi, ē ita appella ri a ciuitate Laconię ſicyone, vbi abundat olea.

Hybla Megara — Quot parit hybla fauos. Quātū mellis in hybla naſcit, Hybla āt fuit vrbs Siculę ab Hyblone rege dicta vt voluit Thucydides, hęc poſtea Megara ap pellata fuit, vñ Maro Apes pybleas appellauit, quę in Sicilia mel optimū cōficiebant, Martialis. Quum dederis ſiculos medijs de collibus hyblę. Cecropios dicas tu licet eē fauos, poſuit āt cōtinens pro cōten

Faui — to fauum pro melle, Sunt. n. faui cellulę illę apum, in quibus mella cōficiunt. Figunt. n. primo ceram deinde melle implent, a fouendoq; fauos appella runt, ꝙ in his ſobolem fouent. Teſtere licet, Licet in teſtimoniū adducas hęc q̄ ſcribo, et ſtatī ea pote ta ſubſigit. Signate quites, O ciues romani ſub ſcribite vos tanq̄ teſtes eius, quod dicam, vel ſigil lum veſtꝝ imprimite quemadmodū ſi teſtm̄ ali qd ſignaretis, cui ſeptē teſtes ſeptem eoꝝ ſigilla ap ponebāt. Sed interim (qm̄ incidit mētio de teſtis) obiter enarre mus locū illū Tranq̄lli in vita Iulij Cęſaris

Locus Tranquilli hactenus nō intellectus — Scribit. n. auctor ipſe C. Cęſarem tres nouiſſimo teſtū inſtituiſſe heredes, reliqs in ima cera, quem locū ſcitu digniſſimū, et a nul lo ꝙ ſciam adhuc ſatis intellectū Trebonianus, ſcri qs alius fuerit in inſtitutionibus in Titulo de pu pillari ſubſtitutione apte declarat, cuius verba hęc ſunt, Sin āt qs ita formidoloſus ſit, vt timeret, ne fi lius eius pupillus adhuc ex eo ꝙ palā ſubſtitutum acceperit, poſt obitū eius periculo inſidiaꝝ ſubijceret, vulgarem qdem ſubſtitutionē palam facere, et in primis teſtamēti ꝑtibus debet ordinare, illā āt ſub ſtitutionē, per quā et ſi heres extiterit pupillus, et in tra pubertatem deceſſerit, ſubſtitutus vocat, ſepara tim in inferioribus ꝑtibus ſcribere debet, eāq; ꝑtem ꝓprio lino ꝓpriaq; cera cōſignare, et in priore par te teſtamēti cauere, ne inferiores tabulę viuo filio, et adhuc impubere aperiant, qbus verbis nō ſolū intelligimus verba Suetonij adducta veꝝ ēt Oratij

Locus Oratij enodatus — carmen illud. Quid prima ſecundo Cera velit ver ſu, ſolus multis ne coheres, Veloci percurre oculo, per ceras. n. teſtamenta intellige, quę ita in priori vt in ima pte cera illita ſignata erāt duplici ſigil loꝝ ordine, et in vno quoq; ordine ſeptē (vt dixi mus) adhibebant teſtes, q ſigilla ſua apponebant.

Vnuſquiſque populus patronū habuit Romę — Nō opus eſt legū viribus, Nō inqt eſt opus cōfuge re ad legum pſidia et litem cōteſtari. Ipſe loquor, quę ppłs Ipſe ſponte cōfiteor hoc quod ſequit. Inter opes paternas, Inter tuos cenſus tibi a pre relictos. Et me rem paruam pone, Etiam me annumerabis li cet ſim res parua et modica. Cenſus tui, Tuarū fortunaꝝ. Quā tua trinacria eſt, Quantū potes dicere tuā eē Siciliam, q̄ Trinacria a tribus pmō torijs appellata eſt vt ibi latius diximus, Credendū eſt āt aut Sex. Pompeiū dono accepiſſe ab Augu ſto hęc loca, q̄ hic cōmemorat poeta, aut (qd ma gis placet) hoꝝ locoꝝ illum fuiſſe patronum. Nā vnuſqſq; populus patronum habuit Romę vt eſt auctor Appianus in lib. ij. de bellis ciuibus roma noꝝ, et Dionyſius Alicarnaſęus, vnde apud eundē Appianum legimus Fabiū Sāgam fuiſſe Allobro gum patronum. et Siculoꝝ Marcellos, Scipiones, ē Pōpeios, et aupd Suetoniū legimus Lacedęmonios fuiſſe in clientela Claudioꝝ, et bononienſes in clientela Antonioꝝ. Regnataq; terra Philippo. Aut Mace

Philippi — doniā totā ītellige, aut eius prouincię ſolā ciuitatē, q̄ Philippi appellat ſeu dacos, Crenida olim appel lata fontes, quippe plurimi circa collem luberi la

ſtabricabant aqs, Eum locum Philippus vt accommodũ metatus ſup Thraces vallo ſepſit, et a ſe Philippos nuncupauit, magis tñ placet p terrã Philippo regnatã Macedoniã itelligas, cuius rex fuit Philippus magni Alexandri pr̃. Quã domus augu ſto ɔtinuata foro. Quãdum ẽt domus eſt tua, quã habes ɔiunctaʒ foro Augusti Cęſaris, de q̃ alibi abũde diximus in enarratiõibus eius verſus Ouidij de arte amãdi. Et fora ɔueniunt qs credere poſſet amori. Quam tua rus oculis, Ordo eſt quã p q̃tũ campania appoſitiue rus gratũ oculis dñi eſt tua, per campaniã ãt itelligimus rus aliquod, qđ habebat Põpeius in campania, ſicut forſitaſſe itellexit per Trinacriam rus aut oppiduʒ aliquod ſicilię eiuſdem Pompei, ſimilr per terram Philippi rus in Macedonia, quę ſnĩa non diſplicet. Oculis domini, Oculis tuis. Quęq; relicta tibi, Et q̃tuʒ ea ſunt tua, quę ſunt tibi a maioribus tuis relicta. Vel empta, Vel a te comparata peculiari induſtria. Tam tuus en ego ſum, Tam ego Ouidius ſum numerandus in tuo ęre ẽ cẽſu. Cuius triſti munere, Cuius tui Sexti Põpeij męſto dono, nam tuo munere et pcibus viuo, q2 te agente Auguſtus me non interfecit, ſed tñ in exilium ponticũ miſit. Hoc ãt beneficiuʒ poeta triſte munus appellat, ppterea q in re triſti et męſta bñficium eſt aſſecutus. Non potes dicere te hře nihil in põto, Nõ potes dicere te nihil poſſidere in pontica regione, qum aliqd habeas hñdo me. Atq; vtinaʒ poſſis, Atq; vtinam poſſis dicere te nihil habere in põto, q2 eſſem alibi foelicius q̃ in hoc exilio. Et detur amicius arnũ, Et vtinam detur ſolum magis gratum et amicum regione hac põtica. Rẽ tuã, Me q ſum in tuo ęre. In dijs ẽ, Eſt in ptãte deorum, hoc ẽ imperatoꝝ Tiberij. s. ẽ liberorum eius. Tẽta, Experire. Lenire numina, Placare Tiberius, et eius liberos Perpetua pietate. Perpetuo amore Erroris noſtri. Noſtrę imprudẽtię ſeu criminis, cuius cauſa in exiliuʒ electus ſum. Vix eſt diſcernere, Vix licet cognoſcere. Sis maius argumẽtũ, Sis, melior ratio, quę rei dubię et erroris mei, non autem criminis vt plerię appellabant, fidẽ faciat, quibus verbis deſignat Sextum Pompeium optimum eſſe teſtem poetam non crimen, ſed erroreʒ admiſſiſſe, Argumentum. n. ſignificat rõnem, quę rei dubię fidẽ facit, vt eſt Syllogiſmus. Inductio.

Argumentum.

Quam domus auguſto continuata foro.
Quam tua rus oculis dñi campania gratis,
Queq; relicta tibi ſexte vel empta tenes.
Tam tuus en ego ſum, cuius te munere triſti
Non potes in ponto dicere habere nihil.
Atq; vtinam poſſis & detur amicius aruum,
Remq; tuam ponas in meliore loco.
Quod quoniã in dijs eſt, tẽta lenire pcando
Numina perpetua quę pietate colis.
Erroris nam tu vix eſt diſcernere noſtri
Sis argumentum maius, an auxilium.
Nec dubitas oro, ſed flumine ſepe ſecundo
Augetur remis curſus euntis aquę.
Et pudet, & metuo ſemperq; eademq; precari,
Ne ſubeant animo tędia iuſta tuo.
Verum quid faciam? res imoderata cupido ẽ.
Da veniam vitio mitis amice meo.
Scribere ſepe aliud cupiens delabor eodem,

Exemplum, hinc argumentari dr̃ rationibus uti ad aliquid pbandum. et Argumentatio eſt argumentorum explicatio. Eſt ẽt Argumentũ res ficta, q̃ tñ fieri potuit veluti ſunt argumenta comediaꝝ, vñ p ſimilitudinem argumentuʒ pro rnã accipit. Cicero in epiſtolis. Et qm̃ mihi nullũ ſcribẽdi argumentũ relictũ eſt, aut argumẽtum pro accipe pro defenſione, rõne, et excuſatiõe poterís ſit ſenſus, Dubiũ ẽ an tu maioreʒ imodũ excuſes errorẽ meũ apud Cęſarẽ, ẽ ceteros optimis rõnibus vtendo, et argumentis, adeo vt ſis mihi tanq̃ argumentum qđdã, q2 oẽs in ſnĩam tuaʒ adducis et vincis tuis rõnibus errorem meum excuſando, vel, illum argumentũ eſſe dicit, q2 fauendo pote, indicium eſt eum fuiſſe innocentem, et p errorem ſibi eã calamitatem accidiſſe, q ſi aliter eſſet, nõ auſum fuiſſe Pompeiuʒ deſignat poeta eum tueri ac fauere ɔtra Cęſaris ſnĩam, Sunt q hunc ſenſum faciant, quum audeã ingt a te petere, vt iratum principes lenias, dubiũ vr̃, an ipſe ſis maius argumentũ, hoc ẽ maior rnã, ſũma et cã huius erroris, an maius auxiliũ pſtras, nã tui pſidq benignitas dat mihi audẽdi fiduciã, Supior ſenſus magis placet. An auxilium, An pſidium. q. d. vtrunq; facis et me defendis, ẽ ɔdes, ſed vtrum alterꝝ officioꝝ tuoꝝ maius ſit, incertum habeo, qm̃ in vtroq; pari ſtudio laboras, vt argumẽtũ ſit verboꝝ defenſio, auxiliũ vo ſit qđ ſeqt ex illa defenſione, vt ẽ exorare Cęſarẽ, vt nõ iterficiat me Ouidiũ, ſed tñ in exiliũ mittat, ẽ alia huius modi cõmoda, aut certe p auxiliũ intelligit opes, qbus poeta in exilio ſuſtentabat. Nec dubitans oro, Nec te iõ oro, vt dubitẽ de fide, et amoř erga me tuo. Sed flumine ſepe ſcdo, Sed ſepe nauigãdo nõ aduerſo, ſed ſcdo, flumine. Augeť re. Augeť ipulſu et agitatione remoꝝ, qbus vbis deſignat ſe Põpeium rogare, nõ q dubitet de eius beniuolẽtia, ſed vt illuʒ ſui ſtudioſum ſtudioſiorẽ reddat et magis alacrem iferenda ſibi ope, queadmodũ nauis ducta ſcdo flumie facilius remis iuuať. Sẽperq;, Et aſſidue. Eadẽq;, Et res eaſdẽ ac ſolos. Tędia iuſta, Moleſtię ex iuſta cã puenientes. Res imoderata cupido ẽ, et Deſideriũ alicuius rei optinẽdę ẽ res, q̃ cogit hoies nullius tẽperamẽti et modeſtię rõnẽ hře. Vitio meo, Huic meę imoderatę cupidini. Mitis amice, Placide Põpei. Eodẽ, Ad peccãdũ rẽ eãdẽ, hoc ẽ vt exilij mei pęna iminuať

Ipſa locum per ſe littera noſtra rogat.
Seu tñ effectus habitura eſt gratia, ſeu me
Dura iubet gelido parca ſub axe mori.
Semper inoblita repetaȝ tua munera mẽte,
Et mea me tellus audiet eſſe tuum.
Audiet ꝙ̃ cęlo poſita eſt quęcunq; ſub vllo,
Tranſit noſtra feros ſi modo muſa getas.
Teq; meę cauſam ſeruatoremq; ſalutis,
Meq; tuum libra norit ꝙ̃ ęre minus.

Ad Inuidum.

INuide quid laceras naſonis carmina rapti?
Non ſolet ingenijs ſumma nocere dies
Famaque poſt cineres maior venit, et mihi nomen,
Tunc quoq;, cuȝ viuis annumerarer, erat.

Ipſa noſtra lr̃a, Ipſa noſtra ſcriptura et carmẽ. Rogat locum ꝑ ſe, Sua ſponte petit loci mutatio nẽ, quum tñ ego aliud vellẽ dicere. Habitura ẽ gr̃a effectus, Fauor tuus eſt apud Cęſarem Ipetraturus qḋ volo. Dura parca, Duꝝ fatum et dura dea aliq̃ua ex tribus, q̃ vitę bolum ꝑſunt, vt alibi latius diximus. Sub axe gelido, Sub ſeptentrio nali plaga frigida. Inoblita mẽte, Mẽ te q̃ non obliuiſcitur bñficia. Et mea tellus, Et mea patria. Audiet et cęlo, Intel liget id ẽ q̃cunq; terra poſita eſt ſub cęlẽ regione, qbus verbis deſignat totũ orbem. Trãſit nr̃a feros ſi modo muſa getas, Si mõ carmina nr̃a e Scythia ad alias puenẽt regiones. Teq; meę cãm, Et ſubaudĩ tellus quęcunq; eſt po ſita ſub vllo cęlo norit ab inferiori te cãs. et reliqua. Meq; tuum libra, Ordo eſt. Et quęcunq; tellus ẽ poſi ta ſub cęlo audiet me eẽ tuum minus libra et ęre, ideſt minus quam ſi eſſem mancipium tuum et ſeruus emptitius, hoc eſt viliori conditione et ma gis tibi obnoxius, quam ſeruus emptus, vt ſit me tuum eẽ minus libra et ęre, ideſt ſ ẽ me tuum minus mancipio libra empto et ęre, vel minus libra et ęre, ideſt non minus q̃ ſi a te eſſem emptus per ęs et libram, vt particula non ſubintelligat, Sunt tamen qui legant non minus, ſed magis, vt dicat poeta Me tuum eſſe magis, q̃ aliquis ſeruus tuus a te emptus per ęs et libram, in omnibus tamen co dicibus legitur minus non magis, et ita legendũ cenſeo, non enim placet auctorum verba immutare, quę in omnibus exemplaribus eodem modo leguntur, pręſertim ſi ſenſus verus et candidus elici poteſt. Eſt etiam apud Ouidiũ in amoribus ver ſus, Quem obiter reſtituamus, et enodemus ita. n. inquit Ouidius. Nec te decipiant veteris quinquatria cęrę. Quidam ita corrigere voluere Nec te decipiant veteris plena atria cęrę, Ego vero additione vnius litterę e tantum ita legendum affirmo, Nec te decipiant veteris quinq; atria cęrę, vt lena Puellę dicat. Nec decipiat te amator pro nummis afferens innumeroſa atria et nobilitatem ſtatuarum maiorum in atrijs multas repoſitarum, ut ſit numerus finitus pro infinito. Per qnq̃. n. atria innumeras maiorum ſtatuas in pluribus atrijs diſpoſitas ſigt̃, vbi a priſcis illis romanis reponebãtur, Sic et Iuuenalis ait, Tota licet veteres exornẽt vndiq; cęrę Atria, Quę nr̃a correctio et interp̃tatio an verior ſit, viderint docti. Libra et ęre, Hęc

Locus in amoribꝫ reſtitutꝫ et enodatus ꝑter aliorum opiniões

Emptio ꝑ ęs, et libram,

verba ſunt iuris, qbus oĩs emptio confirmabatur, vt ſcribit Porphyrio, quum ꝑ libraȝ expẽſa pecunia, ꝑ ęs ipſum pretium demonſtrabatur, Oratius. Si ꝓprium eſt quod quis libra mercatur et ęre, Mancipatio. n. (vt in inſtitutionibus habet l titulo de teſtamentis) eſt imaginaria q̃dam venditio quod ꝓprn ius romanorum eſt ciuilẽ, eaq; res ita agitur adhibitis non minus q̃ quinq; teſtibus ciuibus romanis puberibus, et pręterea alio eiuſdeȝ conditionis, qui libram ęneaȝ teneat, qui appellatur Libripẽs, Aderat et ille, q familię emptor dicebatur, qui mancipium emit, et ęs tenet ita dicens, Hunc ego hominem ex iure. Quiritium meuȝ eẽ aio, Iſq; emptus ẽ hoc ęre ęneaq; libra, Deinde ęre ꝑcutit libram, idq; ęs dat ei, a quo mancipium accepit, quaſi ꝑtij loco ex lege duodecim tabularum q̃cunq; res abalienari non poterant niſi ꝑ hanc ſolennitatem, quęȝ morem hic etiã Ouidius deſignat.

Libripẽs

In. XVI. et vltimam Epiſtolã Enarratio.

INuide quid laceras, Admonet in hac vltima epiſtola poeta inuidum, ne carmen ſuum laceret, oſtendens ſe exulem eſſe tanq̃ mortuum, affirmatq; ſolere liuorem paſci tantum in viuis, poſt cineres vero quieſcere, et hac ratione dicit eum debere non vlterius in carmen ſuus diſtringere inuidię ſtimulos ac dentes, quum ſint multi alij celebres poetę, quos enumerat, docetq; eos poſſe commodius reprehendi. Quid laceras carmina? Cur carminibus genuino dente detrahis? Naſonis rapti, Ouidij quaſi morte erepti, poeta enim relegatus ſe quaſi mortuum exiſtimabat. Nõ ſolet nocere ingenijs, Non ſolet obeſſe doctis et eorum operibus detrahendo, Mors. n. cauſa eſt, vt ita doctos doctos, et illorum opa relinquamus, ſintq; citra reprehenſionem, q̧ tunc liuor ille, qui in viuos nos ſtimulat, poſt mortẽ eius quẽ inſectati fuimus queſcit, nam cũ mortuis (vt eſt in ꝓuerbio) nõ niſi laruę luctant. Sũma dies, Extrema dies hoc eſt mors. Famaq; poſt ci. ma. ve. Oſtendit mortem non ſoluere ingenijs obeſſe, Imo magis ꝓdeſſe, q̧ poſt mortem ceſſante liuore, fama doctorꝫ magis augeẽ, Ex quo colligit non debere ſibi et carmini ſuo detrahi, quȝ ſit tanq̃ mortuus, ſed ſe magis laudari debere vt ſolent poſt cineres bolum ingenia Propertius. Omnia poſt obitũ fingit maiora vetuſtas. Maius ab exequijs nomẽ in ora venit. Et mihi nomẽ Tũc q̃ quum viuis ãnumerarer erat,

Cum foret et marſus, magniq; rabirius oris,
Iliacusq; macer, ſidereusq; pedo.
Et qui iunonem læſiſſet in hercule carus,
Iunonis ſi iam non gener ille foret,
Quiq; dedit latio carmen regale ſeuerus,
Et cum ſubtili priſcus vterq; numa.
Quiq; vel ĩparibus numeris mõtane vel æq̃s,
Sufficis, et gemino carmine nomen hẽs.
Et qui penelope reſcribere iuſſit vlyxem.
Errantem ſæuo per duo luſtra mari.
Quiq; ſuam triſenen, imperfectumq; dierum,

Doceat ſe & viuū. Hoc eſt anteq̃ relegaret nomē habuiſſe, et per ꝯſequēs & innuit poſt mortē debere illud magis vigere amoto liuore. Cum foret et marſus, Domitius Marſus poeta clarus extitit Oratij æuo, cuius verſum illū in orbiliū ſæuū verberatorē puerorū, adducit Plinius de viris illuſtribus. Si quos orbilius ferula ſcuticaq; cecidit, hic amauit Melenem, et ſcripſit epigrāmata vt docet Martialis in epiſtola ſecūdi libri, ſcripſit et bellū Herculis ĩ amazones, quod opus Amazonidē inſcripſit, quāuis idē & deſcripſerit Homerus vt docet Plutarchus Martialis ſæpius ĩ libro memoratur Perſius. Vno. Quā leuis ĩ tota marſus amazonide, et alibi. Quid varros, marſosq; loquar? Magniq; rabirius oris. C. Rabirius nobilis poeta fuit, quē Fabius in eorum poetaꝝ numero ponit, qui Epici appellantur, de quo ita ſcribit Seneca. M. Antonius mihi vī apud Rabirium poetā exclamare, qum fortunā ſuā ad alios tranſeuntē videt, et q̃ in eius carmine multū animi, ac viriū inerat, vt Senecæ verba adducta videntur innuere, ideo hic Ouidius illū magni oris fuiſſe ſcribit. Iliacusq; macer, Æmylius Macer Veroneſis poeta fuit, cuius meminit Euſebius, Scripſit bellum troianū vt hic vī innuere poeta appellādo illū iliacum ab illi materie quā tractabat, periit aūt in Aſia, Ad Macrū extat elegia Ouidij lib. iij. de ponto, vbi exponit q̃uo poeta ille ſcripſit heroicū carmen de rebus Iliacis reliquis incipiēdo ab his, quæ Homerus in Iliade ſua reliquit, ita n. inquit. Tu canis æterno qcquid reſtabat homero, Ne careāt ſūma troica bella manu, Fuit et ꝓpinquus vxoris Ouidij, et cum eo poeta in Aſiā et Siciliā nauigauit, vt ſuperius eodē libro tertio de ponto apparet, de eo alibi & diximus. Sidereusq; pedo, Et diuinus, ac doctus ille poeta pedo, qui ſcripſit epigrāmata, vnde Martialis in epiſtola ſecūdi libri ita inquit, Sic ſcripſit Catullus. Sic Marſus. Sic pedo. Sic Getulicus, et alibi. Sit locus et noſtris aliqua tibi parte libellis, Qua pedo, qua marſus, quaq; Catullus erit, et alibi. Diſce quod ignoras marſi doctiq; pedonis, Hic & C. pedo Albinouanus laudatur a Seneca, quē ille fabulatorē egregium, et maxime feſtiuum appellat. Et qui iunonem læſiſſet in hercule charus, Charus poeta fuit doctiſſimus, Cæſaꝝ præceptor vt diximus, Ouidij amicus, ad quem extat eius epiſtola pauloante quæ ita incipit O mihi non dubios et reliqua, hic Herculis geſta carmine cōplexus eſt. Vnde Ouidius in eadem epiſtola de eo ita dixit, produnt auctorem vires, quas Hercule dignas. Nouimus, atq; illi quem canis eſſe pares. Qui læſiſſet iunonem in Hercule, qui deſcribendo Herculis laudes Iunonē

Domitius Marſus poeta

C. Rabirius poeta

Æmilius macer, poeta Veroneſis

pedo poeta.

Charus poeta

nouercam eiq; inimicā offendiſſet. Iunonis ſi iā nō gener ille foret, Si non deſcripſiſſet, q̃ tandē iuno poſita ira Heben filiam vxorem Herculi dediſſet, et ſic Iuno Socrus Herculis facta nullam habebat cām indignationis et odij in charū poetam ꝓpterea q̃ Herculis generi geſta decātaſſet. Quiq; dedit latio carmen regale Seuerus, Caſſius Seuerus poeta fuit Ouidij amicus, ad quē eiusdem etiā ſuperius extat epiſtola, quæ ita incipit. Quod legis o vates magnoꝝ maxime vatum. Venit ab intonſis vſq; ſeuere getis, Hic (vt quidam volunt) fuit parmenſis, ſcripſit Epigrammata, elegias, et Tragoedias, in quibus quoniam de regibus tractatur ideo poeta dicit dediſſe illum carmen regale latio, hoc eſt ſcripſiſſe Tragoedias latinas, Fuit et alter Cornelius Seuerus poeta, de quo hic non intelligit Ouidius, huius in ſuaſorijs carmina recitat Seneca, meminit et Fabius libro decimo Oratoriarū inſtitutionum, Scripſit bellum Siculū et morte immatura præreptus eſt. Et cum ſubtili priſcus vterq; numa. Duo fuerunt priſci poetæ coætanei Ouidij, et ambo Numæ pōpilij regis romanorum ſecundi vitam carmine ſcripſere. Cum ſubtili numa, Cum opere Numæ regis vitam complectente, quod ſubtile appellat ꝓpter carminis ſubtilitatem et elegantiā. Quiq; vel imparibus, Iulius Montanus poeta gratus fuit Tiberio, ſcripſit poemata verſibus exametris, & pentametris, huius meminit Seneca. Vel imparibus numeris, Vel verſibus elegis inæqualibus, alter enim eſt exameter, alter vero pentameter. Vel æquis, Vel æqualibus numeris hoc eſt exametris. Sufficis, Satis es. Vergilius. Nec nos obniti contra, nec tendere tantum. Sufficimus. Gemino carmine, Elego et heroico. Et qui penelopæ, Sabinuꝫ poetam deſignat, qui ſub Auguſto floruit, et ad Triſenem amicam elegias ſcripſit, Faſtos inchoatos reliquit, epiſtolis Ouidij reſpondit, Eius nunc tres tm̄ epiſtolæ extant, vnde Ouidius in ſecundo libro de amoribus ad Macrum ita ſcribit, Quam cito de toto rediit meus orbe ſabinus. Scriptaq; diuerſis rettulit ille locis. Candida Penelope ſignum cognouit Vlyſſis. Legit ab Hyppolito ſcripta nouerca ſuo Reſcribere iuſſit Vlyſſes, Fecit Sabinus, vt Vlyſſes vxori Penelopæ reſcriberet, nam poeta ille (vt diximus) Reſpondit Penelope vxori nomine Vlyſſis. Errātē, Nauigātē. Sæuo mari, Per mare ꝓcelloſum. Per mare procelloſum. Per duo luſtra, Per decēniū. Quiq; ſuā troezen, Opus deſignat continēs materiā Hyppoliti ſeu eius Tragœdiā, Troezen. n. fuit oppidū atticæ regionis, de quo Phedra apud Ouid. in epiſtolis ita loquitur. Hic tecū troezena colā pit

Caſſius Seuerus poeta

Cornelius Seuerus poeta

Iulius montanus poeta

Sabinus poeta

Troezen

theia

theia regna, Fuit aũt ea vrbs prope Iſthmon ſic di
cta a Troezene pelopis filio, qui cũ fratre pittheo ex
piſea terra cõmigrans illic regnauit, quo mortuo
regnum obtinuit pittheus, Eã olim poſſidoniã ap
pellatã fuiſſe ſcribit Strabo, ꝙ poſſidoni id eſt Ne
ptuno ſacra fuerit, Dicitur aũt Troeze. Troezen et
Troezene, Sũt qui nõ

Deſeruit celeri morte ſabinus opus.
Ingeniiq; ſui dictus cognomine largus,
Gallica qui phrigium duxit in arua ſenem.
Quiq; cãit domito camerinus ab hectorẽ troiã,
Quiq; ſua nomen phyllide thuſcus habet.
Velinolique maris vates cui credere poſſes
Carmina cęruleos compoſuiſſe deos
Quiq; acies lybicas, romanaq; prelia dixit,
Et marius ſcripti dexter in omne genus.
Trinacriusq; ſuę perſeidos auctor & actor,
Tantalidę reducis tyndaridosq; lupus.
Et qui męonidę phęacida vertit & vna

Troeſen legũt, ſed Tri
Triſene
ſenen, quę Sabini poe
tę amica fuit vt dixi
mus, quibus verbis Sa
binum etiã poetã deſi
gnat, vt in ſuperiori
bus duobus carmini
bus. Quę ſententia ma
gis placet, nã in anti
quiſſimo codice, quẽ
romę vidi, legiẽ pau
lo immutatis litteris. Quiq; ſuam triſomẽ
pro triſenen. Imp
fectumq; dierũ, Faſto
rũ opus intelligit, qd
inchoauerat ſabinus.
Feſta enim ſingulorũ dierũ complexus fuerat, quẽ
admodũ Ouidius, ſed morte ſuperueniente imper
fectũ reliquit. Ingeniiq; ſui dictus cognomine
largus. Alium etiã ſui tẽporis poetã largum nomi
nat, quẽ hoc nomen cõſecutũ dicit ab ingenii lar
gitate et preſtãtia. In arua gallica, in Galliam ci
ſalpinã, et in eũ tractũ vbi poſtea Antenor patauiũ
um condidit. Phrygiũ ſenem, Antenorẽ Troia
num. Quiq; canit domito camerinus ab hecto
camerinus poeta
re troiã. Camerinus poeta fuit Ouidii tẽpe, q apud
latinos Troianũ excidiũ cecinit. Ab hectore do
mito. Poſt Hectora interemptũ, vt dicat Camerinũ
poetã Troianũ bellum cecinisse ab initio vſq; poſt
Hectorẽ interemptũ, potes etiam intelligere Came
rinũ res troianas cecinisse incipiendo poſt mortẽ
Hectoris, Troianorum errores in bis cõplectẽdo,
Vt Æneę Antenoris, cęterorũq;. Quiq; ſua nomẽ
phyllide thuſcus hẽt. Thuſcus poeta ẽ fuit, qui opus
ſcripſit ſeu elegias de amica, q phyllida appellauit,
aut certe d phyllide illa lycurgi Thracũ regis filia, q
pr̃i admodũ puella ſucceſſit in regnũ, et Demopho
onta Theſei et Cruſtumenę filium e bello troiano
redeũtem poſt lõgos errores ſuſcepit hoſpitio, atq;
ardenter amauit, nota eſt hyſtoria Iuſtini monu
mentis, et Ouidij epiſtola. Velinoliq; maris va
tes. Hic de. p. Terentio Varrone Attacino poeta in
P. Terentius
telligit, qui tranſtulit i latinũ libros quatuor Apol
lonii Rhodii in ſuũ opus de Argonautis, Vnde Fa
bius eũ appellauit interpretẽ alieni operis, proper
Varro Attacinus poeta.
tius. Hec quoq; pſecto ludebat Iaſone Varro. et Oui
dius libro. ii. de Triſtibus, Is quoq; phaſiacas argõ,
qui duxit in undas, et libro. iii. de arte amandi.
Dictaq; Varroni fuluis inſignia uillis Vellera ger
mane phryxę quęrenda tuę, ibi de vtroq; Varrone
mul a diximus, De operibus vero. M. Terẽtii Var
ronis ciuis romanorũ doctiſſimi legito Ciceronẽ
in primo libro academicaꝝ queſtionũ. Maris

velinoli, Maris per qd velis volatur, et nauigatur.
Cui credere poſſes Carmina cęruleos cõpoſuiſſe
deos, Magna eſt huius poetę laus, ꝙ tã pulchre.
Argonautica deſcripſit, vt dii ipſi marini nõ poe
ta ille. P. Terentius Varro videatur ea carmina cõ
poſuiſſe. Quiq; acies libycas romanaq; plia di
xit. Hic etiam deſignat
aliũ poetam, qui bel
la deſcripſit, quę po
pulus Carthaginẽſis
cũ romanis geſſit, intel
ligit aũt aut Ennium
Ennius poeta.
poetam, qui bellũ pu
nicum carmine com
plexus eſt, aut Neuiũ
poetã, qui bellũ puni
cum ẽ deſcripſit, quẽ
citat Macro. quũ ait
Hinc et Neuius poeta
Neuius poeta.
in bello punico ait,
Citroſam veſtes, poſt
hos ẽt Silius Italicus
bellũ illud elegantiſſi
me dſcripſit. Illud ſciẽ
dum ſex fuiſſe foedera inter romanos et carthagi
Sex foedera inter romanos, et carthaginenſes.
nenſes, vt docet Polybius ſcripta in ęneis tabulis et
ſeruata in tẽplo Iouis Capitolini. primũ fuit poſt
exactos reges Bruto et publicola conſulibus. Item
duo alia ante primũ bellum punicũ, Quartũ pera
cto primo bello punico, qd Hãmilcar pr̃ Hãnibalis
legatus Carthaginẽſium cum luctatio cõſule per
cuſſit. Quintum fuit poſt illud Luctatii, Sextũ cum
Haſdrubale genero Hãmilcaris rẽ in Hiſpania ge
rente, vt terminus imperii eſſet amnis Iberus, vt
Saguntinis mediis inter imperia duorũ populorũ
libertas ſeruaretẽ, hoc foedus Hãnibal rupit. et ſolo
ęquata ſagunto Italiã inuaſit, quã per multos an
nos sũma crudelitate lacerauit. Et marius ſcri
pti dexter in oẽ genus, Marius ẽ poeta fuit celeber
rimus, qui in omni carminus genere prõptus plu
rimũ excellebat. In omne genus ſcripti, In vno
quoq; ſcribendi genere tã in ſoluta, quã in nume
ris aſtricta oratione, Vel (ſi placet) in vnoquoq; car
minis genere illũ celebrẽ accipe. Trinacriusq; lu
pus poeta Siculus, Vel per hoc carmen et ſequens
duos poetas intellige, vt in priori verſu per Trina
criũ autorem, et actorẽ ſuę perſeidos alterũ poetã
ſuppreſſo nomine deſignet, in ſequẽti vero per lu
pum autorẽ Tantalidę reducis et Tyndaridos al
terum inuat. Suę perſeidos. Tragoedię a ſe com
poſitę de Perſeo Iouis et Danaes filio. Autor, Scri
ptor. Et actor. Et recitator, et qui ęgit in ſcęna.
Tantalidę reducis. Menelai a Tãtalo oriũdi, q
poſt bellũ troianũ in patriã reuertit et ſubauditur
autor. Deſignat enĩ lupũ poetã Tragoediã ſcripſiſ
ſe de Menelao et Helena. Tyndaridosq;. Et Hele
nę filię Tyndari. Et q Męonidę phęacida vertit.
Aliũ etiam poetã deſinat. qui ſcripſit Vlyſſis erro
res, et quẽadmodum corcyram ad phęaces popu
los peruenit, quorũ rex erat Alcinous, quę oĩa ille
Homerus
ex Homeri Odyſſea in latinũ trãſtulit. Phęacida,

Pindaricę fidicen tu quoq; rufe lyrę.
Muſaq; turani tragicis innixa cothurnis,
Et tua cum ſocco muſa meliſſe leuis.
Cū varius gracchusq; darēt fera dicta tyrāni
Calimachi proculus molle teneret iter.
Tityrus antiquas & erat qui paſceret herbas,

Opus odiſſeę Homeri, vbi ille deſcribit Vlyſſis aduē-
Męōlus
tū ad phęaces populos. Męonidę, Homeri q Męo
nius iō appellatus eſt, q in Męonia regione phry
gię ſmyrnā patriā habuit, vt ſcri. Stra. li. xij. Ariſto
teles vero (autore & plutarcho) refert Męonē lydo
rū regē, Home. pro ſuo nato educauiſſe, De patria
aūt Homeri Antipa-
Homeri patria.
ter hmōi cōpoſuit epi
grāma, Dicitis a mul
tis colophōis alūnus.
Homeri Hic te ſmyr-
neū credit, at ille chiū.
Quin ē ion gdā, gdā
Salamina ſupoa. Thes
ſalū multi te genuiſſe
ferūt, pindarus illū tū
chiū, tū Smyrneū fuiſſe dixit. Simonides chiū, Ari-
ſtarchus colophoniū, Ephorus cū eū, gdā ſalaminū
plęriq; argiuū, Dionyſius thrax atheniēſē, Filiū nō-
nulli putauerunt Męonis, Alij Meletis fluminis,
ſcripſit poemata duo Iliada .s. & Odiſſeā, ambo nō
ab ipſo poeta, ſed ab Ariſtarcho grāmatico in nu
meꝝ verſuū diuiſa atq; diſtincta. De Homeri pria
meminit & Gelius, & Cice. pro Archia. Pindaricę
lyrę, Lyrę q̄ vſus ē Pindarus poeta Thebanus Sco
Pindarus poeta.
pelini filius nouē lyricoꝝ princeps, vt ſcri. Fabius,
cū nemini imitabilē putauit Oratius, is in gremio
pueri dilecti in gymnaſio mortuus inuētus eſt,
Huius poetę familię penatibus, iuſſit parci Alexan
der quū Thebas rapet vt eſt autor Ply. Nouē aūt ly
Nomina nouē lyricorum poetaꝝ.
rici poetę hi fuere, Alceus Mytilenęus, q eolice ſcri-
pſit. Sappho cledis & Eurygiū filia, Steſicorus Eu-
phemi filius in cuius īfantis ore cecinit philome-
la, bella ſcripſit & duces magnanimos dorice, Ana
creon Theius parthenii filius, q Bathyllū pueꝝ di-
lexit, & acino uuę paſſę ſtrāgulatus eſt, Hibicus re-
ginus, vel meſſenus. vt alij ſcribūt, q dorice ſcripſit.
Bacchilides ceus Milonis filius Alcmā Dimātis fi
lius Spartanus q dorice ſcripſit, & perijt pediculari
morbo, Simonides ex Iulide oppido Cę inſulę cy-
cladū, tenuis & ad lachrymas mouendas maxime
idoneus, nonus Pindarus fuit eoꝝ princeps, quē
Papinius ·regnatorē lyricę cohortis hanc ob cām
appellat, Addunt q iā decimo loco Corynnā, cuius
meminit Papinius in Epicedio patris. Fidicen tu
quoq; rufe, Tu & o Rufe poeta fidibus & lyra ca-
nens, & vtēs quēadmodū & vſus eſt Pindarus. Erat
Torranius.
enim rufus poeta lyricus. Muſaq; turani, Tura-
nius Hiſtoricus fuit cuius ita meminit Papinius
orſa ſaluſti breuis & torrani ꝗuis in oibus fere exē-
plaribus troiani p Torani legatur. Hic vero Tura
nū aliū fuiſſe credendū eſt ꝙ poetā gdē tragicū nō
hiſtoricū, ꝗuis tū idē utrumq; dicēdi genus potue-
rit attigiſſe, ſed q̄ exēplis carē (nā nihil cōpertū ha
beo) ea nec affirmare nec refellere auſim. Tragi-
cis Innixa cothurnis, Suſtentata eo calciamēto ge-
Cothurnus.
nere, quo Tragoedi vtuntur. Eſt eni Cothurnus cal
ciamēti genus, quo Tragoedi vtebantē ſicut come-
Soccus
di Socco. Quintilianus. Nec Comoedia in Cothur-
nos aſſurgit, nec Tragoedia ſocco īgredit. Et tua
cū ſocco, Oñdit aliū poetā comicū noie Meliſſum

magnę celebritatis floruiſſe. C. eni Melioris (vt tra-
C. Meliſſus poeta Spoletanus.
dit Ply. de claris grāmaticis) Spoleti natus ingenu
us, ſed ob diſcordiā parētū expoſitus, cura educato
ris ſui altiora ſtudia pcepit, & Mecoenati pro grā-
matico datus eſt dono. Quare cito manumiſſus
Auguſto inſinuatus eſt, q elegāter curā ordinādo-
rū bibliothecaꝝ ī octa
uię porticu ſuſcepit,
poſtea ſexageſimū ęta
tis ānū agens libellos
ineptiaꝝ, q locoꝝ in-
ſcripti fuere cōpoſuit.
C. & .L quibus & alios di-
uerſos addidit, fecitq;
nouū genus togataꝝ
īſcripſitq; Trabeatas,
quā & hic Oui. exprimit, Fuit & alius Meliſſus, cui-
us meminit Diogenes laertius. Leuis Humilis, q
in Comoedia pſonę & res humiles tractant. Qui
Quintilius Varius poeta.
varius gracchusq; darent fera dicta tyrāni. Quinti
lius Varius poeta fuit cremonēſis eques romanus
vt ſcri. Porphyrio cuius meminit Ora. in odis & in
arte poetica. Et Maro quꝫ ait. Nā neq; adhuc Varo
videor nec dicere cinna Digna, meminit & Euſebi
us Thieſtis Varij meminit & Corne. Tacitus in lib.
de orato. illud ſciendū apud Oratiū nūc Vaꝝ, nūc
Variū legi, apud Marone3 vero Varus ſemp legit
Varus Varius varij thyeſtes
nō deſunt tū q voluit & vaꝝ & variū eodē tpe poe
tas diuerſos fuiſſe Scripſit aūt Tragoediā, vñ de
eo ita ſcribit Quint. Varij Thyeſtes cuilibet gręcoꝝ
cōparari pōt, quā rē & Oratius uidet Innuere in ea
oda quę incipit Scriberis Vario fortis & hoſtiū. Vi-
ctor męonij carminis alite, eo verſu. Nec ſęuā pe-
lopis domū. Gracchus āt fuit poeta eiuſdē tpis: qui
Gracchus poeta.
eā Tragoediā Thyeſtis ſcribebat, quā & Varius iō
ſubrigit, Darēt fera dicta tyrāni, hoc iſt ſcriberent
in eoꝝ Tragedijs verba & iurgia Thyeſtis ī atreū
et ecōtra, quoꝝ odiū et rē alibi expoſuimus. Calli
Proculus poeta.
machi proculus, Proculū poetā & celebrē cōmemo
rat, q elegias ſcripſit, quēadmodū Callimachus q Fa
bij teſtimonio elegię princeps habet, Fuerē aūt Calli
machi tres quoꝝ hic grāmatici Callimachi filius
Callimachi poetę tres.
originē duxit a Batto, qui in aphrica cyrenē cōdi
dit ſcripſit elegias de amica, quā lyden appellauit,
edidit & libellū in Appolloniū rhodiū, qui quū eius
diſcipulus fuiſſet, eius carmina p ſuis oſtabat. Fuit
aūt Callimachus poeta ſimul et grāmaticę ſtudio-
ſus. ęgypti regibus in honore habitus, vt Stra. ſcri.
Molle iter, Laſciuū ſcribēdi genus, q de amori-
bus elegias cōponebat. Tityrus antiquas. Hic per
Tityꝝ Maronē deſinat alludens ad eius carmen
bucolicū, vbi in prima elegia Tityrus paſtor indu-
cit, qui eiectis cęteris permāſit ſolus in ſuis pdijs, q̄
ab Auguſto obtinerat. Qui paſceret antiquas her
bas, Qui pmaneret ī antiquis ſuis pdijs cū ſuis ca-
pellis. Aptaq; venanti gratius arma daret, Et Ti
tyrus inquit, hoc ē Maro aptius traderet arma fe
ras ſequētibus, ꝙ paſceret gregē, quibus vbis deſignat
poetā illū magis aptū fuiſſe ſcribēdis bellis, q̄ ab ar
matis fieri ſolet: q̄ paſcēdis capellis, et deſcribendo
carmini bucolico, In quibuſdā tū exēplaribus ita le-

Aptaq; venanti gratius arma daret.
Naiadas ſatyris caneret fontanus amatas,
Clanderet imparibus verba capella modis.
Cumq; forent alij quorū mihi cuncta referre
Nomina lōga mora ē, carmīa vulgus hēt.
Eſſent & iuuenes quorū qđ inedita cauſa eſt
Appellandorum nil mihi iuris adeſt.
Te tamen in turba non auſim cotta ſilere
Pieridum lumen pręſidiumq; fori.
Maternos cottas cui meſſalaſq; paternos
Maxima nobilitas ingeminata dedit.
Dicere ſi fas eſt claro mea nomine muſa,
Atq; inter tantos quę legeretur erat.
Ergo ſummotū patria proſcindere liuor
Deſine, nec cineres ſparge cruente meos.
Oīa perdidimus, tātūmodo vita relicta eſt,
Prebeat ut ſenſum materiamq; malis.
Quid iuuat extinctos ferrū dimittere ī artus?
Non habet in nobis iam noua plaga locū.

gltur. Aptaq; bellāti, nō venāti, q̄ lectio magis edā placet, et ſenſus ſic erit cādidior. Naiadas ſat. ca. fon. amatas, Et quis eſſet Fontanus poeta, q carmine cōplexus ē fabulas et amores ſatyrorū, q varias nymphas ardētiſſime amarūt, illud notādū, q, ai, gręca diphthōgus in dictionibus, q̄ in latinū ſermonē trāsferunt, ī ae diphthōgū mutant, vt αἰνείας ęneas. μεγαίρα megera, Nōnū q̄ vo diuidit in a et I et ipſis i aliqñ p diphci ꝯſonāte accipit, vt μαῖα maia, qñq; vero remanet vocalis vt ναΐς nais. Vergilius. Tibi cādida nais, quę dictio in plurali numero hāc rōnē ſeruat, Vergilius, Ęgle naiadū pulcherrima. Oui. vero in meta. aliter poſuit in eo verſu. Naiades ideis enutriuere ſub antris. Idē ēt obſeruamus in ει gręca diphthōgo, vt πλειάδες pleiades. Vergilius. Pleiadaſq; hyadas claráq; lycaōis arctō, et Oui. in faſtis. Pleiades incipiēt humeros reuelare paternos, Sciendū eſt ēt in dictione Elegia, q̄ a gręcis ἐλεγεία ſcribit p ει diphthongū. gręcā rōnē ſeruari, et penultimā lōgā ꝓferri rōne diphthōgi. Papinius. Inter q̄s vultu pendās elegia ꝓpinquat, Vñ ēt cōperimus maiores nr̄os ꝓ i longa hāc diphthongū ſcriptitaſſe, dicēte Quintiliano Atq; e ꝯrio vſq; ad Actiū, et vltra porrectas syllabas geminis vocalibus ſcripſere, diutius durauit, vt ei iungēdis eadē rōne, q̄ gręci ei vterent, ea caſibus numeriſq; diſtincta eſt, vt Lucilius ꝑcipit. Iā puerę venei e poſtremū facito, atq; in vt puerei plures fiāt, ac deinceps. Idē. Mēdaci furiq; addes e quę dare ſurı iuſſeris, qđ incōmodū ēt ſuperuacuū eſſe colligit Fabius, q ī tā lōge, q̄ breuis naturā hēt. Qñq; vero ει diphthōgus diuidit in e et in i quēadmodū ī pleiades, naiades dictionibus vt in elegiā, q̄ penultima correpta ꝓfert, Oui. Venit odoratos elegeia nexa capillos, et alibi, Flendus amor meus ē elegeia flebile carmē. Clanderet verba, Verba aſtringeret et cōiūgeret, et ſubaudit a ſuperiori particula cōiūctiua quū. Imparibus modis, Verſibus elegis. Capella, Capellā hunc de quo hic Oui. nō eū eē exiſtimo, quē ī manibus hēmus. qui de una q̄q; diſciplina tractauit, et de Mer. nuptijs, ſed aliū, de quo tñ nihil cōpertū hēo. Alij. s. poetę. Carmīa vulgus hēt. Sunt inqt in ꝓtio, q eorū carmia vulgo legunt. Eſſent et iuuenes, Et qui eſſent alij docti, ī quos foelicius potes o 'Inuide liuoris dētes deſtringere, q̄ in me. Quorū q ī edita cā eſt, Quorū iuuenū poetarū, q cā noiandi nō eſt manifeſta, ppea, q nihil adhuc edidere. Appellādorū nil mihi iuris adeſt, Nullū ē mihi ius eos appellare et nolare. Te tñ ī turba. Quāuis multi ſint, q̄s nō audeo nolaī, te tñ o Cotta ī tāta turba nō ꝑteribo, qui nominē tāq̄ doctiſſimū et poetā et oratorem, Huius autem Cottę ſuperius meminit poeta l. ij. epi. tertij lib. de Ponto, vbi illum dicit a Numa pompilio mīnū genus ducere. Pieridū lumē, Splēdorem muſarū et poetarū. Pręſidiūq; fori, Et tutela reorū, q in foro verſant, quorū ꝓtocinium ſuſcipis, et iuuas tua eloquētia.

Mīnos cottas, Cottas romanos, a quibus p matrē genus ducis. Meſſalaſq; paternos, Meſſalas vero a pr̄e autores et ꝓgenitores hēs vt ſupra ēt diximus, Fuit. n. Vale. Corui. primus q Meſſanā vicit, et ꝓmus ex familia Vale. vrbis captę ī ſe trāſlato noīe Meſſana appellatus ē, paulatimq; vulgo ꝑmutātę līās Meſſala dictus eſt, autor Sene. in lib. de. bre. vitę Idē etiā Macro. refert, Oui. in fa. Hūc nūide faciūt, illū meſſana ſupbū, Fuit Meſſala Corui. orator, q ęgrotus ſui nois oblitus ē vt Pli. docet. De eo ita ſcri. Euſe. Meſſala Corui. orator añ biēniū q̄ morereī ita memoriā ac ſēſū amiſit, vt vix pauca vba ꝯiūgeret, et ad extremū vlcerī ſibi circa ſacrā ſpinā nato iedia ſe ꝯfecit an. ęta. lxxij. M. Meſſalę oratoris mēinit ēt Ci. ī li. de claris oratori. Quibus et alijs ēt exēplis pʒ Meſſalarū familiā claris viris illuſtrē fuiſſe. Ingemiata, Duplicata et mīno et pr̄no ſplēdor. Dicaī ſi fas ē, Silicet de meipſo honorifice loq. Mea mu. er. cla. no. Ego q̄q; inter claros poetas nūerabar. Inter tātos. Inter poetas tā claros. Quę le. Quia opa mea edita extabāt et legebāt. Sūmotū. p. ꝓcul a pr̄ia relegatū. Proſcidet Maledictis lacerat. Liuor, O Inidia īimicorū. Nec ci. ſp. cr. me. Nec tu crudelis et ſāguis ac vltōis cupidus velis cineres meos e ſepulchro erueī, et ſpgere, Se. n. mortuū vt ab inimico ꝑſtet. Oīa pd. Amiſimus famā et bōa oīa eo tpe, q̄ ī pōticū exiliū eiecti ſumus

Prębeas vt. ſē. ma. m Relicta ē mihi ſō tm̄mō vita, vt magis angar, et ſētiā mala hęc quibus obnoxius ſū. Quid iu. Quid pdeſt tibi o Inide. Extinctos fe. di. ī ar. Vulneraī cadauer meū, qđ nullū ſentit dolorē, tāq̄ res exāguis. Nō ha. ī no. iā no. pla. lo. Nunc nō poſſumus alio maioī vulneī appeti, q vetus plaga me iteremit, quibus verbis ſignat nullū ſibi malū amplius poſſe nocei, qñqdē Auguſti pęna q̄ afficit, nullū aliū locū relīqt alicui vlterius nocēdi.

Tōtanus poeta.

Cotta orator et poeta.

Valerius

Elegeia penultima longa ꝓfert.

Coruinus

Meſſalarū origo.

Elegeia penultima correpta.

Meſſala Coruinus orator.

capella poeta.

Habes iam Cardinalis glorioſiſſime Enarrationes noſtras in Ouidiũ de Ponto longo ſtudio, & vigilijs ad Coronidem deductas, quibus tandem in hoc Veronenſi, & amoeniſſimo receſſu primum e Romana curia, dein e Bononienſi illa ac foelici expeditione Summi ac Maximi diuiniq; Pontificis Iulij ſecundi, poſtremam manum impoſui, tueq; dignationi dicaui, tanq̃ litterarum bonarum parenti & alumno, doctorumq; pręſidi hoc noſtro ęuo. Quod ſi quid i poſterum ocij (vt ſpero) per te nactus fuero, his etiam multo digniora ingenij noſtri monumenta expectato, qđ ſi feceris, debebit tibi hęc ętas, debebunt poſteri, debebit & in primis beniuolentiſſima ac nobiliſſima Verona tua hominum delitię, ac literarum bonarum diſciplinarumq; omnium cultrix, ac imitatrix tot autorum celeberrimorum, quorum ea ciuitas feraciſſima ſemper extitit, ꝙ tua cauſa non modo has interpretationes, verum etiam Plinianas illas noſtras iampridẽ coeptas, aliaq; opera qualiacunq; habebunt diuina benignitate cõcedẽte. Nunc ne longius euagetur oratio, cũ Martiale noſtro libet exclamare Ohe iam ſatis eſt, ohe libelle, Iam peruenimus vſq; ad vmbilicos, Valebis igitur mi Colendiſſime Cardinalis, Collegij illius tui ſacratiſſimi, & Corneliorum ac Scipiadũ tuorum decus. Et Merulam deuotiſſimũ mancipiolum tuum amabis.

Impſſum Tuſculani apud Benacum. In ędibus Alexãdri Paganini
M.D.XXVI.

REGISTRVM.

A B C D E F G

Omnes ſunt ſexterni pręter G
qui eſt ternus.

AD VENERANDVM ANTISTITEM D. Matthiam Vgonium brixianum epiſcopus famauguſtanū Bartholomei Merulę prothonotarij apoſtolici epiſtola.

Commentarijs noſtris in Ouidium de ponto iamtādem vltimā manū impoſuimus Venerāde pręſul Famauguſtane, eosq; dicauimus Sacroſanctę fidei chriſtianę, ē militię principi ac Antiſtiti noſtro. D. Cardinali Cornelio, cui tu etiā paulo ante inſcripſiſti elegātiſſimū opuſculum tuū de patriarchali dignitate, in quo doctū ē lepidiſſimū Lucam Bonfiū nīm inducis in modum dialogi multa (vt eſt ingenij perſpicaciſſimi) acutiſſime ſuſcitantē ē ſubtiliſſime querentē. Quis igitur p ſtudia illa veſtra pontificia, ac ſalebras canonicas lucubrationes, quibus magno ſtudio inſiſtitis, non grauaberis (vt ſoles ex Fabij ſententia omne ſcriptorum genus excutere) has et nugas noſtras lectitare, ſcio enī te hiſce noſtratibus ſtudijs delectari, in quibus plurimū excellis, Tu enim lras grecas ē latinas pariter tenes, Tu eloquētię ac poeticę artis peritiſſimus, Tu in vtroq; iure es noſtro hoc euo iuris Aſyllū et doctrinę legalis theſaurus, Tu ſacras lras optime noſti, Omitto alias diſciplinas, quas non primis (vt aiunt) labijs, ſed pleno hauſtu tanq̄ alter Heleus Hippias degustaſti, Pretereo iudicium illud tuū exactiſſimū, rerūq; et vrbiū multarum, ac locorum ſolertiā, qualē in Vlyſſe fuiſſe ſcribit Homerus, Taceo vrbanitatē illam tuā ac leporē, et in rebus agendis peritiā, fidemq; in amicos exactiſſimam, liberalitatemq; mortales eximiū ſtudiū ac liberalitatem, aliaq; innumerabilia animi bona, quibus artibus tibi ſūmā ac eternā gloriā, plurimorūq; beniuolentiam, et in primis magnanimi huius Cardinalis nři Cornelij cōparaſti, qui te iā aliq̄t ānos tuis virtutibus tanto ſtudio cōplexus eſt, vt nullo maiore vnq̄ poſſit. Quo fit vt te nō imerito ille ad hanc pontificalē dignitatē euexerit, Sed hęc alias, Nunc ad me redeo. Sūt qui hunc nřm interpretādi Ouidij laborē tāq̄ poetę facilis aſpernent̄, ac dānent. Ego ſane officium hmōi ſemp glorioſiſſimū ac honeſtiſſimū eſſe duxi, in quo olim tot celebres philoſophi et autores, quot longū eſſet enumerare verſati ſunt, vt in pfatiōe huius operis diximus, et qm̄ huic parti ſatis videmur reſpondiſſe, ad id nunc perueniā cur magis Ouidiū q̄ aliū poetā enodādum aſſumpſerim. Ouidiū vel iuniſſimorum teſtimonio doctiſſimū poetā fuiſſe ſemp iudicaui, vt ex eius operibus videri pōt quantū ille in poetica facultate excelluerit, Scio ego me loca i his multa maiorū incuria deprauata reſtituiſſe, plurima etiā non intellecta, (quod tñ citra inuidiā dictum ſit) enodaſſe, quam rē olim Calphurnius Patauij, et Gentilis meus Georgius Merula extra oēs ingenij aleā ſuo euo Mediolani, aliiq; innumeri et celeberrimi profeſſores diuerſarum ciuitatū in auditorijs publicis teſtati ſunt, Noui ego q̄ntis in plurimis locis obſcuris ē eruditionis recondite elaborauerim, quot libros euoluerim, quot ē dies ac noctes acerbas ſuſtinuerim, Hęc facile iudicabit, ſiqs nō fuerit malignus īterpres, et alienę laudis detrectator, Tibullus, Propertius, Catullus, Martialis et alij poetę quoq; in plurimis locis per ſe patent, Dānandi tñ non ſunt qui eos tanq̄ faciles interpretandos ſumpſere, Delegi preterea Ouidij opera enarranda, vt his morem gererem, quibus nihil negare poteram. Quare qd ea in re profecerim, et iuſte ne an ppe ram laborē hunc critici iſti nřm damnent, q̄ſo te pręſul ornatiſſime pro acri illa tua cenſura cū Inclyto Cardinale nřo, cui hęc non vulgatoribus iſtis nominatim dicauimus boniconſulas cū cętēris doctis, et bonis, quibus etiam hęc et muſis ſcripſimus Antigenidę et Antimachi exēplo, quorū alter diſcipulo fertur dixiſſe, Cane mihi et muſis. Alter vero clarus poetam quum cōuocatis auditoribus legeret magnum illud volumen ſuū, eumq; oēs pręter Platonē reliquiſſent, dixiſſe ferunt. Legā nihilominus, plato enim vnus inſtar eſt oīm, Sic et vos mihi ac docti et boni omnes inſtar oīum eritis, Quare faceſſant hinc maligni, faceſſant inuidi. Valebis igit̄ mi pręſul lucidiſſime, flos hominum, Merulęq; tui nouas in pontū editiones quum vacabit, legere nō grauaberi, omiſſis blatteronibus et homeromaſticis, quibus tamen aliq̄n etiam hanc detrahendi anſam ſubtrahabam editis (vt breui ſpero) in Ply. lib. v. de alalibus enarrationibus. Veronę Anno dñi. M.D.VII. Die octo Menſis octobris.

FAVSTINVS BOTVRINVS VERONENSIS AD LECTOREM.

Inclyta Meliſluo debet ſi ſulmo poetę
  Naſoni, Merulę debet vterq; meo.
Nobilis hic pariter vates, et nobilis ille
  Voluitur interpres docta per ora virum.
Hoc opus exegiſſe fuit res magna, ſed illud
  Maior res magnis expoſuiſſe fuit.
Numina ſi vates tangunt, de pectore vatum
  Numen habent etiam qui bene ſenſa trahunt.

NATALIS ARBORSELLVS VERONENSIS AD LECTOREM.

Candida naſonis triſti ſub corde camena
  Edidit hęc facili iam monumenta pede
Longa ſed his tenebras cultis adiunxerat ętas,
  Diſcuſſit merulę quas modo rara manus.
Quod ſi non mentem valeas haurire poetę,
  Hęc merulę lector ſcripta diſerta legas.

A

Auguſtus in ipſum ſcripta Romę legi permittebat iij
Aricinus lucus vbi fuerit iiij
Aegiſtus qui fuerit et vnde dictus eſt. vij
Accius q̃ fuerit. viij
Ariſtides vita exiliũ et mors x
Aemonia q̃ ſit et vñ dicatur x
Acrocorinthus colonia quę fuerit et vñ dicatur x
Argonautis q̃re palladia dicta fuerit x
Aequi boniq; facere quid ſignificet xi
Aquarum vitium vnde contrahatur xij
Aquę quę damnantur xij
Alpes vbi nam ſunt et vnde nomẽ traxere xij
Aegri a medicis deſtituti quamobres ſępius conualeſcant xiiij
Alba ciuitas vbi fuerit xvij
Ambroſia qd et vnde nominet xviij
Achemenides q fuerit xx
Antonię duę quę fuerint xxi
Antiphates qui fuerit et quę ipſius immanitas xxij
Amicitia an mercedis ſpe expeti debeat xxiij
Actor pro noie proprio q fuerit xxv
Acroceraunia montes qui et vnde dicti xxvij
Arcturus ſtella quę ſit vnde dicta et quo tempore exoriatur xxviij
Aequinoctium vernum quando incipiat xxviij
Aequinoctium autumnale quando incipiat xxviij
Arcturus quo pacto procelloſus ab auctoribus appellatus ſit xxviij
Aurum quamobrẽ in magno precio ſit xxix
Aquilam quãobres romani pro inſigni deferebant xxx
Antiphates quis fuerit et vbi regnauerit xxxi
Alcinous rex quis fuit, et vbi regnauit et qbus muneribus vlyſſem hoſpitio exceptum donauit xxxi
Annulus ab antiquis quid appellabatur xxxij
Annulorum origo vnde primo xxxij
Aetnę montis incẽdia et vbi locorum ſit xxxiij
Arethuſę nimphę fabula xxxiij
Aqua marina quãobrem non cõgeletur xxxiiij
Arbores fodices quę ſint xxxv
Arbores infoelices q̃ dicantur xxxv
Abſcynthium ponticum qd et cuius naturę xxxv
Antimachus poeta qui et vnde xxxv
Ambitio improprie quid xxxvi
Ambitioſus qui et vnde xxxvi
Alceſtis fabula xxxvi
Arciſalitę ſeu arſilachi q et vñ cognominati xxxviij
Ancus marcius qui et vnde originem habuit xxxix
Animus aliquorum ſimia quid xli
Ariſtarchi grãmatici vita xlvij
Ariſtarchus poeta quis xlvij
Appelles cous qui et vnde xlviij
Ariſtei fabula xlix
Alcynous qui et cuius pulchritudinis fuere ipſius horti xlix
Aemus mons qui vbi et cuius altitudinis ſit liij
Amazones foeminę quę et vbi imperitarunt lxv
Aſia prouincia quę et vbi ſit et vnde cognomen traxit lxv
Aquę dulces carminis leuiores reperiantur et ſint lxvi
Aegypſos oppidum quod et vbi ſitum fuerit lvi
Affinitas quę ſit et ipſius diffinitio de mente legiſtarum lvij
Affectare verbum quid proprie ſignificet. lviij
Aduerbiũ ter et quater quomodo ab auctoribus accipiatur lx
Aeea inſula quę fuerit et vnde dicta lxiij
Artes q̃ę vñ dictę et quę lxiij
Achęi populi qui fuere lxiiij
Axenos quid ſignificet lxiiij
Auſtri cur in aphrica frigidiores exiſtant lxiiij
Axis quid proprie ſit lxiiij
Aqua marina quãobrem non congelatur lxiiij
Adamas quid et cuius naturę ſit lxvij
Argumentũ qd proprię ſit lxxi
Africa quantus frumento abundet lxxi
Aſcra q̃ fuerit et cuius patria lxix

B

Biſtonium ſtagnum vbi ſit et vnde dicatur vij
Boni cõſulere quid ſignificat xi
Babylon in aſſiria quę fuerit et a quibus cõdita xxv
Babylon ęgyptiaca, quę et cayrum dicitur quę ſit et a quibus originem habuit xxv
Bones egregij qui dicebantur xxxi
Baſternę quę et vnde xxxiij
Battis q et vñ xxxv
Baſis quid xxxviij
Blata quid et quãobrem inde romani cognomina traxere xlvi
Blatteus quid et unde xlvi
Baſternę ſeu Batarnę populi qui et ubi xlix
Baltheus a quo Baltheolus qd et quale lxi
Boſphorus thracius qui quantus et vbi lxij
Boſphorus cimerius qui et vbi proprie dicatur lxij
Boriſthenes fluuius qui vbi ortum habeat et deſinat lxv
Bubulcũ cognomen quamobres romanorum filij habuere et vnde lvij

C

Ciceronum familia, vnde cognominata eſt iij
Compitalia qão accipiantur iij
Canis cur ppe lares effingeretur iij
Ceraſtes qd et vnde dicatur iiij
Colloquia mutua qs primus excogitauerit v
Cadauera qualiter apud romanos cõdebantur vij
Cadauera apud exteras gentes qũo ponebantur vij
Clementia qd ſit et quomodo finiatur vij
Claudię veſtalis virginis miraculum viij
Cordis locus in animalibus vbi ſit et quę ſit eius forma et quę inde veneriment et qualiter ſit primum viuens et vltimũ moriens viij
Canis rabidi morſibus quę medela adhibeatur ix
Cynici philoſophi q fuere et unde eorũ traxere originem et qs eorum princeps fuerit x
Corinthus ubi fuerit et qualiter eodẽ noie vocetur ipſius colõia et de eius fonte x
Cadmi fabula et exilium x
Caluities unde proueniat xi
Canities cauſa et cui omnium animaliũ data ſit xi
Circus quid et q̃ ipſius certamina xi
Catuli locus enodatus xv
Claſſis quid pprie dicatur xvi
Caudex quis fuerit et unde dictus eſt xx
Codex quid et unde xx
Caudicarię naues q̃. et unde cognominatę ſint xx
Coruinus orator q fuerit xxi
Cupidines tres qui fuere xxij
Cyclops q fuerit xxij
Cercyon qui fuerit xxij
Cõputatio quo pacto in digitis fu

bile xxij
Calta quod genus violę ſit xxv
Cyanus et id qđ vul go gariophilū appellamus id ſunt xxv
Cęſaris cognomen unde xxvi
Ceraunia mõtes ubi ſint et unde dicti fuere xxvij
Cynips fluuius qui et ubi xxviij
Cinyphęę ſegetes q̃ et unde xxviij
Cinyphei hirci qui et unde xxviij
Cumęi ętas quę fuerit xxix
Cotius rex qui fuerit xxx
Cotiſo qui et cotius ubi regnaute. xxx
Cottę alpes q̃ et unde dictę xxx
Caſſander quis fuerit ubi regnauit, ℰ quę ipſius immanitas fuerit xxxi
Caſſandrea colonia quę et unde dicta eſt et ubi locorum fuerit xxxi
Caphareus mons ubi xxxi
Canilium in indoctos xxxij
Camerini poetę opus xxxij
Cyane nymphę fabula xxxiij
Cinus arbor q̃ xxxv
Cordi an pręcipuus calor ſit et an ibi mẽs ihiret xli
Curulis ſella q̃ xli
Cotta orator quis ℰ unde xliij
Conſulere apud ueteres quid xlvi
Cõſule boni quid ſignificet xlvi
Calamis qui fuerit et unde xlviij
Coralli populi qui ℰ ubi fuere xlix
Cimbri populi q et eorum clades li
Carinii ſatui q dicãtur li
Carpocoli qui dicãtur li
Columellę ỹſus pau cis cogniti et intellecti li
Capitolinus mons qui et unde lij
Clitumni amnis aq̃ ab ouibus epota, cuius q̃litatis eas reddat lij
Capitolini dij ubi ℰ qui nclabant lij
Conſules quẽadmodum ppło gratias agere ſolebãt pro magiſtratibus ſibi adhibitis lij
Calendis Iañ. quam obrem pſpera oia nunciabantur lij
Conſul in quo a pretore differebat et qđ ipſis proprium erat liij
Curiarum quot genera erant liiij
Curiones qui et uñ dicti liiij
Coranx fluuius q et ubi locorum ſit lxv
Coretus lacus qui et ubi lxv
Caprarium cognomen unde et qua de re ipm Romãi ſortiti ſunt lvij
Conſulum quę fuit poteſtas lx
Calypſo q̃ fue. lxiij
Circe q̃ obres ęęa appellata fuerit lxiij
Corybdis fabula et ipſius allego. lxiiij
Charis poeta qui ℰ ubi floruerit lxxij
Caſſius Seuerus poeta qui et ubi claruit lxxij
Cornelius ſeuerus poeta qui et ubi floruerit lxxij
Charum verbum qd ſignificet lxxiij
Camerinus poeta q et vnde lxxiij
Cothurnus qđ genus calciamenti ſit, et quantum differat a ſocco lxxiij
Caius meliſſus poeta qui et unde fuerit lxxiij
Calimachus poeta tres q fuerũt lxxiij
Corycos quid ſit et ubi lxxi
Corycus uñ et quã obrem Maro corycium ſenem appellauerit lxxi
Capella poeta q fuerit lxxiiij
Cotta orator et poeta q fuerit lxxiiij
Cunctari verbũ qd pprie ſignificet et unde dicatur lxix
Cõtus quid proprie ſit lxix
Contari a quo percontor qd pprie ſignificet lxix
Contus I alio ſignificato quid ſignificet lxix
Contati milites qui dicantur lxix

D

Donandi mos ſacerdotibus Iſidis qui fuit iiij
Diuinatores iudei qui fuere iiij
Diomedis feritas et mors vij
Diogenis ſinopęi uita et mors x
Danubius qui ℰ uñ dicatur xvi
Druſi iunioris vita et interitus xviij
Druſi auguſti priuigni vita et mors xviij
Donatiuũ ſeu cõgiarium quid x x
Deponere quid proprie ſit xxi
Depoſiti qui dicantur xxi
Druſi priuigni auguſti mors xix
Druſi tyberij mors xxi
Delmatę qui fuere ℰ uñ dicti et a quo ſuperati fuere xxij
Diſciplinę cẽs quemadmodum pruxę reperiuntur xxvi
Docti mutuo ſe diligunt xxij
Dei ſex cuiatrę quę dicantur xxxiij
Dianę quonam pacto immolabant xxxviij
Dextrę partes quã obrem validiores, et ſiniſtrę debiliores ſint. xli
Defectus participiũ quõ ſumatur xli
Druſi germanici geſta xlij
Deductum participium, vnde et quid ſignificet xlviij
Dionyſii et democlis hiſtoria l
Danubius q et hiſter q̃ fluuius ſit cuius magnitudinis et cui cõpetur lv
Dibapha purpura romanis peculiaris quę erat eiusq; qualitatis lix
Domitius marſus poeta q fuerit lxxij
Deprecari qd pprie ſignificat vi

E

Edor et inde cõpoſita quomodo formentur iiij
Ephire quę ſit et unde
Exercitatio corporis qualiter ſanitati conferat xij
Euripi qui dicantur proprię xvi
Euripus pro mari anguſtia qs ſit et vbi ac uñ nomen ſortiatur xvi
Enceladus q et ipſius fabula xx
Error Seruij ſup primo geor. de pleiadibus xxviij
Eumolpus qui fuerit et ipſius geſta xxx
Erichthonius qs fuerit et vbi imperauerit xxx
Erichthenus idem q erichthonius xxx
Eſſeda lingua gallica quid xxxij
Eſſedarij q et unde dicti xxxij
Eumolpus qd et unde xl
Elleborum gña quę et quot et ubi li
Elleborus q̃nã pacto ſcribẽdus ſit li
Euxinus pontus q q̃us et ubi lxiiij
Elephantum origo ubi lx
Elephãtum dentes qñ primo ſecari ī laminas coeperint lx
Euxinus põtus qui et unde dictus lxij
Error cuiuſdam viri docti ſſimi ſuper nomine ſagaris fluuij lxiij
Emptio quo pacto fiebat per ęs et libram lxxij
Ennius poeta quę ſcripſerit lxxiij
Elegia quemadmodum pferatur lxxiiij
Elegeia quemadmodum pnuncietur lxxiiij

F

Fer9 quõ a rubigine uendicet et quibus egritudibus ipa rubigo adhibeatur v
Fabiorum laurius v
Fabij vnde nomen ſumpſere v
Fori qd et unde xl
Fortuna quare ceca inſana et bruta a philoſophis dicta fuerit xxiiij
Fortunę volubilitas et quis ipſius locus ſit xxiiij
Flammeus color qs ſit xxv
Flãmea veſtis cuius erat coloris xxv
Fortuna quo pacto a phis figurata fuerit xxviij
Fundi oppidum q et ubi xxxuij
Fana quę et unde dicta xxxvij
Fanaticus quis et unde xxxvij

Faces cupidinis que
erant xl
Fabiorum origo que
fuerat xli
Fulminum genera
que et qđ fulmen
ignium xliij
Fundus Acianus
unde xlvi
Frumenti uſum qs
primus excogita-
uerit xlix
Fortune uarietas
exēplo Creſſi, Dio-
nyſii, et Pompei q̄
liter pᷓumpleatur l
Faliſci populus qui
ubi et unde dicti
fuere. lij
Fulmen quomodo
in aere generetur,
et fiat lviij
Faſti cur dicti fue-
re, et a quo lviij
Foedera quot inter
Romanos et car
thaginenſes icta fue
re lxxij
Fani qui proprie
ſint lxxi
Fontanus poeta q
fuerit lxxiij
G
Gigantū fabula et i
deos bella xx
Germanicus iunior
q fuerit et qđ ipſius
robur xxi xlij lix
Gāgama qd ē ubi
nam piſces effodi
antur xxxiiij
Galatę populi qui ē
ubi xlix
Gallię regionis ma
gnitudo liij
Gerbus fluuius q et
ubi elabat lxv
Germanicus poeta
qui fuerit lviij
Germanici iunio-
ris ſtratagema lix
Gracchus poeta q et
quando floruerit
lxxiij
H
Herbido puerbium
quid ſignificet iij
Hymeneus quis fue
rit viij
Homicidij reus qua
liter apud antiqs
exulabat x
Hebrus fluuius ubi
et qua parte decur
rat xij
Herculis muſarum
ędes ubi fuerit et a
qbus colerent xxvij
Hybla urbs que et
ubi ſit xxviij
Hyblee apes que et
unde xxviij
Hora qua ueneratio
ne fuerint apud
antiquos xlix
Huber q̄ pacto ſcri-
bendum ſit xlix
Homini quo pacto
nihil ſirmum ſit l
Helleſpontus quid p
prie lxij
Hypanis fluuius q
et ubi lxv
Halis fluuius unde
ortum habeat et ꝯ
ſinat lxv
Herculis ob Iolis a-
morem eximia ge
ſta lviij
Hyppocrine fons q
et unde dictus fue
rit lix
Heniochi populi q
et quas oras tenue
re lxiij
Homerus q̄re męo-
nius dictus ſit
lxvij lxxij
Homero que patria
fuerit lxxiij
Hybla urbs, ſeu Me-
gara que et unde
dicta lxxi
I
Iani templum quis
extruxit et quoties
clauſum fuerit vij
Iolchos que fuerit x
Iaſonis in pontum
expeditio xi
In procinctu ſtare
quid ſit xvi
Iſter qui et unde no
minetur xvi
Inſignia regum ro
manorum que p
prie erant xix
In romanorum tri-
umphis que por-
tabantur ē que in
tropheis xix
Illyrij que fuerint et
a quo ſuperati fue
runt xxij
Inſula quid pprie
dicatur xxxix
Inſula antacyra ap-
pellata que et ubi
li
Ioui capitolino q et
iuuenci cędebant,
et quo pacto appel
labantur lij
India omnium re-
gio maxima liij
Ionius mare quod
et ubi liij
Iugeri menſura q̄ ē
q̄us fuerit lxi
Iſthmos anguſtia q̄
nam ſit, et ubi lo-
corum lxvi
Iazyges populi q ubi
et unde dicti lv
Ingenuus nunqd vi
res ano collat lvi
I .... modus
apud antiquos lx
Inguen q̄ pars cor-
poris ſit lxiij
Iulius montanus
poeta quis et quo
tēpore fuerit lxxij
L
Lar quid et quomo
do dicat iij
Lex qd pprie ſit iij
Legumlatores qui
dicantur iij
Locus Iuuenalis re-
ſtitutus iiij
Linum ixilinus qd
ſit iiij
Lacedemon urbs q̄
fuerit et ubi x
Lycus fluuius ubi ſit
et qua parte fluat
xij
Lapa herba q̄ ſit xix
Laquearia quando
primo romę lau-
rata fuere xix
Lectiſternia q̄ ſint
et unde dicta xxi
Lectiſternium qua-
do romę primus
factum fuerit et p
pter quid xxi
Leſtrigones qui fue
rint xxij
Luteus color qui ſit
xxv
Lenis et ſenis q̄tam
p̄inā hēant xxviij
Lybia quāobrem ro
manorum horreum
dicta ſit xxviij
Leſtrigones populi
qui fuerunt et ubi
ip̄eritarunt xxxi
Lide que fuerit
xxxv
Lex Iulia quos pu-
niebat xl
Lucius accius poe-
ta quis et ubi na-
tus ſit xlvi
Labeo accius poeta
quis xlvi
Lac coagulare qs p̄-
mus lapit xlix
Liuij locus enoda-
tus lij
Locus catulli ex Pli-
nij autoritate eno
datus lij lxi
Luſtrum quid pro-
prie erat et unde
cognominatū fue
rit liij
Lictores qui fuere ē
unde dicti lix
Lichnites qd lvij
Lotos arbor q̄ et cu-
ius ſtaturę lxxij
Leſtrigones qui po-
puli et ubi incolue
re lxij
Lycus fluuius qui ē
unde ortum habe
at et quo elabatur
lxiij
Locus in amoribus
p̄ter aliorum opinio-
nē enodatus lxxi
Libripens qui et un
de dicatur lxxij
Latone et aſteries fa
bula lxx
M
Marcus Brutus qui
fuerit iij
Maximorum cogno-
mina unde et qui
maximi cognomi
nati fuere v
Martia catōis uxor
cuius fuerit filia
viij
Mopſi qui fuerint
xij
Morem laudādi in
funeribus quis pri
mus inſtituit, et q
bus peculiaris fuit
xv
Moribus non forcę
na homines exiſti-
mandi ſunt xvij
Mos lucta ſtatuēdi
in feſtis deorum xix
Meſſalę familia q̄
fuerit et unde di-
cta eſt xx
Meſſalinus qui fue-
rit xxi
Maximorum familię
ſplendor xxiij
Megara urbs que ē
ubi xxviij
Monſtrum ſicut in
corporibus ita et
in aīs inuenit xxxij
Magiſtratus quatu
viri oſtendat xxxij
Macri poetę aſſum
ptum xxxij
Martia matrona q̄
fuerit xxxvi
Martius qui et un-
de fuerit xxxix
Marſia qui fuerit ē
unde xl
Memnon quis et
unde dictus xl
Machaon quis et
unde xli
Mineruę ſimulacrū
i parthenōe cuius
ſtaturę fuerit xlviij
Myronis vacca que
fuerit et ubi xlviij
Mellis et olei uſus a
quo primo excogi
tatus fuerit xlix
Marius arpinas q
l
Mancipium quod
erat et unde deno
minabatur liij
Meſia prouincia q̄
ubi et quibus con
termina lxi
Męſia quomodo
ſcribenda ſit lxi
Myſia a quo myſi
ppli que et ubi lo-
corum ſita ſit lxi
Mōile qđ genus or
namenti ſit lxi
Mānlia ..... ma
ticularia qd et ol-
um fere ſcribentiū
error lxi
Męotis a qua męoti

cus quid et vbi ꝓprie ſit lxij
Melanthus fluuius qui nã et vbi locorum naſcat̃ et deſinat lxv
Melas fluuius q et vbi oriat̃ et deſinat lxv
Mare põticũ cur ꝑceteris cãdidius et ꝑcipue q̃ ęgeũ lxvi
Mare in ablatiuo ab auctoribus poſi ũ reperit̃ lv
Mare põticum cur pręcęteris congeletur lxiiij
Macer ęmilius veronenſis poeta qui fuerit lxxij
Mentis ſedes nũqd in pectore eſſe dicatur lxvij
Mẽtem aut cor nõ habere quid ꝓprie dicatur lxvij
Meduſę fabula ẽ q̃ fuerit et vbi vi
Mala punica q̃ poma granata appellant̃ quę ſint ẽ vnde dicta lxx
Martialis locus enodatus lxxi
Meſſala coruinus orator q fuerit et vbi floruerit lxxiiij
Metrodorus ſcepſi. q et vñ fuerit lxx

N

Naſonũ familia vñ dicta fuit iij
Nemorenſis rex q fuerit iiij
Niobes fabula v
Neſtoris lõga ętas, quę fuerit xi
Nonalia q̃ ſint ẽ vñ dicantur xi
Nectar qd et vnde dicatur xviij
Neptunus q̃obrẽ maris deus dictus ſit et eidẽ ſperaſſe xxxi
Nauplius qs et ſpius i vlyſſes vltio xxxi
Nihil qd ꝑ. ſit xxxij
Nihil nihilũ et nil quo ſe hẽant xxxij
Numę q̃uor filij fuere .s. Põpõlus Pinus Calpus mamercus a quibus Põponij Pinarij Calphurnij Mamercij origiñe traxere xxxix
Notus vẽtus q et auſter q̃ mũdi pte ſtat et vñ dicat̃ li
Nomas fluuius q et vbi nã ſit lxv
Niphates mons qui et vbi lxv
Natantes curi mare q̃ in fluminibus cõmodius lxvi
Neuius poeta q̃ ſcripſerit lxxiij
Niger qñ pro vitioſo accipiat̃ lxx
Naritia pix q̃ fuerit et vnde lxx

O

Oliuę ramus q̃liter in pacis petitione offerebat̃ lij
Ouatio quę fit et in quo a triũpho diſferat xix
Oſſa mõs q ẽ vbi xx
Obriſũ qd et vñ xix
Oues lectę quę erãt xxxi
Orpheus theologus et poeta quis fuerit xxxi
Ouidij locus reſtitutus xxxv
Olympus qui et vnde xl
Oecalia vrbs q̃ ẽ vbi nã fuerit lviij
Ogigia iſula q̃ ẽ vbi fuerit lxiij
Oratij locus difficilis enodatus lxxi

P

Peierãtes i iſidẽ quõ puniebant̃ iiij
Per mãus tradi quõ dicatur vij
Per ſinus tradi quõ dicatur vij
Premiũ qd ꝓprie ſit et quõ ſumat̃ vij
Pulmonis materia et ꝓprietas de mẽte Philoſophi viij
Podagrę morbus qs ſit et vñ dicat̃ ix
Podagrę nõnulla remedia quibus plerique fuere liberati ix
Priię amor q̃r vnũ queq; trahat ix
Pãdionis hiſtoria ix
Prognes et Philomenę fabula ix
Publius rutilius qui fuerit ix
Publius rutilius qui fuerit et ipſius in aritus ix
Patrocli exiliũ vita et mors x
Pyrene fons vbi fuerit x
Pilos vrbs vbi ẽ quę ſit xi
Prodicta claſſis quę dicatur xvi
Pleiades quę et quãdo exoriantur xvi
Pictę veſtes quę dicebantur xix
Palmares veſtes, quę et vnde xix
Pelion mons qui ẽ vbi xx
Pelion grecus actis vñ deriuet̃ xx
Puluinaria ꝓprie ẽ ĩproprie quomodo capiantur xxi
Peões q et pãnonij quõ a romanis et grecis dicti fuere ẽ vbi nas ſint et a q̃ deuicti fuerit xxij
Proſtare quid proprie ſit xxiij
Proſtibulum quid et vnde xxiij
Patroclus qui fuerit et cuius filius xxv
Peſtum oppidũ vbi fuerit xxv
Peſtanę roſę vñ xxv
Poſſidonia vrbs quę dicatur xxv
Pleiades quę ſint et vbi poſitę xxviij
Porca quamobrem cereri a ruſticis ſacrificaretur xxxi
Pręcidanea porca q̃ appellabat̃, et q̃obrem ita cognominata fuerit xxxi
Porci eximij qui dicebantur xxxi
Perilaus qs ẽ q̃pꝗ cõmẽto ſuo pijt xxxi
Palici fratres qui et eorum fabula xxxiij
Pileta q̃ et vñ xxxiij
Petorita quę et vñ dicta xxxiij
Pontij ſupſicies q̃obrem ꝯgelet̃ xxxiiij
Põticũ mare q̃obrẽ ceteris dulcius exiſtat xxxiiij
Plinij locus reſtitutus xxxv
Philetas qui ẽ vnde oriundus xxxv
Penelope continentia xxxvi
Prophete qui et vnde dicti xxxvij
Pompilia quę et vnde fuerit xxxix
Prouerbio ãtiquiſſimo pulchrum illud dicebat̃, qđ lectũ ter placeret xliij
Paſiphę q̃obrẽ amore tauri capta fuerit ẽ vñ fingat̃ xlv
Purpura vbi locorum tingebat̃ xlvi
Parthenonis fanus quod et vbi gentium fuerit xlviij
Plinij locus reſtitutus xlviij li
Phidias q fue. xlviij
Piſtius deus qui et vnde lij
Preteritũ differt a futuro ſubiũctiui liij
Põtica regio q̃ q̃lis ẽ vbi ſita ſit lxi
Plinij locus ex eodẽ reſtitutus et enodatus lxi
Propõtis longa quę nam ſit lxij
Penius fluuius q et vbi cũ loco Ouidij reſtituto lxv
Plinius et Ouidij locus reſtitutus ↄtra aliorum opionẽ lxv
Parthenius fluuius qui nam ſit et vbi decurrat lxv
Parthenon locus q et ubi nã ſit lxv
Phaſis fluuius q et ubi naſcatur et dabatur lxv
Primipillus q et vñ cognoiatus ẽ lxvi
Pariũ marmor qđ cuius q̃litatis et vñ dictũ fuerit lvij
Paros inſula quę et ubi ſita ſit lvij
Pegaſus fons q ẽ vñ dictus et ubi poſitus lix
Poliphemus q ẽ ubi habitauerit lxiij
Põti frigora cur littora exiſtãt lxiiij
Poli q̃ ptes mũdi ſint et vñ dicant̃ lxiiij
Pedo poeta q fuerit et unde lxxij
Pheana q̃ et corcyra q̃ regio et qs ei ſperitauerit lxvij
P. Terẽ. varro poeta q fue. et vñ lxxiij
Pindarus poeta q et unde fuerit lxxiij
Poetarum lyricorum nomẽ ſing. nota lxxiij
Proculus poeta qui fuerit lxxiij
Populus vniuſq;q; q̃ liter romę ſuũ ꝓnũ hũerit lxxi
Philippi q fuere et q ꝓprie dicant̃ lxxi
Percuntari verbum quid et vnde lxix
Percõtari i alio ſiga to qđ ſigñet lxix
Pix illyrica q̃ ſit lxx

Q

Quoties et toties ad uerbia quõ ſcribenda ſunt xliij
Quinti curtij locus nouiſſime emendatus lxxi

R

Robur q̃ arbor ſit et vñ naſcat̃ ix
Remittere vultũ qđ ꝓprie ſigat xxi
Reditus ꝑ ipſo ꝓuẽtu quõ ſcribat̃ xxiij
Romanorum adoleſcẽtum mos xxv
Rumor quid pro-

prie ſit xii
Rhenus fluuius q et
ubi labat ac origi
nem habeat xliij
Redicus pro pućtu
quo nam modo
ſcribendus ſit liij
Rhenones ſcytharum
ueſtes quę et vnde
dictę lix
Romani qua anni
parte magiſtratus
inibant lix
Rabirius cuius poe-
ta q fuerit lxxij
S
Smirma homeri pa
tria vbi fue. et q̄ ix
Synope vrbs q̄ fue-
rit et vñ et q ipſius
conditores x
Sydon quę fuerit et
qui ipſius cōdito-
res ubi nam x
Sursq; deq; facere qd
ſignificet xi
Syene vbi fuerit et
quę xiij
Stagnus quid ſit et
unde dicaẗ xvi
Stagnare aquā qd
importet xvi
Stagnare terras qd
ſignificet xvi
Stagnus a lacu in
quo differat xvi
Somnus q̄o corpo
ri cōferat xviij
Statua Cęſaris ubi
fuerit xxij
Sydera quo pacto a
poetis fingant in
oceāo mergi xxvi
Silendū ſemp aliq̄ta
lum eſt anteq̄ qd
piā exordia. xxvi
Status oratoris quis
eſſe debeat xxvi
Sibyllę cumanę fa-
bula xxix
Serui quēadmodus
et q̄obrem ad ſta-
tuas Iperatoris cō-
fugiebant xxx
Sacrificādi initium
cur a ſuillo incepe
rit xxxi
Symbolū apud grę-
cos qd et uñ xxxij
Sicilia q̄ et uñ xxxiij
Sicilia q̄ et uñ xxxiij
Sicilię ambitus qua
lis ſit xxx
Symecus fluuius q
et vbi locorum ſit
xxxiij
Septentrionalis ter-
ra quo nam mo-
do altior ſit xxxiij
Scytharū eq̄tatus q
fuerit xxxiiij lv lix
Seruij et aliorum er
ror xxxv
Spēs ꝑpriorꝫ nolus
s. ꝑprium pnomē
cognomē, et agno
men q̄t ſint xxxix
Stola quod genus
veſtis erat xl
Sanguine frigidio
res et calidiores cu
ius complexionis
ſint xli
Sedulus et ſedulitas
quid et uñ xlvi
Saturninus mōs q
et unde lij
Semo ſanus deus q
et unde dictus fue
rit lij
Sabinus ſangi deus
qui et uñ dictus
fuerit lij
Scyrus latro q fue-
rit et cuius imma
nitatis lxvi
Sagittę Scytharum
quo pacto veneno
vngebant lv
Suillum cognomē
uñ Romanorꝫ fi-
lijs inditū eſt lvij
Sella curulis quę p
prie erat et cuius
rei gratia lx
Seruij error maniſe
ſtus lxiij
Sirenes meretrices q̄
et uñ dictę lxiij
Syllę fabula lxiij
Septētrio quę pars
mundi ſit et unde
dicta lxiiij
Sagaris fluuius alio
noie ſangarius q
et ubi ſit lxiiij
Sabinus poeta qui
et ubi florue. lxxij
Somnus an curarꝫ
oium medella cē
phibeat vi
Spoletanus poeta q
et uñ originem tra
xerit lxxiij
Syrtes qui ſint ē vbi
ſitę lxix
Scytharꝫ dij qui fue
rint lxix
Sycion oppidum a
quo ſicionia oliua
quod et vñ lxxi
Sulmo Ouidij pria
quę fuerit lxx
T
Tibicē qs ſit et quan
tam penultimam
habeat iiij
Tibia obliq̄ q̄ ſit iiij
Tibię ſacrificę qua
mā cōſtabant iiij
Tibię ludicrę cuius
erant mãę iiij
Teredines vermes q
et vñ dicanẗ iiij
Tineę qui et uñ ap
pellentur iiij
Trips qd et uñ iiij
Terniterus quid vij
Ternerium quid ē
unde vij
Therodomon quis
fuerit vij
Terodomontel un-
de dicti vij
Therodomas quid
ſignificet vij
Thieſtis et atrei hi-
ſtoria vij
Themiſtoclis in xer
ſem expeditio x
Theſſalia quę ſit et
uñ nomē hēat x
Tidei ob interfectos
nepotes exilium x
Teucri exiliū et ſala
minę origo x
Titoni fabula xij
Taprobane inſula
memoratiſſima
ubi et q̄ fuerit xij
Triumpantius co-
ronę et triumpha
turis quēadmodus
in decrum tēplis
dicabantur xx
Tyberij imperatoris
uaria geſta xxi
Tyrones qui et un-
de dicti xxv
Tyrocinium quid et
unde xxv
Toga pura q̄ fuerit
et uñ dicta eſt xxv
Tyrſus proprie qd
fuerit xxvi
Thymus herba quę
ſit et ad quid apta
xxviij
Terentij locus eno-
datus xxxij
Trinacria q̄ et un-
de xxxiij
Tiphoei gigantis fa
bula xxxiij
Thalia nympha q̄
et ubi a Ioue com
preſſa fuerit xxxiij
Taurica regio quę
et vbi et unde ap-
pellatur xxxviij
Therebinthus arbor
quę cuius naturę
ſit, et unde naſca-
tur xli
Triumphalia orna
mēta q̄ ſint et uñ
dicta xli
Trophęa quę pro-
prie fuere xliij
Tropheum quid et
unde xliij
Tarpeius mons qui
et vnde lij
Thracia India Gal
lia cuius magnitu
dinis exiſtant liij
Traiſſus aq̄ a thra-
cia deriuet liij
Troezen duplex vbi
gentium ſit unde
dicta, a quibus cō-
dita· lxi lxxij
Tyras amnis qui et
ubi nam locorum
exiſtat lxv
Thermodon fluui-
us vbi ortum hēat
et deſinat lxv
Tanais fluuius qui
bus conterminus
eſt, vbi oriatur et d
ſinat lxv
Toxica quę et unde
dicta lv
Taxus arbor quę et
cuius naturę exi-
ſtat lv
Tirones qui et un-
de dicti lxiiij
Titij gigantis· fabu-
la n
Triſene quę fuerit.
lxxiij
Tomnus poeta qui
fuerit et q̄o ab hi-
ſtorico differat
lxxiij
Tmolus q et timo-
lus mons quis et
ubi ſit lxxi
Tranqlli locus non
dum cognitus no
uiſſime enodatus
lxxi
V
Vinum quāobrem
famem ſubleuare
uideatur viij
Vitiligo quid ꝑprię
ſit xi
Via flaminia q̄ ſit ē
quouſq; portenda
tur xvi
Via appia vbi nam
ſit ad quem locus
deducatur xvi
Vmbria et umbri
montes vbi ſint et
quouſq; terminen
tur xvij
Vates qui ſint et vn
de dicti xx
Veneris genitricis
ędes a quo extru-
cta fue. et ubi xxij
Vulgus pp qd ami-
cos quęrat xxiij
Virtus an pp ſeipſa s
expetatur xxiij
Vergilię quę et vbi
ſitę xxviij
Vngulū lingua oſca
quid xxxij
Vngulata veſtis q̄ et
uñ dcā fuerit xxxv
Virgilij locus eno-
datus xxxv
Voleſus quis fuerit
et vnde originem
traxerit xxxix
Vulcanum cur ve-
neris maritus poe
tę finxere xl
Veneris appelles q̄ et
cuius formę xl
Venus quamobrem
Anadyomene di-
cta eſt xlviij
Venus q̄obrē ericy-
na dcā fuerit xlix

Vini uſum qs apud grecos primus reperit xlix
Veratrum apud italos quid li
Vectigalia que proprie et unde dicta fuere liij
Virgilij locus preter aliorum opinionem enodatus lv
Vindicare quot habeat ſignata lviij
Vindicte que et unde dicte lviij
Vindiciarum lis que fuerit lviij
Vlyſſis omnes errores lxiij
Venti quemadmodum Vlyſſi i utre fuere poſſi lxiij
lxiiij
Vlyſſis iter ad lothophagos lxiij
Varius gentilis poeta qui et ubi floruerit lxxiij
Varius an varus legendum ſm diverſorum ſententias lxxiij
Varius thieſtis qui dictus fuerit lxxiij
Valerius corvinus a quo meſſalarum familia cognomen traxit qui et unde lxxiiij
Verona civitas quorum diſciplinarum cultrix fue. lxxiij
De Vlyſſis patria quid lxix

2
F
20

A01 1465460

XL, E, 32 —
13

BIBL
VN